Kircheri

1650

3191/D
Complett

U. LIX.
17/R

DR. ERNST DARMSTAEDTER
No. 43B
COLLECTION

3191/D

I D
EX LIBRIS
Dr. ERNST DARMSTAEDTER

Triedmayer. 2

J1170

ATHANASII KIRCHERI
E SOC. IESV
OBELISCVS PAMPHILIVS.
HOC EST,
INTERPRETATIO
Noua & hucuſque intentata
OBELISCI HIEROGLYPHICI
Quem non ita pridem ex Veteri Hippodromo Antonini Caracallæ Cæſaris, in Agonale Forum tranſtulit, integritati reſtituit, & in Vrbis Æternæ ornamentum erexit
INNOCENTIVS X. PONT. MAX.
In quo poſt varia Ægyptiacæ, Chaldaicæ, Hebraicæ, Græcanicæ Antiquitatis, doctrinæque quà Sacræ, quà Profanæ monumenta, Veterum tandem Theologia, hieroglyphicis inuoluta ſymbolis, detecta è tenebris in lucem aſſeritur.

ROMÆ, Typis Ludouici Grignani. Anno Iubilei MDCL.

SVPERIORVM PERMISSV.

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

INNOCENTIO X.
PONTIFICI
OPT. MAX.

VITAM ET FELICITATEM.

OBELISCVM myſticis illuſtrem Sphyngibus, quem in Agonali Foro magnificentia Veterum æmula, non ita pridem TVA erexit BEATITVDO, vti vnum ex Antiquitatum mundo ſuperſtitum maximis, ita ignotis, quibus inuoluebatur arcanis euolutum Sacratiſſimis pedibus TVIS ſiſto Oedipus nouus, vt poſteris conſtet, ignota hucuſque priſcæ ſapientiæ ſacramenta poſt tot ſeculorum curricula, eo potiſſimum tempore detecta Orbi illuxiſſe, quo ei præeſſet ΠΑΜΦΙΛΟΣ. Et quamuis onus ſanè Aetna grauius, Herculeiſque formidandum humeris mihi impoſitum agnoſcam; ea tamen fuit Imperij TVI vis & efficacia, vt quæ humani ingenij limites excedere videbantur, ſolo nutu extorſeris. Prodijt hic eo ipſo tempore, quo in tanta Chriſtianæ Reip. perturbatione TV BEATISSIME PATER, vt Mundo naufrago ſubuenires, in ſupremum Nauarchum non ſine admirabili diuinæ prouidentiæ conſilio electus, Naui D. PETRI præeſſes; eo, inquam, tempore, quo INNOCENTIVS ad nocentium ex-

tirpationem; huius nominis DECIMVS, ad Mundi integritatem; PAMPHILIVS, id eſt, Amor omnium, ad mutui Amoris concordiam, fauſto non ſine omine à DEO datus eſt; quo & Columba viridi oliuæ ramo conſpicua ad irati Numinis placationem, paciſquè tranquillitatem exoritur; quo LILIA in Mundi iucunditatem vernant; Principes Orbis & Vrbis Baſilicæ ad Religionis incrementum inſtaurantur, ad perfectam denique iuſtitię adminiſtrationem Arx Capitolina priſtino ſplendori reſtituitur, ne quid ſiuè inſignibus TVIS, ſiuè glorioſis actionibus adeſſet, non boni ominis plenum argumentis, non felicibus plenum præſagijs. Sub hoc itaque Sacratiſſimo Nominis TVI Auſpicio Opus hoc Hieroglyphicum in lucem prodit: quod iuſſiſti, pro ingenij mei tenuitate, DEO dante, præſtiti. Quod ſi BEATITVDINIS TVAE oculis minimè indignum compereró, calcar addes alaſque ad reliquos Vrbis ſuperſtites Obeliſcos pari auſu explicandos. Interim DEVM OPT. MAX. cuius vices in terris geris, quiq; tot TE ſignis in Mundi felicitatem præſignauit, exoro, vt Vitam quoquè eos TIBI in annos proroget, quibus omnia, quæ gentilitijs TVIS notis indicantur, impleta cũ gaudio videamus. VALE BASIS ET FVLCIMENTVM ORBIS, & Religioſum Ordinem meum, tot TIBI titulis addictum, meque vnà ſub PAMPHILIAE COLVMBAE alarum Vmbra paternè fouere non graueris.

Romæ 4. Octob. 1650.

BEATITVDINIS TVÆ

Sacratiſsimis pedibus aduolutus,

Humillimus & Obſequentiſsimus Seruus

Athanaſius Kircherius Soc: IESV.

EXPLI-

EXPLICATIO VESTIBVLI

OBELISCI PAMPHILII;

Per quod ingreditur ad meritas laudes

ADM: R. P. ATHANASII KIRCHERI,

EIVS LIBRI AVTHORIS,

IACOBVS ALBANVS GIBBESIVS,

Med: Doct.

SCAZON.

GENTEM volùcrem, fronte quam vides primà
Kircheriani codicis, cedro digni,
Docti, expoliti, noſce, quid velit, Lector.
Saturnus. Ille, ille meſſor turrium, vorax ille
Gurges, nec vnquàm ſeculi ſatur damno,
Obliuionis rebus inſtitor magnis,
AEternitatis macra poſthumæ blatta,
En, quid ſtruat *Saturnus*, immò proſternat.
Libratus altè Pharia cum ioco ſæuo
Tropæa vertit, quæ Seſoſtris, & Lagus
Fixére non ſic, æmulum decus cælo,
Clarumquè mundo nomen vt perennarent.
Sed ſtulta regum vota rex premit maior:
Æquale ſuperis nil ſinit Deus naſci;
Durare certè. Rebus is dabit finem.
Sic nec ſuperba Pyramis, Coloſſuſuè
(Eſto illa marmor, hunc Corinthus excudat)
Fama. Neceſſitatem vitet. O breuis *Fama*!
Vndè apta pennis, attamèn catenata,
Nequit vagari, aut expedire clangorem
Virgo per vrbes buccinà, Croni iuſſu.
Obliteratas triſtis ob notas Copti,
Notas ſagaces, inuolucra naturæ,
Diuûm magiam, fronte lachrymabundà
Comparet, alas, vt tubam, gerens pronas,
Quòd ſacra circùm ferre non licet ſigna.
Tralucet olim, nubibus nigris, Titan;
Et fluctuanti ſæpè ſubdidit vortex
Tutamen ipſe. Sempèr eſt ſpei rima.
Quis credidiſſet, vincta dùm truci præda
Staret draconi non ſuum expiatura
Cepheì puella facinus, à Iouis nato
Manicis ſolutam vindici fore vxorem,
Pòſt & coruſcum paritèr ætheri ſidus?

Ita

Ità quis putâſſet, gloriæ laboranti
Aegyptiorum, vixque iàm leui famæ
Obelùm relictę, proximos ſibi quondàm
Author, Quos metuit axis, Teutonum grauem terrâ
Enaſciturum pugilem, adeſa qui ſciret
Proferre in æuum, pyrgus vt ruat, monſtra?
ATHANASIVS hic eſt, nomen aggerans factis,
KIRCHERVS. Hinc iàm, grata turba doctorum,
Aſſurgite viro, voſquè forte gaudete
ſiuè, Veſtrâ, Minores, anguis annulum nacti,
Pædore fœdam, & cæca clauſtra perpeſſam
Inſtat nitori reddere, ac viæ cœli
Famam patentis tamdiù retardatæ.
Oris figuram percipe, & manus ambas,
Pedemquè luſtra, terga cum modo toto
Philomathia. Hominis, Amice. Fœminæ notat vultus
Cupidinem diſcendi (Achiuus orator
Philomathiam vocàrit) infatigatam.
Plumæ per humeros arduam indicant Spartam
Huic excolendam: detinet ſtylus dextram,
Læuam tabellæ, quò ſacrata victuris
Arcana prodat Memphios catæ libris:
Centum recumbit artibus magiſtrorum.
Cubus. Subſtratus imo dat *Cubus* pedi fundum,
Obſcurà vt in re, perditiſquè fragmentis
Vis innuatur conſilj, labor duri
Crocodilus Tenaxquè cœpti. Quis timet *feram Nili*,
Quamuis doloſam, & corda nube ſolertem
Opplere craſsà, nè ſcientias captent;
Mercurius Si lapſus aſtris influit potens veri
Hermes, ſupremi fidus orbis interpres,
Mens ipſe ſuperùm? Cernis, è palimpſeſto
Vt doceat, vt demonſtret, vt nihil celet
Sublimiorum rituum, ac vetuſtorum?
Hac luce, noſter intimos ſinus mundi
Scrutatur Author; more fert Sibyllino
Reſponſa; facili Gordium manu extricat;
Ad Sphinga prorsùs Oedipus. Vide quantum
Nunc ſpecimen edat: PAMPHILVS *Pater* iuſſit
Committi Acum, *Berninus* architectatur,
Facit loqui *Ille*. Quale, dic, viris inſtar!
Facit loqui ille Cereris orgijs digna,
Quæ ſunt Anubis adyta, non foràs danda.
Sigalion. Procùl, profani; eſte procùl; en monet preſſis
Digito labellis *Horus*; at fauetote
Vos pura linguis capita, vos Agonales.
Gentem volùcrem, noſce, quid velit, Lector,
Kircheriani codicis, cedro digni.

EPI-

EPISTOLA PARÆNETICA
AD RECONDITÆ LITERATVRÆ PERITOS LECTORES.

In qua quadripartito paragraphorum contextu, totius inſtituti operis ratio modus, diuiſio, ſtylus, methodus: præterea, quâ Author in hieroglyphicę literaturę inſtauratione proceſſerit, vnà cum Authorum quà Impreſſorum, quà MM. SS. Bibliothecarum, Ergaſteriorum, Muſæorum, eorumque omnium, qui nonnihil tùm ad huius præſentis Operis, tùm Oëdipi expeditionem promouendam ſubſidij contulerunt, catalogo, exponitur; ac tandem præſentis Obeliſci interpretationem eo rigore ad veterum mentem peractam eſſe concluditur; vt dictæ interpretationis contextum, nihil aliud, quàm quod in ea expoſuit Author, ſignificare poſſe; ſingulari ſpecimine demonſtratum exhibeatur.

§. I.

Occaſio huius Operis.

Qvatuor luſtra iam propè aguntur, Lector Beneuole, quo VRBANO VIII. *Pontificatum gerente, Romam, vt in Obeliſcis Romanis ſpecimen quoddam exhiberem hieroglyphicæ interpretationis, è Gallia vocor; cuius literaturæ hucuſque incognitæ ex peruetuſto Manuſcripto Arabico Codice inſtaurationem me moliri fama ferebatur: negotium Magno illo Literatorum Mecænate Nicolao Pereiſcio Parlamenti Aquenſis in Gallia Narbonenſi Senatore ardenter perurgente; in hoc hieroglyphico puluere dùm deſudo, dici vix poteſt, quanta fuerit ſucceſſus tam inſolentis moliminis omnium penè Literatorum exſpectatio, quanta in explorando modo & ratione curioſitas; Et quemadmodum res humano eorum æſtimatione ingenio imperuias moliri videbar, ita non defuerunt diuerſa Momorum iudicia, quibuſdam ſuſcepti negotij curam approbantibus, nonnullis eam ridentibus, atque illud mihi (parturiunt montes) occinentibus, aliquibus etiam, vt in huiuſmodi arduæ negotiationis moliminibus vſu venit, ἀδυναμίαν obtrudentibus; alijs denique alia oblatrantibus, quibuſcum maiori forſan, quàm cum ipſis hieroglyphicis monſtris decertandum erat; imò eò res deuenerant, vt in defenſionem mei, ad præferuida Aduerſariorum iudicia obtundenda, ſpecimine publico opus fuerit. Prodromum itaque Coptum, in quo inſtituti mei rationem methodumque, quam in hieroglyphicorum interpretatione tenerem, ad totius Europæ Literatos præmittendum duxi, cuius vi & efficacia conuicti, paulò mitius de ſuſcepto negotio iudicarent. Et ſanè ad votum res euenit. Hic enim vbilibet locorum cum eo applauſu, quem literæ maximorum huius temporis Literatorum*

torum ad me datæ teſtatur, exceptus, præter ſpem meam tantũ potuit, vt quos primò Obtrectatores, hos iam Sollicitatores, imò ſuſcepti negotij Promotores inuenerim; Dum exiguo Prodromi ſpecimine allecti, clauem me ad huiuſmodi reconditam literaturam non literis tantùm, quas ſuo tempore opportuniùs luci dabimus, ſed & libellis impreſſis, me inueniſſe palam teſtati ſunt. Ego verò horum ſollicitatione animatus, calamum audaciùs torquens, primò linguæ antiquæ Pharaonicæ Theſaurum Arabico-Latino-Aegyptiacum, vnà cum ſupplemento in Prodromum, publici iuris feci; vt ſic antiquæ Aegyptiorum linguæ, hucuſque poſt tot ſecula incognitæ inſtaurationem, doctrinalis eorundem ſymbolica lingua appoſitè exciperet; nè quicquam ad ardua noſtra molimina neceſſarium omiſiſſe videremur. Oedipum itaque Aegyptiacum, in quo ab ipſis fundamentis hieroglyphicæ literaturæ originem, progreſſum, interitum, & inſtaurationẽ, tripartito trium tomorum opere demonſtrarem, ex omnigena Veterum Orientalium Sapientia, & Doctrina condidi; Verùm cùm Italià, repentino bellorum turbine concuſſà, Mecænas tanti Operis deeſſet, virique authoritate & potentia inſignes, ob varias diuturnaſque Orbis calamitates, obſtetricantes manus ſumptuoſiſſimo Operi admouere minimè poſſent; hinc factum eſt, vt Opus bellorum incommodis veluti attonitũ, in hunc vſque diem ſuſpenſum hæſerit. Accidit tandem ſingulari DEI *prouidentia, vt* INNOCENTIVS X. PONTIF. MAX. *Mundo ortus, poſt inſignia quà Sacræ, quà Profanæ magnificentiæ monumenta, felicis recordationis* SIXTI V. PONT. MAX. *glorioſa veſtigia ſecutus, Heroicum quoque Animum ſuum ad Obeliſcum in Vrbis ornamentum erigendum adijceret; Sed cùm ad vltimum Operis complementum, aliud nihil, quàm ſymbolorum in eo contentorum notitia deſideraretur; atque eam ob rem huiuſmodi myſteriorum Hieromantes inquireretur & interpres; placuit tandem* Suæ Beatitudini *mea tenui opera vti, in literaturæ omnium ignotiſſimæ & ſubtiliſſimæ expoſitione. Magnæ itaq; Animæ imperia, id eſt, Obeliſci mihi commiſſi interpretationem magno animo aggreſſus ſum; quam & hoc præſenti Opere Reipublicæ Literariæ exhibeo, alterum Oedipi ſpecimen; qua porrò dexteritate interpretis functus ſim officio, Literatorum, qui hoc Opus legere dignabuntur, ſit iudicium. Certè quicquid boni in publicum emerſerit indè, totum id primò* Suæ Beatitudini, *cuius felicibus Auſpicijs prodit, Lector acceptum referat velim.*

Huic ſubiungo Auguſtiſſimum Imperatorem, *qui iam à multis annis inſignem ſe exhibuit, tùm huius, tùm reliquorum de Aegyptiaca literatura voluminum promotorem; hic cùm intellexiſſet, ſolà characterum peregrinorum penurià, dicta Opera remoram pati Reip. Lit. forſan pernitioſam, pro ſua ingenti & innata munificentia mox tantùm expenſarum, quantùm abundè ad neceſſarios Orientalium linguarum typos conficiendos, & reliqua incepta opera perficienda ſufficeret, vnà cum annuo ſubſidio, largiter ſanè & munificè adminiſtrauit. Quæ hìc adiungo, vt Lector intelligat incomparabiles huius Cæſarei & verè inuicti animi virtutes, qui immenſa bellorum hoſtiumque vndique irruentium ſæuitie quodammodò obrutus, ita tamen Marti ſtudeat, vt à limine ſuo Palladem, raro Principibus propoſito exemplo, neutiquam excludat. Quantæ autem indigna mea Perſona, vti & ſtudiorum cæptorum proſecutio Cæſareæ benignitati curæ fuerit; Epiſtolà proprio motu ad me tranſmiſſà teſtatum voluit; quam & hìc ad poſteritatis memoriam, adiungendam duxi.*

EPI-

EPISTOLA
FERDINANDI III.
IMPERATORIS
AD AVTHOREM.

Reuerende in Chriſto Pater, Audiui non ſine magna mea voluptate, quàm laudabili non ſolùm cœpto, ſed & felici progreſſu Reuerentia Tua aliquot iam annorum labores in eruendis, cum alijs vetuſtatis monumentis, tùm præcipuè in Orientalium linguarum explicandis notis ac characteribus impendat. Quandò igitur non ad publicam modò vtilitatem, ſed ad laudem & cõmendationem Germanicæ Nationis pertinere intelligo, quæ præclarè, cœpiſti, perfici; Rectè faciet Reuerentia Tua, ſi inſtituto ſuo inſtiterit, operamque dederit, vt eius laboris fructus, quamprimùm in publicum prodeat. Quâ in re habet me, & habebit non modò boni operis fautorem, & hortatorem, ſed & protectorem. De quo eidem hiſce conſtare volui, cęteroquin etiam gratiam meam Cæſaream tibi quàm benigniſſimè offerens. Ratisbonæ 3. Oct. 1640. *Ferdinandus.*

Cùm verò Opera Aegyptiaca, maiores ſolito moras traherent, ſolamque characterum arabicorum penuriam tantæ tarditatis cauſam S. Cæſ. M. intellexiſſet; ad Magnum Hetruriæ Ducem alias dedit, (vtpotè quem cognouerat probatæ notæ Arabicos characteres ex Typographio Mediceo ſuperſtites poſſidere,) quibus Serenitatem ſuam de concedendis huiuſmodi characteribus, ad operum editionem ſollicitat; quarũ tenorem pariter hoc loco oportunè ſubiungendam duxi, vt quid in literarum negotio promouendo Primates deceat, Cæſare præeunte, diſcant.

EPISTOLA EIVSDEM.
FERDINANDI III. IMP.
AD MAGNVM HETRVRIÆ DVCEM.

Celare Dilect. V. nolo, P. Athanaſium Kircherum Soc. IESV Sacerdotem, natione Germanum, iam pridem hortatu meo illuſtrandis Orientalium linguarum ac antiquitatum arcanis inſudare. Quandò igitur is mihi ſignificauit, habere Dil. V. Matrices characterum Arabicorũ melioris, & ſæpiùs probatæ notæ, quæ ſibi ad adornandũ opus ſuũ haud exiguo eſſe poſſint adiumento, amanter Dil. V. requirere volui, vt dicto P. Athanaſio dictarum Matricum ſuarum haud grauatim facere velit copiam. Erit id non ſolùm mihi pergratum, ſed & Dil. V. ad memoriam poſteritatis honorificum, cui amantiſſimi Conſobrini affectum offerens, omnia ex animi ſententia euenire opto. Ratisbonæ 12. Febr. Ann. 1641.

EPISTOLA
§. II.
Methodus, & diſtributio Operis.

Porrò Methodus, quam in totius Operis diſpoſitione ſeruandam duximus, ea eſt, quæ ſequitur.

Opus hoc præſens; quod Obeliſcum Pamphilium à glorioſa Pamphiliorum *familia, è qua* INNOCENTIVS X. P. M. *ad Supremum humanarum rerum faſtigium aſcendit, nuncupauimus; primùm in quinque libros, & hoſce ſingulos in decades, id eſt, quinquaginta capita Iubilæi ſecuturi ſacrum vti ſymbolum, ita felix auſpicium partiti ſumus; Et quoniam fabrica altiſſima, fundamenta profundiſſima ſuo veluti iure requirebat;* Primum librũ *à primæua literarum Origine ordiri viſum eſt, & quoniam primi illi literarum inuentores longæuæ vitæ homines, ſcientias traditione acceptas, non chartis aut flexibilis materiæ codicillis, ſed ſaxis, contra omnes temporum iniurias probè munitas committebant; hinc Obeliſcorum Originem, erectionemque à primordijs rerum vſque ad Cambyſis literaturæ priſcæ deſtructoris tempora, ſecundùm ſeculorum ſucceſſum contexuimus; vt quid circa ſingulorum Obeliſcorum, tùm hic Romæ, tùm & alibi ſuperſtitum erectionem memoratu dignum contigerit, Curioſum Lectorem minimè lateret. Quoniam verò Obeliſcorum erectorum hiſtoria fruſtranea videbatur eſſe, niſi Literaturæ in ipſis inſculptæ ratio, & Methodus conſtaret; hinc de ſymbolorum hieroglyphicorum prima inſtitutione, & progreſſu, de ſacrarum literarum fabrica, & propagatione, de priſcis omnium ſeculorum Scriptoribus argumentum ampliſſimum, quod* Secundus liber *exhibet, adnectere viſum eſt; in quo doctrinam ſacram iniurijs temporum propè abolitam in varijs veterum monumentis ſinceram quidem, at non niſi in minimas veluti particulas quaſdam, pro cuiuſque Authoris notitia, quam obtinere poterat, variè diſpertitam, ad incudem reuocamus, ex omnibus ſuperſtitum monumentorum penetralibus ſelectam, inſtauratamque ſuæ integritati reſtituimus; quam incredibili labore, quanto animi corporiſque niſu, eum ſolum latere non poſſe arbitror, qui Opus hoc mente voluerit, pariq; auſu inacceſſam huiuſmodi vetuſtatis caliginem ingreſſus, à nemine hucuſque penetratos literaturæ abſtruſiſſimæ receſſus aperire attentauerit.*

Cùm præterea veterũ Aegyptiorum Simiæ Græci, pleraque compilata, varijſq; modis, & nominibus doctrinam Aegyptiorum transformatam, ſui iuris fecerint; Myſtagogiam Græco-Aegyptiacam exhibere viſum eſt, in qua parallela quadam comparatione fabulas Græcorum ad Aegyptias, ritus item, & ceremonias in ſacrificijs obſeruatas ſub varijs allegorijs relatas, amplè proſecuti ſumus, quam Tertius liber *exhibet.*

Hoc peracto, ſupererat Obeliſci noſtri præſentis interpretatio, quam vt ſine confuſione ob oculos curioſi Lectoris exponeremus; ſingulos maioris momenti Hierogrãmatiſmos ſeorſim exponendos duximus, vt in ſymbolorum excogitandorũ architecturâ ingenium, ſolertia, ratio, & Methodus veluti in idea quadam eluceſceret; hoc enim præſtito futurũ ſperabamus, vt Lector in actuali interpretatione ſine confuſione

proce-

procedens, quæcumque circa Hierogrammatiſmi alicuius intimam notitiam deſiderari poterant, congeſtam doctrinam, atque ex omnibus veterum Authorum monumentis comprobatam ſtabilitamque reperiret: quam ideam nobis Quartus Liber *exhibet; Præmiſſis itaque dictis hieroglyphicæ diſciplinæ apparatibus, veluti ad inſtitutum noſtrum ſolidè comprobandum apprimè neceſſarijs, tandem ad actualem Obeliſci interpretationem procedimus; quam* Quintus Liber *exhibet. In qua, Deo Patre luminum aſsiſtente, ea ingenuitate, & candore, quæ fidelem interpretem decet, verſabimur, non meris puriſque coniecturis, vt multi perperàm arbitrantur, inſiſtentes; ſed nodos ſolutos ex omni probatiſſimorum Authorum monumentis Latinis, Græcis, Hebræis, Chaldæis, Syris, Arabicis, Aegyptijs, Perſicis, Aethiopicis, aliorumque Orientalium doctrinâ ita ſtabiliemus, vt de rei veritate nemini inpoſterum amplius dubitandi locus reliquus eſſe poſſit. Imò & omnes æqui rerum æſtimatores ſibi perſuadeant velim, tantum nos in hoc Opere præſtituros, quantum authoritates adductæ probauerint.*

§. III.

Quo ratio, Methodus, modusq; qui in interpretatione huius Obeliſci l. 5. propoſitâ ſeruatur, exponitur; Bibliothecæ Ergaſteria antiquitatũ, virorũq; doctorũ, quorũ cõſilio auxilioq; fulcitus fuit author, ſubſidia allegantur; atq; adeò hanc noſtram in vltimo libro propoſitam Obeliſci interpretationem, ita ad mentem veterum peractam eſſe, vt, quam quod ibidem expoſuimus, aliud nihil ſignificare poſſit, per varia ſpecimina demonſtratur.

CVm negotium arduum, & ad hæc vſque tempora intentatum non ſine temeritatis nota aggreſſi videri poſſimus; ideò non defuturos præuideo, qui canino dente inſtimulati, hanc interpretationem Quinto libro propoſitam à nobis proprio ingenio confictam eſſe, obiecturi ſint, ex hoc maximè capite, quod figuris ſymbolicis ita comparatum ſit, vt in quelibet ſenſum à quouis facilè trahi, & detorqueri poſſint; quod vti de omnibus alijs ſymbolis, ita & de hieroglyphicis quoque ſentiendum ſit. Ac proindè neminem adhuc de factæ huiuſmodi expoſitionis veritate ſecurum eſſe poſſe; vt iniuſtam eorundem expoſtulationem eſſe oſtenderem, ſtatim in huius libri veſtibulo ad obtrectantium dicas compeſcendas, hanc noſtram expoſitionem ad mentem veterum ſapientum, poſitis ponendis, ita quadrare, vt nihil aliud, præterquam quod dictum eſt, per dicta ſymbola eos ſignificare voluiſſe, conſtaret; hoc loco oportunè demonſtrandum duximus; quod vt quam optimè fieret, ob ouo rem ordiri viſum fuit.

Triplex demonſtrationis genus, vnanimi philoſophorum conſenſu, in ſcientiarum acquiſitione nullo non tempore adhibitum fuiſſe conſtat: mathematicum, phyſicum, morale. Mathematica demonſtratio, *vti per principia lumine naturæ nota & æterne veritatis, omnis fallacię expertia, affectiones, & proprietates vtriuſque quantitatis inueſtigat, ita certam quoque & propriè dictam ſcientiam, omni dubitationis ſcrupulo ſubmoto, parit.* Phyſica demonſtratio, *cùm per experimenta rerũ in abditam cauſarum notitiam deueniat, ſcientiam quidem parit, ſed ob experimentum,*

mentum, quod ſicuti plerumque ſenſuum phantaſmatis expoſitum, ita deceptione non caret, ad prioris certitudinem non pertingit; veræ tamen ſcientię, Ariſtotele teſte, titulo triumphat. Moralis denique demonſtratio, cùm ab humanarum actionum experimento dependeat, ſcientiam quidem parit, ſed talem, qualem moralium rerum conditio permittit, quę & fides humana dicitur, & ſic hoc loco eam accipio, & vt plurimum Authoritati dicentis innititur; ſimilem ob cauſam Authoritas reuelantis Dei fidem parit, omni ſcientia certiorem; ſoli, vt dixi, Authoritati reuelantis Dei, vt potè qui cum infinitè ſapiens, & bonus ſit, nec falli nec fallere poſſit, innixam; Eſt huius imitatrix quędam Authoritas humana, cui inſiſtendum eſt, niſi omnium pręteritarum rerum hiſtorias irritare, & annihilare velimus. Habet autem ſuam hęc certitudinem, omnium vnanimi Doctorum calculo teſtimonioque comprobatam, & hucuſque receptam; omneſque prophanę Eccleſiaſticeq; hiſtorię, vti & Authorum veterum paſsìm receptorum monumenta, poſteris relicta continet; quę cũ à multis ſeculis ab omnibus ad hęc vſque tempora recepta ſint, neceſſariam quoque fidem merentur; ſine qua meritò omnium humanarum rerum, vt dixi, actiones labaſcerent, nihil certi aut ſcribi, aut dici poſſet, omnia dubijs perplexa ſqualerent. Nõ loquor hìc de Authoribus hiſtorijsquè ſuſpectę fidei, ſed de ijs, qui authoritatem ſibi à multis ſeculis cum pręcellenti fama pręſcripſerunt. Atque huic veterum probatorumque ſcriptorum Authoritati, quam demonſtrationem moralem, ſiue Authoritatiuam dicimus, nos inſiſtentes, rerum in hoc pręſenti Obeliſco contentarum interpretationem, ita, ni fallor demonſtrauimus; vt, ſtante dicta Authoritate, quiuis ſenſatus fateri cogatur, hanc expoſitionem & iuſtam eſſe, & aliud pręterquam quod dictũ eſt, exhibere minimè poſſe; loquendo ſemper de eſſentiali rerum ſignificatione; in minutioribus enim rebus, aliam quoque, & aliam ſignificationem eos habere potuiſſe non diffiteor; eã tamen dico fuiſſe talem, quæ minimè ab eſſentiali rerum ſignificatione abluderet, in quibus tamen omnibus nolim Lectorem ad meam interpretationem ita conſtringere, vt ei liberam iudicãdi voluntatem adimam; ſed ęquo Lectori, rationes tantum, quæ veritatem propoſitam conuincere poſſent, adducere volui. His igitur propoſitis, iam demonſtrationem noſtram cum bono Deo aggrediamur. In confeſſo eſt apud omnes, & tanquam certum ex primo libro probatis ſuppono; primos poſt Cataclyſmum mortalium, de altiſsimis, tùm naturę, tùm diuinitatis myſterijs diſſeruiſſe Aegyptios; quę quidem philoſophandi ratio, tantę famę & celebritatis fuit, vt nemo veterum Sapientum magnum ſibi quidpiam in ſcentiarum acquiſitione nactus videretur, niſi Aegyptiorum ſapientia aliquo modo fuiſſet imbutus; qua & Moſen pręter reliquas ſcientias potiſſimùm inſtructum ſacer textus docet Actorum 7. his verbis: Et eruditus eſt Moſes omni ſapientiâ Aegyptiorum; de qua ſapientia habetur quoque l. 3. Reg. c. 4. Et præcedebat ſapientia Salomonis, ſapientiam omnium Aegyptiorum. Supponitur igitur, vel ex ipſis Sacris literis, Aegyptijs fuiſſe quandam philoſophandi rationem, quam ſapientiam dixerunt; Cùm itaque ſapientia ſit rerum excellentium, & altiſsimarum cauſarum notitia, quęritur primò, quid illa fuerit? Certè omnium Authorum conſenſu illa nihil aliud fuit, niſi de Deo, de Angelis, dęmonibuſue, de diuinis in Mundo adminiſtris, de Mundorum

diuerſi-

diuerſitate, & ordine, quo in eos influunt; de attractu Deorum, Geniorumque, in dictorum Mundorum indiuidua, deſcenſu; de aſtrologicis electionibus, de ritibus, & ceremonijs, quibus ſinguli per congruam rerum ſacrificijs conuenientium applicationem, boni quidem attrahendi, mali autem fugandi ſint. Quomodò denique per diuinarum huiuſmodi operationum notitiam, vltra omnem fortunæ votã elati deiformes, bonorumque omnium participes fieri poſſint, qui finis, totiuſque ſapientiæ Aegyptiacæ complementum eſt; De quibus omnibus, cum vbique paſsim in hoc Opere diſſeruerimus, ſuperuacaneũm eſſe ratus ſum, hic eadem cũ tedio repetere; Lector conſulat totũ librum ſecundum, & libri tertij capita 6.7.8.9, vti, & pleraque in reliquis libris ſparſim tradita, vbi Aegyptiorum dogmata omnium ſeculorum Authoribus ita comprobamus, vt nemo ampliùs de rei veritate dubitare iure poſsit.

Suppono ſecundò ex paulò ante citatis Authoribus, Sapientiam illam nihil aliud fuiſſe, quàm ſacram & ſymbolicam dictarum rerum ſcientiam, Obeliſcis inciſã, vti toto hoc Opere paſsim demonſtratum eſt, quod adeò verùm eſt, vt ſi quis huic contradicere auſus fuerit, is eadem temeritate omnium ſeculorum Authoribus ſe contrauenturum eſſe nouerit, qui hanc memoratam ſapientiam non alia de cauſa hieroglyphicam, hoc eſt, ſacram ſculpturam dixerunt, niſi quod eam veluti ſacram, & diuinam ſcientiam, vti ſolis Sacerdotibus cognitam, ita plebæis ſolo intuitu venerandam, æſtimarent, & ceu perpetuò duraturam ſaxis obeliſciſque inſculptam, tanquam vnicum patriæ munimentum, monumentumque propoſitum relinquerent; Triſmegiſtus futuram horum Obeliſcorum, religioniſque auitæ ruinam, neſcio quo inſtinctu præuidens, ita exclamabat. O Aegypte, Aegypte, religionum tuarum ſolæ ſupererunt fabulæ, & æquè incredibiles poſteris ſuis, ſolaque ſupererunt verba lapidibus inciſa, tua piè facta narrantibus, & inhabitabunt Aegyptum Phænix aut Indus, aut aliquis talis, diuinitas enim repetet cœlum, deſerti homines toti morientur, atque ita Aegyptus Deo, & hominibus viduata deſeretur; hoc eſt, doctrina ab antiquis Patribus de Deo accepta, ſola lapidibus, id eſt, Obeliſcis ſub tropicis veluti inuolucris abſcondita, inciſa ſupererit; Hominibus verò ſuperſtitionum vitiorumque labe diffluentibus, Aegyptus, diuina ope deſtituta, in vltimam tandem ruinam fatiſcens corruet, quibus verbis fuſius diſſerentem vide S. Auguſtinum lib. 17. de ciuitate Dei. Saxis itaque doctrinam ſuam ſacram inciſam, vel ex ipſo Mercurio teſtatum habemus. Verùm hanc veritatem præ cæteris omnibus admodum graphicè deſcribit Iamblichus, in initio ſtatim ſuæ de Aegyptiorum myſterijs philoſophiæ. Aegyptij ſcriptores putantes omnia inuenta eſſe à Mercurio, ſuos libros Mercurio inſcribebant; Mercurius præeſt ſapientiæ, & eloquio. Pythagoras, Plato, Democritus, Eudoxus, & multi alij ad Sacerdotes Aegyptios acceſſerunt, dogmata huius libri ſunt Aſsyriorum, & Aegyptiorum. Pythagoras, & Plato didicerunt philoſophiam, ex columnis Mercurij in Aegypto; columnæ Mercurij plenæ doctrinis. Sed vide quæ de hiſce fusè libro 1. cap. 2. & 3. item libro 2. cap. 1.2.3.4. &c. tradidimus.

Patet itaque Authorum conſenſu, hanc ſapientiam hieroglyphicam, ceu ſacram

quandam

quandam ęternitate dignam doctrinam, ſaxis, id eſt, Obeliſcis, Sphyngibus, Abacis ſimulacriſq; inciſam fuiſſe; quod quidem demonſtratione non indiget, cùm id & Obeliſci, & innumerorum ſimulacrorum fragmenta, ex Aegypto ab Imperatoribus Romam traducta, in hoc Mundi theatro, nullo non loco literatorum virorum oculis obuia, vti ex libro 2. patuit, inter quæ, & noſter hic Obeliſcus Pamphilius, cuius interpretationẽ hoc Opere exhibuimus, vnus eſt, ſat ſuperq; teſtentur.

Habemus itaque ex ſuppoſitis, Aegyptios reconditam de altiſſimis diuinitatis & naturę myſterijs habuiſſe ſcientiam; habemus etiam, hanc eandem ſcientiam ab Aegyptijs, Obeliſcis cœteriſque monumentis inſculptam fuiſſe: prętereà habemus pleroſque Gręcię philoſophos, totiuſque adeò ſapientię Grętanicę Anteſignanos, ex huiuſmodi ſaxis ſuam deriuaſſe ſapientiam; Cùm itaque & doctrina ab Authoribus tradita in hunc vſque diem ſuperſit, ſuperſint & ipſa Obeliſcorum ſaxa, ab omni temporum iniuria in hunc vſque diem immunia, hieroglyphicorumq; ſplendore, poſt tot ſecula conſpicua, & admiranda, quę ſub abditis variorum ſymbolorum inuolucris, doctrinam traditam arcanè contineant; Cùm, inquam, hęc omnia, vt toto hoc Opere traditum fuit, ſuperſint, nihil quoque aliud deſiderari potuit, niſi vt doctrina dicta, tùm Obeliſco noſtro, tùm cęteris inſculpta aptè combinaretur, & tandẽ ex mutua vtriuſque comparatione, ſingulari induſtria peracta, reconditę veritatis enuclearetur ſacramentum; quod cùm ante nos nemo, quod ſciam, tentauerit, nemo quoque mirari debet, doctrinam hieroglyphicam omnium opinione abolitam hucuſque fuiſſe exiſtimatam. Donec nos tandem, Deo duce, Authorum ſenſus figuris adaptantes, reconditam veritatem in eam lucem, quam hoc Opere, ęqui Lectoris iudicio, expoſuimus, traduxerimus. Ne autem vltra modeſtię limites ſapere, aut plus quàm oportet, mihimetipſi tribuere videar, quomodo primò in huius rei cogitationem deuenerim; & quomodo tandem, quibuſue medijs intentum Opus in executionem vrſerim, hic ea, quà decet, ingenuitate & ſinceritate, candido Lectori aperiendum duxi.

Cùm ab ineunte ętate ſemper incredibile mihi fuerit, in reconditarum rerum notitiam deſiderium, atque in linguarum peregrinarum ſtudium, animus accenſiſſimus; contigit, vt abſolutis Philoſophię & Theologię ſtudijs, quodam tempore in Obeliſcorum à Sixto V. *erectorum volumen, figuris exoticis conſpicuum inciderem, quarum intuitu ſtupefactus; dùm ex lectione intelligo, hoſce Obeliſcos eſſe hieroglyphicos veterum ſapientià inſignitos, tametſi à nemine hucuſque penetratos, explicatosque, ſummo veritatis indagandæ deſiderio incenſus, ita mecum ratiocinabar: Characteres ſuperſunt, & quidem à tot ſeculis ſinceri, & incorrupti; doctrina quoq; quam ſignificant, haud dubiè alicubi latebit; Si non in Latinorum Gręcorumque, ſaltem in Orientalium abditis monumentis eius adhuc ſupererunt nonnulla veſtigia. His itaque occultis, & vehementibus ſtimulis agitatus, prius inſtituto, quod moliebar, Deo per preces & orationes aſſiduas, ex vna parte cõmendato, cuius ope haud dubiè aliquid me effecturum, neſcio qua abdita preſenſione cognoſcebam; ex altera parte, ſine linguarum Orientalium notitia, quarum iam aliquam mihi notitiam compararam, in vanum me laboraturum apertè videbam; vnde vtriuſq; armatus ſubſidio, totis viribus, & intenſiſſimo ſtudio vigilijſq, vti in hieroglyphicę literaturę, ita & in idiomatũ ſtudium*

incum-

incubui. Contigit interim, vt eo ipſo tempore, bellorum tumultibus Germania extorris, dum varias nationes peragro, hoc vnicum intenderim, vt vbicunque liceret, de rebus Aegyptiacis, Authoribuſque meum inſtitutum reſpicientibus; minutam acciperem informationem; nec defuit votis meis diuina bonitas, dùm in libros, & ſubſidia varia, inexpectato caſu, vero diuinæ voluntatis me incitantis ſymbolo, incidi. Multorum itaque annorum labore, tùm viſis luſtratiſque præcipuis Germaniæ, Galliæ, & Italiæ Bibliothecis, tùm hic Romæ potiſsimùm omnes eos Authores ſiuè manuſcriptos, ſiuè impreſſos, Latinos, Græcos, Hebræos, Arabicos, Chaldæos, Aegyptiacos, Syriacos, Armenos, Aethiopicos, aliјſque ſub linguis Europæ vſitatis editos, in Bibliothecis, Vaticana, Angelica, Barberina, Sfortiana, Collegiorum Soc. Ieſu, aliorumque priuatis Muſæis latentes, qui aliquam rerum Aegyptiacarum mentionem faciebant, perlectos trutinando, loca ſingulorum intenſo ſtudio, & pertinaci ſpeculatione in certas quaſdam ſeries rerum, non ſine ſumptibus excerpenda curaui; ita vt quæcunque de hieroglyphicis animalibus, plantis, inſtrumentis, ſacrificijs, ritibus, lapidibus, coronis, ſtellis, cæteriſque figuris ſacræ doctrinæ ſeruientibus reperirem, in claſses, vt dixi, ſingula ſeorſim ſepoſuerim; deindè ex omnibus, quæ nanciſci licuit Aegyptiacis monumentis characteres hieroglyphicos, ſecundùm claſses pariter deprompſerim; Quo pacto analyticæ artis ſubſidio, per artificioſam combinationem figuras ſingulas cum textibus Authorum, figuris correſpondentibus, multorum annorum labore inceſſabili, & operatione paucis nota tentataque contuli. Qua quidem ſingulari induſtria factum eſt, vt paulatim in abditam rerum notitiam peruenirem, contextuſque hieroglyphici rationem apertè cognoſcerem. Atque hiſce fundamentis feliciter iactis, eò tandem profeci, vt iam nullam prorſus in communiorum hieroglyphicorum ſignificatis difficultatem reperirem. Verùm cùm multa hinc indè occurrerent ſymbola abſtruſa ſanè, & quaſi imperuia, quorum figura, nec hominem, nec animal, nec plantam, nec certam figuram ex ijs, quæ notæ nobis eſſe poterant, haberent; ſed incognita nobis vaſa, variaque in ſacris vſitata ſuppellectilia referrent, nec libri eſſent, qui eorundem vel vmbratilem notitiam innuerent; Hinc idola & ſimulacra, lapidum fragmenta, gemmæ, amuleta, periapta, Camæa Teliſmata Gnoſticorum, ex omnibus Gazophylacijs Antiquitatũ tùm Romæ, tùm alibi ſuperſtitibus cõſulendaquè excerpenda fuerũt; ex quorum continua, & incredibilis laboris combinatione, dùm figuras cum figuris, apices cum apicibus, inſtrumenta cum inſtrumentis ſtudiosè confero, Dei gratia, id, de quo dubitabam, perfectè cognoui; Quæcunque enim in Obeliſcis hinc indè confusè, obſcurè, & imperfectè inciſa fuerant, ea ita clarè expreſsè, & perfectè in dictis vel ſtatuarum, vel abacorum, camæorumque monumentis reperi, vt de veritate ſignificatorũ ampliùs dubitare non liceret; quæ & noua tandem cum Authorum locis, & textibus combinatione conferendo, tandem veritatem rerum, Dei luminum patris gratia, adeptus ſim.

His itaque laboribus, hiſce ſubſidijs, vti Obeliſci huius præſentis, ita omnium cæterorum interpretationem aggreſſus, tandem perfeci. Ex quo luculenter quoque mihi patuit, Aegyptiacam literaturam nunquam interijſſe, ſed ſemper in Authorum Veterum monumentis hinc indè ſparſim latuiſſe, ſolùm defuiſſe hucuſque vnum, qui

*ſparſam doctrinam ex abſtruſis monumentis erutam, cum ipſis hieroglyphicis figuris
aptè conferret; quod cum hucuſque ante me à nemine factum ſit, mirum non eſt, hanc
hieroglyphicam doctrinam omnium ferè opinione prorſus abolitam, vt dixi fuiſſe exi-
ſtimatam. Secundò patuit quoque, quod, quæcunque in Hermetis, Platonis, Py-
thagoræ, eorumque ſectatorum monumentis arcana habentur & abdita, ea ex hu-
iuſmodi doctrina hieroglyphica profluxiſſe; differentia nulla alia intercedente, niſi
quod eam doctrinam, quam Aegyptij abſtruſiorum ſymbolorum cortice inuolutam, pau-
cis & non niſi ſacerdotalis ordinis viris ſapientia conſpicuis, aperirent; illam veluti
expanſam, inuolucriſque euolutam ſuæ ſectæ hominibus traderent Hermetici, Py-
thagorici, & Platonici ſectatores; de quibus paſſim toto hoc libro.*

*Habemus igitur modum, induſtriam, & rationem, quà in hieroglyphicæ litera-
turæ inſtauratione proceſſimus; quæ cum ex omnium Authorum probatiſſimorum con-
ſenſu conſtet, & ab intentione Aegyptiorum nè in minimo declinet, nemo de factæ in-
terpretationis veritate, niſi incredulus forſan, & pertinacioris cerebri ambiget. Sed ob-
ijcient mihi hoc loco certorum quorundam Authorum allegationem, qui cum ſuſpe-
ctæ fidei videantur, intepretationem quoq; dubiam facere poſſint; quorũ obiectioni, vt
abũdantius reſpondeam, quem Authorum ſelectum habuerim, oſtendere viſum fuit;
Primò itaque præter Hermeticorum, Platonicorum, & Pythagoræorum volumina,
quæ ſumma diligentia, & intenſo ſtudio identidem peruolui; totum Plotinum quoque,
Philonem, F. Ioſephum, Porphyrium, Iamblichum, Numenium, Syneſium, Plutar-
chum, Apuleium, alioſque Pythagoricæ Platonicæque ſcientiæ alumnos, ſummo ſtu-
dio, eos cum figuris conferendo, trutinaui. Poſtea SS. Patrum monumenta, Dionyſij,
Tertulliani, Origenis, Iuſtini Martyris, Clementis Alexandrini, Arnobij, Lactantij
Firmiani, Euſebij, Cyrilli, Athanaſij, Auguſtini, aliorumque, quos in Secundo Libro
citauimus volumina, quæ de Aegyptijs rebus in ijs traderent, conſului; loca quoq; quæ
ex Sanchuniathone Zoroaſtre, ſybilliniſque oraculis, Orpheo, Biti, Artephio, Heca-
tæo, Pherecide, Beroſo, Manethone, Ario, Caloſyri alijſque, quorum opera hoc tempo-
re deſiderantur, ſeorſim ex ijſdem excerpſi; quibus in centonem conſarcinatis, quantum
profecerim, liber oſtendet. Poſt hæc Hiſtoricos, Oratores, Poëtas, Lexicographos, &
Grammaticos adortus ſum, Herodotum Steſichorum, Heſiodum, Homerum, Demetriũ
Phaleręum, Pauſaniam, Athenæum, Diodorum, Suidam, Harpocrationem, Pho-
tium, Iul. Pollucem, Ciceronem, Martianum Capellam, Apuleium, Virgilium, Oui-
dium, Plinium, Lucianum, Lucanum, Lucretium, Iuuenalem, Perſium, Statium,
alioſque innumeros circa Aegyptiacas res adij, ſingula loca ſtudioſè notando. Ex He-
bræis verò & Chaldæis, libros Zohar, Authore R. Simeone Ben Iochai, librum Ie-
zira, Micra haggedolàh eiuſque commentatores Rabbinos, Abenezra, Raſſi, Radak,
Balbag, Baal Hatturim, R. Manaſſe, opus cuius titulus Schilte gibborim, Rambã deniq;
doctorem perplexorũ. Ex Chaldæis Thargum Babyloniũ, & Hieroſolymitanũ, Thal-
mudica opera, præſertim, quæ intitulantur gnabadah zarà, id eſt,* ſeruitus aliena ſi-
uè idololatria; *Iochaidis Zohar, opus Pardes nuncupatũ, cum reliquis Cabaliſticis
Authorum monumentis, vbi complures Rabbinos haud contemnendos allegatos repe-
riet Lector; quos cum pleraque argumento noſtro minimè abſona tradere comperiſ-*

ſem,

ſem, dignos, qui in probatorum Authorum album reciperentur, exiſtimaui; cum & inter quiſquilias ſubindè pretioſæ margaritæ contingat inuentio. Ex Arabibus quos paſſim citamus, ſunt Gelaldinus, Salamas, Aben Candathi, Algazel, Abenregel, Albuchaſem, Geographia Nubiana, & ea quam Abulfeida prodidit; cum alijs innumeris, quos paſſim allegamus, quos inter principem ſanè locum obtinet Abenuaſchia de cultu & religione veterum Aegyptiorum, quem citatum reperies apud Rambam in more Nebuchim; Alter eſt Abenephi, qui præ cęteris curioſus antiquitatis Aegyptiacæ ſcrutator extitit, cuius ſanè fundamenta veterũ lucernã olent, Aegyptiaciq; idiomatis quod Coptũ dicimus, haud imperitus, vti ex allegatione nominum patet; hic præ cęteris lampada mihi ad Aegyptiaca adyta tradidit. Cuius codicem cum olim Pereiſcio monſtraſſem, ingenti is cõtinuò gaudio perfuſus, ab eo tempore nullum non lapidem mouit, ad hieroglyphicæ inſtaurationis negotium promouendũ; quæ ita eſſe, confirmat Gaſſendus in vita dicti Pereiſcij fol. 265. his verbis: Aderam interea, dum accerſitum quoq; voluit Athanaſium Kircherum Germanum, Virum è Soc. ISEV, Auenione tum commorantem. Is perhibebatur eximiè callere hieroglyphicorum myſteria, quam ob rem ipſi adiutando, tum varios libros tranſmiſerat, tum Iſiacæ menſæ ſuperius deſcriptæ exemplum. Et quoniam eidem præ manibus erat inſignis codex MS. hoc eſt Author Arabicus Rabbi Barachias Nephi, (*lege Abenephius*) à quo dicebatur tradi ratio hieroglyphicorũ; idcirco illũ exorauit, vt ad ſe accedens, tum codicẽ ipſum, tum ſpecimen quoddã interpretationis notarũq; ſuarum adferret; cum feciſſet, dici non poteſt, quã ardenter illũ animauerit, vt Coptũ opus perficeret, editionemq; maturaret. Fuit Vir deinceps Romã vocatus; ſategit autem Peireſcius nõ modò apud Mutium Vitelleſcum Soc. IESV Generalem; ſed etiam apud Cardinalem Barberinum, vt ei ſtimulos adderent, & ſatis otij facerent, quò id opus breui prodiret. Hæc Gaſſendus. *Quæ hic adiungere volui, vt omnia legitima authẽticatione cõſtarent. Porrò ex Syris valde profuit S. Ephrem, & Mor Iſaac, qui vnus fuit ex Patribus Concilij Niceni, Epiſcopus Meſopotamiæ, cuius philoſophia ex Bibliotheca Maronitarũ extracta penes me eſt; cum alijs in ſacram Scripturam Cõmentarijs Syriacis. Ex Aethiopicis, variæ epiſtolæ ex Aethiopia de informatione rerum Aethiopicarum Romam tranſmiſſæ, & in Vaticano conditæ. Ex Copticis ſubſidio fuerunt varia Ritualium fragmenta, tum in Bibliotheca Vaticana, tum apud Petrum de Valle Equitem recondita, tum ex Aegypto ad me translata, denique opus intitulatum lingua Aegyptiaca inſtaurata, à nobis Superioribus annis hìc Romæ editum, vti & opus, quæ dicitur Scala magna. Ex quibus ſingulis aptas inſtituto noſtro materias deprompſimus. Antiquariorum Gazophylacia & Ergaſteria fuerunt, primum Viri æterna memoria digni Nicolai Pereiſcij Aquis Sextijs in Prouincia Narbonenſi Senatoris ampliſsimi, hic pro zelo, quo in huiuſmodi ſtudia promouenda ferebatur, quicquid fuit in antiquitatum gazophylacijs rerum Aegyptiacarum rarum, id deſcriptum ad me Romam in hieroglyphicæ inſtaurationis ſubſidia tranſmiſit.*

Secundum fuit Franciſci Card. Barberini, cuius præſes Leonardus Senenſis; deindè Claudij Menedrij, quod tamen poſt mortem eius diſsipatũ, in diuerſorum manus peruenit. Tertium fuit Franciſci Angelomi ad portam Pincianam, viri ſcriptis nõ

minus, quam antiquarum rerum notitia comprimis clari, cuius præſes, Petrus Bellorius nepos. Quartum fuit Franciſci Qualdi Equitis S. Stephani, Aegyptiacis rebus inſtructiſſimum, in CampoCarleo; quod hoc anno Regi Chriſtianiſſimo donatione, ſub cura PP. Minimorum in Monte Pincio ceſsit; Succedit huic Ioan. Baptiſtæ Caſalij ad radicis Montis Auentini, tùm Aegyptiacà ſupellectile, tùm omni genere rerum cũprimis ſpectabile. Deindè M. Mileſij Iuris-Conſulti Romani, quod poſt mortem ceſſit PatribusTheatinis in monte Quirinali, Ioannis Bapt. Romani ex Auguſtiniana familia, quod eo fatis functo, ſubhaſtatum, alieno iuri ceſsit; quorum omnium, ne quis me ſuſpecta fide in hoc opere verſatum eſſe dicere poſsit, ab ipſiſmet factam authenticationem Operi præpoſuimus. Fuerunt & priuata Muſæa Petri Stephanonij, Hyppoliti Vitelleſchi, & Petri de Valle Equitum; Patauij, Io. Rhodij viri ingenio & moribus perpoliti; præ reliquis verò Illuſt. Caſsiani à Puteo Equitis, qui vti cõmunis omnium literatorum Patronus, & Mecænas, ſic nunquam etiam ceſſat, quà cõſilio quà auxilio bonum commune Reip. Literariæ promouere. Hiſce omittere nequiui quin ſubiungerem Ergaſterion M. Ducis Hetruriæ totius Italiæ rebus omnibus, quæ deſiderari poſſunt, inſtructiſsimum, quam vulgò Galleriam vocant, ex quo ingentem hieroglyphicorum ſupellectilem extractam, meis vſibus cõceſsit Eccellentiſsimus Medicus Io. Nardius. Idem præſtiterunt olim Ferdinandus Imperatus, Neapoli; Panormi Illuſtriſsimus Carolus à Vintimillia, Melitæ D. Abela Vicecancellarius rerũ rariſsimarum poſſeſſores; venio ad exteros, apud quos primo loco occurrit Gazophylacium Ceſareum, deindè Sereniſsimis Ducis Bauariæ S. R. I. Electoris Monachij, ex quibus tùm à Marco Marci Medico clariſsimo, & amico ſingulari, tùm à diuerſis Societatis noſtræ Patribus varia ſuppeditata fuerunt. vt ſuo tempore, Deo volente patebit.

Acceſſerunt hiſce doctiſsima clarorum virorum monumenta; Lucę Holſtenij & Leonis Alatij, horum ille, ſi vllus, certè inſtructiſsimum Platonicorũ Pythagoræorũq; voluminum manuſcriptorum, muſæum poſsidet, quorum quidem copiam non inuitus, ſed ſumma & profuſa liberalitate, & zelo, quo promotionem literarum vrget, conceſsit; Porrò Pariſijs præ cæteris, varijs ſuppeditatis non parum profuit, inſignis ille Naudæus librorum literarumque Helluo indefeßus. Profuerunt & doctiſsimi Petauij varia doctrina referta volumina; apud Anglos Seldeni, & Grauij; apud Batauos opera clariſsimorum luminum Scaligeri, Salmaſij, Heinſij, Voſſij, Buxhornij; apud Danos verò Bangij, Beringi, Bartholini, in mittendis inſtituto meo oportunis ſubſidijs literalitas; quibus demum ſibiungo P. Iacobum Viuam Soc. Noſtræ, ſtudiorum meorum coadiutorem fideliſsimum amantiſsimũq; virum laboribus indefeſſum, quibus tandem fractus, dum Lauretum petit, ibidem fatis functus meliorem vitam auſpicatus eſt, vir longiori vita dignus; agmen tandẽ claudit P. Leo Santius Collegij Romani Soc. Ieſu Superiorũ ſtudiorũ præfectus, vir ingenio ſublimis, & omnigena eruditione inſtructus, qui nunquam ad operis incepti proſecutionem me inſtimulari, oportuniſque conſilijs incitato ſubuenire deſtitit, quibus quidam omnibus, & ſingulis gratitudinem debitam, hiſce poteſteritati conteſtatam eſſe voluimus. His itaque literatorum ex vniuerſa pene Europa ad me tranſmiſsis ſubſidijs, dum omnia, &

ſingula

ſingula aptè inter ſe combino, incredibilem ſanè in ſecretioribus Sphyngibus enodandis lucem hauſi; Verum duo mihi opponere poterunt huius temporis Critici, Hermetica videlicet opera, & philoſophiam myſticam Ariſtotelis, deindè Arabes Authores, quos paſſim allego. Atque de Hermeticis lib.1. fol.36. abundè diſſeruimus, vbi tamen notandum, non deeſſe quoſdam, qui eos Gnoſticis aſcribant;quibus quidem nõ omninò contradixerim;nam,dato non conceſſo,eos à Gnoſticis editos,non tamen inde ſequitur, eos Hermetis genuinam doctrinam non continuiſſe; Cum enim Gnoſtici Aegyptij pręreliquis inſignem habuerint rerum Aegyptiacarum notitiam, vti ex ſuperſtitibus eorum taliſmatis in varijs lapidibus pretioſis inciſis patet; imò hoc vnicũ intenderint,vt Aegyptia dogmata ſuperſtitioneſque ab inferis reſuſcitarent; fieri certè non potuit, quin libros veterum ſummo ſtudio & zelo, ex quibus aliquod ſuæ proſeminandæ ſectæ ſubſidium habere poterant, inquiſiuerint, atque ex bibliothecis Aegypti erutos deſcripſerint ediderintq; inter quos etiam eſſe potuerunt, quos dixi, libri Hermetici, & proindè minimè inferendum, hoſce ab ijdem confictos, aut veluti ſuppoſititium quendam partum Mundo obtruſos; cum maiorem altioremque doctrinam quam nefarijs huiuſmodi hominibus fuiſſe putemus,contineant. Sed audiamus de his Iamblichum, quem ſolà ſua, qua pellet authoritate obtrectantium ora concluſurum confido; ita enim de myſterijs, inquit fol.353.edit.Baſ. His itaq; diſcretis facilè ſoluuntur dubia,que in librisAegyptijs,quos legiſti,concepiſſe dicis. Qui enim Mercurij titulo circumferuntur, opiniones Mercuriales continent, et ſi ſæpè philoſophorum Græcorum ſtylo loquantur, ſunt enim ex lingua Aegyptia in Græcam translati à viris philoſophiæ nõ imperitis. *Accedo ad philoſophiam illam myſticam Ariſtotelis iuxta Aegyptiorum mentem conſcriptam, de quibus non minor eſt inter modernos Criticos controuerſia. Hanc Abenama Arabs, teſte Franciſco Roſio, in præfatione,primùm, & olim detectam ex Græco in Arabicam linguam transtulerat, quam deindè diuini Numinis prouidentia in Bibliotheca Damaſcena vulgò Schàm,inuentam, per Moſem Rouaſium Medicum Italicæ, & Arabicę haud imperitum tunc temporis in Cypro degentem verbotenus in Italicam linguam transferri carauit Nicolaus Roſius Rauennas; quam & in Italiam ſecum delatam opera vſus Petri Nicolai Caſtellani, Philoſophi & Medici Fauentini, tempore Leonis X. Pontificis,Latini iuris fecit, quę quidem philoſophia talis eſt,vt non immerito hieroglyphicæ literaturæ exemplar eſſe poſſit. Et ſi non deſint, qui eam Numenio adſcribant, nonnulli etiam Ammonio Sacco, cuius ope primùm Platonicæ Scholæ reflorere cæperunt; qui & hunc inter cætera Platonica opera, veluti arcanum & non reuelandum theſaurum ſecum abdidiſſe haud inueriſimile eſt; Ariſtotelis autem hanc fuiſſe, & non alterius, ex ore Platonis decerptam, eiuſdem philoſophiæ lib.1. p.3. edit. Romanę, his verbis adſtruit.* Plato itaque olim animæ dedit plura attributa, quorum nos auriti teſtes ſumus, ſed non ſcripſit illum, alioquin enim Lector mentem eius deprehendiſſet; *& in multis alijs locis Metaphyſicam ſuam, ſicuti & libros de anima, de mundo, de ortu & interitu allegat. Vndè liquet, Ariſtotelem hanc philophiam in ſenectute, & vltimis vitę ſuę temporibus, & poſt mortem Platonis, nè*

forſan Platone viuente plagij conuinceretur, edidiſſe! Quem theſaurum paucis notum, deinde Ammonius Saccus, aut alius quiſpiam ex familia Platonicorum multo poſt tempore nactus, ſui iuris fecit. Hunc autem minimè Numenio aut Sacco adſcribi poſſe; ſed Ariſtotelis Platonicum partum eſſe, indè conuincitur, quod tantà ingenij ſubtilitate conſcripta ſit, vt nulli operum Ariſtotelicorum, ſiuè materię ſublimitatem, ſiuè diuinarum, ſublimiſſimarumque rerum notitiam ſpectes, cedere videatur. Simplicis itaque, ne dicam abiecti animi foret, qui tam altum, & ſublime opus, quo vel ſolo immortalitatem nominis ſibi comparare poterat, aut Numenius, aut Ammonius Saccus, hanc gloriam alteri ſuppreſſo proprio nomine conferret. Quod verò nonnulli obijciant, neſcio quos acroniſmos, in eodem occurrentes, id eſt, diſcurſus quoſdam inueniant, qui ſequentibus poſt obitũ Philoſophi ſeculis librũ conſcriptum arguant; eæ Criticorum huius temporis ſunt perſuaſiones; dato enim non conceſſò, acroniſmum quendam in dicto libro occurrere; minimè tamen indè hunc librum Ariſtotelis non eſſe, concludi poſſe aſſero. Cum huiuſmodi acroniſmi ſubindè à poſteris interpretibus, quemadmodum in multis hodierna die monumentis videre eſt, vel ad obſcuritatem contextus tollendam, vel propria phantaſię ſtimulatione adijciãtur. Hinc quoq; in codices, qui primò ab authoribus priſcis cõtinuato cõtextu perſcripti erant, in libros & capitula à poſteris peracta profluxit diſtinctio: Vndè patet acroniſmos, ſi quando in peruetuſtis monumentis occurrunt; non Authori, ſed Authoris Scholiaſtæ & interpreti adſcribendos eſſe. Hanc itaque myſticam philoſophiam veram veterum Aegyptiorum doctrinam continere, quam ab ijs hauſtam Plato ſuis diſcipulis oretenus deindè tradiderit; traditam poſt mortem Platonis, Ariſtoteles primum ſcriptis comprehenſam vulgarit, ex ſequentibus patebit, ſiquidem adeò præcisè hieroglyphicã doctrinam attingit, vt ea expanſa eiuſdem interpretatio dici poſſit. Nam exactè combinando huius dictæ philoſophiæ contextum, cum Obeliſcorum doctrina eundem prorſus eſſe, reperi; Quod vt Lector ἀποδεικτικῶς *comperiat, ſpecimen huius in quatuor primis Obeliſci noſtri Schematiſmis (quorum interpretationem à fol. 398. vſque ad fol. 355. huius Operis exhibuimus) Lectori curioſo proponam; vt vel ex hoc ipſo, quid de dicto Opere ſentiendum ſit, colligere poſſit. Verum vt veritas per partes pateſiat, rem exemplo comprobabimus, Quid aliud in præfatione lib. 1. cap. 1 huius dictę philoſophię facit, niſi vt oſtendat, ſe hieroglyphicam doctrinam profundiſſimam, & non niſi rarioribus ſublimioribusque ingenijs peruiam, dicto opere æmulari; imò vt hoc diſtinctius pręſtet, rerum in toto opere dicendarum veluti quandam anatomiam, & totius operis epigraphem præmittit, quæ adeo congruit primis Obeliſci noſtri Schematiſmis (quas epigraphas veluti quaſdam etiã nos rerum in toto Obeliſco contentarum appellauimus) vt viua eorundem interpretatio dici poſſit. Sed cũ hęc minimè, ſine textùs, cum figuris hieroglyphicis exacta collatione percipi poſſint. prius verba ipſa Ariſtotelis (vbi in principio, & ſuam Metaphyſicam & libros de anima citat) deindè eadem primis noſtri Obeliſci Schematiſmis applicabimus; vt ſic veritas per partes innoteſcat. Ita autem loquitur Ariſtoteles l. 1. c. 1. linea 11. editionis primę Romanę.* Et nos quidem in Methaphyſica iam perfecimus ſermonem explicantem cauſas huiuſmodi, & probauimus eas in ſermonibus

de

de anima, & natura, operationibuſque vtriuſque, vbi per rationem perfe-ctàm & neceſſariam declaramus, quod impoſſibile eſt, ſubſtantias eſſe abſque fine, ſic etiamſi finis à ſapiente non præfigatur, ceſſabit eius in-quiſitio, ſiquidem huius præſuppoſitio in ſcientia, adiuuat multum con-ſiderantem. Cui tamen ſollicitudo, & induſtria ſunt neceſſariæ ad progre-diendum. Igitur nobis quoque in hoc Opere, quod eſt compendium philoſophiæ, intentio conſtitui debet; quæ eſt contemplari vniuerſum ſe-cundùm mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeò oc-cultas; quod non alius poteſt ad ſecreta huiuſmodi ſcientiæ peruenire ci-tra difficultatem, quamuis ſit ingenij ſubtilis & recti, nec vtatur negli-gentia. Proponemus autem cuncta theoremata Operis, deindè ſingula tractabimus; primaria igitur intentio noſtra in hoc Opere eſt contempla-ri Deum, quomodò differt ab alijs, quodque Mundus & tempus exiſtunt ſub eo; amplius quod Deus eſt author cauſarũ, quodq; creauit ſingula pro ratione ſingulorum. Et quod is illuminat intelligentias, per eas autem medias intellectum, per intellectum verò medium animam vniuerſa-lem cœleſtemque; & per animam mediam illuſtrat naturam generabi-lium corruptibiliumque. Et quòd opus fit ab eo ſine motu, & quod mo-tus rerum omniũ eſt ab eo, & ad eũ. Siquidẽ omnia mouẽtur motu eſſen-tiali & naturali ab eo, in eo, & ad eum. Poſtea verò conſiderabimus mũ-dum intellectiuum referentem bonitatem eius, formaſque diuinas inexi-ſtentes, & quod ab eo profluit bonitas in ſingula. Si quidem quatenus ſunt bona, aſſimilantur ei, ſed propter cortices expreſſionem veram eorũ non attingimus. Prætereà enarrabimus naturam vniuerſalem cœli, qua-liter ineſt potentia illi ab intellectu, enarrabimus etiam ſiderum dignita-tem & lucem. Item conſiderabimus naturam ſublunarem, quomodò virtus immittitur illi; quæ manifeſtatur in rebus ſenſibilibus materialibus alterabilibus & corruptibilibus. Deindè deſcribemus & reddemus diſpo-ſitionem animarum rationalium in deſcenſu & aſcenſu, & reddemus cau-ſam vnionis earum ad corpora, dicemus etiam de anima honorabili, quæ habet mores intellectiuos; nec ſubmergitur deſiderijs mundanis & ſordi-bus corporis. Similiter narrabimus animam turpem coinquinatamque, & deindè ſpeculabimur diſpoſitionem animæ ſenſualis & vegetatiuæ, nec non qualitatem animæ terræ, & ignis & aquæ aliorũq; elementorum, atque hæc latentia ſicuti præfati ſumus, declarabimus per figuras propoſito ſuf-ficientes *hactenus Ariſtoteles. Quid porrò aliud hęc deſcriptio eſt, niſi viua quædam, & expreſſa primorum Obeliſci noſtri Schematiſmorum interpretatio, & epitome quædam rerum in Obeliſco noſtro contentarum? atque in primo quidem quando* Deum Cauſarum authorem dicit creantem ſingula pro ratione ſingulorum, *quid aliud innuit, niſi archetypum Mundum, in quo prȩexiſtunt rerum omnium creandarum exemplaria, & quod is differat ab alijs, & ſine motu moueat omnia, niſi in vnitatis ſuę ſolitariæ centro conſideratum, ȩternum, im-menſum, & omnia animantem? an non trinum dixit, quandò dixit,* in eo, ab eo,

per

per eum omnia moueri deſiderio eſſentiali & naturali, *An non ſub particula in eo* Νιβιν, *hoc eſt, cauſa cauſarum, primum rerum principium, prima diuinitatis forma, vt Aegyptij loquuntur. In* Ab Eo, *ſecunda diuinitatis forma, mens ſecunda rerum in primo intellectu conceptarum diſpoſitrix & adaptatrix, per ſeipſum verò, ſeu ad ipſum, vt aliquot exēplaria habent, ſpiritus pantamorphus, tertia diuinitatis forma, rerum conceptarum diſpoſitarūq; executrix, ceu dextræ Dei digitus appoſitè denotatur? adeòque hæc tria, triformi Dei naturę, id eſt Mundo archetypo, quę per globum ſerpentiferum alatum aptè indicabant, perfectè congruunt? Secundò, quid aliud per Mundum intellectualem, niſi Mundum Angelicum, qui cùm ſit figura & exemplar bonitatis eius proximum, aptè Aegyptij per figuras humanas proximè poſt Mundum Archetypum poſitas, vt ex primis Schematiſmis patet, locauerunt? quid per ſymbolorum, quibus inſtruuntur, varietatem aliud indicant, niſi formarum diuinarum ijs inexiſtentium varietatem, qua in inferiora continuò influunt? quæ & conſentiunt verbis Ariſtotelis.* Poſteà mentem veterum ſecuti, conſiderabimus mundum intellectiuum, referentem bonitatem eius, formaſque diuinas inexiſtentes, & quod ab eo, ſcilicet Mundo intellectiuo bonitas in ſingula &c. *Tertiò cùm dicit:* præterea enarrabimus naturam vniuerſalem cœli, qualiter ineſt ipſi vis ab intellectu, ſiderum quoq; dignitatem & lucem. *Quid aliud indicat, niſi Mundum Siderium, cui præſunt intelligentiæ, cuius velut anima, moderatrix omnium eſt Oſiris ſub forma accipitris, qui lucis, & vitæ ſymbolum eſt, alijſque eius proprietatibus indicata, vt & globo ſerpentifero, quo vita & fæcunditas, quam Mundo Siderio continuò influit, ſignabatur. Iterum cùm dicit:* Enarrabimus etiam naturam ſublunarem, quomodo virtus Cœli immittitur illi, quæ manifeſtatur in rebus ſenſibilibus, materialibus, alterabilibus & corruptibilibus. *Quid aliud indigitat niſi quartum hierogrammatiſmum Schematiſmi primi, hoc eſt Mundum hylæum ſeu Elemētarem per anguloſas figuras, triangula quadrata, pyramides aptè indicatum, vti fusè ſuo loco oſtendimus. Denique quid per* animas honorabiles, mores habentes intellectiuos mundanis materijs non immerſas, *& per* animas turpes coinquinataſque, *niſi Geniorum tùm bonorum tùm malorum, (nam hi paſſim ab Aegyptijs cum anima confunduntur) operationes innuit, qui elementis, aēri, aquæ, igni, terræ, cęteriſq; mixtis, ſenſuali, & vegetabili naturæ vti præſunt, ita omnia adminiſtrant, ordinant, diſponunt in bonum vel malum finem; in bonum, vt Agathodęmones; in malum, vt eorum* ἀντίτεχνοι; *quo quidem Ariſtoteles ad particularia reliqua Obeliſci Schemata, & indiuidua, vti & nos reſpexiſſe videtur. Hæc autem Ariſtotelem non ex ſe dixiſſe, ſed ex mente veterùm Aegyptiorum, & iuxta eorundem hieroglyphicam doctrinam reconditam, & quaſi inacceſſam, expreſsè dicit his verbis:* intentio noſtra eſt contemplari Mundum, ſecundùm mentem eorum, qui docuerunt per notas figurarum adeo occultas, quod non alius poteſt ad ſecreta huiuſmodi ſcientiæ peruenire citra difficultatem, quamuis ſit ingenij ſubtilis, & recti, nec vtatur negligentia; *& in fine præfationis:* atque hæc omnia latentia, ſicuti præfati ſumus, declarabimus per figuras,

(non

(*non alias niſi hieroglyphicas*) propoſito noſtro ſufficientes. *Quę Iamblichus quoque de myſterijs fol.352. his verbis atteſtatur: (Atque ita Aegyptiorum tractatus de principijs deſuper ad poſtrema progrediens, ab vno deſcendit in multitudinem, ab vno videlicet gubernatam Deo; vbique indefinita natura ſub quodam termino definito imperioſè comprehenſa, præcipuè verò ab excelſa omnium cauſa vnitate.)*

Vides igitur quam admirabili connexione noſtra hęc interpretatio cum verbis Ariſtotelis paulò ante citatis concordet. Sed dicet aliquis hoc loco; ſi hieroglyphica doctrina Platonis, & Ariſtotelis temporibus iam cognoſcebatur: ergò falſum eſt, vt alibi diximus, ante Alexandri tempora iam fuiſſe perditam. Reſpondeo, dupliciter doctrinam hieroglyphicam hoc loco conſiderari poſſe; primò abſtractam, & ſine vlla reflexione ad ſculpturas ſacras factà. Secundò, prout ipſis hieroglyphicis in Columnis, ſeu Obeliſcis inciſa ſpectatur; ſi eam primo modo conſideremus, certum eſt, memoratam doctrinam nullo vnquam tempore fuiſſe abolitam, ſed in Hermeticorum, Pythagorgorum, Platonicorum, aliorumque Authorum monumentis, etſi ſparſim traditam conſeruatamqae fuiſſe, vt ſępè probatum eſt. Alteram verò hieroglyphicam, quæ veluti cortice, & inuolucro quodam arcanè condebatur, fuiſſe perditam, cùm nullus à Cambyſis temporibus quicquam in enodatione eius pręſtare auſus ſit: quod & ipſum Ariſtoteles in dicta illa ſua Theologia myſtica l.14.c.14. his verbis teſtatur:

Sapientes Babylonij, & Aegyptij acumine mentis introſpexerunt intellectualis Mundi ſpecies complexi ſcientiâ aliundè traditâ, vel ex ſeipſis inuenta, quam etiam profeſſionem ipſi ſibi vendicarunt, ſiquidem enarraturi aliquid vtebantur doctrina intellectuaria, non autem hnmanaria, vt nonnulli alij, qui conſulentes eos, adhuc non ſibi viſi ſunt ſatis firmiter diſcere ex ſententijs locutione redditis; conceptus animorum acceptos ſcribebant; vti oculata fide legimus, in lapides per figuras, idem in omnibus ſcientijs artibuſque facientes, quos locabant in templis tanquam paginas perlegendas, taleſque aderant libri eorum vtenſiles, quod fecerunt, vt indicarent etiam, quod intellectus agens immaterialis creauit omnia, ſecundùm propriā eſſentiæ cuiuslibet rationem, ſimilitudinemque, quale optimum fuit, pulcherrimumque documentum, per quod vtinam etiam indicarent, qua ratione attingerent formas illas mirandas & abſconditas; ſic enim illorum Sacramentum eſſet laude digniùs, qualis conditio paucis viris contingit. *Ex quibus apertè colligitur, Ariſtotelem, Platone traduce, fuiſſe imbutum doctrina hieroglyphica, eamque ſummè approbaſſe, non tamen characteres cognouiſſe; vndè aliquem, qui eas interpretaretur, optaſſe videtur; eorumque ſenſum reconditum, tam ſublimem eſſe, vt paucis, aut vix vllis ad tantum donum pertingere datū, tandem fateatur. Et tales fuiſſe Pythagoram, & Platonem, quos cùm ex columnis Mercurij doctrinam ſuam hauſiſſe Iamblichus aſſerat, non eſt dubium, quin aliquam, & ſi non vniuerſalem horum characterum notitiam hauſerit.*

Patet quoque, quod ſemper in pręcedentibus inculcauimus, characteres hoſce minimè à ſapientibus inſtitutos, vt ijs veluti ex alphabeto, verba componerent; ſed

eſſe hoſce characteres intellectuales ſiuè ideales, ſub quibus multa paucis comprehendebant, vt proindè Ariſtoteles plurimum hanc ſcribendi rationem, veluti Angelicis mentibus vicinam probauerit; efficientiam præterea eos, ex rebus ſimilitudinem quandam ad Numina habentibus, obtinere; queis vnà cum analogis cerimonijs & ritibus, vti & intellectuali contemplatione, ea ad fauores prçſtandos ſe ſiſtere poſſe arbitrabantur. Quod Iamblichus in aureo illo de Aegyptiorũ myſterijs libro oſtendit his verbis: Imitantes Aegyptij ipſam vniuerſi naturam fabricamque Deorũ, ipſi quoque myſticarum reconditarumque notionum imagines quaſdam in ſymbolis conficiendis oſtendunt, quemadmodum & natura rationes occultas in apparentibus formis, quaſi ſymbolis exprimit, & Dij veritatem idearum per manifeſtas imagines exprimunt.

Cùmergo perſpiciant, ſuperiora omnia, inferiorum ſimilitudine delectari, atque inſuper optent, à ſuperioribus bonitate repleri, quatenus pro viribus imitentur, meritò & ipſi conuenientem Superis modum agendi pro viribus offerunt, quando occulta myſteria rerum abditarũ, ſymbolis inferunt manifeſtis, in quibus interpretandis dimitte voces, accipe ſenſus. *Et fol. 354. (Iam verò hęc non oratione rationeque nuda ſpeculari ſolent; ſed admonent inſuper atque docent, ad excelsiora communioraque & ſuperiora fato, naturam noſtram progredi ad ipſum Deum, Opificemque Mundi; quatenus neque materiam ferat ſecum, neque aliud quicquam pręter opportuni temporis obſeruantiam idque ſacrorum opera nos conſequi docent, atque ſimul efficiunt. Tradidit hanc quoque viam nobis ipſe Mercurius, ſed interpretatus eſt eam Propheta Bitis Ammoni regi inuentam in adytis templi, in vrbe Sain Aegypti; literiſque ſacris, id eſt, hieroglyphicis inſculptam, prębuit quoque nobis nomen DEI diſcurrens per vniuerſum) qui nihil aliud eſt, quàm character ille Tauticus, toties hoc Opere deſcriptus, & celebratus, quæ adeò clara ſunt, vt totum inſtitutum noſtrum expoſuiſſe videantur.*

Ex his igitur omnibus luculenter patet, nos ſenſus reconditos Authorum, tanquam ad filum Ariadnæ ſecutos, analyticę ſeu combinatoriæ artis ſubſidio, multorum annorũ laborẽ, & ſpeculatione, tandem Deo duce, & doctore, in arcana & hieroglyphica ſacramenta penetraſſe. Et quamuis innumera Theologiæ myſteria præſens hic noſter Obeliſcus contineat, explicatu digniſſima, ea tamen omnia Oedipo reſeruauimus, in quo, dùm Authorum memoratorum ſenſus arcanos & myſticos cum myſticis Obeliſcorum figuris aptè conferimus, ſub paucis figuris integrorum veterum voluminum doctrinam contineri, docemus. Deindè quinam hi characteres in magia naturali, aut theurgica vſum habeant, quam in medicina, quam in diuinatorijs artibus, quam in politia rectè beateque adminiſtranda, quam in chymia cæteriſque reconditioribus facultatibus, Deo dante, demonſtramus. Lector eum, ſi quandoque publicæ lucis fuerit, adire poterit, vbi & perfectam omnium hieroglyphicorum hoc tẽpore reperibilium combinationem per tabulas artificiosè digeſtas reperiet, ita vt quęcunque hoc Opere prodidimus, non niſi radius illius doctrinæ, quam in Oedipo exhibituri, Deo dante, ſumus, videri poſſit, ſed de hiſce ſatis.

§. IV.

§. IV.

De Aequiuocatione nominum, & Stylo tùm ab Authore tum, ab alijs Scriptoribus vſurpato.

ÆQuiuocatio nominum & Numinum paſſim, vbique toto hoc Opere occurrit maxima, quam haud dubie plùs æquo Criticus cauillari non verecundabitur: Sed hoc ipſo imperitiam ſuam continuò deteget, dùm veterum in Numinũ Deorumque denominatione confuſionẽ diuerſitatemq; quã tertio huius Operis libro exponimus, & definimus, minimè ſe penetraſſe demonſtraturus eſt; Fuit enim Aegyptijs hoc proprium, à quibus illud ad ſe deriuarunt Græci; vnius Dei nomen varijs, aut Dijs, aut Genijs applicare; in quantum nimirùm vnum & idem Numen diuerſam denominationem ſortitur ex rebus, circa quas occupatur; ſi itaque ſubinde Oſirin cum Momphta, vel Hẽphta, aut Nephta, aut ſimilibus inter ſe cõfundimus, nolim eos me ſtatim præpoſteri, & confuſi iudicij, in rebus diſcernendis inſtabilis, condemnare; niſi enim totum Opus à fronte ad calcem peruoluerint, nũquam rectum de traditarum rerum doctrinà iudicium formaturos ſe nouerint, cùm enim in ipſa interpretatione non omnia in prioribus tradita libris repetere liceat; Lectoris prudentiæ erit, citata folia adire, & indè tandem de rei veritate, aut falſitate iudicare. Sed hæc de æquiuocatione ſufficiant.

Quod denique ad ſcribendi ſtylum in huius decurſu Operis vſitatum attinet, nec illum ex æquo placiturum omnibus ſatis perſpicio, cùm in eo ſubinde mihi diſpliceam metipſi; nam dùm in ea vbertate materiæ, ſingula conor attingere, idque quam breuiſsimè, miſcens interdum profana ſacris, medica politicis, naturalia Metaphyſicis, hiſtorica Theologicis, Cabalica Magicis, Barbara barbaricis Mathematica Chimicis; eaque varia authoritate, vti Græca, Latina, Hebraica, Chaldaica, Syra, Arabica, Aethiopica, Perſica, Armenica, Copta, Samaritana, Aegyptia ſtabilire contendo, vix rerum chaos effugere licuit, præſertim, quandò, quod vſu & ratione collegerim, oratione ſubtili, & preſſa, ad Atticorum aures teretes explicare non vſquequaque vacauerit. Sæpè & maioris prudentiorisque ingenij putem, loco ſuo & tempore potiſſimùm in materia abſtruſa, & intentata cultum negligere; & Enthuſiaſmo indulgere, quam nimis religiosè in omnibus obſeruare; imò vtiliùs tempeſtiuè manum tabula ſubmouere, quam perficiendis tantoperè elimandiſque ſingulis immorari. Ergo nec Tullianam phraſin, nec numeros ſemper amplectimur; nec in alterius, vt dici ſolet, magiſtri verba iuramus; Sed quo ſit verborum rerumque conſonantia maior; polychromatico generi, veluti in muſicis, pro aſcenſus, deſcenſuſuquè varietate amplius indulgemus; vt etiam interdum, quod aiunt, Apolline pleni ab imis illis naturæ receſſibus, in poëticos campos diuertamur. Vnum id ſemel, & clarè teſtatum omnibus volumus, nullam nos linguam exoticam, hìc adducturos, cuius non mediocrem ſaltem, quæ eſt Dei gratia, cognitionem habeamus, neque Authores vllos, quos non in

fonte ipſo ſedulò, ſtudioſè, & ſæpius repetitâ lectione expenderimus; Quod verò in huiuſmodi libris Orientalium allegationem minutam & præciſam non fecerimus, cauſam fuiſſe ſcias, confuſam illam Orientalium ſcribēdi rationem, qua plerique libros ſuos, ſine nomine ſubindè, aut exordio librorum corroſo, interdum ſinè diſtinctione vlla, continuato paſſim ſtylo exarant. Acceſſit hiſce alia difficultas in allegatione Authorum Hermetis, Iamblichi, Plutarchi, Euſebij, Herodoti ſimiliumque innumerorum, quorum plerique diuerſis locis & temporibus editi, diuerſum emendatione Tranſlatorum ordinem, & diuiſionem ſortiti ſunt. Quo factum eſt, vt præciſam textus citationem non ſemper ponere licuerit; hinc ne ex diſpari librorum editione diuerſitas, & ex hac malæ fidei ſuſpicio oriri poſſet, foliū vnà cū loco, in quo editus eſſet Author, quo vtebamur, ferè ſemper allegare coacti ſumus, quod & in materijs continuato ſtylo conſcriptis, cuiuſmodi eſt Plutarchi de Oſiride, & Iſide hiſtoria, alijſque quibuſcunq; à nobis præſtitum eſt. Quæ cum ita ſint, nihil aliud reſtat; niſi vt Opus feliciſſimis tanti Mecænatis Auſpicijs, cum bono DEO ordiamur; in quo ſi quicquam laude dignum occurrerit, id bonorum omnium LARGITORI DEO, qui ſolus infantium linguas diſertas facit, vnicè adſcribas velim; ſin minus in re tam ardua, difficili, & intricato molimine, conatum promptamq; Rei lit. promouendæ voluntatem ratam habere non grauaberis, memor illius: In rebus arduis etiam voluiſſe tantùm, ſat eſſe, vale.

E Collegio Romano 19. Septembris anno Iubilæi, 1650. eo ipſo die. Quo Illuſtriſsimus, & Reuerendiſsimus D. CAMILLVS ASTALLVS ſtudiorum meorum vti particeps, ita eorundem Fautor & Promotor vnicus, in Sacrum Purpuratorum patrum Senatū adſcitus, S.R.E. Card. PAMPHILIVS ab INNOCENTIO X. dictus fuit, à cuius benignitate, doctrina, prudentia, atq; in literatos potiſsimùm viros propenſione ſingulari, maxima non in Remp. duntaxat Literariam, ſed & in totum Chriſtianum Orbem emolumenta emanatura nihil dubito, cui proindè à DEO O. M. vitam longam, regimen felix, & tandem beatæ immortalitatis fruitionem vnicè expoſco.

HISTORIA
OBELISCI PAMPHILII

A prima eiuſdem in Aegypto erectione, vſque ad vltimam eius erectionem factam.

A B

INNOCENTIO X. P. O. M.

§. I.

De prima Erectione facta à Sothi Rege Aegypti.

AVDAX haud dubiè facinus commiſiſſe cenſebor; ſi quidpiam certi, circa primum huius Obeliſci Authorem Erectoremque in tanta tamque tenebricoſa vetuſtatis caligine adſtruere & determinare attentauero. Sedenim cùm ita mihi natura comparatum ſit, vt nil digniùs homine putem, quàm ingenium in abditis reconditiſque potiſſimùm rebus vti experiri; ita & aleam in hiſce iaciendam ducere, quod ſi me fefellerit, nihil ſupereſt, niſi vt in conatu laudem reponam. Certè vt ad quandam ſaltem eius notitiam peruenirem, nullum non moui lapidem; Chronologos non Latinos tantùm, ſed & Græcos, Hebræos, Arabeſque pertinaciſſimo ſtudio peruolui; apud quos, quid circa præsens hoc argumentum obſeruauerim, Lectori paucis aperio.

Anno ab Orbe Condito, iuxtà Hebræorum computum biſmilleſimo ſexcenteſimo octuageſimo quarto; à diluuio milleſimo vigeſimo octauo; ab exitu filiorum Iſraël, Moſe Duce, ex Aegypto ducenteſimo circiter; Aoth Iudice Iſraëlitico populum DEI moderante; ante Chriſtum 1366. ſurrexit in Aegypto Rex quidam excelſi pectoris Manuphta nomine, quem Euſebius Amenophin, Manethon ⲙⲉⲛⲟⲩⲫϯ *Menuphti*, Africanus & Philo Amenephten, hoc eſt, Memphis Dominum vocant; qui dùm potentiam Aegyptiorum partim DEO vindice per Moſen, partim per Primatûm Regni in mari rubro ſummerſionem, clade omnibus ſeculis memoranda, oppidò imminutam debilitatamque videret, conuocatis Sacerdotibus, Concilijſque vltrò citròque habitis, primò quidem ad religionem auitam patriumque Deorum cultum, deindè ad publica quoque monimenta in Deorum honorem à prædeceſſoribus erigi ſolita inſtauranda, animum adiecit, quibus egregijs moliminibus dùm diſtinetur, morte præuentus, Filio ſuo Sothis Hæredi Regni, quæ animo præclarè ſtatuerat, executioni mandanda reliquit. Hic Sothis animi generoſitate patri minimè diſpar, præcelſas parentum cogitationes morte ſuſpenſas ad incudem reuocatas, tùm tandē compleuit, cùm priſtino decori & magnificentiæ Aegyptum reſtituit.

Manuphta primus inſtitutor Obeliſcorum poſt Moyſen.

Sothis filius Menuphta intentionem Patris in executionem deducit.

Hic

Hic inter alia memoranda, à Manethone recẽſita, tùm hieroglyphicæ tot Ægypti cladibus ferè abolitæ doctrinæ, tùm potiſſimũ Obeliſcorũ inſtaurationẽ, conſilio, & monitis ſacerdotũ (penes quos, & ſacra Hermetis de ſũmis arduiſque myſterijs volumina adhuc ſupererant, & haud exiguus, tùm characterum ſacrorum vſus, tùm patriorum rituum, conſuetudinum, legumque à prędeceſſoribus conſtitutarum, atque in adytis conſeruatarum notitia vigebat) magno animo aggreſſus eſt.

Primò quidem, teſte Plinio, quem lib. 1. fol. 65. allegamus, vnà cum filio Rameſſe 8 Obeliſcos in vrbe principe, quæ à cultu Solis Heliopolis dicta fuit, quorum, & hiſtoriam citato loco deſcribimus, erexit: Ex quibus præſens hic noſter Obeliſcus Pamphilius vnus eſt, myſteriorum nõ minùs, quàm apicis ſublimitate cumprimis ſpectabilis; verùm antiquæ ſapientiæ ſymbolum, cuius & argumentum l. 5. c. 3. ob oculos ponimus curioſi Lectoris. Sothis itaque hiſce agitatus conſilijs, à ſupremo Numine molimina ſua, veluti felici quodam auſpicio inchoanda duxit; multos itaq; Obeliſcos, quos omnes, partim Supremo Numini, partim patrijs Genijs dedicatos, ad Zelũ in auita religione inſtaurãda cõmõſtrandum, erexit; nam & ſemper cum Sacerdotibus conuerſabatur, & arcana diuinitatis præ cœteris tanto ſtudio rimabatur, vt & ipſe ſacros libros vndique conquiſitos ſtudioſè peruolueret, alioſque componi curaret, indè amicus Deorum nuncupatus. Atq; hoc ita eſſe expreſsè docet Manethon apud Africanum in fragmento quodam Bibliothecæ Pereiſcianæ; in quo ita habetur. Σοῦθις ἐβασίλευσεν ἔτη ξ΄γ΄ ὅς ἤγειρε πολλὰς τὰς πυραμίδας; οὗτος τε ὁ περιόπτης εἰς Θεοὺς ἐγένετο, καὶ τὴν ἱερὰν ἐντείλατο γράφεσθαι βίβλον ἣν ὡς μέγα χρῆμα ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενος ἐκτησάμην, *Sothis 63. annis regnans, erexit multas pyramides (intellige Obeliſcos) hic enim primus Deorum contemplator, ſiuè quod idem, de Dijs multa ſapienter contemplabatur, & ſacrum librum mandauit conſcribi, quem veluti ingentis pretij rem in Aegypto exiſtens, poſſidebam.* Quę paulò aliter habentur in Sozomenis Euſebij folio 15. in exemplari purè Græco. Ὁ τρεῖτος Σοῦφις, ὁ τὴν μεγίστην πυραμίδα ἐγείρας, ἥν φησιν Ἡρόδοτος ὑπὸ χέοπος γεγονέναι. ὅς καὶ περιόπτης εἰς Θεοὺς γέγονεν. ὡς μεταγνοήσαντα αὐτὸν τὴν ἱερὰν συγγράψαι βίβλον. ὡς μέγα χρῆμα Αἰγύπτιοι περιέπουσι. *Tertius Rex fuit Suphis (meliùs Sothis) qui maximam pyramidem erexit, quam Herodotus à Cheope dicit erectam, & factus eſt contemplator Deorum; & meditatus eſt ſacrum librum conſcribere, qui magni dicitur pretij & vſus apud Aegyptios.* Verùm hæc expreſſiùs adhuc deſcribit Abenephius his verbis. في هذا الايام كان في مصر ملك صوطيس واقام كثير دين من للمسلات فرعون وكان ملك ذسك ونقش فيهم الاسرار الاهوت وامر لكهن ان يكتبوا كل ما وجدوا من كتب المقدسين وقالوه حبيب الهة ——— ☼ *Sauthis verò Rex Aegypti in diebus illis erexit multas acus Pharaonis*, id eſt, *Obeliſcos, & fuit Rex religioſus, & incidit in ijs myſteria diuinitatis, & præcepit Sacerdotibus, vt notarent quidquid inuenirent de libris ſacris, & dictus eſt amicus Deorũ.* Et quamuis hæc adducta teſtimonia ad inſtitutum noſtrum ſtabiliendum in tanta vetuſtatis abyſſo abundè ſufficere poſſent, nihilominùs præter ea quo-

quoque,tria potiſſimùm nos hunc Obeliſcum à Sothi erectum ad credendum inducunt; quorum prius eſt, Argumentum Obeliſci, alterum menſura correſpondens menſuræ à Plinio traditæ; Tertium ipſa eſt Obeliſci Syngrapha ſiuè inſcriptio; Prius ita oſtendo; cùm enim hic Obeliſcus ſolus inter cœteros Romæ ſuperſtites ſupremę diuinitati Hemphta ſit inſcriptus, vt ſuo loco videbitur, & ſumma triformis Diuinitatis myſteria exhibeat; Sothis autem ex citatis Authoribus Obeliſcos ſuos ſupremo quoque Numini dicauerit, & ſumma eiuſdem in ijs myſteria inſculpſerit, certè magnum indè nobis argumentum ſuppeditatur, ad credendum, hunc Obeliſcum à Sothi erectum eſſe. Quòd verò ad menſuræ congruentiam attinet, antequam illam oſtendamus, primò verba Plinij adducēda ſunt l.36.c.8. *Poſtea, inquit, & alij Regum in ſupradicta vrbe ſcilicet Heliopolitana Sothis quatuor numero quadragenûm octonûm cubitorum longitudine erexit, Rameſſes autem, quo Regnante Ilium captū eſt, quadragenûm*; itaq; Sothis vnà cū Ramaſſe filio coadiutore regni 8. Obeliſcos, partim 48. cubitorū, partim 40 cubitorū, quorū illi in palmos reſoluti 96. hi 80. ferè palmorū lōgitudinem adæquant; & totidē noſter Obeliſcus, ſi 4. indè demas, palmos cōtinet. Cùm itaq; nulli alij ex Rom. Obeliſ. hanc menſurā obtineāt præter noſtrum, aſſerere cogemur hūc Obeliſcū eundem eſſe, quem olim Heliopoli erexerat Sothis; vide Lector fol. 66. vbi hæc omnia fuſiùs proſecuti ſumus. Sed procedamus ad hypographē Obeliſci: Certè hunc Obeliſcū à Sothi erectū innuit ſubſcriptio Obeliſci, qui in latere II. Meridion. inter vltimos characteres circa baſin Obeliſci figurā exhibet canis ſedentis cum cruce anſata, quod hieroglyphicum canis Iſidis, ſiuè Mercurij in cœlum trāſlati ſymbolum eſt; & teſte Horo, Sothis dicitur, Græcis ἀϛροκύων, id eſt, caniculare ſidus; cùm enim Sothis Rex ex Mercurij libris literas ſacraſque diſciplinas inſtaurauerit; imò Nomen ſibi ex Mercurij nomine (quem in cælum tranſlatum ſub figura canis colentes Sothin, ſiuè quod idem eſt, ob ſagacitatem in inueniendis rebus admirabilem, canē dicebant) aſſumpſerit, in memoriam facti in fine Obeliſci ſignum Sothis, ſiuè canis ſedentis veluti ſyngrapham quādam, ſiuè ſubſcriptionem poſuit, vt & nomen ſuum, & ſacræ diſciplinæ Authorem, Genium ſuum occultè proprio ſuo nomine inſinuaret; quaſi diceret, Sothis Sothi inter cœlites, tranſlato, fœcundo naturæ Genio tutelari erexit; Deorum enim nomina Reges Aegyptios ex ſumma diuinitatis ambitione aſſumpſiſſe, varijs in locis probatum fuit, ijſdemq; ſua dedicaſſe molimina, in reliquorum Obeliſcorum interpretatione oſtendetur. Vides igitur Lector non ſine ratione nos adactos hæc aſſeruiſſe.

Alia argumēta hunc Obeliſcū à Sothi erectum.

Sothis ante dictus.

Quòd ſi quiſpiam obijciat, ab alijs Regibus hunc Obeliſcum erigi potuiſſe; huic obiectioni ſatisfaciam; vbi priùs aliqua ad rei maiorem dilucidationem præmiſero.

Sciendum itaque eſt, Reges Aegypti potentia inclytos nonniſi ad maxima, inſolita, & regia magnificentia digna monumenta, cuiuſmodi py-

ramides

ramides & maiores Obeliſci ſunt,animum adieciſſe;minorum verò erigendorum curâ tùm Sacerdotibus, tùm priuatis hominibus relictâ; quos veriſimile eſt tantis diuitijs & potentia inſtructos minimè fuiſſe, vt tam vaſtas, & ſumptuoſas moles è montibus eruerent, erutas ſacris literis inſculperent, inſculptas erigerent; ſed hæc propria potentiæ,ambitionis, gloriæ immortalitatiſque apud poſteros conſequendæ, Regum ſuperbiſſimorum argumenta fuiſſe, ei ſoli conſtare poterit, qui excelſum horum Regum Aegypti in portentoſis barbararum molium fabricis,animum probè nouerit.Vndè & fabricas huiuſmodi inſolentes,Hiſtorici libris inſertas, veluti admirandum quid, & omnibus ſeculis memorandum poſteritati conſignare voluerunt. Priuatos autem amplioris fortunæ homines, minorum ſolummodò Obeliſcorum, vti & ſimulachrorum,idolorumque hieroglyphicorum,quorum ingens vbique locorum paſſim copia reperitur, operibus videlicet,potentiæ viribuſque eorum proportionatis,erectioni intendiſſe, quilibet prudens faciliùs coniecturare poterit, quàm ego vel multis verbis demonſtrauero.

Primati minores Obeliſcos erigunt.

Dubium itaque nullum eſt, huiuſmodi tam memorabilium operum fabricas nullo non tempore,tùm apud Aegyptios, tùm reliquas Mundi nationes in ſumma admiratione fuiſſe; Imò Imperatores Romanos,dùm maximorum omnium, quos in Aegypto reperire poterant, Obeliſcorum, ſecundam Romæ erectionem moliuntur; hoc præ cœteris ſummo quoque ſtudio curaſſe referunt Auctores, vt viris hiſtoriarum, antiquitatumque peritiâ claris in Aegyptum, Romano iam ſubiugatam imperio, amandatis, quantum fieri poſſet, exactam de Regibus tantarum molium primis Erectoribus,eorumq; geſtis, ſacrarumq; literarum ratione informationẽ, quemadmodum de Cornelio Gallo Strabo refert, acceptam, poſteritati conſignarent; neque enim hæc abludunt à curioſi Auguſti ingenio,neque Plinium quadraginta annis poſt Auguſti tempora Mundo illuceſcentem ea latuerũt; Vt proindè iam non mirer,eum tàm in horum Regum deſcriptione curioſum fuiſſe; cùm enim indefeſſus ſimilium rerum indagator eſſet, tùm ab ijs, qui Aegyptum luſtrârant; & translato Obeliſco præſentes fuerant, tùm ex libris ipſis, qui fortè nobis ignoti tunc temporis exſtabant, ſingularum rerum exactam notitiam haurire potuit.

Fuerunt autem nouem Aegypti Reges, quantum ex omnium ſæculorum Hiſtoricis comperire licuit,eorum Obeliſcorum,quos Romana potentia Vrbi inuexit, erectione celebres; quorum Miſrâ, Hermetẽ,& Meſramuthiſin minores erexiſſe, primo libro probatum fuit; Rameſſes verò omnium maximum, quem etiamnum miramur, in Lateranenſi Campo conſtitutum, erexit; Nuncorius quem & Momphencur appellamus, eum quem in Campo Vaticano à Sixto V. erectum noſtris temporibus ſuſpicimus. Pſammirtaus, quem Senneſertæum Plinius vocat, Flaminium; Campomartium,& Saluſtianũ,ſiuè Ludouiſium Seſoſiris. Simarres verò & Ephies,

Argumenta à Regibus aliorum Obeliſcorum erectoribus.

Ephites vel Aphrius duos raſos, quos Claudius Cæſar ante Mauſolæum Aui ſui Auguſti olim erexit; vno, modò ſubterraneo ad Sanctum Rocchum, altero à Sixto Quinto in Exquilino Colle erecto. Cùm itaque inter recenſitos erectores, Sothis non compareat, conſtet tamen, Sothin vnà cum Rameſſe filio ſuo 8 fuiſſe Obeliſcorum erectorem; certè patet Obeliſcos reliquos Pamphilium, & Barberinum, forſan etiam Saluſtianum, & Campomartium à nullo alio, quàm Sothi erectos fuiſſe, cùm aliorum præterquam memoratorum Regum nomina ab Authoribus non ponantur. Quinam verò in Aegypto ſuperſtitum Obeliſcorum erectores fuerint, ſuo loco dicetur; Hoc enim loco tantùm de Obeliſcis Romanis, quorum Erectores primos, ſummo ſtudio, & cura Cæſares per viros doctos inquiri curabant, diſceptamus. Ex hoc itaque diſcurſu, clarè, ni fallor, patet, hunc Obeliſcum verè à Sothi erectum eſſe, vnumque fuiſſe ex 8. à Sothi & Rameſſe Heliopoli erectorum; quod & ex Africano, Abenephio & Plinio, iam patuit; patuit etiam, vel ex ipſius argumento, & epigraghâ hieroglyphicâ, quam baſis lateris meridionalis apertè docet in Canis ſedentis ſiue Sothis ſymbolo. Quæ cùm ita ſint, nihil aliud reſtat, niſi vt hiſtoriam ſequentem pari paſſu proſequamur.

§. II.

De ſecunda Erectione facta Romæ ab Antonino Caracalla Cæſare.

DVRAVIT prima Obeliſcorum in Aegypto facta erectio, vti & ſacrarum diſciplinarum vſus, vſque ad Cambyſem, qui, vti in primo libro narratum fuit, ſuſque deque vertens omnia, magnam fecit Obeliſcorum ſtragem, vt proindè non immeritò, teſte Plutarcho, Machera ſiuè gladius ab Aegyptijs dictus ſit; atque ab hoc tempore Sacerdotibus, partim exulibus, partim occiſis, Aegyptus monumentis ſacris viduata luxit ad tempora Imperatorum Romanorum, quorum primus Auguſtus Aegypto, in Romani populi poteſtatem redactâ; anno ante ſalutis aduentum vigeſimo octauo, pro Cæſareæ mentis amplitudine, ad nouam Obeliſcorum Erectionem animum intendit, miſſis viris rerum antiquarum vndequaque peritis, qui informationem de ſingulis acciperent, in Vrbem inſolito Cæſareæ magnificentiæ ſpecimine duos deferri cūrauit; cuius exemplo inſtimulati ſuccedentes ordine Imperatores, ſinguli ſimile quidpiam ad nominis immortalitatem conſequendam attentauerunt. Nam poſt Auguſtum Caius Caligula Nepos, Obeliſcum Nuncorij maximum ex Aegypto inuſitata nauis forma, quam infrà deſcripſimus, delatum, in Circo Vaticano nouiter à ſe erecto, conſtituit. Poſt hunc Claudius duos alios ex Aegypto delatos ante Mauſolæum Auguſti aui ſui, anno poſt Chriſtū 57. erexit;

Caracalla Obeliſci Pamphilij ſecūdus erector.

erexit; Secutus hunc ducentis & duobus ferè poſt annis Antoninus Caracalla in nouo quem ad Prætoriana Caſtra ſtruxerat, Circo, anno poſt Chriſtum 249. hunc noſtrum Obeliſcum Pamphilium in Circi decus erexit.

Vtrum verò dictus Obeliſcus à dicto Imperatore ex Aegypto translatus ſit, vtrum iam ab alijs translatus eouſque ſine hoc apotheoſeos honore ingloriꝰ permanſerit, tametſi ex geſtis Caracallæ deprehendi non poſſit; veriſimile tamen eſt, eum ad prædeceſſorum exemplum, vnà cum alijs monumẽtis eo ipſo tempore delatum eſſe. Fuit autem Circus Caracallæ omnium aliorum Circorum, quorum nonnulla Romæ adhuc ſuperſunt veſtigia, integerrimus, ad Caſtra Prętoriana in viâ Ardeatina, à mœnibus vrbis mille ferè paſſuum intercapedine diſſitus. In hoc itaque erectus præſens Obeliſcus, intra duas metas, velut in Mundo Sol quidam conſtitutus inſigni maieſtate fulgebat; verum ſucceſſu temporis, ſiue à Barbaris, ſiue terræ motu in noſtra vſque tempora proſtratus, quantum ſtragis ſuſcepiſſet, multiplici ſua fractura ſat oſtendit.

Locus Obeliſci.

§. III.

De Tertia Erectione facta Romæ, ab INNOCENTIO X. Romano Pontifice.

ANNO itaque 1649. Sapientiſſimus Pontifex INNOCENTIVS X. Cum non ita pridem ex glorioſa *Pamphiliorum* familia, ad ſuprema Mundi Gubernacula aſcendiſſet, præcelſas dignaſque Pontifice cogitationes pectore voluens, prædeceſſoris SIXTI V. glorioſa veſtigia ſecutus; vt vrbem iam diuerſorum Pontificum publicis operibus fabriciſq; ſplendidiſſimis eximiè nobilitatam, nouo cumularet ornamento, & ipſe inter alia, quà ſacra quà profana, quibus in Anni Iubilei ſplendorem erigendis occupabatur, monumenta, Obeliſci quoque deſtinauit erectionem. Initis itaque vltrò citròque conſilijs, præ cæteris tandem Romæ ſuperſtitibus, partim terra obrutis, partim fœdè deformatis, is tandem, quem olim in Circo ſuo Caracalla erexerat, quemque à dicta Pontificis familia *Pamphilium* intitulandum duximus, non ſine diuina prouidentia, vtpotè qui priſcæ religionis cultuſque diuini myſteria, orthodoxæ religioni haudquaquam abſimilia contineret, ſecernitur. In totius itaque machinationis directorẽ deputatur Reuerendiſſimus & Illuſtriſſimus *D. Lucas Torregianus* Archiepiſcopus Rauennas, quivti eſt iudicio, & prudentia ſingulari, ita rebus huiuſmodi in executionem deducendis vir ſanè peridoneus; In Architectum verò ſeligitur *Laurentius Berninus* Eques, perſpicacitate ingenij ſingularis, quem Michaeli Angelo Bonarotę, ſiue Sculptoriæ, ſiue Architectonicæ artis excellentiam ſpectes, vti nobiliſſima eius, quibus Vrbem exornauit, opera ſatis demonſtrant, penè ſupparem cenſeo; cui fidelem manum adhibuit

Inſtauratio Obeliſci.

Ludo-

Ludouicus Berninus frater, fraternæ gloriæ ſtrenuus æmulator; Locus denique erigendo Obeliſco oportunus deligitur olim Agonalis Circi nomine inſignitus, hodiè forum Romanum in Vrbis meditullio ſitum, magnifico Pamphiliorum Pontificiæ familiæ Palatio illuſtre, prætereà frequétia populi, nundiniſque celeberrimum.

Rebus itaque hoc modo prudenter diſpoſitis; mox Obeliſcus in quinque diffractus partes è Circo Caracallæ ſummo labore erutus, chamulcis cylindriſque impoſitus, ergatarum aliarumque machinarum varia induſtria tractus, in conſtitutum locum transfertur; Et vti moles oppidò ponderoſa; ita alta quoque, quibus imponeretur, fundamenta veluti iure ſuo poſtulabat; quibus iaciendis dum ſtrenuè inſiſtitur, interim in Obeliſco tam fœdè deformato integritati ſuæ reſtituendo impigrè deſudatur. Difficultas non exigua oriebatur in ijs characteribus, qui in varie deformato deerant, fideliter reponendis; Nam hi vel ſupplendi erant proprio ingenio excogitati, vel relinquenda in Obeliſco ſpatia characteribus deſtituta; quorum prius vti difficile, nè dicam temerarium; ita poſterius Obeliſco, neſcio quam turpitudinem adferebat. Itaque ab Antiquitatum peritis viris ſuaſum fuit, vt cauea illa, ex qua Obeliſcus erutus fuerat, nouo ſcrutinio exploraretur, ſiquidem partes tam notabiles haud dubiè eodem loco adhuc alicubi terrâ obrutas latitare, neſcio quibus indicijs inducti credebát; quod dum improbo ſanè labore tentatur, tandem omnia ad vnum fragmenta, non ſinè ſingulari Dei diſpoſitione inuenta ſunt; verùm cum hæc Obeliſci correſpondentibus faciebus ſine ſumma deformatione aptè coagmentari non poſſent, prudentia Architecti effectum eſt, vt in eorum loca fragmenta ex eodem lapide Pyrite ſingulari induſtriâ inſerta, Obeliſcum ſuæ integritati reſtituerent; Meum porrò erat ſingulis ſua hieroglyphica genuina ex antiquis fragmentis excerpta aſsignare, & deindè inſculpédatradere; quod qua fide, cura, diligentia & ſinceritate per M. Antonium Caninium præſtitum ſit, authentica teſtimonia operi ſuffixa docebunt. Eluxit præterea in coagmentandis partibus ſingulare Architecti ingenium, dum partes partibus ſinè vllis ferreis retinaculis tam ſubtiliter connexuit, vt ex vnico ſaxo eminus intuentibus confectus videretur. Intereà fundamenti mole ex imo ad extimam vſque terræ ſuperficiem in tricênum pedum altitudinem ſub ouali forma emergente, alia parerga ad reuerentiam & ornamentum moli conciliandum præparantur. Nam vt celeberrimus in vrbe locus inſignem haberet cum ſplendoris ornamento coniunctam vtilitatem, placuit *Beatitudini ſuæ* Obeliſcum ſuprà fontem in rupis formam excauatum exaltare. In rupis verò quadripartitis lateribus totidem inſeri voluit Coloſsos, vario ſymbolorum apparatu inſignitos, qui quadripartitam Mundi faciem ſymbolis ſuis graphicè exhiberent; E crateribus verò ſiue phialis, quas brachio ſtringunt, quadripartitus aquarum fluxus veluti per ſalebroſas rupis catadupas in ſubiectam rupi vaſtiſsimam concham iu-

Translatio Obeliſci.

Integratio Obeliſci.

Obeliſcus Rupi imponitur ſcalpturis inſigni.

cundo murmure ſtrepituquè pręcipitaretur. Cuius quidem inſignem, ſymmetriam dum hæc edimus, vti necdum omnibus numeris abſolutam ſic neque apponere licuit. Supra hanc itaque rupem triplici baſium fulcimēto Pyramidis(vti figura præcedēs oſtēdit)ſubſtrato, per partes quatuor Ergatarum ope Obeliſcus extollitur. Structura ſiue pegma huic operi deſtinatū fuit Architecti induſtriâ ſingulare, & ad maximi ponderis molem ſumma facilitate, & celeritate erigendam aptiſſimum. Numos verò quos INNOCENTIVS X. P. M. ad poſterorum memoriam excudi iuſſit, in citatâ figura contemplare, inſcriptiones quoque, quas Obeliſci abaco incîdi voluit, hîc ad poſterorum memoriam apponendas duxi.

Ex patte Orientali Obeliſci, in intermedio Abaco; hæc poſita fuit inſcriptio.

INNOCENTIVS X. P. M.
OBELISCO ÆGYPTIO QVATERNIS FONTIBVS
EX AQVA VIRGINE DEDVCTIS IMPOSITO
NATALI DOMO PAMPHILIA MAIOREM IN
AMPLITVDINEM EXTRVCTA
AGONALE FORVM AMPLIFICATVM EXORNAVIT
VRBI ROMÆ MAIESTATEM ANTIQVÆ
PVLCHRITVDINIS ÆMVLAM
RESTITVIT.

Ex parte Meridionali Obeliſci, in Meridionali Abaci parte, hæc legitur inſcriptio.

HERMETICVM OBELISCVM
A SOTHI REGE HELIOPOLI ERECTVM
AB IMPERATORE CARACALLA ROMAM DELATVM
INTER CIRCI CASTRENSIS RVDERA
IACENTEM FRACTVMQVE
INNOCENTIVS X. P. M.
AD ORNANDVM ERVDITIS ÆGYPTIORVM
MYSTERIIS AQVÆ VIRGINIS FONTEM
TRANSTVLIT, INSTAVRAVIT, EREXIT.

In Abaci verò Obeliſci Occidentalis parte, hæc proponitur inſcriptio.

INNOCENTIVS X. P. M.

AMÆNAM SALVBRITATEM CVM MAGNIFICA
ERVDITIONE CONIVNGENS
LITERATVM HERMETICIS ÆNIGMATIS LAPIDEM
AQVÆ VIRGINIS FONTI IMPOSVIT
AD SEDANDAM CORPORVM
ET ACVENDAM INGENIORVM
SITIM.

Tandem in Septentrionali Abaci Obeliſci parte vltima, videtur inſcriptio in hunc ſenſum.

SVPER MONSTRA ÆGYPTIA AVREA
INSIDET COLVMBA
HOC EST SVPERSTITIOSAS SECTAS VERA
CALCAT RELIGIO
QVÆ PACIS OLEAM GESTANS
VIRTVTVM LILIIS REDIMITA
OBELISCVM PRO TROPHÆO SIBI STATVENS
ROMÆ TRIVMPHAT.

Atque hæ ſunt inſcriptiones; quæ quidem ob ſitum Fori, ad quem ſe Architectus accommodare debebat, in Obeliſco non perfectè reſpiciunt 4. Mundi plagas, ſed medio ferè quadrante à genuinis plagis differunt; ita vt anguli Obeliſci 4. dictis plagis ferè reſpondeant. Atq; prima quidem Inſcriptio lateris I. Orientalis, Turrianorum, Vrſinorumque reſpicit Palatia; Inſcriptio verò ſecunda, quæ in Latere 2. Auſtrali Obeliſci continetur, Fori Latus Pamphiliano Palatio conſpicuum reſpicit; reſpondetque inſcriptio, inſcriptioni, quam olim Sothis in hoc eodem Auſtrali Obeliſci Latere hieroglyphicà peregerat. Tertia Inſcriptio reſpicit Plateam Altempſianis, & Collegij Germanici ædibus illuſtrem; Quarta demum Inſcriptio Latus Fori reſpicit, Eccleſiâ S. Iacobi Hiſpanicæ Nationis celebre; Fuerunt prætereà & aliorum quorundam in tam nobile, & conſpicuum opus, ingeniorum Luſus, quorum hic nonnullos apponere placuit.

INNOCENTIVS X.

Cum anno inſtaurandæ iuſtitiæ ſacro ex vno Virginis Aquæ fonte, quatuor effudit fluuios, antiqui Paradiſi, hoc eſt, iuſtitiæ ſpecimen exhibet, & ſeculum renouat.

INNOCENTIVS X.

Quaternis Aquæ Virginis fontibus ad ornatum, & commoda Vrbis apertis, magnificentiam Pontificiam, ſuperinductis Regum Aegyptiorum arcanis, patefecit.

INNOCENTIVS X.

Marmoreo Aquæ Virginis monumento Aegyptiorum Obeliſcum imponens, metam poſuit Romanæ Magnificentiæ.

Dum ineunte expiationis anno Aegyptium Obeliſcum ſuis Fontibus
admouet Roma, vel ipſos Solis digitos luſtrare Aqua Virginis potuit.

Vbi certabatur olim in puluere, nunc in aquis luditur, ò gratas temporũ vices
Quò ſe ſublimius erigit hìc Memphis, eò ſubmiſsius Romam adorat.

Ænigma,

Virgo Romana dorſo candido Nigellum Aegyptium geſtat ad nundinas.

Atque hic eſt OBELISCVS PAMPHILIVS toti futurus poſteritati memorabilis, omnium eorũ, quæ Romæ ſunt monumentorum, & ornatiſſimũ, & ſplendidiſſimũ, cui quidem ad abſolutam perfectionem nihil deeſſe videbatur, niſi hieroglyphicę Literaturæ, quâ omniũ oculos, animoſq; feriebat, vera, certa, & fidelis interpretatio; SVÆ BEATITVDINI id muneris meę placuit tenuitati committere; quo quidem munere, quomodo functus ſim, peritorum iudicium eſto. Iuſſa magnæ animæ vt potui, & vt intentatum hucuſque argumentum ferebat, exequi pro modulo meo conatus ſum; in quo, ſi quid mancum, mutilum & imperfectum repererit Lector, id ſolum meæ inſufficientiæ, omne vero bonum, & laude dignum vt ſuprà quoq; dixi, Soli bonorum omniũ Largitori DEO adſcribat velim.

CHRONOLOGIA

REGVM, CÆSARVM, PONTIFICVM

Qui Obeliſcorum erectione æternam ſibi apud poſteros famam, Nominiſque immortalitatem pepererunt, à Miſraim filio Cham, vſque ad INNOCENTIVM X. Pont. Opt. Max. extenſa.

TRIA Seculorum interualla cumprimis digna ſunt conſideratione, quibus tanquam in diuerſorum Theatrorum apparatu humani generis hiſtoriæ & res geſtæ fuerunt exhibitæ. Primum eſt ab Orbe condito vſque ad diluuium: Alterum à diluuio vſq; ad Olympiadum initium. Tertium ab Æleæorum Rege Iphito Olympiadum Authore ad ſequentium ſeculorum ſucceſsionem continuatum. Primum non immeritò ἄδηλον Cenſorinus vocat; vti ex Mundi immutatione imperuium, ita nullam quoque poſteris rerum à primæuis illis Mundi hominibus geſtarum notitiam, niſi quam Sacri nos codices docent, reliquit. Alterum μυθικὸν Deorum Dearumque fabulis ita confuſum, vt neq; in hoc quicquam ſit, quod ſibi perfectè & exactè reſpondeat, & non niſi analogica quædam lux ſcriptoribus veritatis rerum inueſtigandarum deſiderio accenſis affulgeat. Tertium verò optima ratione à Cenſorino vocatur ἱστορικὸν. Ad huius enim initium, temporum tam exacta deſcriptio, tam diſtincta rerum in orbe geſtarum notitia exhibetur, vt de rerum ab Hiſtoricis traditarum veritate nullus amplius dubitandi locus reliquus eſſet poſsit. Prius meliores huius temporis Chronographos Salianum & Torniellum ſecuti, 1656. annorum ſpatio; Alterum 1622. Tertium ad annum hunc noſtrum currentem annorum 2421. curriculo definimus. Tametſi verò ex Arabum monumentis aliquo modo oſtendere poſsimus, ante diluuium Obeliſcorum ſiue Pyramidum erectionē in vſu fuiſſe, veruntamen cum hoc negotium chronographicum præterea, quæ præſenti hoc opere, iam tradita ſunt, in Oedipo ex profeſſo diſcutiamus; ne Lectorem multiplici Authoritatum allegatione confunderemus, eum ad citatos tractatus conſultius remittere viſum fuit. Quarè Chronologiam noſtram bonis auibus

auſpi-

auſpicemur. Proteſtor autem in hoc præludio, me annos Regum Ægypti haudquaquam præcisè, vtpotè qui in tanta Hiſtoricorũ diuerſimodè opinantium confuſione exactè determinari minimè poſsint; Sed quantum ingenij vires,& variæ,ex mutua hiſtoricorum comparatione coniecturæ permiſerint, definire præter propter,& ad certas & indubitatas Æras adſtrictos,ad me contra Sciolorum quorundam peruicaciam præmuniendum, determinare voluiſſe. His itaque præmonitis.

	A Condito Mundo.	A Diluuio.	Ante Chriſtum.
Diluuij annus iuxta communem opinionem omnium ferè Chronologorũ incidit in annum ab Orbe condito.	1656		2394
Dominati ſunt Mundo Noëmus cum tribus filijs, Sem, Cham, Iaphet, Arphaxad, Canaam vſq; ad Turris ædificationem.			
Turris ædificatio peracta fuit, anno à Mundo condito.	1931	275	2119
Quo tempore celebres fuerunt Nẽbrod, Ninus ſiue Belus, Semiramis, Regni Aſsyriorum fundatores. Hos ſecuti ſunt Nachor, Sarus, Thare Pater Abraham, Cham Zoroaſter, cum octo filijs, & potiſsimùm Ægypti Dominus Miſraim, primi Aſtrologiæ cultores.			
Noë moritur anno ab orbe condito.	2006	350	2044
Ortus Abrahæ incidit in annum Mundi.	2039	383	2011
Poſt annos verò 174. vitæ ſuæ tranſactos moritur anno Mundi.	2213	557	1837
Floruerunt ab ortu ad mortem Abrahæ & vltra, Melchiſedech, Zoroaſter Miſraim, quem quidam Miſram, nonnulli Mithram, alij Oſirim vocãt, qui primus Ægypti Rex,& Pharao. Hermes, Tautus, ſiue Mercurius Triſmegiſtus, & filius Miſraim, Miſramuthiſis. Hi primi ad nominis gloriam			

immor-

immortalitatemque conſequendam, Authore Hermete, Obeliſcos hieroglyphicorum doctrinâ illuſtres Betſames, ſiue in Vrbe Solis erexerunt. Cuiuſmodi iuxta noſtram æſtimationem ſunt, Mahutæus, Mediceus, Monticelius, aliijque ſimiles infimæ claſsis Obeliſci; contigitquè ferè ſub finẽ vitæ Abrahæ, anno

	A Condito Mundo.	A Diluuio	Ante Christum.
(anno)	2213	575	1837
Ortus Ioſephi Patriarchæ	2289	633	2761
Mors Ioſephi	2399	743	1651

A morte itaque Abrahæ vſque ad ortum Moyſis 251 anni; à morte verò Ioſeph vſque ad ortum Moſis 175. anni prẹterierunt, quo tempore Iſaac, Iacob, cum reliquis duodecim filijs celebres Mundo fuerunt. In Ægypto, Miſraimo, Hermete, Meſramuthiſi defunctis, ſucceſſerunt alij Reges, qui traditam à prædeceſſoribus doctrinam hieroglyphicam totis viribus promouerunt; Vndè Sacerdotum ordo, quorum Putiphar Heliopolis Sacerdos, cuius filiam Aſcenez, Ioſephus, teſte ſacra Scriptura, in vxorẽ accepit, vnus fuit; Idololatria ſacrorumque animalium cultus, ſtudium quoque Theologiæ, & Philoſophiæ ſecretioris, vti & Mathematicarum, ſi vllo alio, hoc maximè temporum interuallo, viguit; vt alibi probabitur.

	A Condito Mundo.	A Diluuio	Ante Christum.
Moſis ortus incidit in annum	2464	808	1586
Moſes 20. annorum, teſte Philone in omni ſcientia Aegyptiorũ, & Chaldæorum eruditus fuit.	2484	828	1566
Moſes 80. annorum, educit filios Iſrael ex Aegypto, cum maxima Regni clade.	2544	888	1506

Mori-

	A Condito Mundo.	A Diluuio.	Ante Chriſtum.
Moritur Moſes. Poſt Moſen Regnum Ægypti vti exhauſtum, ita maximam quoque ſacrorum ſtudiorum iacturam fecit, vſque ad Manuphta Regem.	2584	908	1469
Manuphta Rex, hoc eſt Memphis Dominus, quem alij Amenophin, alij Amenophtin appellant, vti Regni, ita ſacræ doctrinæ, Obeliſcorumque primus inſtaurator fuit, anno poſt mortẽ Moſis 100. qui incidit in annum quem ſecutus eſt	2684	1028	1366
Sothis filius, ſucceſſor patris, qui animo conceptam à Manuphta Obeliſcorum erectionem magno animo executus eſt; Erexit autem octo obeliſcos Heliopoli vnà cum filio Rameſse, quorum hic Obeliſcus noſter Pamphilius vnus eſt; cæteri verò quinam ſint, ſuo loco & tempore tradetur; contigit autem hæc Obeliſcorum erectio anno circiter.	2714	1058	1336
Rameſſes filius Sothis, Nepos Manuphtæ, præter illos, quos vnà cum patre conregnans erexit, poſt mortem patris Regni ſucceſſor, omnium qui vnquam facti ſunt, maximum Obeliſcum, Thebis erexit, videlicet Lateranenſem, anno	2753	1097	1297

Hoc eodem tempore famâ doctrinę Ægyptiorum refloreſcentis, ex Græcia in Ægyptum ſe contulerunt Orpheus, Linus, Muſæus, Amphion. Vixit hoc eodem tempore Sanchuniathon Phœniciarum hiſtoriarum peruetus Scriptor; & hieroglyphicæ doctrinæ commentator BitisPropheta; Phœnix quoque & Cadmus Ægypti patrias literas, Phœnicibus & Græcis primi tradiderũt.

Troiæ

	A Condito Mundo.	A Diluuio	Ante Christum.
Troiæ excidium incidit in annum, Rege Ægypti Proteo cum Alcandra vxore. Heli, Samuel, floret.	2871	1215	1179
Seſoſtris ſiue Seſoſiris, id eſt, germen Oſiridis, omnium qui vnquam Ægypto præfuerunt, Regum potentiſſimus, duos, Plinio teſte, Obeliſcos erexit; confundunt hunc quidam cum Seſach, perperam, vt in ſerie operis videbitur. Vixit hoc tempore Saul:	2893	1237	1157
Momphencur, id eſt, Memphis Dominator, filius Seſoſtris, quem Plinius corruptè Nuncorium vocat, ingentem Obeliſcum, at raſum erexit; forſan morte præuentus eundem literis inſignire non potuit; quem Caius Caligula Cæſar Romam delatum in Circo ſuo Vaticano erexit. Vixit autem anno.	2947	1292	1102
Simarres Rex Aegypti, quem ego eundem eſſe puto cum Simande, ſiue Smende, vel vt alij Simandio; ſignificat autem. *Simendes* vt ex dictionario noſtro patet in lingua Ægyptiaca idem, quod hircum ſacrum; hic magni animi vir, & acerrimus hieroglyphicæ doctrinæ promotor, præter innumera fabricarum mirabilium monumenta, templa, labyrinthos, ſimulacra, Obeliſcum quoque erexit, ſed raſum; vixit tẽpore Dauidis. Homerus floret, & Herodotus.	2986	1331	1064
Initium Regni Salomonis incidit in annum. Lycurgus Floret.	3020	1365	1030
Marres & Aphres Reges Ægypti, quorum hunc alij Vaphres appellant, cuius literæ ad Salamonem extant; ſe-			

	A Condito Mundo.	A Diluuio.	Poſt Chriſtum.
cundum nonnullos erexerũt Obeliſcos raſos, quem Claudius ex Ægypto delatum erexit ante Mauſolæum. Videlicet in Dynaſtia Æthiopum vltima, vt paulò poſt ſequitur.	3022	1366	1028
Pſammirtao, quem Plinius Senneſertæum appellat; quem alij inter vltimos Reges Ægypti perperam collocãt; nos veriùs ex Manethone doctí, eum in Dynaſtia XXVI. ponimus. Erexit hic Heliopoli vnum è maioribus Obeliſcis recõditæ eruditionis plenum, quem Auguſtus Romam conductum, in Circo Maximo erexit; viguit hoc ſeculo maximè doctrina hieroglyphica.	3243	1587	807
Olympiadum initium, quarũ inſtaurator Rex Ælæorum Iphitus, incidit in annum Mundi. Qui & *Ioathan* Regis Iſrael fuit I.	3278	1622	772
Roma condita Olympiade VII. Et hoc loco nos ponimus, Reges Marrem, Aphrem vel Vaphrium Obeliſcorum raſorũ erectores, vltima videlicet Dynaſtia Æthiopum.	3300	1644	750
Nectanabus, quem alij Nechao vocant, quidam cum Amaſi confundũt, Rex vltimus Ægypti, Obeliſcum prægrandem erexit Memphi, quem indè ablatum Rex Ptolomęus Philadelphus Alexandriæ in templo Arſinoes erexit: vixit hoc tempore Pythagoras, & ordine ſequentes. Septem Græciæ ſapientes, Thales Mileſius, Steſichorus, Sappho, Phereci-dẽs, Epimenides, Anaximander, Simonides, Solon, Æſopus, Phocilides, Xenophanes, Anacreon, Epicharmus, Pindarus.	3310	1654	740

Cam-

	A Condito Mundo.	A Diluuio	Ante Chriſtum.
Cambyſes Rex Perſarum Ægyptum anno 4. Regni ſui in poteſtatem ſuam redactam, Obeliſcis quà deiectis, quà combuſtis, deſtruxit Olympiade 63. anno ab Vrbe cõdita 227. Tarquinio Superbo Romæ dominante anno	3528	1782	522
Florent à Cambyſe vſque ad Alexandrum Magnum Hecatæus hiſtoricus, Pythagoras, Æſchylus tragicus, Ariſtides, Archilaus phyſicus, Empedocles, Democritus, Hippocrates, Euripides, Sophocles, Heraclitus, Meliſſus, Thucydides, Meton, Protagoras, Socrates, Ariſtophanes, Xenophon, Cteſias. Architas Tarentinus, Plato, Demoſthenes, Diogenes, Cynicus, Ariſtoteles, Ariſtarchus, Philolaus alijque innumeri.			
Alexander Macedo Olympiad. CXI	3719	1973	331
Florent hoc tempore, Euclides, Xenocrates, Crates, Heraclides, deinde Theophraſtus, Megaſthenes, Demetrius phaleræus, Menander, Strabo Lãpſacenus, Theocritus, Aratus, Apollonius Rhodius, Epicurus, Zeno, Beroſus, Callimachus, Chryſippus, Polybius, Cenſorinus, Ennius, Panthus, Carneades, Terẽtius, Hipparchus, Lũcretius poëta, Cicero, Ptolomæus, ab Alexandro vſque ad Auguſtum, ſpatio trecentorum & amplius annorum.			
Auguſtus Cæſar pulſis Græcis, Ægyptum Romano connexuit Imperio.	4022	2276	28
Atque hic primus fuit, qui animum adiecit ad ſecũdam Obeliſcorum erectionem, quã & Romæ perfecit; duos autem inſignes ex Ægypto delatos erexit, vnum in Circo maximo, olim à			

	A Condito Mundo.	A Diluuio	Poſt Chriſtum.
Pſammirtao erectum; quem modò Flaminium dicimus; alterum in Campo Martio horis monſtrandis deputatum. Florent ſub hoc Virgilius Horatius. M. Manilius Aſtronomus; Ex Hebræis Hillel, Schamai, Ionathan Vzielides, Simon Ben Iochai; Propertius, Tibullus, Catullus, Ouidius.			
CHRISTVS Saluator Mundi.	4049	2397	1
Caius Caligula Obeliſcum à Momphencure olim in Ægypto erectum, Romam translatum reerexit in Circo Vaticano à ſe constructo. Floruit hoc tempore Philo Hebræus, Dionyſius Areopagita.	4090	2438	41
Claudius Cæſar; duos obeliſcos raſos erigit ante Mauſoleum Auguſti; quorũ primum Sixtus V. deinde in Colle Exquilino ante ædem Liberianam S. Mariæ Maioris erexit; altero in ruinis Mauſolei adhuc perſeuerãte. Floruerũt hoc tẽporis ſpatio fere 200. annorum, Plinius, Solinus, Fl. Ioſephus, Iuuenalis, Fauonius, Plutarchus A. Gellius, Lucianus, Appianus, Ælianus, Phlegon, Ptolomęus, Gnoſtici, Pauſanias, Diogenes Laertius, Athenæus, Apuleius, & ex SS. Patribus, Iuſtinus Martyr, Clemens Alexandrinus, Tertullianus, Origenes.	4106	2454	57
Antoninus Caracalla Cæſar erexit hunc noſtrũ Obeliſcum in Hippodromo ſui nominis, quo temporum iniuria proſtratum in Agonalem Circum trãſtulit, ibiq; erexit INNOCENTIVS X. PAMPHILIVS. Floruerunt hoc tempore, Minutius Felix, Iulius Africanus; Ammonius, Apollonius Thyanæus, Phi-	4299	2647	250

	A Condito Mundo.	A Diluuio	Poſt Chriſtum.
Philoſtratus eius vitæ Scriptor, Alexãder Aphrodiſæus, Herodianus, Plotinus, Cenſorinus, Ioannes Stobæus.			
Conſtantinus Magnus, Thebis Obeliſcum omnium maximum tranſuexit Alexandriam, vt eum Conſtantinopoli erigeret; ſed morte præuentus eſt. Floruerũt hoc tempore Arnobius, Lactantius, Athanaſius, Porphyrius, Iamblichus, Eumenius.	4363	2716	313
Conſtantius filius Conſtantini Obeliſcum Thebis à Patre Conſtantino Alexandriam deuectum, Romam tranſtulit, atque in Circo maximo conſtituit, quem inde ablatum SIXTVS V in Campo Lateranenſi denuò erexit.	4392	2746	341
Theodoſius Cæſar, alium erexit Cõſtantinopoli.	4432	2786	381
Totila Romà Captà, omnia antiquitatum monumenta, vti & Obeliſcos euertit.	4600	2954	550
SIXTVS V. Glorioſæ memoriæ, immenſa animi magnitudine incitatus proſtratorum Obeliſcorum erectionẽ ex omnibus Pontificibus primus aggreſſus eſt, & primum quidem Obeliſcum ingentem à *Nuncorio* olim in Ægypto, deinde à *Caio Caligula* Romæ erectum, reerexit in Campo Vaticano.	5636	3990	1586
Secundum Obeliſcum ab *Smarre* olim in Ægypto erectum, à *Claudio* ante Mauſolæum reerectum, reerexit in colle Exquilino ante ædem S. MARIÆ Maioris, anno	5637	3991	1587
Tertiũ Obeliſcũ à *Rameſſe* olim Thebis erectum, à Cõſtantino verò Imperatore indè auulſum, atque Alexandriam dela-			

	A Condito Mundo.	A Diluuio	Post Christum.
delatum, deindè Romam deuectum, & in Circo maximo à Conſtantio Imperatore Conſtantini Magni filio erectum, Sixtus V. reerexit in Campo Lateranenſi; anno	5638	3985	1588
Quartum Obeliſcũ à Pſammirtao olim Heliopoli erectum, & ab Auguſto in Circo maximo reerectum, Sixtus V. indè erutum reerexit ad portam Flaminiam; anno	5639	3986	1589
Hoſce omnes ſecutus INNOCENTIVS X. PONTIF. OPT. MAX. Obeliſcũ à Sothi olim Heliopoli erectum, & ab Antonino Caracalla in ſuo Circo reerectum, tandem ex Circi ruinis erutum in Circo Agonali, ſiuè foro Romano, (vulgò *la Piazza Nauona*) glorioſè erexit; anno	5699	4043	1649

Cuius Exemplo ſecuturos Pontifices incitandos, ad ſimilia glorioſa magnificentiæ opera animum adiecturos, nihil dubito.

Summa annorum à prima erectione ad vltimam elapſorum.

ELapſi itaq; à prima Obeliſci huius erectione à Sothi in Ægypto primùm factà, vſq; ad vltimam factam ab INNOCENTIO X. Pont. Opt. Max. Romæ, anno Chriſti 1649. anni 2985.

Nota Lector nos in hac Chronologia, vt plurimum in annis Chriſti ab aliis differre tribus annis; cuius rationem alibi inſinuamus.

Flo-

Florentius de Montmorency Societatis IESV Vicarius Generalis.

CVm Librum P. Athanaſij Kircheri Noſtræ Societatis Sacerdotis de Obeliſco Pamphilio, aliquot eiuſdem Societatis Theologi recognouerint, & in lucem edi poſſe probauerint, facultatem facimus, vt typis mandetur, ſi ijs, quorum intereſt, ita videbitur, cuius rei gratia has literas manu noſtra ſubſcriptas, ſigilloque noſtro munitas damus.

Florentius de Montmorency.

Locus † Sigilli.

Io. Baptiſta Rinalduccius I. V. D.

OBeliſcum Pamphilium hieroglyphicis literis conſpicuum inter Hippodromi rudera latitantem, indè exemptum excelſus INNOCENTII X. P. M. Animus in ipſo Agonis Circo, veluti pacis quoddam publicæque magnificentiæ ſymbolum excitauit; & ne quicquam Pamphiliani principatus gloriæ & felicitatis deeſſet, vir quoque præſtò fuit, qui naturalis ingenij limites penè ſupergreſſus, ſpiritum adderet moli, antea ſaxo; non vt fabuloſus ille Prometheus, igne nouæ fraudis audaciâ ſupernis regionibus erepto; ſed tanquam veræ prudentiæ cultor, noua planè ſapientiæ inuentione cælitùs hauſtâ, ex qua mentium humanarum erroribus medela parari poſſet. Fuit is Athanaſius Kircherius è Soc. IESV, operis huius Author, qui ſapientiam omnium Antiquorum exquirens, narrationeſque Virorum nō duntaxat nominatorum, ſed & noſtris regionibus innominatorum conſeruans, in verſutias prouerbiorum, & parabolarum ſingulari ingenio, longo labore & ſtudio, variorum prætereà idiomatum adiumento ſe inferens, ipſe palam fecit diſciplinam doctrinę ſuæ, in notis illius lapidis explanandis; & quod hucuſque nemo vel auſus, vel animo aſſecutus, hieroglyphicorum confuſas ambages, & pro cuiuſque ingenio vel genio diſtractas ſignificationes in vnum collectas, & ad ſinceræ interpretationis amuſſim reuocatas, omnium ſtupore & admiratione is tandem è tenebris in lucem eduxit. Collaudabunt igitur omnes ſapientiam eius, tantique muneris beneficium in ſeculum decantabunt, & quod tanti Viri pietati ac religioni debetur, laudē eius in hiſce quoq; ſcriptis enarrabit poſteritas. Hoc de libro ad typos relaxando, quem iuxta Reuerendiſs. S.P. M. mandatum diligenter examinaui, iudicium ac teſtimonium fero.

Io. Baptiſta Rinalduccius I. V. D.

Im-

Leo Santius Soc. IESV, Studiorum Sup. in Coll. Rom. Præfectus.

LEgi Librum, qui inſcribitur Obeliſcus Pamphilius Authore P. Athanaſio Kircherio Soc. IESV; eumque iudico publica luce digniſſimũ propter admirabilem abſtruſiſſimarum rerum eruditionem, linguarumq; peritiam, & erutam è ſepulcris ſecretiorem ſapientiam Aegyptiorum, Nouum ſeculi noſtri Repertum.

Leo Santius Soc. IESV, Studiorum Sup. in Coll. R. Præfect.

Imprimatur, Si videbitur Reuerendiſs. P. Mag. Sac. P. Apoſt.

A. Riualdus Viceſg.

Imprimatur,

Fr. Raymundus Capizuccus, Soc. Sac. Pal. Apoſt. Mag. Ord. Præd.

TESTIMONIA

Antiquariæ literaturæ Profeſſorum de præſenti Opere.

Nota ad Lectorem.

QVamuis probè mihi conſcius, tanta rerum Authenticatione non indiguerim, quia tamen in ea tempora incidimus, quibus ſi vnquam, certè ingeniorum æſtus in literario negotio maximè ſe exerit; atque adeò in rebus nouis arduis, intentatiſque, cuiuſmodi præſentis Operis argumentum ſpondet, in tanta quoque incognitarum vulgo, vti Antiquitatum, ita linguarum varietate, facilè fictionis alicuius & malæ fidei ſuſpicio in animis Criticorum oriri poſſit; ne me tam turpi malæ fidei crimine obnoxium temerè iudicarent; hinc præuiſis maledicorum iaculis, vti in hoc Orbis & Vrbis Theatro, in tanta Literatorũ frequentia, nouum Oëdipum exponere placuit; ita ſumma quæque cautela & circumſpectione, contra Sphyngem mihi procedendum eſſe exiſtimaui. Quocirca in hunc finem Viros fide dignos, & longa rerum experientia inſtructos, qui de hoc opere perfectum iudicium formare poſſent, qui & ipſi in eadem arena contra obliuioſam temporum vetuſtatem decertarent, teſtes adſciſcere viſum fuit; qui quidẽ vti omnia mea prius exactè diſcuſſerunt, atque inter ſe ſingula contulerunt; ita quoq; huius meæ fidelis & ſinceræ Operæ apud poſteritatem teſtes eſſe voluerũt, vt ſequitur.

Fran-

I.

Franciſci Gualdi Ariminenſis Equitis S. Stephani.

VTi rerum antiquarum extiti ſemper ſtudioſiſſimus; ita memini, me pridem inter alia ſingulari cura in Obeliſcum (qui nuperrimè in Foro Agonali erectus fuit) dum adhuc in Hippodromo in plures partes confractus iaceret, indagaſſe, vtrum fruſta omnia, etiam minora, quæ characteres hieroglyphicos continebant, adhuc ſupereſſent; deprehendique ex ſingulari Numinis beneficio, etiamnum ſupereſſe; Quod adhuc ſtudioſius exactiuſque examinaui, dum nuper in reſtauratione eiuſdem Obeliſci characteres hieroglyphici inciderentur, in fruſtis lapideis de nouo eidem Obeliſco inſertis, vbi deprehendi omninò fideliter ac ſyncerè eaſdem penitus figuras ſeu characteres, qui in antiquis illis fruſtis extabant, in hiſce recenter ſubſtitutis fuiſſe inciſos Quæ prætereà Author ex meo Muſæo deprōpta allegat Ægyptiaca monumenta, ea fideliter & ſyncerè me præſente deſcripta eſſe aſſero; quod etiam, vt de huius rei veritate apud poſteritatem conſtaret, hac mea manu ac ſigillo teſtari non dubitaui. Ita teſtor.

Franciſcus Gualdus Ariminenſis Eques S. Stephani.

II.

Franciſci Angelomi.

HIeroglyphica, quæ ex Veteribus fragmentis, Obeliſci huius præſentis decerpta in noua fragmenta, quibus integritati ſuæ reſtitutus eſt Obeliſcus, cum multorum annorum indagatione & examine, dum adhuc in Hippodromi ruinis iaceret, probè mihi nota ſint; Ego infraſcriptus ſumma fide & ſinceritate, necnon diligentia extraordinaria Authoris deprompta inſculptaque genuinis locis ita reddita eſſe, vt vix vllum inter nouas & veteres figuras diſcrimen quis dignoſcere poſſit, hiſcè teſtari volui; prætereà quę Author in hoc opere allegat, ex meo Muſæo deprompta hieroglyphica monumenta, ea pariter ſyncerè & fideliter, vti germanum virum decet, iuxta archetypa delineata inciſaque eſſe, hiſce fidem facio, nè alicui dubiæ imposterum fidei in tanti momenti argumento ſuſpicio ſubreperet; ita inquá teſtor. Romæ 14. Auguſti 1650.

Franciſcus Angelomus.
Cui & aſtipulor Io. Petrus Bellorius.

III.

Ioannes Baptiſta Caſalius Romanus.

EGo infraſcriptus hoc meo Chirographo apud Poſteritatem teſtatum volo, me characteres ſeù figuras in Obeliſco Pamphilio de nouo inciſas diligenter ac ſtudiosè examinaſſe, ac contuliſſe cum figuris, quæ adhuc in antiquis fragmentis viſebantur, comperiſſeque nil de nouo additum, confictumque, aut mutilatum; ſed reſpondere omnia fideliter primis illis veterum fragmentorum characteribus, ac figuris, ſub directione huius Operis Authoris, quod idem teſtor de fragmentis Aegyptiacis ex meo Muſæo ab Authore depromptis. Kalend. Auguſti. Anno à Chriſto nato 1649.

Ita teſtor.

Ioannes Baptiſta Caſalius Romanus.

IV.

Leonardi Auguſtini Senenſis Antiquarij.

OBeliſcus præſens, dum adhuc in Hippodromo, qui ad Caſtra Prætoriana, & ſepulchrum Cæciliç F. Metelli ſitus eſt, iaceret, vti multorum annorum inſpectione haud mihi incognitus fuit, ita vel maximè is in reſtaurationeſua hoc præterito anno factâ mihi innotuit; cuius quidem hieroglyphica, quæ in fragmentis continebantur, teſtor, in noua, quibus integratus fuit Obeliſcus, ea fide translata eſſe, vt nemini poſterorum de fuco aliquo ſuborto, vtpote qui inciſori quotidiè ferè aſtiterim, ſuſpicio naſci debeat. Ea verò quæ ex Ergaſterio Franciſci Cardinalis Barberini, cui præſum, Authori conceſſa ſunt fragmenta Ægyptiaca, eo quoque candore excerpta eſſe, vt nemo de veritate rei dubitare poſſit; quæ & propria manu ſubſcribere volui.

Leonardus Auguſtinus Senenſis.

V.

R. P. Fr. Marci Lucenſis, Ord. S. Franciſci.

EGo Fr. Marcus Lucenſis Ordinis Minorum Obſ. Prouinciæ verò Romanæ reformatæ Theologus, linguæ Arabicæ profeſſor, Miſſionis Ægypti à Sacra Congregatione de Propaganda Fide Prçfectus deputatus; vidi & examinaui antiquitates Aegyptiacas in hoc Opere contentas, eaſque fi-

deliter

deliter citatas & allegatas inueni; vtpotè qui in eodem Aegypti Regno ad annos 12. in Propagandæ Fidei cura vixerim, vniuerſumque Regum vna cum ſuperſtitibus monumentis perluſtrârim, præſertim quæ de Obeliſcis cœteriſque monumentis hieroglyphicis, tum in veteri Memphi, tum Heliopoli, Thebarumque loco, quem hodie Heſne vocant, alijſq; hinc indè locis ſuperſunt, tum quæ de libris ad linguam Coptitarum (quibuſcum conuixi) quæ antiqua Aegyptiorum lingua eſt, peculiaria enarrantur. Atque hæc ita ſe habere tanquam oculatus teſtis affirmo. Datum Romæ in Conuentu Sancti Franciſci Tranſtyberini 13. Kal. Septemb. 1650.

Fr. Marcus Lucenſis Ord. S. Fran.
qui ſupra manu propria.

V I.

Teſtimonium Authenticum circa fragmenta inſtaurati Obeliſci Pamphilij datum, à P. Iacobo Viua è Societate IESV Authoris Socio.

NOn te Amice Lector, latere arbitror Obeliſcum nuperrimè in Foro Agonali erectum, olim quidem, dum adhuc in Hippodromo iaceret, conſtitiſſe ex vno integro ſaxo; poſtea verò Barbarorum furore Humi afflictum proſtratumque in plura fruſtra fuiſſe diffractum, quorum nonnulla in hoc caſu tantum vitij accepêrunt, vt in Obeliſci reſtauratione alicui vſui amplius eſſe nequiuerint; vnde oportuit in eorum locum ſubſtituere ex ſimili lapide (quem vulgò *Granito roſſo* vocant) alia fruſta, quæ priorum lacunas ſupplerent, quod eâ Artificum induſtriâ factum, vt vix apparentibus commiſſuris in vnum denuò ac integrum ſaxum coaluiſſe videatur. Prætereà (quod potiſſimum ad rem noſtram facit) omnes ac ſingulæ Hieroglyphicorum imagines ac figuræ, quæ deſiderabantur, inciſæ fuerunt in hiſce nouiter adiunctis fragmentis & quidem eo penitùs modo, ſitu, ordine, ac loco, quem in integro olim Obeliſco obtinebant, ita vt, Candidus Lector, nouerit nil omninò de nouo additum, mutatum, aut ex proprio ſenſu confictum (excepto in vnico exiguo ſpatio ob certã rationem, cuius in Opere fit mentio) ſed omnia ex antiquis fragmentis ingenti cura ac ſtudio decerpta ſuis quæque locis fideliter fuiſſe inſculpta ac tranſlata &c. quod haud adeo difficulter fieri potuerit: ſiquidem ſingulari Numinis prouidentiâ factum, vt omnia prorſus prædicta antiqua fragmenta adhuc reperta fuerint eo ipſo in loco, vbi humi proſtrata iacebat moles, ex quibus, vt dixi, facilè præfatas Hieroglyphicorum figuras excerpere licuit: atque hæc fragmenta ad maiórem fidem faciendam & ne vllus fortè maleuolorum cauillationibus pateret

locus, ſingulari curâ pro poſteritate adhuc aſſeruantur, vt cuilibet, qui id expetierit exhiberi deinceps valeant; certiuſque Orbi conſtet, Obeliſcum hunc nuper erectum per omnia omninò ſimilem illi, quem olim Antonin. Caracalla Imper. in Hippodromo collocauerat. Quod idem de reliquis antiquitatum monumentis ex varijs Ergaſterijs Rom. depromptis & ſcrupuloſè ab Authore exhibitis iudicandum eſt.

Quæ omnia, prout hactenus commemoraui, ita ſe penitùs habere, ego Iacobus Viua è Societate IESV ſyncerâ fide teſtor ac affirmo, vtpotè oculatus horum omnium teſtis ac indiuiduus comes, ac Socius Authoris. Quod quidam eò promptiùs lubentiuſque præſto, quod operam meam collocari video in Opere præclariſſimo, ac inſtantiſſimis votis ab vniuersâ Eruditorum ſchola, iam pridem deſideratiſſimo; ac proindè ſpero omninò Candidum Lectorem prædicta amplius in dubium deinceps minimè reuocaturum. 10. Ianuarij 1650.

Iacobus Viua Soc: IESV.

Authenticatio Linguarum in hoc Opere adductarum.

I.

Io. Baptiſta Ionæ Galilæi Hebraicæ & Chaldaicæ linguæ in Sapientia Romana Profeſſoris.

VIdi Hebraicorum Chaldaicorumq; Authorum in hoc Opere mirabili allegatos textus, & vti in fontibus ipſos cognoui verè & fideliter citatos, ita quoque huius rei teſtimonium propria manu factum dare volui. Romæ 24. die Aug. 1650. Ita teſtor.

Ioan. Baptiſta Iona.

II.

R. P. Philippi Guadagnoli Theologi & Arabicæ linguæ in Athenæo Romano Profeſſoris Pontificij.

TExtus Arabicos in hoc Opere ex Arabum monumentis, quà MM. SS. quà impreſſis, quorum ego nonnullos Authori amico contuli, excerptos, ſumma fide & ſinceritate allegatos eſſe, hiſce teſtari volui. Romæ 14. Septemb. 1650.

Ego Philippus Guadagnolus Cler. Minor.

R. P.

III.

R. P. F. Antonius ab Aquila Ord. Min. Præd. Obſer.

EGregium Opus cui titulus eſt *Obeliſcus Pamphilius*, Authore R. P. Athanaſio Kircherio è Soc. IESV vidi ac perlegi, & in eo præter Arabicorum textuum ſinceram allegationem interpretationemque, multa, prætereà Antiquitatis præclara, recondita ſcituque digniſſima documenta, ex Orientalium Authorum, potiſſimùm Arabum abditis penetralibus deprompta reperi; quæ & ſummum Reip. Lit. emolumentum conferre, & alijs ad aliquid in ſimili argumento audendum ſtimulos addere poſſint; Ita ſentio & teſtor. Romæ in Conuentu S. Petri in Monte Aureo, die 11. Septemb. Anno Iubilæi 1650.

Fr. Antonius ab Aquila Strict. Ord. Min. Obſer.
Theol. & Arabicæ linguæ Profeſſor.

IV.

Teſtimonium Maronitarum.

CVm Nos Infraſcripti Arabica & Syriaca in hoc Opere adducta teſtimonia cum ipſis Autoprahis Arabicis; Abulheſſan, Mahumed, Abnabdalla, Elheſſedi, Salamas, Abenephi, cœteriſque Authoribus Arabicis (quorum nonnulli ex noſtra Bibliotheca extracti ſunt) verbotenus contulerimus; neque vllam diſcrepantiam inuenerimus. In Syriacis verò Syriacorum locorum ex ipſis Authoribus nobis notis, ex quibus deprompta ſunt, Typothetæ extiterimus, omnia ſumma fide & integritate adducta eſſe repererimus; huius rei teſtimonium propria manu ſubſcriptum eſſe voluimus. Romæ 5. Septemb. 1650. Ita teſtamur nos infraſcripti.

Petrus Domitius Cheſruenenſis.
Petrus Tulenſis, Maronitæ è Monte Libano Colleg. Alumni.

INDEX

INDEX
PRÆFATIONVM,
Capitum, Paragraphorum, Problematum, Diſtinctionum, Digreſſionum, Hierogrammatiſmorum, & Explicationum.

OBELISCI PAMPHILII
LIBERI I.
De Literarum, & Obeliſcorum Origine.

PRæfatio. *pag.* 1.
Caput I. *De primæua literarum Origine, eorumdemque primis inuentoribus.* 2
II. *De libris, & Scriptoribus primis poſt diluuium.* 8
§. 1. *De Zoroaſtro, & quiſnam is fuerit?* 11
III. *De Mercurio Triſmegiſto, & quiſnam propriè is fuerit, & de libris ab eo lingua Ægyptiaca conſcriptis.* 21
De libris Mercurij Triſmegiſti. 32
Digreſs. *Vtrum Pœmander & Aſclepius veri Hermetis Triſmegiſti; num ſuppoſitij partus ſint?* 35
IV. *De Obeliſcorum origine, & quis primus eorum fuerit Author?* 44
V. *De materia Obeliſcorum.* 49
VI. *De differentijs, & dimenſione Obeliſcorum, & de eorum ex Ægypto in Vrbem translatione.* 51
§. 2. *De differentia Obeliſcorum.* Ibid.
§. 3. *De proportione Obeliſcorum.* 52
§. 4. *De dimenſione Obeliſcorum.* 53

Proble-

INDEX CAPITVM.

Probl.I. *Altitudinem Obeliſci; ſi truncatus non fuiſſet, ſed lateribus continuo fluxu in vltimum punctum confluentibus, ad inſtar Pyramidis excurriſſet, reperire.* Ibid.

Prob.II. *Quantitatem ſuperficialem Obeliſcorum inueſtigare.* 54

Prob.III. *Soliditatem Obeliſcorum inueſtigare.* 56

Prob.IV. *Grauitatem ſiuè pondus Obeliſcorum inuenire.* 57

VII. *De multitudine, & varietate Obeliſcorum, tùm Romæ, tùm alibi ſuperſtitum & de eorum erectoribus.* Ibid.

VIII. *De Obeliſcorum erectoribus in particulari, & quinam Obeliſci à ſingulis Ægypti Regibus ſint erecti.* 62

§.1. *De Obeliſcis à Miſra, et Meſramuthſi erectis, primis Ægypti Regibus.* 63

§.2. *De Obeliſcis à Sothi, et Rameſſe filio eius erectis.* 65

§.3. *De Obeliſco Rameſſæo omnium, qui in Ægypto facti ſunt, maximo.* 67

§.4. *De Obeliſcis à Seſoſtri, & Momphencur filio erectis.* 68

§.5. *De Obeliſcis à Mompbercur Pharaone erectis.* 70

§.6. *De Senniſerteo, ſiuè meliùs Pſammeo-Ammirteo, aut Pſammirtao, eiuſque Obeliſco.* 72

§.7. *De Obeliſcis à Simarre, Aphrie, & Nectabi erectis.* 74

IX. *De ſecunda Obeliſcorum, poſt ruinam à Cambyſe Aegypto illatam, erectione.* 76

§.1. *De Obeliſcis Auguſti, Romæ erectis.* Ibid.

Tabula quantitatis Vmbrarum, quas Obeliſcus Campo-Martius Sole in ♋ ♎ ♈ & ♑ conſtituto proijciebat, &c. 18

§.2. *De Obeliſcis Caij Caligulæ Cæſaris.* 81

§.3. *De Obeliſco Claudij Imperatoris.* 82

§.4. *De Obeliſco Antonini Caracallæ Imperatoris, & aliis 44. Romam adductis.* 83

§.5. *De Obeliſco Conſtantini Magni, & Conſtantij Imperatorum.* Ibid.

X. *De potentijs mechanicis, quibus Obeliſci primò in Ægypto, deindè Romam tranſlati, ibidem erecti ſunt.* 46

INDEX CAPITVM. OBELISCI PAMPHILII LIBER II.

Apparatus ad hieroglyphicam Explicationem.

Præfatio. 92
Cap.I. *De primo hieroglyphicorum inſtitutore, eorumque fabrica.* 93
II *De propagatione doctrinæ hieroglyphicæ, & de tempore quo illa durauit.* 99
III. *Vtrum ſuccedentibus ſeculis doctrina hieroglyphica prorſus fuerit deleta, & an Orphæus, Linus, Pythagoras, Plato, alijque Scriptores eiuſmodi doctrinæ notitiam habuerint?* 104
IV. *Quinam Authores ante, & poſt ruinam Ægypti à Cambyſe illatam, fuerint, qui de Ægyptiorum myſterijs tractarint; ex quibus patebit, hieroglyphicam doctrinam per libros continua ſucceſſione traditam minimè interijſſe, ſed libris conſeruatam ad vltima tempora perueniſſe.* 106
V. *De ſymbolis & hieroglyphicis in genere.* 114
§.1. *De literis, & Alphabeto Ægyptiorum.* 123
VI. *De Alphabeti myſtici ſtructura, & fabrica.* 124
VII. *De ſecundi, tertij, quarti generis literis ſapientibus, vſitatis.* 133
VIII. *De lingua Copta, ſiuè Pharaonica.* 139
Digreſs. *Vtrum hieroglyphicis ſymbolis Ægyptii ſubindè inſeruerint Characteres, & nomina linguæ vulgaris, Ægyptiacis Characteribus ſcripta?* 146
IX. *Quid in interpretatione Obelisci Pſemmoſertao præſtiterit Hermapion, & vtrum attigerit verum Sacerdotum Ægyptiorum ſenſum?* 147
X. *De Obelisci seù Pyramidis quadrilateræ hieroglyphicæ myſteriis in genere.* 156
Diſtinct.I. *Pyramidis seù Obelisci myſteria hieroglyphica.* 160
Diſtinct.II. *De Pyramidis & Obelisci myſteriis.* 168
Epilogiſmus. *De numeris myſticis ſub Obeliscorum figuris contentis.* 178

OBE-

INDEX CAPITVM.
OBELISCI PAMPHILII
LIBER III.

Myſtagogia Aegyptiaca, qua non Aegyptiacæ duntaxat doctrinæ in ſacris ſculpturis ratio, ſed & Græcanicæ ſapientiæ ad normam Aegyptiacæ Παραλλήλως inſtitutæ Methodus traditur demonſtraturque.

Præfatio. 184

Caput I. *De myſtica fabularum interpretatione.* 185

II. *De Deorum myſtica ſignificatione.* 187

III. *Apud Ægyptios Sacerdotes nihil non myſticum fuiſſe.* 191

IV. *De quadripartita Ægyptiorum Theologia ſuper hiſtoriam Oſiridis & Iſidis fundata.* 193

V. *De hiſtoria Oſiridis, Iſidis; Typhonis, & Hori.* 194

VI. *Hiſtoria Oſiridis, Iſidis, Hori, Typhonis ad Phyſicas ſignificationes traducta.* 197

VII. *De Sole, & Luna per Oſiridem, & Iſidem ſignificatis.* 202

VIII. *De Tropologica ſignificatione, ſeu morali interpretatione Oſiridis, Iſis, Hori, Typhonis.* 104

IX. *De Hiſtoriæ Oſiridis, Iſidis, Hori, Typhonis interpretatione anagogica, ſeu de ſublimi Ægyptiorum ſapientia per hanc indicata.* 207

X. *De myſtica ſignificatione Deorum, Cœli, Saturni, Iouis, Iunonis, Neptuni, Plutonis.* 218

Myſtica ſignificatio Proſerpinæ. 224

Explicatio ſymbolorum fig. I. Schemat. III. quam ſequenti folio vide. 225

XI. *De myſtica ſignificatione Apollinis, Bacchi, Herculis, Mercurij.* 230

Explicatio ſymbolorum fig. II. Schematiſmi præcedentis, vide fol. 230

Alia explicatio ſymbolorum. 230

Explicatio ſymbolorum fig. IV. Schematiſmi III. quam vide folio 226. 235

Explicatio figuræ ſequentis. *Ibid.*
XII. *De Muſarum & Apollinis myſtica ſignificatione.* 239
XIII. *Deos omnes ad vnum Solem, ad Lunam omnes Deas reuocari.* 246
Explicatio figuræ siuè Schematiſmi sequentis. 251

OBELISCI PAMPHILII LIBER IV.

Ideæ Hierogrammaticæ, quotquot in OBELISCO PAMPHILIO continentur, ſeorſim expoſitæ & ex omnigena doctrinæ demonſtratę,

Præfatio. 255
Idea *siuè* Hierogram. I. *De Boue eiusque hieroglyphica significatione.* 256
Figura Apidis iuxta signa, quibus Veteres Scriptores eum descripſerunt. 261
Hierogram. II. *De Ariete, eiusque hieroglyphica significatione.* 269
Schema hieroglyphicum ex Muſæo M. Mileſij I.C. Romani. 273
Explicatio Schematis hierogl phici. *Ibid.*
Hierogram. III. *De Hirco, eiuſque hieroglyphica significatione.* 274
Hierogram. IV. *De Leone, eiusque hieroglyphica significatione.* 282
Expositio Jconismi Physica. 284
Hierogram. V. *De Cane, eiusque hieroglyphica significatione.* 292
Expoſitio Schematiſmi Anubis. 295
Expositio figuræ Physica. *Ibid.*
Hierogram. VI. *De Cynocephalo, siuè Cercopitheco, eiuſque hieroglyphica significatione.* 297
Hierogram. VII. De *Æluro, siuè Felis myſtica & hieroglyphica significatione.* 302
Hierogram. VIII. De *Amphibijs, siuè de Hippopotami hieroglyphica significatione.* 204
Hierogram. IX. *Crocodilus, siuè de Crocodili hieroglyphica significatione.* 396

Hiero-

INDEX CAPITVM.

Hierogram.X. *Accipiter, ſiuè de Accipitris hieroglyphica ſignificatione.* 308
Hierogram.XI. *Noctua, ſiuè de Noctuæ hieroglyphica ſignificatione.* 315
Explicatio figuræ. 316
Hierogram.XII. *Coturnicis, ſiuè de Coturnicis hieroglyphica ſignificatione.* 321
Hierogram.XIII. *Columba, ſiuè de Columbæ hieroglyphica ſignificatione.* 322
Hierogram.IV. *Ibis, siuè de Ibidis hieroglyphica significatione.* 323
Hierogram.XV. *Vpupa, siuè de Vpupæ significatione hieroglyphica.* 327.
Hierogram.XVI. *Scarabæus, siuè de Scarabæi hieroglyphica significatione.* 333
Eorum quæ dicta ſunt in Anacephalæosi. 345
Hierogram.XVII. *Serpentis, Aſpidis, & Draconis.* 347
Hierogram.XVIII. *De humanæ figuræ varia transformatione ex prædictis animalibus facta,* 352
Hierogram.XIX. *De vegetabilium hieroglyphicis.* 353
§.1. *De ferula, & iunco Nilotico, thyrſis, ſeù baculis ex ijs fieri ſolitis.* Ibid.
§.2. De *thyrſo papyraceo, & iunceo.* 356
§.3. *De Loto, eiuſque ſceptris, coronis, tutulis.* 357
§.4. *De Perſea hieroglyphica, eiuſque thyrsis.* 306
§.4. *Rami hieroglyphici.* 361
Hierogram.XX. *De hieroglyphicis Geometricis inſtrumentalibus, & Kyriologicis.* 364
§.1. De *charactere Tautico, siuè cruce anſata omnium hieroglyphicorum Principe.* Ibid.
Explicatio figuræ. 375
Explicatio figurarum Schematiſmo IV. exhibitæ. 378
§.2. *De Sphæra & Circulo.* 379
§.3 *De Circulo, & angularibus figuris.* 384
§.4. De *Triangulo, Quadrato, &c.* 388
§.5. De *hieroglyphicis inſtrumentalibus, & Kyriologicis.* 389

INDEX CAPITVM

OBELISCI PAMPHILII LIBER II.

Actualem Obeliſci interpretationem continens.

Præfatio. 391

Cap.I. *Diarthroſis siuè Anatomia Obeliſci Pamphilij,* 392

II. *Obeliſci Pamphilij argumentum.* 394

III. *Obeliſci Pamphilij interpretationis partitio.* 397

Latus Orientale Schematiſmi I.

Hierogrammatiſmus I. 398

Schematiſmi I.

Hierogram.II. *Qui effluxum triformis Numinis in Genialem Mundum exhibet.* 409

Hierogram.III. *Influxum Triformis Numinis in Mundum Siderium exhibens.* 417

Hierogram.IV. *In Mundũ Elemen. Numinis influxum exhibẽs.* 441

Interpretatio Schematiſmi I. Lateris II. Meridionalis.

Qui Triformis Numinis, in Auſtri plagam, diffuſionem exhibet. 436

Schematiſmus I. Lateris III. Occidentalis. 445

Triformis Numinis in Occidentalem plagam influxum exhibens, Ib.

Schematiſmus I. Lateris IV. Borealis.

Triformis Numinis Borealem plagam influxum exhibens. 448

Anacephalæoſis erothematica cũ nõnullis reflexionibus circa dicta 454

Interpretatio Schematiſmorum Lat.I. Orientalis. 466.

Schematiſ. I 467

Schematiſ. II. 469

Schematiſ. III. 476

Schematiſ. IV. 482

Schematiſ. V. 489

Schematiſ. VI. 499

Interpretatio Schematiſmorum Lat. II. Meridionalis. 500.

Schematiſ. I. 500

Schematiſ. II. Ibid.

Schematiſ. III. 507

Schematiſ. IV. 509

Schematiſ. V. 512

Schematiſ. VI. 516

Interpretatio Schematiſmorum Lat. III. Occident.

Schematiſ. I. 521

Schematiſ. II. Ibid.

Schematiſ. III. 525

Schematiſ. IV. 528

Schematiſ. V. 533

Schematiſ. VI. 537

Interpretatio Schematiſmorum Lateris IV. Septentr.

Schematiſ. I. 543

Schematiſ. II. Ibid.

Schematiſ. III. 547

Schematiſ. IV. 551

Schematiſ. V. 554

Schematiſm. VI. 558

NO-

Nomina Authorum, qui in hoc Opere citantur.

Ordine Alphabetico.

ABamo.
R. Abarbanel Hebr. cod. imp. Ven.
Abenephi Arabs, M. S. Arab.
Abenezra Hebræus, in Micrah hagged.
Abenuaſchia Arabs, M. S. Arab.
Abn-Abdalla Arabs, M. S. Arab.
Abulheſſan Arabs, M. S. Arab.
R. Abraham Hebræus, cod. impr. Baſileæ.
Acta Apoſtolorum.
Aelianus.
Africanus.
Agazaël Arabs, M. S. Arab.
Ammed Ben Ioſeph Altiphaſi, M. S. Ar.
R. Akiba Hebræus, cod. impr.
Albricus Philoſophus.
Alcmæon Crotoniates, apud Plut.
Alexander ab Alexandro.
Alkandi apud Gelaldinum, M. S.
Alphonſus de Spiria, apud Aldrouand.
Ammianus Marcellinus.
Anaxagoras.
Anebo, apud Euſeb.
Annius Viterbienſis Pſeudo-Beroſus.
Antiphon.
Antiochus.
Antonius Auguſtinus, de medalijs.
Apion Alexandrinus.
Apollodorus.
Apollonius Rhodius.
Apuleius.
Aratus.
Arrianus.
Ariſtagoras.
Ariſtæus, apud Plut.
Ariſtoteles.
Arnobius.
Artephi Arabs, M. S.
S. Athanaſius.
Athenagoras.
Athenęus.
Auctor Copticæ Scalæ magnæ Aegyptiacę. M.S. Petri de Valle.
Auctor Hiſt. Scolaſt.

S. Auguſtinus.
Baal Hatturim, Hebræus. in Micràh haggedolàh.
Bartholomæus Marlianus de Topographia Vrbis.
Baſilides.
R. Becchai Cod. impreſſ. Ven.
Beniaminus Hebræus. Cod. impreſſ. Leydæ.
Bernardinus Gomeſius. Apud Aldrouandũ
Beroſus, apud Euſeb. Clement. Philon.
Bitis Propheta Aegyptius.
Bocacius Poeta Italus.
Boiſardus de Diuinationibus.
Bulengerus de diuinat.
Cabala Hebræorum variorum Authorum
Cadmus ex Plutarcho.
Callimachus.
Callixenus Phœnix ex Plut.
Caloſiris apud Heliodorum.
Caſſiodorus.
Caſtaneda apud Euſ.
Caſtor Thaleſ. apud Clem.
Cauſinus.
Cęlius Rhodiginus.
Cheræmon. ex Plut.
Chronicon Alexandrinum.
R. Chype Hebræus M. S.
Cælius Calcagninus.
Cęſar Riuiera de Mundo magico.
Choulus Antiquarius.
Cicero.
Chriſippus de deuinat.
Ciccus Aſculanus.
Claudiamus.
Claudius Saturninus de coronis.
Clemens Alexandrinus l. ſtromat.
Codex Syriacus M.S. Bibl. Vat.
Columella.
Commentarius vetus Hebraicus M. S. Romæ in Biblioth. Neophyt.
Cornelius Gemma.
Cornelius Tacitus.

S.Cyril-

NOMINA AVTHORVM.

S. Cyrillus.
Damaſcius, apud Plotinum.
Damigeron.
Lib. Danielis Prophetæ.
Dardanus.
Dauid Rex.
Demetrius Phaleræus.
Democritus.
Deenus.
Demodotus.
Didymus Alexandrinus.
Diodorus Siculus.
Diogenianus, ex Nat. Comit.
Dionyſius Rhodius, de Somnis.
Dionyſius Areopagita.
Dionyſius Halicarnaſſæus.
Dioſcorides.
Dominicus Fontana.
Donatus.
Elheſſadi Arabs, M. S. Arab.
Elias Leuita, Askenaki cod. Impr.
R. Eliezer in Micrah haggedolah.
Elluchaſem Medicus Babyl. M. S. Arab.
Empedocles Agrigentinus.
Epies Sacerdos Aegyptius, apud Euſeb.
S. Ephrem Syrus.
Epimenides.
Epicharmus, de Somnijs.
Epiphanius.
Ericius Puteanus.
Eudoxus.
Euripides.
Euſebius.
Euximenes.
Lib. Exodi.
M. Fabius Caluus, de Reg. Vrb.
Franciſcus Patritius.
Fulgentius, Miytholog.
Galatinus.
Galenus.
Galaldinus Arabs, M. S. Arab.
Grezſerus.
Gennadius Maſſilienſis.
Gennebrardus.
Geographus Nubianus Arab. cod. Im.
Georgius Cedrenus Hiſtor.
Gorionides, ſiue Ioſeph Ben Gorion. Cod. Impreſſ.
Goropius Becanus hieroglyph.
S. Gregorius Nyſſenus.
S. Gregorius Thaumaturgus.
Gregorius Turonenſis.
R. Hakadoſch M. S.
R. Hannaſſe Cod. Impreſſ.
R. Hau Geon M. S. Heb.
Hecatæus apud Plut. Euſeb. Clem.
Hellanicus ibid.
Heliodorus rerum Aethiop.
Heraclitus.
Hermodorus.
Hermippus Beirutenſis de Somnijs.
Hermateles de Ludis.
Hermolaus.
Herodotus.
Hervvartius.
Heraclitus.
Heſiodius.
D. Hieronymus.
Hieronymus Aleander in Tab. Heliac.
Hippocrates.
Homerus.
Horapollo Hieroglyphica.
Horus Niliacus Gram.
Hyginius.
Ialkuth Comment. Hebr.
Iamblichus de Myſt. Aegypt.
Iatricus.
Iezirah Cabaliſticus Cod. M. S.
Ioannes Baptiſta Porta Magia Nat.
Ioannes Caſsianus Collat. Vet. PP.
Ioannes Chryſoſtomus.
Ioannes Euſebius Nierenbergius de Lit. inuent.
Ioannes Opſopęus Oracula Sibyllina, & Zoroaſtrea.
Iob.
R. Ioſeph Ben Carnitol M. S. Heb.
Ioſeph Hebræus M. S. Heb.
Ipſicrates.
Irenęus.
Iſaias.
R. Iuda Ben Leui, Cod. Impr. Mant.
Ionathan Ben vziel, Thargum.
S. Iudas Apoſtolus.
Iulianus Apoſtata.
Iulius Firmicus.
S. Iuſtinus Martyr.
Iuuenalis.
Kaab Arabs M. S. Arab.
Kamus Dictionarium Arab.
Kaſadi Arabs M. S. Arab.
Kiranides.
Lactantius Firmianus.
Laërtius de Vitis Phil.

Lau-

NOMINA AVTHORVM.

Laurentius Pignorius. Menſa Iſiaca.
Leo Aegyptius, de coronis.
D. Lipſius.
Lucanus, Pharſal.
Lucianus.
Lucretius, de Nat. rerum.
Ludouicus Carrettus, Expoſit. Cabalic.
Lylius Giraldus, Synt. Deor.
Macrobius, Saturnal.
Maffeius, Hiſt. Ind.
Mahumed Arabs, M.S. Arab.
Malchus, Vita Pythag.
R. Manahem Hebręus, Cod. Impr.
R. Manaſſes, Schilte Gabborim Impr. Mant.
Manethon, apud Euſ. Afr. Clem. Ioſeph.
M. Manilius, Aſtronomicón.
Mantuanus Poëta.
Marcellinus, vide Ammianus Hiſtor.
Marſilius Ficinus, Theologia Platon.
Martianus Cappella, Philologia.
Maximus Tyrius.
R. Meir Hebręus, Impreſ.
Mercatus, Platonicus.
Mercurius, vide Triſmegiſt. varia in Pimadr. & Aſclep. Exemplaria.
Metaſthenes Perſa, apud Annium apocryphum.
Minutius Felix, in Octauio.
Mnaſeas, apud Plat.
Moſchus Phœnix, apud Euſeb.
Mor Iſaac Syrus, M. S. Syriaci.
R. Moſes Gerundenſis, Cod. Impreſ.
Nonnius.
Olaus Magnus Gothus, Hiſt. Sept.
Onkelus Chaldaicus, Paraphr. Geneſ.
Origenes.
Orpheus, apud Clem. Euſ. Arnob. Lact.
Oſthanes.
Ouidius, Metamorph.
S. Pachomius Abb. Alphabet. myſt.
Palladius.
Palæphatus.
Paraphraſtes Chaldæus, Ionathas Ben Vziel.
Pardes Hebræus, M.S. Heb. de Cab. Heb
Paruta.
S. Paulus.
Pauſanias.
Petronius Arbiter.
Petrus Comeſtor.
Petrus Crinitus.
Petrus Gylius Gallus, in Typ. Vr. Byza.
Pherecides Syrus, M. S. Fragmentum.
Pheſtus.
Philammon Muſicus.
Philo Hebræus, de Vita Moyſis, & Prouid.
Philochorus, M.S.
Philoſtrates.
Phornutus.
Picus Mirandulanus, Heptapl.
Pierius Valerianus, Hieroglyph.
Pigafetta.
Pineda.
Piſander Phyſicus, apud Cauſin.
Placiades, apud Rhodigin.
Plato.
Plethon, Comment. Oracul. Zoroaſt.
Plinius.
Plotinus.
Plutarchus, de Oſir. & Iſid.
Polæmon, apud Plut.
Pontanus.
Porphyrius, de Abſtin.
Procopius, Hiſtor.
Prodromus Coptus noſter.
Propertius.
Proclus.
Proſper Alpinus.
Prudentius.
Pſellus, Comment. Orac. Zoroaſt.
Ptolomæus Mendeſius, apud Euſeb.
Publius Victor.
Pythagoras, Aureum Carmen.
Rabboth, Comment. in Pentat. Impr.
Radak Hebræus, & idem quod R. Dauid Kimchi.
Rambam Hebræus, idem quod R. Moyſes filius Maimon.
Raphaël Aquilanus.
Raſſi Hebræus, idem quod R. Salamon Iarrhi.
Raſis.
Raze Galeia M. S.
Rodericus Toletanus.
Ruellius.
Ruffinus.
Saadias Hebræus, Comment. in Dan.
Salamas Ben Kādaathi Arabs, M.S. & Im.
Salmas Hebræus.
Salianus.
Sanchuniathon, Phœnix ex Euſeb. alijſq;
R. Schlomo, Cod. Impreſs.
Scholiaſtes Nicandri.
Seneca.

So-

NOMINA AVTHORVM.

Sophonias Monachus Gazenſis,
M. S. Samaritanum.
Serenus Author Antiquus.
Seruius Honoratus.
Simeon Ben Iochai Zohar.
Sixtus Senenſis Biblioth.
Socrates.
Solinus Polyhyſtor.
Sonchus Memphites, Sacerdos Ægypt. apud Plut. & Strab.
Sophocles Poëta.
Sozomenus Hiſtor.
Speuſippus Pret.
Strabo Geograph.
Stratus.
Suetonius.
Suidas.
Sylburgius.
Syluaticus.
Sybilla.
Syneſius, de Prouident.
R. Tanakus Bar-Haia M. S.
Tatianus.
Tartalion.
Tertullianus.
Tetzes Chiliad.
Thalmud, de Seruitute aliena.
Thargum Chaldaicum.
Thargum Hieroſolymitanum.
Thargum Samaritanum.
Theatrum Vitæ Humanæ.
Theocritus Idyll.
Theogenes.
Theophraſtus, de Plant.
Theſeus Ambroſius, de Orig. Ling.
Thomas Torquemade Hiſtor.
Timotheus Thamyris.
Triſmegiſtus, vide Mercurius.
Tyberianus Poëta.
Valerianus, vide Pierius.
M. Varro Terentius.
Valtrius.
Villalpandus.
Villanouanus.
Vincentius Cartarius.
Volaterranus.
Xanthus Lydius.
Xenocrates Chalcedonius.
Xenophon.
Zohar Auth. Iochaide.
Zoroaſtres.

OBE-

OBELISCI PAMPHILII
LIBER I.
DE
Litterarum, & Obeliſcorum Origine.
PRAEFATIO.

NEgotium aggredimur tantò ſanè difficilius, quantò pauciora nobis reſtant in ſumma raritate Authorum ſubſidia, ita ut, quod dolendum, de priſcis ſæculorum revolutionibus, nihil nobis præter deſiderium, ad fugitivam antiquitatem inſtaurandam, relictum ſit. Nam quæ hodiè apud Orientales extant de primæuorum hominum geſtis, etſi multa egregia & cognitu digna contineant, minimè tamen diſsimulandum eſt, multa in ijs reperiri, quæ caſtigatioribus iudicijs non uſqueadeò ſatisfaciant. Argumento ſit omnium eorum, qui de Chronologicis rebus commentati ſunt, ſumma diverſitas, ut inter tot, duo eàdem de re vix conveniant. Maxima difficultas inſtituti. *Notatur & hæc literaria calamitas in Aegyptiacorum Scriptorum monumentis; apud quos tanta eſt, uti de Regum nominibus, ordine, ſerie, de tempore, quo quiſque Aegypto cum poteſtate præfuit; ita & de geſtis eorum operibuſque memorandis diſcrepantia, ut cui ſubſcribas, vix diſpicias. Cuius quidem rei rationem aliam non inveni, niſi maximam temporum, nominumque æquivocationem, quibus acceſſit linguarum imperitia, quà factum eſt, ut* Corruptio Nominum. *Hebraica Græci, Perſæ Chaldaica, Latini Græca, omnes denique cum Arabibus Aegyptiaca nomina ita fœdè corruperint, ut, quid de prima eorum Origine ſentiendum ſit, vix dignoſcatur.*

Hanc itaque Hiſtoricorum confuſionem, cùm mecum haud infrequenter perpendiſſem, oppidò perplexus hæſi; ſiquidem ex una parte difficillimum & plenum

aleæ opus, quod aggrediebar ad tot tricas enodandas mihi, non dicam formidinem, ſed & penè deſperationem incutiebat: Ex altera parte luculenta quædam latentis veritatis, quæ in tanta Auctorum Sylva, non obſtantibus diverſis diverſorum placitis ſubolfaciebam indicia, ad audendum aliquid, calcaria addebant; vicit tandem formidinem, vicit difficultates omnes pertinax mentis conſtantia, & ingens in eruendis hujuſmodi Aegyptiorum monumentis deſiderium. Vndè ſpretâ omni difficultate & labore, magno animo poſt exactum primò temporum ſcrutinium, æquivocorumque examen, naturali Aegyptiorum Genio, dogmatumque ab ijs inſtitutorum rationibus methodoque, linguæ ad hęc patriæ, à me non ita pridem in Theſauro linguæ Coptæ inſtauratæ, idiotiſmis unicè incumbendum duxi. Quarum tandem rerum notitiâ fretus, ſinguliſque ritè inter ſe combinatis, in veritatum quarundam hucuſque deſideratarum notitiã, DEO duce, devenimus; quas in Oedipo fusè, hic verò pro Operis conditione breviùs curioſo Lectori communicandas duximus.

Author quid in hoc opere præſtiterit.

Cùm enim novum, & vix ab ullo, quod ſciam, tentatum Interpretationis ſpecimen exhibere nobis ſit animus, attamen ad ſcopum intentum minimè ſine firmo ſolidoq; fundamento nos pertingere poſſe ſperemus; Hinc, ut fabrica noſtra eſſet magis fundata; De Literarum Origine, *earundemque inuentoribus primò præludendum cenſuimus, ut ſic interpretationis noſtrę filum ordine naturę protenſum, anſam curioſis Lectoribus, ad abdita antiquitatis penetralia penitiùs ſubeunda præberet; ſed jam his ita premiſſis rem ipſam cum bono DEO ordiamur.*

CAPVT I.

De primæua Litterarum origine, earundemque primis inventoribus.

NOn poſt diluvium duntaxat, ſed & ante illud Scripturę & Litterarum uſum fuiſſe, oſtendit primò unanimis omnium ferè Latinorum, Græcorum, Hebræorum, Chaldæorum, Arabum, Samaritanorum, Æthiopum, Ægyptiorum conſenſus; & ut in hoc opere majori ſinceritate, ingenuitate, & candore procedamus, ſingulorum verba eà linguà & charactere, quo conſcripta ſunt, adducemus. Atque ut à Protoplaſto incipiam; fuiſſe eum, uti litterarum inventorem, ita & librorũ Scriptorem apertiſſimè Suidas tradit his verbis: τούτου τέχναι καὶ γράμματα τούτου ἐπιστῆμαι λογικαὶ καὶ ἄλογοι. τούτου προφητεῖαι, ἱερουργίαι, καὶ καθαρμοὶ καὶ νόμοι γραπτοί τε καὶ ἄγραφοι; τούτου πάντα εὑρήματα. *Huius,* inquit, *ſunt artes, & litterę, huius ſcientię rationales & non rationales, huius prophetię ſacrorũq; operationes, huius leges ſcriptę & non ſcriptæ; huius inuentiones &c.* cui Hebræi aſtipulantur qui in hunc locũ Geneſ: *liber generationum Adam.* cõmentantes, pleriq; librũ Adamo à Deo dictatum interpretantur. Rabboth. ואמרו זל רבותינו
שאדם אבינו זל מחבר את ספר כל מצות שמסרו אלהים
בגן ערן *dicunt Rabbini noſtri, quod Adam Pater noſter benedictæ memorię com-*

Arte diluviũ quis literarũ & ſcriptionis uſus.

Suidas. Adamus Author omniũ artium & Scientiarum.

Genesis. 5. 1.

Rabboth Cõmentarius in Geneſim.

po-

poſuit librũ præceptorũ, quę Deus ipſi dedit in horto Eden, Rabbi Tanakus Bar Haja, in Rabboth, dicit fuiſſe librũ, in quo omnia à principio mundi uſq; ad conſummationem eius explicarentur, & in virtute eius filios Adam, Seth & Henoch prædixiſſe diluvium, & in illo, uti Zohar quoque innuit, continebatur, quòd non venturus ſit Rex Meſſias, donec omnia quæ in mente Creatoris conceptæ erant, crearentur animæ; Verba ejus ſunt: אין מלך משיח בא עד שיבראו כל הנשמות שעלו במחשבה להבראות האלו הן הנשמות האמרות בספרי של אדם זה ספר תולדות אדם *Non venturus eſt Rex Meſſias, donec creatę fuerint omnes animę, quę aſcenderunt in cogitatione Dei, ut crearet eas, & hę ſunt animę in libris Adam inſinuatę hiſce verbis. Et hic eſt liber generationum Adam;* Quòd ſi de ſecundo Meſſiæ adventu intelligatur, tolerari poteſt; ultimum tamen à Rabbinis in gratiam plebis Iudaicæ appoſitum, affictumque facilè eluceſcit. Vide R. Abarbanel, Rambam, Akiba, Ialkuth in hunc locum.

R. Tanakus, Bar Haia, in Rabboth.

Quis liber fuerit ab Adamo ſcriptus, & quid continuerit.

Ben Iochai in Zohar.

R. Abarbanel, Akiba, in libro intitulato Ialkuth, hoc eſt pera paſtoralis.

Chaldaicum Thargum Vzielidis hoc loco quoq; habet, הדה ספרא דכרונא בני אדם *hic eſt liber memorię geſtorum à filijs hominum.* Mor Iſaac in Philoſophia ſua Syriaca idem affirmat, ut paulò poſt videbitur. Huic aſtipulatur traditio Arabum, ita Abulheſſan, Mahumed, Abn-Abdalla Elheſſadi in Hiſtoria Saracenica:

Thargum Chaldaicum Ionathan.

Mor Iſaac in Philoſophia ſua Syriaca M. S.

ثم انزل الله عليه احد وعشرين صحيفة كان فيها سوره منقطعة الاحرف وهو اول
كتاب انزله الله وهو اول لغة فيه من الفرايض والشرايع والسنن وتفسير الحروف
والوعد والوعيد واخبار الدنيا وكان الله تعلى قد بين في ذلك اهل كل زمان وصورهم
وسيرهم مع ملوكهم وما يحدثون في الارض حتي الماكول والمشروب قال فلما
نظر ادم عم الى ذلك كله عرف ما يكون في اولاده بكا بكا شديدا رحمة لهم ثم
امره الله ان يكتبها بالقلم واخذ جلود اضان ودبغها حتي صارت بيضا وكتب فيها
تسعا وعشرين حرفا

Arabes Abulheſſan, Mahumed, Abnabdalla, Elheſſadi, in M. S. hiſtor. rerum, ab orbe geſtarum.

id eſt, *deindè tradidit ipſi Deus 21. paginas ſuis exaratas, & inciſas literis, fuit hic primus liber, & prima lingua conſcriptus; continebat autem pręcepta, & traditiones in generationes ſecuturas; & interpretationem literarum, pacta, ſtatuta, & promiſſiones, & hiſtorias mundi totius exhibebat, & repręſentavit Deus excelſus in hiſce generationes hominum ſingulas, & figuras eorum, & directiones eorum cum Regibus eorum, cum omnibus, & ſingulis, quæ in terra gererentur uſque ad cibos, & potiones. Deindè cùm Adam vidiſſet in hiſce ea, quæ filijs ſuis debebant accidere, flevit planctu magno. Tunc præcepit illi Deus, ut ſcriberet ea calamo, & accepit pelles ex pecoribus, & præparavit ipſas uſque dum fierent albæ, & ſcripſit in eis 29. literis, &c.* Porrò ab Adamo literarum, ſcriptioniſque inventum ad Sethum devolutum eſt, cujus libri etſi inter apocryphos numerentur, ingens tamen horum librorum fama per omnia Authorum monumenta volans, illum aliqua juſſu patris ſcripta reipſà tradidiſſe veriſimile eſt. Scripſiſſe autem illum libros ſeptem, in primo Panarij recitat Epiphanius, atque à

Quid continuerint libri Adam ex opinione Arabum.

Libri 7. Seth attributi.

Gnoſticis Sethianis Archonticis falsò ſuppoſitos eſſe probat; Occaſionem autem hujus figmenti accepiſſe videntur ex eo, quòd, ut refert Ioſephus lib. 1. Antiq. filij Seth ſideralem ſcientiam ad cœleſtium rerum cognitionem excogitarunt; & cùm ſcirent prædixiſſe Adamum duos univerſales rerum interitus; alterum incendio, alterum diluvio; veriti, nè inventa ſua priùs perirent, quàm pernoſcerentur, excitatis duabus Columnis, utrique ſua inventa inſcripſerunt: ut ſi lateritiam diluvio deleri contingeret, lapidea ſuperſtes hominibus diſcendi copiam faceret, & illa, quæ ex lapide fuerat extructa, per ignem pereunte, lateritia reſtaret. Has refert Ioſephus, ſuis adhuc temporibus in Aſia extitiſſe. Author operis imperfecti in Matthæum exponens illud; *vidimus Stellam eius in Oriente*, meminit cujuſdam Scripturæ Seth de Stella apparitura in ortu Meſſiæ his verbis: *Audivi aliquos referentes de quadam Scriptura gentis cuiuſdam ſitæ in ipſo principio Orientis juxta Oceanum, apud quos ferebatur Scriptura quædam inſcripta nomine Seth de Stella apparitura in ortu Meſſiæ, quæ per generationes ſtudioſorum hominum, patribus referentibus filijs ſuis, habebatur deducta.* Caſſianus verò Collatione 8. cap. 21. introducit Serenum Abbatem Authorem antiquiſſimum, dicentem: *Scientiam omnium naturarum per ſucceſſiones generationum, ſemen Seth ex paterna uſque ab ipſo Adamo traditione ſuſcipiens, donec diviſum à ſacrilega propagine Cham, perduravit, quemadmodum ſanctè preceperat, ita etiam vel ad utilitatem vitæ communis exercuit. Cùm verò fuiſſet impiæ generationi permiſtum, ad res prophanas, & noxias, quæ piè didicerat, inſtinctu quodam dæmonum deriuavit, curioſaſque ex ea maleficiorum artes, atque præſtigias, magicaſq; ſuperſtitiones audacter inſtituit, docens poſteros ſuos, ut ſacrà illà culturà divini nominis derelictà, vel elementa hæc, vel ignem, vel aëreos Dæmones venerarentur, & colerent. Hæc igitur curioſarum rerum notitia quomodò diluvio non perierit, ac ſupervenientibus ſeculis innotuerit, perſtringendum breviter puto. Quantum itaque antiquæ traditiones ferunt, Cham filius Noë, qui ſuperſtitionibus illis, & ſacrilegis artibus infectus fuit, ſciens nullum ſe poſſe ſuper his librum in Arcam prorsùs inferre, in qua erat unà cum patre iuſto, ac ſanctis fratribus ingreſſurus, ſceleſtas artes, ac profana commenta diverſorum metallorum laminis, quæ ſcilicet aquarum non corrumperentur iniurià, & duriſſimis lapidibus inſculpſit, quę diluvio peracto, eadem, quà ille celaverat, curioſitate perquirens, ſacrilegiorum, & perpetuæ nequitiæ ſeminarium tranſmiſit in poſteros. Hac itaque ratione illa opinio vulgi, quà credunt, Angelos maleficia hominibus tradidiſſe, in veritate completa eſt.* hæc ille. Huic congruunt, quæ S. Auguſtinus lib. 18. de Civit. Dei. & Petrus Comeſtor recitat de quatuordecim Columnis, ſeptem æreis, & totidem lateritijs, artium, ſcientiarumque Canonibus inſignitis, à Chamo Noëmi filio erectis. Epiphanius in Panario ſuo mentionem quoque facit certi libri intitulati, *Revelatio Adæ*, quando Deus immiſit ſoporem in illum; & ut Auguſtinus contra Fauſtum meminit certi libri Genealogiæ filiorum Adæ, uti & pœnitentiæ Adam, qui tamen à Papa Gelaſio ſunt declarati tanquam apocryphi. Thomas Torquemade

Ioſeph. lib. 1. antiquit.

Filij Seth columnis committunt, ſideralem ſcientiam.

Scriptura Seth de Stella apparitura in ortu Meſſiæ.

Caſſianus.

Cham impius res piè traditas ad uſũ profanum convertit.

Quomodo libri ante diluvium ad poſteros poſt diluvium traducti ſint.

D. Auguſt. l. 18. de Civ. Petrus Comeſtor. 14. Columnæ à Chamo erectæ, in quibus doctrinam traditam exhibuit

Epiph in Pan. Liber intitulatus, *Revelatio Adæ.*

made in ſuo Hexamero S. Thomam Aquinatem libro de Ente & Eſſentia citat; alteriuſq; cujuſdā codicis meminit ab ipſo Adamo compoſiti, ſcriptique in lingua Hebraica de omnibus & ſingulis mundanarum rerum virtutibus; ſiquidem Protoplaſtus prælagus mundi per diluvium perituri, ne artes, & ſcientiæ unà cum humano genere perirent, laminis ſaxeis inciſas ciſtæ lateritiæ contra aquarum vim incluſiſſe, ut ea inventa, apertaque filij poſteri haberent, quo imbuerentur; Mercurium tandem Triſmegiſtum illum Codicem ſuis temporibus inveniſſe, indeque ſcientiam illam rerum omnium mirabilem, quam in operibus ejus etiamnum veluti ſcintillis relucentem videmus, hauſiſſe; imò S. Thomam hoſce libros vidiſſe, legiſſe, ejuſque libri uſu multa admiranda præſtitiſſe refert. Verùm cùm hæc omnia ſũmo ſtudio in Bibliotheca S. Thomę Neapoli, ubi dicebatur eſſe exemplar de Ente & Eſſentia, quòd de hiſce & ſimilibus tractaret, inquiſiverim; nec tamen quicquam indè invenire potuerim, meritò multis rationibus convictus, inania, & vana Aſtrologorum, ſuperſtitioſorumq; hominum commenta eſſe judicavi: Si enim S. Thomas illos legit, quæritur quà linguà? aut quo characterum genere ſcriptos legerit? Conſtat autem dictum Sanctum præter latinam, alterius doctrinalis linguæ vix ſingularem notitiam habuiſſe. Quicquid ſit, etſi citati libri paſſim apocryphi habeantur; veriſimile tamen eſt, hoſce primos Patres ſuarum inventionum monumenta, qualicunque in materia exarata, poſteris reliquiſſe; quæ tamen ſucceſſu temporum perdita, præter famam, traditionemque poſteris nihil reliquerint, loco autem eorum poſtea à curioſis Scriptoribus, rebus ſuis ex tam vetuſta ſcriptione authoritatē conciliare cupientibus, fictè hoſce, quos citavimus Apocryphos, ſubſtitutos eſſe; certè apud Arabes conſtans fama eſt librorum Seth filij Adam, & Iared, eorumque paſſim meminere, Gelaldin in hiſtoria ſua univerſali, Salmas Abulhaſſan, alijque, quos ordine ſuis locis allegabimus, Gelaldinus ita in principio hiſtoriæ ſuæ:

Thomas Torquemade in ſuo Hexamero.

Arabes libros filiorū Seth ſæpè allegant.

ان ادم ع م وصي الابنه سيث وكان فيه وفي بنيه النبوة وانزل الله عليه تسعا وعشرين صحيفة واستخلف ابنه قينان وقينان استخلف ابنه مهلياييل ومهلاييل ابنه يرد ودفع الوصية اليه وعلمه جميع العلوم واخبره بما يحدث في العالم ونظر في نجوم في الكتاب الذي انزل علية ادم

Gelaldinus M. S. in principio hiſtoriæ.

Adam inſtruxit filium ſuum Seth, & fuit in illo, & in filijs ſuis prophetia, & deduxit Deus ſuper ipſum viginti novem paginas, & ſucceſſit ei filius eius Kainan, & Kainan Mahaliel, & Mahaliel filius eius Iared, & accepit inſtructionem ab eo, & docuit eum omnes ſcientias, & hiſtorias, quæ erant futuræ in mundo, & exercuit Aſtronomiam, quam & didicit ex libris, quos tradidit ipſi Adam pater eius, ſuper eum pax. Hos ſequuntur Samaritani, qui multa ex libris Seth, & Enoch ſe accepiſſe gloriantur; uti videre eſt in fragmento quodam pervetuſto Samaritano Vaticano Sephoniæ Monachi Gazenſis, in quo hæc habentur: [illegible]

Liber Seth & Cainan.

Sephoniæ in M. S. Samaritano Bibl. Vat.

[illegible]

Adam

Adam inſtituit filium ſuum Seth, Seth mandata patris, inſtitutaque libris comprehendit, quos & filijs ſuis poſteris tradidit. Æthiopum quoque gens maximè gloriatur libris Seth & Enoch; de quibus vide Recentiores de rebus Abyſſinis Scriptores. Enoch verò ſcripſiſſe libros adeò probabile eſt, ut de eo dubitare, minimè præſumptuoſum ac temerarium eſſe putem. Cùm & hujus mentionem faciat S. Iudas in Epiſtola ſua Canonica, imò S. Auguſtinus lib. 15. de Civ. id palàm fateatur, verba ejus ſunt: *Scripſiſſe quidem nonnulla divina Enoch illum ſeptimum ab Adamo, negare non poſſumus.* Et alibi: *Henoch ſeptimus ab Adam in Canonica Apoſtoli Iudæ prophetaſſe prædicatur; cujus ſcripta, ut apud Iudæos, & apud nos in authoritate non eſſent, nimia fecit antiquitas, propter quam videbantur eſſe ſuſpecta, nè proferrentur falſa pro veris: Nam & proferuntur quædam, quæ ipſorum eſſe dicuntur ab eis, qui pro ſuo ſenſu paſſim quod volunt, credunt; ſed caſtitas Canonis, non recepit, non quòd eorum hominum, qui Deo placuerunt, reprobetur authoritas, ſed quòd iſta eſſe non credantur ipſorum.* Hæc S. Auguſtinus. Tertullianus in libro de habitu mulierum, occurrens ijs, qui dicunt librum hunc, ſi ante diluvium fuit ſcriptus, conſervari non potuiſſe: *Scio,* inquit, *Scripturam Enoch, quæ nunc ordinem Angelis dedit, non recipi à quibuſdam. quia nec in armarium Iudaicum admittitur: Opinor, non putaverunt illam ante Cataclyſmum editam, poſt eum caſum orbis omnium rerum abolitorem, ſalvam eſſe potuiſſe; Si iſta ratio eſt, recordentur pronepotem ipſius Enoch fuiſſe ſuperſtitem Cataclyſmi Noë, qui utique domeſtico nomine, & hæreditariâ traditione audierat, & meminerat, de proavi ſui penes Deum gratia, & de omnibus prædicatis eius; cùm Enoch filio ſuo Matuſalæ nihil aliud mandaverit, quàm ut notitiam eorum poſteris ſuis traderet. Igitur ſine dubio potuit Noë in prædicationis delegatione ſucceſſiſſe, vel quia & aliàs non tacuiſſet, tam de DEI conſervatoris ſui diſpoſitione, quàm de ipſa domus ſuæ gloria. Hoc ſi non tam expeditè haberet, illud quoque aſſertionem Scripturæ illius tueretur: proindè potuit abolefactam eam violentia Cataclyſmi, in ſpiritu rurſus reformare, quemadmodum & Hieroſolymis Babylonicâ expugnatione deletis, omne inſtrumentum Iudaicæ literaturæ per Eſdram conſtat reſtauratum. Sed cùm Enoch eadem Scriptura etiam de Domino prædicarit, à nobis quidem nihil omninò reticendum eſt, quod pertinet ad nos. Et legimus omnem Scripturam ædificationi habilem, divinitùs inſpirari, à Iudæis poſteà, iam videri reiectam, ſicuti & cætera ferè quæ Chriſtum ſonant. Neque utique mirum hoc, ſi Scripturas aliquas non receperunt de eo locutas, quem & ipſum coram loquentem non erant recepturi. Ideò accidit, quòd Enoch apud Iudam Apoſtolum teſtimonium poſſidet.* Ex quo quidem teſtimonio luculenter apparet, Iudæos hoſce non recipere ideò, quòd nimis apertè de Meſſia Chriſto videlicet, DEO & homine in carne venturo vaticinarentur, ſicuti eandem ob cauſam Rabbi Hakadoſch Sacroſanctam Triadem apertiùs confitentem reijciunt. Viſis igitur & recenſitis libris qui ante Cataclyſmum ſcripti à primis Patribus memorantur; jam videndum quoq; eſt, quid hi libri continuerint, & de qua materia tractarint. De libris Enoch, Origines & Procopius, eos con-

Aethiopes Libros Seth & Enoch ſe habere gloriantur.

Quid S. Auguſtinus de libris Enoch ſentiat.

Tertullianus de libris Enoch judiciũ

Cur libros Enoch Hebræi non recipiant.

continuiſſe ajunt multa vaticinia, videlicet de his, quæ eventura erant fi-
lijs ac nepotibus Patriarcharum, de futuris Hebræorum ſceleribus & pœ- Quid libri Enoch continuerint.
nis, de mundi Salvatore ab eis occidendo, de eorundem everſione, capti-
vitate, & diſperſione inter gentes perpetua. Annius in Commentarijs ſu- *Annius*
per Beroſum Apocryphum ex Ioſepho, ſcribit, in eodem Enoch volumine *Pſeudo-Beroſus.*
fuiſſe celebre vaticinium de geminis totius terræ cladibus, altera per inun-
dationem, altera per incendium futuris. Origenes apud Sixtum Senenſem *Origenes.*
in 28 hom. lib. Num. unà cum Tertulliano tradunt argumentum libri
Enoch fuiſſe præter prophetias, de numero & nominibus Stellarum, & ipſa-
rum ſecretis virtutibus, de deſcenſu filiorum Dei ad filias hominum, de
Gigantibus ex Angelorum coitu progenitis, de extremo judicio Dei erga
impios; de quo præſens teſtimonium prolatum eſt. Verùm hæc omnia
fuſiùs in ſecundo tomo Oedipi, ubi aliquot ex libris Enoch Græca & Arabi-
ca fragmenta, quæ mira continent, producimus.

Porrò non deſunt, qui ex illo Geneſeos loco, ubi Enos filius Seth pri-
mus nomen Dei invocare cœpiſſe dicitur, apertè Scripturam nominis Dei
tunc viguiſſe velint; textus enim Hebræus ita habet: אז הוחל לקרא *Geneſ. 4. ult.*
Tunc cœpit invocare nomen Dei Tetragrammaton ſive quatuor lite- בשם יהוה *Onkelus in Thargum.*
rarum. Aut ut in paraphraſi Chaldaica habetur: בכין שריאו בני
Tunc inceperunt filij hominum orare in nomine אנשא לצלאה בשם ד ייי
Dei myſterioſo: vel ut luculentiùs adhuc paraphraſis Chaldaica Ionathan
בכין שריאו בני אנשא לצלאה ולכתבח בשמא דיהוה
cui conſentit alius Codex Syriacus in hunc locum: ܗܝܕܝܢ ܫܪܝܘ *Syrus M. S. in com: Geneſ.*
Tunc cœperunt homines legere, & ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܠܡܩܪܐ ܘܠܡܟܬܒ ܒܫܡܗ ܕܐܠܗܐ
ſcribere nomen Dei. Quaſi Enos primus divini cultus jecerit fundamenta,
ritusque incœperit cœrimonijs colendi Deum per ſigna externa, ſive per
imagines quaſdam aut characteres, per quos orationum devotio excitare-
tur; ac veriſimile eſt, nomen illud ineffabile Dei, beneficiorum divinorum Nomen Dei
veluti mnemoſynon quoddam à Sanctis Patriarchis portarum ſuperlimi- Tetragrammaton ante
naribus, alijſque locis ſanctioribus fuiſſe inſcriptum, inciſumvè, ut benè diluvium in
docet citatus Codex; accedit hiſce, quòd Ioſephus lib. 2. Antiqu. c. 11. magna veneratione.
mentionem fecit Epiſtolæ cujuſdam ab Alexandro magno ad Ariſtotelem
præceptorem ſuum ſcriptæ de ſepulchro Cainan filij Enos in civitate Per-
ſiaca invento, cujus Epitaphium literis Hebraicis ſcriptum fuiſſe de diluvio
futuro Alexander teſtatur; ſed hæc uti prorſus Apocrypha, ita ijs meritò re- Apocryphus
probatis ad alia progrediamur. Atque ex hiſce adductis teſtimonijs ſat ſu- Alexandri de Cainan ſcripto.
perque patet, litterarum ſcriptioniſque inventum ante communem or-
bis cataclyſmum in uſu fuiſſe, à primævis patribus inventum, propaga-
tumque. Cùm enim ab Adamo uſque ad diluvium mundus in immen-
ſum amplificatus, & totus penè non ſecùs ac modò, Orientis anguſtijs tan-
tam, tamque fœcundam humani generis propaginem minimè continen-

tibus

tibus habitaretur; fieri certè non potuit, quin uti genus humanum, ita & artes vitæ humanæ neceſſarias maximè propagarent; maximum prætereà commercium, ſine quo humana ſocietas conſervari minimè poſſet, vigeret; hoc verò ſine literarum invento inſtitui haudquaquam poſſet, rationi prorſus conſentaneum eſt, credere, ante diluvium nullibi tam neceſſarium inventum defuiſſe. Iterum cùm potentium à ſeculo virorum, Gigantumque ambitio magna ubique locorum incrementa ſumeret, veriſimile quoque eſt, ad laudem, nominis famam, divinitatemque apud poſteros adipiſcendam, geſta ſua, inventaque ſaxis & lapidibus, uti paulò ante ex Ioſepho, oſtendimus, incidiſſe. Imò Camum filium Noëmi centum circiter annos ante diluvium natum, cùm curioſiſſimus, & ſupra quam dici poteſt nominis gloriam apud poſteros conſequendi cupidiſſimus eſſet, normam & rationem, quam primævi iſti homines, cùm in politica vivendi ratione, tùm in artium reconditarum uſu tenerent, diligentiſſimè ſignatam, Arcæque illatam, ad alterius mundi poſteros transfudiſſe, in ſequentibus oſtendetur. Patet igitur propoſitum.

CAPVT II.

De Libris, & Scriptoribus primis poſt diluvium.

LIteras, Scriptioniſque inventum ante diluvium in uſu fuiſſe, ſatis ſuperque, ni fallor, in præcedentibus oſtenſum eſt; neque id aquis periiſſe, credibile eſt; ſed per Noëmum, eiuſque filios utriuſque mundi ſpectatores ad poſteros propagatum, etiam poſt diluvium uſque ad Moſen (quem multi neſcio quibus frivolis rationibus adducti, Scripturæ primum inven-
S. Clemens. torem perperam faciunt) nullo non tempore viguiſſe, cùm Sacræ, tùm profanæ eruditionis monumenta ſatis teſtantur. S. Clemens in libro Re-
Libri Chami poſt diluviũ. cognitionum apertè ait, Cham poſteris reliquiſſe libros; cui aſtipulantur Hebræi, qui volunt Chamum ſcientias, arteſque, quas ante diluvium à Kai-
Pardes in Sephiroth nitis didicerat, libris commendaſſe, & in Arca conſervatos poſteris tradidiſſe,

אמרו ר בי חם בן נח למד חכמת השמים ומדעת הטבע
מבני קין וכתבם בלוחות נחשת והביאם אל אחרוני מבול

Beroſus apud Euſebium l. 5. *Dicunt Rabbini noſtri, quòd Cham filius Noë didicit artes, & ſcientias à filijs Kain, easque ſcripſit in tabulis æneis, tradiditque poſteris poſt diluvium.* Beroſus Apocryphus lib. 5 docet: Anno quinto Nini literis, & legibus germanos formaſſe Tuiſconem Gigantem, Sallam Samnites, & Celtiberos Tubalem.
Pſalmi nonnulli quibus Patriarchis adſcripti. Nonnullos quoque Pſalmos Davidis, diverſis ante Moſen Patriarchis adſcribunt, ita centeſimum nonum compoſitum à Melchiſedech volunt Hebræi, ab Abrahamo verò Pſalmum octuageſimum octavum. In libro Iob
Iob 8. cap. 8. Baldad Suites remittit Iobum ad generationem priſtinam, & dili-
R. Meir. gentem memoriæ Patrum inveſtigationem; ubi Rabbi Meir expreſsè ait,

eum

eum ad Annales Patrum remiſſum; quaſi diceret Baldad Suites ad Iobum, *Conſule libros pri-* תקרא ספרי ראשי אבות וזכרונות הקדמונים *morum patrum, & memoriam ſive monumenta antiquorum*; Moyſes quoque Num: 21. libri bellorũ Domini meminit his verbis: על כן יאמרב ספר מלחמות יהוה *Vndè dicitur in libro bellorum Domini.* vbi paraphraſtæ ita habent: בספרא קרבין דעביד יהוה *Ideò dicitur in libro bellorum, quæ fecit Dominus.* Quod clariſſimum teſtimonium eſt librorum ante Moſen ſcriptorum. Neque officiunt, quæ contra hæc obijcit Ioannes Euſebius Nierenbergius noſter; qui cum omnibus rationibus nitatur convincere ſcriptionis inventum ante Moyſen non fuiſſe; certè ſibiipſi in multis contrariari cogitur. Sufficiat hoc unicum argumentum demonſtrativum ad omnia ejus argumenta, & allegata innumera loca evertenda. Hieroglyphica literatura Ægyptiorum, ipſomet teſte ante Moſen jam à 400. annis fuit in uſu, ſed hyerogliphicis Ægyptiorum multa vocabula linguæ Ægyptiacæ vulgaris Copræ, id eſt, Scripturæ intermiſta reperiuntur, imò Alphabetum ipſum literarum Ægyptiarum, quod in 3. libro producemus à Triſmegiſto conſtructum, ſatis, & luculenter oſtendit. Ergo Scriptura ante Moſen fuit in uſu. Minorem fuſiſſimè in ſequentibus demonſtrabimus, & aliquot ejus ſpecimina jam in Prodromo, & eius Supplemento, uti & in hoc præſenti opere, dedimus.

Literæ & Alphabetum literarum Ægyptiarũ fuerunt ante Moſen.

Porrò non ignoro varios libros circumferri, qui de futuris rerũ eventibus varia enuncient, quos alij primævis Patriarchis, alij alijs SS. Patribus, & Prophetis adſcribunt. Quos nos omnes ad tres Claſſes revocamus. Vt ſint aliqui verè revelante Deo à viris Sanctis ſcripti, & in terram defoſſi, ſuo tempore reperti. Ita invenimus libros ante devaſtationem Templi, & Vrbis Hieroſolymitanę in Sancto Sanctorum repertos, qui enunciabant excidium Vrbis, de quibus ita Gorionides in ſua de excidio Vrbis hiſtoria: בימים ההם נמצא מכתב כתוב על הצור הימים הראשנים ויקראו אותו והנה כתוב בו לאמור בעת אשר ימלא בנין החיכל ויחיה מרובע אז יחרם וכאשר נלכדה אנטוכיאה ויהרסוהו חיל הרומים ויפרצו את פאת החיכל וימהרו היהודיים לבות את פרצת פאת ההיכל ככלותם לבנות והנה החיכל מרובע והם לא זכרו את דברי המכתב החוא וגם נמצא כתוב בקיר בית קדש הקדשים לאמור כאשר יהיה הבנין מרובע אז ימליך מלך על אישראל וימלך מולך ומושל בכל ארץ ישראל ועם הארץ מקצתם אמרו כי הוא מלך ישראל והכהנים אמרו כי הוא מלך הרומיים *In diebus illis inventum fuit ſcriptum juxta formam literarum antiquis ſeculis uſitatarum exaratum; legeruntque illud, & ecce ſenſus eius. Eo tempore, quo implebitur templum, & erit figura quadratum, tunc deſtruetur. Cùmque ea pars quæ Antiochia vocabatur, vi capta deſtrueretur à Romanis, dirueretúrque angulus Templi, Iudæi ſubitò reparantes rupturam huius anguli Templi murum reædificarunt, completoque opere Templum evaſit quadratum, neque meminerant Iudæi verborum inventi ſcripti. Inventumque eodem tempore in muro domus Sancti Sanctorum ſcriptum dicens,*

Gorionides ſive Ioſeph Ben Gorion.

cùm Templum fuerit quadratum, tunc regnabit Rex ſuper Iſraël potens in tota terra Iſraël; populus autem interpretabatur de Rege Iſraël vero; Sacerdotes verò de Rege Romanorum. Sed de hiſce fuſiſſimè Oedipum tractantem conſule. Alij ut plurimùm ſunt ex illuſione dœmonum ſubſtituti, inventique, cuiuſmoſunt, quæ in veteribus ſepulchris ſubindè reperiuntur, huius farinæ eſt illa narratio ab Æliano tradita lib. 13. variæ hiſtoriæ. *Xerxes,* inquit, *effoſſo vetuſto Beli monumento, vitream urnam reperit, ubi jacebat in oleo cadaver, non tamen plena fuit urna, vacuumque à ſummis labris ferè palmæ ſpatium habuit. Adjacebat urnæ exigua columna, in qua ſcriptum continebatur, eum qui Sepulchrum aperuiſſet, neque repleuiſſet urnam, peſſimè habiturum. Quo lecto Xerxes expavit, & oleum celerrimè iuſſit infundi; non tamen impletum eſt. Qui iterum infundi iuſſit; ſed neque ſic implere potuit, donec fruſtratus omni infundendi labore ceſſaſſet. clauſoque monumento ſummà cum mæſtitia diſcederet. Neque verò falſum habuerunt, quorum prænuncia ſignificatrix extiterat columna. Nam quinquaginta Myriadum exercitu adverſus Græcos conſcripto, magnam cladem accepit, reverſuſque turpiſſima morte vitam finivit, noctu in ſtrato à proprio filio interemptus.* Tertij generis ſunt, qui vel ab hominibus argutis ſcripti, defoſſique in terram ſub nomine alicuius Sancti viri deceptoriè, & per impoſturam exarati; vel ad Principum vitia carpenda, aut ad mundo bona ventura malauè enunciãda, loco, & tempore opportuno adinventi; cujuſmodi ſunt duo ſequentia. Caſtaneda in hiſtoria Ind. Orient. lib. 1. c. 28. refert quædam carmina, quæ ſub Emanuele Luſitaniæ Rege, Anno Domini M.D.V. eruta fuerunt in promontorio Lunę, quod vulgo appellatur *Rocca de Sintra,* inſcripta in quadrata vetuſti operis columna marmorea, quæ ſic habebat:

Volventur ſaxa, literis ex ordine lectis,
Cùm videas Occidens Orientis opes.
Ganges, Indus, Tagus erit mirabile viſu
Merces commutabit ſuas uterque tibi.

Quos verſus Sybillinos eſſe prędicti Authores ſibi perſuaſerunt, eiſq; quaſi ex Sybillæ antro profuſis, fidem pręſtiterunt. Cùm tamen poſtea compertum fictos, & impoſitos fuiſſe à quodam Hermo Charado Luſitano, qui illos marmori inſcripſerat, defoderatq; ut ſitu, humoreque terræ aliquantulùm deformati, vetuſtatis indicium exhiberent, rurſumque per mercenarias operas refoderat, ut hoc tam nobili monumento Regis gratiam avidè in Orientis opes intenti, pecuniamque aucuparetur: Huius formę ſunt, quę Antonius Auguſtinus narrat de libris Annij Viterbienſis; & Rodericus Toletanus narrat de arca, cùm pannis Toleti inuentis, Arabum irruptionem inſtantem his verbis enunciante: *Cùm continget ſeras frangi, palatium atque arcam aperiri, & quæ in ea ſunt videri, tunc ſcito gentes eiuſmodi Hiſpanias invaſuras, ſuoque dominio ſubmiſſuras;* Non abſimile huic recitat Alphonſus de Spiria lib. 3. de fortalicio fidei. *Mirabile,* ait, *accidit in Regno Caſtellæ Civitate Toleti circa Annum Domini M.CC.XLIII. Friderico II. & Honorio Papa, regnante in prædicto Regno Ferdinando, tunc Iudæus quidam comminuendo*

unam

vnam rupem pro vinea amplianda, in medio lapidis inuenit concauitatem vnam, nullam penitùs dimenſionem habentem; neque ſciſſuram, & in concavitate illa reperit vnum librum, quaſi folia lignea habentem, qui liber tribus linguis ſcriptus erat, videlicet Hebraicè, Græcè, & Latinè, & loquebatur de triplici mundo ab Adam uſque ad Antichriſtum, proprietates hominum cuiuſque mundi exprimendo; principium verò tertij mundi, poſuit in Chriſto ſic: In tertio mundo Filius Dei naſcetur ex Virgine Maria, & pro ſalute hominum patietur; quod legens Iudæus ſtatim baptizatus eſt, erat etiam ſcriptum, quòd tempore Ferdinandi Regis Caſtellæ liber debebat inueniri: Plena hujuſmodi paſſim fucorum reperies pleraque hiſtoriarum monumenta, quæ tamen ſeipſis ſtatim refutantur. Si enim Seth hujus libri author fuit, quomodo Latina, & Græca lingua hic intràrant, nondum natæ? aut quo characteris genere ſcriptus liber? Certè hujuſmodi paſſim quoque reperias in libro intitulato, Lignum vitæ, in Coſmocritica Cornelij Gemmæ, in Theatro vitæ humanæ, alijſque operibus, quæ conſule.

Non ignoro quoque multos paſſim Apocryphos libros circumferri, cujuſmodi ſunt Teſtamentum duodecim Prophetarum, vti & Pœnitentia Adam, apud S. Auguſtinum contra Fauſtum. Reuelatio Adæ, librique Seth à S. Epiphanio damnati, quos ad Authoritatem perfidiæ ſuæ conciliandam Sethiani hęretici falſò ſuppoſuerunt, quibus, inquam, fidem haberi nolim, cùm quiuis judicio pollens, neſcio quid adulterinum, & ſpurium ſub ijs latere facilè deprehendere poſſit. Hinc tamen inferri quoque nolim, libros ante aut poſt diluuium immediatè ſcriptos non fuiſſe, cùm id conſtanti, ut dictum eſt, Authorum vetuſtiſſimorum traditioni repugnet. Verùm ut hanc rem ſolidiùs aſtruamus, jam alteram partem huius materię aggrediamur, in qua nobis incumbit demonſtrare, à profanis quoque Authoribus libros ante ipſum Moſen exaratos, quod dùm facimus, primò quinam propriè fuerint celebres illi tot Authorum monumentis agitati Zoroaſter, & Mercurius Triſmegiſtus, quid, & quomodo ſcripſerint, videamus; vt ſic hieroglyphicę litteraturę primordia ab ipſis fundamentis, & ſecundùm ordinem ſeculorum faciliùs demonſtrentur.

§ I.

De Zoroaſtro, & quiſnam is fuerit.

TAnta eſt omnium penè Authorum de Zoroaſtro opinionum varietas, vt vix ſit, qui cum altero concordet. Quare nos antequam ulterius progrediamur, totam hanc Controuerſiam ex fundamentis examinandam duximus, vt quiſnam tam celebris Author fuerit, certò conſtare poſſit. Arnobius quatuor Zoroaſtres ponit, primum Chaldęum, alterum Bactrianum; tertium Pamphylium, qui & Erus dictus, quartum Armenium Hoſtanis filium, ut & Clemens lib. 4. recognitionum. Suidas quintum Perſomedum, ſextum Proconneſium, de quo vide Plinium, Lactantium lib. 2. cap. 14.

Quot, & quales fuerint Zoroaſtres.

c. 14. Manaſſem in politicis. Sixtus Senenſis duos fuiſſe Zoroaſtres refert. Alterum ex Diogene Laërtio Perſam Magorum Principem, Magię verum inventorem; Alterum Bactrianorum Regem, à Nino in bello victum, veræ Magię primum corruptorem, ita Iuſtinus. His tertium adjungit Clemens Alexandrinus Zoroaſtrum Erum, qui de ſeipſo hoc ſcriptum reliquit: *Conſcripſi Zoroaſter Arimanius, genere Pamphilius, qui in bello mortuus ad inferos deſcendi, & à Dijs hæc didici.* Hunc Erum Plato refert lib. 15. de rep. c. 12. eo die, quo mortuus fuerat, ſupra pyram poſitum reuixiſſe. Alij [*Goropius Becanus.*] nullum Zoroaſtrum vnquam fuiſſe volunt: ita Goropius Becanus, ſed hæc opinio cùm omnibus bonis Authoribus contraria ſit, meritò repudianda eſt.

Porrò Iuſtini ille Zoroaſter magnam Auctoribus induxit perplexitatem: Siquidem illum Bactrianorum Regem à Nino devictum, Diodorus Siculus non Zoroaſtrem, ſed Oxyartem appellat: ita in manuſcriptis Iuſtini Codicibus quoque ſe vidiſſe teſtatur Ligerius apud Franciſcum Patricium in Zoroaſtro. Nos relictâ hac Authorum altercatione, quis ille Zoroaſtres fuerit, tùm manifeſtabimus, vbi priùs de Ethymologia nominis quædam præmiſerimus.

Zoroaſter itaque nomen alij derivant à ζῶον & ἄστρον, quaſi diceres, vi- [*Etymon Zoroaſtris.*] vens aſtrum. Quidam, ut Laërtius, eum Chaldaica voce, ἀστροθύτην dici vult ſacrificatorem aſtrorum; ſed cùm non videam, quomodò hæc vox Chaldaica eſſe poſſit, meritò eius originem reprobandam judicaui. Nonnulli ex vtraque lingua confuſum deriuant, à Chaldæo quidem צורא *tſura*, quod figuram, ſignum, imaginem interpretamur, & à Græca voce ἀστὴρ, quod ſidus ſignificat; quaſi diceres, figura, imago, ſignum aſtrorum; alij ab alijs nominibus, & linguis falſò deductis deriuarunt, de quibus vide [*Vera Zoroaſtris deriuatio ex Chaldaica lingua.*] Goropium. Nos dicimus Chaldaicum vocabulum eſſe, & deriuari à verbo צורא *tſura*, vel צייר *tſaiar*, quorum illud nomen, figuram; hoc verbum, figurare ſignificat, ex אש & סתר quod ignem abſconditum ſignificat, quaſi diceretur ציראסתר. *Zairaſter*, formans idola ignis abſconditi; vel etiam צוראסתר *Tſhuraſter*, id eſt ſignum, figura, ſimulacrum rerum ſecretarum [*Zaraſt.*] abſconditarumque, cui congruit etymon Perſicum زرست; Quæ omnia quàm aptè quadrent Zoroaſtri, in ſequentibus patefiet. Fuit igitur hoc nomen commune omnibus ijs, qui abſtruſarum rerum ſcientiam, ac magiam exercebant, & non ſecùs ac Oſyris omnibus ijs, qui religionem, & politicam viuendi rationem primis temporibus in Ægypto introduxerunt, excolueruntque, commune fuit, vt poſteà dicetur. Vndè conſequenter ſicuti plures Oſirides, Saturni, Beli, (quæ cognomina fuerant eorum, qui præclarè & inſigniter de humano genere meruerunt) ita plures fuère Zoroaſtres, id eſt omnes ij, qui magicarum artium, aliarumque ſecretiorum ſcientiarum inventores, cultoreſque primis ijs ſeculis fuerunt; vt Beroſus Euſebianus, & Xenophon quiſquis ille fuerit, in æquiuocis ſuis appri-

mè

mè demonſtrant, & nos fusè agemus de ijs in primo tomo Oedipi cap. de Oſiride, & Iſide. His igitur ita ſuppoſitis.

Dicimus primò Zoroaſtrem illum famoſum Magiæ inuentorem alium non fuiſſe, niſi Cham filium Noë; fuiſſe autem ei hoc nomen impoſitum ob admiranda, quæ vi magica operabatur; quod nomen alij poſtmodum ſimile profeſſionis inſtitutum ſectantes tanquã magnificũ, & quod, neſcio quid diuinum præſeferret, affectarunt; ſicuti in Ægypto occulta & abſtruſa reuelantes φοιτοφάνηχ appellatos in Prodromo oſtendimus. Vti & Oſirides quoque dicti ſunt, qui varijs inuentionibus rerum, religioniſque cultu homines ad meliorem vitam reduxerunt, obque id diuinos honores meriti ſunt. Atq; hæc ita eſſe Abenephi his verbis oſtendit: وكان حم بن نوح وهو اول من الناس الذي اوري التعبدات الاصنام وادخل في الدنيا الطلسمات بعالم السحر وكان في مصر واسمه صورا سدير هواذريس الثاني يعني نار سرمدي *Fuit autem Cham filius Noë, & primus oſtendit cultum idolorum, & in mundum primus introduxit Magicas artes, & nomen eius Zuraſtir, ipſe Adris ſecundus, hoc eſt, Ignis perpetuus.*

Zoroaſter Cham fuit, & cur ita dictus.

Abenephius lib. de ſac a hiſt. Ægypt.

Cham primus Zoroaſter.

Chamum igitur primum Zoroaſtrem fuiſſe ita probamus; Cham primò Chaldæus fuit natione, deindè primus poſt diluuium Magiæ introductor; ut fusè alibi docuimus; tertiò immediatè hic poſt diluuium vixit, quo omnes Authores Zoroaſtrem vixiſſe volunt. huic aſtipulatur Gregorius Turonenſis lib. 1. hiſt. Franc. *Primogenitus*, inquit, *Chami filius Chus fuit, Chãm autem fuit totius artis Magicæ imbuente Diabolo, & primus Idololatriæ repertor, primuſque ſtatuam adorandam ſtatuit, ſtellas & ignem de cœlo labi magicis artibus, ei adſcribunt, vocatuſque eſt, cùm ad Perſas tranſiſſet Zoroaſter*, quod *Stellam viuentem interpretantur*, ſiue vt nos deriuamus, formans idolum ignis abſconditi, ſiue ſignum, & figura rerum abſconditarum. Huic fauet D. Clem. lib. 4. recognit: Ignis enim cultum Chamum Zoroaſtrem primùm docuiſſe homines, Agathias author eſt, de quo nos pluribus de pyrolatria Ægyptiorum. Boiſſardus in Apollonio Tyanæo, expreſſè hoc idem è varijs authoribus docet his verbis: *Audiuerat Nini tempore Zoroaſtrem Bactrianorum Regem, multa de magia docuiſſe, & ſcripſiſſe, quæ apud Babylonios ſeruabantur. Is autem fuit Cham filius Noë, qui ante Cataclyſmum magicam artem didicerat, & poſtea exercuit, & alios docuit, ſtatimque à diluuio patris ebrij virilia contrectans, faſcino illum incantauit, nè poſſet impoſterum gignere. Quidam Zoroaſtrem ſecundum fuiſſe volunt eum, qui in ſacris literis vocatur Miſrim, vel eius filium Chami nepotem, qui artem magicam mirabili efficacià exercuit. Aſtrorum enim peritiam nouerat perfectiſſimè, & ex ijs omnia humana, & inferiora corpora regi, & foueri cenſebat. Ex aſtris ſcintillas quaſdam carmine magico elicere ſtudens, à Dæmone ſuccenſus eſt, & interfectus; Cùmque hac violenta morte à Dæmone ſublatus eſſet, nihilominùs eius diſcipuli illius diſciplinæ pertinaciter adhæſerunt, illumque Deorum amicum crediderunt, aſſeruerun tque vehiculo fulminis in cœlum fuiſſe ſublatum; corpus illius in Aſſyria conditum eſt; prædixerat enim Aſſyrijs, tamdiù eos Orbi*

Gregorius Turonenſis.

Zoroaſter primus Magiæ, & Idololatriæ poſt diluuium inuentor.

Clemens lib. 4 recognit.

Boiſſardus

Chami impudentia.

bi terrarum cum ſummo imperio imperaturos, quamdiù ſuos cineres, & reliquias integras, & inuiolatas conſeruarent. Quæ omnia congruunt ijs, quæ Plinius,

Beroſus.

Suidas, alijque de Zoroaſtre ſcripſerunt. Beroſus hunc Zoroaſtrem eundem quoque facit cùm Cham, quem & Cameſes, id eſt impudicum vocat, Ægyptiorum Saturnum.

Didymus Alexandrinus.

Didymus Alexandrinus pari ratione τὸν Ζωροάστρην μηδένα ἄλλον ἢ τὸν χάμ υἱὸν Νῶε εἶναι. *Zoroaſtrem nullum alium, quàm Cham filium Noë fuiſſe,* non ſemel fatetur, cui omnes ferè Rabbini conſonant.

Rabbinorum de Chamo placita. *Raſſi.*

Raſſi in 9. Caput Gen. *Et vidit Cham pater Chanaan verenda patris ſui,* & ſentit, Chamum magicâ arte caſtraſſe patrem, & deindè concubuiſſe cum eo. וירא את ערות אביו יש אומרים סרסו ויש אומרים רבעו *Et vidit verenda patris ſui, dicuntq́ quòd caſtrauerit ipſum, & concubuerit cum eo.* Et paulò poſt confirmat ex verbis Noë euigilantis maledicentiſq; impudicæ actioni Cham his verbis: אתה גמרת לי שלא אוליד בן רביעי אחד לשמשני ארור בנך רביעי *Tu cauſaſti mihi ſterilitatem, vt quartum filium mihi generare non potuerim, ſit igitur maledictus quartus filius tuus: &c.*

Abenezra in locum Geneſ.

Abenezra verò in hunc eundem locum ex hoc facto totam poſteritatem Chami, DEO vindice Idololatriæ peccato inhæſiſſe putat; vbi hæc verba: עבד עבדים *ſeruus ſeruorum*, dicit ſignificare עבדה זרה *ſeruitutem alienam*, id eſt, idololatriam; vel idololatriæ inuentorem, והכושים הם עבדים בעז בעבור שקלל נח את חם *& Cuſij cultores fuère Idolorum, eò quòd Noë Chamo maledixit.*

R. Hannaſſe in libro cui titulus, Magghen haggiborim.

In libro intitulato Magghen haggiborim, id eſt, Scutum fortium, expreſsè quoque Cham dicitur cultum ignis inueniſſe his verbis: והם בן נח הראשון שמוצא את עזבים והוא ראשון שהביא עבדה זרה בעולם ולמד אנשי שפחתו העבדת האש

Cham verò primus fuit, qui inuenit idola arte fabrefacta, & primus qui in mundum introduxit ſeruitutem alienam, & docuit homines famili[illegible] ſuæ cultum ignis.

Hamanim ſimulachra Solis a Chamo.

Idola quoq Solis, quorum mentionem facit Iſaias 17. cap. n. 8. his verbis: ולא ירא האשרים והחמנים *Et non videbit ſaltus, ſeu lucos, & ſolaria, ſiue delubra:* vbi Radak expreſsè חמנים *Chamarim* à proprio nomine ſic dicta idola Solaria, inuentionem filiorum Cham fuiſſe docet.

Beniaminus in Itinerario ſuo deſcribit formam Chanim Idolorum.

Quod & Beniaminus in ſuo Itinerario confirmat, vbi ait fuiſſe ſimulachrum ad ſimilitudinem Orbis Solaris factum ab ijs, qui Solem fontem ignis pro DEO colebant. Verùm cùm hoc vnicum teſtimonium omnia noſtra huculque allegata authenticare poſſit, hic deſcriptionem ejus verbotenùs adducam: ועם מבני כוש הם בעלי כוכבים ועבדי שמש עשו להם מזבחות בחוץ העיר שנראה עד זמנגו בזה מקום והם בבקר יקומו ובאים אל המנים נעשוים בכשוף בצלם כידיר השמש ובמראה השמש הקידור נראה שהוא נשרף באש ובהמון הגדולה וכל אנשים הם עובדים עליו לשמים *Gens ex filijs Chus aſtrorum contemplatrix Solem pro DEO colit, aris frequentibus, & magnis extra vrbem, per omnia loca ad dimidium milliare exſtructis.*

Ritus & cæremoniæ Soli exhibitæ à Chami filijs.

Summo itaque manè vulgò excurritur, aditurque Sol, cui in cunctis aris ſimulacra ſunt ſacrata ad ſimilitudinem Orbis Solaris magicis artibus exſtructa. Ex oriente autem Sole orbes illi incendi videntur, & magno ſtrepitu ſonant. Habent autem ſinguli ſingulas acerras in manibus, tàm fœminæ, quàm viri, omneſque pa-

riter

riter Soli thura adolent. De quibus plura in Oedipo de Statua Memnonis.

Vndè ego arbitror hæc ſimulacra חמנים *Chamanim*, ab ipſo Chamo nomen, & etymon ſuum deriuaſſe. Eſt enim Cham idem Chaldæis quòd calor, ſiue etiam ipſe Sol חמא *Chamma*, hoc eſt, calor mundum vniuerſum penetrando calefaciens: Vndè ex hoc reor quoque nomen *Hammon*, quo Ægyptij fœcunditatem Solis ſymbolicè innuebant profluxiſſe. Cui aſtipulatur Macrob. lib. 2. c. 21. *Hammonem, quem Deum Occidentem Lybies existimant, arietinis cornibus fingunt, quibus maximè id animal valet ſicut Sol radijs.* Verùm reliqua huc pertinentia vide in primo tomo Syntagm. 3. cap. de Ammone Ioue Ægyptio, & de Oraculo Hammonio, fonteque Solis in ſequentibus. Verùm cùm de Zoroaſtribus maxima ſit concertatio, nec facilè ſeſe Authores ex tanta perplexitate euoluere poſſint; Nos cum Latinis, Hebręis, Arabibus, Græciſque, Orientalium, comparantes Authorum monumenta, quid tandem de Zoroaſtre ſentiendum ſit, aut quiſnam fuerit primus ille Magiæ inuentor, intimiùs ſcrutari conabimur. Et ex probatis quidem probabile eſt, primum Zoroaſtrem Chamum fuiſſe; reliquos autem vel ipſi Synchronos, vel ſaltem non remotos ab hujus ætate fuiſſe. Inter cæteros autem celebris admodum habetur Zoroaſtres Perſomedes ſapiens apud eos, qui in Aſtronomia teſte Suida excelluit. Qui etiam primus nomen dedit ijs Magis, qui ciuilia tractârunt; de quo Authores mira referunt, teſte Plinio; Eum eodem die, quo natus eſt, riſiſſe; eidemque cerebrum ita palpitaſſe, ut impoſitam pelleret manum, futuræ præſagio Scientiæ; eundemque in deſerto caſeo vixiſſe annos 20, ita temperatè, vt vetuſtatem non ſentiret. Obijſſe autem cœleſti igne concrematum, ſicuti optauerat. ita Suidas: Ζωροάστρης περσομήδης σοφὸς τοῖς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ὃς καὶ πρῶτος ἤρξατο τῶν παρ' αὐτῷ πολιτευομένου ὀνόματος τῶν μάγων, ἐγένετο πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἔτεσι φ'. Etſi porrò Suidas hoc loco Zoroaſtrum ſub Nino Rege igne concrematum, diuerſum à Perſomede videatur facere, examinatis tamen Chronologorum monumentis geſta reperi vtriuſq; prorſùs eadē, etſi non in idem prorſus tempus videantur coincidere. Nam & Epiphanius, eum Aſtrologiæ, doctrinæ prauæ, & magiæ inuentorem Nembrodi Gigantis ætate fuiſſe aſſerit. Fuit enim Ninus Nembrodi Nepos ex filio ejus Belo genitus. Nembrod autem fuit filius Chus, hic autem filius Chami fuit, qui etiam auus Nembrod; Atauus Beli. Euſebius affirmat eum iiſdem temporibus cum Semirami, & Abrahamo vixiſſe; Semiramin verò nemo ignorat Nini fuiſſe vxorem; qui Niniuen vrbem condiderit Anno à diluuio 291. & ſequenti 292. dicitur teſte Ioſepho Abraham natus; conſonant itaque tempora. Vndè luculenter patet Eudoxi, & Ariſtotelis error maximus. Quorum vterque teſte Plinio Zoroaſtrem 6000. annorum Platonis mortem præceſſiſſe opinatur. Hoc autem prorſùs erroneum, & Chronicis Authorum tàm Sacrorum, quàm profanorum monumentis rectâ contrarium, ita oſtendo. Plato juxtà Euſebium obijt Olympiade 108. ad quam à diluuio computantur anni

Hammon vndè dicitur.

Macrobius.

Zoroaſter Perſomedes qualis, & mira de natiuitate eius.

Error Eudoxi & Ariſtotelis in Chronicis.

2058.

2058. quibus ſi demamus 300. circiter annos, quibus à diluvio Ninus, Semiramis, Zoroaſter, & Abraham convixerant, relinquentur à Zoroaſtre ad Platonis obitum, anni circiter 1758. non autem 6000. anni, neque obſtat, quòd hic nonnulli annos Lunares fingant; quibus ratio Chronologica nullâ ratione congruit.

Hermodorus, Plutarchus.

Haud abſimilis huic error deprehenditur apud Hermodorum Platonicum, & Plutarchum, qui Zoroaſtrem ſcripſerunt Troianum excidium præceſſiſſe 5000. annis, cùm tamen ex Chronica notitia Troia anno à diluuio 1124. euerſa demonſtretur, à quibus ſi dempſeris 300. reliqui anni 824. temporis à Zoroaſtre ad Troiæ euerſionem monſtrabunt. In hunc errorem omnes illi, qui Plutarchi authoritatem ſecuti ſunt, incidiſſe videntur, vt Themiſtius. Hinc erroris quoque arguitur Xanthus Lydius, qui tradit εἰς τὴν Ξέρξου διάβασιν ἀπὸ τοῦ Ζωροάστρου ἑξακόσια ἔτη γεγονέναι. *à Zoroaſtre ad Xerxis expeditionem 600. eſſe annorum interuallum.* Si enim ab annis diluuij ad Xerxem 1725. dempſeris 300. remanebunt 1425. annorum à Xerxis expeditione ad tempora Zoroaſtris ſpacium. Hinc denique Suidas quoque falſitatis inſimulatur, qui hoc interuallum tantùm quingentorum annorum aſſerit, cùm ſit 824. annorum, vt ex ſubductione patet. Solam igitur difficultatem hujus controuerſiæ ex temporum non rectè aſſignatorum ignorantia ortam, quis non videt? His igitur præmiſſis.

Computus Chronicus Zoroaſtris. — *Xanthus Lydius.* — *Suidas.*

Cham primus Zoroaſter eſt.

Dicimus Secundò. Verum illum, & primum Zoroaſtrem fuiſſe filium Noëmi Chamum, totius Magiæ, & Idololatriæ inuentorem; qui illicitas artes, & ſcientias, quas ab improba Kainitarum propagine ante cataclyſmum didicerat, poſt eum poſteris ſuis ſollicitè traditas docuit, vt in præcedentibus varijs in locis oſtenſum fuit. Cùm enim mira à Mathuſala cum quo ante diluuium pluribus conuixerat annis, de Patre ſuo Enoch translato audiſſet, artes quoque improbas Kainitarum ſollicitè quæſiſſet, poſt diluuium diuinitatem, raptumque ex hoc mundo affectans, eorum opera talia præſtitiſſe traditur, vt omnes eum tanquam Numen quoddam venerarentur. Ægypto igitur numeroſa ſobole repletâ, is relicto Regno filio ſuo Miſraim, aliàs colonias quæſiturus in Chaldæam, Perſiam, Medeam, ad Aſſyriæ populos ſe contulit; vbi Aſtrologiam, & magicas artes profeſſus, iſtiuſmodi nomen apud indigenas meruit, vt vbique Numinis loco habitus paſſim Zoroaſter, hoc eſt, ignis arcani ſimulacrum audiret. Apud Perſas quoque & Medos, Chaldeæ contiguas gentes, igniscultum docuit, qui & in hunc vſque diem permanſit. Hinc factum eſt, vt Authores duos Zoroaſtres, vnum Chaldæum, alterum Perſomedem fuiſſe paſſim arbitrentur, perperam tamen. Fuit enim vnus Cham, qui primò nominis ſui famam magicis artibus, & Aſtrologicæ diuinationis peritiâ, longè latèque diffundens, ſubſtitutoque in locum ſuum filio ſuo Chus, ipſe in vicinam Perſidem nouam propaginis ſuæ Coloniam introducturus migrauit, vbi eam nominis gloriam varijs ſuis præſtigijs apud populum adeptus eſt, vt mortuus inter Nu-

Chami Colonia quænam?

Chaldæus, & Perſomedus Zoroaſter vnus & idem Cham fuit.

Numina Perſidis relatus Μυϛρὸς, hoc eſt, candefactus lapis, Zuráſter, viuum ſidus; Sol, ignis viuens, ϖυρὸς, Magus, id eſt, Sapiens vocaretur. Qui demùm prout Perſis prædixerat, cœleſti igne conſumptus in conſeruationem Regni, cineres ſuos conſeruari præcepit. In Bactriam quoque Perſidi contiguam, Coloniam introduxiſſe veriſimile eſt, vndè poſteà fama dimanârit Bactrianorum Regis magiæ inuentoris; quamuis faciliùs crediderim, hunc Regem Bactrianorum non Zoroaſtrem, ſed Oxyartem, vti ſuprà quoque ex Iuſtini Codice oſtenſum eſt, appellatum, vnumque è poſteris ejus Magia clarum fuiſſe, qui primi Zoroaſtris nomine, & artibus aſſumptis, Thaumaturgi famam apud poſteros mereri affectârit.

Μυϛρὸς, quid apud Perſas?

Colonia Chami in Bactriam.

Secundus Zoroaſter fuit Chus filius Cham Chaldæus, diſciplinarum paternarum ſedulus inueſtigator, imò Hęres, qui & nomen Patris ſui Cham affectans, artes dœmonis ope partas docuit filium ſuum Nembrod Gygantem, qui primus ope earum Regnum Babyloniæ inuaſiſſe fertur, à quo, & per quem traduce manu propagatæ noxiæ diſciplinæ, totam Aſſyriam ſenſim repleuêre; Chus autem Zoroaſtrem fuiſſe dictum, ſuprà ex Gregorio Turonenſi probatum eſt; Nembrodum autem Magum, & Idololatram fuiſſe, paulò poſt probabitur. Hinc poſtmodum omnes ij, qui magicâ arte admiranda patrarent, Zoroaſtres ſunt vocati. Quod, vt ſuprà diximus, idem ſonat in lingua Chaldaica, (quæ toti paſſim Aſſyriæ, ejuſque partibus Chaldææ, Mediæ, Perſiæ, viciniſque regionibus vernacula erat) ac figura ignis arcani, ſiuè ſignum abſconditum; quod nomen, vt erat grande, & magnificum, ita non niſi rerum ſecretiſſimarum, ſiuè licitarum, ſiuè illicitarum inuentoribus indebatur, nomenquè ſolis in Chaldæa competebat Magis, non ſecùs ac in Ægypto ψονπομφανὴχ, nomen de humano genere optimè, vti ſuprà diximus, meritis competebat viris, arcanorum reuelatoribus. Porrò in hac magica arte præſtantes Ninum filium Nembrod, Sarug, Nachor, imò Thare patrem Abrahami fuiſſe, omnes ferè Rabbini docent, qui ignis cultum, quem Cham pater eorum inſtituerat, vnà cum magia, & Aſtrologia tradita, inſigniter promouerunt. Vndè, & vrbem ignis cultui deputatam, *Vr*, id eſt, ab igne dictam omnes ferè interpretes ſentiunt; Abrahamum quoque juſſu DEI de *Vr Chaldæorum* eductum, nè impijs ſceleratiſſimorum hominum ſacrificijs pollueretur, præter S. Hieronymum, plerique alij in hunc locum commentatores aſſerunt. Verùm, cùm hujuſmodi cultus nullibi ſcitiùs, quàm à Rabbinis deſcribatur, ad eos Lectorem remitto.

Secundus Zoroaſter Chus filius Cham.

Nembrod filius Chus propagator idololatriæ.

Pſontomphanechi quales apud Ægyptios.

R. Becchai quoque eum hoc loco impium, & idolis deditum dicit, ideòque in voce חרן Nun inuerſum eſſe, de quo varia Rabbinorum contentio eſt. Vide quæ de hoc fuſiùs ſcribunt Baal hatturim in mickra haggedolah in locum Ioſue c. vlt. R. Manahem hoc loco in fine Peraſchath. Tractatus Sopherim. Iochai in librum Zohar, alijque.

R. Becchai in 8. Gen.

Baal Hatturim in mikrah haggedolah.

R. Manahem in ult. Ioſue.

Iochai in lib. Zohar.

Ex quo tertiò patet, ignis cultum in Babylone, Meſopotomia, Perſide in-

Ignis cultus à quo inſtitutus. inſtitutum, à nemine niſi à Chamo, Zoroaſtre illo famoſiſſimo; & totius idololatricæ ſuperſtitionis inuentore, & propagatore originem habuiſſe; quem ſuperſtitè fuiſſe hoc tempore, in præcedentibus oſtendimus, quemque à Nino demùm interfectum profanæ tradunt hiſtoriæ. Nonnulli cœleſti igne tactum periiſſe volunt. Quicquid ſit, cum hoc eodem tempore Chus alter Zoroaſter, atque in arte magica ſingularis viueret, facilè vnius geſta cum alterius à Scriptoribus confundi potuerunt. Sufficit igitur, nos hic oſtendiſſe Zoroaſtres omnes Chaldæos, & ex familia Chami deſcendentes fuiſſe. Quod verò quidam Zoroaſtrem ex familia Semi deducant; iis non facilè aſſenſerim. Cùm Zoroaſtres omnes caſtæ iſtius, ac diuinæ Religionis, quam Semi filij omni ſtudio propagare ſolebant, corruptores fuerint, & exſtirpatores.

Quis fuerit Zoroaſter Pamphylius. Quæ verò de riſu in natiuitate, de dentium continuo ordine, de palpitatione cerebri, ſimilibuſque portentis, quæ in Zoroaſtre eluxerunt, Authores varij tradunt: non quidem de noſtro hoc Zoroaſtre, ſed de alio quopiam celebri mago Zoroaſtris ſibi nomen aſſumente, ſiuè is Pamphylius fuerit, ſiuè Proconneſius, quos multò poſt tempore in Aſſyria floruiſſe conſtat, dicta crediderim. Et veritatem aſſertionis noſtræ facilè videbit, qui multa Græcorum commenta in ſerie hiſtoriarum tradenda, corrupta nouerit. Aſſignato igitur vero illo Zoroaſtre, ac tempore eius, quo vixit; jam vtrum is libros quoſdam ſcripſerit, & ad poſteritatem tranſmiſerit, examinandum eſt.

Libri Chami ſiuè Zoroaſtris. Dico igitur fieri non potuiſſe, vt Cham peritiſſimus Aſtrologiæ, ac vniuerſæ naturę conſultus, ad inſtantiam ſuorum filiorum Chus, & Miſraim chariſſimorum pignorum non aliqua ſcripſerit; cùm vt per regulas, & præcepta in magica arte operandi, labili filiorum memoriæ, tot in primæui mundi rebus addiſcendis occupatæ conſuleret; tùm vt ad nominis ſui famam, & immortalitatem, cuius auidiſſimus erat, conſequendam, poſteros in admirationem raperet eorum, quæ in primo ante diluuium æuo, haud dubiè à primis Patribus miranda fieri viderat, didiceratque.

Suidas Suidas hiſce conſentit, imò de quibus ſcripſerit, his verbis refert: Ζωροάστρης περσομήδης σοφὸς παρὰ ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ. ὃς καὶ πρῶτος ἤρξατο τοῦ παρ' αὐτοῖς πολιτευομένου ὀνόματος τῶν μάγων, φέρεταί τε αὐτοῦ περὶ φύσεως βιβλία δ'. περὶ λίθων τιμίων ἕν, καὶ ἀστροσκοπικὰ ἀποτελεσματικὰ βιβλία ε'. *Zoroaſtres Perſomedes cæteros Aſtronomos Sapientia ſuperans,* Libri Zoroaſtris ex Suida. *qui etiam primus fuit Author magorum nominis apud ipſos recepti. Circumferuntur autem eius libri quatuor de natura, de lapidibus pretioſis, vnus, prædictionum ex inſpectione ſtellarum libri quinque.* Neque intereſt, quòd Suidas eum vocet Perſomedum, quem nos paſſim Chaldæum diximus. Siquidem Perſomedus, & Chaldæus vnus & idem eſt, vt in præcedentibus diximus, neque etiam tunc temporis lingua Perſica à Chaldæa diſtincta vſurpabatur; ſed Regiones tantùm erant nomine diſtinctę, Perſia quidem dicta ob equorum in ea prouenientium præſtantiam; Chaldęa autem, ſiuè Regio Chaſdim à primo Duce Chus, quaſi diceres Chuſdim, quæ vna cum Meſopo-

Perſia dicta ab equorum præſtantia, & Chaldæi dicuntur à Chus, quaſi diceres Chuſdim.

tamia, Media ſub vno nomine Aſſyriæ comprehendebantur, vti ex Chorographia noſtra primo tomo Oedipi propoſita patebit, Lingua igitur eum Chaldæa materna, quæ toti paſſim Aſſyriæ vulgaris erat, & vernacula, quæcunque ſcripſit, exaraſſe certum eſt. Conſentitque meis rationibus Picus Mirandulanus in epiſtola quadam ad Marſilium Ficinum data, in qua ſe Chaldaicos quoſdam libros adeptum gloriatur. Verba ſubjungo: *Chaldaici, inquit, hi libri ſunt, ſi libri ſunt & non theſauri. Audi inſcriptiones: Patris Ezræ, Zoroaſtris, & Melchiar Magorum Oracula. In quibus, & illa quoq; quæ apud Græcos mendoſa, & mutila circumferuntur; leguntur integra, & abſoluta. Tum eſt in illa, Chaldæorum Sapientum breuis quidem, & ſalebroſa, ſed plena myſterijs interpretatio. Eſt itidem, & libellus de dogmatis Chaldaicæ Theologiæ, Tàm Perſarum, Græcorum, & Chaldæorum in illam diuina, & locupletiſſima enarratio.* Scripſiſſe quoquè, Plinio teſte, de agricultura fertur. Hermippus ille, quem ſæpè Athenæus citat, eum inter alia vicies centena millia verſuũ (qui tamen manifeſtus error eſt, quem alibi refutamus) ſcripſiſſe tradit. Æthiopici Authores, hujus quoque dùm mentionem faciunt, libros ejus de magia, & dœmonibus citant, quos alibi allegamus.

Picus Mirandulanus de libris Zoroaſtris.

Hermippus apud Athenæum de 120000. verſibus à Zoroaſtro compoſitis.

Gelaldin Arabs in hiſtoria ſua de viris illuſtribus, ſæpè meminit libri زرست hoc eſt, Zoroaſtri de ſomnijs, eorumque interpretatione. Armeni quoque hujus famoſiſſimi Magi in ſuis hiſtorijs mentionem faciunt. Tempus me deficeret, ſi ſingula, quæ de hoc ſcripſerunt, aut eius libros citauerunt Authores, hic adducenda forent.

Gelaldin Arabs de libris Zoroaſtris.

Porrò cùm, vt in præcedentibus dictum eſt, libri Zoroaſtris Chaldaicâ linguâ ſcripti ſint, non immeritò hoc loco quæri poteſt; à quonam poſtmodum Græci facti fuerint? Certè inter alios antiquiores Scriptores Beroſum horum vti indefeſſum ſcrutatorem, ita & accuratum eorundem interpretem egiſſe reperio, cui & Ioſephus aſtipulari videtur. Quis porrò fuerit hic Beroſus, & quì in Chaldæorum arcana penetrauerit, idem Ioſephus tradit his verbis contra Apionem Λέξω δὴ νῦν ἤδη τὰ παρὰ χαλδαίοις ἀναγεγραμμένα καὶ ἱστορουμένα περὶ ἡμῶν, ἅπερ ἔχει πολλὴν ὁμολογίαν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοῖς ἡμετέροις γράμμασι: μάρτυς τὲ τούτων Βηρωσσὸς, ἀνὴρ χαλδαῖος μὲν τὸ γένος, γνώριμος δὲ τοῖς περὶ τῶν χαλδαίων φιλοσοφουμένοις αὐτὸς εἰς τοὺς ἕλληνας ἐξήνεγκε τὰς συγγραφάς. Τοῦτος τοίνυν ὁ Βηρωσσὸς ταῖς ἀρχαιοτάταις ἀπακολουθῶν ἀναγραφαῖς, περὶ τε τοῦ γενομένου κατακλυσμοῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φθορᾶς. τῶν ἀνθρώπων καθάπερ μωυσῆς οὕτως ἱστόρηκεν, καὶ περὶ τῆς λάρνακος ἐν ᾗ Νῶχος ὁ τοῦ γένους ἡμῶν ἀρχηγὸς διεσώθη; προσενεχθείσης αὐτῆς τῶν ἀκρωρείαις τῶν ἀρμενίων ὀρῶν. εἶτα τοὺς ἀπὸ Νώχου καταλέγων καὶ τοὺς χρόνους αὐτοῖς προστιθείς. *Nunc itaque dicenda ſunt ea, quæ apud Chaldæos noſcuntur eſſe conſcripta, & de nobis in hiſtoria ſunt relata, quæ multam habent concordiam cum noſtris voluminibus etiam de alijs rebus. Teſtis autem horum eſt Beroſus, vir genere quidem Chaldæus, notus autem eis, qui doctrinæ, eruditionique congaudent, quoniam de Aſtronomia, & Chaldæorum Philoſophia ipſe Græcas conſcriptiones edidit. Igitur Beroſus, antiquiſſimas ſecutus hiſtorias de facto diluuio, & hominum in ea corruptione, ſicuti Moyſes, ita conſcripſit; ſimul & de Arca, in qua generis noſtri Princeps ſeruatus eſt, deuecta ſcilicet ea in ſummitatem montium*

Libri Zoroaſtris Chaldaicè ſcripti, à quonam in Græcam linguam tranſlati,

Beroſus quis propriè fuerit.

Ioſephus.

Beroſus quo tempore vixerit & quid ſcripſerit.

Armeniorum; deindè ſcribens eos, qui ex Noë progeniti ſunt, tempus eorum adijcit. Et paulò poſt: *Ipſam verò Chaldæorum conſcriptionem fide dignam exiſtimandum eſt, quandò cum Archiuis Phœnicum concordare videntur, quæ ex Beroſo conſcripta ſunt.* Meminit Gorionides, alijque Rabbini in libris Milchamoth Adonai huius Beroſi. Inter cæteros autem liber Halichoth olàm, in quibus paſſim allegantur בר הושיע בספר זכרונות כסדיים Bar Hoſea in libris hiſtoriarum Chaldæorum.

Goronides.

Arabes quoque eum vocant برأسا *Baraſa*, ita Abenephi, quem alibi citauimus. Fuiſſe autem Beroſum Chaldæum, ipſum nomen oſtendit; *Bar* enim Chaldaicè idem ſignificat, ac filium. הושע *Hoſea* autem nomen Patris eius eſt, quaſi diceres Barhoſea, filius Hoſeæ, ſicuti Abenſina Arabes vocant filium *Sina*: Fuit autē Sacerdos, quia (teſte Diodoro lib. 3. eundem gradum in ſua Repub. tenent Chaldæi, quem Sacerdotes in Ægypto; fuit etiam Scriba publicus, ſiuè Notarius, quia penes ſolos Sacerdotes erat publica fides annalium, temporum, geſtorum, Regum, vt Metaſthenes in libro de iudicijs temporum; hunc ſolum, Metaſthene teſte, Perſæ in Monarchiæ Aſſyriorum temporibus ſequuti ſunt. Floruit autem multò antè Alexandrum magnum, quod indè conſtat, quòd Metaſthenes Perſa Sacerdos, qui frequentem facit Beroſi in ſuis libris mentionem, ſub ipſum initium Regni Græcorum floruerit, quique Plinio teſte, apud Athenienſes diſciplinas Chaldaicas Olymp. 46. profeſſus, ſtatuam aureâ linguâ in Gymnaſio publico conſtitutam, ob inſignem rerum, hiſtoriarumque antiquiſſimarum peritiam meruit, Græcoſque proindè æternum literarum vſum credere coëgit: Ab hoc, ni fallor, ſua habuit Iulianus Chaldæus Philoſophus, dictus Teurgus; de quo ita Suidas: Ἰουλιανὸς Χαλδαῖος φιλόσοφος πατὴρ τοῦ κληθέντος Θεουργοῦ Ἰουλιανοῦ ἔγραψε περὶ δαιμόνων βιβλία δ', ἀνθρώπων δέ ἐστι φυλακτήριον πρὸς ἕκαστον μόριον, ὁποῖα τὰ τελεσιουργικὰ χαλδαϊκά. *Scripſit de Dæmonibus libros quatuor, ſunt autem ad cuſtodiam cuiuſque hominum membri, qualia ſunt Chaldaica illa Sacra, quæ Teleſiurgica vocantur;* cujus & filius quædam theurgica verſibus ſcripſiſſe fertur, videlicet, initiatoria & oracula, & alia quæcunque hujus Scientiæ arcana, quæ Suidas vocat λόγια θεουργικά, ex quibus Proclum ſua quæque ſumpſiſſe ipſemet fatetur, dùm eius λόγια adducta explicat, vt ſuo tempore videbitur. Librum quoque de Zonis, quæ quid fuerint, ſuo loco in Theologia Chaldaica declarabitur. Adducuntur etiam à Porphyrio Symbolus, & Pallas quidam, qui res Magorum Græcè conſcripſerunt. Porrò Chaldæorum libros in Arabicam linguam conuerſos, Author eſt Auerroës. وفلسفة بزمان كلدبون هي الكمالة من فلسفة التي بزمان ارسططلس *Philoſophiam apud Chaldæos perfectiorem fuiſſe, eà quæ apud Græcos tempore Ariſtotelis.* Sed hæc omnia Oracula, magicaque ſcripta, aliundè originem non habuerunt, niſi à Zoroaſtro è Chaldæo in Græcum, vel à Beroſo, vel Iuliano, aut quouis alio traducta; Non neſcio Beroſum ab Annio Viterbienſi prolatum ſuppoſititium partum, & nullius apud eruditos auctoritatis eſſe;

Etymon Beroſi.

Metaſthenes Perſa.

Quo tempore floruerit Beroſus.

Iulianus Chaldæus Philoſophus.

vndè

vndè quandocunque de Beroſo loquimur, de vero illo Beroſo, non de Anniano nos loqui hoc loco proteſtamur. Certè hi libri Zoroaſtræi (teſte Clemente) in tanta fuêre veneratione, vt eos Chriſtianos, qui Prodici hæreſin ſequerentur, gloriari ſolitos, eius ſe arcanos libros poſſidere, referat. Et Porphyrius in Plotini vita narrat, Chriſtianos multos ex antiqua Philoſophia profectos, Adelphij & Acylini fuiſſe ſectatores, eoſque Alexandri Lybici, Philocomi, Demoſtrati Lydi, plurimos libros circumtuliſſe, & reuelationes quaſdam Zoroaſtris, Zoſtriani, Nicothei, Allogenis, Meſi, aliorumque huiuſmodi palàm oſtendentes, multos decipientes, & ipſi ante decepti. Qui aſſererent Platonem intelligibilis eſſentiæ profundum minimè penetraſſe. Eaque de cauſa Plotinum multas in ea argumentationes intuliſſe, atque contra eos librum ſcripſiſſe, qui contra Gnoſticos eſt. Amelium quoque Auditorem eius libros quadraginta compoſuiſſe contra librum Zoſtriani, ipſumque Porphyrium multis argumentis oſtendiſſe, librum Zoroaſtri ab illis inſcriptum adulterinum, nouumque eſſe, & ab illis confictum, qui ſtruebant hæreſin, vt eorum inſtitutiones eſſe Zoroaſtris veteris crederentur. Ex quo loco apparet manifeſtè, in tam magna Zoroaſtrum fuiſſe æſtimatione, vt multi, vel rationibus, vel authoritate, quâ eius eſſe crederentur, Platonis dogmata Theologica poſſe conuelli, & nouam in Theologia Chriſtiana hæreſin, vel conſtituere, vel conſtitutam confirmare, ſe poſſe, confiderent. Dubium igitur nullum eſt, de Zoroaſtræorum monumentorum veritate, cùm multis ante Chriſtum annis à diuerſis Authoribus in præcedentibus citatis non infrequens fiat mentio. Ex quorum officina poſtmodum innumera alia monumenta prodierunt; huius generis videntur eſſe Syriani oracula, quem Suidas decem libros in λόγια, hoc eſt, in Zoroaſtris oracula ſcripſiſſe refert; Iuliani quoque Chaldæi Philoſophi, in quem 28. libris commentatum Iamblichum eius auditorem Damaſcius bis recitat, ſub titulo perfectiſſimæ Theologiæ Chaldaicæ his verbis: ὡς ἐν τοῖς χαλδαϊκοῖς ὁμολογούμενος ὁ Ἰάμβλιχος, *ſicuti in Chaldaicis fatetur Iamblichus.* Huius Zoroaſtris Oracula fuſis commentarijs proſecuti ſunt Pſellus & Plethon, qui penes nos ſunt, & quos haud infrequenter citamus, ab Opſopæo Pariſijs primùm editos anno 1608. Verùm hæc de Zoroaſtre, eiuſque Origine, geſtis, libris ſcriptis ſufficiant. Nunc ad Triſmegiſtum declarandum nos conferamus.

Clemens in libris recognitionum.

Porphyrius in vita Plotini.

Libri Gnoſticorum Zoroaſtri inſcripti falſi ſunt.

Magna authoritas librorum Zoroaſtris apud veteres.

Syrianus in Zoroaſtris oracula.

Damaſcius. Iamblichus in eadem.

CAPVT III.

De Mercurio Triſmegiſto, & quiſnam propriè is fuerit, & de libris ab eo in lingua Ægyptiaca conſcriptis.

QVemadmodum variam ſucceſſu temporum ex æquiuocatione vocum circa Zoroaſtrem perplexitatem incurrerunt Authores, ita & circa Mer-

Mercurium, quem à rebus geſtis, & dignitate, ſapientiaque non immeritò Τρισμέγιστον appellarunt. Quoniam verò exacta huius Authoris diſcuſſio, plurimùm in hiſce noſtris moliminibus momenti habet, ita quoque ſummâ, quâ fieri poteſt, diligentiâ, & ſollicitudine, illa hoc loco tractanda eſt, vt tandem ex multiplici Authorum combinatione, quis tam omni æuo memorabilis Author fuerit, quos libros quauè linguâ ſcripſerit, innoteſcat; vt hoc veluti fundamento aſſertionum noſtrarum poſito, in hoc tam intricato Antiquitatis Labyrintho tutiùs, & ſine errore procedamus.

Varij Mercurij.

Mercurios antiquitas tres numerauit. Primus Cœli & Himeræ, hoc eſt, diei filius habitus eſt. Secundus, Liberi patris & Proſerpinæ. Tertius, Iouis & Maiæ, quibus alij addunt quartum, Ioue & Cyllene genitum. Quintus citatur à C. Cotta Pontifice, vt eſt apud Ciceronem; & hunc dicit Argum occidiſſe; Vndè & Ἀργειφόντης dicitur, propter cuius cædem Iouis juſſu factam, vt ab Argi Actæonis filij cuſtodia, Io Inachi filiam in vaccam mutatam liberaret, relicta Græcia cum Io fugere coactus eſt: Hanc fabuloſam narrationem Macrobius interpretatur. *Argum*, inquit, *eſſe Stellarum fixarum Orbem, Mercurium Solem, cuius ortu interimatur Argos, id eſt, luce ſuâ intenſa euaneſcant reliquæ Stellæ.* Mercurius igitur Aſtronomiæ famâ vbique conſpicuus in Ægyptum veniens ab omnibus honorificè, propter eruditionem, litterarumque cognitionem, & politicæ peritiam, exceptus eſt; Leges enim dediſſe Ægyptijs, & modum vitæ tranquillæ, & ad conſeruationem Societatis, vitæque humanæ accommodatæ præſcripſiſſe; ritus item Sacrorum literis Ægyptiacis mandaſſe, Sacerdotum Collegia inſtituiſſe, quorum ſinguli peculiaribus cæremonijs Deos patrios colerent, ijſque pro anni temporibus Sacrificia facerent. Atq; ita Græcorum nobis referunt monumenta, apud Ciceron: Clementem, Arnobium, alioſque: Sanchoniaton, Berythius, qui paulò poſt Moyſen vixit, Phœnicumque hiſtoriam ſcripſit, vt eſt apud Diodorum, eum qui apud Phœnices Thauthus diceretur; apud Ægyptios Thoth vocatum fuiſſe tradit, prætereà eundem Saturni ſcribam fuiſſe, atque inter Deos relatum, litteras inueniſſe; multa circa Deorum honores, Sacra, Aſtrologiam, Muſicam, & naturam primum obſeruaſſe; paleſtram, choræam, & lyram reperiſſe, atque ob eloquentiam, quam docuit, à Græcis Ἑρμῆν, id eſt, Interpretem dictum. An verò Hermes ille, qui vt Diodorus ait, Oſiridi & Iſidi à conſilijs fuit, is idem ſit, qui Argum occiderit, etſi nullo antiquitatis, vel indicio, vel teſtimonio affirmare, aut negare poſſimus; ſi tamen Diodoro, alijſque fides habenda eſt, dicerem Orpheum primò, deindè alios Græcos, quæ Ægyptiorum erant, (quod & Strabo lib. 17. fatetur) ad ſuos tranſtuliſſe, ac proindè litterarum inuentionem non Mercurio Argi occiſori, ſed Theutho Ægyptio cum Platone ſentio tribuendam, vt in ſequentibus fusè demonſtrabimus. An autem Theuthus hic, ſeu Hermes inuentor litterarum idem fuerit cum Mercurio Triſmegiſto, de quo diſputamus, in dubium vocari poteſt. Certè Mercurium hunc Oſiridis

Mercurius Ἀργει-φόντης quis?

Mercurius Legiſlator, & litterarum inuentor.

Sanchuniathon Berythius vetuſtiſſimus Scriptor

Thautus quis?

Hermes ſiuè Thautus.

An Thautus & Triſmegiſtus idem ſit?

& Iſi-

& Iſidis temporibus fuiſſe, Diodorus oſtendit hâc inſcriptione, Iſidis Sepulchro inciſa:

Ἐγώ εἰμι ἡ βασίλισσα πάσης χώρας, ἡ παιδευθεῖσα ὑπὸ Ἑρμοῦ.

Ego Iſis ſum Regina totius regionis, edocta ab Hermete; Et in libro Sacro Hermetis, vbi colloquium eſt inter Iſidem, & Horum filium, multa fit de Hermete mentio; vbi eum ſæpè appellat mentem, fingitque aliquando Deum Vniuerſi Principem cum Hermete loquentem, eumque animæ ſuæ animam vocantem, atque ipſi hominum formationem aſſignantem:

Βουλῆς δ' ὁ πατὴρ πάντων καὶ καθηγητὴς ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς.

Conſilij pater omnium, & Magiſter Triſmegiſtus Hermes. Ex quo luce clariùs videri poſſet, eum Hermetem, qui à Conſilijs Iſidi fuerat, eundem fuiſſe Triſmegiſtum; Cùm verò ipſe Triſmegiſtus ſuis in dialogis fateatur, alium fuiſſe ante ſe hujus nominis. Certè vnum & eundem dicere nequimus; ſed vt veritas per partes innoteſcat; quid Hebræi, Chaldæi, Syri, Arabes, Ægyptij, de primo & ſecundo Hermete ſenſerint, jam tandem aperiamus.

Eſt vetus quidam Commentarius hic Romæ in Collegio Neophytorum, cui nomen בית מלכיצדק *domus Melchiſedech*; qui, vbi tractat de vita, moribus, & origine Melchiſedech Regis Salem, mentionem quoq; frequentem Hermetis noſtri facit, quem & *Idaris* vel *Adaris* vocatum, multiplicem fuiſſe vult: ita vt primum Hermetem ſiuè Adris dicat Henochum, filium Iared, litterarum, rerumque omnium ad humanam vitam conſeruandam neceſſariarum fuiſſe inuentorem: Iuſtitiæ, & pietatis cultorem eximium; Veræ in DEVM fidei, cultuſque diuini primum Aſſertorem, qui ob virtutes, & DEO Opt. Max. beneplacita opera ante communem mortalium conditioni præfinitum tempus raptus ambulauerit cum DEO, perpetuâ admirandorum operum ab ipſo in terris geſtorum relictâ memoriâ; ita vt qui ex poſteris Noë mira viderentur facere, *Adris* dicerentur. Verùm verba ipſa allego: ויש לחנך שם אדריש ויהי אחר אדריש אחרו שמו בלעז הרמים כי הוא היה ראשון שהקים המדרשות והוא מוצא האותיות וחכמות הלימודות הוא מוסר לאנשים התירות ומצות להיות בטוב והעבדת האלוהות לפיכך לקח אותו אלהים ויתהלך את האלהים כגן עדן וכלם שהם בקיאם וחהכמים הגדולים אחורו הם נקראים בשם אדריש מפני שהם הדורשים בדברי הטבע והאלוהות id eſt, *Fuit autem Henoch nomen Adris, & poſt eum alius Adris, cui nomen in lingua barbara Hermes, quoniam is primus conſtituit Scholas, in quibus Scientias à Protoplaſto, eiuſque filio Seth ſibi traditas docuit; ipſe inuentor litterarum, & mathematicarum artium, is tradidit leges, & benè viuendi diſciplinam, cultumq; diuinum, ideò abſtulit eum Dominus, & ambulauit cum DEO in horto Eden, hinc factum eſt, vt omnes, qui ſcientijs, & ſecretiorum artium notitiâ ex poſterioribus in mundo clarerent, Adris, hoc eſt, rerum occultarum inueſtigatores dicerentur.* Putat autem talem Hermetem fuiſſe Melchiſedechum ex Chananæorum genere oriundum, qui ob ſummam Sapientiam, & rerum diuinarum notitiam publicus fit factus divinæ legis inſtructor, Sacrorumque Præſul. Verba ſubjungo: והיה מן אדשין אחר מלכיצדק מבית כנען מלך שלם ויהי כוהן גדול לאל עליון ועל תרגום בבלית

Henoch Adaris vocatus ab Hebræis, ab Arabibus Idris

Ex Bibl. Neophytorum Vrb. M. S.

Et vnus ex huiuſmodi Adriſin fuit Melchiſedech בבלית משמש אל עילאה *Rex Salem ex domo Chanaan, erat enim Sacerdos Dei excelſi, & juxtà Thargum Babylonicum, Miniſter coram Domino Deo excelſo.* Vel vt hoc loco pulchrè habet Syriacum exemplar: ܘܗܘ ܟܘܡܪܐ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ *Et fuit religioſus Sacerdos Dei excelſi.* Atque hucuſque memoratus Commentarius; quæ omnia conueniunt Arabum traditionibus; nam & hi primum Hermetem Henoch fuiſſe volunt, quem & Idris vocant; Ita Ahmed Ben Ioſeph Altiphaſi apud Gelaldinum in hiſtoria rerũ Ægyptiacarũ his verbis: واستخلف مهلاييل ابنه يرد ودفع الوصية اليه وعلمه جميع العلوم واخبره بما يحدث في العالم ونظر في النجوم في الكتاب الذي انزل على ولد ادم ليرد خنوخ وهو هرميس وهو ادريس النبي عم وكان الملك في هذا وقت محويل بن خنوخ ودفع الله اليه وصية جده وعلوم التي عنده وولد بمصر وخرج منها وطاف الارض كلها وكان نظر في علم النجوم والهندسة والهيئة وكانت ملته الصبية وهي توحيد الله والطهارة والصلاة والصوم وغير ذلك من رسوم التعبدات وكان اول من تكلم في هذا العلوم واخرجها من قوة الى الفعل ووضع فيها الكتاب ورسوم فيها تعليم ثم سار الى بلد الحبشة والنوبة ☼ id eſt, *Succeſſit Mehaliel filius eius, & Irad, & dedit ei præcepta bona, & docuit eum omnes Scientias, & celebrauit ipſum, famoſumque reddidit in peritia Scientiæ inſpectionis aſtrorum, & in libris, quos deduxit ſuper eum Adam, & genuit Irad Hanuch, ipſe eſt Hermes, ipſe Idris Propheta, ſuper eum pax, & fuit Rex in diebus illis Mohhuel filius Hanuch, cui pater bonam inſtructionem dedit, & Scientias, quas apud ſe ipſi tradidit, & genuit eum in Aegypto (ante diluuium) & egreſſus eſt indè, & peragrauit totam terram, fuit autem ei Sabæorum Regio, ipſe adhæſit DEO, docuitque eum, purificationes, orationes, jeiunia, & alia huiuſmodi cultus diuini ſigna, & fuit peritus in inſpectione aſtrorum, & in Geometria, & diuinis Scientijs, fuitque primus, qui de hiſce diſſeruit, eaſque de potentia in actum eduxit; ſcripſitque de ijs librum, in quo ſignauit doctrinam eorum, deindè profectus eſt in Aethiopiam & Nubiam &c.* Eadem refert Kaab apud Mahumed ebn abdalla, & Kaſadi in libro Sectarum, narratione de Idris: وكان ادريس عم صورة سيث عم وهو اول من خط بالقلم بعد النبي سيث وكان ادريس *Fuit autem Adris pax ſuper eum, ſimilis Seth, & primus qui exarauit calamo poſt Prophetam Seth, fuitque ſemper deditus cultui diuino, &c.* Vaab quoque Chroniſta Arabum apud Allezar ita de eo tradit: ان ادريس اول من اخذ السلاح وجهاد سبيل الله وقتال بني قابيل واول من لبس الثياب وكانوا اقبل ذلك يلبسون بالجلود وهو اول من اتخذ الميزان والمكيال وعلم النجوم ☼ *Fuit autem Idris primus, qui fecit, bonumque apprehendit, & certauit in vijs Domini, occidendo filios Kain, primus quoque, qui veſtium vſum, cùm priùs non niſi pellibus tecti incederent, docuit; primus quoque qui menſuras & pondera, atque Aſtronomiam docuit.* Clariſſimè autem præ omnibus alijs, Alkandi apud Gelaldinum Author Arabs capite de Sapientibus Ægypti: بزمان ابرهيم كان بمصر هرميس وهو ادريس الثنية عم وهو المثلث لانه نبي وملك وحكيم وهو الذي صب الرصاص ذهبا بصاصا وكان بها وله من

Achmed ben Altiphaſi apud Gelaldinum in hiſt. M. S.

Mahumed Abdalla lib. de Sectis M. S.

Vaab Chroniſta apud Ellazar M. S.

Alkandi apud Gelaldinum M. S.

من العلوم صنعة الكيميا والنجوم والسحر وعلم الروحانيون والطلسمات البراهين
واسرار الطبيعة ومنه متعلمين فيثاغرس وبندقلس وارسلاوس اصحاب الكهنة وسقراط
صاحب الكلم علي الحكمة والفلطون صاحب السياسة والنموس والكلام على المدن
والملوك واريسطلس صاحب المنطق

Tempore Abrahæ fuit in Aegypto Hermes ipſe Idris ſecundus, & ipſe Triſmegiſtus, quia Propheta, & Rex, & Sapiens, ſeu Philoſophus, & is qui docuit Scientiam metallorum, Alchimiam practicam, & Aſtrologiam, Magiam, Scientiam ſpirituum, & Apoteleſmaticam, ſiuè Amuletariam, & Secreta naturæ, ex quo deindè Pythagoras, Empedocles, Archilaus Sacerdos, Socrates Orator, & Plato Philoſophus, & Politicus, & Ariſtoteles Metaphyſicus, reliqui denique Aſtrologi ſua deſumpſerunt. Similia hiſce profert Salamas Arabs libro, quem hortum mirabilium mundi vocat, quem alibi fuſè citabimus. Henoch itaque primus Adris fuit dictus; primus verò poſt diluuium Hermes ſiuè ſecundus ab Henoch, qui de Deo multa ſapienter pnunciauit. Mor Iſaac in Philoſophia ſua Syriaca M.S., quę penes me eſt, facit Hermetem, quē Iouanithun vocat, totius Aſtronomiæ Authorē, originēq; eius his verbis deſcribit:

ܘܡܢ ܗܕܐ ܐܘܟܝܠ ܐܫܟܚܘ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܘܐܕܪܟܘ ܘܝܕܥܘ ܘܐܠܦܘ ܚܬܝܬܐܝܬ
ܢܡܘܣܐ ܕܟܘܟܒ̈ܐ ܘܛܟܣܐ ܕܡܘܙܠܬܐ ܘܟܝܢܐ ܘܚܫܚܬܐ ܥܡ ܫܪܟܐ ܕܝܕܥܬܐ
ܕܡܬܚܫܚܢ ܕܝܠܗܝܢ ܘܡܬܠܒܟܝܢ ܘܐܬܚܙܝܘ ܒܪܩܝܥܐ ܕܫܡܝܐ ܘܗܕܐ ܒܢܣܝܢܐ ܡܘܪܟܐ
ܢܓܝܪܐ ܘܒܥܘܡܩܐ ܕܬܚܬܝ̈ܐ ܐܦ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܐܝܬܝܗܝܢ ܠܝܕܥܬܐ ܡܠܝܠܬܐ ܘܝܕ̈ܥܬܐ
ܫܦܝ̈ܐ ܘܒܫܪܝܪܘܬܐ ܡܫܬܒܚܢ̈ܐ ܣܛܪ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܠܦܘܠܚܢܐ ܕܟܘܟܒ̈ܐ ܐܝܬܝܗܝܢ
ܘܕܠܦܘܠܚܢܗܘܢ

Et hoc pacto inuenerunt filij hominum, & comprehenderunt, cognoueruntque, & didicerunt exactè leges ſtellarum, & ordinem ſignorum Zodiaci, & naturam, uſumque cum reliquis notitijs ipſis conuenientibus in firmamento cælorum, & hoc, experientiâ longâ, & in inferiorum rerum profunditate. Hæc enim omnia ſunt pertinentia ad rationalem Scientiā, ſuntq; cognitiones ſinceræ, et certitudine laudabiles, exceptis ijs, quæ ad cultum aſtrorum pertinent. Et paulò poſt, originem, & inventionem Aſtronomiæ verbis ſanè elegantiſſimis proſequitur:

ܐܫܟܚܘܗ̇ ܕܝܢ ܐܪ̈ܡܝܐ ܒܒܠܝ̈ܐ ܐܘ ܟܠܕ̈ܝܐ ܗܢܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܡܕܢܚܐ ܠܘܬ ܬܝܡܢܐ
ܟܕ ܐܪܥܐ ܗܝ ܟܠܗ̇ ܘܐܬܪ̈ܘܬܗܘܢ ܐܝܬܝܗܝܢ ܚܪ̈ܝܒܢ ܘܠܐ
ܡܬܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܟܝܢ̈ܐ ܘܐܘܪܚܬܐ ܕܡܬܚܙܝܢ ܡܢ ܐܬܪܐ ܠܐܬܪܐ ܘܡܢ ܡܕܝܢܬܐ
ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܡܢ ܥܠܡܐ ܠܥܠܡܐ ܕܢܗܦܟܘܢ ܕܝܢ ܘܡܬܥܒܕܝܢ ܠܗܘܢ ܟܠ
ܟܠܠ ܗܘ ܕܝܢ ܘܦܘܪܣܐ ܐܦ ܡܬܚܫܚܝܢ ܗܘ ܐܢܐ ܗܘܐ ܘܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ
ܠܐܡܝܢܐ ܡܬܐܠܨܝܢ ܗܘܘ ܐܝܬ ܗܘܐ ܗܘ ܐܘܟܝܬ ܐܢܫܐ ܐܝܟ ܕܒܕܝܪܘܬܐ
ܢܦܠܬܘܢ ܘܢܗܘܘܢ ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܢܫܬܟܚܘܢ ܡܢ ܚܝܘܬܐ ܘܫܡܝܐ
ܡܛܠ ܕܥܡܗܘܢ ܘܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܡܫܟܢܐ ܕܥܠܡܐ ܕܗܘܘ ܡܬܚܙܝܢ ܠܗܘܢ ܢܘܗܪܐ
ܘܡܬܚܙܝܢ ܕܝܢ ܠܗ̇ ܘܡܢ ܕܝܢ ܘܡܢ ܐܝܟ ܕܡܬܕܒܪܝܢ ܒܟܘܟܒ̈ܐ
ܒܟܠܗܘܢ ܡܫܬܟܚܐ ܕܫܡ̈ܝܐ ܡܢ ܠܥܠ ܡܢ ܕܝܢ ܡܢ ܕܟܘܟܒ̈ܐ
ܘܡܬܕܒܪܝܢ ܘܐܬܚܙܝܘ ܘܡܢ ܟܠܗ̇ ܡܢ ܟܠ ܐܣܛܘܟܣܐ ܕܐܢܫܐ
ܐܝܟ ܡܠܟܘܬܐ ܟܠܗ ܕܝܢ ܘܡܬܕܒܪܢܐ ܕܡܘܙܠܬܐ

Inuenerunt autem eam Aramæi Babylonij, vel Chaldæi, qui in Oriente verſus Auſtralem plagam habitantes, cùm terra, & omnia loca eorum vaſta eſſent, neque co-

gnoſcerent vias, & ſemitas arenis, & ſabulo obrutas ex loco in locum, & ex ciuitate in ciuitatem, & ex regione in regionem, præſertim flante vento, & arenas in aceruos coaceruante; præterea cum locus eſſet calidus vehementer, propter Solis ardorem de die, & locus ille, terra confuſionis eſſet, hinc ex loco in locum tranſmigrantes, cum non eſſent ferendo vehementiæ Solis, neque viam cognoſcerent, noctu eam per ſtellas didicerunt, ponentes ſibi ſignum, & ſecundùm illud, quò volebant, progrediebantur; ex perpetuo ſtellarum ſcrutinio tandem deuenerunt in mutationes temporum, inceperuntque cognoſcere ex legibus aſcenſionis ſtellarum, motus earum. Et ſic paulatim per continuam inueſtigationem & ſtudium didicerunt omnes leges ſtellarum, & ſignorum Zodiaci. Tandem poſt rudem hanc Aſtrorum notitiam veniſſe Hermetem, quem & Iouanithon dicit, qui in deſertum ſe conferens, vt Aſtrorum leges exactè obſeruatas poſteris ſcriptis commendaret. Sed audiamus verba Authoris:

[illegible]

Fuit autem in Regione iſta Orientali homo ex filijs filiorum Noë, qui vocabatur Iunithon, ſiuè Hermes, hic Scientiâ inclytus, elegit ſibi locum ab omni hominum conſortio, & familiaritate remotum, & abijt in deſertum vaſtum & immane à vocibus, & oculis hominum immune, aſſiduò intentus in firmamentum cælorum, explorauit ſtellas, & luminaria, & conſuetudinem temporum, & maximè in luminaria maiora, laudans horum Creatorem ſapientiſſimum, et ſic per quietem, et ſolitudinem, et continentiam ſuam, à tumultibus, et ſtrepitibus hominum liber, in cordis perpetuâ intentione, ſtellarumque contemplatione, data eſt ipſi gratia cognitionis ſtellarum, et Zodiaci. Quæ omnia confirmantur ab Authoribus ſuprà citatis; neque enim tantæ doctrinæ ordinatio, ſine magnâ curâ, & ſollicitudine, perfici poterat, niſi ab homine ab omni hominum conſuetudine ſubducto; Hunc iterum Sermone 2. c. 2. [illegible]

Hermes verò ſapiens in omnibus, Triſmegiſtus meritò, quod per illa verba aptè inſinuat: ܬܠܝܬܝ ܪܒܘܬܐ *Thalithi rabuotho,* hoc eſt, *tripliciter magnus.* Atq; hęc ſunt, quę apud Arabes, Syroſq; de Hermete comperi; vbi vox (*Idris*) non exigua mihi perplexitatis cauſa fuit; inueni tamen apud Abenephi, hanc vocē eandem eſſe cum Oſiri; mutato ſcilicet S, in D, vel T more Chaldæis, & Perſis ſolito; hoc enim pacto, quem Ægyptij, & Hebræi Miſraim, Chaldæi & Perſæ Mithram dicunt. Eſt igitur Idris idem, acſi diceres Iſiris; cui pau-

paulò ante citatus Commentarius proxime quadrat, qui Henochum Hermetem, ſiuè Adris quoque vocat, quaſi diceres Aſiris. Apud Perſas quoq; inuenio Oſirim dictũ ادرس *Adras*. Vt proindè ex omnium Orientalium monumentis, Oſiris conſtet notitiâ. Certè, quæcunque hoc loco ex Arabum monumentis deduximus, Diodori traditionibus maximè quadrant, vt in primo tomo Oedipi declarabitur, & doctè omnia in commentario in Tarich Regum Perſiæ, à Ioanne Svvicardo confirmantur.

His igitur ita ritè præmiſſis, dico primò, ab Enocho ante diluuium omnem Sapientiam Ægyptiorum principium habuiſſe, erat enim is, qui præ omnibus alijs ante diluuium à Protoplaſto ipſo inſtructus, veram rerum diuinarum notitiam hauſerat, Poſteriſque ſuis tradiderat, tantique fuiſſe non ſolùm ob admirabilem Sapientiam, rerumque humano generi neceſſariarum inuentionem, ſed etiam ob impenetrabilem ex hoc mundo raptum nominis, vt multi ex poſteris eum tanquam Numen quoddam colendum proponerent. Vndè veriſimile eſt, quod Arabes tradunt, Chamum rerum exoticarum, curioſiſſimarumque ante diluuium, non tantùm improbas artes à Kainaitis (vt ſuprà quoque probatum eſt) didiciſſe; ſed & Scientias de DEO & Angelis, de arcanis denique naturæ ab ipſo Mathuſala filio Henoch paternarum traditionum hærede accepiſſe, artiumque licitarum cum illicitis commixtione à paterna traditione prorſùs degenerem legem condidiſſe. Quam deindè Triſmegiſtus quidam ex Chananæa ſtirpe Chami deſcendens, ſeparatis ab illicitis licitis, in meliorem, & Religioni diuinæ conformiorem, quantum Ethnico Philoſopho ſolo naturæ lumine fulto, in tanta rerum deprauatione, licuit, redegerit; quem quidem verum illum, & tantopere ab Authoribus celebratum ſecundum Hermetem Triſmegiſtum fuiſſe, infrà probabitur; Hermetem autem Triſmegiſtum dictum fuiſſe ob ſimilitudinem, & Analogiam quandam operum primi Hermetis Triſmegiſti veriſimile eſt, quem *Idris* Arabes, Hebræi *Hanoch* dicunt; quem & Triſmegiſtum dicunt citati Arabes ob tres inſignes prærogatiuas. Primò, quòd Sacerdos Dei eſſet, & primus vias Domini juſtas peruerſis monſtraret mortalibus, deindè ob ſummam rerum naturalium peritiam, quâ rerum humanarum neceſſitati omnibus modis ſuis inuentionibus ſuccurrere ſtudebat: cùm nullâ Rempublicâ ſine legibus, & ordinationibus conſiſtere diù poſſe noſſet. Tertiò, Maximum quoque dictum ob ciuilis vitæ cultum, legumque conditionem, quæ ſunt veluti Sal quidam humanæ ſocietati conſeruandæ neceſſarius. Prætereà Henochum, ſiuè primum illum Hermetem, primum poſt filios Seth Aſtronomiam excoluiſſe, temporis, annorumque rationem docuiſſe, ex cujus monumentis poſtero mundo relictis, ſecundus Adris ſiuè Hermes noſter ſua de diuiſione temporum principia deduxerit, atque ad poſteros tranſtulerit, Ægyptij cum Arabibus volunt. Habent enim Ægyptiorum arcaniores Aſtrologi, pro certo, Annum ciuilem Ægyptiorum fuiſſe diuiſum in tot dies, quot primus

Cham Mathuſalæ filij Henoch diſcipulus, doctrinam ſacram poſt diluuium propagauit.

Triſmegiſtus Hermes & Adras ſecundus à Chamo multa hauſit.

Hanoch cur Triſmegiſtus ſit dictus.

Adris inter homines vixerit. Nam Sacra Scriptura eum expreſſè trecentos ſexaginta quinque annos, quot videlicet annus ciuilis Ægyptiorum dies habet, vixiſſe: ſic enim 23. verſus cap. 5. Gen. habet: ויחי כל ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι Ἐνὼχ ἔτη τριακόσια ἑξήκοντα πέντε; *Et facti ſunt omnes dies Enoch trecenti ſexaginta quinque anni, &c.* Cùm verò Adris ſecundùm hanc eandem partitionis anni rationem docuerit poſteros Ægyptios, vt in Aſtronomia Ægyptiorum fusè oſtendimus, veriſimile eſt eum hæc habuiſſe ex prioris Hermetis monumentis per Chamum poſtero mundo communicatis; Cùm itaque hoſce Adris vitæ annos myſterio vacare minimè cognoſcerent, hinc arcanum illud Ægyptiorum hieromanticum de mundi reuolutione prodijſſe probabile eſt, videlicet cœleſtes Deos ſtationes ſuas in Arce magna ſingulis centenis annis mutare, & poſt peractum circuitum 36500. annorum omnia in priſtinum ſtatum reſtitui. Quod & Platonem ſubolfeciſſe certum eſt, dùm circulum παλιγγενεσίας, quem & in hunc uſque diem Platonicum appellamus annum, dictorum ferè annorum numero definit: cùm enim firmamentum ſingulis ferè centenis annis vnum in circulo magno, hoc eſt, Zodiaco, minutum conficere obſeruarent, 100. in 360. ducta, dabunt 36000, quibus ſi 5. dies ἐπαγομένους in 100. annos ductos adjeceris, habebis 36500. annorum numerum; rerum omnium complementum, Iubilæi magni numerum; & monadis in multitudinem abeuntis, in monadem reditus; id eſt in priſtinum rerum omnium ſtatum, vt Plato ita ab Ægyptijs edoctus, opinatus eſt, hi ex myſtico annorum vitæ numero Idris, ſpeculati ſunt. Quem & nonnulli ex recentioribus ſecuti ſunt in firmamenti reuolutione, ſed vide, quæ de hiſce curioſa quęuis in Aſtronomia noſtra hieroglyphica tradidimus. Cùm igitur talis, tantuſque fuerit Henoch, veriſimile eſt poſteros eius exemplo excitatos operum magnitudine famam aucupantes Oſires ſeù Idris ter maximos, id eſt, ſummorum Sapientum nomen ambijſſe, ac inter cæteros Chamum præ omnibus Noëmi filijs ambitionis labe infectum, tàm ſpecioſi nominis titulo triumphaſſe: certè non deſunt luculentiſſima huius aſſertionis veſtigia. Vt proindè intrepidè inferre audeã, primũ omniũ, antiquiſſimumque Triſmegiſtum fuiſſe Henochum, vti Arabes ſentiunt. Chamum verò, quem & cum Zoroaſtre confudimus, vtroque nomine jactabundum, ambitioſum illum Adris titulum ſibi per ſuperbiam, vel inſolentiam ſummam vendicaſſe. At Tautum è Chami progenie prodeuntem, verum ſcilicet Mercurium illum Triſmegiſtum, de quo tractamus, communi omnium ſuffragio ſecundum Hermetem, ſiuè Adris exiſtimatum, Chamo ambitioſo tantum huius nominis titulo triumphante inſoleſcẽteq; verùm ne quicquam proprij ingenij conjectura aſſeruiſſe videar, aſſertionis meæ rationes, ex ipſis probatis Authoribus comprobandas duxi. Primò, Diodorus lib. 1. Biblioth. expreſſè narrat fuiſſe Mercurium Scribam, Notarium Sa-

Tot annos vixit Henoch quot dies in anno.

Poſteri quoque Hermetis Nomen Oſiris & Adris ambierunt.

Secundus Adris Hermes Triſmegiſtus fuit.

Diodorus.

Sacrorum, ſeù Conſiliarium Oſiridis: καὶ τοὺς Ἕλληνας διδάξαι τοῦτον τὰ περὶ τὴν Ἑρμηνείαν ὑπὲρ ὧν Ἑρμῆν αὐτὸν ὠνομάσθαι. Καθόλου τε τοὺς περὶ τὸν Ὄσιριν τοῦτον ἔχοντας ἱερογραμματέα ἅπαντ' αὐτῷ προσκοινωνεῖσθαι, καὶ μάλιστα χρῆσθαι τῇ τούτου συμβουλίᾳ. *Vndè Hermes, id eſt, interpres, & enunciator vocatur; Oſiridis denique Notarius erat Sacrorum, cum quo is omnia communicabat, & cuius maximè conſilio utebatur.* Quæ omnia confirmantur ex Sacro Sermone Hermetis, & ex Sanchoniatone, qui eum dicit Saturni Scribam fuiſſe; Saturnus autem fuit pater Idris, ſiuè Oſiridis, fuitq; vt in præcedentibus ex variaChronologia oſtenſum eſt Chamaſenus ſeù Chami filius Miſraim, vt poſteà oſtendemus, qui dictus eſt Saturnus Iunior, ideòque in Iſidis Epitaphio ſcriptum eſt: Ἐγώ εἰμι ἡ τοῦ νεωτάτου Κρόνου Θεοῦ θυγάτηρ πρεσβυτάτη. *Ego ſum Iunioris Saturni Dei filia natu maxima.* Imò ipſum nomen Camephes, quo in Sacro Sermone vtitur Hermes, idipſum penè demonſtrare videtur, ita autem ait: πρόσεχε τέκνον Ὧρε. κρυπτῆς γὰρ ἐπακούεις θεωρίας, ἧς ὁ μὲν Καμῆφις ἔτυχεν ἐπακούσας παρ' Ἑρμοῦ τοῦ πάντων ἔργων ὑπομνηματογράφου, παρὰ τοῦ πάντων προγεννήτορος Καμήφεως. *Mentem adhibe ò Hore fili; occultam enim audis contemplationem, quam Auus Camephes audiјt ab Hermete, qui omnium rerum commentaria ſcripſit ab omnium progenitore Camephe.* Iam examinemus ſingulas huius contextus partes, vt tandem aſſertionis noſtræ veritas eluceſcat. Notum eſt ex præcedentibus, Horum eſſe Oſiridis filium; Oſirin ſiuè Miſraim Chami, id eſt Camephes filium eſſe. Vbi nota hanc vocem *Camephes* corruptam, & pro ea, quemadmodum tùm alibi, tùm in Ægyptiacæ linguæ reſtitutæ ſupplemento, fuſiùs oſtendimus. *Camephta* Copticè ϫⲁⲙⲉⲫϯ ponendam, quaſi diceret, *Cham Deus.* Hanc enim eandem ob rationem Coptitæ Veteres eam vrbem, quam Græci ἑρμόπολιν appellarunt ϫⲉⲙⲛⲟⲩϯ id eſt, *Cham Deus noſter* (de quo vide noſtrum Supplementum ad Prodromum) vocarunt. Chamus igitur Hori proauus fuit, Chamephes autem, ſiuè Miſraim progenitor Hori; Noëmus igitur, aut Chamus (confundunt enim Authores hoc nomen) erit Saturnus Senior, à quo Chamepht, ſiuè Miſraim, id eſt, Chami filius, Saturnus Iunior, Sermones, Scientias, arteſque à primo illo termaximo Idris Enocho per Mathuſalem traditas, cum quo 8. annos ferè vixit, accepit. Ab hoc autem alium quempiam ex Chami ſtirpe ꝓgnatũ magni ingenij virũ eas participaſſe, filioq; ſuo *Tat* ſiuè *Thoyth*, doctrinam veram à ſpuria ſeparando, tradidiſſe, probabile eſt. Sed & hæc omnia ex citato Sacro Sermone innoteſcunt. Ἀλλ' ἦν αὐτῷ διάδοχος ὁ Τὰτ υἱὸς ὁμοῦ καὶ παραλήπτωρ τῶν μαθημάτων τούτων οὐκ εἰς μακρὰν δὲ καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἰμούθης Πανὸς καὶ Ἡφαιστοβούλος ἄλλοί τε. *Erat autem ei ſucceſſor Tat, ſcilicet Thoth, filius ſimul & diſcipulus horum dogmatum.* Et non multò poſt: *Aſclepius Imuthes, rarus, Hiphestobulus, & alij.* Et deindè: Βουλῆς δ' ὁ πατὴρ πάντων καὶ καθηγητὴς ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς. Ἰατρικῆς δ' ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἡφαίστου: ἰσχύος τε καὶ ῥώμης πάλιν Ὄσιρις, μεθ' ὧν ὦ τέκνον; αὐτὸς σύ. Φιλοσοφίας τε Ἀρνεβασκῆνις. ποιητικῆς τε πάλιν ὁ Ἰμούθης. id eſt, *Conſilij quidem pater omnium, ac Magiſter Termaximus Hermes. Medicinæ verè Aſclepius Vulcani filius. Virium verò, & roboris rurſus Oſiris. Poſt quos tu fili mi;*

Mercurius Triſmegiſtus Scriba Saturni.

Triſmegiſtus in Pimandro & Aſclepio.

Philoſophiæ verò Arnebaſcenis. Poëtices autem rurſus Aſclepius Imuthes. Hos ſub ijſdem ferè terminis recitat Mor Iſaac in Philoſophia ſua Syriaca, ſerm. 1. c. 2. de veritate, his verbis: [illegible] *Sapientes*, inquit, *Veteres ex domo Nembrod, diſcipuli eius Ioanithon ſubtilis ingenij, & multæ Scientiæ, & Philoſophi antiqui ex Agathodæmone, Aſclepiades (id eſt Aſclepij filius) & Hermes ſapiens in omnibus fuit Triſmegiſtus.* Vbi, nomina dicta paſſim confuſa vides.

Ex quibus quidem omnibus ritè collatis luculenter apparet; Iſin, Hermetem, & Aſclepium Synchronos fuiſſe, vita functos tempore Aſclepij, & Hermetis Iuniorum. Quòd ſi hi nomina Auorum tulerunt, quid mirum Hermetis prioris filium, nomine fuiſſe Tatum? & filium etiam ſecundi Hermetis, qui prioris nepos ex Tato fuit, Tatum fuiſſe nominatum? quandoquidem in eadem familia, & apud Romanos, & Græcos, aliaſque nationes, noſtro quoque tempore ijſdem nominibus, & filij patrum, & nepotes auorum, & proauorum nominentur? Non igitur mirum eſt, ſi apud priſcos Ægyptios in eadem proſapiæ linea, idem contigerit. Quid verò Thoth propriè in lingua Ægyptiaca ſignificet, alibi in hoc opere declarabimus.

Quando vixerit Hermes Triſmegiſtus

Porrò quo tempore poſt diluuium vixerit noſter ille Mercurius, dubiè tradunt Authores: Recentiores quidã teſtantur eum floruiſſe annis 21. ante legem Moyſi datam in deſerto, ita, qui Hermetem Synchronũ Moyſis, fuiſſe, perperam putant: nam apud antiquos receptũ eſt, Mercurium hunc ideò termaximum dici, quòd juxtà vetuſtos Ægyptiorum mores à maximo Philoſopho in Sacerdotium vocatus, à maximo deindè Sacerdote in Regem accitus eſſet; ac proindè in Ægyptios imperium obtinuiſſe, & apud eos litterarum ſeu Scripturæ primordia comperiſſe conſtat. Litterarũ verò Authorem eſſe non poterat, qn Moyſis tẽpora præcederet. Moyſen namq; ab incunabulis omni Ægyptiorũ doctrinã, ſcripturã teſte imbutũ, quod abſq; litteris fuiſſe difficilè creditur. Nec inſuper Ægyptiorũ imperiũ conſequi: cùm hic vixerit propriè ſub dynaſtiã Deorum, quæ dynaſtiam Pharaonum & Paſtorũ longè præceſſit, vt paulò poſt dicetur. Præterea cùm ante & poſt Moyſen alij Ægyptijs imperantes in hiſtorijs enumerati ſint, Triſmegiſtum antea Regnum tenuiſſe neceſſarium apparet. Non enim aliàs eſſet Mercurius, vti ſuprà probatum eſt, Saturni filius & Scriba, qualem ſe cap. 10. profitetur. Dicendum igitur eſt tempore Abraham ipſum floruiſſe; nam ante Pharaonem ipſum vixiſſe Suidas tradit. Pharaonem autem illum fuiſſe Ægypti Regem, qui ſequentibus nomen indidit, idem memorat Suidas: neq; is vnus ex Pharaonibus eſſe potuit, omnibus penè Scriptorum monumentis contradicentibus, neque poſt eos, niſi eum Moyſe Iuniorem aſſerere velimus, quod etiam communi traditioni repugnat. Manet ergò, eum

Act. 7.

Triſmegiſtus floruit tempore Abrahæ

aute

ante Pharaones fuiſſe, atque conſequenter tempore Abrahæ, quo prima Pharaonici imperij fundamenta jacta ſunt, vt fuſiùs in noſtra Chronologiâ in Oedipo oſtendemus. Huic noſtræ opinioni fauent Orientalium traditiones, qui ipſum cum Miſraim filio Cham paſſim confundunt, ita tradunt tùm Arabes, quos ſuprà citauimus, tùm Alkandi & Alkipgaſi apud Geláldinum his verbis: ادريس هو مصر بن بيطر بن حم بن نوح *Adris ipſe Miſraim filius Beither, filius Cham, filius Noë.* Et ſuprà idem Author clariùs rem exponit: في زمان ابراهيم عم كان بمصر هرميس وهو ادريس الثاني *Tempore Abrahami fuit in Ægypto Hermes, ipſe Adris ſecundus*, & reliqua quæ ſequuntur, quæ confuſio nata eſt ex eo, quòd ſinguli Chami poſteri, hujuſmodi ambitioſos titulos ſibi aſſumerent. Si qui verò eum paulò ante Moyſen vixiſſe cum Euſebio ponunt, non equidem facilè magnæ authoritatis viro contradixero; potuit enim fieri, vt hoc tempore fuerit alius quidam hujus nominis Hermes, vel vt Hebræi in Zohar innuunt, Iethro gener Moyſis, vir Sapientiâ illuſtris, quem tamen verum iſtum Triſmegiſtum primum Scientiæ Ægyptiacæ fundatorem fuiſſe, vt credam, induci vix poſſum; Cùm hanc ſcientiam multò ante Moyſis tempora in Ægypto viguiſſe alibi fusè oſtendamus. Noſter igitur ille Hermes primus Ægyptiacæ Sapientiæ fundator alio vixiſſe non potuit, niſi eo, quo oſtendimus, tempore. Hoc enim eodem tempore veriſimile eſt, Chamum, Chuſium, Chanaanum, Miſraim, cæteramque Zoroaſtris progeniem, quorum omnium nepos, pronepos, abnepos Hermes noſter erat (videlicet tempore regni Deorum, quorum ipſe vnus numerabatur) viguiſſe, præ omnibus alijs ſententijs tanquam veriorem, hiſtorijſque omnibus magis concordem amplectimur. Eundemque eſſe in Ægypto Thoth, Theutum, Adris, Hermetem, quem in Chaldæa, Babylonia, Perſia Zoroaſtrem dictum oſtendimus. Sic vnus & idem Chamus & Miſraim in Ægypto & Phœnicia Thoth, Adris, Saturnus; in Babylonia & Chaldæa Zoroaſtres dicti ſunt, à quo omnes poſtmodum rerum cœleſtium notitiâ clari, inuentionumque gloriâ celebres, in Chaldæa Zoroaſtres; in Ægypto & Phœnicia Thoth, Adris, Saturni, Mercurij appellati ſint. Atq; hæc vnica æquiuocorum nominum varietas, & multitudo vnica fuit tantarum apud Hiſtoricos & Chronologos controuerſiarum cauſa. De annis, quibus Hermes noſter vixit, non minorem apud Authores controuerſiam reperio, ſunt qui illum cum Noë velint conuerſatum, & eodem Duce in Italiam veniſſe autument; ita Chronicum Alexandrinum, quod in ſequentibus adducemus; huic ſententiæ ſubſcribunt omnes ij, qui Noëmum ab ortu Abrahæ anno quinquageſimo mortuum volunt; tametſi nos meliores Chronologos ſecuti mortem Noëmi triginta annis Abrahæ ortum anteuertamus; vtraque ſententia cum ijs, quæ de Triſmegiſto tradimus, ſuam tueri poteſt authoritatem. Suppono itaque primos illos Patriarchas Noëmidas, Sem, Cham, & Iaphet, eorumque progeniem longiſſimæ vitæ fuiſſe, adeò, vt nonnullos ex ſacris litteris, ad ipſa vſque Ioſephi tempora

Hermes nepos, pronepos, abnepos Chanaan, Chami.

ra

ra perueniſſe, demonſtrari poſſit; Quod ſeculum & Hermetem noſtrum propè acceſſiſſe, ex geſtis eius luculenter oſtenditur. Quem nonnulli 180. annos vixiſſe putant, ita Roſſelius in Triſmegiſtũ comentator; At eum 190. annis vixiſſe, in ſuo Mercurio Triſmegiſto opinatur Boiſſardus. Quidam Triſmegiſtum cum Zoroaſtre confundentes, eum 100. annis in deſerto contemplationi rerum vacantem vixiſſe, & totidem humano generi erudiendo ſuperfuiſſe, ita Xanthus Lydius. Alij eum tot annos vixiſſe exiſtimant, quot prior ille ante diluuium Hermes, quem Enoch diximus, videlicet 365. diebus, ita Abenuaſchia de agricultura Ægyptiorum:

وكان جميعا الايام هرميس هو ادريس الثنيه ثلثمايه وخمس وستين سنه وهو بزمان الكيانه يتساوي الزمان والسنه خنوخ هو ادريس اول

Et fuerunt anni dies Hermis, ipſe eſt Adris ſecundus, trecenti ſexaginta quinque anni, quibus æquauit annos & tempus Henoch, ipſe Adris primus. Hanc ſententiam vtpote myſticis rationibus turgentem, ideò libentiùs receperunt Aegyptij, quòd animam prioris Hermetis, id eſt Hanuch, in hunc noſtrum Hermetem κατὰ τὴν μετεμψύχωσιν, tranſuolutum ſuperſtitioſiùs opinarentur: Nos eorum ſententiæ adſtipulamur, qui Hermetem 190. annos attigiſſe memorant; huic enim innixi, ſiuè eum ante, ſiuè poſt Abraham ortum dicamus, ſemper tamen, eorum quæ de ipſo retulimus, geſtorum inſignem cum temporibus aſſignatis conſonantiam exhibebimus. Noë mortuus eſt 350. annis poſt diluuium Abraham ortus eſt 383. poſt diluuium ſecundùm nos; ſecundùm alios 292. annis; atque ſic Noë mortuus fuiſſet 58. annis poſt natiuitatem Abrahæ; ſiuè quod idem eſt, Abraham vixiſſet cum Noëmo ſuperſtite 58. annis. Secundùm noſtram verò ſententiam, vti ex Chronologia noſtra patet, Noëmi mors Abrahæ ortum anteuertiſſet 33. annos. Quidquid ſit, quamcumque ſententiam tenebimus, ſemper ætatem 190. annorum Mercurij noſtri vſque ad Iſaacidis tempora, filiorumque propaginem deducemus, quæ omnia, cùm ex Chronologia noſtra huic operi præfixa, luculenter pateant, eo Lectorem remittimus. Diſcuſſo igitur tempore, & qualitate Mercurij Triſmegiſti, jam tempus poſtulat, vt de libris eius etiam aliquid pari paſſu dicamus, ne tam diuini Authoris monumenta conſultò prę-terijſſe videamur.

De Libris Mercurij Triſmegiſti.

Libri Mercurij *Triſmegiſti ex Seleuco & Manetho* apud Iamblichum.

IAmblichus in libro de myſterijs Aegyptiorum refert Mercurium hunc Triſmegiſtum, non tantùm Philoſophiæ, ſed & totius Aegyptiacæ Sapientiæ, quam & lingua Aegyptiaca tradiderit, fuiſſe Authorem & Principem, producitque teſtimonium Seleuci & Manethi veterum Authorum, aſſerentium, ſcripſiſſe eum de vniuerſa Aegyptiorum Sapientia in lingua Aegyptiaca, libros triginta ſex millia & quingentos viginti nouem: quorũ in particulari recenſentur de Dijs Empyreis libri centum: de dijs æthereis libri centum: de Dijs cœleſtibus libri mille, quorum plerique ex lingua

Ægyptiaca in Græcam tranſlati ſunt à viris Philoſophiæ non imperitis: Clemens 6. Stromat: ſcribit, ætate ſuâ apud Ægyptios extitiſſe infrà ſcriptos libros, hoc eſt, de vniuerſa Ægyptiorum Philoſophia libros triginta ſex. De Medicina, libros ſex. De Sacerdotalibus, decem; De Aſtrologia, libros quatuor. Nolim tamen quenquam hoc loco exiſtimare, Triſmegiſtum integra volumina triginta ſex millia ſcripſiſſe: ſed per hujuſmodi libros intelligi propriè in lingua Ægyptiaca κισχοεε, hoc eſt, certa quædam Syſtemata hieroglyphica, quibus varias artes, & ſcientias indigitabat; vt in decurſu Operis oſtendetur, vel etiam κισχοεε ſubindè ſumuntur pro certis Concluſionibus ſcientificis; ſeù ſcientijs, ac gnomis de qualibet materia propoſitis, atque ita ſumenda ſunt iſti triginta ſex mille libri, quos Authores referunt. Quorum deindè ex ſelectioribus propoſitionibus, ſeù theſibus aliquæ fuſiorem dederint ſeparatim tractandi materiam, qui commentariorum loco fuerint.

Clemens Alexandrinus
Libros Hermetis ſua ætate ſupereſtites.

36000. Libri ab Hermete conſcripti quomodo accipiendi.

Hinc falſum quoque eſſe patet, imò temerarium dicere, Ægyptios ante Moyſen præter hieroglyphicas, nullas alias litteras habuiſſe; Nam vti oſtendimus, vnanimis omnium Orientalium opinio, imò traditio fuit, Triſmegiſtum eos libros, quos citauimus, in papyro vulgari linguâ, hoc eſt, Ægyptiacâ ſcripſiſſe, & ſecretiora Columnis quoq; inſcripſiſſe; Cùm verò Triſmegiſtum ante Moyſen vixiſſe demonſtrauerimus, imò Moyſen vniuerſâ Ægyptiorum ſapientiâ ab eodem Triſmegiſto tradita, imbutum conſtet; certè ipſum & ſcripſiſſe, ſaxiſque inſcripſiſſe adeò certum eſt; vt de eo ampliùs dubitari nemo debeat. Imò ipſemet id teſtatur in libro ſacro, vbi Auus Hermes ita inducitur, loquens: Οὗτοι τὰ κρυπτά, φησιν Ἑρμῆς, τῶν ἐμῶν ἐπιγνώσονται γραμμάτων πάντων, καὶ διακρινοῦσι καὶ τινα μὲν αὐτοὶ κατέξουσιν: ἃ δὲ καὶ πρὸς εὐεργεσίας θνητῶν φθάνει, στήλαις καὶ ὀβελίσκοις χαράξουσιν. *Iſti arcana, ait Hermes, meorum Scriptorum omnium agnoſcent, & diſcernent, & aliqua ipſi continebunt. Quæ verò ad mortalium beneficium tendunt, (hoc eſt, quæ ad euitanda mala & acquirenda bona Geniorum ope ſapienter inſtituta ſunt) Columnis, & Obeliſcis inſculpent.* Et in eodem citato libro ita de ſuis libris loquitur: Ὦ ἱεραὶ βίβλοι τῶν ἀφθάρτων, αἳ τετεύχατε ἀπὸ μοῦ χείρονας τῆς ἀφθαρσίας φαρμάκῳ χορηγίας, ἐπικρατῶ ἀσαπεῖς διὰ παντὸς αἰῶνος καὶ ἄφθαρτοι διαμείνατε χρόνους καὶ ἀθεώρητοι ἀνευρέτοι γινόμεναι παντὶ τῷ ταύτῃ παροδεύειν μέλλοντι παιδείᾳ: *O libri ſacri rerum incorruptibilium, qui ſortiti eſtis à me deteriora dona, quàm incorruptionis pharmacum, immarceſcibiles toto tempore, & incorruptibiles permanete inconſpicui, atque incomperti ab omni, qui hanc diſciplinam tranſgreſſus fuerit.* Quibus verbis materiem, de quibus libri tractant, adeò ſublimem eſſe innuit, vt nemo eam ingenio aſſequi poſſit, niſi viuendi præcepta in ſacro ſermone tradita ad amuſſim ſeruauerit. Ex quibus abundè patet, linguam Aegyptiacam poſt confuſionem ſtatim ſecundas partes in linguarum primatu tenuiſſe, fuiſſeque poſt Hebraicam doctrinalem, quâ omnium artium atque ſcientiarum monumenta conſignarentur, primam; quæ partim ex prioribus, partim ex ſequentibus luculentiùs patefient. Imò ex vtroque librorum genere Græcos Philoſophos ea de cauſa in

Litterarum vſualium inventum Mercurij, & ante Moſen viguit.

Qualis doctrina Lapidibus inciſa fuerit.

Vtrum libri Triſmegiſti adhuc ſuperſint.

in Aegyptum profectos ſcientiam hauſiſſe, idem Iamblichus docet. Porrò vtrum hodiernâ die priſcorum adhuc Codices veteri linguâ Aegyptiacâ hoc tempore ſuperſint, meritò quis dubitare poſſet. Certè tempore Clementis eos ſuperfuiſſe paulò ante vidimus: de modernis itaque temporibus quæſtio eſt. Certè vti nulla res me tam dubium, perplexumque tenuit, quam hoc ipſum, ita nihil majori quoque cura, diligentiâque inquiſiſſe me memini, quo id conſecutus videor, vt jam certi aliquid me in medium proferre poſſe confidam. Nam cum Aegyptijs litteratis vltro citroque inſtituto commercio; intellexi tandem, hujuſmodi Codices veteri linguâ ſcriptos aliquos adhuc ſupereſſe: verùm eorundem Catalogum à Michaële Schaia Coptita ad me tranſmiſſum, & in Supplemento ad Prodromum Coptum impreſſum, hic repetendum duxi.

SYNOPSIS

Librorum veterum Aegyptiorum Aegyptiacà linguà conſcriptorum, quæ in diuerſis Aegypti Bibliothecis præſertim in illa Cayri Madraſe dicta, adhuc ſuperſunt.

I. ϧⲉⲛⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⲉⲧⲥⲁⲡϣⲱⲓ ⲛⲉⲙ ⲧⲉⲧⲁⲝⲓⲥ ⳿
Id eſt, De Mundo ſuperiore, ejuſque ordine.

II. ϧⲉⲛⲫϯ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲁ̀ⲅⲅⲉⲗⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲡⲟⲩⲫⲩⲥⲓⲥ ⳿
Id eſt, De DEO, & Angelis, eorumque natura.

III. ϧⲉⲛⲑⲣⲉⲥⲕⲓⲁ ⲛ̀ⲧⲉ ⲛⲓⲡⲁⲗⲉⲟⲥ ⲅⲩⲡⲧⲓⲟⲥ ⳿
Id eſt, De Religione veterum Aegyptiorum.

IV. ϧⲉⲛⲛⲓⲇⲉⲙⲟⲛⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲡⲟⲩⲧⲁⲅⲙⲁ ⲉⲃⲟⲗⲡⲓⲕⲟⲥⲙⲟⲥ ⳿
Id eſt, De Dœmonibus, eorumque ordine, & officio in mundo

V. ϧⲉⲛϯⲫⲩⲥⲓⲥ ⲛ̀ⲧⲉ ⲡⲓⲕⲉⲱⲛ ⳿
Id eſt, De natura Fluminis Nili.

VI. ϧⲉⲛⲛⲓⲧⲁⲃⲓⲣ ⲛ̀ⲭⲏⲙⲓ ⳿
Id eſt, De Nomis Aegypti.

VII. ϧⲉⲛⲡⲓⲥⲧⲉⲣⲉⲱⲙⲁ ⲛⲉⲙ ⲛⲉϥⲡⲁ̀ⲣⲅⲟⲥ ⲛⲉⲙ ⲛⲉϥⲑⲱϣⲃϣ ⳿
Id eſt, De 12. ſignis Zodiaci, & de Influentijs eorum.

VIII. ϧⲉⲛⲛⲓⲙⲟⲛⲏ ⲛ̀ⲧⲉ ϯⲙⲉⲧⲓⲟϩ ⳿
Id eſt, De manſionibus Lunæ.

IX. ϧⲉⲛⲡⲓⲣⲉϥϣⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲓⲣⲉϥϣⲟⲩⲱⲧ ϩⲉⲃⲟⲗ ϩⲉⲛ ϯⲙⲁⲗⲉⲁ ⲛⲉⲙ ϯⲅⲉⲛⲛⲏ ⳿
Id eſt, De Pōderibus, & Menſuris, tàm nouis, quàm antiquis.

X. ϯⲓⲥⲧⲟⲣⲓⲁ̀ ⲛ̀ⲭⲏⲙⲓ ⲛⲉⲙ ⲛⲉⲥⲁ̀ⲃⲉⲩ ⲛⲉⲙ ⲛⲟⲩⲣⲟ ⳿
Id eſt, Hiſtoria Aegypti, & Regum eius, & Sapientum eius.

XI.

XI. ϯϩⲓⲥⲧⲟⲣⲓⲁ ⲡⲓⲉⲣⲫⲉⲉⲩ ⲛ̀ⲧⲉⲑⲏⲣⲓⲟⲛ ⲛ̀ⲧⲉⲭⲏⲙⲓ ⳼
Id eſt, Hiſtoria Animalium Aegypti.

XII. ϧⲉⲛⲛⲓⲁⲃⲟⲧ ⲛ̀ⲧⲉⲣⲉⲙⲛ̀ⲧⲁⲓⲟⲥ ⳼
Id eſt, De Menſibus Aegyptiorum.

XIII. ⲡⲓⲉⲣⲫⲉⲉⲩⲓ ⲛ̀ⲧⲉⲛⲓϣϣⲏⲛ ⲛⲉⲙⲡⲓⲕⲁⲣⲡⲟⲥ ⲛⲉⲙⲛⲓϩⲣⲏⲣⲓ ⳼
Id eſt, De Plantis, Floribus, Fructibus, eorumque vſibus in ſacris.

XIV. ϧⲉⲛⲛⲓϩⲟⲩⲣⲟⲥ ⲛⲉⲙⲛⲓⲥⲑⲟⲓⲛⲟⲩϥⲓ ⲛⲉⲙⲛⲓⲧⲣⲁⲭⲟⲥ ⳼
Id eſt, De omni genere ſeminum, granorum, lapidum, aromatum, eorumque vſibus in Sacris.

Atque hi ſunt librorum tituli, qui in Aegypto adhuc ſupereſſe dicuntur; vtrum verò hi Mercurij ſint, vel alterius cujuſdam Authoris, non habeo quod dicam; cùm omnes ſine Authoris nomine ad me tranſmiſſi ſint; Certè quinque priores neſcio quid Hermeticum olent. Quicquid ſit, ex hoc exiguo ſpecimine clarè patet, & libros veteri linguâ identidem tranſcriptos adhuc conſeruari. Verùm de hiſce vide, quæ fuſiùs tractauimus in Prodromo Copto, ejuſque Supplemento theſauro linguæ Aegyptiacæ reſtitutæ annexo. Verùm antequam hoc Caput concluderē, omittere non potui, quin quorundam de veritate librorum Hermeticorum, tanquam ſuppoſititiorum, injuſtam cenſuram hoc loco examini ſubderem, vt veritate cognitâ, quid verè tandem ſentiendum ſit, pateret.

DIGRESSIO.

Vtrum Pœmander & Aſclepius veri Hermetis Triſmegiſti? num ſuppoſititÿ partus ſint?

ITa quibuſdam ingenijs à natura comparatum eſt, vt ijs potiſſimum rebus, quæ longo ſeculorum ordine à quibuſuis doctiſſimis Authoribus in pretio & æſtimatione fuerunt, ſuamque Authoritatem ſolidiſſima doctrina hucuſque ſine violentia ſuſtinuerunt, expungendis, infringendis, penituſque abolendis operam impendant; quo quidem nihil aliud pro ſcopo habere videntur, niſi vt doctrinam tot inſignium, grauiumque virorum æſtimatione partam prorſùs aboleant, alioſque hoc pacto omnium præteritorum temporum Scriptores cœcos fuiſſe, ſe verò ſolos Ariſtarchos illud αὐτὸς ἔφα ſollicitiùs ambientes, inſolenti ſanè & intolerabili oſtentatione, mundo venditent Quæ ſanè molimina præterquam quòd limites modeſtiæ excedant, ingeniumque arrogans & temerarium arguant, mirum quoque dictu eſt, quam graue Reipublicæ Literariæ detrimentum inferant, cùm hoc pacto nihil propè ſit, ſiuè ſacra, ſiuè profana monumenta ſpectes, quod cum maxima animorum confuſione & perplexitate inextri-

Omnia in dubiũ reuocantes.

Reip. Lit. pernitioſi.

cabili in dubium vocari non poſſit; quodque diuellere, & è medio tollere non liceat; Vndè ego eam ſemper ſemitam tutiſſimam eſſe ratus ſum, quæ multo tempore, diuturno Veterum ſtudio, pertinaci doctiſſimorum hominum labore, ſedula ſapientiſſimorum Patrum inueſtigatione trita fuit, quos ſi quis cœcos fuiſſe, aut ijs rerum vetuſtarum Scientia antepone-re ſeſe audaciùs præſumpſerit; eum ego ijs appoſuero, quibus ſimiles Plutarchus in dialogis, his verbis:

Τίνα νομίζεις γλαφυρὸν παντοκείτην ἔφορε. ἔφ.
Μισόσοφον Βάττον

Quemadmodum igitur præpoſterum hoc judicium, & vehemens contra-dicendi pruritus, in varijs paſſim & magni momenti argumentis, hoc critico ſeculo aduertitur; ita vel maximè in celeberrimis libris Pœmandro & Aſclepio, genuinis Mercurij Triſmegiſti doctiſſimorum omnium ferè ſeculorum hominum calculo approbatis in dubium reuocandis eluceſcit; Quàm verò dictos libros ſuppoſititij partus falsò, quàm iniuſtè & imperitè ſimiles Philologaſtri, arguant; mearum partium eſſe ratus ſum, hoc loco oſtendere.

Obiectiones Aduerſariorum. Contradictionis cardo in hiſce potiſſimùm verſatur, quòd multa paſſim in memoratis voluminibus occurrant, quæ poſteriorum ſeculorum doctrinam ſapiant; quòd nimis apertè de Sacra Triade, de Verbo diuino, diſputet, quòd in ijs de fidei noſtræ myſterijs clariùs, quàm ab Ethnico Philoſopho præſtari poſſit, ratiocinetur. Quòd denique Græcorum, qui tunc temporis, quô Mercurius hæc ſcribebat, necdum eſſe poterant, mentionem faciant. Vt itaque lis optima methodo decidatur:

Suppono Primò ex præcedentibus fusè allatis, Mercurium Triſmegiſtum Abrahæ temporibus floruiſſe, eundemque maximè diuinitatis arcanorum ſtudio, & inueſtigationi deditum fuiſſe. Secundò eum non Græcâ ſed Ægyptiacâ linguâ ſuâ poſteris monumenta conſignaſſe. Tertiò, eum à primæuis mundi Patriarchis, quorum cum nepotibus conuerſatus fuerat, multa de natura DEI, de beneficiis in humanum genus collatis, & conferendis accepiſſe; vt proindè mirum non ſit, tam eum propè Orthodoxæ Theologiæ Sacramenta attigiſſe; quibus ſuppoſitis.

Hermeticos libros legitimos ex Authoritatibus SS. PP. oſtenditur. Dico Primò, hoſce libros proprios & genuinos Hermetis Triſmegiſti partus eſſe; cuius teſtis eſt S. Iuſtinus Martyr, & omnium Orthodoxorum Philoſophorum vetuſtiſſimus, qui paulò poſt mortem S. Ignatii mundo natus, anno verò, ipſo teſtante, poſt Chriſtum 150. Apologiam contra Gentes ſcripſit, hic in calce parænetici ſui hęc habet de Triſmegiſti voluminibus; poſtquã enim eas ad Sybillina, Prophetarũq; monumenta ſtudioſè peruoluenda exhortatus eſſet his verbis tandẽ ſuam concludit parænesin:

S. Iuſtinus Martyr & Philoſophus. εἰ δέ τις οἴοιτο παρὰ τῶν πρεσβυτάτων παρ' αὐτοῖς ὀνομασθέντων φιλοσόφων, καὶ περὶ τοῦ Θεοῦ μεμαθηκέναι λόγον, Ἀκμῶνός τε καὶ Ἑρμοῦ ἀκουέτω. Ἀκμῶνος μὲν ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ λόγοις πάγκρυφον τὸν Θεὸν ὀνομάζοντος. Ἑρμοῦ τε σαφῶς καὶ φανερῶς λέγοντος Θεὸν νοῆσαι μέν ἐστι χαλεπὸν φράσαι τε ἀδύνατον. ᾧ καὶ νοῆσαι δυνατὸν παντάχοθεν τέινυν εἰδέναι προσήκει. ὅτι οὐδαμῶς ἑτέρως περὶ Θεοῦ

ἢ τῆς

ἢ τῆς ὀρθῆς θεοσεβείας μανθάνειν. οἷόν τε ἢ παρὰ τῶν προφητῶν μόνον τῆς διὰ τῆς θείας ἐπινοίας διδασκόντων ὑμᾶς. hoc eſt: *Quòd ſi quis mauult ab antiquiſſimis Philoſophis de ſuo diſcere Acmonem,* (lege Ammonem) *& Mercurium audiat; Ammonem, qui in ſermonibus ſuis Deum nominat occultiſſimum. Mercurium verò diſertè dicentem Deum intelligere eſſe difficile, eloqui verò impoſſibile etiam ei, qui poteſt intelligere. Certò igitur perſuaſum eſſe oportet, haud aliundè rectum Dei cultum poſſe percipi, quàm à ſolis Prophetis, ex authoritate diuini Spiritus nos docentibus.* Quæ omnia, prout S. Iuſtinus citat, inueniuntur Capite 8. Pœmandri, & in Aſclepio varijs in locis. Cùm itaque Iuſtinus Mercurium vocet antiquiſſimum, & Pœmandrum, Aſclepiumque ad diuinæ naturæ vnitatem contra Gentes concludendam adducat; Certum eſt, eos poſt Chriſtum, quemadmodum Aduerſarij contendunt, nequaquam ſcriptos eſſe potuiſſe, multò minùs ab Hæreticis eô tempore vigentibus. Nouimus autem Iuſtini temporibus primo poſt Chriſtum ſeculo præter Simonem Magum, Hermogenem, Cerinthum, Ebionem, Marcionem, Baſilidem, Carpocratem, & Gnoſticos, alios Hæreticos non fuiſſe, qui tantò ingeniô pollerent, vt paris ſublimitatis & doctrinæ libros concinnate potuerint; accedit quòd dicti Hærætici potiùs eorum, quæ de Patre, de Verbo, & Spiritu Opifice, Mercurius ſapienter in ſcriptis ſuis, & quantùm lumen naturæ permiſit, rectè dixit, ſenſitque, deſtructores potiùs, quàm aſſertores fuerint; Iuſtino ſucceſſit Origenes, qui & ipſe adducens memorata Mercurij Scripta; ſic contra Gentes concludit: *Philoſophia enim neque in omnibus legi Dei contraria eſt, neque omnibus conſona; multi enim Philoſophorum veterum, id eſt Mercurius & Plato, vnum eſſe Deum, qui cuncta crearit, dixerunt; atque in hoc conſentiunt legi, aliquanti autem hoc adijciunt, quòd Deus cuncta per Verbum ſuum fecerit & regat, & Verbum Dei ſit, quo cuncta moderentur; in hoc non ſolùm legi, ſed & Euangelijs quoque conſona ſcribunt.*

Libri Hermetici poſt Chriſtum nô potuerunt ſupponi.

Origines hom. XIII. in 26. cap. Gen.

Non dicam hic de Tertulliano, Clemente, alijſq; quos ſuo loco opportunius citabimus; certè Lactantius Firmianus hiſce vno circiter ſeculo poſterior, tam apertè de Mercurij memoratis operibus loquitur, vt ſola eius authoritas ad notam ijs illatam abſtergendam ſufficiens eſſe poſſit, ſic enim loquitur l. 1. c. 6. *Nunc ad diuina teſtimonia tranſeamus, ſed prius vnum proferam, quod eſt ſimile diuino, & ob nimiam vetuſtatem, & quod is, quem nominamus ex hominibus inter Deos relatus eſt; Apud Ciceronē C. Cotta Pontifex diſputans contra Stoicos de Religionibus & de varietate opinionum, quæ ſolent eſſe de ijs, vt more Academicorum omnia faceret incerta, quinque fuiſſe Mercurios ait, & enumeratis per ordinem quatuor, quintum fuiſſe eum, à quo Argos occiſus ſit, ob eamque cauſam in Aegyptum profugiſſe, atque Aegyptijs leges ac litteras tradidiſſe; Hunc Aegyptij Thoth appellant, à quo apud eos primus anni ſui Menſis, ſcilicet September, nomen accepit, idem oppidum condidit, quod etiam nunc* Ἑρμόπολις *vocatur, & Saitæ ſeruant, & colunt eum religiosè, qui tametſi homo fuerit antiquiſſimus, tamen & inſtructiſſimus omni genere doctrinæ, adeò vt ei multarum rerum & artium ſcientia Triſmegiſto cognomen imponerent. Hic ſcripſit libros & quidem multos*

Lactantius Firmianus de vera Rel.

tos ad cognitionem diuinarum rerum pertinentes, in quibus maieſtatem ſummi ac ſingularis Dei aſſerit, iiſdemque nominibus appellat, quibus nos Deum & Patrem, ac nè quis nomen eius requireret, ἀνώνυμον, ſcilicet ſine nomine eſſe dixit, eò quòd nominis proprietate non egeat, ob ipſam ſcilicet vnitatem. Verba eius ſunt: ὁ δὲ Θεὸς εἷς, ὁ δὲ εἷς ὀνόματος οὐ προσδέεται, ἐστὶ γὰρ ὢν ἀνώνυμος; *& paulò poſt; quia quod Mercurius ille Ter maximus, cuius ſuprà mentionem feci, Deum non modò* ἀμήτορα *ſed &* ἀπάτορα *appellauit.* Verba quæ citat hic ex Triſmegiſto, ſunt deprompta ex Aſclepio; vt proindè nemini ſenſatiori Philoſopho, de fuco ſuborto ſuſpicio eſſe poſſit, aut debeat; Hunc eundem librum Aſclepium fusè citat S. Auguſtinus, lib. 8. de Ciuitate Dei, cap. 23. 25. & 26. quæ cùm fuſiora ſint, quàm vt pro temporis breuitate exſcribi potuerint, ad eos Lectorem remitto.

S. Auguſtinus lib. 8. de Ciu. Dei.

Patet itaque in ſumma ſemper æſtimatione fuiſſe hoſce duos Mercurij libros Pœmandrum & Aſclepiũ; non apud prophanos tantùm Authores, ſed & ſanctos Patres, qui horum authoritate fulti tanquam antiquiſſimorum, ſuam de Deo trino & vno ſententiam omnibus modis contrà eas ſtabilire contenderunt; hoc autem tanto ſtudio non præſtitiſſent, ſi non ſciuiſſent, eos & antiquiſſimos, & veros & genuinos Hermetis partus eſſe; & apud omnes iſtius temporis Philoſophos ſummo in pretio fuiſſe, imò ſufficientes ad gentes ſuæ πολυθεΐας conuincendas. Atque hic eſt Theutus ille celebris inuentor litterarum, cuius librorum, ſtudiorumque Plato in Phædro meminit, eumq; ex perſona Thamuz Regis Ægypti, nunc Θεὺθ τεχνικώτατον, *Theuth artificem maximum,* πατέρα τῶν γραμμάτων, *litterarum Parentem* vocat, aitque eum libros ſuos, litteris nouis â ſe inuentis exaratos Thamuzo ſubtiliorum rerum, quę in eo cõtinebantur, ignaro oſtendiſſe, ab eodem reprehenſum, quòd ſuis inuentis Characteribus oblivionem potiùs, quàm earum rerum, quæ priuata & oretenus tradita inſtructione meliùs animis hominum inſeruntur, perceptionem intellectionemq; induceret. Sed audiamus verba Platonis: ἤκουσα τοίνυν περὶ Ναύκρατιν τῆς Αἰγυπτίων γενέσθαι τῶν ἐκεῖ παλαιῶν τινα Θεῶν, οὗ καὶ τὸ ὄρνεον τὸ ἱερὸν, ὃ δὴ καλοῦσιν ἶβιν. αὐτῷ τε ὄνομα τῷ δαίμονι εἶναι Θεὺθ. Τοῦτον δὲ πρῶτον ἀριθμόν τε καὶ λογισμὸν εὑρεῖν, καὶ γεωμετρίαν, καὶ ἀστρονομίαν, ἔτι δὲ πεττείας τε καὶ κυβείας, καὶ δὴ καὶ γράμματα. Βασιλέως δ' αὖ τότε ὄντος Αἰγύπτου ὅλης Θαμοῦ περὶ τὴν μεγάλην πόλιν τοῦ ἄνω τόπου, ἣν καὶ Ἕλληνες Αἰγυπτίας Θήβας καλοῦσι, καὶ τὸν Θεὸν Ἄμμωνα. παρὰ τοῦτον ἐλθὼν τὰς τέχνας ἐπέδειξε, καὶ ἔφη δεῖν διαδοθῆναι τοῖς ἄλλοις Αἰγυπτίοις. *Audiui equidem circa Naucratin Aegypti priſcorum quendam indigetum Deorum extitiſſe, cui dicata ſit auis, quam Ibin vocant. Dæmoni autem ipſi nomen eſſe Theuth; hunc primum, & numerum, & numeri computationem inueniſſe, & Geometriam, & Aſtronomiam, talorum luſus, & aleæ ludos, & litteras; Erat tunc totius Rex Aegypti Thamuz (ſiuè Oſiris, ſic enim Hebræi & Chaldæi Oſirin & Adonim vocant) & in ampliſſima Ciuitate, quam Græci Aegyptias Thebas vocant, habitaſſe; Deumq́; Vrbis illius cuſtodem, Ammonem. Ad hunc Regem Theuth profectus, artes ſuas demonſtrauit, edixitq́; oportere illas deinceps Aegyptijs cæteris diſtribui.*

Plato in Phædro.

Pa-

Patet igitur, Pœmandrum & Aſclepium Hermeticos libros minimè ſuppoſititios habendos, neq; â quopiam Hæreticorum primò poſt Chriſtum ſeculo florentium ſupponi potuiſſe; Cum iam tunc ij ob ſummam vetuſtatem in ſumma apud omnes exiſtimatione fuerint; neq; vllum quoque, quantum quidem ſedula inueſtigatione colligere licuit, iſtorũ temporum hæreſæos veſtigiũ ſub ijs deprehendatur, quin potius cum de Deo, de Mente opifice, de eius in mundum corporeum influxu; de Deo Genijſque attrahendis per caſtam & ſanctis operationibus fœcundam vitam tractent, ratiociniaque ſecundùm lumen naturæ inſtituta contineant, turpiſſimis primi ſæculi, atque occulta Dœmonum operatione contaminatis ſectis, tantùm abeſt vt conſona ſint, vt potiùs plurimum diſſona ijs cenſeri debeant, tametſi non negem, multa in ijs Orthodoxæ Religioni contraria, ſed hoc Ethnico Philoſopho lumine ſupernaturali fidei deſtituto condonendum eſt. A nullo Hæretico ſuppoſiti ſunt.

Multis itaque annis ante Chriſtum ex Ægyptiaca lingua in Græcam conuerſi ſunt, quiſquis tandem tranſlator eorum fuerit, certè S. Cyrillus meminit, quindecim librorum Hermetis de Dei natura tractantium, quos ab Athenienſe quodam tranſlatos in Græcũ aſſerit. Quæ ſi vera ſunt, haud vero abſimile eſt, inter eoſdem fuiſſe Pœmandrũ quoq; & Aſclepium; quorum hunc tandem Apuleius, qui Iuſtino ferè Synchronus fuit, latini iuris fecit. Plato adeò ſibi in Zoroaſtræis & Hermeticis operibus ſui juris faciendis complacuit, vt qui diligenter horum ſcripta inter ſe contulerit, eadem ferè, ſiuè phraſin, modumque dicendi, ſiuè myſticas rationes ſpectes, deprehendat; quæ omnia fuſiſſimè in Oedipo deducimus. Imò Pſellus & Plethon in Zoroaſtræa oracula commentantes, poſtquam multa de DEO & Intelligentijs, de Ideis in mente diuina exiſtentibus, de Geniorum & Dœmonum choris, & varijs claſſibus in dictis oraculis contentis, diſceptarunt, tandem totum diſcurſum his verbis claudunt: τούτων δὲ δογμάτων τὰ πλείω καὶ Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων ἐδέξαντο. οἱ δὲ περὶ Πλωτῖνον καὶ Ἰαμβλιχον, Πορφύριον τε καὶ Πρόκλον πᾶσι κατηκολούθησαν, καὶ ὡς Θείας φωνὰς ἀσυλλογίστως ταῦτα ἐδέξαντο. *Atque Plato quidem & Ariſtoteles plures ex enumeratis opiniones receperunt. Plotinus verò, Iamblichus, & Proclus, eorumque diſcipuli omnes in vniuerſum approbarunt, & non ſecùs, ac diuinas voces abſque vllo diſcrimine, & examine admiſerunt.* Hos ſecutus eſt Rabbi Simeon Ben Iochai, qui in Zohar, dùm de diuinis attributis altiſſimè diſputat, mentionem facit haud infrequentem librorum Hermeticorum his verbis: כמו נקרא בספרי חרמים שבלעז מרקלים *Quemadmodum legimus in libris Hermis, quem Barbari dicunt Marcolis*, id eſt Mercuriũ. Huic aſtipulatur Akiba, Saadias, alijque ex Mecubalim haud infimæ notæ, quos ſuo loco allegabimus. Quid Arabes de Hermete, eiuſque libris cenſuerint, in præcedentibus fuſè allegatum inuenies. Quòd verò Aduerſarij hic obijciant, eos, quod apertiùs de Sacra Triade, & Verbo diuino loquantur, imò Euangelicas quaſdam veritates propè verũ attingant, ideò difficilè vide-

Quis tranſlator librorum Hermeticorum fuerit.

Pſellus in Oracula Zoroaſtris.

Ben Iochai in Zohar.

Marcolis idem quòd Mercurius.

videri ab vllo ante Chriſtum Philoſopho fuiſſe compoſitos; his reſpondemus: Hanc eandem ob cauſam Platonem, & Philonem reprobandos, cùm vterque tam ſubindè propè veritates quaſdam Euangelicas attingant, vt Chriſtiani Doctores videri poſſint, imò nonnulli ex poſterioribus Centones Euangelicos ex ipſis Platonicis libris concinnare auſi ſunt; & de Platonicis quidem cum Chriſtianorum dogmatum conſonantia fuſe in V. libro huius Operis. De Philone Iudæo aliqua hoc loco adducenda duxi, qui in Hexamero τὸν Θεὸν γεννικώτατον καὶ δεύτερον τοῦ Θεοῦ λόγον, *Deum fœcundiſſimum, ſecundùm Verbum Dei* vocat, quæ omnia Hermetis verbis in Pœmandro conſonant; *Deus vtriuſque ſexus fœcunditate pleniſſimus, alteram mentem Opificem genuit.* Philo ἥλιον λόγον Θεῖον, *Solem Verbum diuinum* dicit; dicit & hoc Pœmander ἥλιον νοῦν τοῦ Θεοῦ, & in Euangelio ipſa Veritas: *Ego ſum lux Mundi*; & Eccleſia: *Sol Iuſtitiæ Chriſtus Deus noſter.*

Flato & Phi. Chriſtiani ſcripſerunt.

Philo.

Præterea vocat Philo ex Platone Verbum Θεοῦ εἰκόνα καὶ ἄγγελον αὐτοῦ λόγου, λόγον πρωτόγονον υἱόν. *Figuram Dei, & Angelum Verbi ipſius, & primogenitũ filium*, vocat & iiſdem nominibus S. Paulus Chriſtum, *Splendorem Patris, & figuram Subſtantiæ eius, primogenitũ filiũ Patris, & magni Conſilij Angelũ.* Sacræ literæ in alio loco; & nè quis tropicè illos locutos dicere poſſit, audiat quę Philo in lib. de Inſom. de hoc Verbo dicat: ἔχει γὰρ ἄρχοντα ἐπικείμενον τὸν δημιουργικὸν λόγον τοῦ πάντος διαπότην μετ' ἐκεῖνον πρώτη δύναμις ἀγέννητος, ἀπείραντος, ἐξ ἐκείνου προηκόπτουσα, καὶ ἐπίκειται καὶ ἄρχει τῶν δι αὐτοῦ δημιουργηθέντων ἐπὶ δι τοῦ παντελοῦς πρόγονος, καὶ τέλειος καὶ γόνιμος γνήσιος υἱός. *Habet enim ſubiectus inferior mundus principē Opifex Verbum omniũ Dominũ, qui poſt ipſum eſt prima Virtus increata, infinita, ex ipſo promanans, incumbit autem et imperat his, quæ ab ipſo facta ſunt, eſt autem perfectiſſimi primogenitus et perfectus & fœcundus filius.* Quæ omnia adeò Euangelio D. Ioannis conſona ſunt, vt à Chriſtiano poſterioris ſæculi confecta videri poſſint. Futile igitur argumentum eſt eorum, qui Mercurij citatos libros ideò ſuppoſititios putant, quod fidei noſtræ myſteria nimis apertè attingant. Nouerint ipſi Deum Opt. Max. vti olim per Aſinam Baal, ita quoque ſubindè per ſublimioris ingenij Philoſophos locutum, ineffabili quadam ratione eorundem ſe intellectibus operationibuſque commiſcuiſſe; vt quemadmodum nihil humano intellectu dignius eſt, quàm ea noſſe, quæ ad diuinam naturam & beneficia in genus humanum collata pertinent; quorumque cauſa ipſe adeò mundus & quæ in mundo ſunt, condita eſſent, ita altiſſima quoq; omnium myſteria, in medio infidelitatis & gentilitiorum errorum tenebris veluti ſcintillas quaſdam nullo non tempore ad diuitias glorię bonitatiſque ſuæ demonſtrandas, elucęſcere voluerit. Quid quæſo Clemens, Origines, Arnobius, Lactantius, Auguſtinus & Euſebius toto Euangelicæ demonſtrationis ſuæ libro aliud cōtendunt, niſi vt fidei noſtræ myſteria ex Pytagoræorum, Platonicorũ, cæterorumque Græciæ Philoſophorum monumentis contrà gentiles concludant? Sicuti enim Deus per Sybillinos libros & oracula locutus, multa de Verbo Dei incarnato, de Sacramentis ab

Philo de Inſumnijs.

Deus ſuper naturali quadam ratione naturaliũ operationibus hominis ſe miſcet.

eo

eo inſtitutis, de morte & paſſione Chriſti, de vltimo iudicio prænunciauit; ita & veterum Philoſophorum contemplationibus naturalibus, ſupernaturalia quędam diuinorum myſteriorum ſemina (quæ eſt ipſius infinita bonitas) inſpergens, in vberrimi fructus ſegetem educere tandem ſibi complacuit. Quæ dum dico, nemo exiſtimet, me aut ſentire aut aſſerere, Pythagoram, Platonem, cæteroſq; eius ſectatores, diuina quæ eructarunt myſteria, reuelatione quadam aut ſupernaturali fidei actu à Deo hauſiſſe; ſed dico, Platonem pleraq; de Deo & Verbo opifice eà fide dixiſſe, quam ſumma vetuſtiſſimorum Ægypti ſcriptorum, potiſſimùm Mercurij Triſmegiſti, ſcriptorumque eiuſdem authoritas in animo eius generare poterant; Cùm enim multorum annorum, Secnuphidis Ægyptij Sacerdotis diſcipulus, reconditiora quæuis ex Mercurij libris proferri aduerteret, (habebant enim omnes Ægyptij Sacerdotes Hermetis libros, teſte Clemente, eo prorſus loco, quo iam Sacerdotes Orthodoxi ſacrarũ paginarũ tenent monumenta) ea tamquam aptiſſimam ingenij ſui materiam amplexus, poſteritati, multis inſuper ex proprio ingenio additis, conſignauit. Quæ omnia ex Strabone, Clemente, Euſebio, Plutarcho, alijſque his verbis oſtendit Franciſcus Patritius in libro, qui Plato & Ariſtoteles myſticus intitulatur: *diuinorum ſcientiam tametſi Hierophantæ illi, quibus ſolis commendabatur & aſſeruabatur in arcanis, tamen obſequijs ac tempore deuictis peregrinis etiam communicabant; vti ante ſecula multa Orpheo ſunt cõmunicata ab Ethimune Sacerdote, Aglaophemo ab Ochlapho, Soloni à Sonche, & à Pſenophe. Pythagoræ verò à Perenite, & Platoni tandem à Sachoniato & à Secnuphide. Quæ partim Clemens, partim Plutarchus tradidere. Obtinuit ergò Plato à præceptoribus hiſce, vt non ſolùm viua voce myſtica illorum dogmata ſibi reuelarentur, ſed etiam Hermetis libri oſtenderentur, à quibus, vt apparet, ea dogmata deſumpſit, ſed & in arcanis habere, ſicuti Hierophantæ illa in arcanis aſſeruabant, didicit, idque in more poſteà habuit, vt ea vel non ſcriberet, vel ſcriberet in ænigmate.* Eſſe autem ea de quibus Plato ſcripſit, dogmata Ægyptiorum, ita verum eſt, vt vel ipſe id fateatur in præfatione myſticæ Theologiæ ſecundùm mentem Ægyptiorum ab Ariſtotele edita, vbi apertè ſic dicit; *Se velle contemplari mundum ſecundùm mentem eorũ, qui docuerunt per notas figurarũ,* (intelligit hieroglyphica) *adeò occultas, vt nullus alius poſſit ad ſecreta huiuſmodi ſcientiæ peruenire.* Sed dicent Nomen Triſmegiſti temporibus Platonis, non dicam in vſu, ſed nè ab vllo quidem citatum fuiſſe, & conſequenter à poſterioribus confictum nomen videri. Reſpondeo, aliud eſſe in vſu, aliud non citatum eſſe, ſiquidem fieri potuit, vt tametſi apud Græcos, cæteraſque gentes illud in vſu eſſet, Græci tamen Sapientiâ florentes hoc eum nomine non allegarint, nè gloriam ſuam, quam maximè ambibant, extero Philoſopho tam ſpecioſo titulo obſcurare viderentur, eaque ab extero didiciſſe hoc ipſo confiterentur, quorum ſe inuentores apud poſteros haberi maluiſſent; vti enim Græcorum ingenium erat ambitioſum, & gloriæ, ſupra quam dici poteſt auidum, ita certum eſt, eos com-

Quinã in Ægypto fuerint Græcorum Philoſophorum Magiſtri.

Græci cur nominis Triſmegiſti non meminerint

complura, imò pleraque ab Ægyptiis, & Chaldæis accepta, ſuppreſſo eorum, à quibus hauſerant, nomine, ſui iuris, inuentioniſque feciſſe. Quæ adeò clara ſunt, vt nemo, niſi Platonicæ Theologiæ imperitus, ea negare poſſit, imò apertè id in ſuo de Ethnicæ Philoſophiæ examine demonſtrat oculatiſſimus Picus Mirandulanus, & nos eorum facta in Oedipo fusè, Deo dante, mundo ſuo tempore pandemus. Mirum itaq; non eſt, Pithagoram, Platonem, Ariſtotelem tàm parcè eorum, à quibus omnia ſua hauſerunt, magiſtrorum nomina allegare. Qui præpoſterus agendi modus etiam hoc tempore liuidos tumidoſq; quorundam animos ità obſedit, vt ægrè ad eos Authores, à quibus in litterarij argumenti concurſu multa, dum deſcripſerunt, non dicam honorificè appellandos, ſed ne nomine quidem tenùs citandos inducantur; non alia de cauſa, niſi ne gloriam ex pulchro argumento partam, alteri honorifica nominis appellatione concedere videantur. Quam tamen ſummam iniuſtitiam eſſe & plagiarium crimen ſinceris & ingenuis mentibus prorſus exoſum, nemo non videt. Tametſi itaque Græci nonnulli non ſibi vſurpandū putarint id nomen, certum tamen eſt, Chaldæos, Hebræos, Arabes, & priores quoſdam vti & poſteriores Græcos eò vt plurimum vſos eſſe, vti ex præcedentibus Chaldæis, Syris, Arabicis, Græcis allegationibus æquus Lector iudicare poterit; Seuleucus antiquiſſimus Author eum primus, vt eſt apud Patricium, vocat Ἑρμῆν Τρισμέγιστον; Suidas eum quoq; dictum refert, quod tres in Deo vno virtutes aſſeruerit primus; vt alibi citabimus: Arabes eum ob tria officia Regis, Saeerdotis & Sapientis vocant Triſmegiſtū ادريس مثلث hoc eſt, *Idris trinum*, Syri quoq; & Chaldæ eum ideò vocant ܬܠܝܬܝ ܪܒܘܬܐ *Thluthi Robuothi*, ter magnum, vt alibi oſtendimus; Aegyptij verò ob tria munia trinū ſemper exiſtimarunt, vndè Hermopoli ſtatuam eius tricipitem adorandam poſuerunt. Nomen igitur *Triſmegiſtus* à principio vſque ad vltima hæc tempora per ominum ſeculorum ordinem fuit vſurpatum; quamuis eundem alijs quoq; nominibus intitularint, vt Aegyptij Thoth, & Hermanabis; Phœnices Tautum, Plato quoque in Phædro eum ægyptio nomine vt ſuprà oſtendimus, Theuth vocauit.

Plagiarium crimen quorundam huius temporis Authorum.

Triſmegiſti nomen antiquitus vſurpatum.

Denique obiiciunt Aduerſarij, inter cætera etiam hoc, quod Græcorum in dictis libris, nomen tempore Hermetis in vſu necdum fuerit, Argumentum ſanè vti puerile eſt, ita indignum quoque, quod refutetur, ne tamen nihil de hoc dixiſſe videamur, futilitatē argumenti hiſce deſtruimus. Certum eſt, Græcorum nationem tempore Abrahę iam fuiſſe potentem, & viris illuſtribus pollentem, vti ex chronologijs patet. Nam temporibus Abrahæ & Semiramidis Sycioniorum regnum, cui primus Rex Cecrops, vel vt alij Aegialus, á quo & Peloponeſus Aegialia dicta fuit, iam tum floruit. Iſraëlis verò tempore, quo Hermes viuebat, Regnum Argiuorum, cuius Rex primus Inachus, qui & Argos condidit, floruiſſe ex Euſebio vnanimi chronologorum conſpiratione conuincitur, præterea Cecropem primum Athe-

Græcorum à temporibus Moyſi nomē viguit.

Athenienſium Regem Moyſi ſupparem fuiſſe, Trojanumque excidium 329. annis præceſſiſſe, à Sacra, profanaque hiſtoria oſtenditur. At Sycioniorum, Argiuorumq; Regna Græcorum fuiſſe, neminem tam temerarium eſſe puto, qui ſit negaturus; Cùm Cecrops primus fuerit, qui Athenienſiū Vrbi ab Ἀθηνᾶ, id eſt, Minerua nomen dederit, primus cultus Deorum in Græcia promotor. Hellenem verò Deucalionis filium vniuerſæ Græciæ nomen Ἑλλάδα primùm dediſſe, ex Phocilide apertè docetur, quem & paulò poſt Moyſen floruiſſe conſtat.

Philo. Sed dicent: Tempore Moyſis Græciam nondum Viris illuſtribus, & doctrinâ conſpicuis imbutam fuiſſe. Contra hoc argumentum ponimus illud Philonis in vita Moyſis, qui apertè aſſerit Moyſis inſtituendi gratia non ex Ægypto tantùm Viros doctiſſimos; ſed & ex Græcia aduocatos, qui eum omni Scientiarum genere imbuerent; quem locum cùm in ſequentibus adducamus, ad eum Lectorem remitto: Vt interim Orpheum, Linum, Amphionem vno circiter poſt Moyſen ſeculo florentes, Sapientiſſimos Græciæ Philoſophos taceam. futile igitur argumentum, nè dicam indignum hominibus Philologis, dùm Græcorum nomen poſteris ſeculis confictum inconſultiùs aſcribere non verentur. *Græcorum nomen ſiuè Helleniorum paulò poſt Moſen ortū.*

Quis Hermeticorum librorū tranſlator. Quis verò Hermetis librorum translator fuerit, etſi non certò conſtat, ſunt tamē qui Biti Prophetę eorundē tranſlatione adſcribant; nonnulli Philoni Biblico translatori Sanchuniatonis, alij volunt à Philippo & Ario ex Ægyptiaco in Græcum traductos; ſed audiamus de hiſce judicium Patricij, qui de translatione eorum in libro de Mercurio Triſmegiſto ita loquitur: *Quo ergò modo libelli Triſmegiſti & Aſclepius eius auditoris Græcè leguntur, facilis eſt reſponſio ex ijſdem Aſclepio & Iamblicho. Nam ille in definitionum libello, in hæc verba ſcribit:* καὶ ἔτι ἀσαφέστατα τῶν Ἑλλήνων ὕστερον βουληθέντων τὴν ἡμετέραν διάλεκτον εἰς ἰδίαν μεθερμηνεῦσαι. *Et etiam obſcuriſſima, cùm poſtea Græci voluerint noſtrum Dialectum in propriam interpretari;* *Franc. Patritius.* Iamblichus autem de hiſce Mercurij libris ita loquitur: *His ergò ita diſcuſſis, dilucida & plana ſolutio eſt nodorum, in quos ais incidiſſe te ex Mercurij libris: qui enim circumferuntur Mercurij titulos Mercuriales ſententias complectuntur, tametſi Philoſophorum lingua ſæpè vtantur, eò quòd ferè tranſcripti ab Aegyptiaco idiomate, à Viris Philoſophiæ non imperitis.* *Iamblichus.* Sed inſtabunt hoc loco iterum, nonniſi à paucis mentionē fieri Pœmandri & Aſclepij, atque adeò ea loca alijs libris competere poſſe à Mercurio conſcriptis. Reſpondeo, opus non fuiſſe Pœmandri & Aſclepij mentionem ab omnibus fieri; cùm hi libri vt plurimùm in modum dialogi contexti Orientaliū more paſſim ſine titulo prodierint antiquitùs, poſteris tandem temporibus, titulos ſuos nacti ſint, ſufficit aliquos ex SS. PP. eos ſub Aſclepij & Pœmandri nomine intitulaſſe. Prætereà hos libros Hermetis eſſe, luculentiſſimum ſignum eſt, quòd non Hermetis tantùm ingeniō, ſed & hieroglyphicæ doctrinæ ab eodem inſtitutæ perfectè, vt in decurſu hujus operis videbitur, conſonent, ſiquidem multa ijs continentur, ſiuè nomina Ægyptiaca, ſiuè

conceptus hieroglyphicos conſideres, quæ à nullo niſi ab Hermete, vel Hermetis diſcipulo confici potuerunt. Verùm cùm de hiſce fuſiùs in Oedipo, & in 2. libro hujus Operis actũ ſit, eos Lector curioſus adire poterit. Manet igitur Hermeticos libros, de quibus hucuſque fuſiùs, quàm par erat, diſſeruimus, veros & genuinos Hermetis partus eſſe, omnium ſeculorum Authoritate cõprobatos; quos ſi nonnulli peruicacioris ingenij oppugnare inſiſtãt, illis nihil aliud opponere poſſum, niſi, quòd eadẽ prorsùs temeritate, qua iſti Hermeticos libros reprobant, eadem & ego Pythagoricos & Platonicos, & omnium veterum Authorũ Scripta, imò ipſam Sacram Scripturam, & omnium bonorum Authorũ libros, per fas, & nefas inuadere, & reprobare poſſem; quæ licentia ſanè intolerabilis, & Deo, hominibuſque inuiſa audacia, vt ab animo meo Deus auertat, obnixè precor.

Concludo tandem ex hucuſque dictis, & litteras Aegyptias ante Moyſen in Aegypto extitiſſe, & Triſmegiſtum ijſdem libros varios poſteritati conſignaſſe, quod erat propoſitum, & conſequenter ſecundam poſt Hebraicam αὐτογενῆ in Orbe fuiſſe linguam Aegyptiacam. Nihil porrò reſtat, niſi vt quales fuerint Obeliſci, quique eorundem inuentores, erectoreſque primi, diſcutiamus.

CAPVT IV.

De Obeliſcorum origine, & quis primus eorum fuerit Author.

Definitio Obeliſcorũ.

SAxa illa Ægyptiorum hieroglyphica, quorum latera quadrangula baſi in formam acutiſſimarum pyramidum propè apicem, lateribus interrupto curſu aliquantulum inclinatis, in punctum confluunt, à Græcis ob ſimilitudinem veruum, quæ referunt, ὄβηλοι primùm, ſeù obeli, diminutiuo verò vocabulo, poſtmodum κατὰ τὴν κατάχρησιν, ſiue per abuſum introducto, ὀβήλισκοι Obeliſci dicti ſunt. quod nomẽ in hunc vſq; diem â Gręcis mutuatũ retinent Latini. Itali verò hos eoſdem ob acus figuram, qua ex lato in acutum lateribus ſenſim pro rata proportione gracileſcentibus in vnum punctum coëunt, vocant *Aguglia*; Haud abſimili etymo illos Arabes vocant مسلة فرعون *meſſalet pharaun*, id eſt acus Pharaonis, eò quòd propriè inuentum fuerit Pharaonũ primorum Regum Ægypti; Ægyptij denique Sacerdotes eos, aptiſſimo ſanè, vti omnia alia ad myſteria ſub ijs latentia concinnè indicanda, nomine appellant ⲡⲓⲧⲉⲃⲧⲏⲣⲏ hoc eſt, *digitos Solis*: cuius etymi rationẽ paſſim in hoc opere aſſignatã videbis: ſunt autem Obeliſci vt paucis eos deſcribam, nihil aliud quàm *Columnæ hieroglyphicæ quadrilateræ ſenſim verſus apicem gracileſcentes, & deindè in paruam pyramidem truncatæ.* De his igitur eorumque myſterijs, & abditis arcanis in toto opere diſceptaturi, ibi diſceptationis noſtræ primordia auſpicabimur, vbi prima fuerunt huius inſtitutionis incunabula. Quæritur itaq; quiſnam fuerit primus horum obeliſcorum Author?

Obeliſci ab Arabibus dicuntur Acus Pharaonis.

Obeliſci dicuntur ab Aegyptijs Digiti Solis.

Cer-

Certè antediluuium pyramides fuiſſe, & in ijs geſta primorum hominum inciſa, Arabum ſchola docet. Volunt enim pyramides illas celeberrimas Memphi ſuperſtites ante diluuium ædificatas, ita Salamas Kandaathi in hiſtoria Aegyptiaca, Propoſitione 7.

Gelaldinus in Hiſtoria Aegypti.

الهرام التي بمصر وهي عظيمة كبيرة واكبرها الهرمان اللذان بجيزة مصر غربي
النيل يقال ان بنيهما سور بن سهلوق بن شرياق قبل الطوفان قيل ان هرميس
المثلث بالحكمة الذي تسميه العبرانيون حنوح وهو ادريس ع م لما علم بالطوفان بناها
واودعها الاموال والصحف وجميع ما يخاف عليه من الدثور والهلاك وكل هرم
مربع القاعدة مخروط الشكل ارتفاع عموده ثلثماية وسبعة عشر ذراعا يحيط به
اربعة سطوح متساويات الاضلاع كل ضلع اربعماية وستون ذراعا

Pyramides quæ ſunt in Aegypto, magnæ ſunt, & multæ, duæ præ reliquis maiores in ripa Nili occidentali ſpectantur. Dicitur quod ædificauit eas Schur filius Schaluck, filius Schariak ante diluuium; dicitur quoque quod Hermes Triſmegiſtus propter ſapientiam ſuam ita dictus, quem & Hebræi Henoch dicunt, & eſt Idris, ſuper eum pax, cum præcognouiſſet diluuium, eas ædificauit, in eaſque coniecit omnes ſuas diuitias, & libros, & quidquid habebat pretioſum, & dignum conſeruatione. Eſt autem omnis pyramis quadrata quoad baſim, cæterùm figura perpolita, extollitur eius altitudo perpendiculariter conſiderata trecentis & ſeptemdecim cubitis; in cuius acumine vniuntur ſuperficies æquales laterum; vnumquodque latus longitudinem habet quadringentorum ſexaginta cubitorum. vbi nota 317. cubitorum altitudinē Arabes oculorū tantùm æſtimatione, 460. verò cubitos cum baſi ſimul ſumpſiſſe.

Pyramides Aegypti maiores ante diluuium à quo erecti.

Alij ex Arabibus, quos paulò ante citauimus, tradunt, Chamum eiuſque poſteros, poſt diluuium pyramides aquarum inundatione deſtructas, quarumque ipſe ante diluuium notitiam habuerat, ſupra fundamentis veterum, aliiſque in hunc uſque diem in Ægypto ſuperſtitibus, ſupra extructis inſtauraſſe, vt ſic memoriam proauorum ſuorum apud poſteros continuarēt; donec venit ſecundus Hermes, qui primus pyramides in obeliſcos mutaſſe dicitur, tanquam aptiores ad, in ijs, ſapientię ſuę mònumenta conſignanda: ita Abenephi.

Cham alias erexit poſt diluuium ſupra fundamentum priorum ædificatas.

وهرميس هو اول الذي اقام العمود والاسنان من حجر الذين يقالون المسلات
فرعون ونقش بهم العلوم الذي وجدهم

Hermes autem primus fuit, qui erexit Columnas illas, quas Acus Pharaonis dicunt, & in ijs inſculpſit, quas inuenerat ſcientias.

Verùm vt hæc omnia exactius explicentur, paulò altius ordiri viſum eſt. Ex præcedentibus ſatis ſuperque, ni fallor, oſtenſum fuit, quomodò per continuam Patriarcharum ſucceſſionem, artes & ſcientiæ ex priori ad poſteriorem mundum ſint propagatæ. Chamumque primum fuiſſe rerum, quas ante diluvium obſervarat, curioſarum propagatorem, cum enim famæ apud poſteros propagandæ ſtudioſiſſimus eſſet, glorioſa nomina priorum Patriarcharum ſibi ambitioſiùs arrogaſſe; & ad ſimilitudinem Idris primi, Idris ſecundi, & Mercurij ſiue Hermetis Triſmegiſti nomen affectaſſe; cùm verò doctrinam à priori Mercurio traditam in maximos abuſus

ſus & impias ſuperſtitiones traduxiſſet; hunc ſecutus vir ſapientiſſimus ex Chananæa ſtirpe progenitus, verus inquam poſt diluvium Hermes, qui Zelo Religionis inſtimulatus, perverſam Chami doctrinam longè lateque ſerpentem & animos mortalium miſerrima ſuperſtitionum labe deprauantem, cohibuit. Sinceram doctrinam à primis Patribus traditam pro magnitudine ingenij ſibi à Deo dati, omnibus modis reſtituere, reſtitutam ad poſteros propagare conatus eſt; quamuis & hic eam non ea ſinceritate qua ex fontibus emanarat hauſtam traduxerit; ſed ſuis adhuc obnoxiam nęuis. Hinc Characteres nouos, & nouam ſcribendi rationem omnibus communem inſtituit, vt doctrina cõmunis libris conſignata, & ad mores formandos inſtituta in animis hominũ capacium fructus intentos proferret. Eam verò, quę diuiniores recõditioreſq; ſenſus cõtineret, Philoſophiã ac Theologiam ab omni prophanorũ, Idiotarumq; intelligentia remotam, alio characterum genere ſummo ingenio inſtitutorum, columnis obeliſciſq; inſculptam, contra omnes iniurias temporis, veluti perennantem ſolis Sacerdotibus, Philoſophis, Prophetis, quorum ipſe gradus, ordines & officia inſtituit, conſeruandam, ſoliſque ſui ordinis hominibus propagandam tradidit. Plurima quoq; Humano generi vtiliſſima inuenit, ob quæ tantos honores apud ſeculi ſui homines conſecutus eſt, vt eum non in Sacerdotem tantũm, ſed in Regem aſſumpſerint, & poſtmodùm ob mirabilem eius ſapientiam, & omnigenam doctrinam, operaque ab ipſo peracta toti poſteritati memoranda, diuinos honores decreuerint, vti ex præcedentibus patuit. Atq; hic eſt Hermes ille verè Triſmegiſtus, totius Ægy ptiacę ſapientiæ fons & origo, hieroglyphicæ literaturę primus inſtitutor, obeliſcorum inuentor & erector, à quo omnes reliqui Reges & ſacerdotes inſtituti ad doctrinam ab Hermete ſapientiſſimo traditam propagandam, atque in ſaxeis columnis ſiue obeliſcis incidendam, animum adiecerunt. Contigit autem hæc prima inſtitutio paulò antè mortem Abrahami, vſque ad Iacobi ætatem vti in præcedentibus oſtenſum fuit.

Mercurius deprauatam doctrinam Chami emẽdat, ſaxiſque inſculpſit.

Hermes diuinos honores ob inuenta ſua conſecutus eſt.

Prætereà cùm dicta ſapientia Ægyptiorum, vt ex ſacris Litteris patet, multò ante Moyſen pręceſſerit, & iam tempore Ioſephi diuinorũ ſacrorũq; cultus in Ægypto viguerit, in propatulo eſt, à nullo alio niſi ab hoc dicto tempore inſtitutam promanare potuiſſe. Quæ tamen, vti fieri aſſolet, demum ſuccedentibus temporibus à Sacerdotibus deprauata in manifeſtum omnium ſuperſtitionum Seminarium declinauit; vt in ſequentibus dicetur.

Aegyptiorũ Sapientia ante Moyſen

Verùm nè quis me ſolis coniecturis vſum ſuſpicari poſſit, ad rerum aſſertarum confirmationem adduco Chronicon Alexandrinum, quod de Mercurio noſtro Triſmegiſto ſic loquitur. *Miſraimo in imperio ſucceſſit, Mercurius ſeu Fannus Pici Iouis filius, è ſtirpe Chami prognatus, cuius inauguratio contigit ea, quæ ſequitur, ratione.* Extincto (inquit Chronicõ) *Pico ſeu Ioue Regnum Italiæ filius eius Fannus è Ianigenum proſapia, qui & Mercurius, annos triginta quinque adminiſtrauit, vir ſagax, callidusque & Mathematicus; qui primus auri*

Chronicon Alexandrinũ.

auri metallum in occidente reperit, eiuſque conflandi rationem; ſed cùm intellexiſſet, ſe magna apud fratres ſuos è Ioue patre de varijs pellicibus, quas habuit Picus Iuppiter, prognatos inuidia flagrare (eius enim occidendi conſilium cæperant) cum ingenti auri pondere Italiâ exceſſit, atque in Aegyptum ſe cōtulit ad ſtirpem è Chamo Noëmi filio, patruo ſuo oriundam, à qua perhonorificè exceptus eſt, qui dum ibi perageret, præ ſe contempſit omnes, aureumque amiculum indutus philoſophabatur apud Aegyptios, quibus multa prædicebat euentura, natura enim erat peringenioſus. Aegyptij ergò eum adorantes Mercurium Deum pronunciarunt, vt qui futura prænunciaret, illiſque à Deo oracula & reſponſa de futuris veluti internuntius referret, aurumq; ſubminiſtraret, quem opum largitorem appellabant, aureumque Deum vocabant Mercurio itaque in Aegyptum veniente ait Chronicon, ἐβασίλευσε τῶν Αἰγυπτίων τότε ἐκ τοῦ γένους τοῦ Χὰμ ὁ Μεσρὲμ οὗτινος τελευτήσαντος ἐποίησαν οἱ Αἰγύπτιοι τὸν Ἑρμῆν Βασιλέα, καὶ ἐβασίλευσε τῶν Αἰγυπτίων ἔτη λθ ἐν ὑπερφανείᾳ. *Regnabat,* inquit, *Mercurio in Aegyptum veniente, quidam ex Chami genere apud Aegyptios Meſrem nomine (ſeù quod idem eſt Miſraim) cui fatis functo Aegyptij Mercurium Regem ſuffecerunt, qui annos triginta nouem magnificè admodum regnauit;* & hunc variarum rerum inuentorem extitiſſe, verba in ordinem redegiſſe, & multa indidiſſe rebus nomina, fuiſſe litterarum quoque repertorem, inſtituiſſeque quo honore, & quibus ſacris, quique Dij colerentur. Aſtrorum quoque motus & anni partiendi rationem inueniſſe; Quam ob cauſam ſummo in honore apud Oſiridem ſeu Miſraimum habitum, Iſidiſq; ſeu Rheæ vxoris Miſraim conſiliarium in abſentia mariti fuiſſe, fuſè tradit Diodorus Siculus l. 1. c. 2. quem conſule. Quibus noſtra paulò ante adducta ſententia ita ſtabilitur, vt de ea vix ampliùs dubitare quis poſſit; ſed vt ex longiore forsã quàm par erat, diſcurſu tandem ad propoſitum ſcopum reuertamur. Diximus paulò ſuperiùs, primos poſt diluuium generis humani Patriarchas, prioris æui Patriarchas ſecutos, in pyramidibus ſuorum inuentorum monumenta inſcripſiſſe; cùm verò Hermes videret, non adeò commodè pyramides propter nimiam laterum obliquitatem Scripturam recipere; aliud pyramidis genus myſticæ Scripturæ accommodatiùs architectatus eſt, teſte Iamblicho; videlicet Columnas illas Obeliſcorum, quæ Columnæ Mercurij ab Authore dicuntur, de quorum myſterioſa figura vide in fine huius libri. Præerat Ægyptiaco Regno tunc temporis, vti oſtenſum fuit, Miſraim curioſiſſimus rerum exoticarum ſcrutator Saturnus Iunior, qui à Scriba & Conſiliario ſuo Mercurio, de noua Columnarum fabrica edoctus, primus omnium animum adiecit, ad illos non tantùm ad nominis ſui famâm apud poſteros conſequendam, ſummâ magnificentiâ erigendos; ſed & ad in ijs nouam illam Philoſophiæ & Theologiæ ab Hermete inuentam rationem incidendam; quam tamen morte præuentus in executionem, vti conceperat, deducere non potuerit: Atque hoc ita eſſe docet Plinius; qui primum Obeliſcorum inuentorem facit Mitrem aut Mephrem corruptè: nam in manuſcriptis Plinij hodiernâ die in Bibliotheca Vaticana ſuperſtitibus;

Triſmegiſtus vixit in Italia per aliquod tempus cum Ianigenis.

Mercurius Triſmegiſtus Rex Aegypti

Inuenta Mercurij Triſmegiſti.

Cur Hermes ſua in Obeliſcis inſculpſerit.

Mercurius cum Miſraim vixit, cujus & Scriba & Conſiliarius fuit.

Plinius.

Miſraim dictus Miſra, Meſtres.

tibus, vbi impreſſa hucuſque Plinij exemplaria habent, Mitres, Mephres, aut Meſphees, manuſcriptum habet luculento ſanè vocabulo Meſtres, quod idem eſſe cum Miſraim, quem & Meſres, & Meſra, & Mithras dictum fuiſſe in præcedentibus oſtendimus. Verùm hoc morte ſublato, ſucceſſit in locum patris filius, partim eiuſdem cum patre nominis, partim diuerſi, quem Ioſephus lib. 1. contra Appionem corruptè Mephramutoſin; Sanctus Theophilus verò lib. 3. ad Autolycen Methramuthoſin; Euſebius denique Miſpharmutoſin, iuxtà trium præcedentium nominum Mephres, Mitres & Mephres corruptionem, vocant. Nos verò nomen ex Ægyptiacæ linguæ inſtauratione eum veriùs ⲙⲉⲥⲣⲁⲙⲟⲩⲑⲓⲥⲓⲥ, id eſt, *Meſramuthiſis*, ſcilicet, ex Meſra & Matre Iſide; Meſram verò Oſirin vocatum alibi fuſè oſtendimus. ⲙⲟⲩ linguâ Ægyptiacâ matrem, ⲓⲥⲓⲥ Iſidem notat, quaſi diceres, ex Meſra ſiuè Oſiride & Iſide matre progenitum.

Meſramuthiſis quis, & cur ſic dictus

Atque hic opus erectionis Obeliſci patris morte impeditum proſecutus, primum ſpecimen erectionis Obeliſcorũ, teſte Plinio, Heliopoli, quæ olim On, & Bethſemes dicebatur, vbi ſuam reſidentiam, habebat, dedit, Hermeticarum, paternarumque artium, & ſcientiarum auidiſſimus ſectator; qui cùm in On, ſiuè Betſemes, aut Heliopoli vitam ageret in perpetua Sacerdotum conuerſatione, cujus pater, (Plinio teſte) cùm in ſomno de Obeliſcis erigendis, neſcio à quo Numine, monitus crederetur; ad Numini obſecundandum filium vota patris ſoluere voluiſſe. Quàuis veriſimiliùs ſit eum hoc ſomno ficto, Deorum ſibi conuerſationem ambitioſiùs arrogaſſe; & vt opus, quod machinabatur, majori admiratione, & veneratione apud ſubditos, & poſteros reciperetur, talia confinxiſſe.

Obeliſci primi erecti ſunt in On, quæ eſt Heliopolis.

Meſramuthiſis in ſomno de Obeliſcis erigendis monitus.

Sed obijciet hoc loco quiſpiam, quomodo Meſramuthiſis immediatè Meſraimum ſequatur, cùm ejus Succeſſorem paulò ante Mercurium conſtituerimus. Reſpondeo, Defuncto Meſraimo, Meſramuthiſin exiguæ admodum ætatis & Regni incapacis fuiſſe: ejus verò loco Mercurium Regnum triginta nouem annis adminiſtraſſe. Quo quidem tempore maximè hieroglyphica doctrina per totam Ægyptum inclaruit. Hoc verò vita functo Meſramuthiſis jam adultus ſucceſſit, qui, vt dictum eſt, cùm curioſiſſimus paternarum ſcientiarum eſſet; nouam hieroglyphicam doctrinam ab Hermete inuentam miris modis auxit, & promouit; quæ omnia in noſtra Chronologia Regum Ægypti, primo Oedipi tomo inſerta fusè oſtendimus. Incidit dominium hujus in tempora, quo Iacobi Patriarchæ filij Iſaac progenies in toto Oriente illuſtris habebatur; qui fuit annus ab Orbe condito 2279. à diluuio 623. ab ortu Abrahæ 240. à morte ejuſdem 65. ſecundùm probabiliorem Chronologorum computum; inciditque in annum ante Chriſtum ferè 1774. Quæ quidem, Euſebij traditioni apprimè congruunt, qui circa hoc idem tempus Meſramuthiſis Regnum ponit, vide Chronographiam Operi præfixam. Atq; hæc de prima Obeliſcorum Origine ſufficiant, nunc ad particularem horum omnium deſcriptionem accedamus.

Quo tempore regnârit Hermes Triſmegiſtus.

CA-

C A P V T V.

De Materia Obeliſcorum.

NE quicquam myſteriorum tam arcanæ Obeliſcorum machinationi deeſſet; materiam lapidis, primi illi hieroglyphicæ literaturæ inventores elegerunt, myſterijs quæ continebant, congruam. Fuit hæc marmoris quoddam genus, varijs coloribus guttatim veluti aſperſum, duritie propè indomabile, & Porphyretico minimè cedens; quam Græci πυρσποίκιλον, Latini, *Petram Thebaicam*, Itali, *Granito roſſo*, vocant. Saxifodina hujus eſt vicina Thebis celeberrimæ quondam Ægyptiorum Regiæ, ad montes, quæ Æthiopiam & Nili catadupas reſpiciunt in Auſtrum vergens. Et tametſi nullum marmoris genus Ægypto deſit, hoc tamen præ cæteris, ob, neſcio, quam myſterioſam naturæ ſub eo latentem machinationem, Hieromyſtæ elegiſſe viſi ſunt. Nullus enim hucuſque in mundo Obeliſcus ab Ægyptijs alio, præterquam hoc marmore confectus (quod non careret myſterio) à quoquam viſus eſt. Mirùm quoque, hoc marmor alio niſi Ægyptio ſolo minimè gaudere; quòd verò nonnulli ex columnis Eccleſiæ S. Catharinæ in monte Sinai contendant, dictum montem hujuſmodi Saxifodinis gaudere, non equidem facilè negauerim, cùm montis Sinaici plicæ cum cliuis Ægyptijs per ſubterraneas venarum catenas continuari notiùs ſit, quàm dici debeat, & fusè nòs in Chorographia Ægypti oſtendimus. Non neſcio quoque in Lacu Benaco & Comano, Ilua quoque alijſque Italiæ montibus, vti & in Suecia hujuſmodi Saxi genus reperiri; quòd tamen cùm hoc ſiuè duritiem, ſiuè varietatem macularum ſpectes, nequaquam comparandum eſt. Quòd alij porrò ſupponant, Aegyptios hoc marmoris genere vſoseſſe, eò quòd aliis caruerint, falſum eſt; cùm vt paulò ante diximus, nullo non marmoris genere Ægyptus abundet. Habet Ægyptus marmor griſei ſiuè cineritii coloris duritie prædicto haud impar, cujuſmodi ſunt Columnæ, quibus Panthei hic Romæ veſtibulum innititur; cuius vtriuſque tanta hic Romæ copia paſſim reperitur, vt nulla ferè Eccleſia, nullum antiquitatis monumentum, nullus denique Ciuitatis Romanæ angulus ſit, vbi non occurrat. Vndè luculentum ſignum, à Romanis Principibus recenſita marmora nullo non tempore in ſummo pretio fuiſſe; ac proindè maximis expenſis ea ex Ægypto Romam aduexiſſe. Habet prætereà Ægyptus Alabaſtritem, & marmor pharium, & porphyreticum, habet opalinum ſubflaui coloris, & chryſiten, quæ omnia diverſis Deorum ſtatuis & Sacrificiorum vaſis fabricandis ſeruiebant. Soli Obeliſci ex pyrite hoc noſtro variegato conficiebantur, ob myſticas quaſdam rationes, quas paulò poſt indicabimus.

Marmoris genus, quo Obeliſcos faciebant, erat myſticis rationibus inſignitum.

OmnesObeliſci ex marmore pyrite confecti ſunt, & cur.

Aegyptus omni marmo e abundat.

Opponent hoc loco, Ægyptios pro Obeliſcis alio marmore, pręterquàm hoc, non vſos fuiſſe, eò quòd nullum aliud ei marmor duritie, tenacitate, & du-

CurAegyptij nullo alio præterquam marmore pyrite in Obeliſcis vſi ſint.

duratione ſit comparandum. Repono ego, cur non porphyriten, quo Ægyptus abundat, pyrite, & ſolidiùs & durabiliùs elegerunt? Reſpondebunt, venas huius porphyritis non eius magnitudinis, quam ipſi deſiderabant, lapides ſubminiſtraſſe. Quòd ſi hoc, quæro ego, cur non ſaltem minores illos Obeliſcos, quos paſſim hic Romæ habemus obuiam, ex porphyrite aut altero marmoris genere confecerint? alia verò monumenta Obeliſcis minoribus multò maiora, ex reliquis marmoribus conſtruxerint? Dico igitur, cùm Ægyptii Obeliſcos in honorem Numinis Solaris erigerent, non quamuis materiem, ſed quæ huius Numinis proprietates per certam quandam analogiam maximè exprimeret, (cuiuſmodi erant Obeliſci ex pyrite, vt poſteà dicetur) aſſumpſiſſe; verùm vt quæ hucuſque dicta ſunt, luculentiùs pateſiant; Plinij verba adduco, qui lib. 36. c. 8. ſic loquitur:

Plinius lib. 36. c. 8. de marmore Aegyptio

Thebaicus, inquit, *lapis interſtinctus aureis guttis, inuenitur in Africæ parte Ægypto adſcriptæ, circa Syenen verò Thebaidis Syenites, quem ante πυρροποίκιλον vocabat. Trabes ex eo fecère Reges quodam certamine Obeliſcos vocantes Solis Numini conſecratos; radiorum eius argumentum in effigie eſt, & ita ſignificatur nomine Aegyptio. Primus omnium id inſtituit Mitres, qui in Solis Vrbe regnabat, ſomnio juſſus, & hoc ipſum inſcriptum eſt in eo; Etenim Sculpturæ illæ, effigieſque, quas videmus, Aegyptiæ ſunt literæ.*

Primus erector Obeliſcorum Mithres, ſiuè vt nos Miſraim.

Habet porrò pyrites noſter Aegyptius quadruplicem à natura ſibi inſitæ miſturæ compoſitionem; principalis lapidis ſubſtantia rubro colore fulget, cui nunc cryſtallinæ, ſeù Amethiſtinæ, iam cinereæ, vel cærulei coloris, modò nigri, ſeù pharii marmoris particulæ hinc indè per totam ſubſtantiam lapidis commiſtæ ſpectantur.

Miſtura pyritis quadruplex, 4.^{or} elementorum Symbolum eſt.

Quam rerum miſturam cùm Ægyptij intuerentur; eam dignam ſanè, aptiſſimamque ſuis myſterijs repræſentandis materiam elegerunt. Cùm enim Soli eos dedicare ſtatuerint; Sol verò in quatuor mundi elementa ſuum dominium potiſſimum exerat, dominium hoc Solis per Obeliſcos, quos & ſuprà, eos ⲛⲓⲧⲉⲃⲛⲏⲣⲏ, hoc eſt, *digitos Solis*, appellaſſe diximus, denotarunt, ita vt per quadruplicem miſturam haud dubiè quatuor elementa, & per pyrei quidem coloris particulas, *Ignem*, per cryſtallinas, & Amethiſtinas pellucidas *aërem*; *cæruleam lympham*, per cæruleas, per nigras deniquè particulas *terram*, pulchrè, & ingenioſè indigitarint, de quibus vltimum hujus libri Caput conſule, vbi fuſiùs omnia explicata reperies.

Obeliſci in Aegyptiaca lingua dicuntur Digiti Solis.

Vides igitur quantô ingeniô Ægyptij in aptis materiebus pro fabricis ſuis eligendis laborârint, & quomodò nihil non myſticum ad ſua ingenioſè repræſentanda aſſumpſerint? Patet igitur ex dictis, cur pro Obeliſcis non niſi hoc pyrite variegato vſi ſint; certè ſi alicubi Obeliſci alterius coloris comparuerint, tibi certiſſimum id ſignum ſit, eos in Ægypto minimè factos, ſed ab exteris Aegyptiorum æmulis, aut poſtremis temporibus, quo hieroglyphica literatura jam exoleuerat. Talis fuit Obeliſcus in honorem Solis à Phœnicibus erectus, cum turbinata, ſiuè conica ſuperficie, tùm inciſis figuris, materiâque, & colore ab ijs Obeliſcis, quos Soli dedicabant Aegyptii, diuerſiſſimus,

Obeliſcus à Phœnicibus erectus qualis?

ſimus, qualem ex Syria Romam Antoninum Heliogabalum Imperatorem adduxiſſe Herodianus refert. Patet igitur Aegyptios pyriten elegiſſe principaliter propter analogiam quandam qualitatum eius, ad qualitates Solis; deindè etiam propter lapidis huius admirabilem duritiem, & ab omni aëris iniuria immunitatem. Vide quæ de hiſce fuſiùs in vltimo huius libri capite de myſterioſa figura Obeliſcorum tractauimus.

CAPVT VI.

De differentijs, & dimenſione Obeliſcorum, & de eorum ex Aegypto in Vrbem translatione.

§. I.

De differentia Obeliſcorum.

QVadruplicem inter Obeliſcos hic Romæ ſuperſtites differentiam obſeruaui; vel enim magnitudine vel proportione, vel ſculptura, vel raſura differunt. Primò ſi magnitudinem ſpectes, ſunt inter Obeliſcos minimi, ſunt mediocres, ſunt maximi. Audio in Aegypto multos adhuc certi, decem aut duodecim pedes non excedentes; ſunt nonnulli & hic Romæ viginti aut triginta pedum; ſunt alij ſeptuaginta & octuaginta, ſunt denique centũ quadraginta pedũ altitudinis, vt in Operis extextu videbitur. I.

Variæ Obeliſcorum differentiæ.

Secundò differunt proportione, ſunt quidam Iſaëdri, ſiue æqualium laterum; alij inæqualium; vti prioris generis Obeliſcorum baſes quadratum, ita horum Parallelogrammum exprimunt, id eſt, duo quęlibet latera oppoſita, ad duo reliqua oppoſita comparata, notabilem latitudinis habent differentiam. Quo verò fine id Aegyptij Hieroglyphi fecerint, vix conſtat: Varij varias adducunt rationes; ſunt qui velint, myſterijs rem non carere; alij putant, hanc eos differentiam conſtituiſſe, vt æqualium laterum Numini; inæqualium verò laterum Regibus ad diuinitatem aſſumptis inſcripti dignoſcerentur; quod tamen falſum eſſe, alibi fusè demonſtrabitur. Dico itaque huius differentiæ aliam rationem non fuiſſe, niſi venarũ mineralium ex quibus exſcindebantur, defectuoſam cõſtitutionem, aut in iam exciſis quandam ex rupturis, ſciſſuris, aliiſque lapidis vitijs natam deprauationem, quâ ad molis vel exciſæ vel excidendæ conditionem ſeſe, vt poterant accommodare cogebantur. Et quoniam ſi totam molem iuxta baſim quadratam æquare voluiſſent, multum de intenta ingentis ſaxi mole deceſſiſſet. Hinc ſtudio, vt debita ſaxeæ molis altitudo ſeruaretur, ingenioſo ſanè errore lateri aliquantulũ ademptum fuit. Dixi ingenioſo labore, quia per hunc ipſum defectum, inſigne ſanè myſterium, vti in Capite de myſterioſa Obeliſcorum figura explicabitur, more Ægyptiis ſolitò inuenerunt. II.

Cur in quibuſdam Obeliſcis duo latera oppoſita ad alia duo inæqualia ſint.

Tertiò differunt Obeliſci, quòd alii characteriſmis inſignes, alii ſine III.

iis veluti raſi conſpiciantur: de quibus in ſequentibus fuſiùs tractabitur.

IV. Quarta deniq; Obeliſcorum differentia conſiſtit in diuerſitate characterum; ſunt alii prorſus ſimili characterum forma, & ordine, alii prorſus diuerſa inſigniti; quos ſanè argumenti diuerſitaté arguere, notiùs eſt, quàm dici debeat. Atque hæc de differentiis Obeliſcorum breuiter dicta ſufficiant, nunc ad proportionem & dimenſionem Obeliſcorũ progrediamur.

§. VI.

De proportione Obeliſcorum.

Obeliſcus nihil aliud eſt, quàm Pyramis truncata

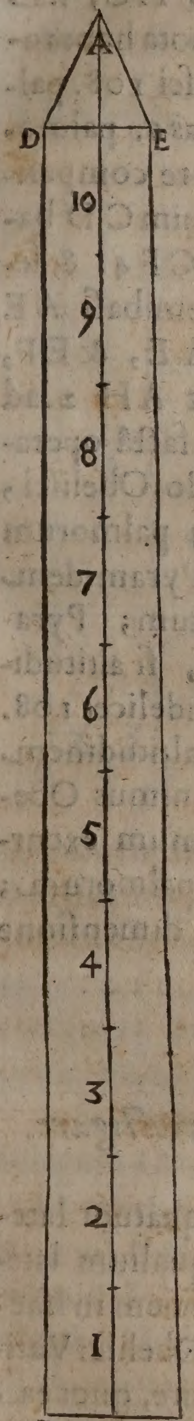
DIximus in præcedentibus, Obeliſcum nihil aliud eſſe, quàm pyramidem truncatam, quæ quidem truncatio hiſce potiſſimum de cauſis inſtituta fuit ab Aegyptiis Sapientibus. Primò, ne lateribus in vltimum Pyramidis punctum coëuntibus fabrica monſtruoſæ altitudinis mole informis, tractationi, erectionique ob rupturæ periculum inidonea redderetur. Secundò, quia ſub hac enormi molis altitudine hieroglyphica ſymbola ſuperiori Pyramidis regioni inſcripta prorſus euaneſcentia, oculos animumque fugiebant. Tertiò, quia moles Pyramidis facilè ventis ob exceſſiuam altitudinem euerti poterat. Quartò denique, ob rationum myſticarum copiam, quam in Obeliſcis maiorem, vt poſteà dicetur, quàm in Pyramide inueniebant. His rationibus adducti, Pyramides in Obeliſcos truncabant, ea tamen ſeruata proportione, quæ & decorem ſummum fabricæ excitaret, & myſteriis, quæ potiſſimùm intendebant, haudquaquam, vt ſuo loco

Proportio Obeliſcorũ quo ad altitudinem.

dicetur, careret. Nam proportionem, quantùm ſummâ diligentiâ adhibitâ obſeruare licuit, in omnibus ferè Obeliſcis hanc adhibuerunt; altitudinem Obeliſci, quæ ab infima baſe ad truncatæ molis baſin deſumitur, in decupla proportione conſtituerunt ad latus quadratæ baſis inferioris; ita vt ſi Obeliſcus fieret, cuius baſis latus vnius palmi fuerit, altitudo inter baſin inferiorem, & truncatam ſuperiorem, ſit decem palmorum futura, ita ſi Obeliſci cuiuſpiam baſis latus fuerit 4. palmorum, altitudo memorata futura ſit palmorum 40. & ſi 10. palmorum infimæ baſis latus habuerit quiſpiam Obeliſcus, altitudo eius 100 palmorum reputabitur: & ſic de cæteris. Quæ quidem proportio non tantùm commoda eſt, & facilis, ſed & ingenioſa, & magna ſecum myſteria voluens, vt poſteà patebit. Porrò latus ſuperioris quadrati, vbi truncatio incipit, ad latus quadrati inferioris proportionem conſtituebant ſubſeſquialteram; id eſt ex latere inferiori in

Proportio baſis Obeliſcorum ad truncatam aream.

tres partes æquales diuiſo, pro latere baſis ſuperioris accipiebant ⅔. Pyramidion verò terminans Obeliſcum, altitudine ſuâ æquabat latitudinem inferiorem, ſiuè latus baſis infimæ Obeliſci. In Obeliſcis verò inæqualium laterum, palmus ille qui vt plurimùm ſtrictiori lateri decedebat, adiungebatur altitudini, quamuis non in omnibus hanc adeò Mathematicè ſumpſe-

ſperint proportionem, vt non plùs, minùſue, ſubindè à vera proportione deflexerint. Verùm proportiones declaratas in ſequenti Schemate contemplare.

Sit Obeliſcus A B C. cuius baſis infimæ latus ſit B C; truncatæ latus D E. Pyramidion D E A. Sit verò baſis B C 10. palmorum. Si itaque vnicuique ex 10. hiſce palmis latitudinis 10. alios palmos attributos in longitudinem duxeris, habebis 100. pedum altitudinis Obeliſcū truncatum D E B C quæſitum: cuius latus D E ſuperiùs ad latus B C inferiùs in proportione ſubſeſquialtera eſt, id eſt ⅔ baſis inferioris conſtituet latus D E, eô ſcilicet in loco, vbi truncatio fiebat; vnum verò latus D A, vel E A pyramidij æquat latus B C, baſis inferioris Obeliſci. Atque hæc eſt proportio, quam vt plurimùm Ægyptii in Obeliſcorum fabrica adhibebant, cui non tamen eo cum rigore inſiſtebant, vt non ſubinde aliquid plùs pro varia Architectorum intentione, aut molis conditione, adiungerent. Verùm vt captui Lectoris omnia magis fiant obuia, ordine, & methodo Mathematicis vſitata, iam dimenſionem eorundem aggrediamur.

§. III.

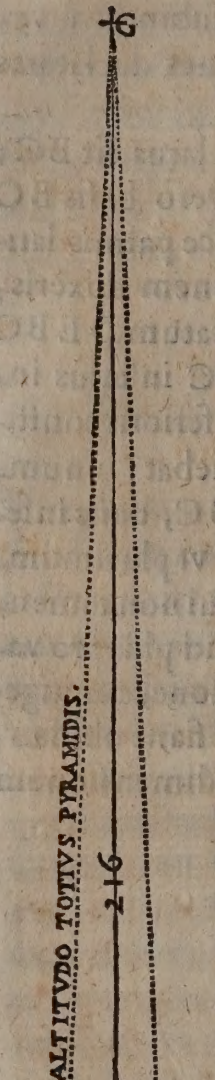
De dimenſione Obeliſcorum.

Problema I.

Altitudinem Obeliſci, ſi truncatus non fuiſſet, ſed lateribus continuo fluxu in vltimum punctum confluentibus, ad inſtar pyramidis excurriſſet, reperire.

SIt paradigmatis loco Obeliſcus Vaticanus A B C D G, cuius baſis infima A B palmos 12. C D ſuprema 8., altitudo totius E F inter vtramque baſin ab infima vſque ad pyramidion interiecta 108., latitudo verò media 10. palmos habere compertum eſt. Si itaque ſcire velis, in quantam altitudinem excurriſſet dictus Obeliſcus, ſi latera in punctum confluxiſſent, hâc id induſtriâ explorabis. Sit Obeliſci trapezium, ſiue latus A C D B; protrahantur iam latera A C & B D, vſque dùm in punctum G confluant, hoc peracto, ex C puncto linea C H ducatur, parallela ad F E, ſiue ad G E altitudinem totius Obeliſci A B, naſcenturque ex hac ſectione duo triangula A H C, & A E G, ſimilia inter ſe, & conſequenter proportionata; eritq;

iuxtà

juxtà 6. *ſexti l. Elem. Eucl.* vt latus A H ad latus H C, ita latus A E ad latus E G, cùm itaque tria hic nota habeantur, videlicet C H, quæ eſt E F altitudo Obeliſci 108. palmorum; & A E, quæ eſt baſis infimæ medietas 6. palmorum (baſin enim totam A B 12. palmos habere comperimus) & A H denique 2. palmorum; cùm enim C D baſis ſuperior ſit 8. palmorum, erit medietas eius C F 4. & ſecabit conſequenter C H parallela ad E F ex ſemibaſi A E 6. palmorum, palmos 2. Notis igitur A H, A E, & E F, notus erit E G axis totius Pyramidis; ſi fiat vt A H 2. ad H C 108: ita A E 6. ad E G; prodibit enim factâ operatione juxtà regulam proportionum, E G altitudo Obeliſci, ſi in Pyramidem ſenſim abijſſet, altitudo ſc. 324 palmorum quæſita; Obeliſcus igitur ſi continuo fluxu in Pyramidem excurriſſet, futurus erat 324. palmorum, vt dictum; Pyramidis verò truncatæ altitudinem F G habebis, ſi altitudinem Obeliſci E F à tota altitudine ſubduxeris, videlicet 108. à 324. Reliquum enim dabit 216. palmos, altitudinem truncatæ Pyramidis quæſitam. Hoc pacto inuenimus Obeliſcum noſtrum Pamphylium, ſi in apicem vltimum excurriſſet, fuiſſe poſitis ponendis Pyramidem 133. palmorum; non ſecùs in cæterorum omnium Obeliſcorum dimenſione procedes.

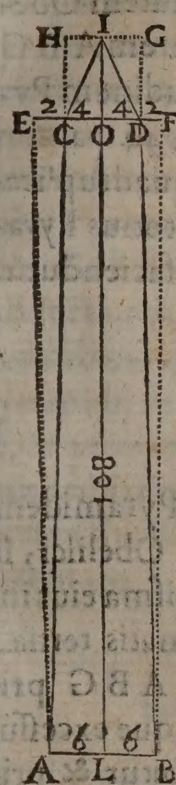
Problema II.

Quantitatem ſuperficialem Obeliſcorum inueſtigare.

CVm omnes Obeliſci ſint tetraedri, id eſt, quatuor lateribus conſtent, vnam ſuperficiem in æqualium laterum Obeliſcis, ſiuè quòd idem eſt, vnam ſuperficiem in Iſaëdris Obeliſcis inueſtigaſſe ſufficiat. Sit itaque Obeliſci Vaticani ſuperficies extima A B C D I, & cupias ſcire, quot ea palmos quadratos contineat; ita operare: protrahatur linea C D ſuprema in puncta E F vtrinque: & ex A & B inferioris baſis punctis ducantur lineæ A E & B F ad E F normales, & ad O L lineam mediam Pyramidis parallelæ; naſceturque quadrangulum E F A B, cujus latus A B vel E F, in latus A E vel B F ductum producet aream totius E F A B; Verbi gratia, B A eſt 12. palmorum, & A E, 108. quæ in ſe ducta dant 1296. palmorum quadratorum aream, E F B A. Quia verò hæc ſum̃a ſuperficiem Obeliſci C D A B excedit, ab ea ſubtrahenda ſunt triangula A E C & B D F,

Dimenſio areæ totius Obeliſci.

vt ve-

vt vera ſuperficiei Obeliſci area habeatur, quod quo pacto præſtandum ſit, videamus. Cùm E F latus ſit oppoſitum lateri A B, erit id per 26. *primi El. Eucl.* B A lateri æquale, hoc eſt, 12. palmorum. Cûm prætereà C D ex ſuppoſitione ſit 8. palmorum, hi ſubtracti à 12. reliquos faciunt 4. palmos, duos pro E C baſi trianguli E C A, & duos pro D F baſi trianguli D F B. Iterum cûm latera dictorum triangulorum A E & F B ſint æqualia lateri O L, quæ eſt 108. palmorum; fiet, vt ſi 2. in 108. hoc eſt, latus E C in latus E A ducantur, proueniant 216., cujus dimidium 108. dabit aream trianguli E C A, in palmis quadratis quæſitam, cui alterum triangulum D F B æquale additum dabunt 216. palmos quadratos, quæ eſt area vtriuſque trianguli. Hanc denique ſi ſubduxeris à ſumma totius quadrati E F A B, remanebunt 1080. area ſuperficiei Obeliſci C D A B quæſita, qui numerus in 4. Obeliſci latera multiplicatus, producet tandem aream ſuperficialem Obeliſci truncati A B C D 4320. palmorum quadratorum. Reſtat dimenſio pyramidij C I D, cujus ſuperficialem quantitatem facilè habebis hoc ingenio; cûm baſis C D 8. palmorum ſit, & O I latus 12. ex ſuppoſitione ſuperius demonſtrata. Duc hæc duo latera in ſe, & prodibunt 96. quadrangulum C D H G, cujus dimidium 48. dat aream vnius lateris Pyramidij quæſitam, hanc multiplica per 4., & ſumma 192. dabit in quadratis palmis aream ſuperficialem totius Pyramidij; hi adjuncti præcedenti ſummæ 4320. aſſignant 4512. totius Obeliſci aream ſuperficialem in palmis quadratis quæſitam. Pyramidij dimenſio quoad areã.

Si verò quiſpiam ſcire cupiat quantitatem lineæ A C vel B D ſuperficierum Obeliſci terminatricem, is ita procedet. Cùm enim hæc linea A C, ſit veluti hypotenúſa quædam, quæ angulum rectum A L O vel quod idem eſt A E C ſubtendat, ea neceſſariò per 17. 1. lib. 1 El. Eucl. longior erit linea O L, hoc eſt, E A linea; exceſſus itaq; illius ad hanc inqritur, quem hac praxi habebis. Coniungantur quadrata linearũ E C & E A in vnum; & ab aggregato extrahatur radix quadrata: hæc enim per 47. 1 dabit quantitatem lineæ C A quęſitam. Ex. grat. linea E C duorum palmorum in ſe ducta dabit 4. quadratum; & linea A E 108. palmotum in ſe ducta dabit 11664. quadratum lineæ E A, quibus ſi jungatur quadratum lineæ E C quatuor; emerget quadratum lineæ A C 11668 palmorũ per 47. 1. duobus prædictis ſimul ſumptis æquale. Ex hoc denique quadrato radix extracta dabit 108 $\frac{1}{54}$ quę eſt quantitas A E vel B D lineę ſuperficierum Obeliſci terminatricis quæſita. Si verò iterum quiſpiam ſcire deſideret, ſuperficiei Obeliſci, ſi in Pyramidem excurriſſet, quantitatem; facile id habebit, ſi, vt in Pyramidij paulò ante dimenſione, proceſſeris. Verùm paradigma repetam. Cùm in præcedenti problemate altitudinem Pyramidis E G ſi in Dimenſio Obeliſci ſi in Pyramidem excurriſſet.

eam

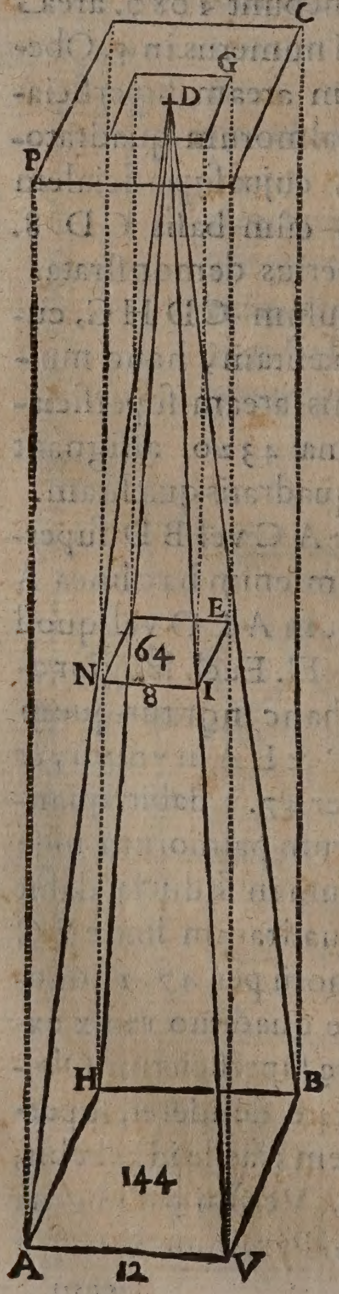
eam terminaſſet Obeliſcus 324 palmorum inuenerimus: baſis autem Obeliſci ex ſuppoſitione ſit 12 palmorum, ita ſuperficiem triangularem A B G Pyramidis inquires, multiplica 12 baſim ſcilicet per 324 altitudinem Pyramidis & productum 3888 dimidia, dimidiumque prodet 1944 palmos quadratos, quęſitę ſuperficiei A B G quantitatẽ quęſitã, hanc quadruplica, & ſumma 7776 palmorum quadratorum dabit quantitatem totius Pyramidis, quoad ſuperficiem exteriorem quatuor laterũ, quod erat faciendum.

Problema III.

Soliditatem Obeliſcorum inueſtigare.

Dimenſio Soliditatis Obeliſci, ſi in Pyramidẽ excurriſſet.

SVpponimus hoc loco Primò ex 12. *lib. Elem. Eucl.* omnem Pyramidem ſubtriplam eſſe ſui priſmatis; cognitâ quoque altitudine Obeliſci, ſi in Pyramidem excurriſſet per Probl. 1. priſma eius incognitum eſſe nequit. Hujus enim priſmatis tertia pars dabit Soliditatem Pyramidis noſtræ A B G primo Problemate propoſitæ. Cognito quoque exceſſu, quo Pyramis Obeliſcum ſuperat, habebitur & priſma, ejus exceſſus, & conſequenter ejus tertia pars Pyramidis Obeliſcum excedentis quantitas. Verùm rem Geometricò ratiocinio oſtendamus. Imaginemur itaque duas Pyramides in præſenti figura, quarum prima A B D, altera N E D; latus baſis prioris A V ſit 12. palmorum, qui in ſe ducti conſtituent baſin totius A B 144. palmorum quadratorum; ſuperioris verò baſis latus N I ſit 8. palmorum, qui in ſe ducti, dabunt ſuperficiem quadratam baſis N E 64. palmorum quadratorum. Circumſcribatur quoque priſma A C circa baſin Pyramidis A B D; & aliud priſma N G, circa baſin N E. Hoc peracto, multiplica quadratum baſis 144. palmorum per altitudinem Pyramidis, quam in 1. Problemate 324. palmorum reperimus; & cubicatione peracta habebitur priſma A C 46656. palmorum cubicorum, ſiue Solidorum. Cujus tertia pars 15552. dabit totam Soliditatem Pyramidis A B D in palmis cubicis, ſi in eam Obeliſcus excurriſſet.

Verùm cùm Obeliſcus Pyramis truncata ſit, hoc pacto Soliditatẽ ejus reperies. Quadratũ N E baſis duc in altitudinem ſuæ Pyramidis, & producetur priſma, cujus tertia pars quantitatem Pyramidis truncatæ manifeſtat. Hæc iterum ex tota Pyramide ſubducta, Obe-

liſci

liſci quæſitam ſoliditatem relinquet: ſed rem exemplo demonſtremus. Sit Pyramis truncata N E D, baſis eius N E quadratum ſit 64 palmorum quadratorum, qui ducti in altitudinem dictæ Pyramidis (quam Problemate primo 216 palmorum inuenimus) producent priſma N G 13824 palmorum cubicorum: cuius priſmatis tertia pars 4608 palmorum cubicorum, dabit Pyramidis truncatæ N E D ſoliditatem quæſitam. Porrò hujus Pyramidis Soliditas à Soliditate totius Pyramidis 15552. palmorum cubicorum ſubducta, relinquet 10944. Obeliſci truncati A B N E Soliditatem in palmis cubicis quæſitam. Pyramidij verò Soliditatem ita reperies, cùm latus Pyramidij ſit 8. palmorum, & altitudo ejus 12. multiplica 8. in 12. cubicè, & provenient pro priſmate ejus 768., cujus tertia pars 256. palmorum cubicorum dabunt Pyramidij Soliditatem, quæ conjuncta cum Soliditate Obeliſci conſtituunt 10688. palmorũ cubicorum ſoliditatem totius quæſitam. Soliditas Obeliſci Vaticani in palmis.

Problema I V.

Grauitatem, ſiuè pondus Obeliſcorum inuenire.

FIat primò ex eadem petra, ſiuè materia Obeliſci cubus palmaris, eâ quâ fieri poteſt diligentiâ accuratè quadratus; deindè huius dicta ratione parati cubi pondus exactiſſimâ librâ ponderabis. Hoc pacto nos Archimedeæ methodo inſiſtentes, omni diligentiâ adhibitâ huiuſmodi palmaris cubi pondus inuenimus pendere 87. ferè libras. Habito itaque vnius cubi palmaris pondere, in totius ponderis notitiam facillimo negotio peruenies hoc pacto. Cùm paulò ante, Obeliſcum, quoad ſoliditatem ſuam 16088. palmorũ cubicorum repererimus, habebis pondus totius Obeliſci, ſi 87 in 16088. duxeris: ſumma enim 929856. dabit libras, quibus grauatur totus Obeliſcus. Si verò pondus totius Pyramidis A B D ſcire deſideras, ducito 87 libras in ſoliditatem totius dictę Pyramidis, quam ſuprà 15552 palmorum cubicorum reperimus: & productum 1353024 dabit totius Pyramidis, ſi truncata non fuiſſet pondus in libris quæſitum. Hâc induſtria omnium aliorum Obeliſcorum pondus infallibili ratiocinio inueſtigabis. Pondus Obeliſci quale?

C A P V T V I I.

De multitudine, & varietate Obeliſcorum, tùm Romæ, tùm alibi ſuperſtitum, & de eorum erectoribus.

OBeliſci, quantum ſummâ diligentiâ adhibitâ comperire licuit, in Vrbe duodecim reperiuntur, quos omnes in tres claſſes diuidimus. Sunt quidam minores, vt Mahutęus, Mediceus, Scauro-Cęlius, & iſte qui Romano Collegio adſiſtit. Sunt nonnulli magnitudine mediocres, vt noſter hic Pamphilius, Barberinus, Exquilinus, Saluſtianus. Sunt denique alij maxi- Romæ ſuperſtites adhuc 12. Obeliſci.

Obeliſcus Mahutęus. — Obeliſcus Mediceus. — Obeliſcus Scauro-Cælius. — Romani Collegij. — Obeliſcus Pamphilius. — Obeliſcus Veranus. — Obeliſcus Exquilinus. — Obeliſcus Saluſtianus. — Obeliſcus Vaticanus. — Flaminius. — Campo-Martius.

mi, vt Vaticanus, Lateranenſis, Flaminius, Campomartius, ſubterraneus adhuc. In vniuerſum,vt dixi,duodecim,de quibus ordine agendum. *Mahutæus* ſic dictus, quòd ante Eccleſiam S. Mahuti, id eſt, Bartholomæi (hoc enim nomine ab Arabibus mutuato vocatur S. Bartholomęus) nationis Bergomatum è regione nouæ Eccleſiæ S. Ignatij Soc. IESV, erectus ſit. *Mediceus* ab hortis Mediceorum,ſiuè Magni Ducis Hetrurię,in quibus erectus eſt, ſic nuncupatus. Hortus hic delicioſiſſimus eſt, & in monte Pincio, eo in loco, vbi olim horti Saluſtij penſiles ſpectabantur, ſitus,magnâ externorum frequentiâ viſitatur. *Scauro-Cælius* ſic dictus, quòd inter Cliuum Scauri & Cælium montem in Mathæiorum hortis erectus conſpiciatur; cuius ſuperior pars hieroglyphicis ſpectabilis, inferior raſa manet. alius vicinus Romano Collegio Soc. IESV,ante cuius portas curſum Romanum ſpectantes, viſitur, baſis eius principalis adhuc erecta eſt, reliquis duabus partibus, vicinarum domuum angulis fulcimenti loco inſertis. Porrò ex mediocribus ſunt: primò noſter hic *Pamphilius*, cuius hiſtoriam huic libro prefixam vide. *Veranus*,quem & in Prodromo Barberinum diximus; quòd à Cardinale Barberino in Verano agro extra muros ſit detectus, qui & modò iuxtà Palatium eiuſdem in monte Quirinali in tres partes confractus,proſtratuſque iacet. *Exquilinus*,ſic dicitur ab Exquilino monte, in quo ad Baſilicam Liberianam, S. Mariæ Maioris dictam, à Sixto V. Pontifice erectus conſpicitur; raſus eſt, & nullis hieroglyphicis inſignitus. *Saluſtianus*. ſic dictus ab hortis Saluſtij, in quibus olim erectus ſpectabatur,eodem in loco hodie Villa magnificentiſſima Ludouiſiorũ eſt, in qua etiamnum iniuria temporum proſtratus iacet in duas partes confractus. Porrò ex maximis Obeliſcis, primò occurrit *Vaticanus*, in Campo Vaticano, in quo erectus eſt. *Flaminius* à via vel porta Flaminia, ad quam iuxtà ędes S. Marię, vulgò de populo,eleuatus videtur. *Campomartius*,denique,à Campo Martio, in quo terra ſubrutus fundamentis ſeruit Palatiorum vicinorum, ſic dictus. Vnum latus eius hieroglyphica litteratura inſigne ex cella quadam priuatæ domus conſpicuum ſe offert, eſt integer,& magnitudine ſuâ æquat quaſi Flaminium.

Publius Victor de Regionibus Vrbis. — 44. Obeliſci Romam translati. — Obeliſcus in Inſula Tyberis, eiuſque veſtigia.

Atque hi ſunt duodecim Obeliſci, qui in Vrbe ſuperſtites adhuc in propatulo conſpiciuntur. Præter hos quidem multos alios adhuc ſub terra in ruinis hinc indè latere nihil dubito, & ex Publij Victoris opere de Regionibus Vrbis manifeſtè patet, qui poſt Caium Caligulam Imperatorem Romam ex Ægypto 44. Obeliſcos aduectos eſſe tradit. Verùm pręter duos in Mauſolæo Auguſti, & in hortis Saluſtij erectos, de cæteris, à quo, & vbi fuerint erecti, nec Publius Victor, nec alius ex Romanæ Vrbis Scriptoribus recenſet. Quæ verò Pomponius Lætus,& alij de Obeliſco in Inſula Tiberis, & duobus alijs in Agonali, deindè in Flaminio, cæteriſque circis erectis, tradunt,nonnulli coniecturas veriùs,quàm hiſtoricas relationes habendas putant, cùm non tàm, quid factum ſit, quàm, quid ratione myſticæ Circo-

rum

corum fabricæ fieri debuerit,retulerint: ego tamen magnis indicijs impulſus aſſero, in Inſula Tyberina Obeliſcum fuiſſe erectum, cùm huius vnum adhuc fruſtum ſuperſit ante Eccleſiam Sancti Bartholomæi, quod inter cætera quinque, vltimum introëuntibus Templũ repaguli loco ſeruit, accipitribus,& piſcibusinſigne; quòd &in Oedipo exhibemus. Cùm enim Inſula Tyberina in formam nauis ędificata tradatur; Obeliſcum in medio Inſulæ erectum mali formam in medio nauis expreſſiſſe veriſimile eſt. Cùm præterea Circi mundum, teſte Caſſiodoro, præſeferrent, Obeliſcum in medio Circorum poſitum Solem, cuius honori dedicabantur, veluti quandam mundi animam allegoricè ſignificarent,in myſteriis exhibendis Ægyptios ſecuti, probabile eſt, in ſingulis Obeliſcos fuiſſe erectos, verùm de hiſce in ſequentibus fuſiùs. Quid verò de 44. Obeliſcis à Publio Victore relatis ſentiam, paucis oſtendo. Et Primò quidem ſuppono, Imperatores, prout eorum magnificentiam decebat, cæteris ſpretis non niſi ſecundæ & tertiæ Claſſis Obeliſcos in Vrbem ex Ægypto tranſtuliſſe; hi enim mole præ cæteris conſpicui, neſcio quid auguſtum, & admiratione dignum, & præcelſis cogitationibus Imperatorum congruum præſeferebant; cuiuſmodi moles tantâ ambitione quærebant, vt is plus, digniuſque quiddam præ cæteris præſtitiſſe cenſeretur, qui maiorem Obeliſcum erexiſſet. Cùm itaque hanc æmulationem Imperatorum viderent, alii ex primoribus Romanæ Vrbis eos ſecuti, quiſque pro hortis, & ornamentis ædificiorum priuatorum ex Ægypto ſaxa, Idola, Simulachra, Obeliſcos minores occaſione cratis nauticæ, quâ maiores Romam vehebantur, procurabant. Minores enim Obeliſcos crati vnâ impoſitos, vti & plurimas hic Romæ Columnas ex Pyrite ſuperſtites, cum innumerabili penè fragmentorũ copiâ,quas paſſim in omnibus angulis deprehendimus,facilè, nec non ſine aliquo nauis emolumento erat conducere,ſiquidem omnes hæ minores moles pro Saburra & libramento ratis ſeruire poterant. Fuiſſe autem ex 44. Obeliſcis Romam adductis pleroſque minimos, ipſe Publius Victor dicit, cuiuſmodi in hunc diem, duo hic Romæ ſpectantur, vna ad Eccleſiam Aræ Cœli nomine indigitatam, alteram in Palatio CardinalisSacchetti,quorum vterque, tempore Pauli III. Romæ detectus, non excedit 15. palmos. Cur verò reliqui non compareant, facilè eſt coniicere: cùm enim minores eſſent, facilè alio transferri, aut etiam confracti, diſſipari poterant. Vndè in communi illa Obeliſcorum ſtrage & Vrbis vaſtatione à Gothis proſtrati, ſucceſſu temporũ, vel terra altiùs defoſſi, vel fundamentis ædificiorum inſerti, vel partibus etiam variè diſſipatis, aut etiam in flumen proiectis, nullum eorum veſtigium ampliùs ſupereſſe minimè mirum videri debet, iis, qui temporum viciſſitudinem, mutationem Statuum,atque iniquam Imperatorum ſortem probè nouerit.

Malum in naui exprimebat.

Circi referebant mundũ, Obeliſcus in medio Sole.

Imperatores Romani non niſi majores Obeliſcos erigebant.

Vnde tanta Aegyptiorũ monumentorum in Vrbe copia.

Obeliſcus in Ara Cœli, & Palatio Cardinalis Sacchetti.

Marlianus in Topographia Vrbis refert de altero Obeliſco in agro Verano propè Eccleſiam S. Laurentii, quem anno 1630. Franciſcus Car-

Barthol. Marlianus in Topographia Vrbis.

H 2 dina.

dinalis Barberinus ex Vinea Curtij Saccociæ erutum, atrio Palatij Quirinalis Barberinorum inuexit, vbi adhuc in tres partes contractus iacet ſuperſtes; cuius myſterioſiſſimam doctrinam vide explicatam in Oedipo Ægyptiaco.

M. Fabius Caluus.

Haud abſimilem ſortem eum Obeliſcum ſubijſſe puto, quem M. Fabius Caluus in deſcriptione Romæ Veteris in Circo Floræ (cuius rudera hodiè adhuc ſpectantur in Valle, inter collum hortorum Saluſtij, & montem Viminalem interiecta) proſtratum tradit, quem ego eum eſſe puto, qui hodiè in hortis Mediceis erectus ſpectatur. Verùm hæc de Romanis Obeliſcis, quorum aliqua notitia haberi potuit, dicta ſufficiant.

Obeliſci in Aegypto ſuperſtites.

In Ægypto plurimos adhuc ſupereſſe, tùm relatione teſtium oculatorum, tùm ex Arabum monumentis conſtat. Plerique ex Ægypto reduces aſſerunt, in vicinis Cairi ruderibus complura Obeliſcorum fragmenta adhuc paſſim reperiri; imò P. Ioſephus Marcellaia è Soc. noſtra, qui dum in Æthiopiam iter ſuſciperet, maximáq; Ægypti partem luſtraret, ait in Aſna vrbe, quam ſuprà Thebas antiquas eſſe oſtendi, complures adhuc ſpectari partim erectos, partim proſtratos, quos & Pigafetta in quodam ſuo itinerario notauit. Hoc idem varij diuerſorum Ordinum Religioſi, qui ibidé in propagandę Religionis negotio degunt, ad me ſcribunt, præſertim in Cairo, & Alexandriæ vicinis locis, de quibus in Oedipo copioſior dabitur dicendi materia. Inter alios verò prænobilis, & clariſſimus D. Mathias Balbiski ingenij viuacitate, & antiquitatum notitiâ inſignis, in lacu quodam iuxtà Matāream certi Obeliſci vti, & Alexandriæ veſtigia notauit, quorum delineationem ab ipſomet citatō Domino factam in Oedipo proferemus; Confirmat hæc omnia P. Marcus de Luca ex Ord. S. Fran. de Obſeruantia, qui dum hæc ſcribo ex Aegypto in qua 11. annos vixerat, redux aſſerit, præter duos Alexandriæ ſuperſtites, Cairi quoque eorundem varia fragmenta reperiri, omnium autem Maximum Matareę in quodam lacu erectum hieroglyphicis ſpectabilem videri, ad quem tamen non niſi certis anni temporibus, deſiccatis videlicet ex inundatione Nili aquis in dicta lacuna receptis, aditus ſit; præterea Thebis plurium Obeliſcorum fragmenta ſpectari aſſerit. Plura quoque retulit de monaſterij Rul ri Deir elachmur vocant Arabes, inſcriptionibus hieroglyphicis; vti & de Palatio faſcinationibus, & incantationibus celebri ad ripam Nili ſito, eiuſque hieroglyphicis, ſed & de conchæ amoris Cairi ſuperſtitis forma in ouali figura adaptata, plena hieroglyphicis, quæ omnia ſuo tempore, ſi Deus vitam largitus fuerit, producentur.

Geographus Nubianus.

Geographus Nubianus, in ſuo geographico opere, duos adhuc ſpectatæ molis Alexandriæ ſupereſſe refert: his verbis.

وبالاسكندرية المسلتان فرعون وهما حجران على طولهما مربعان وعلاهما اضيق من
اسفلهما وطول الواحدة منها خمسين قيم وعرض قواعدها في كل واحد من وجوهها عشره
اشبار محيط الكل اربعون شبرا وحكي صاحب كتاب العجايب انهما منحوتتان من
جبل برمم في غربي بلاد مصر وعليهما مكتوب انا يعمر بن شداد بنيت هذه المدينة

Et in Alexandria ſunt duæ acus Pharaonis, ſunt autem hæ acus lapides ſecundùm longitudinem eorum quadrati, & altitudo eorum ſtrictior inferioribus partibus eorum; & longitudo vniuſcuiuſque ex illis duabus eſt quinque perticarum; & baſis in omni latere, ſeu facie decem palmorum eſt, & circumferentia vniuſcuiuſque quadraginta palmorum; & refert liber mirabilium, quòd ſint exciſi ex monte Tarim, in occidentali Regione Aegypti, & ſuper eas ſcriptum, quod Iaamar filius Sadad ædificauit hanc Ciuitatem. Et paulò poſt ſitum earum deſcribit his verbis:

وهذه مسلة الوحدة في ركن البلد من الجهة الشرقية والثنية من هذه المسلات في بعض المدينة

Et vnus ex his duobus Obeliſcis eſt in angulo Ciuitatis ex parte Orientali, et ſecundus in alia Ciuitatis parte. Quæ conſona ſunt relationibus eorũ, qui illas partes curioſè perluſtrarunt. Quòd verò menſura Arabum non vſquequaque reſpondeat, indè factum eſt, quòd maiorem tantùm partem, quæ extrà terram eminebat, menſi fuerint, reliqua intrà terram abdita: ità retulit, quem ſuprà citauimus, Mathias Balbiſki.

Sed & horum locorum omnium Chorographiam vide in Oedipo noſtro Ægyptiaco. Certè Obeliſcos innumeros terra hauſtos in Ægypto adhuc latere, nullus dubitauerit, qui Ægyptiorum in Sole colendo ardorem penitiùs fuerit contemplatus. Conſtantinopoli audio duos adhuc Obeliſcos ſupereſſe, à Theodoſio in eius Vrbis ornamentũ ex Ægypto tranſlatos, nam in Circo maximo Byzantino, quem Fl. Conſtantinus olim magnificè ad Romanorum Circorum formam conſtruxerat, cuius reliquiæ antequam Vrbs à Turcis caperetur, adhuc ſupererant, duo Obeliſci adhuc cernuntur, de quibus Petrus Gylius Gallus in Topographia ſua Byzantina his verbis: *In medio Circo, quem Græci Hippodromum appellant, Obeliſcus ex Thebaico lapide factus extat, cuius cùm non meminerit antiqua Regionum deſcriptio; & meminerit Obeliſci Thebaici quadrati, quem ponit in V. Regione, arbitrarer hunc terremotu euerſum, translatum fuiſſe in Hippodromum à Theodoſio poſt editam deſcriptionem Regionum; niſi hæc Theodoſianorum multorum meminiſſet operum, niſi præteriret nonnulla in commemoratione Regionum, quarum poſtea meminit in generali deſcriptione Vrbis. Habere igitur plures Obeliſcos Conſtantinopolis potuit, ex quibus nunc ſupereſt ille Thebaicus, quem in V. Regione ponit antiqua Regionum deſcriptio; duos adhuc extantes vidi, cùm primùm veniſſem Bizantium, vnum in Circo Maximo, alterum intra Clauſtrum Regium, in latere primi collis vergente ad Septentrionẽ, quadratum ex lapide Thebaico factum, erectum iuxtà domum victuariarũ officinarum Regiarum, ſed paulò poſt euerſum. Et extra Clauſtrum elatum, vidi iacentem longum triginta quinque pedes, cuius ſingula latera, ſi benè memini, ſenos pedes lata perimetrum illius efficiebant 24. pedum. Alter verò in medio Hippodromo pro meta in hunc diem conſtat ſupra 4. teſſeras æneas, latas quoquouerſus ſeſquipedem, altas tantundem, ſuſtentatas baſi, & ſtylobatis; & paulò poſt, quibus in quadrum diſpoſitis totus Obeliſcus ſuſtinetur, cuius quidem quadrati ſingula latera lata ſunt circiter 6. pedes, ab imo ad ſummum ſculpta notis Aegyptiacis.* Atque hunc Obeliſcum à Theodoſio Imperatore erectum, epigramma ſequens

Deſcriptio Obeliſcorũ Conſtantinopoli ſuperſtitum.

In

In latere ſtylobatæ Occidentali Obeliſci, miſſum clarè demonſtrat:

ΚΙΟΝΑ ΤΕΤΡΑΠΛΕΥΡΟΝ ΑΕΙΧΘΟΝΙ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΑΧΘΟΣ,
ΜΟΥΝΟΣ ΑΝΑΣΤΗΣΑΣ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ,
ΤΟΛΜΗΣΑΣ ΠΡΟΚΛΟΣ ΕΠΕΚΕΚΛΕΤΟ ΚΑΙ ΤΟΣΟΣ ΕΣΤΗ,
ΚΙΩΝ ΗΛΙΟΙΣ ΕΝ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ δύο.

Huius interpretationem, ſeù ſenſum videas in Orientali latere Obeliſci, prout ſequitur:

In latere Orientali inſcriptum ſequens epigramma Latinis literis, ſed paululum exeſis, ſed ut legere potui, ſic ſeſe habet:

DIFFICILIS. QVONDAM. DOMINIS. PARERE. SERENIS.
IVSSVS. ET. EXTINCTIS. PALMAM. PORTARE. TYRANNIS.
OMNIA. THEODOSIO. CEDVNT. SVBOLIQVE. PERENNI.
TERDENIS. SIC. VICTVS. DVOBVSQVE. DIEBVS.
SVB. IVDICE. PROCLO. SVBLIMES. ELATVS. AD. AVRAS.

Verùmtamen cùm vnus ex Porphyrite elaboratus hieroglyphicis careat, vti à veterum Ægyptiorum ingenio abſona, ita inter vltimorum Ægypti Regum opera meritò recenſendus. Examinatis itaque reliquijs Obeliſcorum, nihil reſtat, niſi vt à quibus ij erecti ſint, & à quibus Romam adducti, exploremus.

CAPVT VIII.

De Obeliſcorum Erectoribus in particulari, & quinam Obeliſci à ſingulis Ægypti Regibus ſint erecti.

ANtequam primam Obeliſcorum erectionem determinemus, nonnulla priùs hoc loco ſupponenda duximus; vt ſic diſcurſus redderetur ſolidior, & firmioribus argumentis inſtituti noſtri ratio fulciretur.

Longa vita primorum mundi poſt diluuium Patriarcharum.

Suppono itaque Primò, filios Chami, Chus, Miſraim, Phuth, Cainan, vti & filios Semi, tam longæuæ vitæ fuiſſe, vt nonnullos ad ipſa Iacobi, & Ioſephi tempora perduraſſe, in præcedentibus dixerimus; imò ipſum Semum fratrem Chami quingentis annis poſt diluuium vixiſſe, ipſæ ſacræ literæ apertè teſtantur lib. 11. Gen. Nam vt ſuprà quoque ex Arabum doctrina oſtenſum eſt, cùm tam fœcundam progeniem Ægyptus non caperet, vnumquemque ex filiis ſibi Prouinciam, totam proindè in varia dominia diſtributam, elegiſſe; Cùmque omnes dominandi ambitione tenerentur, ſingulos Regis ſibi titulum vendicaſſe, nominaque, neſcio quid diuinitatis redolentia adſciuiſſe, vndè deindè famoſum illud in Aegypto Deorum Regnum, quod in citata Oedipi parte fusè deſcribimus, natum ſit; hi enim omnes traditiones patris Chami ſecuti, cùm in artibus & ſcientiis prorsùs ſimiles eſſent, non exiguę cōfuſionis Hiſtoricis prębuerunt occaſionem. Hinc Oſirin, Solem, Vulcanum, Mercurium, Mithram, Menam, Vexorem, Apim, Saturnum, quos alii diuerſis ſucceſſiuè temporibus, ego eodem ferè tempore vſque ad Abrahami ortum, nonnullos etiam

Deorum in Aegypto Regnum quodnam, & quale fuerit?

ad ipſa Ioſephi tempora diuerſis Aegypti partibus, finitimiſque Regionibus imperaſſe, clarè ex Orientalium traditione Scriptorum demonſtro. Miſraim verò, (à quo & Aegyptus מצרים *Miſraim* dicta fuit.) cùm Authoritate, potentia, & ingenio ſummus eſſet, primùm Aegypto in formam Regni reducta, ſe Regem conſtituiſſe, multaque præſtitiſſe, ob quorum admirationem paſſim à poſteris diuinitatis honores ſit conſecutus; nunc Sol, modò Oſiris, jam Mithras aut Mitres, nunc Saturnus, Apis, alijſque nominibus, diuerſis nationibus vſitatis, inſignitus; primus Aegypti Pharao. Quę nomina dùm ambitioſiùs ſibi arrogantes poſteri Reges vſurpant; hiſtoricos ferè omnes in ſummam confuſionem deduxit maxima illa nominum æquiuocatio, quam in Oedipo noſtro, quantum ingenij vires dederunt, euoluere conati ſumus.

Miſraim.

Primus Aegypti Pharao Miſraim.

§. I.

De Obeliſcis à Miſra & Miſramuthiſi erectis, primis Ægypti Regibus.

MIſraim itaque (quem alij, vt ſuprà patuit, corruptè Mitrem, alij Mithrem, quidam Meſpheem, aut Meſphrem vocant, nonnulli etiam cum Oſiri, Api, Sole, Sothi, Cœlo, Saturno, & Mena cōfundunt) primum nos Aegypti Regem & Pharaonem conſtituimus. Qui, quomodò Duce Mercurio, animum adiecerit ad Obeliſcos erigendos, quomodò etiam morte eius negotium impeditum, filio eius Horo (quem corruptè Mephramuthiſin, nos veriùs Meſramuthiſin, quaſi diceres, ex Meſra, ſiuè Oſiri, & matre Iſi genitum, ex Aegyptiaco idiomate, reſtituimus) inſtitutore eodem Mercurio executioni mandatum ſit, fuſè in præcedentibus Cap. 4. oſtendimus. Quinam verò illi Obeliſci fuerint, etſi certè determinari non poſſit, coniectura tamen haud exigua ducimur, ex maioribus haudquaquam fuiſſe, cùm vti fieri aſſolet, prima rerum principia veriùs à paruis originem ſuam, quàm à magnis ſortiantur: ſuccedentibus verò temporibus creſcente Regum ſuperbiâ, & magnificentiâ, ſemper maiores, & maiores non tàm hieroglyphicæ diſciplinæ oſtentandæ gratia, quàm ex inſolentium molium magnitudine, gloriæ apud poſteros ſibi comparandę ambitione erectos fuiſſe. Veriſimile itaq; videtur, primos Obeliſcos fuiſſe ex ijs, quos nos inferioris claſſis ponimus, cujuſmodi ſunt Mahutæus, Mediceus, Monti-cælius, alijque Romæ ſuperſtites hiſce ſimiles. Hos enim omnes eodem tempore factos, cùm Characterum, tùm doctrinæ ſub ijs latentis identitas, Characterumque ſimilitudo luculenter demonſtrat, videnturque fuiſſe veluti primæ, nouæque doctrinæ multiplicata quædam exemplaria. Cùm enim lapidis ſubſtantia duriſſima eſſet, & primis illis temporibus, quêis artes necdum ad tantam perfectionem peruenerant, ad laborandum diffici-

Meſramuthiſis Aegyptiacè ⲙⲉⲥⲣⲁⲙⲉ'ϭⲱⲓⲥⲓⲥ, quaſi diceres ex Miſra & Iſi genitus.

Meſramuthiſis, minores erigit Obeliſcos, & quinam illi.

lis

lis videretur, hinc à paruis Obeliſcis eos incepiſſe veriſimile eſt; donec ars ſculptoria frequenti exercitio prouectior,tandem Reges magnificos ad majores ſemper,& majores lapides excindendos, inſtimularetur. Miſràim itaque, ſiuè quod idem eſt, Mitres aut Meſres primum fuiſſe huius negotij authorem, Plinius tradit: *Circa Syenen verò Thebaidis Syenites, quem ante pyropœcilon vocabat, trabes ex eo fecère Reges quodam certamine, Obeliſcos vocantes Solis Numini ſacratos. Radiorum eius argumentum in effigie eſt, & ita ſignificatur nomine Aegyptio. Primus omnium id inſtituit Meſtres,* (ita enim exemplar Vaticanum habet) *qui in Solis Vrbe regnabat, ſomnio iuſſus, & hoc ipſum ſcriptum eſt in eo.* Huic conſonant, quæ apud Arabum Hiſtoricos reperio,de prima Obeliſcorum inſtitutione; dicunt enim, vt ex citatis ſuprà patuit, Meſram primum fuiſſe, qui Obeliſcos erexerit,quos filius eius Meſramuthiſis, quem Nacraus vocant, miris operibus promouerit. Sic enim loquitur Salamas Ben Kamdaathi, in libro, quem hortum mirabiliũ mundi vocat:

Miſraim primus Obeliſcorum erector.

Plinius lib.36 cap. 8.

وقال الاول جبار ابن مصر ملك اسمه نقراوس دار الارض داخل مملكته حتي اعجبه مكان مصر وبناها وسمها باسم ابيه وسكنها واتقن الصنايع والحكم بها واقام الاسطين ونقش عليها كل علم جليل

Dicitur autem primus Gygas Aegypti fuiſſe filius Meſra Rex, nomen eius Nekraus; habitabat is terrã cum indigenis Regni ſui vſq; ad Agabak locum Meſra, vbi Ciuitatem ædificauit, quam & nomine patris ſui vocauit Meſra, quam & inhabitauit, varias artificioſas res in ea collocans; erexit quoque Columnas, in quibus incidit omnem Scientiam pulchram. Quænam verò hæc Vrbs Solis fuerit, quænam Vrbs Meſra, & quonam tempore hæ fundatæ fuerint, fuſiùs ſuis locis declarabitur. Sufficit nobis hoc loco oſtendiſſe Miſraim, & filium eius Meſramuthiſin, inſtructore Mercurio fuiſſe primum Obeliſcorum erectorem; & Obeliſcos, quos erexerunt, fuiſſe ex minoribus, qui hodiè Romæ ſpectantur, & magnitudine, & literaturâ charactèrum æquales; cujuſmodi ſunt, quem Mahutæum, Mediceum, Monticælium, indigitauimus.

Horum exemplum ſecuti deindè non tantùm Reges,ſed & Sacerdotes paſſim animum ad ſimiles Obeliſcos ſimili characterum myſticorum forma adornatos adijciebant: vtpotè quæ non tantùm ad arcanarum rerum notitiam, ſed & amuletorum loco ſeruirent; ad patriam à malorum incurſibus muniendam,vt ſuo loco fuſiùs oſtenditur; quinam verò hi Reges fuerint, ne ſciremus temporum inuidit antiquitas; donec tandem poſt exitum filiorum Iſraël ex Ægypto, cùm totum Regnum tam calamitoſo caſu interitus Ægyptiorum in mari rubro concuſſum, & quaſi deſtructum eſſet,Reges poſteri de Regno in priſtinum ſplendorem, & magnificentiam reſtituendo ſolliciti; omnibus modis laborarunt, vt auitam Religionem, ſacrificia, & literas à Meſra, & Mercurio traditas reſtituerent: opem ad hoc ipſis Sacerdotibus, qui traditam arcanam ſcribendi rationem illucuſque conſeruârant, impigrè ferentibus.

Sacerdotes quoque ex minoribus Obeliſcis, nonnullos erexerunt.

§. II.

§. I I.

De Obeliſcis à Sothi, & Rameſſe filio eius erectis.

PRimus itaque Rex poſt mortem Moyſis, qui Aegypto in priſtinam magnificentiam reducta, Vniuerſæ ſumma cum poteſtate præfuit, fuit Menuptha, quem Euſebius Amenophis, Ioſephus Menophis, Africanus Amenophten, Arabes Omer appellant; nos veriùs iuxta idioma Aegyptiũ ⲙⲉⲛⲟⲩϥϯ Menuphta vel Monupta, appellamus, quaſi diceres Deum Memphis, fuit hic magni animi vir, & paternarum traditionum aſſertor acerrimus, qui poſt 40. annorum regimen vitâ functus, Regni reliquit gubernacula filio ſuo Sothis, à nomine Mercurij, quem Ægyptij ⲥⲱϯⲓ: *Sothi* vel *Sothis* appellabant, ita dicto. Eſt autem *Sothis* ſidus cæleſte, quod nos Caniculam appellamus, Mercurium autem in cœlum aſſumptum huius canis nomine intitulatum, ob ſagacitatem, inuentionumque varietatem humano generi neceſſariarum, alibi fuſiùs oſtendimus. Huius itaque nomine Sothis appellatus filius Menuphta, Patri animi magnitudine in nullo impar: Regnum adijt ducentis circiter iuxtà Euſebium annis poſt exitum Hebræorũ ex Ægypto, tempore videlicet Aoth & Othoniel Iudicum populi Iſraël; quem & corruptè Euſebius vocat Zethus, vel Zethos, quæ vox parum differt à Sothis; Hic itaque ſcientiâ, authoritate, & potentiâ inſtructus, Sacerdotum ope, hieroglyphicam doctrinam à prædeceſſore ſuo Sothis ſiue Mercurio Meſræ traditam, octo, vna cùm filio Rameſſe, Obeliſcis, quos in On, ſiuè Vrbe Solis, erexit, inciſam reſuſcitauit. Regem horum Obeliſcorum erectorem Plinius appellat *Sochis*, pro *Sothis*; vitio tranſcriptorum, qui facilè t in c mutare potuerunt; de quo tamen cùm dubitarem, manuſcripta Exemplaria Plinij, quæ in Vaticana Bibliotheca conſeruantur, conſulenda duxi, in quibus errorem manifeſtum detexi, ibidem enim loco *Sochis*, apertè nomen *Sothis* reperi, quod poſteà Mercatum quoq; obſeruaſſe memini, Atque hi ſunt Obeliſci, quorum duo Romam allati, reliqui duo Alexandriæ in Ægypto manſerunt; Regni coadiutor fuit filius eius Rameſſes, vti in hiſtoria Obeliſci huius demonſtrauimus, quem Theophilus Sethoſſos, Ioſephus, Sethoſis vocat, nos veriùs Rameſſes ⲥⲱϯⲓⲥⲱⲥ Sothiſos, quod iuxtà idioma Ægyptiacum nihil aliud, niſi filium Sothis ſignificat. Hic vnà cum patre ſupradictos Obeliſcos erexiſſe, teſte Plinio l. 36. c 8. memoratur; Verùm de vtriuſque Regis molimine, audiamus verba Plinij: *Poſteà*, inquit, *& alij Regum in ſupradicta Vrbe, Sothis quatuor numero, quadragenum octonum cubitorum longitudine; Rameſſes autem, quo regnante Ilium captum eſt, quadraginta cubitorum*; ſcilicet, alios quatuor. Octo itaque hic habemus Obeliſcos à Sothi quatuor, & totidem à Remeſſe Sothiſos, hoc eſt, Sothis filio erectos; quales autem hi fuerint, nullâ ratione determinari poteſt, niſi per materiam, & thema, quod continent, & per menſuram, quam adſe-

Menuphta poſt Moyſen Obeliſcorum erector primus.

Sothis Rex Aegypti Obeliſcorum erector, à patre deſtinatorum.

Sothis quid ſignificet.

ⲥⲱϯⲓⲥⲱⲥ Filius Sothis Remeſſes Coadjutor Regni.

adferunt Authores ſingulis congruam. Confecit itaque Sothis vnà cum
Rameſſe 8. Obeliſcos, quorum nonnulli altitudinem habebant 48. cubito-
rum, qui in palmos reſoluti, ita vt vnus cubitus duos palmos exæquet, pro-
venient pro ſingulis Obeliſcis Sothis 96. palmorum altitudo, nonnulli ve-
rò cùm quadraginta cubitorum altitudinē obtinuiſſe à Plinio dicantur, hi
reſoluti in palmos, dabunt ſingulis 80. palmorū ferè, ſi paucos demas; lon-
gitudinem. Quamuis verò Plinius 4. Sothi, & 4. Rameſſi attribuat, nos ta-
men inuenimus omnes communi, & promiſcuâ adminiſtratione, ab vtro-
que erectos. Videamus itaque, num ex menſuræ congruitate inuenire
poſſimus erectores ſingulorum. Certè, vt ſagaciter rem auſpicarer, om-
nium Obeliſcorum Romanorum exactam priùs in palmis menſuram ac-
cepi: & inueni quidem, Pamphilium Obeliſcum, cujus gratiâ totum hoc
Opus molimur, in 74. ferè palmorum altitudinem excurrere, cui Barberi-
nus, ille, inquam, quē Franciſcus Cardinalis Barberinus ex Circo Aureliani
in Verano agro erutum à Curtio Saccoccia, in cuius vinea abdebatur, certâ
pecuniæ ſummâ redemit, ſi non æquâ lonhitudine ſaltem præ reliquis pro-
xima reſpondet, quamuis baſis temporum edacitate conſumpta, exactam
menſuram vt inuenirem, negauerit. Cùm itaq; nullum alium huius men-
ſuræ inter Romanos Obeliſcos repererim, hos inter reliquos octo, duos eſſe,
quos Sothis cum Rameſſe olim erexerat, haud improbabili conjecturâ con-
victus aſſero. Sed menſura ab Authoribus relata, vti incerta eſt, ita quoque
non tantopere eidem, vt quiſquam confidat, velim. Neque enim Autho-
res, niſi ex relatione aliorum, eam tradidêre, quòd verum eſſe monſtrant
menſuræ Obeliſcorum Romanorum à Plinio relatę, quæ menſurationi à
me ſummâ diligentiâ compertæ, vt poſteà dicetur, minimè reſpondent;
plerìſque, vel ad oculum, vel vnà cum fulcris, aut ornamentis apici impo-
ſitis, Obeliſcorū altitudinem metientibus. Sed neq; proportionē decuplam
in omnibus exactam reperi, proportione in alio & alio à vero nunc de-
ficiente, nunc id excedente. Sed ad propoſitū: Reliquos verò duos, aut in
Ægypto remanſiſſe, aut diuturnitate temporis terra obrutos, notitiam po-
ſterorum fugiſſe. Hos autem ſimiles ferè eſſe, & magnitudine, & doctrinà,
quam continent, tunc videbitur, cùm explicationem ſingulorum auſpica-
bimur. E reliquis verò Obeliſcis, duos Romam aduectos, reliquos Alexan-
driæ remanſiſſe, ita oſtendo: Fuerunt nonnulli Obeliſci, teſte Plinio, lon-
gi quadraginta octo cubitorum, qui, vti dictum eſt, in pedes reſoluti, con-
ficiunt nonaginta ſex palmos. Cùm verò inter cæteros duo ſuperſint hu-
jus ferè magnitudinis, eos eoſdem eſſe, quos Sothis olim in Heliopoli ere-
xerat, conijcimus, cùm nulli alij huius magnitudinis Romæ ſpectentur, niſi
me proportio baſis ad altitudinem fefellerit; quæ non in omnibus tam ac-
curata eſt; nam prior Campo-martius ſub terra adhuc latens loco funda-
menti vicinorum ædificiorum ſeruit, ad cujus tamen aſpectum peruenitur
per cellam ſubterraneam fabri cujuſdam lignarij, quem vnà cum inſcri-

Obeliſcus Pamphilius à Sothis erectus, vti & Barberinus.

Obeliſcus Campomartius à Sothis erectus.

ptione

ptione in Oedipo delineatum vide. Alter eſt Saluſtius, in hortis Ludouiſijs hodiè adhuc ſuperſtes, vnà cum baſibus paris ferè cum Campo-martio magnitudinis, quantum ex proportione, omnibus Obeliſcis communi, conijcere licuit; integros enim menſurare non valuimus, vtpotè ſuperiori parte terrâ obrutâ. Reliqui duo verò Alexandriç adhuc ſuperſtites Geographia Arabica ſequentibus verbis me docuit:

Alii volunt Obeliſcum Saluſtium 60. tantum palmorum eſſe. quem nos 66. palm. ex proportione inuenimus.

وبالاسكندرية المسلتان فرعون وهما حجران على طولهما مربعان وعلاهما اضيق من
اسفلهما وطول الواحدة منها خمس قيم وعرض قواعدها في كل واحد من وجوهها عشرة
اشبار محيط الكل اربعون شبرا وحكي صاحب كتاب العجايب انهما منحوتتان من
جبل تريم في غربي بلاد مصر وعليها مكتوب انا يعمر بن شداد بنيت هذه المدينة

Sunt autem in Alexandria duo Obeliſci, lapides videlicet quadrati, quorum partes altiores ſtrictiores ſunt inferioribus, & longitudo eorum quinque perticarum; baſis verò in omni latere, ſeù facie decem palmorum eſt, & circuitus quadraginta palmorum. Sic enim hanc menſuram Arabes determinant, *Kim* arundo eſt conſtans 20. palmis; ducti itaque 5. in 20. faciunt præciſè centum palmos, altitudo duorum Obeliſcorum, quæ reperiuntur adhuc Alexandriæ ſuperſtites, quæ præ cæteris conſonant proportioni baſis ad altitudinem ſupra inſinuatam, dùm diximus, latus baſis in omnibus Obeliſcis ferè decuplam eſſe altitudinis quòd & in hiſce duobus Obeliſcis memoratis clarè patet. Cùm enim latera ſingulorum ſint decem cubitorum, neceſſariò altitudo eorum erit centum palmorum; quam monſtrant quinque perticæ ſiuè arundines, quarum ſingulæ 20. palmorum. Cùm itaque Plinius dicat, Sothis cum Rameſſe ex octo quatuor Obeliſcorum ſingulos quadraginta octo cubitorum, hoc eſt nonaginta ſex palmorum fuiſſe, erunt duo Romani à duobus Alexandrinis non paucis palmis breuiores. Quæ diſcrepantia cùm me diù perplexum redderet, notaui tandem, Ægyptios totius Obeliſci molem à baſi vſque ad apicem pyramidij, centum palmorum longam ſtatuiſſe, nos verò in Saluſtio, & Campo-martio Obeliſcis 96. palmos tantùm à baſi vſque ad pyramidion computaſſe: quod pyramidion cùm in dictis Obeliſcis quatuor palmorum ſit, ij additi ad 96. præciſè conſtituent 100. palmorum altitudinem, atque adeò quatuor illi Obeliſci Sothiſij omnes eandem, quaſi, habebunt 100. palmorum altitudinem; quibus cùm nulli alij ęqualiores reperiantur, hi probabili cōiecturâ cenſendi ſunt ij Obeliſci, quos, teſte Plinio, Sothis in Vrbe Solis erexit; ſed de hiſce fuſiùs in hiſtoria Obeliſci Pamphilij.

Kim, menſura Arabibus vſitata 20. palmorum.

§. III.

De Obeliſco Rameſſæo, omnium, qui in Ægypto facti ſunt, maximo.

Porrò Rameſſes filius Sothis, quem Euſebius Ramiſes, Ioſephus Ramphes, Herodotus Rampſinitus vocat, cùm poſt obitū Sothis, patris Regni gubernacula adijſſet, & necdum in dictorū Obeliſcorum erectione ſibi

ſatisfactū putârat, dignas tanto Rege cogitationes alto fouens pectore, animum adiecit ad erigendum alium, qui vnquam ad illud tempus viſi erant, maximum, in cuius erectione 20. millia hominum laboraſſe feruntur, & quoniam verebatur ne in erectione tanta moles ſummo pondere frangeretur; proprium filium ſuum acumini alligari curauit, vt Architecti reuerentiâ filij, eiuſque cōſeruandi amore inſtimulati, cautiùs, circumſpectiùſque tanti momenti opus peragerent. Sed audiamus verba Plinij l. 36. c. 8. & 9. *Rameſſes,* inquit, *quo regnante Ilium captum eſt, quatuor Obeliſcos erexit quadragenum cubitorum; idem digreſſus indè, vbi Mneuidis Regia, poſuit alium longitudine vndecenis pedibus, per latera cubitis quatuor, opus id feciſſe dicuntur viginti millia hominum; ipſe Rex cùm ſubrecturus eſſet, vereretúrque, ne machinæ ponderi non ſufficerent, quo maiùs periculū curæ Artificum denuntiaret, filium ſuum adalligauit cacumini, vt ſalus eius, apud molientes prodeſſet lapidi. Hac admiratione operis effectum eſt, vt cùm Oppidum id expugnaret Cambyſes Rex, ventumque eſſet incendio ad crepidines Obeliſci, extingui ignem iuberet molis reuerentia, qui Vrbis nullam habuerat.* Incepit autem hic Regni gubernacula quinto anno poſt mortem Aod, qui fuit quartus poſt Moſen Iſraëlitici populi Dux, anno. 1310. ante Chriſti Saluatoris noſtri ortum, Regno præfuit 66. annis iuxtà Euſebium. Atque hic eſt celeberrimus ille Obeliſcus, quem Sixtus Quintus ex circulo maximo, vbi à Conſtantino Imperatore olim fuit erectus, erutum ante Baſilicam Lateranenſem, ingenti auſu erexit anno 1588.

Rameſſes omnium maximum Obeliſcum erexit; filium, ope 20000. hominum cacumini alligari curauit, vt cautiùs in molis erectione ſe gererent Architecti.

Obeliſcus Rameſſæus ab Auguſto in Circo maximo, à Sixto V. reerectus in Campo Lateranenſi.

§. IV.

De Obeliſcis à Seſoſtri, & Momphencur erectis.

RAmeſſem ſecutus eſt ſecundùm noſtram Chronologiam 118. poſt annis famoſiſſimus Ægypti Rex Seſoſtris, ſiuè Seſoſiris quod nomen idem eſt in lingua Ægyptiaca ac ϲεϲοϲιριϲ, id eſt, germen Oſiris: omnium qui unquam præfuerunt Ægypto Regum potentiſſimus, cuius gloria tanta fuit, vt Darius Rex Perſidis, cùm Memphi ſtatuam ſuam Seſoſtri anteponere conaretur, à Sacerdote prohibitus fuerit, Regique cauſam prohibitionis ſuſcitanti reſponderit, necdùm ſe Seſoſtris gloriam æquaſſe; vir excelſi animi, & totum ſibi mundum ſubiugandi deſiderio accenſus, cujus geſta admiranda vide apud Diodorum. Confundunt quidam hunc Regem cum Seſach, perperam: cùm Seſoſtris Seſachum, ſiuè Suſachim, multis ante ſæculis præceſſerit. Hic enim Ægypto præfuit eo ipſo tempore, quo Iudices populum Iſraëliticum gubernabant, videlicet 22. annis ab excidio Troiæ, vti nos fusè in Chronologia noſtra Ægyptia oſtendimus: Seſach autem in tempora Salomonis, & Roboam incidit, quem plerique cum Simandio, ſiuè Smendi authoritate Euſebij confundunt. Seſoſtris igitur, vt vltimum gloriæ ſuæ complementum adderet, varia monumenta, prædeceſſorum ſuorū glorioſa molimina ſectatus, Sacerdotum inſtructione erexit: duos ab

Potentia Seſoſtris Regis.

eo erectos narrat Diodorus his verbis. *Duos prætereà Obeliſcos ex lapide duro, vtrumque altum cubitis 120. in quibus tùm imperij magnitudinem, tùm multitudinem vectigalium deſcripſit, addidit & quas ſubegit nationes.* Plinius verò vnum ex iis Romam ab Auguſto tranſlatum, in Campomartio ſtatutum fuiſſe, altum 116. palmorum aſſerit. Cùm itaque Diodori Obeliſci à Soſoſtride erecti ferantur 120. cubitorum, hi in palmos reſoluti darent altitudinem 222. pedum, centum videlicet & duodecim palmis longiores ijs, quos refert Plinius; vndè vel inſignem errorem contigiſſe neceſſe eſt, vel Plinii Obeliſcum nequaquam illum eſſe exiſtimandū eſt, quem Soſoſtris erexit; accedit quod Diodorus ſuos in Thebis, Plinius ſuos Heliopoli erectos aſſerat: Prætereà quem Plinius in Campo Martio ab Auguſto erectum aſſerit eſſe 116. palmorum, ego centum tantum palmorum deprehendi: vndè varijs coniecturis agitatus, tandem concluſi, Obeliſcum illum in Campo Martio ſubterraneum, cujus veſtigia ex cella quadam vinaria adhuc conſpiciuntur, nequaquam Soſoſtris, ſed Sothis eſſe exiſtimo, vt paulò antè fusè ex eiuſdem quantitate oſtendi. Plinium verò aut eius exſcriptorem, ex nominum affinitate, quam Sothis & Soſoſtris habent, deceptum, vnum pro altero ſcripſiſſe. Soſoſtris verò Obeliſcos in ruinis Thebaicis remanſiſſe, indè ſiuè magnitudine molis, ſiuè alijs de cauſis, minimè dimotos fuiſſe, ex Arabum deſcriptione colligo: ait enim Author horti mirabilium mundi, ſpectari ibidem duas ingentis magnitudinis columnas, quarum prior erecta centum cubitorum à baſi vſq; ad apicem, altera adeò vaſtæ magnitudinis ſit, vt loco dimoueri neſcia, omnem hominum laborem hucuſq; eluſerit. Verùm ne quidquam aſſerere videar non Authenticis teſtimonijs approbatum, verba Authoris Arabis adduco.

(Obeliſci à Seſoſtri erecti quanti, & quales.)

قال المرخون لم يرا اعظم منه واقف على قاعده صوان وفوقه قاعده طول العمود ماية
ذراع بالعمل ودوره اربعون شبرا وانه قطع من جبل اسوان والعجب كيف حمل هذا
العمود

(Salamas Author mirabilium mundi.)

Columnæ, inquit, *in Thebis aut Morgun, non eſt illa viſa maior, marmorea baſi fulcita, & ſuprà baſin longitudo eius eſt 100. cubitorum vſualium; & circuitus 40. palmorum, & dicitur quòd ſit exciſa ex montibus Aſuan, id eſt Thebaicis, & mirum ſanè eſt quomodò ad hunc locum tranſportari potuerit.* Et paulò poſt ſic ait:

وفي جبل اسوان هندم الحكما عمود اخر قدره ولم يفصلوه الى الان وذكر
المهندسون ان العمود لو وقع الى الارض واجتمع عليه اهل الدنيا ما قدروا ان يقيموه
ابدا ☼

Eſt & in montibus Aſuan Columna alia à Sapientibus fabricata, quæ tamen loco in hunc vſque diem dimota non fuit, & memenerunt Geometræ, quod ſi caderet in terram, & congregarentur ad eam omnes incolæ mundi, nunquam erigerent eam. Si itaque vera ſunt, quæ Arabes dicunt, veriſimile eſt, illas à Soſoſtride fuiſſe erectas, vtpotè qui ijs tantùm operibus, quæ magnitudinem animi eius prorsùs æquarent, & apud poſteros admirationem ſui excitarent, non ijs quibus ſimilia iam alij ante eum Reges præſtiterant, intentum animum habebat. Quos itaque Diodorus Obeliſcos, Columnas Arabes di-

cunt,

cunt, quarum vna 100. cubitorum altitudinem, 40. verò palmorũm periodum habere memoratur: qui numerus ſoli Columnarum Ægyptiarum; non itidem Obeliſcorum proportioni, quorum altitudini ad latus baſis decuplam ſuprà oſtendimus, optimè quadrat. pari pacto Obeliſcos illos, quos Diodorus Seſoſtrin erexiſſe meminit, non Obeliſcos, ſed Columnas fuiſſe, indè vt credam, inducor; primò, quòd nullus Obeliſcus 120. cubitorum, ſiuè 180. pedum, vel quod idem eſt 222. palmorum, quales Obeliſcos Seſoſtris fuiſſe ſcribit Diodorus, ab Authoribus memoretur; neque enim vllus vnquam maior viſus eſt Rameſſeo 148. palmorũ. Accedit huic, quod Diodorus afferat, in iis deſcriptam fuiſſe magnitudinẽ Imperii Seſoſtris, vectigaliumque multitudinem, ſimiliaque res ab eo geſtas, ſpectantia; quod de Obeliſcis nullâ ratione, vti fusè in ſequentibus oſtendemus, dici aut poteſt, aut debet; cùm in Obeliſcis non niſi arcana maxima, & ſolis Sacerdotibus, primoribuſque Regni nota, incidi ſolerent; in ſolis verò Columnis res publicæ, & geſta Regum, linguâ & characteribus omnibus notis, inſcribebantur. Patet ſanè luculenter, Obeliſcos illos, à Diodoro relatos, minimè Obeliſcos, ſed Columnas fuiſſe; neque Obeliſcum ab Auguſto in Campo Martio erectũ, Seſoſtris, ſed Sothis aut alterius cuiuſpiam, quicquid dicat Mercatus, opus fuiſſe, iam in præcedentibus oſtenſum fuit; niſi fortè dicamus, Seſoſtrin præter Columnas Obeliſcos quoque erexiſſe, quod vti à magnitudine animi eius non diſcrepat, ita non facilè negauero.

§. V.

De Obeliſcis à Mompheecur Pharaone erectis.

POſt Seſoſtrin ſecutus eſt Momphercur Pharao, quem Herodotus Feronem; Euſebius Amenophis, alii filium Seſoſtris volunt eſſe: erexit hic Patris exemplum ſecutus Obeliſcum poſt Rameſſæum omnium maximum, etſi raſum, & hieroglyphicis deſtitutum, quem Sixtus V. ex Circo Vaticano, vbi eum Caius Caligula, & Nero, collocauerant, tranſlatum; in Campo Vaticano ante Eccleſiam S. Petri, auſu omnibus ſeculis memorando, erexit. Nomen erectoris primi fuit Monphercur, hoc eſt, dominator Memphis, quod idem ſanè eſt, quòd Amenophis, ſiuè Monuphta, hoc eſt, Numen Memphis. *Mon* enim, aut etiam *Meſ*, vel *Monph*, in lingua Ægyptiaca *Memphim*, vti in Chronographia Ægypti docuimus; *hercur* verò, vti ex Dictionario noſtro Ægyptiaco patet, *dominatorem* ſignificat; Hinc corruptè hoc nomen Euſebius *Nephercheres* reddidit, quod paucis literis immutatis ad genuinam Originem ſuam traducitur, hoc pacto *Mephercur*, vel *Monphercur*, quaſi diceretur *Mephercheres*. Hunc Plinius vocat *Noncorium*, corruptum quoque, vti omnia ſimilia nomina; non tamen ita remotum à noſtro etymo nominis *Monphercur*, vt ad illud reuocari non poſ-

ⲙⲱⲛⲫ- ϩⲉⲣ- ⲭⲱⲣ ✠

ſit

ſit, vti vnum cum altero comparanti patebit; ſunt enim affinia *Monpher-cur*, & *Moncur*; quaſi diceres, contracte *Monphcur* vel *Monphercur*, dici enim vix poteſt, quanta in eiuſmodi nominũ à varijs relatorum etymologiam irrepſerit corruptio. De hoc Monphercure, quem ipſe corruptè Noncorium vocat, ita refert Plinius l. 36. c. 11. *Tertius Romæ in Vaticano Caij & Neronis Principum Circo, ex omnibus vnus omninò fractus eſt in molitione, quem fecerat Seſoſtridis filius Nuncorius; eiuſdem remanet & alius centum cubitorum, quem poſt cæcitatem viſo reddito ex oraculo Soli ſacrauit.* Variæ ſunt Controverſiæ circa verba hæc Plinij ob diuerſitatem ſenſuum, quæ in Vaticanis exemplaribus leguntur, quæ poſt Mercatum, Gelenium Pigafettam à me recogniti, ſic ſe habent:

Plinius lib. 36 c. 11.

Primum, ita habet: *Ex omnibus vnus factus imitatione eius, quem fecerat Seſoſtridis filius Noncorius.*

Variæ lectiones circa Obeliſci Noncorij erectionem.

Secundum, ſic: *Ex omnibus illius ſtratus imitatione, quem fecerat Seſoſidis filius Nuncorius.*

Tertium, ſic: *Ex omnibus vnus fractus imitatione eius, quem fecerat Seſodis filius Nonchorius.*

Quartum: *Ex omnibus fractus in mollitudine, quem fecerat Seſoſidis filius Noncorius.*

Quintum: *Ex omnibus fractus in molitione eius, quem fecerat Seſotidis filius Nuncorius.*

Sextum: *Ex omnibus vnus omninò fractus eſt in molitione, quem fecerat Seſoſidis filius Noncorius.*

Si verus ſenſus eſt primi exemplaris, ſequitur falſam eſſe relationem Plinij, videlicet, Obeliſcum hunc non à Nuncorio; ſed ab alio quodam Rege erectum eſſe. Secundi exemplari ſenſus, vti difficilis eſt captu, ita iure veluti ſuo reprobandus. Tertium exemplar monſtrat plures à Noncorio erectos Obeliſcos in erectionis negotio fractos eſse, quod contradicit Plinio. Quartum oſtendit, Obeliſcum fuiſſe materiæ friabilis, & proindè ruptũ, quod dici nullâ ratione poteſt. Quintum, & Sextum apertè aſſerunt fuiſſe in ipſo erectionis opere confractum, quam ſententiam nos veriſimiliorem accepamus. Fractum enim fuiſſe hunc Obeliſcum in ſuperiori ſui parte, præter inditia manifeſtæ rupturæ, ipſa quoque proportio Obeliſci luculenter oſtendit; cùm longitudo ad baſis latus minimè decupla, ſicuti in omnibus alijs Obeliſcis, reperiatur. Quòd ſi vllum certè luculentiſſimum indicium eſt alicuius in ſuperiori Obeliſci parte rupturæ factæ; Cùm enim dicti Obeliſci baſis 12. palmorum comperiatur; altitudo eius juxtà decuplam proportionem, quam infima Obeliſcorum latitudo ad altitudinẽ eorundem habet, 120. pedum foret. Cùm jam verò altitudo eius non reperiatur niſi 108., iuxtà proportionem omnibus Obeliſcis communem pars abrupta neceſſariò fuit 12. palmorum alta. Quòd verò in prima ſui erectione ruptus ſit, ex verbis Plinij conſtat; *vnus ex omnibus fractus in molitione;* cùm nul-

Obeliſcus Vaticanus non eſt integer.

nullus alius è reliquis Regibus Obeliſcis in erectione rupturam paſſus ſit, niſi hic Noncorius: quod & videtur tanquam rem memoratu dignam referre ; Quanta enim diligentia Reges in erectione Obeliſcorum vſi ſint, ſuprà patuit ex Obeliſco Rameſſis, qui vt cautiùs agerent Architecti, opuſque in-corruptum aſſurgeret, proprium filium cacumini alligaſſe, teſte Plinio, fertur, vt Regiæ Sobolis periculum imminens, integritas eſſet Obeliſci. Quòd verò Herodotus, & Diodorus aſſerant, Obeliſcos à Noncoreo erectos centum cubitorum fuiſſe, id vel mendum eſt, vel ita intelligendum, vt ab infima baſi Obeliſci, quam plerumque proportionatam altitudini faciebant; vſque ad apicem, computentur centum cubiti. Verùm vti multa alia, ita & hunc locum in dictis Authoribus corruptum cenſeo.

Mompher-cur quando erexerit Obeliſcos.

Sunt autem à principio Regni Sothis, vſque ad initium Regni huius Regis Monphercur 154. anni, à Rameſſis Regni principio 99. à Seſoſtris patris 33., quæ tempora in annum ferè 1237. poſt diluuium, in 45. ferè annum poſt Troianæ Vrbis excidium incidunt. Atque hic Noncorius primus fuit, qui raſi Obeliſci erector, cùm præcedentes Reges omnes Obeliſcos literatos ei exerint; quod mirum alicui videri poſſet, cùm eo tempore hieroglyphica doctrina maximè floruerit, & Reges potentiſſimi animos Sacerdotum, ad ſtudiorũ promotionem maximis promiſſis excitarent. Verùm de Obeliſcis raſis, eorumque myſteriis fuſe in ſequentibus.

§. VI.

De Senniſerteo, ſiuè melius Pſammo Ammirteo, aut Pſammirtao, eiuſque Obeliſco.

Hieroglyphicorum ſtudiũ hoc ſeculo maximè floruit.

PОrrò poſt Monphercorem, ſiuè Nuncorium vſque ad Regem Pſammum 400. annorum ſpatio, maximè hieroglyphicam literaturam viguiſſe, ſuo loco demonſtrabimus; quo à Sacerdotibus multa & maxima monumenta hieroglyphica, vti Statuæ, Columnæ, aliaque ſimilia conſtituta ſunt, præſertim regnante Simendio, quem nos juxta ſuum genuinum nomen ϭⲓⲙⲉⲛⲇⲏⲥ *Simendes* hoc eſt, Hircum ſacrum nominamus. Pſammus itaque Rex, quem alij nunc Pſammitem, iam Pſammenitum, modò Senneſerteum vocant, nos Pſammirtao vocamus, Obeliſcum hieroglyphicis notis ſpectabilem erexit Heliopoli, quem indè poſteà translatum Auguſtus Romæ in Circo maximo erexit, quem varijs quoque dein temporum calamitatibus terrâ obrutum Sixtus V. erutum ante ædem B. Virginis, vulgò *del popolo*, erexit. De quo ita Plinius: *Is autem Obeliſcus, quem D. Auguſtus in Circo Maximo ſtatuit, exciſus eſt à Semneſerteo, quo regnante Pythagoras in Aegypto fuit, 125. pedum, & dodrantis præter baſin eiuſdem lapidis.* Putat igitur Plinius hunc Obeliſcum à Semeſerteo fuiſſe erectum, eumque fuiſſe vltimum Regem poſt deuaſtationem Ægypti factam à Cambyſe. Verùm, qui

Plin.l.36. c.9. circa finem.

Chro-

Chronologias veterum exactiùs fuerit rimatus videbit, hæc ſibi conſiſtere nullâ ratione poſſe. Cùm plerique Amaſim vltimum Regem conſtituant, eumque tam perturbato tempore regnaſſe, vt de Obeliſcis non dicam erigendis, ſed ne cogitandis quidem animum adijcere potuerit. Accedit, quòd tunc temporis hieroglyphica doctrina, veluti interitui proxima, plurimùm de priſtina dignitate perdiderit, neq; ampliùs floreret, imò pauciſſimi etiam ex Sacerdotibus eſſent, qui eam exactè callerent, idque ex injuria extraneorum Regum Æthiopum, qui Ægypto dominabantur, quorum & durante Dynaſtia, Monarchia Ægyptiorum ad Perſas translata vnà cum Sapientia à Vetrribus tradita, quaſi interijt. Quomodo igitur Senneſerteus vltimus Regum tam exiguo tempore, & in tanta perturbatione rerum, hunc Obeliſcum erigere potuerit, non video. Vndè cùm viderem huic Plinij narrationi dicta conſentire minimè poſſe; meque inextricabiles difficultates vitare non poſſe, hoc æſtu agitatus, tandem omni antiquitate conſulta inueni, hunc Obeliſcum non ab vltimo Rege Senneſerteo, ſed à Rege Pſammirtao erectum fuiſſe, cùm prætereà noſſem genium Ægyptiorum fuiſſe nomina, quæ Regibus imponebantur, vt plurimum fuiſse compoſita, vt in nominibus Meſramuthiſis, Sothoſis, Manuphta, Monphercur, Simendes, alijſque patuit, & in Chronographia noſtra Ægyptiaca fuſè ex Ægyptiacæ linguæ origine docebitur, tandem deprehendi, Senneſerteum, ita enim in exemplari Plinij Vaticano legitur, nomen fuiſse ex Pſammos, & *Amirteo* compoſitum, quaſi diceres, Pſammirteo; & deindè corrupta, vt omnia alia Regum nomina *Senneſerteo*, vel Semmiſerteo dictũ, certè Dynaſtiæ XXIII. tertium Regem Cteſias apertè vocat Amirteum. Vixit autem ſecundùm noſtram Chronologiam Ægyptiam hic Rex 1527. circiter annis poſt diluvium, circa principium Olympiadum, & conditæ Vrbis; à Seſoſiris imperio quaſi 340. annis. Atque hic Pſammirtao, vel Semmiſerteus eo ipſo tempore, quo ſummè in Ægypto florebant diſciplinæ hieroglyphicæ, Obeliſcum illum erexit in Heliopoli, quem Auguſtus indè translatum in Circo maximo erexit, quem poſt ſecundam ruinam indè erutum; ante portam Flaminiam, ſiue ædem B. Virginis, vulgò *del popolo*, altitudinis 110. palmorum ſpectabilem erexit Sixtus V. Vndè miror, quid Plinio in mentem venerit, quòd altitudinem eius 120. pedum afferat; quòd ſi verum eſset, iam ſuperaret Obeliſcum Rameſsæum. Sed qui Plinium attentè legerit, eundem in multis ſimilibus deliquiſse, reperiet. Quæ omnia fuſè à nobis ex Orientalium Scriptorum fragmentis demonſtrabuntur, quare hæc tantum indicaſse ſufficiat. Quid verò de interpretatione hujus Obeliſci ab Hermapione facta, & ab Ammiano Marcellino citata, ſentiendum ſit, ex profeſso decidetur in ſequentibus ſuo loco.

§. VII.

De Obeliſcis à Simarre, Aphrie, & Nectabi erectis.

HVnc Nuncorium alij Reges multo poſt tempore ſecuti, Simarres, & Apries, vel meliùs Vaphrius, raſos ſimiliter Obeliſcos erexerunt; ſic Plinius: *Sunt & alij duo, vnus à Simarre poſitus, alter ab Eraphio, lege Vaphrio, vel Apbrio, ſine notis quadragenû octonû cubitorû,* quos ad Mauſolæum à Claudio poſitos, teſte Strabone, vnum eorum; deindè Sixtus V. ad collem Exquilinum translatum ante ædem B. Virginis erexit ſine notis conſpicuum, altero ſub Eccleſia D. Rochi ſepulto. Fuit, & alius raſus erectus à Nectabo Rege, de quo ita Plinius: *Alexandriæ ſtatuit vnum 80. cubitorum Ptolomæus Philadelphus, quem exciderat Nectabis Rex purum; maiuſque opus fuit in deuehendo, ſtatuendoque multò, quàm in excidendo. A Satyro Architecto aliqui deuectum tradunt rate.* Et paulò poſt: *Exciſos autem ſex tales in monte eodem, & artificem donatum talentis quinquaginta. Hic autem Obeliſcus fuit in Arſinoe poſitus à Rege ſupradicto, munus amoris in Coniugem, eademque Sorore Arſinoe. Indè eum naualibus incommodum Maximus quidam præfectus Aegypti tranſtulit in forum reciſo cacumine, dùm vult faſtigium addere auratum, quod poſteà omiſit.* Quinam verò hi tres Reges Marres, Eraphius, & Nectabis raſorum Obeliſcorum erectores fuerint, magna inter Chronologos controuerſia eſt. Nos relinquentes vnicuique ſuam opinionem, dicimus Smarrem fuiſſe eundem cum Simarre Æthiope; quem nos primum Dynaſtiæ XXVI. ponimus, eumque facimus Manaſſi Regi Iſraël, & Numæ Pompilij ferè Synchronum. Hic enim cùm alienigena eſſet, nec hieroglyphica calleret; nihilominùs ne prædeceſſoribus ſuis inferior eſſet, Obeliſcum quoque erigere voluit, ſed ſine notis. Eraphius verò, quem, & nos Euſebium ſecuti Apries, alij meliùs Vaphrium vocant, eiuſdem Dynaſtiæ Æthiopicæ ſecundus Rex, alium ſine notis Obeliſcum erexit; incidit hic iuxta noſtram Chronologiam in tempora Danielis Prophetæ. Nectanabus verò, quem Herodotus Necum, nos Nectao, Euſebium ſecuti, vocamus, tertius fuit Æthiopicæ Dynaſtiæ Rex, à quo Ioachaz Rex Iſraël occiſus eſt anno poſt Romam conditam 146. Patet itaque omnes raſorum Obeliſcorum, excepto Nuncorio, Erectores Reges originè fuiſse Æthiopes, quòd & teſtari videntur, dùm Obeliſcos ſine notis erigunt: & apparet, quòd Sacerdotes arcanam ſuam literaturam alienigenis Regibus, vel non manifeſtandam; ob rationes, quas alibi aperiemus, duxerint; vel quòd Reges illam, vtpote cuius incapaces erant, neglexerint, ſolo muto illo Obeliſci myſterioſo ſchemate contenti. Sunt qui uelint Vaphrium Regem, paulò ante citatum, temporibus Salomonis vixiſſe, Literæque à Pineda & Saliano circumferuntur, Salomonis ad Vaphriû, & huius ad Salomonem; quas hic apponendas duxi.

Plin. l.36.c.9.

Altero in ruinis dicti Mauſolæi adhuc latente.

Plin. loco cit.

Aphrium fuiſſe eû Regem.

Cur raſos Obeliſcos erexerint Reges Aethiopes.

Salomon Rex Vaphrio Aegypti Regi amico paterno Salutem.

NOuerîs me ſummi Numinis beneficio Regnum à Dauide patre accepiſſe, à quo Templum DEO cœli, terrarumque Molitori ædificare iuſſus fuerim, ſimulque abs te per literas petere, vt ad me ex Regni tui hominibus, fabriſque mittas, qui ſuam mihi operam nauent, donec, vti par eſt, cuncta, prout iuſſus ego ſum, accuratè perfecero.

Reſponſum Regis Vaphrij ad Salomonis literas.

LIterás tuas ſimul atque perlegi, cùm ingentem animo cæpi lætitiam, tùm genialem cum vniuerſo exercitu, populoque meo diem egi, quòd à Viro optimo, tantoque Numini probatiſſimo Regnum acceperis. Quòd autem à nobis homines, fabroſque poſtulas, eorum octoginta millia ad te miſi, quorum etiam natalem tibi ſolum indicare iuuat. Ex Sebrithide præfectura 10000. ; ex Mendeſia & Sebennitide 20000. ; ex Buſiride, Leontipolitide, & Bathritide 10000. numerantur, ſupereſt, vt ijs, quæcunque opus fuerint, abundè ſuppeditari cures, partim, ne quid inter eos turbarum excitetur ; partim, vt ædificatione peracta, ſalui ad ſuos, incolumeſque reuertantur. Sed hæc παρέργως.

Demùm nos Vaphrium Obeliſci erectorem poſterioribus temporibus floruiſſe, hiſtorijs magis conſentaneum amplectimur.

Vidiſti itaque hucuſque Lector, quomodo à Miſraim Hieroglyphica diſciplina Authore Mercurio promota ; erigendorumque Obeliſcorum mos nullo non tempore promotus fuerit ; non tantùm à Regibus, qui maioribus tantùm erigendis animum adijciebant, curâ minorum erigendorum Sacerdotibus alijſque dignitate conſpicuis hominibus relictâ : quo adeò invaluiſſe hanc conſuetudinem conſtat ; vt vix vllus Ægypti locus eſſet tam exiguus, qui non Obeliſcis ornaretur. Atque hæc ſunt, quæ de primis Obeliſcorum Erectoribus præmittenda putauimus, vt ſeries temporum Hieroglyphicę diſciplinæ propagationi vndequaque reſponderet. Ex quibus patebit, raſorum Obeliſcorum Erectores fuiſſe ex vltima Dynaſtia XXVI. Æthiopum, Ægyptiorum vltima, vergentibus paulatim ad interitum diſciplinis Sacerdotalibus, Regumque magnificentia, litterarumque ſacrarum promouendarum ardore extincto. Viſis itaque primis Obeliſcorum Erectoribus, iam ordinis ratio poſtulare videtur, vt & de ſecundis Erectoribus, qui fuerunt Imperatores Romanorum, agamus, vt ſic in opere noſtro ἐυμεθόδως progrediamur.

Multitudo Obeliſcorum in Aegypto.

CAPVT IX.

De ſecunda Obeliſcorum, poſt ruinam à Cambyſe Aegypto illatam, erectione.

§. I.

De Obeliſcis Auguſti Romæ erectis.

Cambyſes Aegyptum occupat, omnia euertit.

ANno ab V. C. 189. Cambyſes Perſarum Rex, violentiâ armorum potitus Ægypto, ſuſque deque vertit omnia, primò in Religionis ſæuiens monumenta, templa ſuccendit igni, aras euertit, Sacerdotes occidit, Obeliſcos igne & flammâ ita aduſſit, vt etiamnum vltricium flammarum cicatrices veluti commiſſæ truculentiæ, & feritatis veſtigia circumferant. Quam ingentem Aegypti cladem mox ſecutus eſt, quaſi totalis Sacerdotalium diſciplinarum interitus; durauitq; miſeranda hæc deuaſtationis facies, vſque ad tempora Octauiani Auguſti, qui decimoquarto Imperij ſui anno, Aegypto in populi Romani poteſtatem redactâ, cùm varia à varijs de magnificis veterum Agyptiorum operibus, & monumentis inaudiſſet, atque ipſe Vir excelſi animi eſſet, & veterum geſta ardenter imitari deſideraret, vt aliquam æternæ Vrbi, & nouitatem, & ornamentum adferret, duos ex maioribus, qui integri reperiebantur, Heliopoli per Nilum Alexandriam primò, deinde huc Romam aſportari curauit; quorum priorem à Rege Pſammirtao, corruptè Senneſerteo, olim erectum Heliopoli, in Circo maximo denuò erexit, eumq; Soli, veteres æmulatus, dicauit: Alterum in Campo Martio à Sothis Rege, (quem alij Zethum, vel Seſoſtri vt alij volunt, appellant) primò Heliopoli erectum, cuius veſtigia adhuc per cellam quandam, ſiuè cryptam ſubterraneam apparent, conſtituit. Atque hic eſt celeberrimus ille Obeliſcus, qui loco gnomonis per vmbram horas in vaſtiſſima area æneis lineis inciſas, atq; à Manilio Mathematico delineatas, oſtendebat; Verùm audiamus ipſa verba Plinij l. 36. c. 10. *Ei Obeliſco, qui eſt in Campo Martio, D. Auguſtus addidit mirabilem vſum, ad deprehendendas per Solis vmbras dierum ac noctium magnitudines, ſtrato lapide ad Obeliſci magnitudinem, cui par fieret vmbra Romæ confecto die ſexta hora, paulatimque per regulas (quæ ſunt ex ære incluſæ) ſingulis diebus decreſceret, ac rursùs augeſceret, digna cognitu res, & ingenio fœcunda. Manilius Mathematicus apici auratam pilam addidit, cuius vertice vmbra colligeretur in ſemetipſam, alia atque alia incrementa iaculantem apice; ratione, vt ferunt à capite hominis, intellecta. Hæc obſeruatio triginta iam ferè annis non congruit, ſiuè Solis ipſius diſſono curſu, & cæli aliqua ratione mutato, ſiuè vniuerſa Tellure aliquid à centro ſuo dimota, vt deprehendi, & in alijs locis accipio, ſiuè vrbis tremoribus, ibi tantùm gnomone intorto, ſiuè inundationibus Tiberis ſedimento molis facto, quamquam ad altitudinem impoſita rei in terram quoque dicantur iacta fundamenta.*

Auguſtus Aegyptum occupat, Obeliſcos ex Aegypto delatos Romæ erigit.

Plinius.

Obeliſcus Campomartius horas deſignat.

Obeliſcus 30 ab erectione ſua annis non ampliùs rectè monſtrat.

Et

Et quandoquidem multi iam dudum à me rationem huius operis petierunt, illud in gratiam curioſorum paulò fuſiùs deducam. Et ante omnia tria nobis in hoc horologio demonſtranda ſunt genera horarum. Secundò, longitudo vmbræ iuxtà diuerſorum temporum, horarumq; rationem conſideratæ. Tertiò, ipſa forma horologij. Genus horologij fuit haud dubiè illud antiquum, quo omnes veteres vſi ſunt; quod ſingulos totius anni dies ac noctes diuidit in duodecim æquales horas, ſiuè eæ fuerint longæ, ſiuè breues; hoc à modernis dicitur horologium horarum inæqualium, non quòd horæ ad vnum diem comparatæ ſint inæquales, ſed quòd horæ huius Sciaterici ad diuerſos anni dies comparatæ ſint inæquales. Nam hic Romæ minimus arcus diurnus nouem horarum, olim diuidebatur in duodecim horas æquales; & arcus diurnus maximus quindecim horarum pariter in duodecim æquales diuidebatur horas; hinc fiebat, vt duodecim horæ arcus diurni minimi eſſent, quaſi dupli minores, horis duodecim arcus diurni maximi. Hinc ſingulæ horæ arcuum diurnorum Auſtralium, omnes minores erant horis duodecim ſingulis, in quas arcus Boreales diuidebantur, donec tandem in æquinoctiali æquarentur; atque in hoc conſiſtebat horarum antiquarum inæqualitas; quæ de noctibus quoque intelligenda ſunt. Hora verò ſexta, de qua Plinij textus loquitur, ſemper oſtendebat horam meridianam, quo momento vmbra iſtius diei erat minima, quæ vt in alijs horologijs ab ortu continuò vſque ad meridiem creſcebat, deindè eadem, quâ creuerat proportione, verſus occaſum decreſcebat. Quantam verò vmbram proijceret ſingulis horis, ex ſequenti tabula addiſces, in qua quantitatem vmbræ reperies Sole in Cancro, Ariete, vel Libra, & Capricorno conſtituto. *Deſcriptio Horologij in Campo Martio, cuius ſtylus Obeliſcus erat.*

Obeliſcus itaque in Campo Martio ideò ab Auguſto erectus, vt quem Soli dicauerat, is Solis operationibus exhibendis deputaretur; hic ex Superiorum demonſtratione, à plano horizontali vſque ad ſupremum terminum Sphæræ, quam auratam vertici impoſuit Manilius Aſtronomus, tunc temporis Mathematum notitia celebris, gnomonis ſiuè Indicis dedit longitudinem; ipſe Obeliſcus, ſiuè radius continebat, vt ſuprà patuit, centum ferè palmorum longitudinem, cui ſi accedat altitudo abaci, ſupra quem fundabatur, qui tempore Iulij II. Pontificis in Campo Martio detectus, inventus eſt habere ſeptem pedum altitudinem, Mercato teſte oculato, qui in palmos reſoluti dant duodecim ferè palmos, quibus ſi Sphæra tripalmaris accedat, dabit totus Obeliſcus à plano horizontali vſque ad vltimum Sphæræ auratæ terminum 115. palmos, atque hæc eſt totalis longitudo Obeliſci, ſiuè gnomonis, quo horæ in ſingulos dies demonſtrabantur, quo exactè explorato totius quoque horologii formam habebimus neceſſariò; vt igitur ſcias quantitatem vmbrarum ſingulis horis Sole in ♋, ♎, ♈, & ♑ conſtituto, competentium; ſequentem tabulam calculauimus, ex qua dicto citiùs quantitatem vmbrarum ſingulis horis congruarum reperies; in partibus qualium totus gnomon, id eſt, Obeliſcus, habet 12.; quæ facilè in pedes, aut palmos per regulam proportionum reſoluentur. *Altitudo Obeliſci, ſeù gnomonis horologij.*

Tabula quantitatis Vmbrarum, quas Obeliſcus Campomartius Sole in ♋, ♈, ♎, & ♑, conſtituto proijciebat; partes verò dictarum vmbrarum tales referunt, quales ipſe Obeliſcus, ſiuè ſtylus habere cenſebatur duodecim.

Horæ { A. Mer. / P. Mer. — Par. Obel.	VI. — Par. Min.	V. VII. — Par. Min.	IV. VIII. — Par. Min.	III. IX. — Par. Min.	II. X. — Par. Min.	I. XI. — Par. Min.
♋	4 0	5 51	9 3	14 50	26 57	61 44
♈ ♎	10 48	11 39	14 18	19 27	29 57	62 44
♑	26 20	28 58	32 58	39 15	51 49	85 23

In primo huius tabulæ ordine ſunt partes vmbrarum, qualium totus Obeliſcus eſt duodecim, ſingulis horis reſpondentes, Sole in ♋ conſtituto. Secundus ordo continet partes vmbrarum Sole in ♈ & ♎ conſtituto. Tertius ordo verò continet vmbrarum partes Sole in ♑ conſtituto ſingulis horis reſpondentes; v. g. Sole in ♋ conſtituto horâ meridianâ, ſiuè V I. vmbra Obeliſci erat quatuor partium talium, qualium totus Obeliſcus à plano terræ vſque ad vltimum verticem habebat 12. o. Iterum horâ meridianâ Sole in ♑ conſtituto vmbra Obeliſci erat 26. plùs 20. min partium talium, qualium Obeliſcus erat 12.; Cogitantur autem ſingulæ duodecimæ partes iterum in alias centum partes diuiſæ, ita vt minuta ſint centeſimæ partes ſingularum partium duodenarum.

Ratio fabricandi iſtiuſmodi horologium.

Dato itaque gnomone, & datis vmbrarum longitudinibus, neceſſariò horologij formam aſſignabimus; ſi enim, ducta priùs linea meridiana, ex aſſignato loco ſtyli iuxtà tabellam ſumas quatuor partes, in quales totus Obeliſcus ſeù gnomon diuiſus eſt 12. eaſque in lineam horæ V I. ſiuè meridianæ transferas, aſſignabunt illæ dictæ quatuor partes punctum tropici in meridiano, ſiuè punctum, in quod meridiana Obeliſci vmbra incidit, Sole in primo ♋ gradu conſtituto; quæ quidem vmbra longitudinem habebit quaſi 38. palmorum. Si verò quinque partes, cum 51. minutis tales, qualium totus gnomon eſt 12. in horam V. antè meridiem, & V I I. poſt meridiem ex loco ſtyli tranſtuleris, dabunt illa tibi puncta Tropici Cancri, in dictis horarum lineis; non ſecùs puncta Tropici Cancri inquires in reliquis horarum lineis. porrò ſi decem partes tales, qualium Obeliſcus eſt duodecim, cùm 48. minutis in lineam meridianam tranſtuleris, dabit tibi terminus punctum, in quod vmbra Obiliſci incidit, Sole in Ariete vel Libra conſtituto. Si denique 26. partes cum 20. minutis transferas in lineam meridianam, tales videlicet, in quales totus Obeliſcus eſt diuiſus 12. dabit tibi terminus punctum, in quod meridie incidit vmbra Obeliſci; Sole in Capricorno conſtituto, quæ vmbra duplo maior erit Obeliſco; & inſuper $\frac{2}{12}$ id eſt, dua-

bus

bus duodecimis; id eſt, in linea meridiana à loco ſtyli occupabit vſque ad tropicum Capricorni 249. circiter palmos.

Habitis punctis Tropicorum, & æquinoctialis in linea meridiana, reliquas horas ſingulas terminabis iuxtà partes vmbrarum in tabella ſingulis horis adſcriptarum. Et quoniam hora duodecima in hoc horologio incidit in ortum vel occaſum Solis, vmbra Obeliſci neceſſariò erit infinita; vti in omnibus gnomonibus in horizontali plano erectis videre eſt, ad ortum vel occaſum Solis, conſequenter hora duodecima in hoc horologio determinari non poterat: prima igitur hora huius horologij erat hora I. vltima verò diei erat II., quæ Sole in Cancro conſtituto habebat vmbram Obeliſci 61. partium, & 44. minutorum, tales, quales Obeliſcus conſtituebat duodecim, quæ in palmos reſolutæ dabant 527. palmos, & tanta erat vmbra, quæ Sole in Cancro conſtituto feriebat horam I. & II. Has eaſdem horas Sole in Ariete, vel Libra conſtituto feriebat vmbra 536. palmorum. In Bruma verò vmbra hora I. & II. habēbat 85. tales partes, quales Obeliſcus habebat 12., eratque vmbra 710. palmorum. Duplicetur æquinoctialis vmbra hora I. & II.; & habebis 1072. palmos, horologij longitudinem quæſitam. Latitudo verò meridiana erit 212. palmorum. Quæ omnia Mathematico ratiocinio ex præcognita gnomonis magnitudine deduximus, vt proindè de rei veritate nemo ampliùs dubitari poſſit, inuenimus autem locum Horologij in Campo Martio deputatum paulò longiorem fuiſſe foro Agonali, quod vulgò *Piazza Nauona*, vocant. Verùm ne quicquam huic materiæ deeſſe videatur, paulò poſt formam totius horologij ſecundùm omnem Symmetriam, à Iacobo Maſò Syracuſano Soc. noſtræ Mathematico, ſummà diligentiâ delineatam, ob oculos ponam curioſi Lectoris.

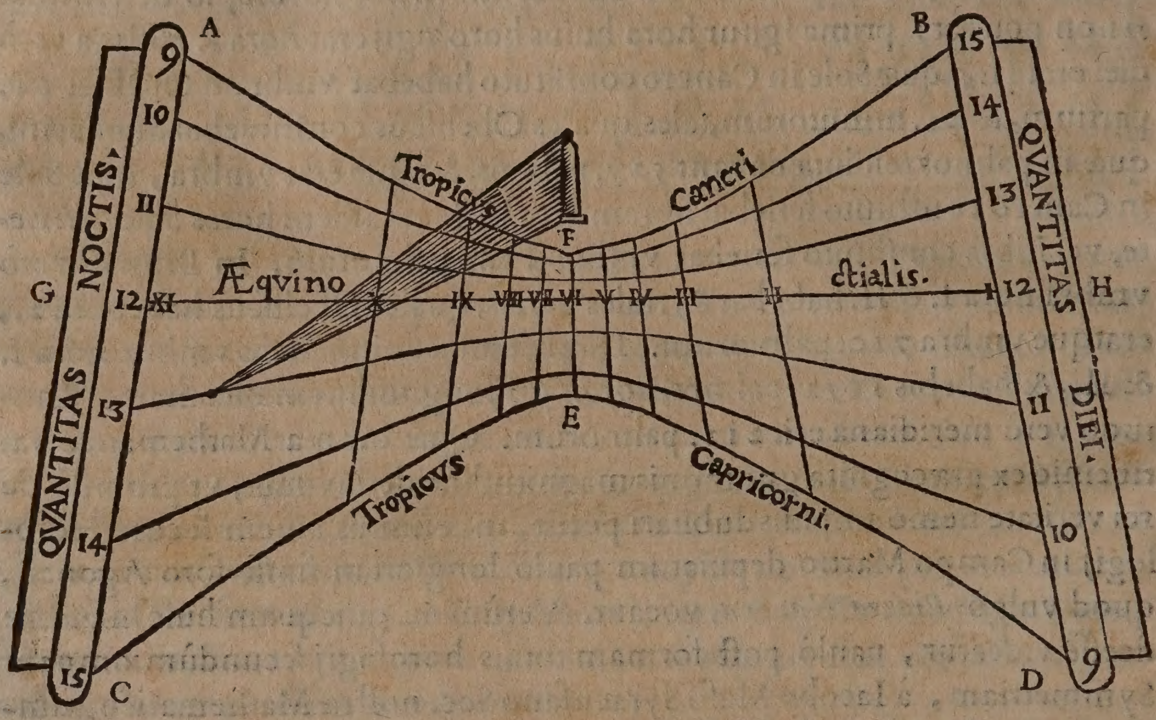
Vmbra in horologio ad ortum vel occaſum erat infinita.

Horologium itaque in Campo Martio, neceſſariò huius formæ, quæ ſequitur, conſpiciebatur; cuius linea meridiana F E, intra tropicos A F B, & C E D, comprehenſa 222. palmorum; G H verò longitudo horologij in 1072. palmorum ſpatium extendebatur. Numeri intrà ſpacia A C, & B D comprehenſi, quantitates dierum, & noctium, quas arcus illi curui exhibebant, indicabant. Vmbra enim Obeliſci in vnum ex illis ſeptem incidens, in lateribus oſtendebat diem, aut noctem tot horarum eſſe, quot numerus eidem adſcriptus referebat, v.g. vmbra præcisè in arcum A F B incidens, diem quindecim, noctem nouem ferè horarum Romæ eſſe notabat. Si verò incideret in æquinoctialem G H, indicabat diem duodecim horarum noctì æquari, & ſic de cœteris. Lineæ verò arcus interſecantes, ſitum & ordinem horarum antiquarum, quibus veteres, vti ſuprà oſtenſum fuit, & nos fuſiſſimè de ijs in Arte magna lucis & vmbræ, vtebantur, demonſtrabant. Lineæ verò, teſte Plinio, qui illud accuratè obſeruârat, ex æneis laminis confectæ horizontali plano inſertæ, pulchrum ex altiori loco conſtitutis præbebant ſpectaculum. Dicit autem Plinius illud triginta poſt erectionem ſui annis, ampliùs non congruiſſe, errorisque varias rationes aſſignat; tametſi

fun-

fundamentũ Obeliſci tantum deſcenderit infrà terram, quantûm is aſcenderit extra terram, quæ omnia nos in Arte magnetica fusè diſcutimus.

Horologium Campi-Martij horarum inæqualium, cuius Index erat Obeliſcus 115. palmorum, iuſſu Auguſti à Manilio conſtructum, ad lat: Rom: 42. grad:

Atque hæc ſunt, quæ de hoc horologio, fuſiùs forſan, quàm par erat, diſſeruimus occaſione Obeliſci, quem in vſum Solis operum demonſtrandorum dedicauerat Auguſtus; quique tandem Gothorum immanitate ex eminentiſſimo loco deiectus, temporum diuturnitate terra ſubrutus, ignobilis vilium ædificiorum fundamentis ſeruire cogitur, donec quiſpiam Sixti, & Innocentij æmulus magnificentiſſimam molem è tenebris eductam, ſuæ luci, & gloriæ reſtituat. In baſi huius Obeliſci, quæ detecta fuit tempore Iulij II. Pontificis, hæc inſcriptio continebatur:

CAESAR DIVI. I. F.
AVGVSTVS
PONTIFEX MAXIMVS
IMP. XII. COSS. XI. TRIB. POT. XIV.
AEGYPTO IN POTESTATEM
POPVLI ROMANI REDACTA
SOLI DONVM DEDIT.

§. II.

§. I I.

De Obeliſcis Caij Caligulæ Cæſaris.

CAius Caligula Cæſar magnificus, exemplum Aui ſui Auguſti ſecutus, ad ſimili magnificentiæ technaſmate immortalitatem comparandam, adiecit animum. Poſt varia itaque magnificentiæ monumenta, Circos, portas, Obeliſcum quoque maiorem omnibus ijs, qui tunc temporis Romæ viſi fuerant, erigere decreuit. Expediti igitur Architecti in Ægyptum, maximum, quem inuenire poterant, Obeliſcum in Romanæ Vrbis ornamentum ſelegerunt. Fuit autem ille præ cæteris dignus habitus, quem olim Momphercur, aliàs Noncorius Rex Ægypti Seſoſtrides erexerat; de quo & fuse in præcedentibus tractatum eſt. Hunc Alexandriæ naui in eum finem mirificâ architecturâ conſtructa, de qua in ſequenti fuſiùs dicetur, impoſitum, Oſtiam deduxit; nauique ibidem, veluti munere ſuo probè functa, ſubmerſa, portus fundamenta jecit, turri ſuperexſtructa. Hunc verò Obeliſcum laborioſa multorum hominum tractione Circo ſuo Vaticano, quem non ita pridem ædificare cœperat anno ſalutis noſtræ 42. tertio verò anno Imperij Caij intulit, eumque in honorem Auguſti Aui ſui ex grati animi teſtificatione erexit, dedicauitque, vti inſcriptio teſtatur, quæ ita ſeſe habet: Obeliſcus in Circo Vaticano à C. Caligula erectus.

DIVO CAESARI D. IVLII F. AVGVSTO
TIB. CAES. D. AVGVSTI F. AVGVSTO
SACRVM.

Primus Abacus fundamento impoſitus erat ex marmore candido $4\frac{1}{2}$ palmorum altus, ſequebatur hunc ex Pyrite Thebaico, ſiue vt vulgò vocant *Granito roſſo* $4\frac{1}{4}$ palmorum altum ſuſtentaculum, quod ſubſtituebatur alteri abaco tredecim palmorum alto, circundato cimatio quatuor palmorum ex eodem Pyrite, qui denique excipiebat vltimum vndecim palmorũ abacum, poſt quem ſuper quatuor aſtragalos ex ære inaurato $1\frac{3}{4}$ palmorum, tandem erigebatur Obeliſcus 113. palmorum cum $\frac{1}{2}$. Fuit itaque totus Obeliſcus à plano Horizontali vſque ad verticem, quem pila inaurata ornabat, 152. palmis altus, cui, & in communi monumentorum Romanorum clade à Barbaris illata, ſiue reuerentia molis, ſiue repugnantia ſoliditatis ſtructuræ, ſiue alijs de cauſis, præ cæteris omnibus parcitum fuit, quem deinde ſtatione ſua auulſum Sixtus V. Pontifex in Vaticano Campo ante propyleum Baſilicæ D. Petri Apoſtoli erectum, S. Cruci dedicauit; vbi, & in hunc diem non ſine admiratione omnium, ceu veteris magnificentiæ παρήγειον conſpiciendum ſe præbet. Menſura Obeliſci Vaticani.

§. III.

De Obeliſco Claudij Imperatoris.

Obeliſci Claudij ante Mauſoleum Auguſti erecti.

Strabo lib. V.

Ammianus Marcellinus. lib. XVII.

Menſura Obeliſci Exquilini.

Obeliſcus Saluſtianus.

Menſura Obeliſci Ludouiſij.

POſt obitum Caij Caligulæ tenuit gubernacula Claudius Auguſti Propinquus, vir magnificus, & prædeceſſorum cognatorum memoriæ perpetuandæ intentus. Hic cùm videret inſolens illud Mauſoleum, ab Auguſto, vt ſibi, & poſterorum ſuorum Sepulturæ ſeruiret, inauditâ magnificentiâ in Campo martio conſtructum eſſe, illud præter multa alia ornamenta, duobus etiam Obeliſcis, tametſi raſis exornandum cenſuit, vt ſic ergà Auum ſuum, & grati animi demonſtraret ſignificationem, parentumque his monumentis perpetuaret memoriam. Et quamuis nihil apud Hiſtoricos reperiatur de hoc Claudij molimine; nullum tamen præter hunc alium illos erexiſſe, inde luculenter patet; quod Strabo Synchronus Auguſto, cùm exactiſſimè deſcripſerit Mauſolæum Auguſti, Obeliſcorum tamen nullam mentionē fecerit; Ammianus verò Marcellinus expreſsè dicat, poſt Auguſti tempora fuiſſe erectos; Verba eius audiamus: *Secutæque ætates alios tranſtulerunt, quorum vnus in Vaticano, alter in hortis Saluſtij, duo in Auguſti monumento erecti ſunt.* Fuit autem Mauſolæum hoc Auguſti erectum in Campo-martio propè ripam Tyberis, iuxtà viam Flaminiam, eo in loco, Vbi modo S. Rochi templum, è ruderibus eiuſdem extructum ſpectatur illuſtre; Obeliſci erant raſi, & ſinè vlla ſculptura hieroglyphica; quorum priorem ex ſubterraneis ruinis erutum Sixtus Quintus in Collem Exquilinum tranſlatum, antè Baſilicam Liberianam, ſiuè S. Mariæ Maioris è Regione hortorum Montaltorum erexit: Alter in ruinis hodiè adhuc perſeuerat. Porrò Obeliſcus vterq; ſine fulcris, abacis, & ſine Pyramidio, quod ſex palmorum habebat longitudinem erat 60. palmorū; cùm fulcris verò, & abacis, ſiuè quòd idem eſt, à plano horizontali vſq; ad Pyramidion, in 96. palmorum altitudinem tota moles emergebat. Ab hoc eodem Imperatore Claudio alius Obeliſcus hieroglyphicis ſpectabilis, ex Ægypto tranſlatus putatur, atq; in hortis Saluſtij, in ornamentum iſtius loci omnium amœniſſimi, & fabricis oppidò magnificis, vti & arboribus omnis generis viſu gratiſſimis decorati, erectus. Iacet hic moderno tempore in duas partes confractus in hortis Ludouiſijs, cuius totam longitudinem 66, palmorum, excepto Pyramidio, quod terra ſubrutum, menſuram exactam nobis inuidit; latitudinem verò baſis 6 $\frac{1}{2}$ palmorum inuenimus, totam verò molem cum abacis, & aſtragalis 81. palmorū fuiſſe alibi conijcimus. Quidquid ſit, menſuræ Obeliſcorum ab antiquis relatæ noſtrę minimè reſpondent, ſiuè id factum ſit quod multi ad oculum tantùm altitudinem eorundum ſumerent, ſiuè quod vnà cum abacis & aſtragalis, alijs conſiderandum relinquo. Vndè perſuaſum ſit Lectori curioſo, argumentum quo Obeliſcos ſuprà memoratos Pamphiliū Veranum Campo-martium & Saluſtianum Sothis eſſe diximus, non tam à menſura, quæ incerta eſt apud Authores, & meæ menſuræ mini-

me

mè congruit, quam potiſſimùm à doctrinæ identitate deſumendum eſſe.

§. IV.

De Obeliſco Antonij Caracallæ Imperatoris, & alijs quadraginta quatuor Obeliſcis Romam adductis.

DE Obeliſco Caracallæ Imperatoris olim in Hippodromo, modò ab Innocentio X. in Circo Agonali erecto, quem nos Pamphilium intitulamus, cùm particularem relationem in hiſtoria fecerimus, hic eidem diutiùs non immorabimur; Sed ad quadraginta quatuor Obeliſcos digrediamur: quos Publius Victor Romam aduectos eſſe refert; à quibus tamen, ſubtacet; Nos arbitramur, hos fuiſſe omnes infimæ claſſis, ab Imperatoribus vel priuatis perſonis vnà cum occaſione, quâ maiores ex Aegypto euehebantur vnà tranſlatos, nauis librationi ſeruiſſe. Cùm enim tot Columnas, Abacos, Cippos ex Thebaide aduectos eſſe videamus, veriſimile eſt præ cæteris Obeliſcos illos paruos, & litteratos fuiſſe quæſitos lectoſque in Romanæ Vrbis ornamentum. Verùm cùm de hiſce, & ſimilibus alijs Obeliſcis ſuprà fuſiùs egerimus, ne Lectori tædiosâ repetitione nauſeam creemus, ad alia digrediamur. 44. Obeliſci Romam adrecti.

§. V.

De Obeliſco Conſtantini Magni, & Conſtantij Imperatorum.

COnſtantinus Magnus Byzantium, quæ ab eius nomine deindè Conſtantinopolis dicta eſt, Romanę Magnificentię æquaturus, dùm templa, Circos, Amphiteatra erigit, ad Obeliſcos quoq; in Circo Byzantij conſtructo erigendos, ne Auguſto, Caio, Caracallæ prædeceſſoribus magnitudine animæ ceſſiſſe videretur, adiecit animum.

Expeditis itaque Architectis in Ægyptum, ad inueniendum Obeliſcum, magnitudine animi tanti Imperatoris dignum; dùm omnia luſtrant tandem Thebis omnium maximum, qui in Ægypto vnquam facti fuerunt à prædeceſſoribus, ſiuè reuerentia ſaci pignoris, ſiuè deſperatione molis à loco dimouendæ, derelictum, deprehenderunt; quem & ingentibus ſumptibus à loco ſuo diuulſum, trabibuſque impoſitum per Nilum mox deduxerunt Alexandriam. Verùm vti hominum incerta ſunt molimina, ita & hanc arduam machinationem mors Conſtantini ſecuta, prorſùs interrupit; Intereà Imperio in tres filios Conſtantem, Conſtantinum, & Conſtantium diuiſo, Conſtantius tandem pace initâ cum Rege Perſidis, hoc vnicum intendit, vt ſubiectis inimicis, defunctiſque jam fratribus, totum Romanum, quod in plures diuidebatur, Imperium, ſibi ſubiugatum Obeliſcus Rameſſeus à Conſtantino Magno, Thebis deducitur Alexandriam

 acqui-

Conſtantius deuicto Magnentio ad Obeliſcum erigendum adijcit animū

acquireret, ſed tandem victo, occiſoque Magnentio felicibus armis præſtitit. Rebus itaque ad votum ſuccedentibus, Conſtantius victorijs, triumphiſque clariſſimus, Romam, quam nunquam aliàs viderat, ingreſſus; cùm incomparabilem illam prædeceſſorum in fabricarum exquiſitiſſima ſtructura, in mirifica Amphitheatrorum architectura, in Circorum myſterioſa conſtructione eluceſcentem magnificentiam penitiùs contemplatus fuiſſet, haud abſimili quopiam monumentto ſuæ apud poſteros perpetuandæ memoriæ, Nominiſque traducendi deſiderio rapiebatur: Meminit itaque iſtius Obeliſci, quem Thebis pater eius Conſtantinus Alexandriam in ornamentum Vrbis Conſtantinopolitanæ, ſiuè Romæ nouæ aduexerat; cùm iam ante de prodigioſa huius Obeliſci mole complura referri inaudiſſet, eum ſine prolongatione Romam tranſuehendum decreuit. Nauis itaque paratur admirandæ ſtructuræ validis compacta trabibus, prætereà trecentorum remorum munita præſidio, cui moles Ægyptia concreditur, & ſic intrà dimidium anni felicibus Euris portui Romano ſiſtitur; atque hinc tandem per Tyberim primò, & deindè chamulcis tractus, Circoque Maximo illatus, intra paucos Menſes ſummâ omnium admiratione in medio Circi erigitur; vt ſic ex comparatione maximi huius Obeliſci ad Obeliſcos ab Auguſto ibidem erectos facta; de Conſtantij potentia, & animi magnitudine, quâ Auguſto minimè cæderet, judicarent poſteri. Verùm audiamus verba Ammiani Marcellini exactè eum deſcribentis: *Et quoniam ſufflantes Adulatores ex more Conſtantium, id ſine modo ſtrepebant; quòd cùm Octauianus Auguſtus Obeliſcos duos ab Heliopolitana Vrbe tranſtuliſſet Aegyptia, quorum vnus in Circo maximo, alter in Campo locatus eſt Martio, hunc recens aduectum difficultate magnitudinis territus, nec contrectare auſus eſt, nec mouere: diſcant, qui ignorant veterem principem translatis aliquibus hunc intactum ideò præteriſſe, quòd Deo Soli ſpeciali munere dedicatus, fixuſque intrà ambitioſi templi delubra, quæ contingi non poterant, tanquam apex omnium eminebat. Verùm Conſtantinus id parui ducens, auulſam hanc molem ſedibus ſuis, nihilque committere in religionem rectè exiſtimans, ſi ablatum vno templo miraculum Romæ ſacraret, id eſt, in templo mundi totius iacere diù perpeſſus eſt, dùm translationi pararentur vtilia. Quo conuecto per Alueum Nili, proiectoque Alexandriæ, nauis amplitudinis antehac inuſitatæ ædificata eſt, ſub trecentis remigibus agitanda. Quibus ita prouiſis, digreſſoque vita Principe memorato vrgens effectus intepuit: tandemque ſerò impoſitus naui per maria fluentaque Tybridis veluti pauentis, nè quòd penè ignotus miſerat Nilus, ipſe parum ſub emeatus ſui diſcrimine mœnibus alumnis inferret, defertur in vicum Alexandri tertio lapide ab Vrbe ſeiunctum: vndè Chamulcis impoſitus, tractuſque leniùs per Oſtienſem portam, piſcinamque publicam Circo illatus eſt maximo. Sola reſtabat poſt hæc erectio, quæ vix, aut ne vix quidem ſperabatur, poſſe compleri, erectiſque vſq; periculum altis trabibus, vt machinarum cerneres nemus, innectuntur funes, & longi ad ſpeciem multiplicium liciorum cælum denſitate nimia ſubtexentes; quibus colligatus mons ipſe ſcriptilibus elementis, paulatimque id per arduum inane protentus,*

Nauis prodigioſæ magnitudini ad Obeliſcum deuehendum conſtructa.

Ammonian. Marcellin. lib. 17.

diu-

diuque penſilis hominum millium multis quaſi molendarias rotantibus metas, cauea locatur in media, eique Sphæra ſuperponitur ahenea aureis laminis nitens, &c.

Atque hic eſt celeberrimus ille Obeliſcus, omnium, quòd ſciam, qui factus ſit maximus, quem à Rameſſe filio Sothis Thebis erectum ſuprà fuſè demonſtrauimus. Quemque Sixtus V. Gothorum inſaniâ proſtratum, terrâque obrutum, ingentibus expenſis eruit, erutum in Campo Lateranenſi ante Palatium, & propylæum Baſilicæ, erexit; vbi etiamnum ſummâ omnium admiratione, & ſtupore exterorum conſpicitur.

Verùm progrediamur ad menſuram Obeliſci. Obeliſcus hic, vti exactâ dimenſione à me compertum eſt, ſine fulcris, & abacis, eſt 148. palmorum; cui ſi quantitas abacorum accedat, eſt 173. cum $\frac{3}{4}$ palmorum, quod tamen Publius Victor dicat fuiſſe 163. palmorum, ea menſura intelligenda eſt de adminiculis, quibus olim fulciebatur, aureâ pilâ ſpectabili, quæ cùm fulmine tangeretur, dein in locum eius, memoriamque facti addita, fuit flammigera figura: modò Sacræ Crucis ſigno venerandus, ſe ſpectandum præbet. Verùm vt poſteritati conſtaret, à quonam primò in Ægypto erectus fuiſſet, & quantis ſumptibus tranſlatus Romam, atque in Circo maximo erectus ſit, oſtendit antiqua à Conſtantio in baſi eius facta inſcriptio, quæ baſis cùm in varias partes confracta, vti vnioni fuit inutilis, ita ſeruire quoque non potuit eiuſdem Obeliſci ſubſtructioni; vndè omiſſa baſi veteri, nouam conſtituit Sixtus; quia tamen verſus noui abaci anguſtia capere non poterat, hic eos prout à Mercato ex Archetypo deſcripta fuerunt, apponendos duxi.

Menſura Obeliſci Lateranenſis.

Verſus plagam Orientalem:

Patris opus, munuſque ſuum, tibi Roma dicauit
Auguſtus toto Conſtantius Orbe recepto,
Et quòd nulla tulit tellus, nec viderat ætas
Condidit, vt claris exæquet dona triumphis.
Hoc Deus ornatum genitor cognominis Vrbis
Eſſe volens, cæſa Thebis de rupe reuellit.

Verſus plagam Borealem.

Sed grauior Diuum tangebat cura vehendi
Quod nullo ingenio, niſuq́; manuq́; moueri
Caucaſeam molem diſcurrens fama monebat.
At Dominus mundi Conſtantius omnia fretus
Cedere virtuti terris incedere iuſſit.
Haud partem exiguam montis, pontoq́; tumenti,

Verſus plagam Occidentalem.

Credidit & placido vexerunt æquora fluctu,
Littus ad Heſperium Tyberi mirante carinam.
Intereà Romam Tapyro Vaſtante Tyranno,
Auguſti iacuit donum, ſtudiumq; locandi

Non

Non faſtu ſpreti; ſed quod non crederet vllus,
Tantæ molis opus ſuperas conſurgere in auras.

Verſus plagam Meridionalem.

Nunc veluti rurſus rufis auulſa metallis
Emicuit, pulſatque polos hæc gloria dudum
Auctori ſeruata ſuo cum cæde Tyranni
Redditur, atque aditu Romæ virtute reperto
Victor ouans, vrbique locat ſublime trophæum
Principis, & munus condignis vſque triumphis.

Atque hi ſunt verſus, qui in abaco dicti Obeliſci fuerunt reperti. Ex quibus clarè patet, Obeliſcum à Rameſſe primò in Ægypto erectum, tandem à Conſtantino Magno Thebis auulſum, Alexandriam eo animo, vt in nouæ Romæ Conſtantinopolitanæ ornamentum cæderet, translatum, morte verò Conſtantini Alexandriæ vſque ad vigeſimum ſecundum Conſtantij Imperij annum ſubſtitiſſe; qui victorijs clarus denique eundem Romam traductum in Circo maximo, veluti magnificentiæ, & potentiæ Cæſariæ ſymbolum erexit, quem deindè Sixtus V., injurijs temporum ſepultum, erutumque in Campo Lateranenſi erectum S. Cruci, vti dictum eſt, dedicauit.

C A P V T X.

De potentijs mechanicis, quibus Obeliſci primò in Aegypto, deindè Romam tranſlati ibidem erecti ſunt.

TAmetſi nullam ferè huius mechanicæ apud priſcos Hiſtoricos manifeſtam relationem repererim; quia tamen apud Arabes, vti & in Plinio, Marcellino, Diodoro, Herodoto nonnulla haud inobſcura tantæ negotiationis veſtigia ſuperſunt, eorum ſubolfactam veritatem tandem nos conſecuturos confidimus.

Inſtrumenta & machinæ, quibus Obeliſci erigebantur.

Duo itaque hoc loco conſideranda ſunt: Primò, Ratio inſtrumentorum, quibus cum Veteres Obeliſcos ſuos erigebant; Secundò, Ratio nauium, quibus eoſdem ad conſtitutum locum transferre ſolebant. De vtraq; ratione hoc vltimo huius libri Capite diſcurrendum eſt.

Et primò quidem ſuppono, ſemper ab origine mundi fuiſſe qualemqualem Mechanicæ notitiam, quod fuſiſſimè, & ex profeſſo in Oedipo docemus. Eſt enim mechanica quaſi nobis congenita, ita vt vix quicquam in functionibus naturalibus, & locomotiuis ſine hac præſtare valeamus;

Mechanica ar nobis congenita.

Et vectem quidem, vti ſimpliciſſimum omnium inſtrumentum mechanicum, ita nullo non tempore in vſu fuiſſe, aſſerimus; quis enim neſcit, dùm aliquid frangere volumus, naturali nos quodam inſtinctu frangendam rem applicare vel genibus, vel alteri reſiſtenti tanquam hypomochlio, dein-

dè vtroque extremum apprehenſum curuamus, quo facto fractionem conſequi naturaliter ſcimus. Vel dùm pondus eleuare volumus, non modò id manuum aggredimur miniſterio, ſed ligno, vel ferro ſubacto operationem mechanicam perficimus. Cùm verò certa pondera ſolius vectis ope ob vehementem reſiſtentiam perfici nequirent, vectis multiplicationem, vel per cochleas, aut rotulas, vt illa multiplicatio multitudinem hominum quodammodo æquaret, introductam eſſe.

Suppono Secundò, ex hiſtorijs ſtatim ducentis poſt diluuium circiter annis, homines animum ad magnificentiſſima opera adieciſſe. Nam, & turrim Babylonicam machinati ſunt, & alia opera prętiterunt, ad quæ ſimilia præſtanda, vel illuminatiſſimum, peritiſſimumque hoc ſæculum Architectoſque nobiliſſimos in deſperationem conijciant. Quis non miretur Columnam illam à Semiramide, teſte Diodoro, ex montibus Armeniæ exciſam, & in Babylone erectam, 152. pedum altam, latam 24.? Quis neſcit cætera ardua molimina huius fœminæ in Babylone peracta? In Aegypto verò certum eſt, Pyramidum non multò poſt ædificatarum erectionem, in admirationem totam poſteritatem meritò traxiſſe. Quæ tamen nequaquam ſine magna mechanicarum peritia confici poterant. Obeliſcorum quoq;, quos erigebant, inſignis multitudo, quantam in mechanicis notitiam ex frequentiſſimo horum operum exercitio, & diuturna experientia habuerint, ſoli illi innoteſcere poteſt, qui huius facultatis aliquantam notitiam habuerit. Scribit Herodotus ab Ægyptijs integrum templum ex rupe exciſum, & per Nilum deductum, erectum fuiſſe Heliopoli. Labirinthum Ægyptium, ait, tantâ architecturâ conſtructum fuiſſe, vt ipſe videns tam inuſitata, & humano ingenio maiora, *infinita admiratione*, Verba Authoris ſunt, ſuſpenſus hæſerit. Machinas verò, quibus in Pyramidibus conſtruendis vſi ſunt Ægyptij, citatus Herodotus in Euterpe fusè deſcribit; quas breuitati ſtudens, libens omitto. Legat quoque mira de Fano Iouis, & Babyloniæ monumentis omnem humani ingenij induſtriam longè excedentibus, fusè tradita in Clio.

Columna à Semiramide erecta 152. pedum alta.

Herodotus:

Integrum templum ex rupe.

Ex quibus luculenter patet, veteres non tantùm exactiſſimam habuiſſe machinarum, quibus in tam inauditis operibus erigendis vtebantur, notitiam; ſed & ambitione operum mirabilium eos incitante, quotidiè maximo experimento fretos, nouas excogitaſſe, ita vt auſim dicere, nos ad tantam ingenij induſtriam hiſce ſeculis necdum pertigiſſe. Certè quicquid Archimedes mirabilium in nauibus à littore ſubmouendis præſtitit, id ab Ægyptijs eum hauſiſſe, adeò clarum eſt, vt vel id ipſe fateatur; imò multa ſe ab Ægyptiorum Architectorum conſuetudine, & conuerſatione didiciſſe, quorum cultura in ea deindè apud poſteros æſtimatione fuerit, vt eius ingenio nihil denegatum videretur.

Archimedes mechanicam ab Aegyptijs didicit.

Sed dicet forſan aliquis, Veteres ſimilia opera infinita hominum multitudine ſe applicante perfeciſſe, quod dici nulla ratione poteſt, aut debet; cùm

cùm applicatio vel maximi Obeliſci erigendi immediata, vix centum homines admittat; imò multitudo tanta potiùs alteri impedimento foret, quàm ſubſidio. Peracta itaque fuit tentarum molium erectio, machinarum ingenioſè excogitatarum ſubſidio, quibus multitudo veluti in partes varias per funes chordaſque, operi proportionatas diſtributa, immenſi ponderis moles nunc attractas exaltabat, modò exaltatas dimittebat. Arabes inſtrumentis rotarum multiplicatione inſtructis, chordiſque exaltatas fuiſſe, quod & Herodotus aſſerit. Quòd verò Plinius dicat, Obeliſcũ Rameſſeum viginti mille hominum ope erectum, id non ita intelligendum eſſe exiſtimem, quòd omnes vnà huic Obeliſco erigendo ſe applicuerint; ſed quòd tot homines partim in eo ex venis rupium excindendo, partim in eodem effigiando, atque ad conſtitutum locum promouendo, ac demùm in eo erigendo, diuerſis temporibus, & locis occupati fuerint. Probabile itaque eſt, eos Ergatis & Trochleis maximè vſos fuiſſe, quod Arabum hiſtoria annuere videtur. Eſt autem Ergaton nihil aliud, niſi peritrochium in axe inuerſum; quorum multiplicatione potentia machinatrix in infinitum quaſi augebatur. In Pyramidum ingentibus ſaxis erigendis Herodotus

Pyramidum ædificatarum rationes Mechanicæ.

hoc ingenio eos proceſſiſſe ſcribit: Machinam ligneam bifurcatam adhibebant, cui trochlea in ſuperiori parte annexa, funes complicabat; extra verò baſin Pyramidis alia machina applicabatur, ergaton ego interpretor, cui alterum chordæ extremum circumplicabatur, quæ machina hominum aut animalium ope circomducta, ſaxum paulatim in ſtatutum locum ponebat; priorem verò bifurcatam machinam ligneam ſingulis Pyramidum gradibus admouebant, & ſic gradatim opus perficiebant; ita vt tot eſſent machinæ, quot gradus Pyramidum. Verùm, audiamus ipſa Herodoti verba libro 2. vbi ſic de Pyramide Cheopis diſcurrit. *Fuit autem extructa hæc Pyramis, in ſpeciem graduum quas quidem Scalas, quidam arulas notant. Poſtquam eam principio talem effeciſſent, attollebant reliquos lapides breuibus machinis è ligno factis, ex humo in primum ordinem graduum leuantes; vbi ſuper hunc gradum lapis erat, alteri machinæ imponebatur, quæ in ipſo primo gradu ſtabat, ab hoc enim deinde in alterum ordinem trahebatur ſuper alterã machinam; Nam quot ordines graduum, totidem machinæ erant, ſecundùm machinã, quæ cum vna & facilis adferendum eſſet, trenſferebant ad ſingulos ordines, quoties ſaxum amoliebantur.*

Modus Obeliſcos excisos in ſtatutum locum transferẽdi.

Porrò Obeliſci quem Ptolomæus Philadelphus 80. cubitorum longum à Rege Nectanabo ex rupe Thebaica exciſum Alexandriæ ſtatuit, Architectus fuit Satyrus, vti refert Plinius: Ratio verò, quâ eum naui impoſitum Alexandriam deportarent, hæc fuit; Primò foſſam profundiſſimam, quæ ſub ipſo Obeliſco initium duceret, ad ipſum vſque Nilum effecerunt. Quæ deindè aquis Nili repleta, non tam foſſam, quàm flumen ingens referebat. In hac foſſa veriùs flumine, teſte Callixeno Phœnice apud Plinium, duas naues ampliſſimas ordinabant, quas & lapidibus in tantum onerabant, vt pondus lapidum Obeliſci pondere duplò maiùs eſſet. Hoc peracto, naves

ves firmiter connexas ſub ipſum Obeliſcum extremitatibus ſuis in ripis v-trinque pendentem remis ſubigebant. Subactis verò hoc ingenio infrà Obeliſcum nauibus, naues paulatim lapidum exoneratione alleuiabant, do-nec Obeliſcum pendentem exciperent. Exceptum verò hoc pacto per foſſam in Nilum, ac deindè Alexandriam deducerent, quemadmodum ex figura 2. Schematiſmi 1. hic interſerto patet, ex qua facilè totius machinationis rationem percipies. Verùm ad dictorum confirmationem adducamus verba Plinij lib. 36. c. 9. *Alexandriæ, inquit, ſtatuit vnum 80. cubitorum Ptolomæus Philadelphus, quem exciderat Nectabis Rex purum, maiuſque opus fuit in deuehendo, ſtatuendoque multò, quàm in excindendo. A Satyro Architecto aliqui deuectum tradunt rate; Callixenus à Phœnice foſſa perducta vſque ad iacentem Obeliſcum è Nilo; Naueſque duas in latitudinem patulas, pedalibus ex eodem lapide ad rationem geminatis, per duplicem menſuram ponderis oneratas, ita vt ſubirent Obeliſcum pendentem extremitatibus ſuis in ripis vtrinque; poſteà egeſtis laterculis alleuiatas naues excepiſſe onus ſtatutum. Exciſos autem ſex tales in monte eodem, & artificem donatum talentis quinquaginta.* Hæc Plinius. Simili induſtriâ haud dubiè à majoribus per traditionem accepta, reliqui ex poſteris in magnis molibus transferendis vſi ſunt. Nonnulli volunt Obeliſcos ad conſtitutos locos translatos eſſe eo tempore, quo maxima eſſet Nili in Ægypto inundatio; aquis enim terras altiùs ſupereminente, nihil faciliùs erat, quàm extra alueum Nili in quemcumque Ægypti planioris locum onus deportare. Quòd ſi tamen neceſſitas ita requireret, Obeliſcum Chamulcis, ſiuè Cylindris impoſitum, in locum erectionis deuoluebant; in quo poſito primò ſolido fundamento, quod vt plurimùm ſaxum, ſiuè rupes natiua erat; deindè tandem Obeliſcum, trabibus, tabuliſque ligneis, lanâ, fœno, ſtramine fartis, contra omnem violentiam munitum, ergatorum, trochlearumque ope erigebant, de quibus omnibus exactiùs tractantem conſule Oedipum.

Quo ingenio Obeliſcus Nectabis Alexandriam fuerit deuectus.

Plinius l. 36. c. 9.

Tempore inundationis Nili ad deſtinatum locũ deferebant.

Quibus verò nauibus, Obeliſcis Alexandriâ Romam aduehendis vſi ſint Imperatores Romanorum, Plinius, & Ammianus Marcellinus, referunt. Auguſti Cæſaris nauis, quâ major eius Obeliſcus aduectus fuerat, cùm ceũ miraculi inſtar Puteolis in perpetuam rei memoriam aſſeruaretur incendio tandem, neſcio quo caſu, perijt. Navis verò, quâ Caius Caligula ſuum illum Nuncorij aduexerat, omnibus, quæ vnquam in mari viſa ſunt, mirabilior ad Oſtiam ſubſiſtit, vbi à Claudio Caij ſucceſſore ſubmerſa in portus fundamentum ceſſit turri ſuperexſtructa, quæ in hunc diem durat; ità Suetonius in vita Claudij, & Plinius citato loco.

Nauis, quæ detulerat Obeliſcum Auguſti, Puteolis incendio perijt.

Nauis, quæ detulerat Obeliſcũ Nuncorij in Oſtia Tyberina ſubmerſa fundamento Turris inſeruiebat.

Navis verò, quâ Rameſſeus Obeliſcus à Conſtantino Imperatore aduectus fuit, crates erat ex trabibus, & arboribus ingentibus compacta, trecentis, teſtẽ Marcellino, remis inſtructa. Arbor principalis præter alias, quibus vela obtendebantur, tantæ erat craſſitiei, vt duo eum homines amplecti non poſſent. Verùm nauis formam, quantum ex actis Conſtantij Imperatoris, & Ammiano Marcellino, alijſque hiſtorijs percipere licuit, eius formæ, quam hic Iconiſmo 1. fig. 1. exhibemus, extitit.

Iconiſm. I. Fig: I.

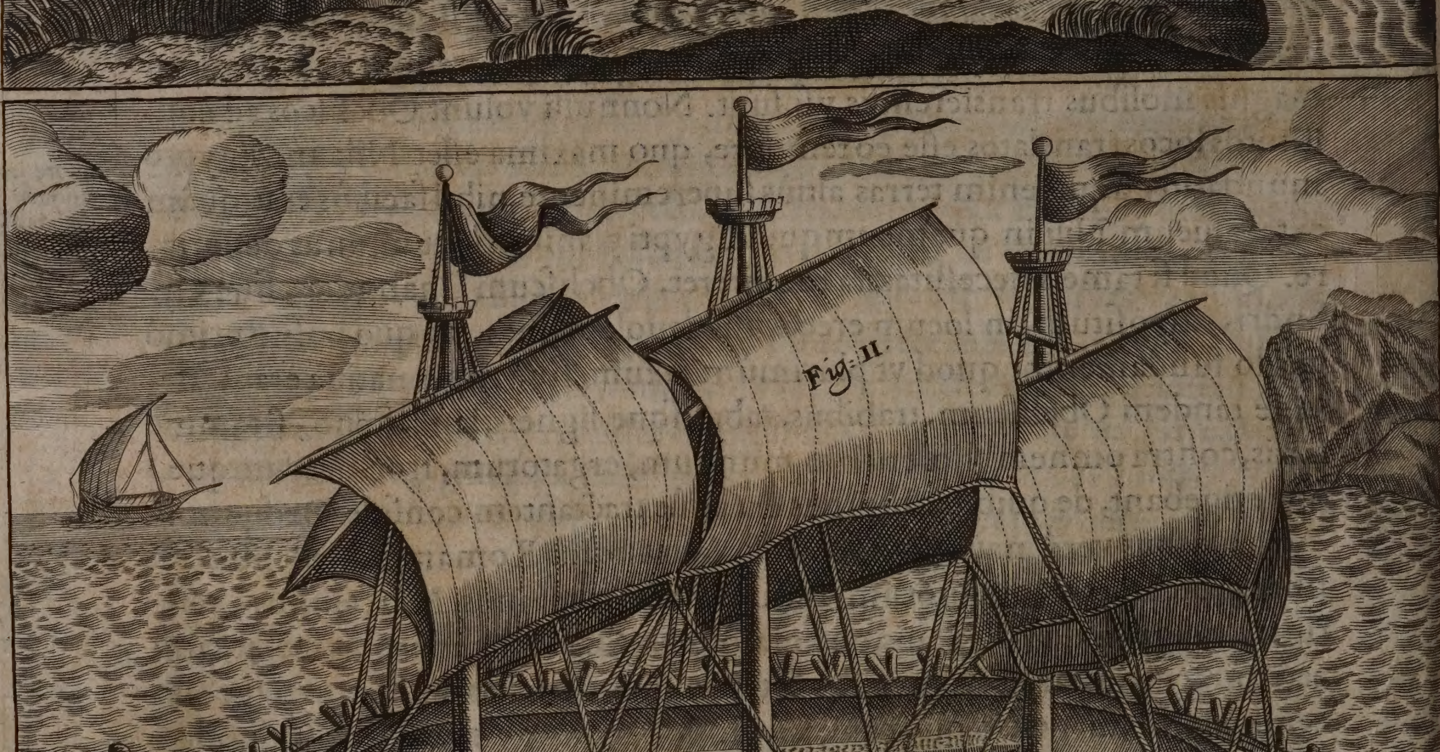

Fig: II.

Petrus Miotte Burgundus Fecit.

Trium itaque nauium, quibus Obeliſci ex Ægypto in Vrbem portati ſunt, meminerunt Authores, duarum Plinius, Ammianus vnius, & eas omnes maximę cuiuſdam, ac prodigioſæ magnitudinis fuiſſe teſtantur; & de naue quidem, quâ Obeliſcum illum ſuum Auguſtus in Vrbem inuexit, Puteolis miraculi gratiâ Naualibus perpetuis dicata, deindè igne conſumpta paulò ante dictum; de ea verò, quâ Caius Caligula ſuum Obeliſcum Romam tranſuexit, hæc inter alia refert Plinius: *Abies admirationis præcipuæ in naui, quæ ex Aegypto Caij Principis iuſſu Obeliſcum in Vaticano Circo ſtatutum, quatuorque truncos lapidis eiuſdem ad ſuſtinendum eum adduxit; quâ naue nihil admirabilius viſum in mari certum eſt. Centum viginti millia modiorum lentis pro Saburra ei fuere, longitudo ſpatium obtinuit magna ex parte Hoſtienſis portus latere læuo, ibi namque demerſa eſt à Claudio Principe, cum tribus molibus, turrium altitudine, in ea exædificatis, obiter Puteolano puluere, aduectiſque.* Plin. lib. 16. c. 40. Libro verò 36. c. 9. ita habet: *Diuus Claudius aliquot per annos aſſeruatam, quâ Caius Cæſar importauerat, omnibus, quæ vnquam in mari viſæ ſunt, mirabiliorem, turribus Puteolano ex puluere ædificatis perductam Hoſtiam, portus gratia merſit.* Quæ conſentiunt relationi Suetonij in vita Claudij: *Portum,* inquit, *Hoſtiæ exſtruxit circumducto dextra, ſiniſtraque brachio, & ad introitum profundo iam ſolo mole obiecta, quam quo ſtabilius fundaret, nauem ante demerſit, quâ magnus Obeliſcus ex Aegypto fuerat aduectus; congeſtiſque pilis ſuprà poſuit altiſſimam turrim in exemplum Alexandrini phari, vt ad nocturnos ignes curſum nauigia dirigerent.* Ad quarum normam Conſtantium Cæſarem ſuam illam nauem, quam ab Ammiano Marcellino ſuprà deſcriptam, hic exhibemus, conſtruxiſſe, veriſimile eſt; fuiſſe autem ex eo genere nauium, quas Rates, ſiue Crates vocant, dicti Authores expreſſis verbis indicant.

Qui deniq; rationem in Obeliſcis à Sixto V. erectis obſeruatam deſiderat, is Dominici Fontanæ Architecti machinas adhibitas, æri elegantiſſimè inciſas, & à Mercato, Bargæo, alijſque fuſè deſcriptas conſulat.

Atque hæc ſunt, quæ de Obeliſcorum hiſtoria præmittenda duxi; vt ſic ſeries & ordo interpretationis noſtræ ſolidiori fundamento nitatur.

OBELISCI PAMPHILII

LIBER II.

Apparatus ad Hieroglyphicam Interpretationem.

PRAEFATIO.

DE Obeliſcis, eorumque Erectoribus à nobis pro ingenij viribus, & materiæ difficultate in præcedenti libro fuſiùs forſan, quã par erat, actum eſt, reſtat modò, ordinis ratione ſic poſtulante, vt doctrinã ſub dictorum Obeliſcorum veluti cortice, & inuolucro nucleum, medullamque latentem pari paſſu proſequentes, veneremur; ſed proh D E V M immortalem; quanta nobis hìc adita tentanda! quàm immenſus rerum reconditarum Oceanus nobis ſuperandus! cùm quot monſtris, & portentis confligendum! præſertim dum in immenſo illo deſerto per itinera incognita per inacceſſos antiquitatis calles, per aſperos, difficiles, & præruptis ſcopulis formidandos receſſus hærentes, ducibus itinerum, & paucis, iiſq; non adeò robuſtis munimur. Sed macte animo; in tanta caligine audendum eſt aliquid, &

Difficultas huius operis.

Quid noſtri valeant humeri, quid ferre recuſant;

periclitandum. Vbi vires humanæ defuerint, aderit diuina bonitas, quæ vti ad hoc audendum me ab ineunte ætate inſtimulauit, ſic & gratiam, vt quod eius ope fieri poſſe cogitaui, ad id perficiendum, conceſſuram confido. Rem itaque vlterioribus verborum ambagibus reſectis, cum bono D E O auſpicemur.

C A P V T I.

De primo Hieroglyphicorum inſtitutore, eorumque fabrica.

ANno circiter trecenteſimo ferè poſt diluuium, ex Stirpe Canaan prodijt vir quidam, omnibus Naturæ dotibus ornatiſſimus; quemque Natura ad artium, & ſcientiarum arcana rimanda, nouarumque inuentionem rerum finxiſſe, DEVS verò ad humanum genus eius ope erudiendū mundo imperito dediſſe videbatur. Nominant hunc Arabes *Idris* ab Hebræo *Hadores*, quod diſputatorem inſignem denotat; Phœnices, teſte Euſebio lib. 1. c. 7. *Tautum*, Ægyptij verò *Thoth* corruptè, veriùs *Phtath*, hoc eſt, DEVM Deorum, Græci *Hermetem Triſmegiſtum* vocant. Erat enim vir acerrimi ingenij, ſubtilitatis admirandæ, & naturæ ſcrutator indefeſſus. Qui perpetuâ, tùm Noëmi, tùm filiorum, nepotumque conuerſatione, de primæui mundi ſtatu, moribus, inſtitutis, diſciplinis inſtructus, hoc vnicum ſategit, vt traditas à primæuis mundi Patriarchis diſciplinas excoleret, excultas ad poſteros conſignaret; cùmque curioſiſſimus rerum omnium, quæ humano ingenio comprehendi poterant ſcrutator eſſet; vt acquiſitam diſciplinarum ſuppellectilem vario vſu, & experientia confirmaret, curioſitate rerum inueſtigandarum inſtimulatus, varia mundi loca peragravit.

Idris, Tautus, Thoth, Phtatha, ſiuè Hermes Triſmegiſtus, hieroglyphicæ literaturæ inſtructor.

Creſcente interim in Oriente, humano genere in immenſum; Noëmus, ſiue Ianus ipſe nouas familiæ ſuę Colonias fundaturus, in Occidentales mundi plagas conceſſit; Ianigenis hiſce, & hic ſocium ſe iungens ad tantam breui rerum notitiam deuenit; vt Numinis inſtar habitus, omnibus admirationi eſſet. Ortis itaque in Heſperio regno, quæ deindè Italia dicta fuit, inter indigenas iurgijs, bellisq; ipſe ingenti auri copia comparata, in Ægyptum comeauit, vbi Meſraim Chami ſecundo genitus filius longè lateq; dominabatur: qui & ipſe cùm rerum curioſiſſimus ſcrutator eſſet; animumq; ad magna, & ardua intentum perpetuò haberet, opportunè ſanè accidebat, vt ejus ope fulciretur, qui & animi magnitudine ipſi par, ſcientiâ verò, & lumine intellectus tantò eum, quantò Sol ſtellas ſuperaret: adeoque meritò felix cenſendus ſit Princeps ille, qui magna, & grandia dùm vult, talis eidē adiungatur, qui grandia, & vult, & poteſt; magna enim, & ardua indè naſci quis nō videt? Huic igitur Meſræ Regi ſociebatur Idris, Scriba, & Conſiliarius eiuſdem ſupremus, quicum Meſræ ſcientiam à Patribus traditam variâ ſuperſtitione coinquinatam, & ad manifeſtam idololatriam degenerantem comperiret, ſeriò ſecum cogitauit, quomodo tanto idololatriæ malo occurrere poſſet. Et quoniam nequaquam conſultum eſſe videbat, tot tamque alta diuinitatis, & Naturæ myſteria illi propalare populo, quem ſciebat & ſuperſtitionibus addictiſſimum, & dictorum ſacramentorum incapacem, quemque in varios abuſus ea haud dubiè traducturum cognoſce-

Noëmus in Italiam concedens, nouas Colonias fundat.

Mercurius Triſmegiſtus Conſiliarius, & Scriba Meſræ.

ſcebat. Hinc animum intendit, ad reconditiorum Symbolorum fabricam, quâ myſteria diuinitatis, & Naturæ ita exhibebat, vt ſolis ſapientibus & intellectu conſpicuis manifeſta, plebi verò & Idiotis præter admirationem nihil aliud captu peruium relinqueret, ingenio ſummo à profanorum lectione munita. Ne tamen tantæ molis arcanum ſoli ſibi reſeruaſſe videretur, ingenioſaque Characterum architectura in poſteros traduceretur: Sacerdotum, hominum ſelectiſſimorum, ingenio & peritiâ rerum excellentium, quibus ſolis ad Regnum Spes eſſet, inſtituit ordinem, quibus artium, ſcientiarumque reconditarum normam à ſe præſcriptam tradidit; quos & juramento adegit, ne præter ſui Ordinis homines, eandem vlli alteri communicarent; Sacrorum quoque, Sacrificiorumque, & quæcunque ad cultum DEI pertinerent, normam præſcripſit, vt hoc pacto tradita doctrina vniformi inſtituto in toto Regno perageretur. Et quoniam videbat, libros ex fragili, & corruptibili materia, vti papyro, corticibus, folijſque palmarum compactos temporum edacitatem effugere minimè poſſe, ex metalli verò lamina confectos, facilè alio transferri in Regni præiudicium, aut perdi poſſe: ne doctrina à ſe traditâ memoriâ elaberetur; Saxa duriſſima, & contra omnes temporum iniurias egregiè munita in myſterioſam figuram adaptauit, vt in ijs mirâ quâdam ratione à ſe inuenta inſculptaq; æternitati ſiſteret. Quibus rebus tam præclarè geſtis, tantæ apud omnes admirationi fuit, vt eum non hominem, ſed Numen quoddā in terras lapſum reueriti adorauerint; illum jam Tautum, Thoth, vel Thoyth, modò Hermanubin, nunc Marcorptha, hoc eſt, DEVM reconditæ inquiſitionis indigitantes. Atque hic eſt primus ille Mercurius termaximus, cunctis Scriptorum monumentis celebratiſſimus; Theologus, Philoſophus, Medicus, Magus, Mathematicus conſumatiſſimus. Primus Literarum, non vulgarium tantùm vſualibus literis, libriſque exarandis inſeruientium, ſed & doctrinalium, ſymbolicarumque, vti in Operis decurſu videbitur, ſiuè inuentor, ſiuè priorum ante diluuium inſtaurator.

Verùm, ne quiſpiam hucuſque à me confidentiùs enarrata, aut proprio ingenio conficta, aut coniecturis falſis implicata dicere poſſit, hoc vnicum ſupereſt, vt omnia ex omnigena Scriptorum doctrina, quæ aſſeruimus, confirmarentur ſtabilirenturque. Quod hoc loco Dei gratiâ aſſiſtente nos facturos pollicemur.

Hunc itaque Mercurium poſt diluuium trecentis triginta circiter annis, hoc eſt temporibus Abrahami, omni ſcientia, & perfectâ rerum notitiâ conſpicui floruiſſe, in varia mundi loca peragraſſe, iam ex præcedentibus oſtenſum fuit, & Hebræi primò id aſſerunt; ita in libro intitulato בית מלכיצדק *Domus Melchiſedech*, cuius in præcedentibus mentionem fecimus, qui præter citata alio loco inter multa hæc habet.

ויצא מבית כנען איש החכם גדול הוא ארדש שבלעך
הרמ״ש והוא ראשון שהקים המדרשות והוא ראשון שמצא

האדת דת

האותיות ואת החכמות הלימודות ומסר לאנשים סדרי הזמנים והאופן לחיות בטוב ולמד אותם את עבדת האלוהות וכל מה צורך לאנשים לחיוה כרצון יהוה ויהי שכל בעלי הכמה ודעה אחורו נקראים בשם אדריש מפני שהוא היה דורש בכל חכמה ומדעה

Et egreſſus eſt de domo Canaan Vir magnæ ſapientiæ, Adris nomine, vel Barbaro nomine, Hermes. Ipſe primus, qui erexit ſcholas, & inuenit litteras, & Mathematicas ſcientias, ipſe tradidit hominibus temporum ordinem, legemque & rationem politicam benè, beatèque viuendi, docuit quoque cultum diuinum, & quicquid hominibus ad viuendum neceſſarium erat, & factum eſt, vt omnes ſcientiâ & diſciplina illuſtres viri poſt eum vocarentur Adris, eò quòd ipſe primus de omni Scientia, & doctrina diſputaßet.

Quamuis Author prædictus hunc confundat cum Melchiſedecho Rege Salem, his verbis: ומן אדרשין אחד מלכצדק מלך שלם מבית כנען והוא כוהן לאל עליון ואלתרגום בבלית משמש קדם אל עילאה Melchiſedech falſò cum Triſmegiſto confunditur.

Et vnus ex Adriſin, ſiuè ijs, qui nomine Adris fuere inſigniti, Et fuit Melchiſedech Rex Salem de domo Canaan, & ipſe Sacerdos DEI excelſi. Et Thargum Babylonicum eum vocat Miniſtrum coram DEO excelſo. Vel vt hoc loco pulchrè docet Syriacum exemplar: ܘܗܘ ܟܘܡܪܐ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ *Et ipſe fuit religioſus Sacerdos DEI excelſi.* Certè multi putant, etiam ex Latinis, hunc Melchiſedechum fuiſſe Triſmegiſtum. Sed nos alibi fuſè hunc errorem refutauimus; etſi enim fuerint Synchroni, & coëtanei; Triſmegiſtus tamen noſter alius à Melchiſedecho extitit. Arabes certè meliùs ſentiunt, dùm eum in Ægypto temporibus Abraham vixiſſe oſtendunt, & ſtudia, inuentioneſque eius præ alijs graphicè depingunt, ita Alkandi apud Gelaldinum libro de Sapientibus Ægypti, cuius verba in præcedentibus allegata hic repetenda duxi: Alkandi Scriptor Arabs

بزمان ابراهيم كان بمصر هرميس وهو ادريس الثاني عم وهو المثلث لان نبي
وملك وحكيم وهو الذي صنع الرصاص ذهبا خالصا وكان بها وله من علوم صنعة
الكيميا والنجوم والسحر وعلم الروحنيون والطلسمات البرابين واسرار الطبعية
ومنه متعلمين فطغراس وبندقلس وارسلاوس صاحب الكهنة وسقراط صاحب الكلام
وعلي الحكمة وفلاطون صاحب السياسة والنموس والكلام علي المدن الملوك
وارسطلس صاحب المنطق

In diebus Abraham fuit in Aegypto Hermes ipſe eſt Idris ſecundus, pax ſuper eum, & ipſe Triſmegiſtus, quoniam Propheta, & Rex, & Philoſophus, & ipſe docuit artem metallorum, Alchimiam, Aſtrologiam, & Magiam, & Scientiam ſpirituum, & apoteteſmatum, ſiuè quæ de amuletis, & phylacterijs tractat, à quo deindè hauſerunt ſua Pythagoras, & Bentocles (corruptè Empedocles) *Archelaus Sacerdos, Socrates Orator, & Philoſophus; Plato Author Politicæ, Ariſtoteles deniq;*

Ma-

Triſmegiſtus Scriba Meſræ

Magiſter Logicæ. Fuiſſe autem tempore Iſidis & Oſiridis, ſiuè Meſræ Saturni iunioris, cuius & Scribam, & Conſiliarium egit, Diodorus expreſſè monſtrat, vt ſuprà oſtendimus, inſcriptione Iſidis Sepulchro inciſa his verbis:

Diodorus l. 1. c. 2.

Ἐγώ εἰμι ἡ βασίλισσα πάσης χώρας ἡ παιδευθεῖσα ὑπὸ Ἑρμοῦ.

Ego Iſis ſum Regina totius Regionis edocta ab Hermete.

Quæ omnia confirmantur à Iamblicho, libro de myſterijs Ægyptiorum, vt infrà docebitur.

Quòd verò ipſe Mercurius in ſuis dialogis loquatur de alio quodam Mercurio, ſiuè Hermete ante ſe, id vel de Henoch, quem ſuprà ex Orientalium traditione Idrin, ſiuè Hermetem primum fuiſſe oſtendimus, vel de Noëmo dictum intelligi debet. Porrò Diodorus, quæcunque de Hermete Triſmegiſto præfati ſumus, ita liquidis verbis deſcribit, vt eum acu tetigiſſe videatur, verba eius adducimus: Ibi enim, dùm de Oſiri loquitur, vnà Mercurium eius Conſiliarium deſcribit his verbis lib. 1. c. 2. *Mercurium quoq; maximè omnium honoribus ab eo affectum, vt repertorem rerum plurimarum, quibus vitæ hominum conſuleretur, volunt. Hunc enim primum, & verba in ordinem redegiſſe, & multis indidiſſe rebus nomina, fuiſſe quoque literarum inuentorem, inſtituiſſeque quo honore, quibuſque Sacris colerentur Dij; In primis Obſeruator Aſtrorum curſus fuit, & vocum harmonias adinuenit; palæſtræ, numerorumque, & ad corpora curanda Medicæ artis, Lyræ inſuper ex neruis trium chordarum inſtar trium anni temporum repertorem tradunt; Tres enim inſtituit voces; acutam ab æſtate, grauem ab hyeme, mediam à vere ſumens. Hic & Græcos docuit verborum interpretationem, vndè & ipſum Hermen, hoc eſt, interpretem appellarunt; denique Oſiridem hoc vtentem Sacro Scriptore* (in Græco eſt ἱερογραμματέα) *omnia cum eo communicare, eiuſque Conſilio maximè vti ſolitum eſſe.* Hæc Diodorus.

Diodorus l. 1. c. 2.

Mercurij Inventa.

Quòd verò Oſiris nullus alius intelligi poſſit, quàm Meſra filius Chami, Saturnus Ægypti Iunior, primus Rex Ægypti, & Pharao, & per Meſramuthiſin Horus filius Oſiridis & Iſidis, Mercurium quoque Saturno, ſiuè Meſraim in Ægypto ſucceſſiſſe; pulchrè docet Sanchoniaton apud Philonem Biblium, vbi ſic dicitur: ἐλθὼν δὲ ὁ Κρόνος εἰς νότου χώραν ἅπασαν τὴν Αἴγυπτον ἔδωκε Θεῷ Ταautῷ; ὅπως βασίλειον αὐτοῦ γένηται. *Veniens autem Saturnus in Auſtri Regionem, totam Aegyptum DEO Thauto, ſiuè Thoth* (quem & Mercurium dicimus) *dedit, ibidem ipſum Regem conſtituendo.* Porrò hunc Mercurium in Italiam primò migraſſe, & indè in Ægyptum, ingenij ſummi Mathematicum, & Legiſlatorem, & Sacrorum Characterum inuentorem, Regemque ibidem fuiſſe, expreſſè Chronicon Alexandrinum aſſerit his verbis: Μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ αὐτοῦ τοῦ Πίκου καὶ Διὸς, ἐβασίλευσεν Φαῦνος ὁ καὶ Ἑρμῆς τῆς Ἰταλίας ἔτη τριάκοντα πέντε, ὃς ἦν ἀνὴρ πάνσοφος καὶ Μαθηματικός. Ὅστις ἐφεῦρεν τὸ μέταλλον τοῦ χρυσίου ἐν τῇ δύσει πρῶτος, καὶ τὸ χωνεύειν. Γνοὺς δὲ ὅτι διαφθονοῦνται αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ; πολὺ χρύσιον ἐγκολπωσάμενος εἰς ὑπερβολὴν ἀνεχώρησεν καὶ ἀπέρχεται, εἰς τὴν Αἴγυπτον πρὸς τὴν φυλὴν τοῦ Χαμοῦ υἱοῦ Νῶε; οἵ τινες ἐδέξαντο αὐτὸν ἐν τιμῇ. καὶ διέτριβεν ἐκεῖ ὑπερηφανῶν πάντας καὶ φορῶν τὴν χρυσῆν στολὴν ἐφιλοσόφει παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, λέγων αὐτοῖς Μαντείας μελλόντων. ἦν γὰρ φύσει σφόδρα λογικὸς καὶ προσκυνοῦν αὐτὸν λέγοντες Θεὸν Ἑρμῆν, ὡς λέγοντα τὰ μέλλοντα, καὶ διακονοῦντα αὐτοῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ τῶν μελλόντων τὴν ἀπόκρισιν καὶ παρέχοντα αὐτοῖς χρήματα. Οὗτινα καὶ πλουτοδότην ἐκάλουν, ὡς τὸν χρύσου Θεὸν

Sanchoniaton Barytius in hiſtoria Phœnicum.

Chronicon Alexandrinũ.

ὀνο-

ὀνομάζοντες. Οὗ ὢν αὐτὸς Ἑρμῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον ἦλθεν, καὶ ἐβασίλευσε τῶν Αἰγυπτίων τότε ἐκ τοῦ γένους τοῦ Χαμ ὁ Μεσρέμ. οὗτινος τελευτήσαντος ἐποίησαν οἱ Αἰγύπτιοι τὸν Ἑρμῆν βασιλέα καὶ ἐβασίλευσε τῶν Αἰγυπτίων ἔτη λθ. *Poſt mortem Iouis, regnauit Faunus, ſiuè Hermes in Italia triginta quinque annis, Vir Opifex mirabilis, & Mathematicus, qui inuenit metallum auri in Occidente, eiuſque conflandi rationem; ſed cùm apud fratres ſuos magna inuidia flagraret, conuaſato ingenti auri pondere Italiam reliquit, atque in Aegyptum ſe contulit ad ſtirpem à Chamo oriundam, à qua perhonorificè eſt exceptus, qui dùm ibi degeret, ſe extollens ſuper omnes, aureaq́ſtola indutus philoſophabatur apud Aegyptios, quibus multa prædicebat euentura. Natura enim erat peringenioſus: adorarunt ergò eum Aegyptij, dicebantque eum Deum Mercurium, vt qui futura prænunciaret, illiſque à Deo oracula, & reſponſa de futuris, veluti internuncius referret, aurumque ſubminiſtraret, opum largitorem appellabant, aureum Deum vocitantes. Mercurio in Aegyptum veniente, regnabat apud Aegyptios Meſrem ex Chami genere natus, cui fatis functo Aegyptij Mercurium ſuffecerunt, qui annos 39. ſumma magnificentia imperauit.* Videtur hunc poſteà confundere Chronicũ dictum cum Seſoſtri, hoc eſt filio Oſiridis, quem apertis verbis Mercurium Triſmegiſtum appellat his verbis: ἐν τούτοις μετὰ ταῦτα χρόνοις ἐβασίλευσε τῶν Αἰγυπτίων πρῶτος ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Χάμ Σεσώστρις. ὃς ἐστὶ Ἑρμῆς ὁ Τρισμέγιστος ἀνὴρ φόβερος ἐν σοφίᾳ, ὅστις ἔφρασεν Τρεῖς μεγίστας δυνάμεις εἶναι τὸ τοῦ ἀρρήτου καὶ δημιουργοῦ Θεοῦ ὄνομα μίαν Θεότητα εἶπεν εἶναι, Διὸ τὸ καὶ ἐκλήθη ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων Τρισμέγιστος Ἑρμῆς. *Regnauit autem ijs temporibus apud Aegyptios primus ex familia Cham Seſoſtris, & hic fuit Hermes Triſmegiſtus, admirandæ & terribilis doctrinæ vir, qui aſſerebat, tres eße maximas potentias; ineffabilis, & Opificis DEI nomen, vnam Deitatem dicebat eſſe; & ob id ab Aegyptijs Ter-maximus dictus fuit.* Quomodò autem eum Seſoſtrin vocet Chronicum; diù anxium, perplexumq; me reddidit, donec tandem in Vaticano exemplari reperi, eum non Seſoſtrin, ſed Seſoſirin eſſe vocatum, quod idem in lingua Ægyptia, ac filium Oſiridis ſignificat. Mercurius autem, vti ſuprà oſtenſum fuit, nunc pro ipſo Oſiri, jam pro filio eius, modò pro Scriba, & Conſiliario eius acceptus fuit. Cùm enim Cham Oſiris ſit dictus, Mercurius autem ex Stirpe Chami oriundus ſit, non incongruè Seſoſiris, id eſt, germen Oſiris, dici potuit. Certè minimè hunc Seſoſtrin fuiſſe, quem trecentis circiter annis poſt Moſen potentiâ, gloriâ, rerumque geſtarum gloriâ maximũ viguiſſe, vel hinc patet, quod hic Seſoris fuerit tempore Miſræ, quem & Nachor vocat, & primum Ægypti Pharaonem, à quo cæteri nomen deſumpſerint, nominet. Hunc verò Sacrarum literarum, ſiuè hieroglyphicarum Authorem fuiſſe, apertè his verbis ex Manethone docet Euſebius in Sozomenis: Ἐκ τῶν Μανεθῶ τοῦ Σεβεννύτου, ὃς ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου Ἀρχιερεὺς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ εἰδώλων χρηματίσας ἐκ τῆς ἐν τῇ Σηριαδικῇ γῇ κειμένων εἰδώλων στηλῶν ἱερᾷ, φησί, διαλέκτῳ καὶ ἱερογραφικοῖς γράμμασι κεχαρακτηρισμένων ὑπὸ Θωὺθ τοῦ πρώτου Ἑρμοῦ, καὶ ἑρμηνευθεισῶν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐκ τῆς ἱερᾶς διαλέκτου εἰς τὴν Ἑλληνίδα φωνὴν γράμμασιν ἱερογλυφικοῖς καὶ ἀποτεθεισῶν ἐν βίβλοις ὑπὸ τοῦ Ἀγαθοδαίμονος τοῦ δευτέρου Ἑρμοῦ. Πατρὸς τε τοῦ Τὰτ ἐν τοῖς ἀδύτοις τῶν ἱερῶν Αἰγυπτίων. Ἀπροσφώνησε τῷ αὐτῷ Φιλαδέλφῳ βασιλεῖ δευτέρῳ Πτολεμαίῳ. ἐν τῷ βίβλῳ τῆς Σώθεως γράφων οὕτως; βασιλεῖ μεγάλῳ Πτολεμαίῳ Φιλαδέλφῳ σεβαστῷ Μανεθὼς Ἀρχιερεὺς καὶ γραμματεὺς τῶν κατ' Αἴγυπτόν ἱερῶν ἀδύτων,

Mercurius Triſmegiſtus fuit in Italia.

Hermes Rex Aegypti.

Mercurius Seſoſiris dictus eſt.

ⲤⲈⲤⲞⲤⲒ-ⲢⲒⲤ

Manethon apud Euſebiũ in Sozomenis.

των, γένει Σεβεννύτης, ὑπάρχων Ἡλιουπολίτης τῷ δεσπότῃ μου Πτολεμαίῳ χαίρειν. ἡμᾶς δεῖ λογίζεσθαι μέγιστε βασιλεῦ περὶ πάντων, ὧν βούλῃ ἡμᾶς ἐξετάσαι πραγμάτων. ἐπιζητοῦντί σοι περὶ μελλόντων τῷ κόσμῳ γίνεσθαι καθὼς ἐκέλευσάς μοι παραφανήσεται ἃ ἔμαθον ἱερὰ βίβλια γραφέντα ὑπὸ τοῦ προπάτορος Τρισμεγίστου Ἑρμοῦ. ἔρρωσο μοι δέσποτά μου βασιλεῦ. *Ex Scriptis Manethonis Sebennitæ, qui tempore Ptolomæi Philadelphi Archiſacerdos Idolorum, quæ ſunt in Aegypto, oraculo doctus imaginum iacentium in terra Syradica, ſacra dialecto inſcriptorum, Sacriſque literis inſculptorum à Thoyth primo Hermete, quas interpretatus eſt poſt Cataclyſmum ex ſacra Dialecto in linguam Græcam literis hieroglyphicis, & poſuit eas in libris Agathodæmon ſecundus Hermes pater Tat, in adytis templorum Aegyptiorum, quas pronunciauit ipſi Philadelpho Regi ſecundo Ptolomæo, qui in libro Sothios ita ſcribit; Regi magno Ptolomæo Philadelpho venerando Manethon Archiſacerdos, & Scriba Sacrorum Aegypti adytorum, genere Sebennita; Heliopolita Domino meo Salutem. Nos oportet differere, Maximè Rex, de omnibus rebus, de quibus nos vis examinare; Inquirenti igitur de ijs, quæ mundo euentura ſunt, manifeſtabuntur quæ didici ex libris Sacris Scriptis à proauo Hermete Triſmegiſto. Vale Domine mi Rex.*

Ex hiſce patet primùm ante diluuium Hermetem fuiſſe eum, qui literas & artes in ſaxis inſculpſerit, quæ pulchrè conſonant Arabum traditioni; dicunt enim Henoch primum fuiſſe Mercurium Triſmegiſtum literarum & artium inuentorem; Secundum autem fuiſſe poſt diluuium, hunc videlicet noſtrum, qui à primo Hermete tradita, ſaxiſque inſculpta mysteria artium noua hieroglyphicæ literaturæ inuentione velata, deindè poſteritati tradiderit. Sic enim Amed ben Ioſeph Altiphaſi apud Gelaldinum:

Amed Ben Ioſeph Altiphaſi apud Gelaldinum.

وولد ليرد حنوخ وهو هرميس وهو ادريس

hoc eſt: *Et genitus eſt Iaredo Henoch, ipſe eſt Hermes ipſe Adris*; & cætera, quæ fusè ex Arabum doctrina fol. 10. citauimus. Et paulò poſt:

بزمان ابراهيم كان بمصر هرميس وهو ادريس الثاني

Et in diebus Abraham fuit in Aegypto Hermes ipſe Adris ſecundus: & ipſe Triſmegiſtus, fuit enim Propheta, Rex, Philoſophus. Tautum præterea, ſiuè Thoth, aut Mercurium à primis Mundi Patriarchis, qui Chaldæam, & Phœniciam incolebant, in vera Religione inſtructum, Ægyptiorum fabuloſam doctrinam, & in manifeſtam idololatriam vergentem, emendatam juxtà ſcientiæ normam ordinaſſe, expreſſis verbis ex Sanchoniathonis Scriptoris Phœnicij vetuſtiſſimi fragmentis Philo Biblius docet, his verbis:

Sanchoniathon apud Euſebium.

Τάαυτος, ὃν Αἰγύπτιοι Θὼθ προσαγορεύουσι, σοφίᾳ διενεγκὼν παρὰ τοῖς Φοίνιξι· πρῶτος τὰ κατὰ τὴν θεοσέβειαν ἐκ τῆς τῶν χυδαίων ἀπειρίας εἰς ἐπιστημονικὴν ἐμπειρίαν διέταξεν. *Tautus autem, quem Thoth Aegyptij appellant, Sapientia Phœnicum inſignis, primus religionem Deorum ab ignorantia Chydæorum* (forſan Chaſdæorum, ſiuè Chaldæorum) *in dignitatem doctrinæ ſcientificam reduxit.* Quæ totidem penè verbis ex Philone tradit Euſebius lib. 1. de præparat. Euang. c. 7.

Hermes ſuperſtitioſam primarum gentium doctrinam emendat.

Clarè itaque ex citatis patet; Hermetem Triſmegiſtum alium non fuiſſe, niſi eum, quem diximus; poſt diluuium primùm in Ægypto Legiſlatorem, Characterum Ægyptiorum, hieroglyphicorumque primum in-

inuentorem, Sacerdotem, Regem, Prophetam, artium & Scientiarum primum inſtitutorem; quod probare intendimus.

CAPVT II.

De propagatione doctrinæ hieroglyphicæ, & de tempore quo illa durauit.

POſtquam itaque Hermes de humano genere benè meritus, Meſram & filium eius Meſramuthiſin in Sacrorũ diſciplinis imbuiſſet; eos quoque ad illas in Obeliſcis inſculpendas rationem myſticam docuiſſet, vti ſuprà fuſè probatum eſt; ab his inuentum primò ad poſteros propagatum eſt. Poſteri tam admirabili doctrina inſtimulati; eam nullo non tempore veluti vnicum patrimonium, opimamque hæreditatem acceptam promouerunt. Factumque eſt, vt quicunque inſignem harũ rerum notitiam callerent: omnibus admirationi eſſent, ab Hermete Hermetes, Sacerdotes & Prophetæ vocitarentur, diuinitati proximi; & ne Diuinum inuentum à prædeceſſoribus traditum pluribus, ijſque vilibus hominibus innoteſceret, jurejurando ſeſe obſtrinxerunt, præter Sacerdotalis Ordinis homines, ingenio ſingulari, adeòq; Regno aptos, nemini cõmunicari debere; Sic enim & diſciplinas, & ipſos Sacerdotes earum peritos, in maiori apud omnes, & pretio, & æſtimatione futuros confidebant. Hinc Sacerdotes ſummo ſtudio traditæ doctrinæ incumbentes eam non tantum propagarunt, ſed & ipſi fundamento jacto ſuperſtruentes, alia & alia Symbola myſtica ad Hermeticam amuſſim excogitarunt, vſque ad Putipharem Sacerdotem Heliopolis, cuius filia in matrimonium ceſſit Ioſepho: Hic teſte Rab. Eliezer fuit vnus è Sacerdotibus Ægypti, qui in Heliopoli ſedem ſuam fixerant; Philoſophiæ, & Sacris diſciplinis vnicè deditus; atque hic vir Sapientiæ magnæ, & literarum Præſes: Verba Eliezer ſunt:

Sacerdotes jureiurando obſtricti ad ſilentio ſupprimendam ſacram doctrinam.

Putiphar Sacerdos, Heliopolis præſes literarum ſacrarum.

והוא חכם גדול ובעל ספרים מקדם העברה שמש

Philoſophus magnus, & Præſes literarum, & cultus Solis: Fuit autem Heliopolis propriè Sedes Sacerdotum, & vnica hieroglyphicæ Sapientiæ palæſtra, quæ poſt eum vſque ad Moſen à ſucceſſoribus propagata fuit. Verùm, vt fieri ſolet, dùm inanis gloriæ cupidiores, quàm par eſſet, forent; Symbola ab Hermete de diuinis myſterijs, & Naturæ arcanis tradita, in manifeſtam ſuperſtitionẽ deduxerunt. Vndè mox prodigioſa illa Deorum mythologia, brutorum cultus, ſacrificiorum ridiculæ cerimoniæ, quæ ab Hermete priùs ad diuinitatis myſteria inſtitutæ erant, ex eis tanquam ex equo quodam Troiano enatę, totum paulatim mundum infecerunt; Acceſſit turpe lucrum Sacerdotum, quod à populo obtinebant, cui omne aliud, quàm quod præfiguratum erat, perſuadebant. Hinc Cerimoniarum cultus prorſùs ridiculus, hinc planctus & lamenta, hinc fabulæ de Oſiri, Iſide, Horo,

Sacra doctrina ab Hermete tradita in ſuperſtitionẽ vergit.

Typhone, Serapide, inſinuantibus ſe eorum operationibus occultè dœmonibus, vndè & Magia diabolica, Oraculorum impietas, ſimulacrorum, idolorumque fabrica, aliaque quam plurima, quæ fuſiſſimè in primo Oedipi Tomo proſecuti ſumus, prodiêrunt; factumque eſt, vt Ægyptus publicum
Aegyptus ſuperſtitionis Seminarium. fieret ſuperſtitionis, damnatarumque artium Theatrum. Ac primò quidem prodijt indè famoſa illa Zabiorum, veriùs Sabæorum ſecta, quæ origi-
Secta Sabæorum qualis & vndè orta nem ſuam habuit, ex quodã è Stirpe Chus fratris Meſræ, qui in Chaldæam, vbi tum Nembrod, Chuſi filius, & Ninus, longè, latèque dominabantur, translata magnos progreſſus fecit. Hinc ignis Solis, Lunæ, & ſeptem errantium Stellarum cultus, hinc Aſtrologiæ, Stellarumque vanitates; quorum omnium promotor acerrimus fuit Nachor; quæ omnia fusè proſequitur Rambam in Doctore perplexorum, & nos fuſè hanc Zabęorum, ſeù Sabæo-
Cur Hebræi ſacrificia inſtituerint contraria Aegyptijs. rum ſectam in prima Oedipi parte proſecuti ſumus, ad quem Lectorem remittimus. Quæ adeò vera ſunt, vt vel ipſæ ſacræ literæ huiuſmodi ſuperſtitiones deplorent, & ne Hebræi iis contaminarentur, pleriq; melioris notæ Hebræorum Magiſtri, non alia de cauſa præcepta illa in Leuitico, & Deuteronomio à Moſe de animalibus & cerimoniis, niſi ad Ægyptiorum conſuetudines, & impietates vitandas poſita eſſe velint, vt alibi oſtendimus.
Bouis cultus in Aegypto cæterorumque animaliũ ante Moſen in Aegypto viguit. Bouis enim, aliorumque cultum animalium ante Moſen extitiſſe, apertis verbis Sacer textus docet; vti ex 8. Exodi patet: vbi dùm Pharaoni immolationes, & ſacrificia in Ægypto fieri ſuadenti, nullâ id ratione fieri poſſe reſpondit his verbis:

הן נובה את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלונו

Et ecce ſi abominationes Aegyptiorum ſacrificemus in oculis eorum, an non lapidabimur? Vel vt latina lectio habet; *ſi enim mactauerimus ea, quæ colunt Aegyptij coram eis, lapidibus nos obruent.* Vel vt pulchrè Thargum Onkelos: הא נרבח ית בעירא רמצראי רחלין ליה ואינון יחזון הלא ימרון למרגמנא *Ecce ſi immolauerimus animal, quod ipſi colunt ipſis videntibus, nonnè lapidabunt nos?* Hanc eandem ob cauſam Ægyptij omnes Paſtores ouium abominantur, vt dicitur verſ. vltimo, 46. capite Geneſis. Ægy-
Animalia Aegyptiorũ quibus Dijs conſecrata. ptij enim cum ſummo honore Arietem, Bouem, Hircum, in Ariete quidem Hammonẽ, ſiuè Iouem Ammonium, in Vitulo Apin, in Hirco Priapum, tanquam Numinum viua habitacula venerarentur, non tantùm fas non erat illa occidere, aut immolare, ſed & occiſores eorum morte, teſte Euſebio Pamphylo, puniebant; Mortua autem luctu planctuq; maximo complorabant. Quem cultum ceremoniaſque impias, vt deſtrueret Moyſes, non id aliter, quàm contrarijs legibus, & ceremonijs præſtandum cenſuit; Hinc arietes, vitulos, & hircos, quos Ægyptij colebant, Hebræi morti per ſacrificia deſtinabant. Quæ omnia pulchrè, & eruditè Rambam libro quî
Rambam in More nebuchim. *More nebuchim* ſiuè *Doctor Perplexorum* dicitur, deſcribit. Cuius ideò verba ad longum adferam. Sic enim p. 3. cap. 46. dicit: יעתה אחחיל לתת טעם

כל אחד ואחד לפי השגתי ואמר כי כבר אמרה התורה כפי מה שפי׳ אונקלוס שהמצריים
היו עובדים מזל טלה מפני זה היו אוסרים לשחוט הצאן והיו מואסים רועי צאן אמר
הן נזבח את תועבת מצרים וכן היו כתות מן הצאבה עו ברים לשדים והיו חושבים שהם
ישובו בצורת העזים ולזה היו קוראים לשדים שעירים וכבר התפשט הדעות הזה מאוד
ולא יזבחו עוד את זבחיהם לשעירים אשר הם זובחים ולזה היו אוסרים הכיתת
ההם ג׳ כן אכילת העזים אבל שחיטת הבקר כמעט שהיו מואסים אותו רוב עובדי ע״ז
וכלם היו מגדילים זה המון מאוד ולזה תמצא אנשי הודו עד היום לא ישחטו הבקר
כלל ואפי בארצות אש ישחטו שאר מיני בעלי חיים ובעבור שימחה זכר אלו הדעות
אשר אינם אמתיות צונו להקריב אלו השלשת מנים לבד מן הבהמה ומן הבקר המן
הצאן תקריבו את קרבניכם עד שיהיה המעשה אשר חשבוהו תכלית המרי בו יתקרבו
אל השם ובמעשה ההיא יכופרו העונות

Et nunc incipiam ſenſum, & rationem vniuſcuiuſque, pro virili dare, dicoque, quod nos docuit Lex diuina, ſecundùm expoſitionem Onckeli, Aegyptios Sydus, vel ſignum Arietis coluiſſe, ac propterea non ſolùm prohibitum fuiſſe mactare oues; ſed & in ſummo contemptu, & abominatione fuiſſe paſtores ouium. Hinc Moyſes dicet; Ecce ſacrificabimus abominationem Ægyptiorum: Ad hunc modum fuerunt ex Sabæis nonnulli, qui Dæmones colebant, exiſtimantes, quòd formam Hircorum haberent; vndè etiam Dæmones Seirim, *hoc eſt, Hircos appellabant. Quæ opinio Moyſis tempore iam longè, latèque in Orbe diffuſa fuit, ſicut ait,* Et non ſacrificabunt vltra ſacrificia ſua (Laſſeirim) *hoc eſt, Dæmonibus ita appellatis, & hinc apud illud hominum genus prohibitus quoque fuit eſus hircorum. Iumentorum autem mactationem maxima pars Idololatrarũ abominata eſt ſemper, omneſque hanc irrationalium animalium ſpeciem maximi fecerant. Hinc in hodiernum vſque diem in India reperies homines, qui illa nunquam mactare ſolent, & quidem in illis etiam locis, vbi pecudes mactari conſueuerunt. Vt ergo memoria harum opinionum ex animis hominum deleretur, præcepit nobis Deus, vt has trium beſtiarum ſpecies (Arietes, Boues, Hircos, ſolùm in Sacrificijs noſtris offeremus, iuxtà illud: De bobus, & pecudibus offeretis oblationem veſtram; ita vt illud, quòd ipſi pro ſummo peccato habebant, DEO offerri debeat, illoque peccata noſtra expianda ſint. Hoc nempe pacto curandæ ſunt opiniones illæ prauæ, quia ſunt veluti morbi, & vlcera animæ humanæ, per extremum ipſorum contrarium. Hoc fine præcepit agnum paſchalem comedere, vt contrario ritu, impietatem eorum deteſtaremur. Hinc Leones, Vrſos, Tygres, aliaſque feras beſtias, quas illi offerebant, Hebræi intactas relinquere volunt, vt in Libro* טמטם *Tamtam habetur.* Huc vſque Rambam.

Ex quibus luculenter patet, iam Sacras Ægyptiorum diſciplinas, multò ante Moyſen floruiſſe; hieroglyphicas quoque tanto in pretio, & æſtimatione fuiſſe, vt vel ipſum Moyſen iis inſtitutum Sacræ literæ Act. 7. his verbis aſſerant: *Erat autem Moſes eruditus in omni Sapientia Aegyptiorum.* Quæ Philo in vita Moyſis aliquantò fuſiùs explicat: Διδάσκαλοι δ' εὐθὺς ἀλλαχόθεν ἄλλοι παρῆσαν. οἱ μὲν ἀπὸ τῶν πλησιοχώρων καὶ τῶν κατ' Αἴγυπτον νομῶν αὐτοκέλευστοι. οἱ δ' ἀπὸ τῆς ἑλλάδος ἐπὶ μεγάλαις δωρεαῖς μεταπεμφθέντες ὧν ἐν οὐ μακρῷ χρόνῳ τὰς δυνάμεις ὑπερέβαλεν, εὐμοιρίᾳ φύσεως φθάνων τὰς ὑφηγήσεις; ὡς ἀνάμνησιν εἶναι δοκεῖν, οὐ μάθησιν, ἔτι καὶ προσεπινοῶν αὐτὸς τὰ δυσθεώρητα ἀριθμοὺς μὲν οὖν καὶ γεωμετρείας τήν τε ῥυθμικὴν καὶ ἁρμονικὴν καὶ μετρικὴν Philo:

θεω-

θεωρίαν, καὶ μουσικὴν τὴν σύμπασαν διά τε χρήσεως ὀργάνων καὶ λόγων τῶν ἐν ταῖς τέχναις καὶ διεξόδοις τοπικωτέραις, Αἰγυπτίων οἱ λόγιοι παρέδοσαν. Τὲ προσέτι τὴν διὰ συμβόλων φιλοσοφίαν, ἣν ἐν τοῖς λεγομένοις ἱεροῖς γράμμασιν ἐπιδείκνυνται; καὶ διὰ τῆς τῶν ζώων ἀποδοχῆς ἃ καὶ Θεῶν τιμαῖς γεραίρουσι. Τὴν δ' ἄλλην ἐγκύκλιον παιδείαν ἕλληνες ἐδίδασκον, οἱ δ' ἐκ τῶν πλησιοχώρων τά τε Ἀσσύρια γράμματα, καὶ τὴν τῶν οὐρανίων χαλδαϊκὴν ἐπιστήμην; Ταύτην καὶ παρ' Αἰγυπτίων ἐλάμβανε μαθηματικήν. *Doctores,* inquit, *ſtatim alijs aliundè præſto fuerunt, partim ex vicinis populis, Aegyptiorumque Nomis voluntarij, partim ex Græcia magnis emolumentis euocati; quorum facultatem breui tempore ſuperauit, cùm & ingenij felicitate doctrinam anteuerteret, vt planè non diſciplinam, ſed recordationem eſſe approbaret, & de ſuo multa perſpectu obſcura ingenioſè excogitaret. Numeros quidem, & Geometriam, vniuerſamque Muſicam, Rhythmicam, harmonicam, metricam, ſiuè contemplatiuam, ſiuè per voces, inſtrumentaque promentem ſe modis varijs accepit ab Aegyptijs Doctoribus; maximè verò occultam Philoſophiam, deſcriptam, vt vocant, literis hieroglyphicis, hoc eſt, notis animalium, quæ ipſi venerantur pro Numinibus, aliam verò encycliam doctrinam Græci docebant; ex vicinis verò locis Aſſyriorum literas, & de cœleſtibus Chaldæorum Scientiam; Mathematicam verò recipiebat ab Aegyptijs.* Hæc Philo.

Mathematicæ diſciplinæ ante Moſen vulgares in Aegypto.

Iuſtinus Philoſophus, & Martyr aliquantulum à Philone diſſentiens in libro quæſtionum à gentibus poſitarum aſſerit: *Moſen omiſſo ſtudio omnium Mathematicarum, quæ tùm in Aegypto vulgares erant & viles, adieciſſe animum ad ſolas hieroglyphicas diſciplinas, quæ tùm apud eos ſolæ in honore, & pretio erant, & non quibuslibet, ſed præcipuis & probatiſſimis viris, & in abditis locis ſecretò traderentur. Has cùm didiciſſet Moyſes; nihil tamen vnquam ſecundùm eas aut dixit, aut fecit, quod contrarium eſſet vnius veri DEI cultui; neque credendum eſt, Moyſen potentem opere & ſermone, ex vi Aegyptiacæ Sapientiæ miracula operatum, ſed ex ſola veri DEI virtute miranda opera peregiſſe.* Clemens tamen in 5. Stromat. *Moyſen,* ait, *iuxtà hanc hieroglyphicæ doctrinæ conſuetudinem multa ſub tropicis, ac myſticis animalium Symbolis vitæ moralis præcepta occultè tradidiſſe, ſolis diuinæ legis amatoribus peruia; qualia ſunt illa: neque porco, neque aquila, accipitre, aut coruo veſcendum; quæ quomodò intelligenda ſint, paulò ante ex Rambam oſtenſum fuit.* Iamblichus autem apertis verbis oſtendit, totius Sapientiæ Ægyptiacæ, potiſſimum hieroglyphicæ, Authorem alium non fuiſſe, niſi Mercurium Triſmegiſtum; dùm omnes poſteros Philoſophos Sapientiam ſuam ex Columnis Ægyptiis didiciſſe luculenter aſſerit, primo Capite de myſteriis. Vbi & per Columnas nihil aliud indigitat, quàm Obeliſcos, quibus doctrina illa ſublimior inſculpi erat ſolita, quod & Arabes omnes communi conſenſu teſtantur, vt alibi probatum fuit.

Clemens lib. 5. Stromat.

Hieroglyphicæ diſciplinæ ante Moſen.

Atque ex hiſce, ni fallor, luculenter conſtat, hieroglyphicas diſciplinas ante Moyſen iam multo tempore, videlicet à temporibus Miſræ, & Abrahæ, quibus inſtitutor earum Mercurius fuit Synchronus, floruiſſe. Ab hoc enim & nomen Pharaonum, & Sacerdotalis Ordo, & literarum tàm vulgarium, quàm doctrinalium originem nacta ſunt; vt proindè vehementer hallucinentur, qui ipſum Moyſen Mercurium Triſmegiſtum, aut

Iethro

Iethro eius Socerum eſſe volunt; perperàm quoque ſentiunt ij, qui poſt Moſen ab aliis huius nominis Triſmegiſtis illas adinuentas aſſerunt; Cùm enim & tempori, & hiſtorijs repugnent, veluti incongrua reijcienda ſunt. Habemus itaque hieroglyphicæ diſciplinæ propagationem vſque ad Moſen; reſtat vt poſt eum earundem promotionem continuemus. Poſt exitum itaque filiorum Iſraël ex Ægypto, ſummerſumque in mari rubro Pharaonem, cum omnibus ſuis primoribus, & Dynaſtis, Regnum, vti ingentem cladem incurrit, ita ardor huius diſciplinæ aliquantum interpellatus eſt vſque ad Amenophim, ſiuè Menuphta, qui primus, vt ſuprà oſtenſum fuit, non tantum Regnum in priſtinum ſplendorem reſtituit; ſed & diſciplinas ſacras ſummo zelo & ardore promouere conatus eſt. Hic primus magna animo ſuo voluens, conuocatis Sacerdotibus, penes quos ſolos hieroglyphicorum, Mathematumque notitia remanſerat, de ritibus & ceremoniis aliquantum intermiſſis inſtaurandis, de Templis, Obeliſcis, pyramidibuſq; erigendis concilium inijt; & cùm nihil reſtaret, quàm concluſorum executio, ipſe morte ſublatus filio Sothis Regni reliquit gubernacula. Hic paternorum moliminum memor, primus poſt Moſen ex Regibus, animum ad traditas diſciplinas Obeliſcis inſculpendas adiecit. Quidnam autem præſtiterit circa hæc, & quoſnam Obeliſcos erexerit, ſuprà peculiaribus capitibus dictum eſt, vt proindè ſuperfluum, hic ea repetere, iudicauerim. Hoc morte ſublato ſucceſſit filius eius Rameſſes, qui traditas artes non tantùm inſigni ſtudio propagauit, ſed & omnium, qui vnquam viſi ſunt, maximum hieroglyphica literatura inſignẽ erexit Obeliſcum. Quem deindè Sacerdotes ſecuti, ſinguli pro facultate ſua conatus Regios inſigniter promouerunt: adeòque nullo vnquam tempore, ſtudium hieroglyphicum maiori in flore, & pretio fuit, quàm hoc ſeculo. Succeſſit deindè, vt ex Chronographia patet, Seſoſtris Rex, qui pro immenſa animi ſui magnitudine, ſicuti magnam Orbis terræ partem ſuo ſubiugauit imperio, ita & hoc ſtudium mirificè quoque propagauit; quemadmodum ex Columnis, quas in præcedentibus deſcripſimus, omnium quę in mundo vnquam viſæ ſunt, maximis patet. Secutus hunc filius eius Mompheicur, ſiuè corruptè Noncorius, qui & ipſe ad hieroglyphicorum culturam adiecit animum, ingentem præ cœteris Obeliſcum molitus eſt, eum videlicet, quem in Campo Vaticano in hunc diem ſuperſtitem cum admiratione intuemur. Hunc ſecuti poſteà ſunt Pſammirtao, ſiuè vt Plinius corruptè Sennaſerteus, Aphries, Pſammus, & Nechao, aliique Reges, qui & ipſi Obeliſcis erectis, quanti doctrinam auitam facerent, poſteritati teſtati ſunt. Quæ verò hi Reges præſtiterunt, & de Obeliſcis eorum, cùm in præcedentibus fuſiſſimè oſtenderimus, hic tantum anacephalęoticàs ea repetenda duxi, vt ſic ordo, tempus, & ratio hieroglyphicæ propagationis meliùs innoteſceret. Durauit autem hoc ſtudium eâ, quâ dictum eſt, propagatione, vſque ad Cambyſem Regem Perſarum, qui Ægypto tandem per vim occupata, ſuſque,

Hieroglyphicæ literaturæ poſt Moſen propagatio.

Menuphta primus poſt Moſen hieroglyphicæ doctrinæ promotor.

Sothis filius inſtitutum patris proſequitur.

Rameſſes filius Sothis Obeliſcos erigit.

Seſoſtris aliàs Seſoſtris promouet Obeliſcorum erectionem.

Mompheucur filius maximum Obeliſcum erigit.

que, deque vertit omnia, Sacerdotibus partem occiſis, partim in captiuitatem abductis, aras, Templa, Obeliſcos, libros ſacros, ſiuè Sacerdotales, igne conſumptos, euertit, factumque eſt, vt Barbarorum moribus introductis, Sacerdotalis doctrina ita labefactata ſit, vt vix eiuſdē veſtigia remanerent. Atque hic fuit propagationis hieroglyphicæ doctrinæ, vti & Obeliſcorum erectionis terminus.

C A P V T I I I.

Vtrum ſuccedentibus ſeculis doctrina hieroglyphica prorſus fuerit deleta, et an Orpheus, Lynus, Pythagoras, Plato, alijque Scriptores eiuſmodi doctrinæ notitiam habuerint?

Orpheus Linus.

CErtùm eſt ex clade à Cambyſe Ægypto illata, non ita omnem hieroglyphicam doctrinam de repente concidiſſe, vt non eius nonnulla veſtigia remanſerint. Nam præterquam quod Orpheus, Linus, Amphion, (qui primi Græcorum Philoſophi, duobus videlicet poſt Moyſis tranſitum, ſeculis, in Ægypto conuerſati ſunt, eo videlicet tempore quo artes, & ſcientiæ memoratæ maximè florebant) ex frequenti cum Sacerdotibus conuerſatione, eam perfectè addidicerint, & ad Græcos tranſtulerint; Sacerdotes quoque exules eam vicinis Arabum, Phœnicum, Græcorumq; gentibus communicaſſe omninò probabile eſt. Quod vel inde patet, quòd Orphei hymni neſcio quid Ægyptiacum oleant; imò hieroglyphicam doctrinam myſterioſis ſuis allegorijs ita exactè exhibeant; vt non à Græco, ſed Ægyptio Sacerdote compoſiti videantur. Hoſce ſecutus eſt multò poſt, circa primæ Olympiadis annum ante Cambyſis in Ægyptum aduentum, quatuor circiter annos, Pythagoras, qui & vniuerſam Ægyptiorum ſymbolicam doctrinam defloratam ſui iuris fecit: Quem ſecuti Plato, Democritus, Thales Mileſius, Eudoxus, Ariſtoteles, ſinguli, Sacerdotes, à quibus in Ægyptiacis myſterijs inſtituerentur, eos habuere Magiſtros, vt poſteà videbitur. De Orpheo ſic refert Diodorus: *Orpheus*, inquit *Thrax genere, filius Denagri, doctrinà, melodiaque ac Poëſi exceſſit omnes, quorum extat memoria; Etenim Poëma mirandum edidit, & ſuauitate cantus præ cæteris clarus, adeò fama excreuit, vt melodià feras, & arbores ad ſe audiendum allicere diceretur; doctrinæ deditus, cum Theologiæ operam impendiſſet, in Aegyptum tranſit, plurimarumque ibi rerum ſcientia percepta, Græcorum doctiſſimus, tùm in Deorum ceremonijs, tùm in Theologia, tùm in Poëmatibus cantuque eſt habitus.* De ſeipſo verò in Argonauticis teſtatur, ſe in Aegypto Memphis fuiſſe; Pythagoram verò in Aegypto cum Sacerdotibus multo tempore conuerſatum, ſymbolicam eorundem doctrinam plenè hauſiſſe, Euſebius, Clemens Alexandrinus, Diodorus, Laërtius, Malchus in eius vita luculenter oſtendunt: Imò præ cæteris Iamblichus his verbis fronti libri præpoſitis teſtatur. *Aegyptij Scriptores pu-*

Orpheus diſcipulus Aegyptiorum, hieroglyphica literatura imbutus fuit.

Pythagoras promouit & propagauit literaturam hieroglyphicam

Diodorus de Orpheo.

Euſebius, Clemens, Diodorus, Malchus, Laertius,

Iamblichus.

tan-

tantes omnia inuenta eſſe à Mercurio, ſuos libros Mercurio inſcribebant. Mercurius præeſt ſapientiæ, & eloquio; Pythagoras, Plato, Democritus, Eudoxus, & multi alij ad Sacerdotes Aegyptios acceſſerunt. Dogmata huius libri Aſſyriorum, & Aegyptiorum ſunt, & ex columnis Mercurij. Pythagoras & Plato didicerunt Philoſophiam ex columnis Mercurij in Agypto; Columnæ Mercurij plenæ doctrinis.

E Columnis Mercurij, Græciæ Philoſophi hauſerunt ſua.

Ex quibus apertè patet, omnem Græcorum doctrinam, & præſertim ſymbolicam ab Aegyptijs ad Græcos tranſlatum, vti & Euſebius, Clemens, alijque fusè oſtendunt. Cùm enim Pythagoras, & Plato ex obeliſcis reconditam ſuam philoſophiam, teſte Iamblicho, hauſerint; doctrinam hieroglyphicam tunc temporis apud ſuperſtites ſacerdotes adhuc viguiſſe, eiuſque cognitionem plenam curioſiſſimos philoſophos memoratos eorum inſtructione hauſiſſe, veriſimile eſt: Et de Pythagora quidem nullum dubium eſt; cùm hic ante Cambyſis aduentum, tempore vltimi Regis Aegypti Amaſis, cum Sacerdotibus multis annis conuerſatus ſit, & libri ejus myſterijs pleni ſatis id indicent; de poſteris tantùm poſt Cambyſem philoſophis difficultas eſt. Sed dicimus, ne tunc quidem deſijſſe ſymbolicam Aegyptiorum doctrinam, ſed ſacerdotes occultè quibus volebant, & expedire iudicabant, eam oretenùs cõmunicaſſe. Certè Platonem ijs imbutum præ cæteris libri ejus ſatis, vt alibi demonſtrabitur, indicant. Ita quidem, vt diſcurſus ejus ſublimes per numeros, lineas, ſonos, allegorias occulti, vti & vniuerſalium rerum conceptus, ſiuè ideæ, nihil aliud, quàm ſchematum hieroglyphicorum euolutionem innuere videantur. Tradit autem Euſebius l. 10. c. 3. præter Euang. Platonem circa finem Regni Perſarum in Aegypto paulò ante Alexandrum Macedonem, quadringentis annis vel paulùm plus ante Cæſarem Auguſtum floruiſſe. Porrò in Aegypto Pythagoram Magiſtrum ſuum ſortitum eſſe Sacerdotem Oenuphæum Heliopolitam; Eudoxum verò Conuphæum Memphitam, Solonem verò Sonchiten Saitem adeptum eſſe, Malchus in vita Pythagoræ teſtatur; ita vt quidquid arcanum, & reconditum circa Deorum notionem occurrit, quicquid in myſterioſis eorundem ritibus, & ceremonijs, Deorumque cultu, allegoricum eſt, ex hieroglyphica doctrina profluxiſſe, (vt nos fuſiſſimè in Myſtagogia hieroglyphica ſequenti libro ex omni Orientalium doctrina demonſtramus) cenſeri debeant. Quæ cum ita ſint, neceſſariò aſſerendum eſt, hieroglyphicam doctrinam Obeliſcis inſculptam, ſemper in vicinarum gentium monumentis ſuperſtitem fuiſſe; non quidem ſignis ipſis figuriſque ſculptilibus exhibitam, ſed ſymbolicis diſcurſibus fabularumque involucris adornatam. Quid enim aliud ſunt Pythagorici iſti gryphi, & parabolæ reconditiſſimæ, niſi hieroglyphicæ gnomæ, ad normam, & amuſſim Aegyptiacam concinnatæ? quid per vitam iſtam Pythagoræ abſtinentiâ, continentiâ, & ſilentio conſpicuam, quàm Sacerdotum Aegyptiorum vita exprimitur? Quid Plato ipſe in omnibus paſſim dialogis ſuis per ideas ſuas aliud, quàm ideas tùm theologicas, tùm politicas Aegyptiorum expreſſit?

Poſt Cambyſen adhuc viguit ſacra doctrina.

Quinam Magiſtri in Aegypto fuerint Pythagoræ, Eudoxi, Solonis.

Hieroglyphica literatura non perijt, ſed ſparſa hinc inde in Græcorum monumentis permanſit.

Pherecides Syrus.

preſſit? Eudoxus quoque, quæ de rerum principijs habet, teſte Clemente lib. 6. Strom. omnia vti & Pherecides Syrus, & quæ de Legumlatione eximia Solon habet, ab Aegyptijs didicit. Non dicam hoc loco de Ariſtotele, cuius Philoſophia ad mentem Aegyptiorum condita, quam alij Numenio adſcribunt, nihil aliud, quam hieroglyphicarum Idearum interpretationes redolet. Verùm cùm hæc omnia parallela quadam ſingulorum ad inuicem comparatione oſtendamus in Oedipo, hic longior eſſe nolui; cum cuiuis iudicio, & ingenio pollenti ex hiſce pauculis conſtare poſſit, hieroglyphicam doctrinam minimè vt ſcioli quidam, & philologaſtri putant, ſucceſſu temporum interijſſe; quin eandem in ſuperſtitibus Hebræorum, Arabum, Græcorumque monumentis, etſi diſperſam, & figuris exanimem quaſi ſepultam latere, & à Græcis Latinos ſcriptores hauſiſſe, partim oſtenſum eſt, partim in decurſu Operis ſolidis rationibus, authoritatibuſque demonſtrabitur. Labore tantùm & induſtriâ opus eſt, vt videlicet per varium Lectoris ſcrutinium, linguarumque orientalium, quarum ope ſola Orientalium Scriptorum monumentorumque adyta nobis aperta ſunt, penetremus, atque tandem inſtar argumentoſæ apis, ex omnibus quæ ad rem faciunt excerptis, & per combinatoriam artem ritè inter ſe collatis hoc pacto myſticum Oſiridis corpus à Typhone temporum iniuria diſperſum, in integrum reſtauremus. Quod nos gratia DEI aſſiſtente, & Patris luminum gratiâ (ſine cuius afflatu omnis ingenij humani conatus meritò fruſtraneus eſt) nos præſtituros confidimus.

Quomodo Author literaturam quaſi perditam eruerit.

CAPVT IV.

Quinam Authores ante, et post ruinam Ægypti à Cambyſe illatam fuerint, qui de Ægyptiorum myſterijs tractarint; ex quibus patebit, hieroglyphicam doctrinam per libros continua ſucceſſione traditam minimè interijſſe, ſed libris conſeruatam, ad vltima tempora perueniſſe.

VT igitur laborioſa hæc hieroglyphicæ interpretationis molimina ſolidis rationibus fundaremus, de Scriptoribus antiquis omnium ſeculorum vſque ad Auguſtum Cæſarem, & vltrà florentibus, quique de Ægyptiorum Philoſophia ac myſticis diſciplinis tractarunt, agere hoc loco viſum eſt; vt ſic hieroglyphicæ doctrinæ propagatio ἐναργῶς demonſtraretur, oraque contradictorum aduerſariorumque authoritatibus tàm euidentibus clauſa obturarentur.

Diuiſio hieroglyphicæ doctrinæ.

Notandum itaque, vniuerſam Ægyptiorum Sapientiam in quinque partes diuidi, teſte Clemente, in Phyſicā, Moralem, Politicam, Theologicam, & Magicā, partim ſcriptis, partim hieroglyphicis comprehenſam; cuius tantam apud ſe famam in mundo concitauerant, vt ſapiens dici non poſſet, qui

ex

ex dictis partibus ab Ægyptijs inſtructus aliquam in ſe non deriuaſſet; Hinc ille reconditarum rerum ſcientiæ pruritus apud poſteros. Quinam igitur ex poſteris de ijs ſcripſerint, & quomodo ad noſtra vſque tempora propagata fuerit, ex omnium ſeculorum Authorum ſuperſtitibus fragmentis hoc loco demonſtrare viſum eſt; à primo Scriptore initium facturi. Chamus itaque filius Noë, primus poſt diluuium Zoroaſter, primus Magica monumenta ad Ægyptios, Chaldæos, Phœnices, & Perſas traduxiſſe fertur: De quo pulchrè Ioannes Caſſianus in 8. Collat. c. 21. cuius verba allegata ſunt ſuprà folio 4. quæ conſule. Cui conſentit Petrus Comeſtor in hiſtoria Eccleſiaſtica, qui eum ex Clemente, & Ioſepho artem Magicam, Aſtrologiam cæteraſque artes in quatuordecim Columnis, ſeptem lateritijs, totidemque æneis contrà aquam, ignemque inſculpſiſſe refert.

Ioannes Caſſianus de Chamo.

Hunc ſecutus eſt Hermes Triſmegiſtus, ſecundus Zoroaſter, qui falſam doctrinam Chami, Miſraim, aliorumque filiorum emendans, vti in præcedentibus probatum fuit, auitæ doctrinæ conformem edidit; Author literarum, qui & ipſe ob ſingularem rerum naturalium ſcientiam à Chaldæis Zoroaſter dictus, vt ſuprà probauimus. Sed de libris Hermetis audiamus Clementem lib. 6. Stromatum fol. 130. *Sunt ergò quadraginta duo libri Mercurij valdè neceſſarij, ex quibus triginta ſex continent omnem Aegyptiorum Philoſophiam, ediſcunt ij qui ante dicti ſunt* Sacrorum Præſides *reliquos autem ſex* παστοφόρους, *id eſt, qui pallium geſtant, qui pertinent ad medicinam, nempè de conſtructione corporis, de moribus, de inſtrumentis, & medicamentis, de oculis, & de mulieribus;* Quorum fragmenta Origenes ait lib. contra Celſum, ſuo tempore fuiſſe in Bibliothecis Ægypti adhuc ſuperſtites. Certè Arabes, & Chaldæos pleroſque excerpta ex Hermete ſuis monumentis interuiſſe, in decurſu Operis videbitur. Ex his pleraque antiquos ſcripſiſſe teſtis eſt Iamblichus, imò fragmenta illa Oraculorum, in quæ copioſos commentarios Phlethon & Pſellus ſcripſere, non alterius cenſenda ſunt, quàm dicti Mercurij Triſmegiſti, Zoroaſtris ſecundi, vti alibi probauimus: de quibus lege Opuſculum Ioannis Opſopæi Pariſijs impreſſum anno 1612. Extat & huius Zoroaſtris Oracula, & Sapientia in Bibliotheca Vaticana, Altempſiana, varia adhuc fragmenta, quæ ſuo tempore tùm hic, tûm in Oedipo adducentur. Chaldæi verò, & hæc ſui juris fecerunt, vt pulchrè oſtendit Iochaides in libro reconditarum rerum referto, quem Zoar inſcribit; vbi ab Ægyptijs inſtructus, quinque Sapientúm ordines conſtituit, hoc eſt, Cheſdàim, Aſaphim, Hartamim, Mecaſchephim, Cazarim, qui ordines & in libro Danielis cap. 7. indicantur. Per *Cheſdàim* deſignat Genethliacos, quos Plinius ait initium habuiſſe à Belo Ioue Nini Aſſyriorum Regis Patre. Hi cœlorum motus diligentiſſimè ſpectarunt, & circa Aſtronomiæ rationes, prædictioneſque occupabantur; quorum & Philo in libro de Abraham meminit in hunc modum: *Chaldæi ſcientià ſtellarum periti, omnia aſtrorum motibus tribuebant, à quibus credebant, diſpenſari mundi potentias, quæ conſtat ex nu-*

Libri Mercurij, Apud Clementem lib. 6. Stromat.

Ioannes Opſopæus in Opuſc. de Zoroaſtris Oraculis.

Iochaides in Zohar.

Quinque Sapientum Ordines.

כשדים Chaſdim quales fuerint.

Philo in libro de Abraham.

 meris

meris eorumque proportionibus; Venerabantur iſti, res viſibiles non percipientes inuiſibilia, & intelligibilia, ſcrutantes illorum tantùm ordinem; atque ita è Solis, Lunæ, Planetarum, Aplanetarumque circuitibus, & anni in quatuor tempora diſtincti vicibus conſenſuque rerum cœleſtium terreſtriumque mundum ipſum DEVM eſſe exiſtimabant, profana opinione creaturam ſimilem facientes Creatori. Atque hic eſt primus ramus à Zoroaſtre Ægyptio Hermete deriuatus, qui cùm viſibiles huiuſmodi mundi ſubſtantias, Solem, Lunam, Stellas, inuiſibiles DEI vnius virtutes ſymbolicè indigitaret, illi tamen ad viſibilia reſpicientes, omnia ſenſibilibus Numinibus plena exiſtimantes, tandem primo mundo, poſteriſque præbuêre totius idololatriæ, ſuperſtitioniſque ſeminarium.

Mundus DEVS creditus ab antiquis.

2. Ordinis Sapientes אשפים Aſaphim.

Aſaphim, qui à vetuſto Latinæ editionis interprete, Philoſophi, à Septuaginta Interpretibus Magi appellantur; de omnium tàm diuinarum, quàm humanarum rerum cauſis philoſophati ſunt, quorum Authorem ab Hermete ſynchrono, inſtructum Baalam eſſe quidam putant, & hoc ipſum ſcripſiſſe Origenem lib. contra Celſum reperio; cuius etiam vaticinationis ſcriptura poſt multa ſecula admoniti Magi ex Oriente in Iudæam profecti ſunt Chriſtum adoraturi. Sed nos veriùs à Zoroaſtro, quem & Baalam dictum alibi oſtendimus, hoc profluxiſſe probamus; quorum placita alibi fuſiùs examinabuntur. Porrò *Hartumim*, qui à Septuaginta ἐπαοιδοὶ, hoc eſt, incantatores, & à D. Hieronymo Harioli nuncupantur, Dœmonum execrationibus dediti, originem duxerunt, Iuſtino, & Auguſtino teſtibus, ab Hermete Zoroaſtro Ægyptio, verè Magiæ inuentore, quæ deinde ab alio quodam huius nominis Mago corrupta, & ad incantationum deliramenta deducta fuit.

3. Ordinis Sapientes חרטמים Hartumim.

4. Ordinis Sapientes מכשפים Mecaſchaphim.

Mecaſchaphim, qui à Septuaginta Int: dicuntur φαρμακοί, veneficos vocat Hieronymus, putatque eos eſſe, qui ſanguine vtuntur, & victimis, & ſæpè contingunt corpora mortuorum, & ex his deriuant; de quorum ritibus, & ceremonijs fuſè in ſequentibus. *Gazarim*, ſiuè vt Septuaginta eos vertunt Gazarenos, Hieronymus Haruſpices, ſiuè eos qui inteſtinis hoſtiarũ inſpectis diuinant. Atque hæ erant Chaldaicæ Sapientiæ partes, quæ à temporibus Cham vſque ad Nabuchodonoſoris tempora durauit, quibus & Danielem imbutum legimus Dan. 7. ramuſque, vt dixi, erat ex Aegyptiacæ Sapientiæ quinta parte, quam Magiam vocabant, propagatu. Atque hinc liber Cham, elementa, ac praxin Necromanticæ artis continens, liber ab impijs Magis ſuppoſititio quodam partu ſub nomine Cham editus, cuius & Ciccus Aſculanus in libro de Sphæra meminit. De quibus fuſiùs tractantem conſule Rambam in magno Opere Thalmudico, & in More nebuchim lib. 3. c. 29.

5. Ordinis Sapientes גזרים Gezarim.

Sed vt ad inſtitutum reuertamur. Compoſuit itaque Hermes varios libros, ex quibus Chaldæi primùm, deindè Sabæi ſuæ ſuperſtitionis fundamenta jecerunt. Erant autem Sabæi ex ſemine Cuſij, qui Zoroaſtris ſu-

per-

perſtitionibus imbuti, ab Hermete rerum in Ægypto potiente, tanquam Hæretici expulſi, Arabiæ felicis partes, quæ Chaldæam reſpiciunt, tenuerunt. Hi libros, quibus doctrinam Hermetis eruditiorem iactabant, circumferebant. Tractabant hi de Aſtrologia, de Stellarum; occultis influxibus, de Statuarum confectione, & conſecratione, de Oraculorum inſtitutione, ſiuè de fabrica imaginum loquentium, de viribus herbarũ, fructuum, ſeminum, arborum, animalium, quæ omnia viua Deorum habitacula eſſe credebant. In quibus ſi vllis, certè hieroglyphica doctrina, tametſi innumeris ſuperſtitionibus corrupta, maximè juxtà genuinas rationes exponitur, vti in ſequentibus patebit. Verùm nè quicquam proprio ingenio confinxiſſe videar, huius rei teſtem adduco celeberrimum apud Hebræos Authorem Rambam, qui de Sabæis parte 3. More nebuchim c. 29. ſic ait:

Sabæi ab Hermete Ægypto expulſi tanquam Hæretici.

ידוע שאברהם אבינו עליו השלום גדל באמונת הצאבאים ודעתם שאין אלוה דק הכוכבים וכשאודיעך בפרק הזה ספריהם ונמצאים עתה בידנו אשר נעתקו ללשון הערב ודבריהימים שלהם הקודמים ואגלה לך דעתם מהם ועניניהם יתבאר לך אמרם בביאור שהכוכבים הם האלהות ושהשמש הוא האלוה הגדול וכן אמרו עוד שהשאר הכוכבים החמשה אלהות אבל שני המאורים הם יותר גדולים ותמצאם בביאור שהשמש הוא אשר ינהיג העולם העליון והשפל בזה הלשון אמרוהו ותמצאם שזכרו בספרים ההם הימים שלהם תמצא זה ענין מבואר כן בספר נקראה העבודה הגבטיה

Rambam in More nebuchim.

Notum eſt Abrahamum Patrem noſtrum educatum eſſe in fide Sabæorum, qui ſtatuerunt nullum eſſe DEVM præter ſtellas; ſed cùm tibi indicauero in hoc capite libros ipſorum, qui nunc ſunt in manibus noſtris translati in linguam Arabicam, & Annales ipſorum antiquos, & exinde ſententias eorum adduxero, videbis eos expreſſè dicere Stellas eſſe Deos, & Solem eſſe magnum Deum; Ita dicunt quoque reliquos quinque Planetas eſſe Deos, ſed duo luminaria Deos eſſe maiores. Inuenies quoque illos clarè dicere, Solem regere mundum ſuperiorem & inferiorem; Inuenies etiam hæc omnia manifeſtis verbis in libro, qui vocatur Abadat hagubti, id eſt, de cultura Ægyptiorum, aliique libri, de quibus poſteà.

Horum eorundem librorum mentionem faciunt, Arabum Scriptores. Salamas libro intitulato, Hortus mirabilium mundi; Geladdinus in tractatu de hiſtoria veterum Ægyptiorum; Abenephi, & Aben Vachaſia de cultura Ægyptiorũ; & libro de antiquitate, vita, moribus, literis veterum Ægyptiorum, quos penes me habeo, ex quibus haud exiguum ad hieroglyphicam inſtitutionem ſubſidium allatum eſt. Hos autem libros longè ante Moyſis tempora à Sabæis conſcriptos expreſſè dicit Rambam, erat enim ijs ſeculis tanta horum librorum celebritas & fama, vt penè vniuerſum mundũ, vt dùm quiſq; pro ſuo arbitrio interpretari conatus eſt libros hos myſterijs plenos, in manifeſtam deducerent idololatriam, verba ſunt Rambani:

Libri Aegyptiorum veterum apud Rambam, ex quibus Aben vaſchia & Abenephi Arabes ſua, pleraque deſumpſerunt.

וספר הגדול בזה ספר העבדה הגובטיה העתקות אבן והשיות וזה ספר מלא שגעונות עובדי עז' פרק וממה שנפשות ההמון נושות אלי ונקשרות בו רל' עשיות הטלשמות והורדת הרוחנים והכשפות והשדים והמזיקים והשוכנים במדברות וגלגל גם כן בספר והואשגענות עצמות ישחקו מהן אנשי השכל השנו

הן

Liber de cultura Aegyptiorum, quẽ tranſtulit Abenvaſchia, quid contineat.

בחן לדקדק ולטעון במופטים המבוארדים אשר ידעו בהם כל אנשי העולם שיש אלוה שופט על כל בני העולם *Celeberrimus inter alios liber eſt de Agricultura Aegyptiorum.* (Textus habet הכבטי corruptè, debet enim eſſe הגובטי id eſt, Gubti, ita enim Arabicus habet) *quem tranſtulit Abenuachſia, liber plenus inſaniarum, & aliarum rerum, ad quas vulgò homines propendunt, & inclinant, de fabricatione ſcilicet imaginum loquentium, de deſcenſu ſpirituum familiarium, de præſtigijs & Dæmonibus, habitantibus in deſertis, vti ſunt Satyri &c.* vt vel hinc Moyſes occaſionem libros legales ordinandi ſumpſerit, vt videlicet eiuſmodi ritibus, legibuſque contrarios gentium ritus & ceremonias euerteret, & populum DEI electum, cæteroquin in huiuſmodi proniſſimum ab hac peſtifera lue liberaret. Fragmenta horum librorum ex Arabum & Chaldæorum monumentis deprompta m, vide paulò poſt adducenda. Fuiſſe autem hoſce libros Mercurij, à Sabæis præcepto Tauti, ſiuè ipſius Mercurij tranſcriptos,

Libri Tauti & 7. fratrum.

Euſebius ex Philone, hic ex Sanchoniathone teſtatur hiſce verbis: Ταῦτ' τὸ φησὶ πρῶτοι πάντων ὑπομνηματίσαντο οἱ ἑπτὰ Συδὲκ παῖδες κάβηροι, καὶ ὄγδοος αὐτῶν ἀδελφὸς Ἀσκλήπιος ὡς αὐτοῖς ἐνετείλατο Θεὸς Τάαυτος. *Hæc verò, dicit, primi omnium tranſcripta poſteris tradiderunt Septem filij Cabij* (vel vt alius textus habet, Cabari veriùs Sabij) *& octauus eorum frater Aſclepius, quemadmodum illis Deus Tautus præceperat.* Tatum verò Tauti filium Myſtam & Sacerdotem veluti myſteria quædam primûm mundo, ſub analogijs naturam, mundumque reſpicientibus publicaſſe. Idem paulò antè citatus Philo apud Euſebium teſtatur his verbis: Ταῦτα πάντα ὁ Θαβιῶνος παῖς πρῶτος τῶν ἀπ' αἰῶνος γεγονότων Φοινίκων ἱερομάντης ἀλληγορήσας, τοῖς τε φυσικοῖς καὶ κοσμικοῖς πάθεσιν ἀναμίξας, παρέδωκε τοῖς ὀργιῶσι καὶ τελετῶν κατάρχουσι προφήταις. *Hæc omnia Thalionis (verius Tationis, vel Tati filius) omnium primus à ſeculo natorum Phœnicum hieromanthes, naturæ & mundi rebus diuina miſcens veluti myſteria & orgya quadam tradidit præſidibus myſteriorum Prophetis.* Vides igitur quam pulchro filo ea omnia ex antiquitatum

Sanchuniathon quis?

omnium maximis deducantur. Quis verò fuerit Sanchuniathon omnium poſt Moyſen, cui ſuppar creditur fuiſſe, Scriptorum vetuſtiſſimus, reſtat demonſtrandum. Sanchoniathon ex Beiruth, ſiuè Beryto Phœnix, multis ante Troianum bellum temporibus, Hiſtoriam Phœnicum in nouem libros

Quid, & de quibus ſcripſerit.

diuiſam, Ægyptijs parallelam ſcripſit; in qua tractat de Iudæorum geſtis, de diſciplinis & inſtitutis, librifque ſacris Ægyptiorum & Phœnicum, antiquiſſimarum mundi gentium. Hic Tauti, ſiuè Mercurij libros ſummâ curâ inquiſitos tranſcriptos ad poſteros detulit. Verùm vt omnia ſuis ſub-

Euſebius de Sanchoniathone teſtimonium.

ſiſtant teſtimonijs, Euſebium dicta exquiſitiſſimis verbis adſtruentem audiamus: Ἱστορεῖ δὲ ταῦτα Σαγχουνιάθων ἀνὴρ παλαιότατος, καὶ τῶν Τρωικῶν χρόνων, ὥς φασι, πρεσβύτερος, ὃν καὶ ἐπ' ἀκριβεία καὶ ἀληθεία τῆς Φοινικῆς ἱστορίας ἀποδεχθῆναι μαρτυροῦσι. Φίλων δὲ τούτου πᾶσαν τὴν συγγραφὴν ὁ Βίβλιος, οὐχ ὁ Ἑβραῖος μεταβαλὼν ἀπὸ τῆς Φοινίκων γλώσσης ἐπὶ τὴν ἑλλάδα φωνὴν ἐξέδωκε; μέμνηται τούτων, ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν καθ' ὑμῶν πεποιημένος συσκευήν, ἐν τετάρτῳ τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑποθέσεως, ὧδε τῷ ἀνδρὶ μαρτυρῶν πρὸς λέξιν. *Narrat verò hæc Sanchuniathon vir vetuſtiſſimus, & Troianis temporibus, vt dicitur, antiquior, quam Phœnicum hiſtoriam, maximà diligentià & veritate ſcripſiſſe teſtantur;*

Philo

Philo verò Biblius, non Hebræus, huius totam deſcriptionem, ex lingua Phœnicum in linguam latinam tranſtulit; Cuius & meminit honorificè Porphyrius in quarto, quem contra nos ſcripſit librum. Sed audiamus Porphyrium de Sanchuniathone ſic pronunciantem: Σαγχουνιάθων τε κατὰ τὴν Φοινίκων διάλεκτον φιλαλήθως τὴν παλαιὰν ἱστορίαν ἐκ τῶν κατὰ πόλιν ὑπομνημάτων, καὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγραφῶν συναγαγὼν καὶ συγγράψας ἐπὶ Σεμιράμεως γέγονε τῆς Ἀσσυρίων βασιλίδος. ἢ πρὸ τῶν Ἰλιακῶν, καὶ κατ' αὐτοὺς γε τοὺς χρόνους γενέσθαι ἀναγέγραπται. Τὰ δὲ τοῦ Σαγχουνιάθωνος εἰς ἑλλάδα γλῶσσαν ἡρμήνευσε Φίλων ὁ Βίβλιος. ὁ δὴ Φίλων εἰς ἐννέα βίβλους τὴν πᾶσαν τοῦ Σαγχουνιάθωνος πραγματείαν διελών, κατὰ τὸ προοίμιον τοῦ τρίτου συγγράμματος αὐτοῖς ῥήμασι προλέγει περὶ τοῦ Σαγχουνιάθωνος ταῦτα. Τούτων οὕτως ἐχόντων ὁ Σαγχουνιάθων ἀνὴρ πολυμαθὴς καὶ πολυπράγμων γενόμενος, καὶ τὰ ἐξ ἀρχῆς, ἀφ' οὗ τὰ πάντα συνέστη, παρὰ πάντων εἰδέναι ποθῶν, πολυφροντιστικῶς ἐξεμάστευσε τὰ Τααύτου; εἰδὼς ὅτι τῶν ὑφ' ἥλιον γεγονότων, πρῶτος ἐστὶ Τάαυτος, ὁ τῶν γραμμάτων τὴν εὕρησιν ἐπινοήσας, καὶ τῆς τῶν ὑπομνημάτων γραφῆς κατάρξας, καὶ ἀπὸ τοῦδε ὡς περὶ κρηπῖδα βαλλόμενος τοῦ λόγου. ὃν Αἰγύπτιοι μὲν ἐκάλεσαν Θωὺθ. Ἀλεξανδρεῖς δὲ Θώθ, Ἑρμῆν δὲ ἕλληνες μετέφρασαν.

Philo Biblius tranſtulit Sanchuniathonis libros ex lingua Phœnicum in Græcam.

Porphyrius lib. 4. contra Chriſtianos de Sanchuniathone.

Santhoniathon amans veritatis Phœnicum hiſtoriam antiquiſſimam Dialecto Phœnicia, partim ex ſingulis Vrbium annalibus, partim ex ſcriptis in ſacris adytis contentis, ſolerti collegit ingenio, circa Semiramidis Aſſyriorum Reginæ tempora, quæ ante Iliacum bellum, vel circà ipſum fuiſſe deſcribitur; quæ quidem Santhoniathonis ſcripta in linguam Græcam vertit Philo Biblius, qui & in nouem libros vniuerſam Sanchuniathonis hiſtoriam diuidens, ſtatim in exordij prima deſcriptione his verbis de Sanchuniathone præfatur. His ita ſe habentibus, Sanchoniathon vir, & ſciendi cupidiſſimus, & rerum tractandarum dexteritate inſignis, cùm nihil eorum omnium, quæ ab initio facta ſunt memoratu digna ignoraſſe videatur, præ cæteris tamen curioſiſſimè examinaſſe, & inquiſiuiße videtur Scripta & inuenta Tauti. Videns enim, quòd Tautus mortalium omnium primus ſub Sole literarum inuentionem excogitauit; & res memorabiles primus auſus eſt æternitati commendare, quem Aegyptij Thoyth, Alexandrini Thoth, Hermetem Græci vocant. Huc uſque Porphyrius. Scripſit autem hic Sanchuniathon, teſte Philone Biblio, libros ſequentes: Hiſtoriam Phœnicum, in qua de Origine mundi; de principijs rerum naturalium, de Theologia Phœnicum, & Ægyptiorum. De mirabilibus Taauti, ſiuè Mercurij; de inuentis ab eo in mundi bonum prolatis; de ſacrarum inſtitutione ſculpturarum; de Deorum cultu. Ex quibus ad nos non niſi pauca quædam fragmenta, quorum nonnulla in Bibliotheca Magni Ducis Hetruriæ supereſſe non ita pridem intellexi, adhuc peruenerunt. Eſt & apud me fragmentum non niſi paucorum foliorum huius Authoris lingua Aramæa, hoc eſt, Phœnicia lingua, cum Chaldaica & Syriaca fere eadem conſcriptum, vel potiùs ex Philone Biblio in Aramæam linguam traductum; tractat de inſtitutis Ægyptiorum, & Mercurij potiſſimùm myſteria attingit; in quo tamen nihil adeò ſingulare occurrit, quòd jam alij Authores non tradiderint. Acceperat verò hoc fragmentum amicorum induſtriâ ex Bibliotheca Damaſcena, vulgò *Schàm*, toto Oriente celeberrima, magnus vir Nicolaus Pereſius, cuius & copiam mihi Romam anno 1637. pro ſuo erga bonarum literarum promotionem zelo, vltimo videlicet anno vitæ ſuæ, tranſmittere voluit interpretandum,

Sanchuniathonis laus.

Scripta Tauti inquirit.

Libri Sanchuniathonis.

ex

ex quo nonnulla in ſequentibus depromamus. Vocatur autem à Syris hic Author Sanchuniotho ܣܡܟܘܢܝܬܐ, quod idē in dicta Dialecto ſignificat, ac *fulciunt me portenta*. Retulit mihi celeberrimus vir Leo Allatius; fuiſſe huius Philonis Biblij Sanchuniathonem non ita pridem deprehenſum in quadam Romæ vicini Monaſterij Bibliotheca; quem cùm doctorum virorum commendatio, ardentiſſimumque deſiderium pretioſiorem feciſſent, quàm imperiti eius poſſeſſores priùs ſibi perſuaſerant, furto tempeſtiuè ſubreptum, ita ex dicta Bibliotheca euanuiſſe, vt in hunc diem omne ſummâ curâ & auiditate eum inquirentium ſtudium eluſerit. Porrò hoc eodem tempore Phœnix & Cadmus Ægyptiacæ diſciplinæ traductores in Græciam migrarunt, quos ſecuti ſunt Græcorum Poëtæ, Orpheus, Muſæus, Amphion, qui & ipſi dictâ diſciplinâ imbuti, varia poſteritati reliquerunt fragmenta, quæ poſteritati concredidit Timotheus Thamyris, Philammon Muſicus, Demodotus Phœnix, Sybilla Ægyptia, Epimenides Cretenſis, & ex his deinceps Clemens, Euſebius, Origenes, alijque, quæ ſuis locis producentur, deſumpſerunt. Fuit & alius in Ægypto Propheta & Sacerdos Epies nomine, cuius de Ægyptiorum reconditioribus literis opera ex Copta lingua in Græcam tranſtulit Arius; huius mentionem Euſebius facit l. 1. c. VII. circa finem. Phercides quoque Syrus, & ipſe Sacerdotum diſcipulus varia poſteritati reliquit ad hieroglyphicæ literaturæ arcana ſpectantia monumenta, quæ ſuis locis in dicendorum confirmationem adducentur. Poſt Troiana verò tempora hos ſecuti ſunt, teſte Porphyrio l. 2. de abſtinentia, in Græcia Ægyptiorum diſcipuli, Homerus, Heſiodus, Herodotus, Pythagoras, Eudoxus, Democritus, Plato, Ariſtoteles, Socrates, Demetrius Phalaræus, quorum ſinguli iuxtà inſtitutum ſuum varia proferunt argumenta & indicia, quibus doctrina ſacrarum ſculpturarum inſtaurari, ac tandem Oſiridis corpus Typhonia temporū iniuria diſcerptū, dum artus artubus connectuntur, in integrū adaptatū, reſtitutūq; ſperari poſſit; Quid autem, & qualia ab Ægyptijs dicti Græciæ Philoſophi didicerint, Diodorus integro capite 6. libri 2. Bibliothecæ ſuæ deſcribit. De Pythagora, Democrito, Inopide inter alia hæc ſcribit: *Pythagoras inſuper multa ex ſacris libris Geometriam quoque & Arithmeticam percepit, ac animarum in alia corpora tranſmigrationem. Exiſtimant autem & Democritum quinque annis, quibus in Aegypto fuit, plurima in Aſtrologia didiciſſe. Similiter & Inopidem cum Sacerdotibus, Aſtronomiſque diutiùs verſatum, & Solis circulum & aliorum curſus aſtrorum Zodiacumque, ac multa alia ab eis percepta ad Græcos digna laude attuliſſe.* Vide præthereà Porphyrium l. 2. de abſtin: & Strabonem lib. XVI. fuſiùs de ijs tractantem. In Ægypto verò ijſdem temporibus Sacerdotes floruerunt Anebo, Manethon, Sonchus Memphites, Caloſiris, alijque, teſte Heliodoro l. 3. quorum monumenta partim Græci, partim Hebræi, Arabeſque ſui iuris facta poſteritati concrediderunt. Ex Hebræis & Chaldæis, vterque Philo, Iochaides, Beroſus, Apion Alexandrinus; Horus Niliacus,

Phœnix & Cadmus.

Timotheus Thamyris, Philammon Muſicus, Demodotus, Sybilla, Epimenides. Origenes, Clemens, Euſebius

Epies Sacerdos Aegyptius

Pherecides Syrus.

Homerus, Heſiodus, Herodotus, Pythagoras, Eudoxus, Democritus, Socrates, Plato, Ariſtoteles.

Diodor. l. 2. c. 6. per totum caput.

Anebo, Manethon, Sonchus.

Hebræi, & Chaldæi.

qui inſignem librum de hieroglyphicis ſcripſit lingua Copta, ex qua deinde eum in linguam Græcam tranſtulit Philippus; fuerunt eodem tempore Antiochus, Cheremon, Hecatæus, Hellanicus; Philochorus, Caſtor Thales, Polæmon, Ptolomæus Mendeſius, Ariſtæus, Africanus; Theogenes verò, teſte Euſebio, Cambyſis temporibus, vti & Tatianus, Ipſicrates, Mochus Phœnix, qui omnes ſuis in monumentis ſymbolicæ ſapientiæ Ægyptiorum varia ſpecimina dederunt. Ex Arabibus poſt Chriſtum verò Salamas; Gelaldinus, Alfaig, & præ cæteris Abenephius, & Abenuachſia, qui omnium ſcripta ſuorū iuriū facientes, exactè & feliciter nonnullas Ægyptiacæ Philoſophiæ partes attigerunt. Ex quorum fundamentis traditis, nos primum verum primæuæ doctrinæ ſenſum ſubolfacientes, veluti ad Ariadnæ filum ducti, non parum nos profeciſſe confitemur. Nam Abenuachſia, quem ſæpè citat Rambam, primus Ægyptios libros in linguam Arabicam tranſtulit, quem nos Melitæ, inter ſpolia Turcarum repertum, ſingulari Dei prouidentiâ Arabicum reperimus. Poſt Salutis præterea aduentum in Græcia floruêre Plotinus, Porphyrius, Iamblichus eius diſcipulus, Dionyſius Areopagita, Iuſtinus, Origenes, Tertullianus, Clemens, Euſebius, Irenæus, qui veterum ſcripta exactiùs trutinantes, Ægyptiacam doctrinam, etſi ſparsìm, eâ tamen claritate exhibuerunt, vt ſymbola ipſa hieroglyphica, ipſo verborū cōtextu expoſuiſſe videantur; varij quoq; tùm hiſtorici, tùm philologi, multi quoque ex SS. PP. Athanaſius, Epiphanius, Lactantius Firmianus, Auguſtinus, Hieronymus; ex Gentilibus, Ammianus Marcellinus, Martianus Capella, Plinius, Ælianus, Solinus, Macrobius, alijque innumeri, huius Ægyptiacæ ſapientiæ ſuis in monumentis etſi ſparſim, ea tamen indicia præbuerūt, quę inſtituto noſtro plurimùm ſanè conduxerint. Poſt hos lōga ſeculorū intercapedine, ordine ſecuti ſunt, Pierius Valerianus, Cauſinus noſter, qui in Horum vaſtos quidē ediderunt cōmentarios, quorum tamen neuter interpretationis alicuius verè hieroglyphicæ ſpecimen dedit, ita vt non tàm hieroglyphicam doctrinam veterum, quàm emblematicam ex omnibus omnium temporū hiſtorijs confarcinatam diatriben ediderint; poſt hos tandem ſecutus eſt Laurentius Pignoria vir peringenioſus, qui interpretationem Bembinæ tabulæ aggreſſus, non omninò à ſcopo errauit; ſed adeò eam paucis perſtrinxit, vt vix nudum ſymbolorum corticem attigerit. Hervvartus quoque librum in eandem tabulam edidit, quo ſe Nauticam Ægyptiorū ſub dictæ tabulæ Bembinæ hieroglyphicis relatā enodaſſe putat; ſed quantum à ſcopo aberrauerit, paulò poſt apparebit, vbi eius interpretationem refutantes clarè oſtendemus, eam ſibi cum Ægyptiorum veterum intentione conſtare minimè poſſe. Hos ego tantùm ſecutus; quid præſtiterim, præſens opus teſtabitur.

Arabes poſt Chriſtum.

Athanaſius, Epiphanius, Lactantius Firmianus, Auguſtinus, Hieronymus. Ammianus, Marcellinus, Martianus Capella, Plinius, Aelianus Solinus, Macrobius.

Pierius, Valerianus, Cauſinus, Hervvartius.

CONSECTARIVM.

Ex quibus fuſiùs forſan, quàm par erat, deductis, luculenter patet, hieroglyphicas diſciplinas non tantùm non fuiſſe deletas, ſed & eas in

Hieroglyphica doctrina non fuit omninò perdita, ſed ſparſim in libris conſeruata.

hunc vſquè diem fuiſſe propagatas, per dictorum Authorum monumenta, tametſi illi, ſymbolorum medulla neglecta, corticem tantùm ſine intimo rerum ſenſu poſteris tradiderint. Quæ omnia in ſequentibus luculenter, vt dixi, oſtendentur. Et vt cum methodo, quam incepimus, filum proſequamur, à ſymbolis & hieroglyphicis, diſſertationis noſtræ ſumemus exordium.

CAPVT V.

De Symbolis & hieroglyphicis in genere.

Quid ſit Symbolum?

SYmbolum variarum rerum ſuſcipit ſignificationes, teſte Stephano, in quantum enim ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν deriuatur, idem eſt, ac conferre, coniungere, commiſcere, ſeù quod idem eſt, ſignificat collationem quandam, contributionem, ſeù ſignum, quod homines olim, teſte Athenæo, dùm ſimul conuiuarentur, contribuebant, ex quota, quam quiſque ad parandas epulas tribuebat, appellato ſymbolo; vndè Terentius in And. 2. alludens, *Symbolum*, ait, *dedit, & cœnauit*. & Plautus Curt. 9. meminit collatorum ſymbolorum apud forum piſcarium; Aſymboli etiam dicebantur ij, qui ſine quotæ contributione ad conuiuium aliquod gratis admittebantur, teſte Giraldo lib. de Symbol. Pythag. Græci porrò Symbolum vocabant annulum, & Latini ſignum, quod vaſis, literiſq; imprimere ſolebant, ad indicandum, rem alienam non aperiendam, vndè & ſigilla originem duxiſſe videntur, antiquorum ad noſtra vſque tempora deductâ conſuetudine. Appellatur etiam σύμβολον apud Valtrinum de re militari, teſſera, ſeù ſignum certorum verborum, militibus datum, quo amici ab inimicis, veri ac genuini ab Exploratoribus dignoſcerentur, ita Arabes illud ſumunt hoc loco; eo modo Plutarchus in vita Romuli, ſignum, quod Romanis contulit Romulus, dixit ſymbolum; erat autem ſignum, rei aggrediendæ opportunitatem adeſſe, cùm aſſurgens purpuram in ſinus contraheret, ac rurſus contractum explicaret. Accipiebatur præthereà olim Symbolum pro omni eo inditio, coniectura, atque argumento, cuius ſubſidio in alicuius rei nobis incognitæ peruenitur notitiâ; ſic annulus olim erat nuptiarum inditium. Ab aliis etiam accipitur pro Etymologia, & ſubindè pro augurio, & vaticinio, eò quòd ex ſignis & coniecturis colligerentur. Vndè Plutarchus in Pericl: Τὰ τεχνικὰ τῶν συμβόλων ἀθετοῦντες. Et Xenophon: ἀπομνημ. 1. Οἰωνοῖς τε χρῶνται καὶ φήμαις καὶ συμβόλοις καὶ θυσίαις. *Artificioſam ſymbolorum ſtructuram petentes, auibus, tropis, ſymbolis & ſacrificijs vtebantur.* Ideò Græci definiendo Symbolum, dicunt, eſſe id, cuius medio nos rem aliquam, quam occultam eſſe volumus, cognoſcamus. Apparet autem inter ſymbolum & coniecturam, hanc eſſe differentiam, quòd earum rerum, quæ naturaliter occurrunt, vt lac fœminæ quæ peperit, fumus ignis, ſit coniectura; Latini verò ſic Symbolum definiunt: *Symbolum eſt nota alicuius arcanioris myſterij ſignificatiua*, id

Athenæus. *Terentius.* *Sigilla vnde originem habent.* *Valtrinus.* *Plutarchus de ſymbolo Romuli.* *Plutarchus. Xenophon.* Differentia inter Symbolum & coniecturam. Vera Symboli definitio.

id eſt, *natura ſymboli eſt, conducere animum noſtrum, mediante certà aliquà ſimilitudine ad intelligentiam alicuius rei, multum à rebus, quæ ſenſibus offeruntur exterioribus, differentibus; cuius proprietas eſt, eſſe celatum, & abſconditum, ſub velo obſcuri dicti;* Vndè συμβολικὴ Θεολογία, ſiuè τελεστικὴ, ſeù μυθικὴ, quæ docet ſenſus Scripturæ reconditos, & myſteria exponit; cuiuſmodi quoque ſunt τὰ σύμβολα Πυθαγορικά, apud Plat. 8. Symp. & apud Cælium Rhodigin. l. 10. ant. lect. capite, quo ſymbolica ſimulacrorum additamenta enarrantur. Et iuxtà Demetrium Phaleræum in ſymbolis aduerti debet, & attendi, quòd ſub iis maxima ſubſtantia, vis, energia, ac multus ſenſus, cum inſigni aliqua grauitate, breuitateque comprehenduntur. Antiqui porrò dupliciter vtebantur ſymbolis, teſte Giraldo lib. de Symbol. Alia verbis quibuſdam explicabantur, alia non; quibus vtriſque Ægyptij, præcipuè ad Religionis, ac Theologicæ diſciplinæ myſteria explicanda vtebantur; indignum eſſe iudicantes, ac tantorum myſteriorum inconueniens maieſtati; ſi ea à quolibet plebeio intelligerentur. Vndè ſacerdotes eorum diuina myſteria ſub cooperta aliqua nota, & vmbroſa allegoricæ figuræ apparentia indicabant, qua diſciplina etiam non niſi ſoli ſacerdotes, ſapientes, ac philoſophi erudiebantur. Quos inter Græcos præcipuè æmulari conatus eſt Pythagoras verus Ægyptiacæ ſapientiæ alumnus; qui ſententiarum, ac documentorum, quæ dare volebat, ſubobſcuris verborum meandris, ac metaphorici ſermonis circuitu ita cooperiebat, vt ſolis ſapientibus, quod vellet, inſinuare; plebeis autem Philoſophis de conceptis myſterijs ne quidem ſuſpicionem relinquere videretur. Vndè Plutarchus lib. de Oſiride & Iſide ſic loquens, dicit: *Pythagoras autem maximè, vt apparet, in admiratione habitus, admiratuſque ſacerdotes iſtos, imitatus eſt rationem eorum, & per ambages proponendi, ſuaſque ſententias inuolucris texit; vndè & omnes ij, qui vel nouas inſtituere religiones, aut vrbes, legeſque condiderunt; hoc obſcuro & ænigmatico dicendi genere vſi ſunt.* Sic (vt interim taceam Zoroaſtrum, Zamolxem, Seleucum, Dardanum, Carondam, Numam Popilium, & alios antiquos Ethnicos philoſophos) fecit cumprimis magnus ille Moſes, Iſraëlitici populi Dux & gubernator; Nam vt rectè Rambam in Geneſeos exordio dicit: וכבר ארנו חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכלם נמסרו למשה חוץ מאחד שנא׳ ותחסרהו מעט מאלהים hoc eſt: *Quinquaginta portæ intelligentiæ creatæ ſunt in mundo, & omnes traditæ ſunt Moſi, excepta vna. Vndè dicitur: Minuiſti eum paulò minùs ab Angelis;* Et paulò poſt ait. *Quicquid contentum eſt in diuina lege Hebræorum, vel ſenſu allegorico, vel literali per dictiones, vel Arithmeticas ſupputationes, vel Geometricas literarum figuras, ſiuè tranſcriptas, ſeù tranſmutatas, vel harmonicas conſonantias, quæ ex formis characterũ, coniunctionibus, ſeparationibus, tortuoſitate, directione, defectu, ſuperabundantia, minoritate, maioritate, coronatione, clauſura, apertura, & ordine literarum reſultant.* Cui aſtipulatur Gerundenſis: וכל זה ירע

Theologia myſtica.

Symbolorum duplex ratio.

Sacerdotes myſteria per ſymbola abſcondunt.

Pythagoras Aegyptios imitatus omnia per ſymbola docet.

Moſes omnia tradidit per ſymbola.

Rab. Gerundenſis.

בתורה והכל מצא בה בפירושות בדקדוקות ובקוצית
hoc eſt: *Omnia hæc cognouit per legem, & omnia inuenit in ea per expoſitiones ſuas per Grammaticas ſubtilitates, & per literas eius, & calamiſtrationes eius.* Oſtendunt itaq; prædicti Rabbini, totam ſacram Scripturam nil aliud eſſe, quàm continuatum quoddam ſymbolum rerum & myſteriorum ſublimiſſimorum, quæ ſolis Doctoribus,& diù multumque in lege exercitatis vt ſciant, conuenit. Imò ipſam æternam Sapientiam Chriſtum Seruatorem noſtrum hoc parabolico dicendi genere vſum teſtantur ea, quæ apud Euangeliſtas haud infrequenter leguntur. Neſcit enim abſcondita DEI ſubſtantia nudo ſermone in profanam & coinquinatam intrare aurem. Vndè non incongruè dicit, quantumuis impius Iulianus Apoſtata, *Amat natura diuina ſtare celata & abſcondita.* Iulius Firmicus ad Mauortium Lollianum in vltima ſui voluminis parte, huic adſtipulatus ait. *Celari & abſcondi pluribus tegumentis natura diuinitatis ab initio voluit, ne omnibus facilis eßet acceſſus, neuè cunctis patefacta maieſtatis ſuæ origine panderetur.* Quæ duobus integris libris 5. & 6. Strom. fuſiùs proſequitur Clemens; Atq; indè eſt, quod Pythagorici doctrinam, quam illorum Magiſter didicerat in Ægypto, ac poſt eos Platonici in monumentis ſuis vſi ſunt ænigmatis & ſymbolis, exiſtimantes, quod nuda & aperta expoſitio DEO & naturę eſſet inimica, vt benè notat Marſilius in ſua Theologia Platonica, ac proindè perſuadebant ſibi, & firmiter credebant, quòd DEVS ſeſe ab hominum vulgarium, & profanorum ſenſibus ſubduceret, intelligentiam, & cognitionem ſub variarum rerum abſcondendo ſimilitudinibus & parabolis; gratum ècontra, acceptumque ei eſſet, ab hominibus veræ Sapientiæ ſtudioſis arcana ſua myſteria per viam ſecreti inueſtigare; ac proindè veluti ſub via quadam ſubterranea ſanctæ doctrinæ ſuæ Sacramenta cooperientes procederent; atque ideò ſolis hominibus prudentibus, quibus interpretis loco eſſet Sapientia, ad veri ſecreti penetrare poſſent cognitionem. Vndè & cum Hebræis Pythagorici maximè conueniunt, dûm myſteria legis maximè celare jubent. Nam in Thalmud ſic legitur: אין מוסרין סתרי תורת אלה ליועץ וחכם חרשים ונבון לחש hoc eſt: *Non traduntur abſcondita legis niſi Conſiliario & ſapienti Magiſtro Iuuenum, & intelligenti Mago.* Arabes quoque in tantum celare myſteria, vt apud eos prouerbij loco ſit: صدرك أوسع لسرك يعني لا تكشفه على أحد *Sadraka auſio leſireka iuni la iakſchipho alai achadin,* hoc eſt, *Pectus tuum dilata ſecreto tuo,* hoc eſt, *ne detegas illud vlli.* Omnes itaq; Orientales in conſuetudine habuiſſe videntur, vt ſua myſteria ſummo ſtudio ab imperita plebe abſconderent; Vndè Ephrem Syrus frequentiſſimè in hymnis de amore Sapientiæ id quoque fieri præcipit, dùm dicit: ܐܚܘܕ ܠܟ ܒܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܪܫܐ ܕܟܠܗܝܢ ܚܟܡܬܐ ܘܠܐ ܬܦܪܣܝܘܗܝ ܐܪ̈ܙܐ ܕܐܠܗܐ *Contine te in timore DEI, principio omnis ſapientiæ, & ſacra DEI myſteria ne temerè diuulges.* Dionyſius etiam Areopagita c. 2. Cœleſt. Hierarch. dicit:

Sacra Scriptura tota nil aliud, quàm myſtica rerum doctrina.

Chriſtus pleraque ſub parabolis tradidit.

Iulianus Apoſtata.

Iulius Firmicus

Cur Pythagorici & Platonici tegunt ſua ſymbolis

Thalmud: tract. Sanedrin.

Ephrem Syrus.

Dionyſius Areopagita.

cit, *Quòd nullus negare poſſit,obſcuras rerum ſimilitudines, plùs alijs rebus animum noſtrum eleuare, ac proindè à rudioribus, vtpotè ijs periculoſas abſcondi debere:* Hinc videmus,omnem fermé Pythagoricam,& Platonicam philoſophiam eſſe notis verborum, & tegumentis rerum plenam, huncque tradendi morem,vt antè diximus,ab Hebræis & Ægyptijs ipſe citatus Pythagoras & Plato ad Græcos primi tranſtuliſſe creduntur. Solebant enim Ægyptij,vt mox dicemus, fictis quibuſdam inter Sacerdotes literis, ſacra communicare, vt eſſent plebi ſecreta, quo & diutiùs admirationi forent, & attentiùs caperentur. Vndè illi coloſſi,ſtatuæ,aræ,arcus,& æra publicè inciſa literis Ægyptiorum ſacris,prominebant quidē ſpectanda vniuerſis,ſed non niſi à myſtis,& initiatis hieroglyphicis intellecta, vt de ijs Chæremon, Orus, Ægyptiorumque permulti ſcripſêre. Sic Pythagoras viri ſapientis non putabat eſſe, *Aſino lyram exponere, aut myſteria, eo pacto recipere, vt ſus tubam, & fides graculus, & vnguenta ſcarabæus.* Quare ſilentium indixit diſcipulis, ne vulgò diuinorum arcana patefacerent, quæ meditando faciliùs, quàm loquendo apprehenderentur. Vndè tribus voluminibus omnes philoſophiæ partes phyſico, pædeutico, & politico complexus, quæ moriens, filiæ teſtamento mandaſſe fertur, ne illa extra familiam ederet,imò nullatenùs publicaret. Ipſe verò tantum dignis numeroq; paucis, dùm viueret, omnia quæ illic continebantur, maximé autem mathematica, viuâ voce, nullo vtens inuolucro planè demonſtrauit; cœtera cœteris in parabolis. Ergò aliter loquens, aliter ſentiens, etſi ſemper idem Sapiens per quædam ſymbola,ceù memoracula doctrinam ſuam ſuis impertitus eſt, ita vt ad priſcorum imitationem aliud dictum, aliud referret intellectum. Ab eo namque, vt de primis exordiar, pro Deo ponitur infinitum & vnum, pro rebus incorporeis numeri; pro corporeis figuræ, pro miſtis harmonia, pro ſordibus & peccatis vites non putatæ, pro eo quod eſt in vita puriſſimum, farina. Gallus candidus nota eſt DEO dedicati; ſedere deſignat humilitatem, circumactio prudentiam, & hæc quoad diuina; iſtud ad rem priuatam & virtutes ſpectat; ſtatera ſymbolum iuſtitiæ,ſal notat moderamen, via publica errores vulgi. Sol ponitur loco manifeſti, & aperti; acutus gladius ſignificat pericula, lotium,inuerecundiam; cantus, voluptatem; eſca, cordis cruciatum; lyra, harmoniam; ſtragula lecti,inſomnia; Annulus ſtriatus dolorem; olla ebullitionem iræ; vngues recurui, rapinam; chœnix, alimentum; res decidentes, fortunam; termini fatum. Iſta ſunt hominis, quoad ſeipſum. Illud jam ſequitur, quod verſatur erga alterum. Dextra notat amicitiam, nigra cauda falſos fratres; vngues & crines ſymbola ſunt propinquorum. hirundines garrulorum, & eorum qui exceduntingrati. Panis ſymbolum eſt veræ amicitiæ; Oleum adulationis; ignis iracundiæ; gladius exacerbationis. Onus moleſtiam inſinuat. Hactenùs ferè priuata: nunc de Republica. Corona ſignum eſt legis, & regiminis; ligna viæ, res vnitatis, ambitionem faba demonſtrat; omnia ſymbolica, omnia figurata,

Ægyptiorum cura in abſcondendis myſterijs.

Silentium Pythagoricū in quo conſiſteret.

Malchus ſiuè Porphyrius in vita Pythagoræ.

Symbola Pythagoræ.

Symbola affectionum.

Symbola amicitiæ.

Symbola de Repub.

ta, omnia allegorica. Ecce hæc ſunt ferè ſymbola, quibus Pythagoras ſapientiam ſuam occultabat, ſed jam ad ſymbola,& hieroglyphica Ægyptiorum.

Non ergò ſine fundamento,& ratione grauiſſimi Authores exiſtimarunt, Pythagoram omnia ſua ſymbolâ ab Hebræis, & Ægyptijs hauſiſſe, & vt alios omittam multos, Clemens Alexandr. l. 1. Strom. S. Cyrillus, Lactantius, Porphyrius, manifeſtè oſtendunt, eum ſapientiâ ſymbolicâ ab Ægyptijs, atque hi à Mercurio,&Zoroaſtro primo Bactrianorum Rege(quem Chamum eſſe in præcedentibus oſtendimus) hunc à Noëmo, Noëmum ab Enoch, Enochum immediatè ab ipſo humani generis parente Adamo percepiſſe,quæ quo magis à fonte receſſit, eò maiorem corruptionem eam incurriſſe veriſimile eſt. Aſtipulantur huic, præter Abenephium omnes alij celebriores Rabini, Rabbi Abenezra; qui in Commentarijs in Geneſin dicit, Adamum à Raziele inſtructum omnium rerum naturaliũ, & ſupernaturalium cognitionem hauſiſſe,eamque poſteris ſuis filijs multifarijs ſymbolis, & ſignis tectam tradidiſſe,alijs verò oretenus tradendam præcepiſſe, vndè Cabalæ origo; non abſimilia proferunt Rabbi Eliezer, Iochai, Rabbi Iuda Ben Leui in ſuis commentationibus Bereſithicis. Sed vt in exemplo hæc declaremus. Pythagoras animam alatam dixit, quòd dogma tùm Ægyptiorum à Zoroaſtro, tùm Hebræorum à primis patribus receptum eſſe,certum eſt, & à ſuprà citatis grauiſſimis Authoribus ſufficienter comprobatum. Hebræi autem ab antiquis patribus edocti, de animi natura in libro Ietzirah,ſeù Creationis ſic ſcribunt: אר' נשבעי יהר ג'
הרעים הנשמה רוח הבהמה ועלם הנפש שלא יניחו זה את זה ולכך כשאדם ישן נשמתו
אשר היא בעל אברים יוצא לחוץ וחוזר דרך נחירים וחנה היא סמוכה לגוף ועירה
לפניו וכשאדם רוצה להקיץ משנתו היא מעירתו כשאדם מקיץ מעירתו וכשאום מקיץ
במהרה כשאדם חבירו מקוצו הנשמה ממהרה לחקיצו וליכנס בגוף דרך נחיריו ולכך
לב אדם דופק כשמקיץ משנתו ופתע פתאום וגם חלמות באין על ידי כן שהנשמה תולת
ושטפת מהר ברוח בדרך מרחוק בכל תבל ורואה והוזה ומגדת לרעיהו מה שראתה
ומצאתה hoc eſt, *Dixerunt Doctores noſtri, in homine tres veluti ſodales quoſdam in vnum coniunctos eſſe; vti anima, ſpiritus, & facultas animalis, ſeù miniſter animæ, quorum neuter alterum relinquit; & ideò cùm homo dormit, anima eius acquirens alas egreditur foras, & reuerſa per nares fulcit, & ſuſtentat corpus; & quando homo vult euigilare è ſomno ſuo, illa excitat eum. Et cùm homo euigilat, fit etiam excitatio; cùm autem ad expergiſcendum diſponitur, antequam ipſi coniuncta fuerit, anima feſtinat, & ingrediendo viâ narium eum excitat. Et ideò cor hominis, cùm expergiſcitur è ſomno, ſubitum & celerem in eo momento pulſum ſentit; Somnia verò contingunt ei, eò quòd anima è corpore abeat, & cum ſumma feſtinatione in ſpiritu obeat vniuerſum mundum, & remotiſſimas vias, & reuerſa, quæ vidit mira, indicat ſodalibus ſuis, hoc eſt, potentiæ imaginatiuæ,& hæc cogitatiuæ. Quò autem anima fuerit purior, eò alas habebit efficaciores, &c.* quæ ſequuntur. Hunc de anima ſenſum ab antiquis myſticè intellectum poſterio-

Traditio ſucceſſiua ſymbolicæ doctrinæ.

Magiſter Adami Raziel.

R. Eliezer, Iochai.

Animam alatam ſecundũ Pythagoricos quomodo intelligendum.

Allegoria Rabbinorum de egreſſu animæ ex corpore.

riores Rabbini, in gentes traxerunt ſuperſtitiones. Quos ſecuti olim Ægyptij miras paſſim de alis animæ ſparſerunt fabulas; id, quod Zoroaſter myſticè intellexit, literali accipientes ſenſu interpretati ſunt. Zoroaſter enim, quem Pythagoras ſecutus eſt, demonſtrare volens ac docere, animam ſe aptam, & capacem reddere poſſe ad volandum in cœlum, vndè diſceſſerat, id profundiſſima quadam innuit allegoria: *Anima*, ait, *alata eſt, & cadentibus alis eius illa præcipitanter ruit in corpus; alis autem reſtauratis mox ad locum, ex quo cecidit, reuolat in cœlum, & ad DEVM.* Petentibus autem ab eo diſcipulis, qui diſcurſum Magiſtri attentis animis auſcultabant, quid agendum eſſet, vt anima eorum benè plumata, & fortiſſimis alis inſtructa, eo volando perueniens, perſeueret ſemper tam optato alarum remigio veſtita; Reſpondet, animam aqua vitæ irrigandam; inſtantibus autem diſcipulis, vndè eam habere poſſent, ſubiunxit: *Paradiſus DEI quatuor fluminibus irriguis nobis hanc aquam præbebit.* Nomē enim fluminis, qui verſus Aquilonem tendit, ſignificat rectum & iuſtum; qui verò verſus Occaſum, pœnitentiam & purgationem; qui verſus Orientem, lumen; & qui denique verſus plagam meridionalem currit, pietatem demonſtrat; quo allegorico dicendi genere inſinuabat, animam deſtitutam alis virtutis, mox in omnium vitiorum abyſſum cadere, ac præcipitari; iniectam verò in voluptatum carnalium, ſenſibiliumque rerum barathron, totam reddi corpoream, terreſtrē, & ponderoſā; è contra verò alis reaſſumptis veſtitā ſe leuando ſupra ſe, vltra Solis, Lunæque vias, atque ſuper omnem corruptibilium rerum orbitam, eius, cuius circumferētia nuſquā, centro counitā, diuinitatēq; poſtliminiò conſecutā, totam reddit leuem, celerem, cœleſtem, ac diuinam. Fluvij verò, quorum irrigatione alæ animæ noſtræ creſcunt, ſunt fides, per lumen; charitas DEI, & proximi per pietatem; juſtitia per rectum; pœnitentia, denique & emendatio ſcelerum præteritorum, per expiationem, inſinuata. Totum itaque hoc chriſtianè docet Zoroaſter, quòd & proprium eius ſymbolum fuiſſe affirmant Chaldæi; atque ad hoc ſymbolum S. Auguſtinus in explicatione Pſalmi 138. *Si ſumpſero pennas meas, &c.* alludens ait: *Quas pennas vult aßumere, niſi duas alas, duo præcepta charitatis, in quibus tota lex pendet, & Prophetæ?* Sed adhuc multò clariùs alio in loco prædictum ſymbolum exponens, ait, animam habere alas, & monſtrans, quæ ſint veræ alæ eius, cùm in expoſitione Pſalmi 103. *Qui ponis nubem aſcenſum tuum, qui ambulas ſuper pennas ventorum:* dicit, quòd per ventos in hoc loco ſignificantur pennæ, quibus anima eleuatur in altum, quæ nihil aliud ſunt, quàm virtutes, bona opera, juſtæ denique, ac rectæ rationi conformes actiones; *In duabus alis*, dicit ille, *habent animæ omnes pennas ſuas; quia omnia præcepta legum in duo veluti reſtringuntur, charitate DEI, & proximi, queis fulta anima, quaſi cum liberis alis, & cum ſancto amore directè ad DEVM volat.* Imò Sanctus Gregorius Niſſenus in expoſitione ſuper Cantica, vbi vulgata lectio habet: *Auerte oculos tuos à me, quia ipſi auolare fecerunt;* ipſe

Allegoria de alis animæ.

Explicatio moralis de 4 fluminibus Paradiſi.

Explicatio allegoriæ de alis animæ.

S. Auguſtinus Tropologica de alis animæ expoſitio

ipſe explicat, hac ratione, auerte oculos tuos à me, nam ipſi alas mihi addi-derunt, quaſi illud, quod eſt ad propoſitum noſtrum, ſupradictum ſymbolum inſinuare voluerit; imò in pluribus locis Sacræ Scripturæ mentionem alarum DEI fieri videmus, potiſſimum in pſalmis 16. & 35. *Sub vmbra alarum tuarum; & ſub tegmine alarum tuarum ſperabunt*. Cùm igitur, dicit

S. Gregorius. S. Gregorius, ſacra ſcriptura à Spiritu Sancto dictata DEO μεταφορικῶς alas affingat; conueniens erat, vt animæ, ad imaginem & ſimilitudinem DEI conditæ, alæ quoque adderentur. Vt ſic imago imaginato, ſimilitudo aſſimilato exemplarique ſuo per omnia meliùs reſponderet.

Abenephi. Hinc, vt tradit Abenephi, ad idem ſymbolum alludentes antiqui ſacerdotes ac philoſophi, primi Ægyptiacæ theologiæ inſtitutores, in ſymbolicis & myſterioſis figuris vt plurimùm hujuſmodi ponebãt imagines, quæ viſu homines, reliquo corpore alata referrent animalia, cuiuſmodi plurimà occurrũt in Bembina tabula, quę ſuo tẽpore, Deo adiuuante, explicabuntur.

Hæ imagines & figuræ, etſi ab antiquis non alia de cauſa ſint fictæ, quàm ad ſũma myſteria indicanda; eas nihilominus rudis & imperitus populus, tanquam diuinum quiddam ſtultè & inſipienter adorabat. Reſtat igitur, vt quid Hieroglyphicum propriè ſit, declaremus.

Quid propriè hieroglyphicum, eiuſque definitio. Hieroglyphicum itaque propriè deriuatum ἀπὸ τοῦ ἱερὸς καὶ γλύφω quaſi ſacra Scalpendo, nihil eſt aliud, teſte Goropio Becano lib. 2. hierogl. *quam rei Sacræ Symbolum, materiæ cuidam inciſæ*; vnde apparet differentia Symboli & Hieroglyphici, omnia enim hieroglyphica ſunt Symbola, non contrà. Eſt enim hieroglyphicum tantum ſignum rei ſacræ alicui materiæ inciſum. Secundò quod propriè hieroglyphicum non formatur ſermone, ſed ſolùm notis, characteribus, figuriſque exprimitur. Nam vt iam ſæpè dictum eſt, ſolebant Ægyptij componere & formare ſymbola ſua cum imaginibus & figuris, exprimendo ſuos conceptus ſub occulta ſignificatione & proprietate illorum. In quantum porrò obſcura erant, & à ſenſibus ineruditorum

Symbola Aegyptiorũ ſimilia ſunt Hebræis. longè remota, ſymbola & ænigmata Ægyptiorum non abſimilia erant Cabalicis Hebræorum. Aſtipulatur huic luculenter Clemens Alex. lib. 5. ſtro. cap. 3. his verbis. *Quod attinet ad occultationem, ſunt Hebraicis ſimilia Aegyptiorum*

rum ænigmata; ſolebant enim, ſubiungit ille, per nauigium ſignificare ſolem, & alij per illum Crocodilum; inſinuare volentes, Solem per aerem dulcem & humidum, lætum generare tempus ſignificatum per Crocodilum. Sic fabricantes de pretioſa materia oculos aureſque Dijs, ad indicandam DEI omnia videntis audientiſque immenſitatē, appendebant. Leo ipſis ſignificabat vires & fortitudinem; Caballus animum generoſum, hominemque & virtute & libertate magnum. Sphynx facie homo cætera Leo, validum robuſtumque indicabat ingenium. Homo denique inter alios characteres & figuras ingenium, prudentiam, rationem, fortitudinem, potentiam, artem, induſtriam. Solebant etiam Aegyptij in certis ſolennitatibus quatuor inauratas circumferre ſtatuas Deorum, quas κωμασίας *appellabant; quarum duæ Canum, ſecunda Accipitris, tertia Ibidis figurà ſplendebant. Per duos Canes duo Hemiſphæria, intelligebant; per Accipitrem, Solem, ob huius volucris ſummam caliditatem & ad occidendum rapiendūque vires; per ibim, Lunam indicabant, ob pennas bicolorem Lunæ faciem ex albo nigroque commixtam, repræſentantes. Alij verò per Canes, duos Tropicos inſinuare volunt; qui ſunt veluti canes quidam obſeruantes cuſtodienteſque à natura deputati, prohibentes Solis ad Auſtrum, Boreamque vlteriorem elongationem; per Accipitrem æquinoctialem & denique per Ibim Zodiacum monſtrantes.*

Comaſiarum ſolemnitas & hieroglyphica ſimulachra circūferri ſolita.

Prçtereà ſunt qui Comaſiarū ſolennitate nihil aliud indigitatū fuiſſe volunt, quàm geſta & acta Oſiridis, & Iſidis, quę explicatio & hiſtorię & Authoribus conformior videtur; ita quidem, vt per accipitrem Solis ſymbolum (vt infra plenius explicabitur) Oſiridem, per Ibim Iſidem, per duos Canes verò Anubidem & Macedonem, quorum ille canem, hic lupum in armis gerebat, teſte Diodoro, intelligamus. Lupus autem & canis, ob formam & figuram adeò ſimiles ſunt, vt multi lupum nihil aliud dicant, quàm canem ſylueſtrem. Sed audiamus Diodorum de his loquentem, ſic enim ait lib. 1. cap. 2. *Oſiridem verò duo filij virtute diſpares Annubis & Macedon profecuti ſunt, vterque armis vſus eſt inſignibus, aliquo animali haud ab eorum natura diſſimili; Nam Annubis Canem, Macedon Lupum inſigne armorum tulit. Qua ex re hæc animalia Aegyptij ſummò in honore habent, & harum animantium formis apud Aegyptios coluntur.* Dicimus itaque Ægyptiorum proceſſione & Comaſiarum oſtenſione, iuxta hiſtoricum ſenſum nil aliud, quàm peregrinationem Oſiridis, quam ſupra ſect. 3. deſcripſimus, fuiſſe indicatam. Nam vt benè Diodorus Siculus, Oſiris regno Iſidi commiſſo, Anubide & Macedone filijs, Hercule etiam, Apolline, Triptolemo, alijſq; ſtipatus, totum peragrauit orbem, in cuius rei memoriam Comaſiarum feſtiuitas inſtituta videtur. Secūdò poteſt per hanc Comaſiarum repræſentationem non incongruè intelligi, Oſiris à Typhone perditus & diſperſus, per accipitrem; Iſis eum quærés ac recolligens per Ibim; per canem, Mercurius qui & Hermes promiſcuè dicitur. Nam Mercurium Iſidi à conſilijs fuiſſe teſtatur prædictus Diodorus his verbis: *Tradunt autem Oſiridem Aegypti Regem regno conſtituto, rerumq; omnium cura Iſidi vxori permiſſa, tradidiſſe ei Mercurium, cuius Conſilio, quoniam prudentia videretur excellere inter amicos, vteretur. Mercurius verò pingitur ab*

Per 4. animalia in Comaſijs portari ſolita quid indicetur.

Diodorus l. 1. c. 2.

Mercurius pingitur cynocephalus.

Aegyptijs Cynocephalus, ad ingenij ſagacitatem, quà tùm in conſilijs tùm in rebus inueniendis valebat plurimum, indicandam. Quod autem duo canes circumlati ferantur, ſignificat duplicem quæſitionem Iſidis, quam hiſtoria meminit, conſilio auxilioq; Mercurij κυνοκεφάλῳ *primo contigiſſe; cum deperditum Oſiridem; Secundò cum Horum à Typhone ſubmerſum inquireret. in quorum memoriam geſtorum Aegyptij Comaſias feſtiua ſolennitate cohoneſtare ſolebant.* Quicquid ſit, ſignificat Comaſiarum ſolemnitas 4. principaliũ hominum quos colebant, cultum particularem, de quibus ex profeſſo in 5. huius operis libro. Sed vt vndè digreſſi ſumus, tandem redeamus; Habebant Ægyptij plurima alia ſymbola, quibus in ſuis myſterijs abſcondendis vtebantur. inter cœtera autem, quæ à Cornelio Tacito lib. 14. Strabone 17. Diodoro in principio lib. 4. Plinio, Clemente, alijſque citantur; per accipitris imaginem naturam vniuerſi, ſeu ſpiritum mundi intelligebãt, de quo tùm ſupra, tùm de eo multis quoq; Euſebius, Horus, Ammianus Marcellinus, alijquè; per aquilã & falconem rem maximæ velocitatis, ob ſummam harum auium pernicitatem figurabant. Per apes regem, iuſtitia clementiaque conſpicuum, qui melli aculeum haberet cõiunctum; per draconem ſeu colubrum caudam ſuam mordentem, annum; per caput lupi, tempus præteritum, quia lupus animal eſt ſummè obliuioſum; per caput leonis, tempus præſens, ob eius fortitudinem & potentiam; per caput denique canis, tempus futurum, quod nobis ſemper, canum more abblandiens ad ſecum ſpe inuitet; per bouem multi laboris animal terram, ſeù agriculturam; per ciconiã, eò quod parentes ætate prouectiores, in beneficij nutritionis accepti recognitionem ſuſtentet, indicabant iuſtitiam & pietatem; per anguillam, inuidioſum, eo quod nullum cum alijs piſcibus commercium habere videatur anguilla; per manum dextram extẽſoſque digitos hominem liberalem & ſincerum. Per Crocodilum animal nociuum, hominem malignum; per oculum apertum hominem bonum, & iuſtitiæ ſeruatorem; per auditum memoriam; per leporem arrectis auribus hominem maxima memoria præditum; Per ſtatuas judicum manibus carentium, oculoſque in terram deiectos, teſte Plutarcho, libro de Oſiride & Iſide, iuſtitiam incorruptam ſignificabant. Multa denique ſymbola ad naturæ exemplar excogitata Aegyptij ad condenda ſacra vſurpabant. de quibus Iamblichus in myſterijs his verbis. *Imitantes Aegyptij ipſam vniuerſi naturam fabricamque Deorum, ipſi quoque myſticarum reconditarumque notionum imagines quaſdam in ſymbolis conficiendis oſtendunt, quemadmodum & natura rationes occultas in apparentibus formis quaſi ſymbolis exprimit & Dij veritatẽ idearum per manifeſtas imagines explicant. Cum ergo perſpicerent ſuperiora omnium inferiorum ſimilitudine delectari, atque inſuper optent à ſuperioribus bonitate repleri, quatenus pro viribus imitentur, meritò & ipſi conuenientem ſuperis modum agendi pro viribus offerunt; quandò occulta myſteria ſymbolis inſerunt manifeſtis; in quibus interpretandis dimitte voces, accipe ſenſus. Quando igitur lutum in Sacris nominant, aut inducunt, hoc intellige mundi corpus atque materiam genitalemque virtutẽ* *huic*

Accipiter quid figuret?
Aquila & Falco.
Apes.
Serpens caudam mordẽs
Lupus, Canis
Leo.
Bos
Ciconia
Anguilla
Manus dextra
Crocodilus.
Lepus
Iamblichus
Lutum quid?

huic inſertam, & quaſi pariter agitatam, atque fluentem, aut etiam cauſam principalem, & quaſi loco fundamenti præpoſitam elementorum, elementaliumque virtutum. Cùm hoc igitur tale ſit, DEVS ipſe generationis, totiuſque naturæ virium omnium, quæ inſitæ ſunt elementis, cauſa; vtpotè qui hæc ſuperemineat omnia immaterialis ipſe, indiuiſus, immobilis, & ingenitus, totuſque ex ſeipſo, & in ſeipſo totus. Vndè Aegyptij DEVM inducunt ſedentem ſuper Loton, aquaticam ſcilicet arborem, vbi ſignificatur, DEVM principatu ſuo mundanum ſuperexcedere lutum, nec attingere gubernando, ſed principatum gerere intellectualem penitus, & empyreum. Omnia enim in Loto rotunda ſunt, tùm poma tùm folia, ex quo ſignificatur circularis actio mentis per eadem videlicet, & eodem modo ſe habens. DEVS igitur ipſe ſuper hanc inſuper actionem in ſeipſo conſiſtit, ſuperans eiuſmodi principatum ſanctus & venerandus, & in ſeipſo penitus conquieſcens, quod quidem ex actu ſedendi ſignificat. Proindè, vbi DEVM introducunt nauis gubernatorem, principatum ſignificant, mundi gubernatorem. Sicut enim gubernator à naui, & gubernaculo ſegregatus vno quodam, facilique momento mouet vndique & regit, dirigitque nauem, ita DEVS ipſe mundum deſuper, videlicet à primis naturæ principijs præcipuas notionum cauſas exhibens. Quoniam verò partes cœli omnes, animaliaque cœleſtia, & totus vniuerſi motus, ipſumque tempus, ſecundùm quòd ipſe mundus mouetur, cuncta denique quæ continentur in totis, vires à Sole deſcendentes accipiunt, ideò has etiam ſymbolicus ſignificandi modus adducit, verbis quidem deſignans ſecundùm animalia cœleſtia figurari, formaſque viciſſim commutare per oras. Intereà verò demonſtrans immutabilem eius, ſimulque totam per totum mundum traditionem; atque ipſa pro diuerſitate naturarum, motionumque ſuarum, multiformes accipiunt à Sole potentias, ideò ſymbolica traditio vult per Deorùm multitudinem vnum ingredi DEVM, atque per potentias multiformes vnam DEI adeſſe potentiam. Hactenus Iamblichus.

Deus Loto inſidens quid.

Loti deſcriptio.

§. I.

De Literis, et Alphabeto Ægyptiorum.

RЕctè Venerabilis Beda libro de natura rerum docet, veteres non ſolùm dictionibus, vt nos, ſcripſiſſe, aut locutos; verùm etiam quæcunque mundus continet, & à nobis comprehendi poſſunt, certâ quâdam induſtriâ ad res ſignificandas tranſtuliſſe; vndè, ſubjungit, tanta eſt Alphabetorum diuerſitas, tanta literarum, characterumque differentia, quorum ductus, figuræ, chiaſmata, vel ex ſimilitudine rerum materialium, aut beſtiarum inceſſu, aut auium, volucrumque volatu, aut aliâ ſimili quâdam occaſione originem literis dediſſe veriſimile eſt; ſic Cadmum ſedecim literarum ſimili occaſione repertarum vſum primum in Græciam traduxiſſe feruṅt, quibus Palamedes Aruſpex tempore belli Troiani alias quatuor addidit; Plutarchus tamen, & poſt eum Volaterranus, cum multis

Phœnix & Cadmus 16. literarum in Græciam allatio.

Palamedes 4 literarum inventor.

Aegyptij Hermes primus literarū inuentor.

alijs per Cœlium Rhodiginum citatis,poſt Hebræos,Ægyptios primos literarum vſum tradidiſſe à Mercurio inuentarum. Quales autem hæ literæ fuerint, magna diuerſorū Authorū eſt in hoc nodo diſſoluendo diſcrepantia. Abenephi, quem nos in hoc negotio ſequendum ſtatuimus, ait, Ægyptios quadruplici vſos eſſe literarum, ſeù characterum genere. Primum erat vulgare, quo idiota, & vulgus vtebatur. Secundum erat fictum, & excogitatum à Sapientibus ad naturæ myſteria condenda. Tertium erat mixtum ex characteribus & ſymbolis. Quartum vocabatur ſacrum, quo ſublimia quæuis de DEO, Angelis, ſeù ſpiritibus, dœmonibus, mundo, homine, alijſque naturæ ſecretis myſteria, ac recondita ſacramenta, veluti in ſymbolis quibuſdam comprehendentes, obeliſcis, pyramidibus, templorum valuis, exedris, aris, tabulis, ad ea æternitati commendanda inſculpebant, vndè & poſteà hieroglyphicorum nomen meruerunt; verba ejus hæc ſunt: والمصريون اربع انواع الحروف اولي كان مستعمل لامي الثني كان مستعمل لفلسفة ثلثي ممزوج من الحروف ومن التماثيل واربعي كان لكهن الحروف الطيور الذين يعنون بهم الاسرار الاهو——— ت

Quadruplex literarum genus Aegyptijs vſitatū.

Abenephi.

Erant autem Aegyptijs quatuor literarum genera; primùm erat in vſu apud populum & idiotas; Secundum apud philoſophos & ſapientes: Tertium erat mixtum ex libris & ſymbolis, ſiuè imaginibus; Quartum vſurpabatur à Sacerdotibus, erantq́ literæ auium (ſic Arabes hieroglyphica vocant) *quibus ſacramenta indicabant diuinitatis.* Quæ hic de Ægyptiacis literis pulchrè diſſerit, optimè quadrant ijs, quæ Clemens Alexandrinus lib. 5. Stromat. de Ægyptiorum characteribus meminit; ſic enim ait, *eos primùm docere viam, & rationem characterum quorundam, quam vocant* ἐπιστολογραφικὴν, *hoc eſt, aptam ad conſcribendas epiſtolas; Secundam autem Sacerdotalem, quà vtuntur* ἱερογραμματεῖς, *ij qui de rebus ſacris ſcribebant. Vltimam autem* ἱερογλυφικὴν, *id eſt, ſacram, quæ inſculpitur, ſcripturam, cuius vna quidem eſt per prima elementa* κυριολογικὴ, *id eſt, propriè loquens; altera verò ſymbolica, id eſt, per ſigna ſignificans. Symbolicæ autem, vna quidem propriè loquens per imitationem, alia verò ſcribitur veluti tropicè, alia verò apertè ſumitur allegoricè per quædam ænigmata: qui Solem pingunt, faciunt circulum; Lunam autem, figuram Lunæ curuæ formam præſeferentem conuenienter ei formæ, quæ propriè dicitur.*

Triplex literarum genus à Clemente Alexandrino recitatum.

CAPVT VI.

De Alphabeti myſtici ſtructura et fabrica.

SEd jam hæc ſingula proſequamur. Primi itaque generis literæ haud dubiè erant illæ, epiſtolographicæ, id eſt, quibus in conſcribendis epiſtolis, manifeſtandiſque per ſcripturam conceptibus vtebantur; & primò quidem tempore pauciora fuerunt harum literarum elementa, ſuccedentibus verò temporibus in tantum mutuatis hinc indè à vicinis gentibus

bus literis, ſuccreuerunt, vt ad ad triginta duas pertingerent, quemadmodum clarè in Supplemento Prodromi oſtendi, vbi Alphabetum conſiderare poteris. Quotnam verò priores illi characteres fuerint, diuerſæ Authorum ſententiæ ſunt. Demetrius Phaleræus celeberrimæ Bibliothecæ Alexandrinæ, poſtmodum, magno poſteritatis detrimento, exuſtæ cuſtos, dicit habuiſſe illos ſeptē literas vocales totidē Dijs dedicatas, verba eius ſunt: Ἐν Αἰγύπτῳ δὲ καὶ τοὺς Θεοὺς διὰ τῶν ἑπτὰ φωνιέντων οἱ ἱερεῖς ἐφ ἑξῆς ἠχοῦν τὰ ταῦτα καὶ ἀντὶ αὐλῶν καὶ ἀντὶ κυθάρας τῶν γραμμάτων τούτων ὁ ἦχος ἀκούεται ὑπ' εὐφωνίας. *In Aegypto autem & Deos ſeptem vocalibus ſacerdotes celebrant, deinceps ipſas ſonantes, & pro tibia, & cythara literarum harum ſonus auditur, ob ſuauitatem vocis.* Hæc rectè quidem; ſed quomodò ille ſeptem vocales dicat eos habuiſſe, non capio, cùm natura non niſi quinque rebus rite pronunciandis ordinauerit A. E. I. O. V., forſan aſpirationis duas notas ſimul junxerint his vocalibus. Pierius putat quindecim omninò fuiſſe, ex animalis alicuius effigie, membroque figuratos, quarum quatuor tantùm aſſignat. Primam A, ponit Ibin; Secundam B, Ouem; Tertiam ponit falcem loco Γ; Quartam Δ, & cùm omnes ferè hucuſque citati Authores ex animalibus deſumptos referant; quinam verò fuerint, ſileant. Hinc nos nihil non agentes, quoad aliquam notitiam hujus rei peruenire poſſemus, tandem inuenimus, primam literarum Ægyptiarum στοιχείων, ex quatuordecim literis fuiſſe concinnatam, vt rectè quoque Clemens, Euſebius, cœterique tradunt, ex ſacrorum animalium forma, inceſſu, aliarumque corporis partium ſitibus deſumptam, ita quoque Author Copticæ Scalæ magnæ Ægyptiacæ, ſiuè Dictionarij Coptici in Primordio dicit: ϫⲏⲙⲓ ϯⲥⲓ ⲛⲟⲩⲕⲉⲣⲉⲃ ϧⲉⲛ ⲡⲓⲥϫⲏⲙⲁ ⲛ̄ⲧⲉⲑⲏⲣⲓⲟⲛ. *Aegyptus primos ſuos characteres ex figura deſumpſit animalium.* Quomodò autem prima hæc elementorum inſtitutio peracta ſit, reſtat declarandum. Ferunt priſci Ægyptiarum rerum Scriptores, inferiorem Ægypti partem mari olim tectam fuiſſe; Oſirim autem primum Ægypti Regem, cùm ex ingenti limi, arenarumque ex Æthiopia aduectarum coacervatione Nili defluxu facta, hunc maris ſinum, neſcio quid terreſtre, parturire cerneret. Nili aquis in alueos deductis, terram intermediam ab aquis ſeparatam, habitatoribus non aptam tantùm, ſed & jucundam reddidiſſe, ingenti verò ſerpentum è putrefacto limo natorum copiâ locum continuò infeſtum reddente, cùm multi quotidiè ſerpentum morſibus, inter quos & Oſiridis Nauarchus Canopus, perirent; Oſirim magnam vim Ibidum hiſce locis immiſiſſe, qui deuoratis ſerpentibus locum breui tempore expurgatum à periculis immunem reddiderunt. Multiplicatis itaque Ibibus cùm poſteri notarent, dictas aues in varias ſeſe formas juxtà diuerſum corporis ſitum transformare; accedentibus multis alijs ab Ibide receptis beneficijs, eum Genium, ſeù Agathodœmona Ægyptij, à figura, quam pedibus exprimebat, appellantes, in ſacrum animalium album retulerunt, locumque ipſum à nomine Agathodœmona appellarunt; quod Ptolomæus

Demetrius Phalareus de 7. vocalibus Aegyptiorũ.

Pierius.

14. Literæ Aegyptiorum ex animaliũ forma deſumptæ.

Ibium in ſerpentes immiſſio.

Ibis cur Agathodœmon dictus.

hiſce

Prima Aegyptiorum litera.

hiſce verbis docet: Δέλτα μέγιστον ἐκεῖνο καλεῖται καθ' ὃ ἐκτρέπεται ὁ μέγας ποταμὸς λεγόμενος Αγαθὸς Δαίμων. *Delta magnum vocatur id, iuxta quod diuertitur fluuius dictus Agathodæmon*; Ibis igitur diuaricatis cruribus, & roſtro ijs tranſuerſim inſerto exprimit primam Alphabeti Ægyptiaci literam, hoc pacto A, quòd idem ſonat ac ἀγαθὸς Δαίμων: ita Plutarchus Sympoſ. 5. ἶβις δὲ ποιεῖ τῇ τῶν ποδῶν ἀποστάσει πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸ ῥύγχος ἰσόπλευρον τρίγωνον. *Ibis*, inquit, *pedum diuaricatione eorum inter ſe, & cum roſtro comparatione triangulum refert æquilaterum.* Et lib. 9. Sympoſ. 9. 3. Ερμῆς λέγεται Θεῶν ἐν Αἰγύπτῳ γράμματα πρῶτος εὑρεῖν διὸ καὶ τὸ τῶν γραμμάτων Αἰγύπτιοι πρῶτον ἶβιν γράφουσι, ὡς Ερμῇ (Αγαθοδαίμονι) πρεσοήκουσαν. *Mercurius primus Deorum in Aegypto traditur inueniſſe literas, atque ideò Ibin Aegyptij primam literam faciunt, Mercurio, videlicet Agathodæmoni conuenientem.*

ⲀⲄⲀⲐⲞⲤ ⲆⲈⲘⲰⲚ

Secunda Aegyptiorum litera ex collo & roſtro deſumpta eſt Γ.

Secunda litera fuit deſumpta ex Ibidis collo cum roſtro tranſuerſo; quòd cum normā referat ⲄⲀⲘⲀⲦⲈ dixêre, ſignificat enim, vti ex Dictionario noſtro Coptico patet, ⲄⲀⲘⲀⲦⲈ nihil aliud quàm normam, ſiuè regulam menſurationibus perficiendis aptam; cùm itaque Mercurius vti literarum, ita & Geometriæ Author fuerit, aptè ſecundam literam, normam Geometricam conſtituit, ex Ibidis collo, & roſtro deſumptam; innuit hoc apertis verbis Clemens Alexandrinus libro 5. Stromatum. ἀριθμοῦ γὰρ ἐπινοίας καὶ μέτρου μάλιστα τῶν ζώων ἡ ἶβις ἀρχὴν παρεσχῆσθαι τοῖς Αἰγυπτίοις δοκεῖ, ὡς τῶν κύκλων λοξός. *Numerum enim inuentionis, & menſuræ maximè ex animantibus videtur præbuiſſe Aegyptijs, ſicuti ex circulis obliquus.*

Tertia litera Aegyptica ex Ibis deſumpta.

Tertia litera fuit deſumpta ex diuaricatione pedum Ibidis, omiſſa roſtri inſertione: ſic enim cum plano terræ exactè Δέλτα exprimebat, vt proindè locum hunc Ægyptij mari vicinum non alio nomine, quàm Delta inſigniverint; & poſteri hanc appellationem vſque ad noſtra tempora retinuerint; putabant enim Ægyptij Mercurium ſub Ibidis formâ, varias literarum formas humano generi tradidiſſe, ac inter cætera per formam Δ, quomodò Nilus diuidendus ſit, vt tellus illa aquis, paludibuſque ſubmerſa, fructifera redderetur & hominum habitationi apta, docuiſſe. Vndè forſan à ⲆⲀⲖⲐⲦⲒ, quòd Copticè nihil aliud, quàm bonum agrum ſignificare reperio, nomen huic literæ ⲆⲀⲖⲦⲀ fuerit impoſitum. Certè Delta ab Ibi ſumptum, Pauſanias apud Pierium lib. 17. docet his verbis: *Eſt & alia*, inquit, *ratio, cur Aegyptum hieroglyphicè ſignificarent Ibes, nempè cùm ea regio Delton à Δ Græcæ literæ figura nuncuparetur, eam cum Ibibus ſimilitudinem habet, quòd alites hæ literam eo inceſſu pedum interſtitio ad æquales trianguli lineas deducto, ſignare videntur, idemque roſtrum patefactum ſignat.* Et libro 47. de ſeptem literis: *Mercurium*, inquit, *qui primus literas Aegyptijs communicauit, Ibim primam literam eſſe voluiſſe, refert; ſi quidem ea inceſſu triangularem effigiem, cruribus ita diſpoſitis, vt ſuo loco dictum eſt, & quæ prima apud nos, & Græcos litera eſt, ad Iſoſcelis trianguli faciem accomodatur.*

Δ Litera quid ſignificat.

4. Litera.

Quarta litera erat V, deſumpta ex apertione roſtri Ibidis, & noſtrum Y referebat, ex roſtris enim volucrium figuras, & characteres deſumptos

Theo-

Theogenes in hymno Solis teſtatur his verbis; ὃς ἐδίδαξας γραμμὰς καὶ γράμματα ἐκ τοῦ ῥίγχους τῶν ὀρνίθων. *Qui docuiſti lineas, & literas ex roſtro auium.* Ibis ſiquidem aperti roſtri hiatu primo docuit Ægyptios vſum circini, qui apud ipſos ſymbolum erat menſuræ rerum, & proceſſus naturæ ex inferioribus ad ſuperiora, vt in ſequentibus fuſè docebitur. Theogenes.

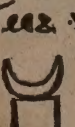
Quinta litera erat apud ipſos O, & Græcorum omicron reſpondebat. Obſeruabant enim hoc animal, aut cliſtere ſe purgans, aut plumas diſſipatas ordinans, collo in circulum contorto figuram illam, quam ipſi in numerum literarum referentes ⲟⲩⲫϯ dixerunt, vt Author Dictionarij noſtri meminit, quē poſtea allegabimus, exprimere; quáuis alij velint hanc literá quoque ex Solis figura fuiſſe deſumptá. Habemus igitur 5. literas in vna Ibi diuerſas figuras exhibente, repræſentatas, quas ipſi in numerum literarum retulerunt; vt proindè nemo miretur, hoc animal tanto apud Ægyptios in honore fuiſſe. Primo enim totam id Geometriam, proceſſumque quantitatis Ægyptijs indicaſſe veriſimile eſt; lineas quidem varia colli, pedumque longiorum porrectione; angulos roſtri, pedumque diuaricatione; triangulos rectilinos per duo crura, quibus diuaricatis dum roſtrum tranſuerſim inſerunt, triangulũ æquilaterũ efficiunt; rationēq; quantitatis triangularis per ſectionem factam perfectè exprimunt; quæ ſunt prima Geometriæ tùm ſpeculatiuæ, tùm practicæ fundamenta. De cœteris verò myſterijs huius volucris, fuſè ſuis locis agemus. Quinta litera ⲟⲩⲫϯ.

Sexta litera erat Λ, quæ Λ Græcorum reſpondet, exprimebaturque à diuaricatis pedibus Ibidis, vndè & ⲗⲁⲃⲇⲁ dicta fuit, quæ Ægyptiacè progreſſum ſignificat. Ibis enim ambulans hunc referebat characterem, vndè & inuentio cubiti Ægyptiaci, ſiuè Ibiaci; ex veſtigijs enim huius animalis in limo littoris fluminis relictis, menſuram ſumpſerunt cubiti, vti ſuis locis dicetur: & contraponitur præcedenti literæ V, ex quarum coniunctione naſcitur X altera litera, frequens in obeliſco noſtro, quâ animæ mundi proceſſum verſus inferiora, & iterum ad ſuperiora indigitabant; ſed hæc, vt dixi, ſuis locis ex profeſſo tractabuntur. Sexta litera ⲗⲁⲃⲇⲁ.

Atque hinc patet, cur Plutarchus, Clemens, alijque Ibin primam literam dixerint, ex hac enim non literas tantùm, ſed & hieroglyphicorum arcanam rationem ipſos didiciſſe alibi dicetur. Sumitur enim litera apud illos non pro figura ſimplici alicuius literæ, ſed pro integro ſyſtemate hieroglyphico, quòd cùm vnum eſſet, varia tamen & maxima ſui forma exhibebat Ibis. Hinc ſoli Mercurio, vti Deo, rerumque maximarum inventori eam dicabant. Sed de Ibi vide quæ in proprio hierogrammatiſmo lib. IV. huius Operis diſſeruimus; cœteræ verò literæ hoc pacto inuentæ traduntur.

Ex omnibus Authorum monumentis conſtat, Bouem ob inſignia beneficia ab Ægyptijs diuinis honoribus cultum, adeò vt Oſirim ſub bouis forma varias res ad humaná vitá ſuſtentandam neceſſarias, homines docuiſſe cre-

Litera 7. & 8. ϭⲓⲙⲁ ⲍ

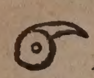

crediderint. Vndè curioſiùs figuram, vti ipſis ſolitum erat, obſeruantes, tres characteres deducebant; ex cornuum curuitate ◡, quod Sima vocabant, hoc eſt ſymbolum Lunæ, deindè frontem quadratam ⊔, quam O magnum appellabant; nam varia huius figuræ ſymbola, myſteria, vt ſuis locis dicetur, referebant. Hoc verò cum cornibus coniunctum, alium characterem ijs ſuppeditabat, quem Ⲃȣⲥ à figura bouis vocabant, & Græcorum ȣ reſpondebat, talem enim vocalem mugitus bouis exhibebat; fuit enim Ⲃȣⲥ non litera tantùm ſimplex, ſed litera idealis hieroglyphica multos, & varios conceptus implicans, vti in explicatione eius patebit. Quæ ita ſe habere Plutarchus aſſerit lib. 9. Sympoſ. q. 3. his verbis: Καδμὸν φασὶ, τὸ ἄλφα πάντων προτάξαι διὰ τὸ τοὺς Φοίνικας, οὕτω καλεῖν τὸν βοῦν, οὐ δεύτερον οὐδὲ τρίτον (ὥσπερ Ἡσίοδος) ἀλλὰ πρῶτον τίθεσθαι τῶν ἀναγκαίων. *Cadmum ferunt ideò Alpha primam literam poſuiſſe, quod* Ⲃȣⲥ *ita lingua Phœnicum dicitur, quem non ſecundum, aut tertium, vt Heſiodus, ſed primum locum inter res neceſſarias exiſtimabant.*

Ⲃȣⲥ quid ſignificat linguà Phœnicum.

Accipiter quales literas dederit.

Tertium apud Ægyptios animal ſacrum fuit accipiter, ex quo ſimiliter characteres tùm vulgares, tùm ſymbolicos mutuatos legimus. Et caput quidem cum roſtro dedit literam, quam in Alphabeto *Scima* vocabant, id eſt, viſionem, eò quod per accipitris caput, quod hunc characterem exprimebat, Deum omnia videntem, vt in ſequentibus fuſè oſtendetur, occulta allegoria indicarent, quæ varia authoritate in ſequẽtibus comprobabimus.

Scima 9. litera. ϭⲓⲙⲁ ⲑ

10. Literã, Canis quas literas dederit.

Quartum animal canis erat, ſub quo erſi magna myſteria exhiberent, vt in interpretatione obeliſci videbitur, an tamen, & qualem literam vulgarem indè deduxerint, comperire non licuit; atque hæc erant quatuor illa animalia celeberrima, quæ literas, eò quòd præcipuas literas ex ijs addidiciſſent, appellabant, eaque in Comaſiarum ſolennitatibus circumferre ſolebant. Quæ omnia Clemens lib. 5. Stromatum comprobat his verbis: ἤδη δὲ κἀν ταῖς καλουμέναις παρ' αὐτοῖς κωμασίαις τῶν Θεῶν χρυσᾶ ἀγάλματα· δύο μὲν κύνας, ἕνα δὲ ἱέρακα καὶ ἶβιν μίαν περιφέρουσι καὶ καλοῦσι τὰ τέσσαρα τῶν ἀγαλμάτων εἴδωλα τέσσαρα γράμματα. *Iam verò in ijs, quæ ab alijs vocantur Deorum Comaſiæ, aureas Deorum imagines, duos quidem canes, vnum accipitrem, & vnum Ibim circumferunt, & vocant quatuor illa ſimulacra, quatuor literas.* In honorem videlicet Mercurij, qui ex eorum forma prima literarum elementa ingenioſè & myſticis rationibus referta extraxerat.

4. Animalia ſacra.

Decem literæ ex 4. animalibus extractæ.

Habemus itaque decem literas ex quatuor dictis animalibus deductas. Reliquas verò literas ex cœteris animantibus, vel etiam inſtrumentorum ſimilitudine deducebant. Ex arietis, quem Amun, ſiuè Iouis Hammonij habitaculum dicebant, capite cornuto, deducebant literam, quam Amun dicebant, reſpondebatque noſtro B, cuius literæ ſonum, pronunciationemque diſcebant ex voce eiuſdem animalis; Certè etymologicorum interpretem huc reſpexiſſe veriſimile eſt, dùm ita canit:

11. Litera ex Arietis cornibus deſumpta.

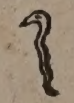
Ὁ Διλίθιος ὥσπερ πρόβατον βῆ βῆ λέγων βαδίζει.

Stolidum tanquam pecus Be Be dicens ambulat.

Hinc Pierius quoque ouem ſecundam Ægyptiorum literam fuiſſe aſſerit.

Porrò

Porrò à ſerpente deducebant aliam literam, quam Zeuta vocabant, hoc eſt vitam, eò quòd ſerpens vitæ ſymbolum apud eos eſſet, reſpondebatque ζ Græcorum, ita autem Coptitæ eam formant ⲍ quæ omnia ſuis locis demonſtrabuntur. Litera 12. Zeuta.

ⲍⲉⲩⲧⲁ

Prætereà circulo igneo tranſuerſum ſerpentem includentes literam efformabant, quam Thauta vocabant, hoc eſt literam Thoth; reſpondebatque Θ Thitæ Græcorum; erat hic vnus ex maximè myſticis characteribus, quo per circulum igneum, mundum; per ſerpentem verò mundi conſeruatorem occultè indigitabant, quæ omnia fuſè proſequitur Pherecydes Syrus, in libro quem de Ophionibus, & ſacris Ægyptiorum inſcripſit. Sed audiamus Euſebium l. 1. c. 7. circa finem, ad verbum omnia deſcribentē: 13. Litera Thoth dicta ϯⲁ̀ⲩϯ

παρὰ Φοινίκων δὲ καὶ Φερεκύδης λαβὼν τὰς ἀφορμὰς ἐθεολόγησε περὶ τοῦ παρ᾽ αὐτῷ λεγομένου Ὀφιονέως Θεοῦ, καὶ τῶν Ὀφιονιδῶν περὶ ὧν αὖθις λέξομεν. ἔτι μὴν οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐννοίας τὸν κόσμον γράφοντες, περιφερῆ κύκλον ἀεροειδῆ καὶ πυρωπὸν χαράσσουσι, καὶ μέσον τεταμένον ὄφιν ἱερακόμορφον, καὶ ἔστι τὸ πᾶν σχῆμα, ὡς τὸ παρ᾽ ἡμῖν Θῆτα; τὸ μὲν κύκλον κόσμον μηνύοντες; τὸν δὲ μέσον ὄφιν συνεκτικὸν τούτου ἀγαθὸν δαίμονα σημαίνοντες. *Pherecydes quoque de Phœnicibus efformationes accipiens edoctus diuinitùs de DEO, quem Ophionea dicebant, & de Ophionidibus mirum in modum diſſeruit; de quo alio loco dicemus. Verùm Aegyptij vniuerſum depingentes mundum, hac ipſa inducti ſententia, in circulum astralem, igneumque in ſuperficie circumfuſum ſerpentem forma accipitris extendunt, vt ſit Θ Thitæ Græcæ literæ figura conſimilis, magnitudinem mundi, ac formam per circulum ſignificantes; per ſerpentem verò, qui in circulo poſitus eſt, bonum dæmona conſeruatorem omnium, cuius virtute mundus contineatur ſignificantes.*

Porrò ex huiuſmodi ſymbolo, ſiue litera, aliam efformabant, quam ⲫⲟⲗⲟ, hoc eſt, *amorem*, vocabant, reſpondebatque Græcorum Φ. Verùm cùm huius literæ maxima myſteria ſequentibus reſeruauerimus, hic ea tantùm indicaſſe ſufficiat; Lector interim Prodromum conſulere poterit, vbi huius characteris arcana fuſè deſcripſimus, quod & fuſiùs in ſequentibus præſtabimus. 14. Litera ⲫⲟⲗⲟ

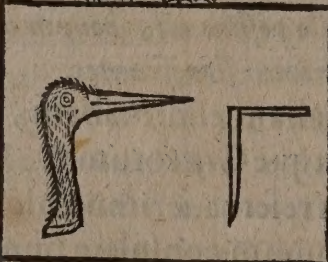
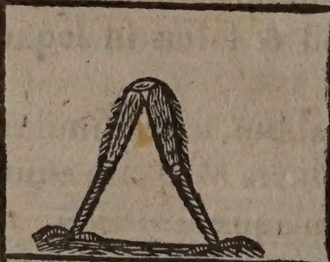
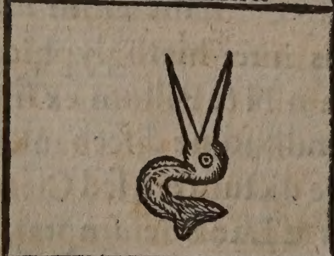
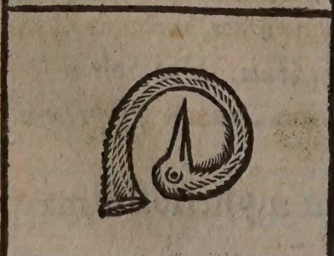
Prætereà multos characteres non ex animalibus, ſed ex ſimilitudine rerum, quas referebant, deſumptos reperio; vt litera M, quam ⲙⲱⲟⲩ id eſt, *aquam*, vocant, refert enim hic character fluxum aquæ κυματολογικῶς; talis eſt & character ⲍ quem ⲍⲁⲛⲟⲩϯ vocant, id eſt, *catenam*, hanc enim formâ & ſimilitudine ſuâ refert, ac ſæpè, vti & præcedens inter hieroglyphica ſchemata occurrit; ſed hæc ſuo loco. Non ſecùs literam N & P illum, ex ſimilitudine pyramidis geminę, hunc ex harpagonis ſimilitudine diſcebant. O verò & C, non ex Ibide tantùm, & Boue, vti paulò ante dictum eſt, ſed Clemente teſte, literas κυριολογικάς, eſſe ex ſimilitudine Solis & Lunæ deſumptas, verba eius ex lib. 5. Stromat. allego: Οἱ βουλόμενοι γράφειν τὸν ἥλιον, ποιοῦσι τὸν κύκλον. Καὶ τὴν σελήνην σημαίνοντες σχῆμα κερατοειδὲς, κατὰ τὸ σχῆμα κυριολογοῦντες γράφουσι. *Qui Solem ſcribere volunt, circulum pingunt, qui Lunam, figuram cornigeram, iuxta propriam formam referunt.* De quibus in ſequentibus fuſiùs. 15. Litera ⲙⲱⲟⲩ dicta. 16. Litera ⲍⲁⲛⲟⲩϯ Litera 17. & 18. vti & Litera 19. & 20. quales.

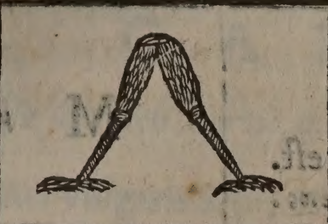
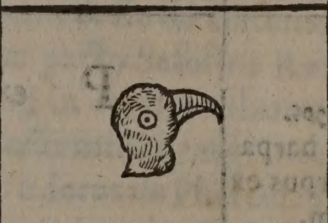
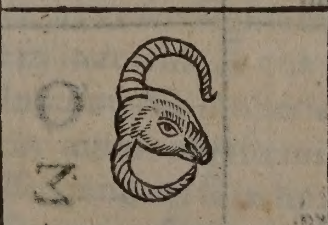
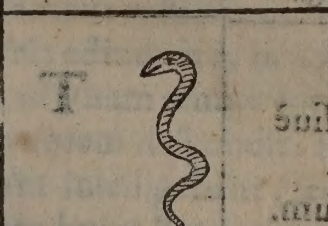
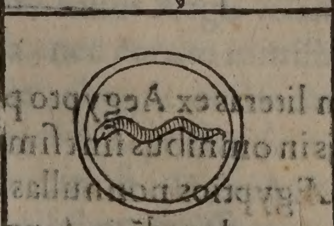
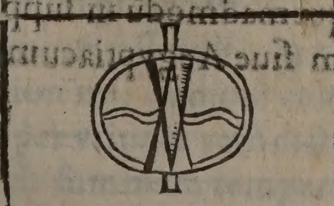
Sequitur tandem litera Tautica omnium myſterioſiſſima, quæ T, 21. Litera Tau,

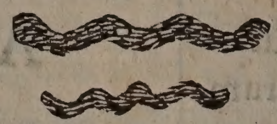
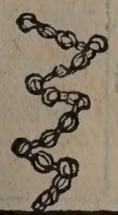
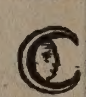
Græcorum correſpondet. Cuius ſtructuram & myſteria, cùm in Prodromo Copto vti & proprio hierogrammatiſmo, in IV. lib. huius Operis fuſè deſcripſerimus, eò Lectorem remittimus, ne in tanta rerum dicendarum mole temporis jacturam faciamus.

Atque hæ ſunt primæ Ægyptiorum literæ & elementa, quibus non ſolùm vulgò conſcribebant epiſtolas, ſed & ſub ijs magna myſteria ſolis ſacerdotibus nota, innuebant myſticis ſymbolis reſeruata. Verùm vt vnica Synopſi, quæ huculque dicta ſunt, intuearis, hic tabulam apponendam duximus, ſingula exactè exhibentem.

Primæua literarum Ægyptiarum fabrica, & inſtitutio facta à Tauto ſiuè Mercurio Triſmegiſto.

	Character Zoographus.	Figura literarum Vulgaris.	Græcorum ad eas affinitas.
I.		ⲁ ⲀⲄⲀⲐⲞⲤ ⲆⲀⲒⲘⲰⲚ dicitur, id eſt, Bonus Dæmon.	A
II.		ⲅ ⲅⲁⲙⲙⲁ dicitur, id eſt, Norma.	Γ
III.		λ ⲇⲁⲗⲧⲁ dicitur, id eſt Bonus ager.	Δ
IV.		V Proceſſus inferiorum ad ſuperiora. Symbolum eſt.	Y
V.		O ⲟⲫⲓ dicitur, id eſt, Mundi Dominus.	O

VI.		λ ⲗⲁⲩⲇⲁ dicitur Proceſſus ſuperiorum ad inferiora.	Λ
VII.		Ⲭ Proceſſus animæ mundi ἄνω καὶ κάτω.	Χ
VIII. IX.		C Lunæ ſymbolum. □ ♉ O magnum.	Σ Ω
X.		σ ⲥⲓⲁⲁ dicitur, id eſt, Viſio.	Ο Σ
XI.		B ⲃⲁⲓⲁⲓⲛ dicitur, id eſt, Fœcunditas.	B Βαι
XII.		ζ ⲍⲉⲧⲁ dicitur, id eſt, Vita.	Z
XIII.		θ ⲑⲁⲩⲧϯ dicitur, id eſt, Litera Thoth.	Θ ⊖ Thita.
XIV.		Φ ⲫⲓⲗⲟⲩⲫ dicitur, id eſt, Amor.	Φ

XV.		M [illegible] Aqua, Litera eſt. κυριολογικὴ τοῦ ὕδατος.	M μι
XVI.		Ξ ξάλυσις dicitur, id eſt, Catena.	Ξ ξι
XVII.	N	N Litera, idem eſt, ac proceſſus rerum elementarium, ἄνω καὶ κάτω, ſiuè vegetabilium proceſſus.	N νι
XVIII.	P	P κυριολογικὴ ἅρπαγος. Figura deſumpta ex harpagone, quo Oſiridis corpus ex vndis extractum.	P ρω
XIX.		O Sol.	O
XX.		C Luna. Signa κυριολογικά.	Σ
XXI.	T ☥ †	T αφ[illegible] Litera Thoth ſiuè Tauti Dei. Tau Hebræorum.	T

Atque ex hiſce manifeſtè patet. Græcorum literas ex Aegypto per Cadmum ad Græcos translatas eſſe, cum Aegyptijs in omnibus ſint ſimillimæ; quamuis non negem, poſterioribus tēporibus Ægyptios nonnullas à Grçcis viciſſim mutuaſſe, ac ſuo Alphabeto intuliſſe, quemadmodū in ſupplemēto Prodromi fusè oſtendimus, adeòque Copticum ſiue Aegyptiacum Alphabetum ad triginta duas literas excreuiſſe.

CAPVT VII.

De ſecundi, tertij, quarti generis literis Sapientibus vſitatis.

PRæter vulgaris Sapientię notas Ægyptij aliud characterum genus adhibebant; Quorum tamen multi non occurrunt inter obeliſcorum cæterorumque monumentorum reliquias. Hoc nos non incongruè Gnomicum ſiue parabolicum appellamus; Conſiſtebatque in certis ſententijs & documentis politicis, quæ arguto ſymbolorum apparatu exprimebant; Cuiuſmodi ſunt ea, quæ Horapollo poſteritati reliquit. Ad hanc claſſem quoque reuocantur ea, queis Pythagoram vſum legimus, de quibus & in præcedentibus actum eſt. Quæ & fusè proſequitur Clemens Alexandrinus lib. 6. ſtromatum. ita Horapollo per Oſtreum & Cancrum hominem, qui nullam ſui curam rationemque habeat, indicat; hominem verò ingluuie laborantem ſignificantes, ſcarum piſcem, ob ſummam huius piſcis voracitatem, pingebant; & ſic de cœteris, quæ apud citatum Authorem vide.

Gnomicæ literæ ſymbolicæ quæ.

Horapollo per oſtreum & cancrum, & per ſcarum piſcem quid indicauerit.

Hoc pacto Seſoſtris Rex Regiones, quas nulla ſibi facta reſiſtentia occupabat, in erectis columnis muliebria incidi curauit, per hæc ſymbola puſillum effœminatumq; incolarum animum tacitè ſignificando. Talia ſunt quę Herodotus de Pherone Seſoſtris filio recitat, eum ob ſacrilegium in Nilũ, contra cuius vndas ſagittam emiſerat, vindicta diuina multorum annorum cæcitatem incurriſſe, à qua oraculo Buti accepto liberari non potuerit, niſi oculos lotio lauiſſet mulieris, cuius rei, cum in propria primùm vxore, & deindè in multis alijs fœminis experimentum ſumpſiſſet, nec quicquam profeciſſet, tandem ſe in hortulani cuiuſdam vxore rei periculum feciſſe, & ſtatim ſanitati reſtitutum, omnes illas mulieres, quæ ad ſanitatem nihil illi contulerát adiumenti, in locum, quæ gleba rubra dicebatur congregatas, ibidem ad vnam omnes concremaſſe, præter Hortulani vxorem, quam & ſibi in vxorem deſpondit. Hanc hiſtoriam, vti omnia alia Sacerdotes non ad literam intelligebant, ſed ſub hac veluti allegoria quadam denotabant peſſimam huius Regis vitam. Erat enim adeò ſuperbus, vt nec DEOS nec ſacra, nec eorum miniſtros Sacerdotes quicquam curaret; ritus patrios deſpiceret, aliaque multa indigna faceret, ob quæ ſummam mentis cœcitatem incurrerit; per loti ũ verò mulieris ab oraculo præſcriptũ indicabatur, eum à luxurioſa vita frequenti quidem Sacerdotũ admonitione ſollicitatũ, at cùm nihil profeciſſent, tandem lotium vxoris Hortulani, Regi applicatum, ei viſum reſtituiſſe: per vxorem Hortulani denotabant Tellurem, quæ fructus non niſi ſtudioſè culta profert, quem laborem per hortulanum notabant: per vrinam verò dictam denotabant herbas, plantas, ſimiliaque, quibus ob ſummam temperantiam Sacerdotes vtebantur, quæ ſunt veluti quædam excrementa terræ, copioſa aquarum irrigatione naſcentia. Abſtinendo itaque ab immodica luxuria, dum vitam frugalem & temperantem

Seſoſtris cur muliebria ſaxis inſculpſerit.

Pheron ſacrilegus in Nilũ cæcitate percutitur.

Lotium mulieris Hortulani remediũ cæcitatis.

inſti-

inſtituit, paulatim lumen mentis recepit, ita ut quantò priùs in DEOS, eorumque ſacra iniquior fuiſſet, poſt mentis lumen receptum in eoſdem eſſet animo impoſterum deuotior, zeloque ardentior. Innumera huius argumenti ſymbola adducere poſſem ex vitis Regum Aegypti deducta, verùm cùm ea in Oedipo expoſuerimus, hic ijs repetendis tempus terendum non exiſtimauimus.

Tertij generis literatura. Porrò tertij generis literatura, erat partim ex ſimplicibus literis, partim ſymbolicis compoſitum. Certum enim eſt, Aegyptios non tantùm characteres vulgares ſymbolicis miſcuiſſe, ſed & integra verba immiſcuiſſe Copti ſermonis, vti paulò poſt videbitur.

4. genus literarum quid? Quartum genus literarum apud Aegyptios vſitatarum conſtabat meris ſymbolis, per animalia, homines, aues, inſtrumenta, herbas, partes humani corporis, figuras omnis generis myſticè expreſſis. de quibus Luc. lib. 3.

Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Nouerat, & ſaxis tantum volucreſque feræque
Sculptaque ſeruabant, magicas animalia linguas.

Aſtipulatur huic Alexander ab Alexandro, qui Aegyptios & Phœnices per multifarias diuerſorum animalium figuras literarum loco lapidibus inſculptas, primum mentis ſuæ ſenſus arcanaque effinxiſſe commemorat. Clariùs Diodorus Siculus lib. 4. *Sunt*, inquit, *Aegyptiorum literæ varijs animantibus, extremitatibuſque hominum atque inſtrumentis, ſed præcipuè artificum perſimiles; non enim ſyllabarum; ſed imaginum forma, eorum ſignificatione, vſu, memoria hominum tradita.* & paulò poſt. *Eodem modo & cæterarum corporis partium figura atque inſtrumenta aliquid certum notabant, quæ memoria hominum, longo vſu ac meditatione obſeruata, è veſtigio quid ea, exprimerent, internoſcebant.* Petrus

Petrus Crinitus. Crinitus quoque lib. 7. cap. 2. huiuſmodi rationem ſcribendi apud Aegyptios hanc fuiſſe ſcribit. *De literis Aegyptiorum, quæ hieroglyphicæ vocantur; cũ apud veteres Authores mentio eſt, tùm in obeliſcis etiamnum conſiderari hoc poteſt, in quibus figuræ iſtæ & effigies animalium diuerſorum, herbarumque fluuiorum & arborum ſculptæ, eius gentis philoſophiam deſignant. Nam in Obeliſcis Regum Seſoſtris & Pſamiſertao, qui in vrbem ex Aegypto deuecti ſunt, per eiuſmodi ſymbola & hieroglyphicas notas, rerum naturæ interpretatio adnotata eſt. Ita enim Aegyptiorum philoſophia creditur primò illuſtrata. Inter alias verò effigies, ſcarabæos, apes, fluuios, boues, vultures, aliaque id genus notare conſueuerunt. Porrò ipſa effigie apis ſymbolum Regis ſignabatur, quod is in ſubeundis vitæ officijs non minus iuſtitiæ aculeum, quàm dulcem mellis clementiam habere debeat. In vulture naturæ genium ac maieſtatem indicabant, quod inter has fœminæ duntaxat reperiantur.* Subſcribit huic Apuleius in ſua metamorphoſi, qui ait; *Veteres illos libros habuiſſe ignorabilibus literis prænotatos, partim figuris huiuſcemodi animalium, concepti ſermonis compendioſa verba ſuggerentes, partim nodoſis & in modum rotæ tortuoſis capreolatimque condenſis apicibus à curioſitate profanorum lectione munita.* Conſentiunt huic Chæ-

Chæremon & Horapollo. remon, & Horopollo, qui harum literarum in monumentis ſuis nonnulla

adhuc

adhuc veſtigia reliquerunt. Ammianus quoque Marcellinus, per Cœlium Rhodiginum lib.29. antiquarum lectionum cap.26. citatus, ait: *Huiuſmodi literas animalium figuris ac reliquis huiuſmodi corporibus ac ſignis conſtitiſſe. per perdices, contumelioſos monſtrare videntur (vt ait Cœlius) quoniam huiuſmodi aues ſenio confectæ, contumelia ſe afficiant; ſicuti anguilla inuidiam ſignificare videtur, quæ ita bonis infeſta omnibus eſt, vt anguilla piſcibus, quorum omnium ſocietatem & communitatem fugit. Hippopotami vngulæ deorſum verſæ impium, iniuſtum, ingratumque ſignificant. At Equus fluuialis, cum primùm per ætatem licuerit, patrem experitur viribus, quem ſi pugnâ ſuperarit, ac ſibi locum cedere animaduerterit, matrem init, vita patri conceſſa; Quod ſi victus pater minus ei permittat cum matre concubitum, tum patrem ſi ius robore viribuſq́, fretus, interimit, ac matrem comprimit.*

Ammianus Marcellinus.

Hippotami ſymbola.

Itaque non abſurdè ijdem Aegyptij ad inferiorem partem duas item pingunt eiuſdem Hippopotami vngulas, quo id homines intuentes, & quod de iſtiuſmodi bellua dicitur, cogitantes, ſint in referenda gratia promptiores. Ex hac doctrina videtur & illud eſſe depromptum, quod in Regum ſceptris ſupernè ciconiam figurabant, infernè verò hippopotamum, quo innuebant. vim iuſtitiæ parcæ, cum hippotamus animal ſit iniuſtiſſimum. fuit tantus autẽ huius per ſymbolica animalia ſcribendi pruritùs, vt omnes gẽtes eum quaſi ſui iuris fecerint. Cœlius Rhodiginus ſecutus Ammianum Marcellinum & Heliodorum, ait: *Aegyptios ad Aethiopes, quorum Coloni fuerunt, vſum horum characterum ſymbolicorum primum tranſtuliſſe;* quod & Diodorus lib.3.cap.1. innuit. & Volateranus lib.12. de Aegypto ſic dicit: *Illi etiam duplex ſcribendi genus; vnum quod vulgò dicunt; alterum quod Sacras literas appellant, ſoli Sacerdotes attingunt à parentibus per manus traditas, quas ab Aethiopibus, videlicet à Chus Chami filio, primo Aethiopiæ colono primùm accepère.*

Duæ Hippotami vngulæ.

Ciconiæ caput in ſceptris Aegyptiorum quid.

Cœlius Rhodiginus.

Diodorus.
Volateranus.

Alij ab Indorum ſapientibus eos illud ſcribendi genus didiciſſe aſſerunt; vti Arrianus, qui Indos olim dicit, alium literarum vſum neſciſſe, niſi illum, qui eſt per diuerſa animalia; quod & teſtantur recentiores Indicarum rerũ Scriptores, Maffeius & Iarricus, qui huiuſmodi characteres in multis adhuc Indiarum locis videri aſſerunt. Theſeus Ambroſius in appendice diuerſarum literarum aſſerit, ſe in manibus cuiuſdam Canonici Paleoti ciuis Bononienſis librum ex India aduectum Tygridis pelle coopertum vidiſſe, in quo *variæ hominum aliarum quoque rerum ac animalium figuræ tantum depictæ erant.* Cuiuſmodi ſunt libri illi ex Mexico allati, hominum animaliumque figuris variè transformati. qui etiamnum in Vaticana conſeruantur. Ex quibus apparet, hunc vſum literarum omnibus antiquioribus ſapientibus veluti communem fuiſſe, eumque adhibuiſſe potiſſimum ad ſapientiæ ſuæ excellentiæque admirationem apud poſteros excitandam. Marſilius Ficinus in Platonis Philebum Comment. cap.29. ait: *Quod eiuſmodi literarum vſus, iuxta Platonem & Plinium fuerit ſempiternus; proprios nihilominus & particulares characteres formaſque ſcribendi fuiſſe à diuerſis hominibus inuentas & introductas; ſic ait; Zoroaſter & eius Sacerdotes, vnam particularem ſcribendi methodum,*

Arrianus ait ab Indis characteres ex animalibus translatos.

Theſeus Ambroſius.

Marſilius Ficinus.

thodum, à vulgari multum diſcrepantem habuerunt. quà formatis de figuris ſignorũ cæleſtium, ſtellarum aliorumque ſiderum, characteribus, ſapientiæ ſuæ occultabant myſteria. Mercurius Triſmegiſtus exemplo Zoroaſtri edoctus, de non temerè cuilibet ſublimioribus ſapientiæ manifeſtandis myſterijs, inuentum Zoroaſtri ampliãs, nouũ excogitauit ζωοαλφάβητον, hoc eſt per diuerſi generis animalia plantaſq; confictum Alphabetum, quo Sacerdotibus ſolis in recondendis mentis arcanis, vti præcepit: quæ ſententia profectò non malè cum ijs, quæ ſuperius diximus congruit, cùm probauimus, Ægyptios ſapientiã ſuã primò ab Hebræis, id eſt à Zoroaſtro ſeù Chamo traditam ad Phœnices & hinc ad Græcos, à Græcis denique per vniuerſum orbem transfudiſſe. Nam, vt ſileam, interim ea, quæ Olaus Magnus Gothus in Septentrionali hiſtoria refert, de varijs literis & characteribus (qui in ſaxis, ac rupibus montium Angermanniæ ſub diuerſis animaliũ figuris exſculpti in hunc diem videntur) certè id vel maximè oſtẽdunt antiquorum nummi, diuerſæque monetæ, in quibus templa, deuictas vrbes, caducea, dextras inter ſe iunctas, Ianos bifrontes, quadrifronteſque, naues, manipulos, cornuacopiæ, capras Amaltheas, bigas, matrem Cybelem, apros, canes, ceruos, damas, tauros, leones, delphinos, hyppopotamos, ſerpentes, pileos cum pugionibus, libras, elephantos, lynces, tigrides, Mercuriolos petaſatos, lupas geminos alentes, ſolem, lunam, Romam ſepticollem, clauam Herculis, cerberum, cytharam, Marſyam excoriatum, tripodes, cupidines, crocodilos, agnos, pegaſos & alia propemodum infinita imprimere ſolebãt, de quibus copiosè Guilielmus Choul, Braſſicanus, Hulzius, alijque Antiquarij. qui profectò nihil aliud ſunt, quàm quædam hieroglyphica, quêis ab Ægyptijs edocti Romani quondam vtebantur.

Propagatio literarum Aegyptiacã. *Olaus Magnus Gothus.* *Medalia veterum ſymbolis prænotata ad ſimilitudinem Aegyptiorũ.*

Porrò characteres, quibus Cicero vtebatur in epiſtolis ſecretioribus, quoſq; Trithemius dicit ſimiles fuiſſe Ægyptijs, dici non poſſe nec deberi, ita oſtẽdo; Ciceronianæ notæ ſingulæ, ſingulis verbis & nominibus reſpondebant, quod apud Ægyptiorum ſapientes in hieroglyphicis multa ratione fit; cum in ijs ſingula ſuos proprios, & myſticos conceptus habeant; quod non fieret, ſi ſingula hieroglyphica ſingulis reſponderent vocabulis; accedit tùm, quod labor legendi quippiam huiuſmodi notis ſcriptum, tantus erat, vt vel ipſi, qui eos excogitârant, ob infinitam propè characterum multitudinem, vix ſemet extricare valuerint; Ægyptios autẽ non multitudinem characterum, ſed multitudinem rerum per paucos characteres ſignatarum quæſiuiſſe conſtat. Quam quidem ſcribendi conſuetudinẽ, vtrum primùm ab Hebræis; num hi ab illis acceperint alibi diſceptatum fuit, certũ eſt Moſen pleraque in ſacris literis myſticè exhibuiſſe. Et primò quidem, ſi phyſicam expoſitionem rerum conſideremus, videbimus, hũc myſticos ſcripturæ ſenſus transferre ad naturæ vniuerſitatem, ſiuè ad totius naturæ vires & opera, hoc eſt, ad materiam, formam, parteſque huius mundi ſenſibilis, dùm inquirit in diuinis eloquijs motum, ordinem & ornatum

Scriptura Ciceronis hieroglyphica. *Moyſes omnia ſua ferè ſub ſymbolis myſticè refert.*

ſphæ-

ſphærarum cœleſtium, qualitates elementorum, proprietates metallorum, virtutes plantarum & animantium mores; quam quidem exponendi viam ingreſſi ſunt præcipuè apud Hebræos inſignes quidam Exodi & Leuitici expoſitores: qui omnium penè rerum naturas in interpretatione horum voluminum explicarunt; differentes, quomodo Moſes ſecundùm triplicis mũdi conuenientiam, & vniuerſam rerum naturam, arcam, tabernaculum, vaſa, veſtes, ritus, ſacrificia, & reliqua myſteria ad Deum, & virtutes cœleſtes placandas, & ad expiandum hominem horum imaginem ordinârit. Huius explanationis exemplum ex Philone, Ioſepho, & Hieronymo ſuper Moſis tabernaculo potiſſimum ex Clemente Alexandrino collectum, hoc eſt: *Si quis tabernaculi Moſaici fabricam, & quæ in eo ſunt, contempletur, & ſingula non otiosè ſed prudenter conſideret; comperiet Moſem diuinum virum, in his omnibus repræſentaſſe quodammodo totius vniuerſi naturam. Oportebat enim, vt, qui tabernaculum manufactum DEO totius Orbis Authori, condere inſtituerat, ſimilitudinem earum rerum ſumeret, ex quibus mundus à DEO conditus eſt. Primum igitur omniũ ob hanc cauſam partitus eſt admirabilem tabernaculi ſui ſtructuram in partes tres, nempè in veſtibulum, aulam, & penetrale; ſiuè in atrium, aulam, & adyta; quæ nobis vniuerſitatem diuini opificij repræſentarent in tres partes, ſiuè in tres mundos diſtinctam; hoc eſt, in mundum hunc ſublunarem, quem nos incolimus, in proximũ huic cœleſtem mundum, & in ſupremum omnium illum vltramundanum; quem Theologi angelicum, Philoſophi intellectualem vocant, à nemine ſatis, vt Plato inquit, pro dignitate decantatum.*

Arca taberna culum, vaſa, veſtes, ſacrificia à Moyſe inſtituta quid

Exemplum phyſicæ expoſitionis in tabernaculo à Moſe deſcripto Exodi cap. 26. & 27

Prima igitur tabernaculi pars quod atrium ac veſtibulum appellatur, ſimulacrum præferebat huius ſublunaris mundi: ad cuius ſimilitudinem ſub dio poſita erat, nullo defenſa tecto vel vmbraculo, ſed imbribus, Solis calori, & frigori ſemper obuia; verſabanturque in ea promiſcuè non modò homines mundi & immundi, ſacri & prophani, ſed & omnifarij generis animalia, eratque in ea ob ſacrificia iugeſque immolationes, perpetua vitæ & mortis viciſſitudo.

Myſtici tabernaculi per partes expoſitio.

Prima pars veſtibulum

Secunda pars, ſiuè aula, quæ Sancta dicebatur, medium inter veſtibulum & penetrale locum occupans, totaque auri ſplendore fulgens, mundũ illum cœleſtem inter ſupercœleſtem, & ſubcœleſtem medium figurabat. Erat enim in eius auſtrali plaga candelabrum aureum, ſeptem ardentibus lucernis diſtinctum: quæ ſeptem ſignificabãt errantium luminarium motus. Nam Sol, Lunaque cum cæteris planetis longè à Septentrionalibus regionibus deflectentes, magis obſeruantur auſtralibus mundi partibus; inter has autem lucernas ea, quæ mediam candelabri ſummitatem obtinebat, tres ab vtroq; latere lucernas habens, ſolaris aſtri ſimilitudinem referebat. Sol enim quartum à ſummo pariter atq; infimo cœlo orbem poſſidens; & inter alia ſex errantia ſidera medius ſplendens, muſicum illud ac verè diuinum cœleſtium ſphærarum organum temperat.

Secunda Aula Sancta

Candelabrũ ſeptem lucernis fulgens.

Tertia pars Sancta Sanctorum.

Tertia verò tabernaculi pars omnium ſacratiſſima ac ſecretiſſima, quæ penetrale, adytum & ſancta ſanctorum vocabatur, figuram exprimebat ſupercœleſtis & angelici mundi, qui Angelorum, DEIque Optimi eſt habitaculum; vt enim ſecretum illud Moſaici tabernaculi adytum mortalibus erat inuiſibile & inacceſſum, neque vllus in id ingredi poterat, niſi ſũmus pontifex, qui nomen illud ineffabile tetragrammaton Iehoua in fronte geſtaret; ita in illum ſupercœleſtem ac diuinum mundum nemini fas eſt ingredi, & quæ in eo inuiſibilia, & incomprehenſibilia ſunt, introſpicere, & animo exactè comprehendere, niſi illi ſoli, quem adumbrat ſummus ſacrarum rerum antiſtes, præferens in fronte indicibile nomen Iehoua, quod exponitur; qui eſt, quique futurus eſt, & eſſe facit. Hic autem eſt ſupremus rerum omnium moderator DEVS, ſolus ipſe geſtans ineffabile nomen Iehoua, hoc eſt, ſemper exiſtens, & eſſendi vim cæteris tribuens, ſoluſque incomprehenſibilia ſupercœleſtis mundi eâdem, quâ ſeipſum comprehendit, ſapientiâ, pleniſſimè complectens. Arca etiam, quæ in adytis tabernaculi occultabatur, diuinam erga mundum prouidentiam, & gubernationem ſignificabat. Sicut enim arca deſtinata fuerat ſeruandis diuinæ legis tabulis, & virgæ Aaronis, & mannæ; ita in diuinæ prouidentiæ promptuarijs continentur omnes ſapientiæ leges, quibus tota creaturarum vniuerſitas gubernatur; virga & ſceptrum rectricis poteſtatis, quâ regitur; & manna liberaliſſimæ largitatis, quâ viuificatur & paſcitur. Cherubim verò arcam alarum flexibus ambientes, cœleſtes illas mentes ac beatos illos ſpiritus denotant, qui diuinam maieſtatem promptiſſimæ celeritatis obſequijs veluti alato ac veloci miniſterio ambiunt ac ſtipant. Sed hæc hactenus. Reſtat itaque vt dicamus Hieroglyphicos characteres, nihil aliud fuiſſe, quàm breuia quædã ſymbola, quêis paucis multa indicabant, vt in ſuperiori capite fuſiſſimè ex diuerſis Authoribus comprobatum eſt; & infrà in ipſa explicatione practica manifeſtè monſtrabitur. Atque in hiſce imitatores fuiſſe Hebræorum, Clemens Alexandrinus omnis antiquitatis conſultus, lib. 5. ſtromatum fuſiſſimè probat; verba eius ſunt: *Longum autem fuerit omnia proſequi prophetica & legalia, ea afferendo, quæ dicta ſunt per ænigmata. Iam enim confitetur occultationem, quæ in veteri templo ſeptem ambituum, quæ ad aliquid ſpectabat, apud Hebræos Relatio, & quæ erat in talari per varia ſymbola compoſitio, quæ referuntur ad ea, quæ apparent, ſignificans compoſitionem, quæ à Cœlo ad terram vſque pertingit; Et operimentum & velum, hyacintho & purpura, & cocco & byſſo erat variatum; ſignificabat autem quod natura elementorum obtinet DEI reuelationem; purpura enim eſt ex aqua, & byſſus ex terra; & hyacinthus aſſimilatus eſt aeri, cum ſit ater & obſcurus, ſicuti coccus igni. In medio autem operimenti & veli, quo licebat ingredi Sacerdotibus, erat ſitum thuribulum, ſymbolum terræ, quæ eſt ſita in hoc mundi medio, ex qua oriuntur exhalationes; ille quoque locus medius, qui eſt intra velum, in quem ſoli permiſſum erat pontifici ingredi ſtatutis diebus, & exterius atrium, quod patebat omnibus, Hebræi dicunt eſſe medium Cœli & Terræ, alij dicunt eſſe ſymbolum mundi, qui intelli-*

Margin notes: יהוה — Arca in tabernaculo, quid notauerit. — Cherubim quid denotauim arcæ incumbentes. — *Clemen. Alex.* — Myſticæ dictorũ explanationes iuxta Clementẽ.

telligentia percipitur & ſenſibilis. Sic explicata arca fœderis cum alatis Seraphim; habitum ſacerdotis magni ad ſimiles & myſticas naturæ interpretationes doctiſſime detorquens, ait, eum nihil aliud niſi ſignum mundi ſenſibilis fuiſſe; Septem quidem errantes ſtellas, quinque gemmas, & duos carbunculos ob Saturnum & Lunam repræſentaſſe. Eos autem qui conferunt ad eorum quæ hic ſunt generationem, diuinà prouidentià, & in pectore & humeris meritò deſcribit fuiſſe poſitos, per quos actio effectrix generationis eſt primus ſeptenarius; cùm pectus ſit habitaculum cordis & animæ. Trecenta porrò & ſexaginta ſex tintinabula à veſte talari pendentia ſignificabant annum; annum Domini acceptum prædicantem & reſonantem aduentum Domini. 366. Tintinnabula in veſte Sacerdotis, quid? Pectorale. *Pectorale verò vt conſtabat ex ſuperhumerali, & rationali, illud ſymbolum operis fuiſſe; hoc autem ſignificaſſe rationem, quæ eſt imago cæli, verbo & ratione facti. Lucidas verò ſmaragdi gemmas, ſuperhumerali infixas, Solem & Lunam, ait, ſignificare, qui ſunt adiutores naturæ. Duodecim autem iſtas, quæ ſunt in quatuor ordinibus locatæ ſuper pectus; Zodiacum vna cum quatuor anni conuerſionibus deſignaſſe.* Et poſt longum tandem diſcurſum, infert Ægyptios in ſuis ſymbolis fuiſſe Simias Hebræorum; cùm omnia eorum ſymbola nihil aliud, quàm excellentiam DEI, naturam Angelorum, totius denique mundi & vniuerſi naturam referre videantur; atque ideò ait: *Sphyngas in ſacris ponunt, ad indicandum orationem de DEO, naturà, ſimilibuſque eſſe obſcuram & ænigmaticam.* Cleme: Alex. Volaterranus Clementi ſubſcribens lib. 12. ſic ait: *Denique à dextro ad ſiniſtrum ſcribunt Aegyptij, dicuntque ſe hoc fermè modo rectè ſcribere. Græcos verò contra;* Volaterranus. Ex quo deprehendimus magnam ijs cum Hebræorum moribus, Prophetarum nominibus, præputij, & ſcribẽdi inſtitutis fuiſſe affinitatẽ; potiùs tamen exiſtimandum eſt, hæc Ægyptios ab eis mutuatos fuiſſe, dum ſimul quandoque viuerent.

CAPVT VIII.

De lingua Copta ſiuè Pharaonica.

HAbent Copititæ in vniuerſum literas xxxij, quarum figuras, nomina, poteſtates in frõte Onomaſtici Copti præfixas contemplare, atque hiſce Alphabetum ſuum conflant, quod quidem, cùm veterum Ægyptiorum alphabeto idem, ſi paucas literas dempſeris, eſſe in Prodromo oſtenſum eſt. Quemadmodum verò priſci Hebræi alphabetum ſuum diſponere ſolebãt, vt ipſæ literæ ſua myſtica conſtarent ſignificatione, & elementa literarum, rerum oĩn niũ oſtẽderent elementa, vti in Hebræorum Cabala fusè explanabit Oedipus; ita Ægyptij veteres degeneres cœteroquin à vera Hebrçorum propagine, proauorum tamen, vndè deſcenderant, veluti ſimiæ, eo ſuas literas ordine diſpoſuerunt; vt literarum, characterumq; figuræ diuerſę quidem eſſent; ſignificatio autem cum Hebræis in omnibus eſſet arcanorum prorſus analoga. Literæ Coptorum myſticæ. Hoſce veteres myſtagogos ſecuti ſunt poſteriores

Coptitæ, qui retento Alphabeto veterum, parallela quâdam ratione multa ſanè, quæ ſacroſanctæ fidei noſtræ myſteria concernunt, ſub huiuſmodi literarum figuris, numeris, & myſticis ſignificationibus ita abdiderunt, vt hoc ipſo priſcam illam hierophanticam ſapientiam in omnibus ſe affectaſſe innuerint; quod & Magnus ille Dionyſius Areopagita in myſticis ſuis libris de Diuin: nomin: c. 9. totus, ſi ita loqui fas eſt, ἱεροφαντίζων, hiſce, &

Dionyſius Areopagita.

ſimilibus verbis paſſim indicat; τὴν ψυχὴν σωματοειδῶς διέπλαττε, καὶ κεφαλὴν μὲν τὸν νόον, αὐχένα τὴν δόξαν, στῆθος τὸν θυμόν, γαστέρα δὲ τὴν ἐπιθυμίαν, σκέλη δὲ καὶ πόδας τὴν φύσιν ἐλέγομεν. *Mentem ſcilicet reſpondere capiti, opinionem ceruici, pectori animum, cupiditatem ventri, crura verò & pedes naturam denotare.* Quæ omnia ex mente Ægyptiorum hierophantarum dicta in hierogrammatiſmo de hieroglyphicis partium humani corporis ſymbolis fuſè oſtendemus.

Quid aliud baculus ille Tauticus Sancti Antonij manibus in ſimilitu-

Baculus Tauticus S. Antonij.

dinem T literæ efformatus denotat, niſi anſatam illam Serapidis crucem, ſalutis normam, rectitudinis ſymbolum, & futuræ veluti vitæ myſticam teſſeram? de quibus Prodromum fuſiùs tractantem conſule. Siquidem characteres hoſce myſticos Veterum, cùm primi illi Ægyptiorum Patres, inſigni rerum diuinarum notitiâ inſtructi, conſiderantes, magnam cum noſtris fidei myſterijs affinitatem habere deprehenderent, eos in vſum quoque ſacris ſuis ſtudijs, quibus vnicè incumbebant, congruum conuerterunt. Atque hoc ita eſſe ſatis, ſuperque demonſtrant epiſtolæ quædam

Epiſtolæ S. Pachomij & Theodori Symbolicæ.

Sancti Pachomij, & Theodori eius diſcipuli, quorum meminit Gennadius Maſſilienſis ſcriptor peruetus, ad diuerſa Ægypti Monaſteria exaratæ, quas non ita pridem detectas pro ſuo erga Rempublicam literariam affectu, mihi communicauit inſignis ille Lucas Holſtenius, philologus clariſſimus, & totius antiquitatis conſultus: In quibus veterum ſcribendi rationem prorſùs obſeruare videtur, dùm nunc latentis arcana diuinitatis, nunc occultum animorum cum DEO nexum, nunc vitæ ſanctè, beatéque inſtituendæ rationem abſtruſiſſimis ſanè metaphoris, paraboliſque intricatiſſimis, nunc ex forma, & figura literarum, jam ex numeris ſub eo latentibus, ſubindè ex ipſa literarum ſignificatione deſumptis, ita appoſitè deſcribit, vt Ægyptiorum Hierophantam, ſeû Pythagoram quendam Samium, ſua eructantem ſymbola te legere diceres. Meminit huius arcanæ ſcribendi

S. Cyrillus & Sozomenus.

rationis S. Cyrillus in quadam epiſtola ad S. Leonem Papam, & Sozomenus lib. 3. hiſt. Eccleſ. c. 23. vbi ait in tabula Pachomij, quam ab Angelo accepiſſe fertur, ſcriptum fuiſſe: Πᾶσαν δὲ τὴν συνοικίαν εἰς ἰκοσιτέσσαρα τάγματα διελεῖν καὶ ἐπονομάσαι ταῦτα τοῖς ἑλληνικῶν στοιχείοις. καὶ ὅπως ἔχει βίου καὶ ἤθους ἑκάστῳ τάγματι τὴν προσηγορείαν ἐφαρμόσαι, οἷον ἁπλουστέροις α μὲν ἀπὸ καλοῦντας; σκολιοὺς δὲ ζ, ἢ ξ, καὶ ἄλλους κατ' ὧς ἐκλαμβάνειν, ἴυστρος ὄντι πρὸς τὸ σχῆμα τοῦ γράμματος τὴν προαίρεσιν τοῦ τάγματος.

Monaſterium S. Pachomij in Aegypto juxtà 24. literas diuiſum

Totum Conuentum 24. Claſſes iuſſu angeli diſtinctum eſſe, & ſingulas Claſſes ſingulis literis Græcis vocatas: iuſſiſſe quoque, vt, v. g. ſimpliciores vocarentur α, vel ι, Vafri autem ſeù verſipelles ζ, vel ξ, vt alij aliarum literarum notis appellarentur. Prout forma literæ rationem vitæ claſſis cuiuſuis aptè videretur exprimere. In

vita

vita S. Pachomij ita legitur: *Præceptum quoque erat, vt iuxta numerum elementorum, & Græcarum literarum, viginti quatuor Monachorum turmæ conſtituerentur, ita vt ſingulis turmis imponerentur ſingularum nomina literarum, id eſt, ab α, & deinceps vſque ad ω; vt cùm interrogaret quis Archimandritam de aliquo in multitudine tanta, facili reſponſione cognoſceret, v. g. cùm diceret, qualis eſſet α, vel ζ; & rurſus λ, vel ϛ, vel σ, proprio quodam ſigno nominis literæ vniuſcuiuſque turmæ mores exprimeret, ſimplicioribus et innocentioribus ι et ι nomen imponens. Difficilioribus autem & tortuoſis ξ competenter accommodans, ita vt pro modo conuerſationis & præcepti, ſingulis turmis, literarum elementa concinnarent; ſolis ſpiritualibus hæc ipſa, quæ ſignificarentur, ſcire valentibus.* Verùm vt Lector aliquod ſaltem huius reconditæ ſcriptionis, eiuſque ſolutionis ſpecimen videat, viſum fuit hic vnicum tantum paradigma proponere: quod ex prima Sancti Pachomij epiſtola decerpſimus: ſic enim in quadam epiſtola ad Cornelium Archimandritam Monaſterij Mochanzæ ſcribit Pachomius: *Fac opus* ⲓⲁⲉⲇⲁ ⲯ *Pone* ⲇⲁⲗⲇⲁ *ante oculos tuos, vt benè ſit animæ tuæ. Cane* ⲕⲱ, *ne fortè ſeculum tibi cantet* ⲓⲱ ⲯ *Ne obliuiſcaris Kalendarum; &c. Numquid Kalendæ ſunt* ⲧⲁⲉ, ⲛⲓⲧⲁ *Paſcha*; & ſic de alijs, quæ nos ſubſidio linguæ Coptæ ita interpretamur. Myſticæ epiſtolæ S. Pachomij expoſitio.

Dùm igitur in epiſtolis ſuis dicit Abbas Pachomius, *Opus fac laudæ*, Vir Sanctus nihil aliud intelligit, niſi quòd ei, qui ad eminentem vitæ Religioſæ ſtatum vocatus eſt, omnia in ſimplicitate & ſinceritate cum intentione recta, ſine vllo ad proprium commodum, vtilitatemque reſpectu, peragenda ſint. Quòd enim μόνας inter numeros, id Iota inter literas Ægyptiacas, è qua, veluti omnium minima, cœteræ omnes literæ componuntur; ita ſincera & recta intentio, humiliſque coram DEO conuerſatio, cæterarum actionum, operationumque altiſſimarum in ſpirituali ædificio adhibendarum, primum veluti fundamentum eſt, cætera omnia componens. Vndè non immeritò pueris id ſanctus vir applicabat, qui cùm impolluti ab hoc ſeculo, nihil adhuc ex falſis mundanarum rerum illecebris guſtauerint, omnia puro naturæ inſtinctu, ſine vllo dolo, fuco, ac præpoſteræ intentionis verſutia peragere ſolent; cùm prætereà Iota lingua Ægyptiaca, nihil aliud, quàm paruulum denotet, an non appoſitè ad illud cœleſtis Magiſtri epiphonema: *Niſi efficiamini vt paruuli, non intrabitis in regnum cœlorum*, alludit? atque hoc primum eſt, quod tamen fuſiùs alijs enodandum relinquo. Interpretatio Characterũ. Iota litera quid ſignificat.

Cùm porrò in eadem epiſtola dicit: *Pone* Δ *ante oculos tuos, vt benè ſit animæ tuæ* nihil aliud denotare videtur, niſi perfectam diuinarum virtutum imitationem, juxtà illud: *Eſtote perfecti, ſicut pater veſter cœleſtis perfectus eſt*; quod fit per vnionem illam, conformitatemque intellectus, voluntatiſque noſtræ cum diuina. Cùm enim, Platone teſte, Δ figurarum omnium prima ſit, quòd reliquas omnes figuras, id eſt, omnium entium perfectiones, quæ ſunt veluti numeri quidam, & figuræ, componat, & in quam omnes reſol-

reſoluantur; Certè ſummâ ratione à priſcis Patribus id pro diuinæ eſſentiæ ſymbolo, diuinarumque perfectionum, & emanationum archetypo aſſumptum fuit: vti fuſiùs in noſtra Geometria hieroglyphica oſtendetur.

Δ quid notet

Δ igitur ante oculos ponendum eſt, id eſt, diuinarum perfectionum ſpeculum, & juxtà id reliquæ omnes operationes ordinandæ, vt benè ſit animæ: vt nimirùm per continuam eius contemplationem mereantur fieri conformes imaginis filij ſui. Siquidem nihil digniùs eſſe poteſt, quàm vt homo Conditoris ſui ſit imitator, & ſecundùm modum propriæ facultatis executor: vt pulchrè demonſtrat Angelicus Doctor Opuſc. 65.

ⲓⲱ quid?

Cùm porrò ſinceris DEI ſeruis corruptibilis carnis pondere preſſis, necdum ad ſtabilem illam æternæ beatitudinis, perfectæque vnionis cum DEO connexionem aſcendere liceat, hinc canendum ⲓⲱ, ſuadet ne ſeculum impudentiſſimum ⲓⲱ, ipſis canat. Eſt autem ⲓⲱ, in lingua Ægyptiaca nihil aliud, niſi vox lugentis, ſicuti ⲓⲱ, vox intenſè gaudentis; dùm per continuos gemitus & lachrymas ad dilecti præſentiam; & intuitiuam fruitionem adſpirant, dùm omnia huius mundi arbitrantur vt ſtercora, dummodo Chriſtum lucrifaciant; juxtà illud cœleſtis Magiſtri: *Sed quia hoc locutus ſum vobis, triſtitia impleuit cor veſtrum, ſed triſtitia veſtra conuertetur in gaudium*; videlicet, vbi poſt ærumnoſam huius vitæ vſuram, veræ & æternæ beatitudinis centrum fueritis conſecuti.

Per Kalendas intelligit vocationem ad ſtatum Religioſum ex ſeculari conuerſatione: dicebatur autem Kalenda, eò quòd Kalendis menſium, ſiue primâ die vniuſcuiuſque menſis, memoria huius tam inſignis beneficij celebraretur, quam conſuetudinem adhuc in Ægyptiacis Monaſterijs vigere audio; Vocatque T, eò quòd huiuſmodi vocatio, ſalutis, quam T, notat, pignus quoddam; & ſignaculum ſit, quo filij DEI, & commenſales Chriſti diſtinguerentur à filijs tenebrarum, mundi huius. Per H, heta autem paſcha illud intelligit, quo in Regno Cœlorum amici DEI edent & bibent ſuper menſam Chriſti, replebũturque ab vbertate domus DEI & torrente voluptatis potabuntur, videlicet in beatiſſimis illis æternitatis atrijs. Atque hæc ſunt, quæ breuiter Lectori circa myſticas literas S. Pachomij indicare volui; certè ipſa genuina verba libenter hoc loco apponerem. Verũ cûm plura ea præſupponant ad myſticum Alphabetum, characterumque arcanorum rationes ſpectantia, quam, vt hoc loco, vbi quantum fieri poteſt, ſuccincti eſſe conamur, pro temporis anguſtia tractari queant; ne res ex ſe & ſua natura obſcuras, coactâ quâdam breuitate, majori caligine inuolueremus, ea conſultiùs Oedipo illi noſtro fido ænigmatum interpreti reſeruare viſum eſt; vbi abſconditos harum Epiſtolarum theſauros, DEI gratiâ, nos integrè eruturos confidimus.

T quid notet?

H quid notat

Vtrũ lingua Græca ab Aegyptijs proceſſerit.

De Literis igitur hactenus, nunc ad ipſam linguam Coptitarum tranſeamus, de cuius Ethymo cùm ſatis, ſuperque in Prodromo tractatum ſit, id tantum breuiter hoc loco diſcutiendum reſtat; vtrum lingua Græca ab ip-

ſis Ægyptijs proceſſerit, vtrum non? Certè literas ab Ægyptijs primùm per Cadmum ad Græcos tranſlatas, ex Herodoto in Terpſichore & Clio patet; quæ & ideò: φοινικήια γράμματα κάδμου dicuntur; Vndè & conſenſus ille vetuſtiſſimus totius Græciæ ſatis conuincit, literas à Cadmo Græcos accepiſſe, neque cauſa eſt, cur rem tam manifeſtam aut negemus, aut Zetzæ neganti aſſentiamur: qui duplici argumento probare nititur, Græcos ante Cadmum literas habuiſſe priores, quod oraculùm redditum fuerit Cadmo: φράζεο δὴ τὸν μῦθον ἀγήνορος ἔκγονε κάδμος. Alterũ argumentũ, quod Bellerephon antiquior Cadmo ſcriptas tabellas de ſua cœde attulit; vtrumque argumentum futile eſt, & â Poëtis vtrumque fictum. Quare Cadmeæ literæ vocatæ, ſi Cadmo Authori acceptæ non referuntur? Et ſi Cadmus author eſt, aut ſaltem primus doctor & index earum in Græcia, quomodò ante Cadmum literas habuêre Græci, cùm vetuſtiores nuſquam, quã καδμεῖα γράμματα vocabantur; quibus omnibus ſubſcribit Clemens Alexandrinus lib. 1. ſtromatum, κάδμος δὲ φοίνιξ ἐστὶν, ὁ τῶν γραμμάτων ἑλλήνων εὑρέτης, ὥς φησὶν ἔφορος. Vndè etiã Herodotus ſcribit literas fuiſſe vocatas Phęnicias: fuiſſe autem Cadmum & Phęnicẽ Ægyptios, eoſque, S. Hieronymus teſtatur, tẽporibus Ioſue floruiſſe, Cadmũ vna cum fratre Phęnice Thebis Ægyptiorum, vndè oriundi erant, in Syriã profectum fuiſſe; vt veriſimile ſit, tempore Othonielis è Phœnicia in Græciã veniſſe, atque ibi in memoriam Thebarum Ægyptiarum, Thebas Bęotias condidiſſe, relicta fratri Phęnici Phęnicia, à quo & nomen obtinuit. Ægyptij autem viri literas alias, quàm quas à puero in Ægypto didicerant, tradere non potuêre. Cadmum igitur fuiſſe primum illum, qui Gręcos literis Ægyptijs perfectè imbuit, nulli dubium eſſe debet. Fuiſſe autem in Græcia ante Cadmum ſemẽ quoddam ſeu rudimentum aliquod harum literarum, fuiſſeque iam tunc in Græcia doctiſſimos Viros, ex Philone in præcedentibus patuit, qui refert in vita Moyſis, ex Græcia ad eius inſtructionem, doctiſſimos quoſuis magnis promiſſis vocatos fuiſſe; vel itaque proprias tunc temporis habuere literas, ſiuè, à Cecrope primo Athenienſium Rege, ex Ægypto illatas, ſiue ante eum ab Inacho introductas, vndè fabulam poſtea emerſiſſe (literas Græcos habuiſſe ante Cadmum) veriſimile eſt; ſiquidẽ Cecrops & ipſe Ægyptius, Cadmo vno ferè ſæculo antiquior, & Moſi, teſte Euſebio σύγχρονος; ideò Tetza teſte διφυὴς dictus fuit, quod Græcam & Ægyptiacam Linguam ex æquo calleret; hunc etiam βουλατρείαν ex Ægypto in Græciam, vna cum alijs cerimonijs tranſtuliſſe author eſt Pauſanias; de quo & Tetzes ita canit:

Cadmus græcarum literarum inuentor

καδμεῖα γράμματα

Clemen. Alex.

Cadmus & Phœnix Ægypt. origine

Cecrops Athenienſium Rex cur διφυὴς dictus

> Πρῶτος ἁπάντων Ἀττικῆς ὁ Κέκροψ βασιλεὺς
> ὁ πρῶτος ὁ καλούμενος καὶ διφυὴς τοιῶσε
> ἢ ὅτι μέγεθος ἀνδρῶν δύο πρὸς μῆκος εἶχεν
> ἢ ὡς ἑλλάδος ἔμπειρος καὶ Αἰγυπτίας γλώσσης

Primus omnium Atticæ Cecrops Rex, & primus, qui vocatur διφυὴς, *eò quòd magnitudinem virorum duorum in longum haberet, & quod Græcæ & Aegyptiacæ linguæ peritus eſſet.*

Lite-

Vtrũ lingua Aegyptia à Græca proceſſerit, num contra.

Literas igitur Græcas ab Aegyptijs primùm profectas, ex dictis patet, de quibus in Oedipo fuſiſſimè. Vtrum autem lingua Græca quoque ab Ægyptiaca proceſſerit, meritò quiſpiam dubitare poſſet; affirmatiuam in Prodromo capite quarto aſſeruimus. Verum quotidiana experiẽtia inſtructior tandem comperi, linguam Aegyptiacam ex matribus vnam αὐτοχθῶν cum nulla alia affinitatem, quantum quidem ex idiotiſmo, coniugatione, & inclinatione nominum colligere licuit, habere: neque nos mouere debent vocabula ἑλληνισμὸν redolentia, voceſque græcanicæ paſſim in Lexico occurrentes. Siquidem huiuſmodi vocum cum Copticis vocabulis commiſtionem, primùm Alexandri Magni, & reliquorum ex Ptolemaica ſtirpe prodeuntium Regum, Aegypto potiuntium temporibus, ex frequẽti, quod ipſis cum Græcis vltro citroque comeantibus, trecentorum & amplius annorum ſpacio intercedebat, commercio contigiſſe, alibi fusè docemus, & Coptitæ circa id à me conſulti id ipſum affirmant.

Non itaque verba mea in Prodromo Copto hoc ſenſu intelligi velim, quaſi aſſeuerem, Græcam linguam ad Aegyptiam eâ ſe ratione habere, vt Chaldæa v. g. lingua ad Hebræam, aut Italica ad Latinam, ſicuti quidam opinati ſunt; quarum hanc Latinæ, illam Hebraicæ linguæ filiam eſſe, nemo niſi dictarum linguarum imperitus inficiabitur: non enim ſentio Græcam ab Aegyptia originem ſuam immediatè traxiſſe; multò minus Græcã linguam Aegyptiam corruptam dicendam arbitrer. Sed totam ſimilitudinem vtriuſque ad inuicem ex vocum commiſtione, vt dixi, contigiſſe is nouerit, qui vnam cum altera ἀκριβέστερος contulerit. Poſſunt enim aliquæ linguæ ijſdem vocibus alteri linguæ vſitatis vti, etiamſi ipſæ quoad ſubſtantiam toto, vt aiunt, cœlo diſcrepent; ita Germanica multas voces Latinas, Italicas, Gallicas interſerit; Latina quoque Græca vocabula libens ſuſcipit, cùm tamen vtraque diuerſiſſima ſit ab ijs linguis, à quibus mutuatur, quæ fuſiùs alibi tractata reperies. Quin & lingua Copta non Græcis tantùm vocabulis, ſed & Latinis, Arabicis, Hebraicis, Samaritaniſque, ex vicinarum, vt reor, nationum conſortio vtitur; quæ omnia Lexicon hoc noſtrum per ſequentia paradigmata declarat.

Miſtura linguarum exterarum in Copta concurrentium.

Ab Hebræis mutuatæ hæ Coptæ Voces.

חמר	*Ghomer*	ⲡⲓⲕⲟⲙⲟⲣ
סקל	*Siclus*	ⲥⲉⲕⲗⲟⲥ
כר	*Corus*	ⲡⲓⲕⲩⲣⲟⲥ
כור	*Regio*	ϫⲱⲣⲁ
תימן	*Auſter*	ⲧⲉⲓⲙⲁⲛ

A Sa-

A Samaritanis hæc mutuò accepit.

[illegible]	*Creauit*	ⲧⲁⲗⲙⲏϫ
[illegible]	*Nablum*	ⲛⲁ̀ⲃⲗⲁ
[illegible]	*Libra*	ⲗⲩⲇⲣⲁ̀
[illegible]	*Bathus*	ⲡⲓⲃⲁⲧⲟⲥ

Coptitæ à Latinis ſequentes.

ⲡⲓⲇⲟⲩϫ	*Dux*
ⲡⲓⲡⲣⲉⲧⲱⲣⲓⲟⲛ	*Prætorium*
ⲡⲓⲕⲟⲩⲣⲁⲧⲱⲣ	*Procurator*
ϯⲕⲉⲗⲗⲏ	*Cella*
ⲕⲁⲥⲧⲣⲟⲛ	*Caſtrum*
ⲡⲓⲥⲕⲁ̀ⲗⲗⲁ	*Scala*

Coptitæ ab Arabibus has ſequentes:

ⲡⲓⲧⲟⲙⲟⲥ	*Tomus*	الطومس
ⲡⲓⲭⲁⲣⲧⲟⲥ	*Charta*	القرطال
ⲉⲣⲅⲁⲛⲇⲁⲣⲁ̀	*Centenarius*	القنذار
ⲟⲩⲕⲁ̀ⲣⲧⲁⲗⲗⲟⲥ	*Cartallus*	القرطس
ⲧⲁⲃⲟⲟ	*Pauo*	الطووس
ⲡⲓⲧⲟⲙⲁⲣⲓⲟⲛ	*Codex rationum*	الطومار

Et ſic de cœteris quamplurimis, quę in hoc dictionario Copto paſſim occurrerunt, ſtatuendum eſt. Manet igitur, linguam Aegyptiacam, excepto charactere, toto Cœlo à Gręca diuerſam eſſe. Reſtat hoc loco dilucidandũ, quomodo hęc lingua apud ſolos Coptitas manſerit; contigit id ea, quę ſequitur, relatione Coptitarum. Linguam Coptam, videlicet, maximè floruiſſe tempore Seſtris, id eſt, Seſoſtris Regis Aegypti, eam verò declinaſſe in occaſum poſt Cambyſis, vti in vniuerſam Aegyptum ſibi ſubiugatam, ita & in antiquitatum, literarumque monumenta ſęuientis tyrrannidem; atque hanc fuiſſe primam cladem; altera clades, quę ab hominum memoria eam penè aboleuit, fuit Græcorum in Aegyptios imperium, nobiliſſimæque Bibliothecæ Alexandrinæ, per incendium omnibus ſæculis deplorandum interitus, quo præſtantiſſimorum lingua Copta conſcriptorum Codicum, innumera perierunt exemplaria, nec quicquam remanſit deindè, niſi paucula inter Sacerdotes & patriorum

Quando maximè floruerit lingua Copta.

rituum ſectatores, quædam veluti aſſumenta, ex tam celebri naufragio relicta. Deficientibus verò paulatim ſacerdotibus, ritibuſque Aegyptijs, ita quoque hæc lingua paulatim defecit, vt vix eiuſdem veſtigium amplius ſupereſſe videretur: donec poſt ſalutiferum Chriſti aduentum Gentiles Aegyptij luce Sacri Euangelij illuſtrati, relictas veluti tabulas, patriæ, inquam, linguæ fragmenta colligentes, vt potuerunt in integrum, ne lingua primæua, ac tot tantiſque ſapientiæ notis inſignita prorſus peſſum iret, reſtituere conati ſunt, quam & in album doctrinalium idiomatum referentes, ea in ſacris, eccleſiaſticiſque codicibus conſcribendis impoſterum vſi ſunt. Cur verò ſolam Coptam, non Arabicam, aut Græcam, in ſacrorum vſum reſeruauerint, cauſa fuit, partim naturalis erga patrium idioma affectio, partim vt hac lingua natiua, Eccleſia Aegyptiaca à cœteris Eccleſijs Orientalium, veluti nota quâdam, diſtingueretur, neúe Chriſtianæ fidei myſteria ab infidelibus contaminarentur, ea ſub lingua propria conſultò abdere viſum fuit. Quod & Syros Maronitas in hunc diem charactere ſuo (Karſuni) facere notiùs eſt, quàm dici debeat.

Coptæ linguæ viciſſitudo.

DIGRESSIO.

Vtrum Hieroglyphicis Symbolis Ægyptij ſubinde inſeruerint characteres, & nomina linguæ vulgaris, Ægyptiacis Characteribus ſcripta.

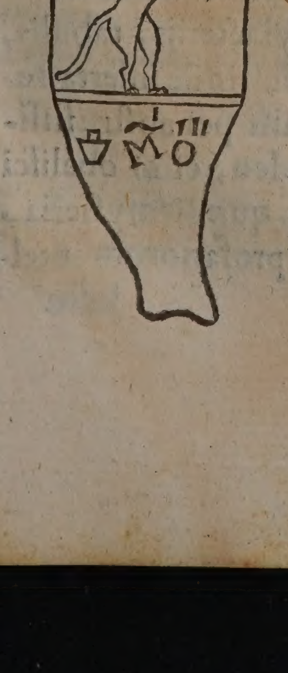
Magnum ſanè dubium Lectori curioſo hoc loco proponimus, cui diſſoluendo, vti multorum annorum ſtudio, & inueſtigatione incubuimus, ita mirùm quoque dictum eſt, quantum torſerit ingenium meũ; ex continua tamen hieroglyphicorum characterum ad inuicem combinatione, id tandem me conſecutum eſſe exiſtimo, quo nodum hunc gordium me diſſecare poſſe confidam.

Dico itaque primò Ægyptios non ita ſacris, & zoomorphis characteribus vſos eſſe, vt non ſubindè vulgaris alphabeti literas, & nomina hieroglyphicis notis inſeruerint; ita vt hieroglyphica literatura non ex myſticis tantùm, ijſque abſtruſis Characteribus, ſed ex vulgaribus coaluerit, quod ita oſtendo: Primò ex præcedentibus luculenter patuit; Alphabetum Ægyptiacum à Mercurio non caſu, ſed myſticâ quâdam ratione, literis ex ſacrorum animalium membris, ſitu, inceſſu, actionibuſq; deductis, conſtructum eſſe; imò pleraque hieroglyphica in eaſdem literas transformatas eſſe, teſtantur obeliſci, abaci, & omnia penè fragmenta, quæ hucuſque

que ſuperſunt. Et prima idem litera A, vt hîc è latere patet, Αγαθοδαίμων in omnibus paſſim obeliſcis, vti & in noſtro hinc indè inſerta ſpectatur. Ex literis verò ϣ, V, λ, ϥ, ϫ, ϯ, ξ, ζ, N, O, C, ſimilibuſque nihil magis obvium, vt in decurſu Operis videbitur. De hiſce igitur nullum prorſùs dubium eſt. In hoc tantùm difficultatis cardo verſatur, vtrũ nomina quoque rerum ijs expreſſa hieroglyphicis inſeruerint. Quæ vt dilucidentur; Notandum Ægyptijs in more poſitum fuiſſe, vt exactè in vltimo libro docebitur, ſtatuas Deorum eo ſitu fabricari, vt ipſe ſitus, nomen Genij, quem notaret, exprimeret. Exemplum primum dedimus libro IV. in hierogrammatiſmo Arietis; vbi *Ammun* fœcunditatis rerum præſidis nomen & characteribus vulgaribus, & ſimul myſticis expreſſé ſpectatur in formam Amuleti, vt hîc è latere, vbi primo loco ponitur caput Arietis, poſt quod ordine ſequuntur quatuor literæ A M ϣ N, quibus & nomen DEI exprimitur, & ſimul ſingulæ literæ ſuam myſticam ſignificationem obtinent. Verùm figuram eiuſq; interpretationé vide lib. IV. in hierogrammatiſmo Arietis. Et in Prodromo fol. 232. Alterum producimus in V. libro Schematiſmo ſecundo lateris Orientalis, vbi figura humana numero 14. ſignata, ſitu exprimit & Genium, & nomen Genij, hoc eſt, ⲙⲟϥϯ. Et in varijs alijs locis obeliſci noſtri hujuſmodi monogrammata ſpectantur, nomina Deorum, quos exhibent, exprimentia, quæ cùm paſſim in V. libro occurrant, eo Lectorem relegamus.

Alterum videre eſt, in mumia quadam Illuſtriſſimi Petri della Valle Equitis, in qua inter cætera hieroglyphica inuenitur quoque hoc nomen inſertum; ⲉⲩⲧⲏϫⲓ. quod Ægyptiacè idem notat, ac *proſperetur*. Tertium inuenitur in tabula Bembina in vltimæ ſelidis penultima figura, in qua ſcarabæus Andropomorphus tabulam Chelis ſuis tenens hoc nomine Ægyptiaco notatum ϥⲩⲗⲟ. Verùm de hiſce vide, quæ fuſiſſimè in Prodromo à folio 222. vſque ad fol. 261. tradidimus; vbi & multa alia huius gemmis reperies.

Quartum habetur in fragmenta quodam ſimulachri Ægyptiaci, quod ex Muſæo ſuo inſtructiſſimo depromptum olim mihi communicauit D. Carolus de Vintimillia Patritius & Eques Panormitanus; in quo ſu-

pra Cynocephalum ſtantem, ſyſtroque inſtructum, ponuntur hæc verba, ⲙⲁⲣⲉⲥϯ ⲯⲩⲭⲏ, hoc eſt, *veniat anima.* Inferiùs vero hæc verba; — ϯⲱⲛϧ ⲙⲱⲟⲩ — ideſt, ϯⲱⲛϧ ⲙⲱⲟⲩ, *vita aquæ.* Quod vas niloticum ſeparatè appoſitum, pulchrè declarat; & Cynocephalus quidem Lunam denotat orientem, ſyſtrum malignæ poteſtatis auerruncationem, quaſi diceret, veniat anima, ſiuè Genius humoris ſacri, diſpellatque omnem vim nociuam; ſic enim aquæ vitam debitam acquirent.

Quintum habetur in quodam Phylacterio, quòd olim immortalis memoriæ vir D. Nicolaus Fabricius Peireſcius interpretandum mihi tranſmiſit; in cuius medio Sol & Luna, portæ, quam ⲡ Coptum refert, incluſi ſpectantur, quam portam à 4. partibus 4. ſtatuæ hieroglyphicæ eius generis, quę paſſim in omnibus obeliſcis obuia ſunt ſtipãt; quibus ſingulis apponũtur nomina Ægyptiaca, vt ſequitur: ⲉⲙⲫⲉⲛϯ ⲛⲉⲫⲙⲉⲛϯ ⲓⲉⲫⲁⲃϯ ⲫⲣⲓⲥ quæ ſunt nomina 4. mundi plagarum cardinalium; totum ſchematum apparatum tandem ſerpens caudam ore mordens comprehendit. Per |ⲞⲤ| quidem nihil aliud ſignificant, quàm Solem, & Lunam, qui Character μονόγραμμος eſt, idemque ſignificat, quòd vocabulum ⲡⲟ̄ⲥ, hoc eſt, *Dominus*. per ſymbolicum verò ⲡ innuunt domus mundanæ portam, per Ȯ Solem, & per Ⲥ Lunam, teſte Clemente lib. 5. Stromatum, juxtà Scripturam, videlicet Aegyptijs vſitatam, appropriatam rebus ſiuè κυριολογικὴν. Per ſerpentem caudam mordentem, & in circulum conformatũ, teſte Horo, ſpiritũ denotant mundanum omnia ambiẽtem, annorum, & temporum, ſiuè æui Authorem, quibus quidem argutè indigitauerunt, dominos mundanæ huius domus, temporiſque à ſupremo mundi Spiritu, hoc eſt, prę̨ſides Solẽ, & Lunã in medio cõſtitutos eſſe, vt omnes partes mundi, ab hiſce benignè influentibus participarent, vndè & ⲡ inferiùs apertum eſt, ad ſignificandum influxum & emanationem ex ſuperioribus in inferiora fieri, non contra; ϥⲛϯ verò vnà cum ſtatuis hieroglyphicis vnicuique plagæ adſcriptis, indicat Genios iſtarum plagarum præſides; vti nomina Ægyptiaca ijs adſcripta luculenter docent. Verùm hoc ſchema in ſupplemento Prodromi Copti fol. 529. fuſiùs explicatum conſidera. Sed meritò hoc loco quiſpiam dubitare poſſet, cur in phylacterijs, tabulis, mumijs, ſtatuiſque hieroglyphicis hæc tantùm nomina ſubindè inſerta reperiantur, nunquam tamen vllum nomen huiuſmodi, niſi per abſtruſiſſimam transformationem in obeliſcis ſpectetur. Reſpondeo, cùm obeliſci ſolorũ ſacerdotũ opus fuerint, vt pote in quibus altiſſima quæuis myſteria poſteris admirationi futura, referrẽt; vti ad ea religioſo, à profanorum intel-

lectu

lectu abſcondenda, jurejurando tenebantur, ita ſumma quoque cura, ne quicquam in ijs vulgare, nihil plebeis idiotiſque peruium poneretur, vetabant. Statuis verò, tabulis, amuletiſque fabricandis, cùm non ſacerdotes tantùm, ſed & plebei incubuerint, mirum non eſt, in hiſce ſubindè nomina Aegyptiaca pura hieroglyphicis mixtim inſerta eſſe.

Patet igitur ex hoc diſcurſu, Aegyptios vulgarem linguam hieroglyphicis non miſcuiſſe, non quòd, vt quidam perperam volunt, ij alios, præter hieroglyphicos characteres, non habuerint; ſed ne ſublimibus ſuis conceptibus per myſterioſam literaturam hieroglyphicam indicatos, vulgaribus elementis præiudicare viderentur. Verùm cùm de hiſce ex profeſſo in Oedipo, DEO dante, acturi ſimus, hic ea tantum paucis indicaſſe ſufficiat.

CAPVT IX.

Quid in interpretatione Obeliſci Pſemmoſertao præſtiterit Hermapion, & vtrum attigerit verum Sacerdotum Ægyptiorum ſenſum.

POſt tot ſecula vnum inuentum legimus, qui Obeliſcorum interpretationem molitus ſit; & is fuit Hermapion. Obeliſcus igitur, quem in gratiam Auguſti, cuius tempore viuebat, interpretandum ſuſceperat, fuit, quem Plinius Senneſerteum vocat, à Rege Pſammirtao erectus, iſque eſt, qui olim in Circo maximo ab Auguſto conſtitutus, modò ante ædes Diuæ Virginis, vulgò *del Popolo* in via Flaminia hieroglyphicis ornatiſſimus ſpectatur. Huius interpretationem citat Ammianus Marcellinus libro ſuarum hiſtoriarũ; verùm, vt ſolidiùs de eiuſmodi interpretatione iudicium formare poſſimus, primò interpretationem eius hoc loco adducemus. Verba itaque prædicti Ammiani hæc ſunt; *Secutæque ætates alios tranſtulerunt; quorum vnus in Vaticano, alter in hortis Saluſtij, duo in Auguſti monumento erecti ſunt; Qui autem notarum textus Obeliſco, Hermapionis librum ſecuti interpretatum literis ſubiecimus Græcis.*

Ammianus Marcellinus.

Hermapion interpres Obeliſci Senneſertei.

ΑΡΧΗΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΔΙΕΡΜΗΝΕΥΜΕΝΑ ΕΧΕΙ.
ΣΤΙΧΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Τάδε λέγει ἥλιος βασιλεῖ Ραμέστῃ· δεδωρήμεθα, ὃν πᾶσαν οἰκουμένην μετὰ χαρᾶς βασιλεύειν, ὃν ἥλιος φιλεῖ, καὶ Ἀπόλλων. κρατερὸς φιλαλήθης υἱὸς Ἥρωνος θεογέννητος κτίστης τῆς οἰκουμένης, ὃν ἥλιος προέκρινεν ἄλκιμος Ἄρεως βασιλεὺς Ραμέστης. ᾧ πᾶσα ὑποτέτακται ἡ γῆ μετὰ ἀλκῆς καὶ θάρσους. βασιλεὺς Ραμέστης, ἡλίου παῖς αἰωνόβιος.

Verſus Primus.

HAec ſunt, quæ Regi Rameſti donauimus, quem totum terrarum Orbem gubernans Sol & Apollo amat fortis, veri amator, Heronis filius ex DEO genitus,

Con-

Conditor Orbis terrarum, quem Sol ſelegit fortis Martis Rex Rameſtes; cui cum fortitudine & audacia ſubordinatus eſt Orbis terrarum Rex Rameſtes filius Solis immortalis.

ΣΤΙΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ἀπόλλων κρατερὸς, ὁ ἑστὼς. ἐπ' ἀληθείας δεσπότης διαδήματος τὴν Αἴγυπτον δοξάσας κεκτημένος, ὁ ἀγλαοποιήσας ἡλίου πόλιν, καὶ κτίσας τὴν λοιπὴν οἰκουμένην, καὶ πολυτιμήσας τοὺς ἐν ἡλίου πόλει θεοὺς ἀνιδρυμένους, ὃν ἥλιος φιλεῖ.

Verſus Secundus.

Apollo fortis is, qui reuera Dominus eſt diadematis, & Aegyptum gloria à ſe cumulatam poſſedit; is qui Solis vrbem ſplendidam fecit, & reliquum orbem terrarum condidit, & ingenti honore proſecutus eſt in Solis vrbe DEOS collocatos ac poſitos, quem Sol diligit.

ΣΤΙΧΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Ἀπόλλων κρατερὸς ἡλίου παῖς παμφεγγής, ὃν ἥλιος προέκρινεν, καὶ Ἄρης ἄλκιμος ἐδωρήσατο. οὗ τὰ ἀγαθὰ ἐν πάντι διαμενῇ καιρῷ, ὃν Ἄμμων ἀγαπᾷ πληρώσας τὸν νεὼν τοῦ φοίνικος ἀγαθῶν. ᾧ οἱ θεοὶ ζωῆς χρόνον ἐδωρήσαντο. Ἀπόλλων κρατερὸς υἱὸς ἥρωνος βασιλεὺς οἰκουμένης Ραμέσης, ὃς ἐφύλαξεν Αἴγυπτον τοῦ ἄλλου ἔθνους. ὃν ἥλιος φιλεῖ. ᾧ πολὺν χρόνον ζωῆς ἐδωρήσαντο θεοὶ, δεσπότης αἰωνόβιος.

Verſus Tertius.

Apollo fortis Solis filius, totus lucidus, quem Sol diligit, & Mars ſtrenuus donauit; cuius bona omni tempore permanent. Quem Ammon diligit, cum donari is expleuerit Phœnicis delubrum; Cui DEI vitæ tempus largiti ſunt. Apollo fortis Heronis filius, Rex Orbis terrarum Rhameſtes, qui ſeruauit Aegyptum poſtquam aliam gentem ſuperauiſſet. Quem Sol amat; cui longum tempus vitæ Dij largiti ſunt, dominus Orbis terrarum, Rhameſtes immortalis.

ΑΛΛΟΣ ΣΤΙΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Ἥλιος θεὸς μέγας δεσπότης οὐρανοῦ δεδώρημαί σοι βίον ἀπερίσκορον, Ἀπόλλων κρατερὸς κύριος διαδήματος ἀνείκαστος, ὧν ἀνδριάντας ἀνέθηκεν, ἐν τῇδε τῇ βασιλείᾳ δεσπότης Αἰγύπτου, καὶ ἐκόσμησεν ἡλίου πόλιν, ὁμοίως καὶ αὐτὸν ἥλιον δεσπότην οὐρανοῦ, συνετελεύτησεν ἔργον ἀγαθὸν ἡλίου παῖς βασιλεὺς αἰωνόβιος.

Verſus Secundus.

Sol DEVS magnus, Dominus Cæli largitus ſum tibi vitam ſatietatis expertem; Apollo fortis dominus diadematis incomparabilis. Quorum ſigna dedicaui in hac Regia; dominus Aegypti & exornauit Solis vrbem, itidem & ipſum Solem Dominum Cæli vna confecit opus bonum, Solis filius, Rex immortalis.

ΣΤΙ.

ΣΤΙΧΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Ἥλιος θεὸς δεσπότης οὐρανοῦ Ραμέσῃ βασιλεῖ δεδώρημαι τὸ κράτος, καὶ τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν. ὃν Ἀπόλλων φιλαλήθης δεσπότης χρόνων, καὶ ἥφαιστος ὁ τῶν θεῶν πατὴρ προέκρινεν διὰ τὸν Ἄρεα, βασιλεὺς παγχαρὴς ἡλίου παῖς ὑπὸ ἡλίου φιλούμενος.

Verſus Tertius.

Sol Dominus Cęli Rhameſti Regi largitus ſum potentiam, & in omnes dominatũ. Quem Apollo veri amator, & Vulcanus Deorum pater ſelectum habuit propter Martem, Rex longè gratiſsimus, Solis filius eſt à Sole amatus.

ΑΦΗΛΙΩ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΙΧΟΣ.

Ὁ ἀφ' ἡλίου πόλεως μέγας θεὸς ἐνουράνιος Ἀπόλλων καρτερὸς. Ἡρωνος υἱὸς, ὃν ἥλιος ἠγάπησεν, ὃν οἱ θεοὶ ἐτίμησαν; ὁ πάσης γῆς βασιλεύων; ὃν ἥλιος προέκρινεν, ὁ ἄλκιμος, διὰ τὸν Ἄρεα βασιλεὺς, ὃν Ἄμμων φιλεῖ; καὶ ὁ παμφέγγης ἐγκρίνας αἰώνιον βασιλέα.

Verſus Primus.

Magnus à Solis vrbe DEVS Cęleſtis Apollo, fortis Heronis filius, quem Sol educauit, quem DEI honore proſecuti ſunt, qui Vniuerſo terrarum Orbi dominatur, quem Sol ſelegit, inclytus propter Martem Rex, quem Ammon amat, & is, qui totus lucet, longæuum Regem eſſe iusſit.

Atque hæc eſt Hermapionis interpretatio; quam cum exactiori trutina cum hieroglyphicis Obeliſco Flaminio inſculptis examinaſſemus; inuenimus tantum id, de quo iam dudum ſuſpicabamur, hanc interpretationẽ nullâ prorſus ratione ſubſiſtere poſſe; atque nè Authori tot Authorum monumentis celebrato iniuriam faciamus, dicti Obeliſci quatuor laterũ principium ob oculos ponemus curioſi Lectoris, vt verba cum figuris collata, quam ineptè congruant, quam difficulter cohæreant, quam denique cuncta malè ſubſiſtant ἀποδεικτικῶς veritatis amantibus pateſiat. Vt proindè vehementer ſuſpicer, Hermapionem loco interpretationis Obeliſci, quamcũque aliam inſcriptionem tantò audaciùs, quantò pauciores erant, imò vix vllus, qui eum de impoſtura inſimulare poſſent, ſuppoſuiſſe. *Interpretatio Hermapionis falſa eſt, & quare.*

In Obeliſco itaque quatuor conſideranda ſunt; primum eſt Argumẽtum ſeu thema Obeliſci; Secundum figuræ; Tertium, latera quaterna; Quartum, ordo & ſitus figurarum; nullum ex his Hermapionem attigiſſe hiſce rationibus oſtendimus. Ac primò quidem Argumentum Obeliſcorũ, laudes, victorias, triumphos, eximiaque facinora Regum, minimè cõtinere in præcedentibus diuerſis locis fusè dictum eſt; nam cùm hieroglyphica doctrina eſſet obſcura, ænigmatica, myſterioſa à profanorum intellectu lõgè remota, quam ſoli illi, quibus ad Regnum ſpes eſſet, quibuſque rerum *Hieroglyphica doctrina non continet laudes Regũ.*

ſacra-

ſacrarum cura erat commiſſa, callerent: Quamque ſub ſilentio maximo tenere, & ſub pœna vitæ vlli alteri, præterquam ſui ordinis hominibus propalare vetabantur; Certè obeliſci Regum geſta continere non poterant; Temerarius itaque, nè dicam, ſtolidus omnium opinione foret, qui geſta & magnifica Principis aut Regis alicuius geſta ex ſe, & ſua natura lucis appetentia poſteritati, vel ad ea imitanda, vel ad excitandam virtutū in Poſteris admirationem, memoriamque conſeruandam propoſita traditurus, impenetrabili quodam ſcripturæ genere vteretur. Haud abſimile de Ægyptijs iudicium, ſi laudes, geſtaque Regum continerent, formare poſſumus. Quādò itaque Herodotus, Diodorus Siculus, Plinius, alijq; dicunt, in Ægyptiorum monumentis Regum geſta fuiſſe, expenſaſque in varias fabricas & expeditiones per Orbem ſuſceptas, ſumptus quoque in allia, cœpaſque factos continere; de obeliſcis nequaquam intelligunt, ſed vel de pyramidibus, vel columnis aut tabulis, lapidibuſque templorum parietibus inſertis, intelligebant. Nam in columnis ſimilibuſque, res præclarè geſtas, hiſtoriaſq; eaſque vulgari charactere Ægyptijs vſitato, quem nos Coptum appellamus; incidere ſolebant. Cuiuſmodi complures vide apud Herodotum & Diodorum. In Obeliſcis verò ſolas res ideales, intellectualeſque, & difficiles captu, eaſque ſub obſcuriſſimis figurarum inuolucris, vti in ſequentibus apparebit, exhibebant. Cum itaque Hermapion in dicto obeliſco nihil aliud quā Regis Remeſtis laudes & gloriam deſcribat, vel ex hoc capite interpretationem menti Ægyptiorum, ſacerdotum minimè correſpondere poſſe, cōfeſtim apparet. Sed veniamus ad figuras. Vbi vides in initio obeliſci figuras poni humanas, ſitu geſtibuſue ſacrificantium actiones ſignificātes; quæ cum quatuor mundi partibus correſpondeant, ſinguli diuerſis rebus inſtructi conſpiciuntur. Sequuntur poſteà in ſingulis lateribus terni accipitres, tutulis conſpicui; vt hic in figura apparet; vnius enim lateris figuras hic potuiſſe ſufficiat; quos ſequuntur totidem boues, poſtea 4 brachia extenſa; adeò vt in ſingulis lateribus tres ordines & ſeries ſeu columnæ contineantur; quæ cum duodecim geniorum mundi per quatuor Obeliſci latera indicatorum myſteria & arcana contineant; videat iam, qui vel exigua iudicij mica pollet, quomodò interpretatio Hermapionis illis accommodari poſſit; cùm enim ſint duodecim accipitres, & totidem Boues in circuitu inſculpti, quæ haud dubiè vnam & eandem rem varijs ſolummodò effectibus differentem ſignificent; debebat is duodecies nominare eandem rem; quod dūm non fecit, neque veſtigium quidem harum rerum eluceſcat, meritò falſa eius cenſebitur interpretatio.

Herodotus arguitur area argumentum obeliſcorum

In Obeliſco Hermapionis laudes Rameſtis Regis contineri non poſſunt.

Alius error in interpretatione.

Accedit, quòd cùm in Obeliſco quatuor latera ſint, is verò ſex ponat; impoſſibile eſt, interpretationem rebus conſentire poſſe; verùm ſi quis dicat,

cat, illum tres ordines in vno tantum vel duobus lateribus contentos deſcripſiſſe, neque ſic ſatisfiet difficultati, cùm nec ſic verba cum figuris cohæreant. atque in primo quidem latere quod meridionalem plagam reſpicit, non tres ſed quinque ordines; in latere verò Orientem reſpiciente, vnum tantum ordinem, vt in interpretationis contextu patet, deſcribit; quæ quomodò cohærere poſſunt non video. Eſt itaque interpretationis ſeries tota confuſa & ἀσύστατος. Præterea verba interpretationis ſingulis ordinibus ſuffixa, adeò ab hieroglyphicorum abhorrent ſtylo, ingenioque, vt vel primâ fronte appareat, verum eſſe non poſſe, quod adeò ab Hieromyſtarum diſciplinis diſſonum, remotumque eſt. Quæ enim figuræ Rameſſem Regem? quæ tam glorioſa epitheta? tam ſpecioſam verborum conſtructionem oſtendat? comperire minimè licet. Quid enim Rameſſi, quid Apollini, quid Vulcano, & Heronis filio, cum ſacrificantium ritibus, cum accipitribus, bobus, cœteriſque commune poſſideat, non video? Accedit hiſce, quòd verba illa, quibus Hermapion explicat ſingulos ordines hieroglyphicos, ad tantarum rerum, quas ſub hieroglyphicis tegebant, ſignificarionem oppidò pauca ſint. Auſim enim ſanctè affirmare, tantam in ſingulis duodenis obeliſci ordinibus materiam contineri rerum reconditarum, vt ea non dicam folio, ſed ne integro quidem volumine pro dignitate ſatis explicari poſſit: quæ omnia in obeliſci Sanneſertei interpretatione, quam Oedipo reſeruauimus, ſatis ſuperque comprobabuntur. Ex toto itaque hoc diſcurſu, ni fallor, luculenter patet, interpretationem Hermapionis ab Ammiano Marcellino proditam, conſiſtere nullâ ratione poſſe. Quod initio probandum aſſumpſeramus. Vtrum verò Hermapion hanc deſcriptionem ex alio quopiam Aegyptiaco monumento deſcripſerit, quæ poſteà falſò huic obeliſco fuerit imputata; credat qui volet, noſtrum erat, hanc adductam Hermapionis interpretationem, obeliſci hieroglyphicis minimè quadrare, aut adaptari poſſe, paucis hiſce demonſtrare. Vt ſi obtrectatores nobis hanc interpretationem obijciant, quid de ea ſtatuendum ſit, cognoſceretur. Similes interpretationes inueniuntur in Annij Viterbienſis Beroſo apocrypho, verùm cùm illa ab ipſo Authore confictæ ſint, indignos exiſtimo, quibus adducendis, & tempus & charta teratur. Huius farinæ eſt Volaterrani inuentarum literarum Hetruſcarum interpretatio, quæ non ita pridem prodijt. Alter Oedipus Aegyptius poſteris temporibus fuit Hervvartius; qui tabulæ Bembinæ interpretationem aggreſſus, tàm infeliciter negotium expediuit, vt vel oppidò mirer, quid inſigni viro in mentem venerit, quod tam abſonam ab Ægyptiorum intentione interpretationem molitus ſit. titulus libri eſt. Admiranda Ethnicæ Theologiæ myſteria propalata. Vbi Auctor Lapidem Magnetem antiquiſſimis paſſim nationibus pro DEO cultum, & artem, quâ nauigationes Magnetis ope per vniuerſum Orbem inſtituerentur, à veteribus ſacerdotibus Ægyptijs ſub inuolucris Deorum Dearumque, & aliarum perindè fabularum cortice, ſummo ſtudio

Hervvartius alter interpres Tabulæ Bembinæ, à ſcopo aberrat.

occultatam eſſe, omnibus viribus demonſtrare conatur. Ac primo quidem per hieroglyphicam illam toto Orbe celeberrimam Bembinam tabulam, nihil aliud Ægyptios veteres, niſi nauigationem per vniuerſum terrarum orbem, ope magneticæ pixidis & nauticæ ſeu hydrographicæ tabulæ ſubſidio peractam, indigitaſſe; adeò vt characteriſmis illius tabulæ hieroglyphicæ nihil aliud, niſi plagas mundi, ventoſque ſignificare voluerint; hoc autem vt probet, mirum eſt, quam in tota antiquitatis hiſtoria ad ſuum inſtitutum detorquenda ſe fatiget, quàm tortè & coactè quæuis, velint, nolint, ad materiam ſuam applicare laboret; vt vehementer mirer, virum cęteroquin ſapientem, atque antiquitatis peritiſſimum, variæque omninò lectionis, vel animo quidem hæc concipere potuiſſe. Hinc Zoroaſtris ἴυγγας, ventorum putat eſſe Rhombos, vti & αἰῶνας iſtos celebres ἀπὸ τῆ τετράκτυος à Pythagoræis deductos, quatuor principales mundi plagas. Porrò magneticæ nauigationis myſteria per Orimaſium & Arimanium Zoroaſtræa Numina ſymbolicè, vti per anſatam Serapidis crucem; imò & per ſalutiferum illud Tau indicata; hæc iterum Orphei ritibus, & myſterijs Iſidis & Oſiridis, mythræque ſacrificijs, lapide Mnizuri Zoroaſtræo, Europæ oſſibus Ellotiæ incluſis, curru Iouis & Neptuni, Tauris Erynnios, ac Ætæ, cervâ Herculis, aquilâ Iouis, draconibus Medeæ & Triptolemi ſpecubus, antriſque Nympharum, labyrinthis, pyramidibuſque Ægyptiorum, verbo nullâ non fabulâ, hanc magneticam nauigationem præſignatam eſſe opinatur. Ego certè cùm primum hanc tabulæ Bembinæ nouam interpretationem examinaſſem, non parùm obſtupui, & cùm meæ profeſſionis proprium ſit, in abſtruſa illa veterum Ægyptiorum hieroglyphica diſciplina, ex Orientalium libris inſtauranda, totis viribus, pro ingenij mei modulo verſari, alioſque proindè Ægyptiorum in iſtiuſmodi ſymbolis condendis fines, quam Magneticam artem ἀποδεικτικῶς cognoſcerem; hanc adeò à vero aberrantem tabulæ interpretationem non potui non improbare; & quamuis eam ſuis locis refutandam ſtatuerim, vt tamen & hoc loco ea paucis refutaretur, occaſio ipſa, atque materia quodam veluti jure ſuo poſtulare videbatur. Veteribus igitur Ægyptijs, cæteriſque Orientalibus, Magnetis in nautico negotio vſum nunquam cognitum fuiſſe, quatuor rationibus oſtendo. Primò, ſi nautica pyxis Ægyptijs fuiſſet cognita, haud dubiè eius inter hieroglyphica ſymbola quædam veſtigia reperirentur; ſed in toto hieroglyphicorum ambitu, vti Oedipum meum examinanti patebit, nulla protſus nauis, præter ſolam Barin (quod lacrum quoddam nauigij genus, quo Iſidem Nilum trajeciſſe memorant, atque quòd ea de cauſa ſolum inter ſacra ſymbola locum inuenit) neque aliud ſymbolum, quod nauticæ pyxidis, ſiuè ventorum rhombos referre poſſet, comparere certiùs eſt, quàm dici debeat: quæ tamen, ſi cognita ipſis fuiſſent, procul dubio inter ſacra ſua ſymbola, vti multa alia minoris momenti poſuiſſent. Secundò, Aegyptios ne quidem nauigationi magnopere inten-

tos

Tabula Bembina non cōtinet magnetis myſteria neque nauigationis artē

Refutatio interpretationis Hervvartianæ.

tos fuiſſe; hinc ſuadetur, quòd terra abundantiſſima contenti, Deorumq; patriorum cultu aſſueti, cæteras extra Aegyptum regiones ferè, ceû rudes, ἀμύσους, & ſapientiæ ſuæ indigas deſpicerent, vnde & legem, teſte Plutarcho, quâ omnis extra Aegyptum peregrinatio interdicebatur, condebant; cuius legis latæ cauſas, & rationes alibi explicamus: Accedit, quòd Aegyptij à mari, religione quadam ducti, abhorrerent, vt pulchrè Plutarchus lib. de Iſide & Oſiride docet. Hinc Pythagoras ab Aegyptijs doctus, mare lachrymam Saturni vocat; putant enim, teſte Xenophonte, Aegyptij, eâ, quâ Sol oritur parte, mùndi faciem eſſe, quâ ſpirat Boreas dextram, quâ Notus ſiniſtram, vndè non malè dicunt Aegyptij de Nilo, eum ortum à læua, in dextra perire. Nilus enim ab Auſtro profluens læuâ mundi parte, in Boreali, ſe mari miſcens, abſorbetur, atque ideò ſacerdotes mare auerſantur, quod & Typhonis ſpumam appellant, vti & ſalem eius ſobolem, quem & eandem ob cauſam menſæ non ſolent apponere. Imò eadem de cauſa homines nauticos, & maritimos, veluti ex mari & cœpis (quas vt Lunæ, ſeù Iſidi ſuæ contrarias abominabantur) vitam ſuſtinentes, tamquam inhumanos, crudeles, feros, & Typhonis filios auerſantur: piſcem quoque ideò tantùm oderunt, vt, teſte Clemente Alexandrino lib. 5. Stromat. ab ipſis in ipſius odij hieroglyphicum ſit aſſumptus. Satis igitur, vel ex dictis patet, Aegyptios nauigationi, vel religione quâdam prohibitos, non tantopere, vt ſuprà citatus Author putat, addictos fuiſſe. Tertiò, cùm Aegyptij primi eſſent, qui in mundo ſapientiæ laude florerent, aliaſque omnes gentes ea ad ſe inuitarent, imò ſoli reconditæ ſapientiæ ſacramenta, de DEO, de Angelis, Dœmonibus, Genijs, Heroibus, eorumque attractu, de natura rerum, & mundo, de Medicina, Aſtrologia, ſacrificijs, alijſque ſimilibus, ſub abſtruſis huiuſmodi hieroglyphicis characteriſmis non alijs niſi regni Primoribus ſapientiâ & ætate conſpicuis, cognita abderent, horumq; arcanorum, totiuſque adeò hieroglyphicæ literaturæ Bembina tabula quoddam veluti ſyntagma ſit. Quis jam non videt, Magneticas nauticæ artis myſteria ſub huiuſmodi ſymbolis abſcondita, non tantùm ingenio Aegyptiorum, ſed & hiſtoricis eorum monumentis repugnare, imò tantum abeſt, vt hoc aſſerendum, vt potiûs eius contrarium tenendum ſit; vel enim nautica ars tunc temporis publica erat, vel priuata: ſi hoc, ergo falſum eſt, eius ope vniuerſi Orbis peregrinationem peractam eſſe, cùm hujuſmodi nauigationem niſi publicis, ijſque ingentibus ſumptibus fieri non potuiſſe, modernæ nauigationes ſatis, ſuperque doceant: Si ergo publica, quæ neceſſitas Aegyptios cogebat, artem ita publicam, quæq; inter Mathematicas tunc temporis, Clemente teſte, in Ægypto penè vulgares, infima erat, & penes homines viles & infimæ ſortis, cuiuſmodi Nautæ ſunt, imò & ipſis, vt paulò ante dictum eſt, abominabilis eſſet; quid inquá, neceſsè erat, artem ita communem, & ſolis vtilitatibus publicis ſeruientem, tot ſymbolis abſtruſis, & tanto ingenio excogitatis, obuelare; Alia igitur ſub huiuſmodi

Aegyptis nō ingeniebant nauigationi.

Mare Saturni lachryma.

Quæ dextra & læua mundi pars juxta Aegyptios.

Nautica ars, qualis fuerit.

ſymbolis, quàm Nautica latebant: ad altiora Ægyptiorum, quàm ad nauticam ferebatur ingenium, dùm iſta condererit. Sed de ijs conſule Oedipū noſtrum. Quartò, quod ſi ita ſolemnis erat Ægyptiorum nauigatio, ſi pyxis nautica tanto in honore habebatur, cur curioſiſſimum Mathematicum Pythagoram, qui omnia Ægyptiorum arcana tanto ſtudio inquirebat, hæc ſola adeò mira pyxis fugit? cur nullam eius in ſcriptis ſuis mentionem facit? Cur Plato, Ariſtoteles, atque innumeri alij philoſophi, qui expeditionem in Ægyptum diſcendi gratia ſuſceperant, eius in ſuis apud poſteros relictis monumentis mentionem non fecerunt? Nequaquam igitur pyxidis dictæ vſus antiquis fuit cognitus.

Laurentius Pignoria alter interpres Tabulæ Bembinæ.

Felicioribus auſpicijs eiuſdem tabulæ Bembinæ interpretationem aggreſſus Laurentius Pignorius, cuius enodatio melius Ægyptiorum intentioni quadrat; & lampada veterum olet, tametſi plus æquo ieiunè, & non niſi in paucis figuris mentem ſuam aperuerit. Poſt hos ego ſecutus, quid præſtiterim, meum non eſt determinare, oſtendet ſuo tempore Oedipus, in quo plenam huius tabulæ interpretationem exhibemus; omniumque eorum, qui huiuſmodi diſciplinis quouis modo imbuti ſunt appello tribunal, eorū ſubdo trutinæ; vt æqua mente, quomodò interpretis officium executus ſim; examinent, quomodo non in Oedipi duntaxat, ſed & in ea, quam præſens Obeliſcus exhibet, interpretatione verſatus ſim, eorum ſubdo trutinæ iudicio, ſcrutinioque, quæ ſi non vndequaque eorum ſatisfaciat æſtimationi, operæ pretium tamen me feciſſe, aliquam in caliginoſiſſima hac antiquitatis ſemita, facem melioribus ingenijs prætuliſſe, viamque aſperam hucuſq; confragoſam complanaſſe iudicabor, memor illius, in arduis vel tentaſſe ſuam laudem mereri.

C A P V T X.

De Obeliſci ſeu pyramidis Τετραπλεύρῳ *hieroglyphicæ myſterijs in genere.*

VEtus Hebræorum adagium eſt: מרבה יופי מרבה משאון מרבה האור מרבה עברון hoc eſt, *vbi multa pulchritudo, ibi multa deceptio, & vbi multum lumen, multa excæcatio*. Poſſem ego non incongruè ſanè idem de Sole pulcherrimo illo ac lucidiſſimo mūdi oculo dicere, quem incredibili pulchritudinis ſuæ ac claritatis aſpectu, alijs quidem in eo veluti in ſpeculo quodam diuinitatis eluceſcentis imaginem, egregiá ſanè ac copioſam philoſophandi materiam; alijs verò ob inacceſſum luminis fulgorem νυκτικοράκων ad inſtar cœcutientibus, varias paſſim ſuperſtitionū occaſiones præbuiſſe, teſtantur cùm celebria priſcorum Theologorum de eius inſigni excellentia relicta teſtimonia; tùm deteſtanda illa ſtultæ antiquitatis, ex hoc vnico veluti ex Equo quodam Troiano profecta πολύθεια ad

Encomium Solis aſpectu decepta antiquitas idololatriam pepe rit.

omnem

omnem impietatem, ac falſorum Numinum cultum feneſtram aperiens. Quod ſanè inæſtimabilem huius, vt cum D. Gregorio Theologo loquar, αἰσθητικῶν τῶν κτισμάτων θεῶ, *ſenſibilis*, inquam, *huius mundi Numinis* excellentiam conſideranti, mirum nequaquam videri debet, cùm vel ipſum mortalium ſapientiſſimum eius pulchritudinis intuitu obſtupefactum, eo nomine, quo creaturam vix decet dignius, appellaſſe conſtet. Suſpiciendo enim cœleſtis illius fontem luminis attonitus exclamabat; *Vas admirabile opus excelſi*. Priſcæ quoque Theologiæ Magiſtri tantâ eum veneratione proſecuti ſunt, vt Anaxagoras interrogatus, cur nam ſe natum arbitraretur: *Cœli, Soliſque videndi cauſa*, reſpondiſſe feratur. Pythagoras quoque nefas eſſe dicebat, aduerſus eum lotium dimittere, præcepto proindè dato, πρὸς τὸν Ἥλιον τετραμμένον μὴ ὀμιχεῖν. Plato Solem bonorum omnium veluti originem conſiderans, ipſius boni inaſpectabilis conſpicuum appellauit filium; perſpicuam quoque DEI ſtatuam eſſe arbitratus eſt, in hoc templo ab ipſo DEO poſitam intuentibus vbique præ cœteris admirandá. Anaxagoras μυδρὸν ἄπυρον, hoc eſt, *candefactum ferrum*, ex quo omnia gigni, conſeruarique (ferrum enim ita diſpoſitum, in quod volueris opus transformabis) aſſeuerabat; Magnificentiùs Euripedes Anaxagoræ diſcipulus cum eodem ſentiens; *auream glebam* appellauit. Orpheus verò *Viuificum, ac æterni cæli oculum, luminis fontem*; & *cor cæli* Heraclitus; *naturæ lucernam* Plotinus. His & ſimilibus nominibus alij quamplurimi, quos breuitatis cauſâ prætereo, eius eminentiam atteſtati, aliquam ei diuinitatem affingere omnibus modis laborârunt. Quos omnes multis paraſangis, vt dici ſolet, in Solis colendi ſtudio ſuperarunt Aegyptij.; nam, vt rectè de his Lactantius Firmianus lib. 2. inſtitut: c. 14. cùm cœlo fruerentur ſereno, nulliſque malis impreſſionibus obnoxio, otio ad hæc. & delicijs, quibus vniuerſa Aegyptiorum tellus ſcatebat, torpeſcerent, decoram cœli faciem, cum reliquo ſtellarum ordinatiſſimo exercitu conſiderantes, cùm Solem in medio veluti viuificum mundi oculum, ac harmonici ordinis choragum, immortalem illum Iovem virtutis ſuæ ſigillo vniuerſa temperantem conſpicerent, eum aliquid ſupra naturam excellentius, nimirum τὸ θεῖον, quòd virtute ſuâ omnia moveat, mota diſtinguat, diſtincta ornet, calore veluti amore quodam ſympathico diſtincta vniat, arbitrati ſunt; quem ideò non inconuenienter vocabulo mundi animam appellabant; quæ ſphæram Solis totam implendo, per globum illum igneum, veluti per cor quoddam radiorum diffuſis ſpiritibus, vitam, ſenſum, motum toti tribuat megacoſmo. Hinc mundum Iamblicho teſte, animal quoddam eſſe credebant; cœlos etiam, & ſtellas eſſe animalia, exiſtentium verò rerum animas eſſe intelligendi vi præditas, mentem diuinam quadantenus participantes; inſuper cuilibet rei DEVM aut animam quandam præeſſe, omnia plena Dijs eſſe, quêis diuinos honores, preces item ſacrificia dedicabant, & diuerſo cultu venerabantur. Præterea omnes huiuſmodi animas ad vnam mundi animam reducebant, totam

Solis excellentia.

Lotium adverſus Solem dimittere nefas priſcis.

Plato de Sole.

Sol Dei ſtatua.

Anaxagoras. μυδρὸς lapis candefactus.

Euripides. ſol aurea gleba.

Orpheus.

Heraclitus.

Plotinus.

Vndè Aegyptiorum idolatria.

Sol mundi anima priſcis

Mundus animal quoddã.

In vno Sole omnes Deos repræſentabant.

tam nimirum portentoſam, hanc Deorum architecturam in Oſiride ſuo, ſeu Platonico illo Deorum patre Sole, in vno quaſi capite repræſentatam. Quæ omnia graphicè more ſuo Mor Iſaac c.6. ſerm. 5. deſcribit his verbis:

M.S. Syriacũ Mor Iſaac c. 6. ſerm. 5.

ܒܬܪܟܢ ܡܛܐ ܙܒܢܐ ܘܩܡܘ ܐ̈ܢܫܐ ܡܚ̈ܒܠܐ ܘܡܚܒܠܝܢ ܪ̈ܥܝܢܝܗܘܢ ܡܢ
ܠܐ ܝܕܥܬܐ ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܫ̈ܐܕܐ ܘܛܥܘ ܒܗܘܢ. ܘܐܣܒܪܘ ܚܕ ܚܠܦ
ܚܕ. ܘܐܣܒܪܘ ܕܡܠܝ̈ܠܐ ܐܢܘܢ ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܚܐܪܘܬܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ.
ܘܒܨܝܪ ܒܨܝܪ ܐܛܥܝ ܐܢܘܢ ܣܛܢܐ ܐܝܟ ܕܐܣܒܪܘ ܠܗܘܢ ܕܒܪ̈ܘܝܐ
ܘܥܒ̈ܕܝ ܣܘܥܪ̈ܢܐ. ܘܣܡ ܥܠ ܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܫܡܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ
ܦܠܚܘ ܠܗܘܢ ܘܣܓܕܘ ܘܐܩܝܡܘ ܠܫܡܗܘܢ ܨܠܡ̈ܐ ܘܡܨܒܬܝܢ
ܘܕܡܘ̈ܬܐ ܘܨܘܪ̈ܬܐ ܘܒܢܘ ܡܕܒ̈ܚܐ ܘܡܩܪܒܝܢ ܠܗܘܢ ܘܡܩܛܪܝܢ
ܘܡܩܪܒܝܢ ܩܘܪ̈ܒܢܐ ܒܣ̈ܡܐ ܘܕܒ̈ܚܐ ܕܒܚܝܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܘܬܘܒ
ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܣܛܢܐ ܡܢ ܟܠ ܚܕ ܨܠܡܐ ܘܡܢܗ ܛܘܥܝܝܐ ܘܢܟܠܐ
ܠܗܘܢ ܕܥܬܝ̈ܕܬܐ ܘܓܠܐ ܟܣ̈ܝܬܐ ܘܚܕ̈ܬܬܐ ܡܢ ܕܘܟ̈ܝܬܐ ܪ̈ܚܝܩܬܐ
ܘܡܦܪܫ ܠܗܘܢ ܟܣ̈ܝܬܐ ܕܠܒܐ ܘܡܚܫ̈ܒܬܐ ܘܕܐܝܟ ܗܠܝܢ

Et poſt hæc venit tempus, & ſurrexerunt homines corrupti, corrumpentes opiniones ſuas ex ignorantia, & ob cultum Dæmonum, & errauerunt in ijs, & putauerunt, vnum pro altero; & exiſtimarunt eos rationales, (Stellas) & libertate præditas, & quòd penes eos ſit dominium; & paulatim ſeduxit illos Sathan, ita vt crediderint eos eſſe creatores, & operatores rerum; impoſito vnicuique eorum nomine DEI, ipſaſque coluerunt, & adorauerunt, & erexerunt nominibus eorum ſtatuas, & ſimulachra, & direxerunt figuras, & ædificauerunt altaria, & obtulerunt ipſis holocauſta, & incenſauerunt ante eas, aromata, & ſuffumigia, & mactauerunt victimas; iterum Sathan ſubindè loquebatur illis, ex vnoquoque ſimulachrorum illorum, & hinc deceptio & dolus; & manifeſtauit illis futura, & reuelauit arcana, & noua è locis remotis & mentem; reuelabant, quoque arcana cordis, & cogitationes, ſimiliaque.

Permoleſtum enim compluribus videbatur intellectu tantummodò DEVM perueſtigare, non etiam viſu vſurpare, vt propterea Hebræos deriderent Ægyptij, quaſi DEVM, vti Lucanus nominat, incertum colerent, aut, vt ait Petronius: *ſummas cœli aduocarent auriculas*; ac videtur Regius Pſaltes Dauid non ſemel in Pſalmis conqueſtus, exprobratum ſibi eſſe, vbi DEVS ſuus foret, quaſi nuſquam eſſet, qui ſub aſpectum non caderet. Quapropter cûm nihil pulchriùs, vtiliùſque in conſpectu ſeſe daret, Solem ipſum ſupremi Numinis loco adorarunt; cùm verò eundem Solem vnicum in diuerſis mundi partibus diuerſos effectus præſtantem contemplarentur, innumeros Deos, quibuslibet rebus, lociſque inferuêre. Hinc non ætheri tantùm, aëri, mari, terræ, ſed & montibus, pratis, ſyluis, fluminibus, vrbibus, regionibus, cunctiſque propèmodum mundi angulis ſuos tribuêre Genios, adeò vt, quod olim maximus Tyrius de Homero, ἐδὲν τῷ Ὁμήρῳ μέρος ἄθεον; *nullam partem Homero dijs vacuum eſſe*, dixit; meliori jure ego

Locorum præſides Dij vndè?

Maximus Tyrius.

de-

de Aegyptijs, οὐδὲν τὸ μέρος ἄθεον ſentientibus, dicere poſſim. Atque hinc veluti ex fonte promanarunt ſuperſtitioſi illi diuerſarum gentium ritus, ac in ſacris obeundis ceremoniæ; hinc in Sole innumera falſorum Numinum à diuerſis gentibus cultorum portenta ſedem inuenerunt, quemadmodum ſatis, ſuperq; monſtrant monſtroſus ille Perſarum Mythras Perras, & Nunna Medorum, Aethiopum Ammon, Phœnicum Beelſemon, Adonis Aſſyriorum, Babylonicorum Belus, Græcorum Apollo, Arabum Attullan, Baſilidis Αβραξας; Ιάω, & Σαβάω Gnoſticorum, Valentini αἰῶνες, ſimiliaque monſtrifica Numinum portenta, quæ ſequenti tetraſticho Nunnius in Dionyſio complexus eſt;

Nomina, quibus diuerſæ gentes Solem Deum nominabant.

Nunnius in Dionyſiaca.

Βῆλος ἐπ᾽ εὐφρήταο λυβὺς κεκλήμμενος Ἄμμων,
Ἄπις ἔφυς νειλῶος, Ἄραψ κρόνος, Ἀσσύριος, Ζεὺς,
Εἴτ᾽ σεράπις ἔφυς Αἰγύπτιος, ἀννέφελες ζώς,
Εἰ κρόνος, εἰ Φαέθων πολυώνυμος, εἴτε σὺ μυθρὴς.

Atque hiſce prodigioſis nominibus vnum & eundem Solem indicabant; ſiuè enim cum Statio, illum roſeum Titana vocemus, Gentis Achimeniæ ritu, ſeù præſtat Oſirim frugiferum, ſeù Perſæi, ſub rupibus antri, indignata ſequi torquentem cornua Mythram. Seù cum Martiano Capella, cum Nilo Seraphin, Memphique colono Oſirim, diſſono ſacra Mythram, ditemque ferumque Tiphonem, ſiuè hunc cum Latio Solem vocitemus, omnia hæc apud reconditioris ſapientiæ Magiſtros nihil aliud, quàm vnius ſolis diuerſas virtutes, effectuſque ſignificare videntur, vti doctè Iamblichus, Iulianus, & Macrobius teſtantur. Quia tamen à rudiore plebe, ſuccedentibus temporibus malè intellecta ſunt, diuerſarũ paſſim fabularũ, Deorumq; ac Numinum fabricandorum originem præbuêre; hinc omnis gentilitatis error, figmenta Poëtarum, diabolica ſacrificia, & immolationes ſacrilegæ; hinc Iſiaca, Adonia, Ithyphallia, Pamelia, Omophagia, Paſſinuncia, Mythriaca ſcelera, non ſacrificia ſcaturiginem inuenerunt. Hinc Aegyptia Tellus animalia, & monſtroſa omnis generis portenta lararijs ſuis coluit & adorauit. Hinc quicquid colore, ſapore, figura, actionum adhæc, atque operum ſimilitudine Solis opera, virtuteſque referebat, veluti Solis filium, animatamque eius effigiem, teſte Euſebio, colebant, & ſanctè venerabantur. Hinc Solares Angelos, animalia Solaria, Solares herbas, plantaſque, lapideſque, & metallia Solaria cultu quodam præ cœteris ſingulari proſequebantur. Hos Dœmones, ſeù ſpiritus Solares varijs cantibus, adiurationibus, ac necromanticis quibuſdam figuris prouocabant in idola, à quibus reſponſa accipiebant, vt ſupra ex Mor Iſaac probatum fuit, in horum etiam virtute, teſte Proclo, diuinationes, & rerũ futurarum euentus colligebant; horumque imaginibus magicà methodo adumbratis, amuletorum phylacteriorumque loco vtebantur, omnia ijs morborũ genera, ac infelicitatem omnem pelli arbitrantur: figuras magicè adumbratas ſaxis & lapidibus inſculpebant æternitati, credebant, juxtà illud Lucani lib. 3. Satyr.

Diuerſos Solis effectus Genios appellarunt.

Sacrificiorũ nomina.

Aegyptus monſtra cur coluerit.

Dœmones Solares.

Non-

Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Nouerat, & ſaxis volucreſque feræſque
Sculptaque ſeruabant magicas animalia linguas.

Cur in obeliſcis ſua exhibuerint Aegyptij.

Hinc ſapientes Ægyptiorum, vt ſui apud poſteros admirationem relinquerent, ingentibus illis ac prodigioſæ magnitudinis ſaxis, arcana naturæ myſteria, Aſtrologicarum dein prædictionum commenta, artium diuinatoriarum deliramenta & vanitates, & reliqua magicæ ſapientiæ ſacramenta ſua inſculpebant; quæ quidem ſaxa eâ ratione concinnabant, vt quanta ſub cõtento deliteſcerent myſteria, ipſum continens myſterioſa ſua figura mox indicaret. Inter cętera verò ſaxa, ea maximè aſſumebantur, quæ figurâ ſuâ coloreque radios ſolares congruè mentiebãtur, vt ſunt obeliſcorum ſeu pyramidũ moles è ſaxo πυῤῥοποικίλῳ. Verùm cùm Ægyptij magnã philoſophicæ reconditioris partem in obeliſci figura poſuerint, quæ ea ſit, & quæ per eã myſteria repræſentârint, priùs viſum fuit explicare, vt myſteria per has præluſiones luculentius pateſiant.

Obeliſcorum Origo.

Principio itaque Principiorum inuocato atque artium, ſcientiæ, bonorumque omnium largitore DEO placato, ſuffragijs Deiparæ Sanctiſſimæ, ter venerandæ Matris, aliorumq; Cęlitum accitis, explicationem auſpicamur.

DISTINCTIO I.

Pyramidis ſeu Obeliſci myſteria hieroglyphica.

Definitio Obeliſci.

PYramidem noſtram hieroglyphicam ſeu Obeliſcum Definitore Ammiano Marcellino lib. 17. nihil aliud eſſe in primo libro diximus, quã *Lapidem quendam aſperrimum, in figuram metæ cuiuſdam ſenſim ad proceritatem conſurgentem, excelſum, vtque radium imitetur, graciliſcentem paulìſper, ſpecie quadrata, in verticem productum, manu leuigatum artificis, formarum verò innumeris notis, ad iam tum exorientis ſapientiæ initia commoſtranda è veterum authoritate ad inuentis, inſignitum*. Quam quidem deſcriptionem, ſi ad mathematicam incudem reuocemus, nihil aliud obeliſcum eſſe deprehendemus, quam pyramidem illam, quam Græci τετράεδρον ὀξύγωνον, Latini pyramidem acutam, eamq; quadrilateram, nè nimiâ ſuâ protenſione plus æquo eleuaretur, truncatam appellant. Quæ quidem iuxta modernorum definitionem nihil aliud eſt, quàm figura ſolida, quæ planis continetur, ab vno plano ad vnum pũctum conſtituta: Perſpicuum autem eſt, omnia plana quibus pyramis continetur, eſſe triangula, cùm omnia ad vnum punctum tendãt, excepto plano, puncto illa, ad quod omnia tendunt, oppoſito; hoc enim planum nihil impedit, quò minus triangulum ſit vel quadrangulum aut pentagonum, quibus tota pyramis ſuam ſumit denominationem: tot enim triangulos quælibet pyramis comprehendit, quot angulos ſeù latera dictum planum continuerit. Ex quibus clarè patet, obeliſci figuram in ſchola Mathematicorum

Pyramidum ratio.

corum à pyramidis figura nil diuerſum admittere; vti luculenter quoque in ſequenti figura monſtratur. Si enim obeliſci latera in vltimum vſque prolongentur, produceres pyramidem quadrilateram ὀξύγωνον, quæ ab alia quauis pyramide æqualis baſis nequaquam diſtincta, vtpotè ſuper eandem fundata baſin, niſi quod hæc obtuſangula ſit, acutangula illa. Inter obeliſcum autem & pyramidem acutangulam quadrilateram, hoc ſolum diſcriminis intereſt, quòd hæc integræ & completæ, ille truncatæ ſortiatur pyramidis figuram; Vndè in Authoribus, qui interdictas figuras ſpecificam differentiam conſtituunt, maiorem in mathematicis optarem peritiam. Cur autem Ægyptiorum ſapientes obeliſcis ſeû pyramidibus acutangulis truncatis vſi ſint; triplex potiſſimum ratio adferri ſolet; quarum prior & principalis eſt illa, quod hæc acuminato faſtigio; in modum obeli ſenſim aſſurgentis, exactiùs concinniùſque Solis (in cuius honorem erigebatur) radios, mentiretur. Altera ab opticis deſumpta ratio eſt, quod obtuſa pyramis ad hieroglyphicorum ſcripturam diſtinctè repræſentandam eminus intuentibus eſſet inidonea, vtpotè lateribus, quæ decliuiori ſuâ diminutione in punctum paulatim coëuntia, à perpendiculari viſus incidentia nimium eſſent remota, in aſpectum non rectè incidentibus, quo proindè facto, ea quæ inibi inſcripta fuiſſent, iuxta opticas leges, non niſi difficulter diſcerni potuiſſent. Quem defectum incommodumque, acutangulorum ad perpendicularem viſualis lineæ incidentiam magis accidentia latera, viſuique ſe rectiùs inſinuantia reſarciebant. Tertia deniqueerat, quod hanc omnium ſolidorum figuram, ſicuti primam, ſic myſterioſiſſimam; vti in ſequentibus copioſè oſtendemus, comperirent. Dicitur porrò hæc truncata pyramis obeliſcus ἀπὸ τῶ ὀβήλυ instrumento ſcilicet ferreo, quod in prima ſui parte craſſum cũ ſit, paulatim minuitur, donec in acutam cuſpidem deſinat. Non inconuenienter ideò ab Italis vocatur *Aguglia*, quaſi diceres, acum veru inſtar, quo carnes ad ignem torreri conſueuerunt; *pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis* ad cuius ſimilitudinem Sabini quoque telum, quo in bellis vtebãtur, veru appellauerunt. Et *tereti pugnant mucrone veruque Sabelli*.

Cur Aegyptij truncatis pyramidibus vſi ſint.

Etymon Obeliſci.

Dicitur autẽ diminuto vocabulo ὀβήλισκος non obelus. ὑποκυρισικῶς Græcorum more. qui ſtellulas, regulos, rotulas, quas illi paruulos Deos Panes πανίσκυς, καλαθίσκυς, βχσιλίσκυς ἀστερίσκυς vocant. Finis denique principalis, quẽ Ægyptij in obeliſcorum erectione habebant, erat, vt Oſiridem & Iſidem, hoc eſt Solem & Lunam in his figuris veluti myſticâ quadâm radiorum repræſentatione colerẽt, quaſi hoc honore tacitè beneficiorum, per huiuſmodi ſecundorum Deorum radios acceptorum magnitudinem inſinuantes. Vt autem figuræ myſticæ color non eſſet diſſentiens, lapidem nõ quemuis, ſed ad Solis perpetuitatem ſignificandam, duriſſimũ, & adamantina quâdã vi ac robore præditum, & nulla aëris, igniſque iniuria corruptibilem, quemadmodum ex innumeris propè huiuſmodi fragmentis Romæ viſendis apparet; aſſumebant; eumque, quem πυῤῥοποίκιλον, id eſt, igneo quodam colore

Finis obeliſcorum.

Cur ſaxum adeo durum elegerint.

corruſcantem Plinius, Itali, *Granito roſſo*, ob particulas quaſdam ignei coloris ſparſim hinc inde reliquo lapidi intermixtas vocant; ad igneam Solis vim exprimendam aſſumebant, vt illo, qui inter lapides veluti Sol aliquis effulgeret, Solem illum diuinum tanto ſtudio colendum congruentius, vt in primo libro fuſius oſtenſum eſt, referrent.

Soli autem pleroſque obeliſcos dedicatos, adeò ex Herodoto, Diodoro, Plinio, alijſque paſſim Authoribus tritum eſt, vt hic de eo aliquid dicere ſuperuacaneũ ducam. Quod tamẽ non tantũ intelligi velim de Sole illo materiali, ſenſibili; ſed de Sole quoque illo ſupramundano, archetypo, inſenſibili, immateriali; hinc dixi pleroſque obeliſcos, ſiquidẽ, plures quoque, ſupremo, triformiq; Numini dicatos; vti hic noſter Pamphilius, ex ſequentibus patebit; de eorum primo inuentore maior inter Authores diſſenſio eſt, & controuerſia. Quam vt concordemus, ſciendum eſt, vti & in primo libro dictum fuit; quòd obeliſcorum primum inuentorem alij faciant Mercurium cognomento Τρισμέγιστον, alij Seſoſtrim, Pſammeticum, alioſque Reges Ægyptiorum. Diodorus Siculus, lib. 3. Semiramidi primam columnarum pyramidalium erectionem attribuit, aitque è montibus Armeniæ ſaxum ingens 150. pedes longum, 24. latum, extractum, à Semiramide in principali Babylonis platea, veluti primi poſt Cataclyſmum refloreſcentis ſeculi potentiæ ac fortitudinis teſtimonium, poſitum; primis autem mundi ſeculis conſuetudinem, ſaxis res geſtas inſculpendi fuiſſe, teſtatur Ioſephus lib. 7. antiquitatis Iudaicæ, quam & tribuit nepotibus Sem; Verba eius hæc ſunt. *Cum prædixiſſet Adam filijs ſuis exterminationem rerum omnium; Vnam ignis virtute, alteram aquarum vi ac multitudine fore venturam; illi pertimeſcentes, nè diſciplina rerum Cæleſtium, quam primi adinuenerant, dilaberetur ab hominibus, aut antequam ad notitiam veniret, deperiret, duas fecere columnas, aliam quidem ex lateribus, aliam ex lapidibus, & in ambabus, quæ adinuenerant, conſcripſerũt; vt ſi conſtructa ex lateribus contaminaretur ab imbribus, lapidea permaneret, cuius adhuc veſtigia in Syria conſeruantur. Si verò lapidea columna ab igne conſumeretur, lateritia remaneret.* Quæ omnia confirmantur à Beroſo Babylonico li. 1. antiq. cap. 4. Tunc, ait, multi prædicabant, & lapidibus incidebant, eam, quæ ventura erat, orbis perditionem. Et lib. 3. Exſiccata humo & terra torrefacta Noë cum familia ſua de monte Gordiæo deſcendit in ſubiacentem planitiem plenam cadauerum, quam vſque adhunc diem appellant Myriadam, hoc eſt, euiſceratorum hominum; & inſcripſit in monumentum, rẽ geſtam, cui conſentit Ioſeph Ben Gorion lib. 1. antiquit. hiſce verbis:

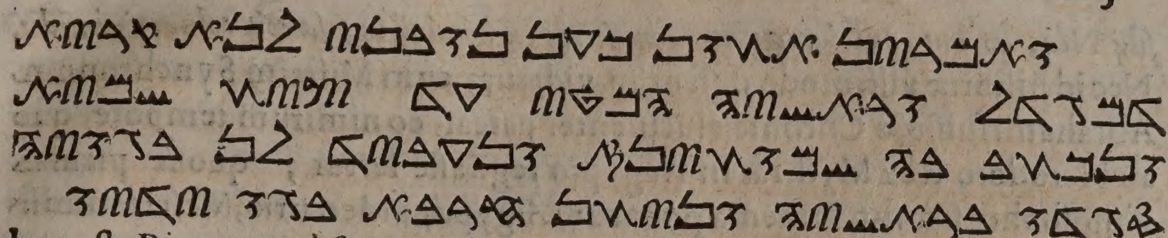
Genebr. de colum. fol. 6.

Veteres arte diluuium in columnis ſua ſculpebant.

Ioſeph Ben Gorion.

להתרומם עצמהם ושמותיהם בני אדם יגרפו מעשותיהם באבנים *In principio mundi, filij Adam vt extollerent ſeipſos, nomina ſua inſculpſerunt in lapidibus.* Cui Thargum Hieroſolymitanum, ijſdem ferè verbis adſtipulatur; imò in alio Thargum Samaritano ſic legitur:

Hoc

hoc eſt, *Dixerunt, ædificemus nobis ciuitatem & turrim ad Cœlorum vſque fines ſe extendentem, & ſcribamus nomina noſtra in eis, & faciamus in medio eius, adorationis locum & ſimulacrum, in cuius manibus ſit gladius*. Quo in loco Paraphraſtes Rabbi Schlomo commentans ait, in hac turri primam fuiſſe factam geſtorum veluti in vaſta quadam pyramide primorum hominum conſignationem. Sed vt reuertamur poſtliminiò ad Ægyptum noſtrum; Magna Authorum pars Ægyptiorum illius Obeliſci inuentionem Mythræ primo Ægyptiorũ Regi attribuit, aitq; eũ hunc obeliſcum conficiendum curaſſe, vt eum quaſi ex concepto voto Soli donum daret, in eoque rerum à ſe geſtarum memoriam varijs notis perſcriptam ad poſteros propagaret. Mythra obeliſcorum Author.

Hic Mythras à diuerſis diuerſimodè nuncupatur; alij enim eum confundunt cum Mena, vti Diodorus, alij eundem eſſe volunt cum Perſarum Mythra; Euſebius eum vocat Meſtres, Plinius Meſphees & Meſtires. Chaldæi Mythram, Arabes Meſra &c. Quæ diuerſitas nominum magnam ſanè in re hiſtorica, vti in alijs rebus omnibus peperit narrationum diuerſitatem. Quis Mythras.

Nos omnibus benè conſideratis, collatiſque diuerſorum Authorum inter ſe, de dicto hoc Rege hiſtorijs, ſententijs, & opinionibus, nullum alium hunc Mythram eſſe tandem deprehendimus, quam Miſraim memoratum Chami Noëmi filij filium, vti in præcedentibus jam ſæpè probauimus; cui in prima terrarum diuiſione Ægyptum contigiſſe, ſacra pagina memorat; Vnde & eadem Ægyptus eiuſdem nomine Miſraim ſemper appellata fuit, imò Chaldaico, & Arabico in hunc diem nomine Aegyptus Meſſra vocitatur, & olim eodem vocatum nomine teſtatur Plinij manuſcripta hiſtoria, cuius exemplar in Bibliotheca Vaticana reſtat, vbi lib. 36. c. 8. pro Mitres legitur Meſtres. Philo quoque Iudæus lib. Antiq. Miſraim vocat Meſram filium Chami, à quo antiqua Ægyptiaca lingua Χηεες vocatur Ægyptus; de quo ſic Beroſus lib. 4. *Erat autem Noë filius ex tribus primis adoleſcentior Cham, qui ſemper magiæ, ac veneficæ ſtudens Zoroaſtris nomen conſecutus eſt, cum inter homines huius dogmatis ſunt ſecuti Aegyptij; qui ſoli ipſum Saturnum inter Deos adoleſcentiorem fecerunt, & Ciuitatem ei poſuerunt dictam Chemenyn, à qua in hanc ætatem omnes ciues dicuntur Chemmenites.* Cur porrò Miſraim cum Mythra confundamus, id non facimus niſi grauiſſimorũ ſcriptorum ad id credendum impulſi authoritate, ac inprimis Abenephi Arabis, qui id palàm verbis ſequentibus aſſerere videtur: Miſraim primus obeliſcorum erector. Χηεες quid? Differentia inter Mythrã & Miſraim.

وكان ميطراس ملك مصر ويقال انه هو مصر بن حم بن نوح وهو اول الذي نقش في
الاعمود من حجره الاسرار الطبيعه ——— &c.

hoc eſt, *Mythras Rex primus fuit Aegypti, dicitur ille eſſe Miſraim filius Cham*

 filij

filij Noë; primus, qui ſacra naturæ myſteria ex hominibus, ſaxeis columnis incidit. Nec id hiſtoriæ vllo modo diſſentire videtur, cùm Miſraim Synchronum Abrahami fuiſſe, è Chronicis luculenter pateat, eo nimirum tempore, quo ab Herodoto Rex Mythras in Aegypto regnaſſe fertur; quoue primæ philoſophiæ ſuæ fundamenta ponebant Ægyptij, à Mercurio, Meſramuthiſis ætatis admodum exiguę in Regno adminiſtrando coadjutore, in omnibus aſtrologicis, magicis, & diuinatorijs ſcientijs inſtructi; Vndè ab Aegyptijs, ob cœleſtium rerum ſcientiam ad Solem, Lunamque regendam aſſumptus, pro DEO paſſim habitus eſt, quem Aegyptiaco vocabulo nunc Mythram nunc Oſirim, hoc eſt, πολυόφθαλμον ſicuti Perſæ Mythram appellabant; hoc eſt, *multioculum*, aut plurium facierum. Quem & Baſilides ex impia Gnoſticorum familia nouator, prodigioſo nomine Ἄβραξας, id eſt, Solarem intelligentiá vocat, eumq; confudit cum Mitatron & Mythra, de quo S. Hieron. c. 3. in Amos Ἄβραξας enim, ſi reſolutione κατὰ τὴν ἰσοψηφίαν facta, in numeros reducatur, eundem quem Mithras numerum continebit, nimirum 365, tot nimirum, quot Sol reuolutione annua conſtituit dies; de quibus loquitur S. Hieron. dùm ait; *Vnuſquiſque fingit, quod voluerit, & Baſilides, qui omnipotentem DEVM, hoc eſt,* שדי *portentoſo nomine appellat* Ἀβραξας *& eundem ſecundùm Græcas literas, & annui curſus numerum dicit in Solis Circulo contineri, quem Ethnici ſub eodem numero aliarum literarum vocant Mythras.* Vndè in hanc opinionem venio, Mitraton, Mithram eundem quoque eſſe apud Aegyptios, vtpote ex Cabala Hebræorum, quibus permixti erant, & à quibus multa de eiuſmodi ſpiritibus, & Angelis, quemadmodum in prolegomenis diximus, acceperant, mutuata; cùm enim jam ante multa de Meſræ ſtupendis operibus inaudiſſent; Hebræos ad hæc de Mitraton, qui, teſte Zohar, proprius dicitur fuiſſe Moyſis præceptor à DEO deputatus, de cujus maieſtate, & potentia, cùm haud infrequenter in audiſſent differentes, facilè vnum pro altero potiſſimum ob nominum huiuſmodi affinitatem confundere potuerunt; quod adhuc meliùs patefiet, vbi Hebræorum de Mitraton traditionem intellexerimus; ſic enim Elias Leuita de eo ſcribit in מטטרון שר הפנים אומרים שהוא המלאך תמיד רואה פני המלך יתעלה ועליו נאמר כי שמי בקרבו ששמכשם רבו מטטרון בגמטריאה שדי hoc eſt, *Mitraton eſt Princeps facierum, dicunt, Angelum illum eſſe, qui conſpicit ſemper faciem DEI excelſi.* Ac de ipſo dicit illud Exod. 23. *Quia nomen meũ in medio eius eſt.* Quippè cujus nomen eſt inſtar nominis Domini ſui. Mitatron enim in Gametria, ſiuè in numerandi per literas arte, idem eſt, quòd שדי videlicet cuius vtriuſque literæ κατὰ τὴν ὑποψηφίαν, ſeorſim efficiunt 314. qui numerus apud Hebræorum Mecubalim myſticè repræſentat proceſſum rerum à DEO emanantem, vt partim in Oedipo noſtro, tractatu de cabala Hebræorum, partim in ſequentibus apparebit. מטטרון Mitatron itaque שדי & מיידם Midras cabalicâ reſolutione in numeros reducta nomina, ſicut idem ſignificant, ſic numero quoque conſonant. Sicut

Mythras quando regnârit.

Abraxas quis Deus?

S. Hieron.

Α	1
β	2
ρ	100
α	1
ξ	60
α	1
ς	200
	365

Mitatron quis?

ונאה

Saddai שדי quid?

ἀνάλυσις cabalica.

מ	40
ט	9
ט	9
ר	200
ו	6
ן	50
	314

enim

enim Mitatron, ſiuè Midras, eſt princeps facierum, hoc eſt, Virtus DEI omnia in hoc mundo conſeruantis, & ſuſtentantis, ac proinde dicitur in medio eſſe nominis DEI שדי *Saddai*, quod omnipotentiam & bonitatem DEI, veluti vberibus quibuſdam, omnia quæ in mundo ſunt, lactantis, & conſeruantis notat. Sic Ægyptij Mythram, vel Midram, ſeû Oſiridem principem nimirum facierum πολυόφθαλμον Solem Deum habebant omnipotens Numen, cuius virtus erat Iſis, magna illa rerum mater, quam plenam vberibus effingebant, vt eius beneficio, quicquid in natura rerum eſt, vitam conſeruare hoc ſymbolo tacitè inſinuarent. Hinc Rabbi Camozi in 23. Exod. capite commentans, cùm interrogaretur, quo mundus conſeruaretur? Reſpondiſſe fertur בשדי שר פנים id eſt, *vberibus Principis facierum.*

ש	300
ד	4
י	10
	314
מ	40
י	10
ד	4
ר	200
ס	60
	314

Atq; hinc patet, cur Baſilides, eundem eſſe dixerit ſuum Αβραξας cum Mitatron, & Midras. Patet quoque, quomodò verba S. Hieronymi ſint intelligenda de hoc prodigioſo Baſilidis Αβραξας & Mythra, & de numero, quem in ſe continent. Quod enim Cabaliſtis Hebræorum Mitatron princeps facierum, Perſis & Ægyptijs Midras, Mithras, Oſiris, Iſis; Gnoſticis Αβραξας, Ιαω, Σαβαω, ſimiliaque, de quorum ſignificatione myſtica, & detegendis ſuperſtitionibus in Oedipo dabitur copioſior loquendi occaſio, nunc tantum indicaſſe ſufficiat, quanta fuerit Aegyptiorum cum Hebræis in naturæ myſterijs repræſentandis affinitas, de quibus Deo dante alibi. Et quamuis hæc non improbabilia videantur, Mythram, & Mitatron eſſe idem apud Aegyptiorum reconditioris literaturæ Magiſtros, vtpotè quorum nomina in myſteriorum intelligentia facilè confunderentur. Veriſimilius tamen eſt, Mythram nullum alium fuiſſe, quàm Miſraim ob præclariſſima diuerſorum Authorum id non obſcurè inſinuantium teſtimonia. Seruius enim 1. Æneid. Mythram filium dicit Beli, qui quidem alius iuxta Beroſũ ſupracitatum non fuit, quàm Cham ſeu Saturnus Ægyptiorum, vti & apud Xenophontem in columna à Semiramide Nino erecta ſic legitur expreſſis verbis: Mihi pater Iuppiter Belus, Nini Auus, Saturnus Babylonius Nembrod, Proauus Cham, Saturnus Æthiops, Miſraim Abauus Saturnus Ægyptius.

Abraxas.

Mydras.

Atauus Noë Cœlus, Phœnix, Ogyges, ob Ogyga ad meum auum Sol orbem ſuum circumluſtrauit ſemel tricies & centies, ab auo ad patrẽ quinquagies ſexies, à patre ad me ſexagies bis, columnam, templum, ſtatuam Ioui Belo Socero, & Matri Rheæ in hoc olympo Semiramis dicauit.

Βηλος ἀνὴρ ὁ βελαροὶ ϗ κραταιοχὴρ,
Γιγας ὅνῶς Θεὸν εἶ) μηπαν τὴν λεγομϑύλω Ρέαν,
Ο῾ κρόνος πανῦν συνοικῶν τῇ γαμετῇ ὃ τοι,
Δε ὁ κρόνος ἔχεν γυναῖκα τὴν Σεμήραμιν.

Cum autem Miſraim, vti paulò ante ex Beroſo monſtratum eſt; temporibus Semiramidis & Abrahami ſuperſtes adhuc fuerit, Mythræ quoque Regnum eodem tempore ab Authoribus, vtpotè quem primum Ægyptiorum Re-

gem

Sem ſtatuunt,incidiſſe dicatur,facilè apparet, nullum alium eſſe poſſe Mythram, quàm Miſraim, quem primum Ægypti poſſeſſorem ſacra Scriptura teſtatur, niſi fortè dicamus, eum alteri ſceptro commiſſo ſe regno abdicaſſe, quod in homine gloriæ & dominandi cupiditate impotente,veriſimile non eſt. Sed audiamus Gregorium Turonenſem, qui noſtram ſententiam maniſeſtis verbis ſtabilire videtur, dum ait lib. 1. hiſt. *Primogenitus Chami fuit Chus, hic fuit totius artis magicæ imbuente diabolo & primus idololatriæ repertor, primusque ſtatuunculam adorandam ſtatuit, ſtellas & ignem de cœlo labi magicis artibus mentiebatur; is ad Perſas cùm tranſiſſet, ab ijs vocatus eſt Zoroaſtres, quod ſtellam viuentem interpretantur.* Quam opinionem Gregorius hauſit è libro quarto Recognit.Diui Clementis; Perſas ſcil.genus ſuũ ducere ab vno ex filijs Cham, qui Miſraim dicebatur, quem poſt obitum Zoroaſtrem, id eſt, viuum Sidus appellarunt, quem Zoroaſtrem Laërtius lib. 1. ἀστροθύτην, id eſt, ſacrificantem aſtris ſignificare admonet. Author quoque hiſtor. Scholaſt.
Author hiſtor. Scholaſt. ad cap. 39. Gen. Ninum vocat Cham, qui adhuc viuebat & regnabat, & vocabatur Zoroaſtres, inuentor magicæ artis, qui & hanc,& ſeptem liberales artes in quatuordecim columnis ſcripſit, ſeptem æneis,& ſeptem lateritijs contra duplex orbis, quod aqua & igne futurum timebat excidium. Chri-
S. Chriſoſtom. ſoſtomus quoque in Orat Boriſt. Zoroaſtrem vixiſſe ait tempore Nini & Abrahami, quo maximè ignis cultum viguiſſe ſacræ paginæ teſtantur. Magna itaque Authorum de Zoroaſtre, Nino, Belo, Chus, Miſraim diuerſitas eſt, vtpotè qui vnum cum altero, & ſingula cum ſingulis confundentes, hiſtoricos textus reddidêre penè inextricabiles. Quare vt in maxima hac nominum confuſione aliquid certi ſtatuatur; Dicimus breuiter, vti & l. 1. c. 2.
1. Zoroaſtres Cham. oſtenſum fuit, Zoroaſtrem qui Perſas primùm docuit magiam & ignis cultum, fuiſſe Chamum, eundemque & Belum & Saturnum dictum, à quo Miſraim filius eius in omnibus, artibus & magicis ſuperſtitionibus inſtructus, ob miras, quas ijs præſtabat faſcinationes, alter paſſim ab Ægy-
2. Miſraim. ptijs Zoroaſter, & Saturnus Ægyptius, Miſraim filius Cham dictus; primus fuit ſuperſtitionis Ægyptiacæ Author & origo, quemque Ægyptij ob Solem,ſtellaſque magicis ſuperſtitionibus in terram deductas, teſte Hieron. l. 2. cont. Iouin. ſolo libidinis æſtu in Solem mutatum, viuum ſidus appellabant, & Ægyptiacâ linguâ Oſirim, hoc eſt πολυόφθαλμον, id eſt multi
Miſraim ſiue Mythras cũ Oſiri confunditur. oculum appellabant. Vnum igitur & idem apud Aegyptios ſignificat Zoroaſtres, Miſraim, Mythra, Oſiris, Vulcanus. Zoroaſtres quidem fuit dictus, à Chamo parentis nomine; quod Chaldaicâ linguâ idem ſonat, ac recondita ſtellæ imago: צורת אש סתר id eſt, figura ignis abſconditi, vt fusè in 1. lib. cap. 2. demonſtratur, quem diximus Zoroaſtrem fuiſſe Perſomedum:
Vulcanus etiam dictus. Mythra vel Meſra fuit dictus ex nomine Miſraim corrupto; Oſiris ob Solem in quem tranſmutatum credebant; Vulcanum ob ignis inuentum vſum.
Oſiris πολυόφθαλμος de quo Diodorus lib. 1. cap. 1. Quemadmodum idem Oſiris ob diuerſos effectus Iuppiter, Bacchus, Mercurius, Hercules diuerſis nominibus Græcis

appel-

appellatur. Atque hic fuit ille Mythras, qui Aegyptijs prima ſcientiarum, vt Aſtrologiæ, Magiæ, aliarumque artium profanarum fundamenta ſaxis inſculpta tradidit, directore & conſiliario Mercurio eo nimirum tempore, adhuc ſuperſtite, quo

Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Nouerat, & in ſaxis tantum volucreſque feræſque
Sculptaque ſeruabant magicas animalia linguas.

Quem poſteri Sacerdotes & Philoſophi ſecuti, fundamentis artium ab ijs iactis ſenſim ſuperſtruendis in eam paulatim perfectionem perduxerunt, vt totum orbem in ſui admirationem rapientes, ad veram, vt ipſi rebantur, philoſophandi rationem facilè attraxerint. Cùm enim profunditas ſcientiarum in Ægypto floreſcentium non minor fuerit potentiâ eorum, non eſt mirum, in tanta hominum multitudine, quæ ibi erat, vel ob ſoli naturalem fæcunditatem, bonitatem, amœnitatemque, ſiuè ob maximum, quod non ſolùm cum indignis, ſed & cum exteris habebant commercium, fuiſſe, qui in artium, aliarumque vitæ humanæ neceſſariarũ rerum inuentione ſeſe exercerent; Ideò nulli alteri nationi, vti hiſtoriographorum monumenta teſtantur, ſimilis fuit variarum artium attributa inuentio; præter mechanicas enim artes, ſculptoriam, pictoriam, plaſticen, architectonicã, illas quoque, quas liberales vocamus; arithmeticam, aſtrologiam, muſicam, geometriam, præterea magiam, medicinam, totam denique philoſophiam theoreticã & practicã colebãt; quas poſt Ægyptios nullã aliam nationẽ aut ſciuiſſe, aut in ijs ſeſe exercuiſſe legimus. Et Arithmetica quidem ob ſingulare cum exteris commercium nata; Geometria ob limitum agrorum ex inundantis Nili limo eos ſepelientis confuſorum annuam, nouamq; dimenſionem, emerſit; Aſtrologia ob perpetuò ſerenam cœli Ægyptiaci faciem, obſeruandis motibus aptiſſimum; Muſica ob harmonicum cœlorum curſum, calamorumque muſicis modulationibus aptorum maximum copioſumque prouentum; Medicina ex continuò virtutum rerum naturalium ſcrutinio; Theologia ex rerum ordine ab vno profluente, & in vnum redeũte rerum omnium principio, & cauſarum cauſa mouente immota, tandem orta maximos progreſſus fecit. Quæ omnes ſcientia in bonam methodum redactæ per celeberrimum illum Mercurium Triſmegiſtum ad poſteros peruenêre. Hunc ſymbola quoque hieroglyphica ad ſublimiorem philoſophiam à profanorum lectione abſcondendam excogitaſſe; ipſe Iamblichus apertis verbis teſtatur. *Aegyptij Scriptores putantes omnia inuenta eſſe à Mercurio, inſcripſerunt. Mercurius præeſt ſapientiæ & eloquio. Pythagoras, Plato, Democritus, Eudoxus & multi alij ad Sacerdotes Aegyptiorum acceſſerunt; dogmata huius libri ſunt Aſſyriorum & Aegyptiorum & ex columnis Mercurij; Pythagoras, & Plato didicerunt philoſophiam ex columnis Mercurij in Aegypto, columnæ Mercurij plenæ doctrinis:* quæ ità clara ſunt, vt de eo dubitari ampliùs nemo poſſit. Vndè & Abenephi Arabs, ſcientia & doctrina cõſpicuus, de ijs ſic loquitur.

Mercurius Triſmegiſtus Author literaturæ hieroglyphicæ.

Ægypti Laus in rerum inuentione, artiumque traditione.

Arithmetica.

Geometria.

Aſtrologia.

Muſica.

Medicina.

Theologia.

Iamblichus.

Aegy-

وكان تعليم مصر هي من الاعمود هرميس وهو اول الذي وجده واتعلمه جذا ناس ۞

Omnis doctrina Meſræ ipſa ex pyramidibus Hermetis; & ipſe inuenit eas, & docuit eas filios hominum: Vndè & ab ipſis Ægyptijs Hermanubis dictus, hoc eſt, Hermes ſub figura canis latens, ob ſagacitatem ſic hieroglyphicè exhibitus, de quo fusè in Oedipo; nec mirum; ſunt enim hieroglyphica tam appoſitè inſtituta, ac tanto cum ingenio ex naturæ arcanis deprompta, vt nullâ ratione fieri, nec excogitari potuerint, niſi ab homine omni ſcientiarũ genere præſtantiſſimo, &, vt vno verbo dicam, totius naturæ conſulto, qualem Mercuriũ fuiſſe, ſatis monſtrant eius fragmenta, quæ ab iniuria temporum, veluti tabulæ quædam ex naufragio recollectæ, in hunc diem ſupersũt. Vndè & θεὸς ab Ægyptijs dictus, diuinos honores promeritus eſt; primò illius honori menſe Thot dedicato; Quæ omnia, tûm in præcedentibus tractata ſunt, tùm in Oedipo tractantur ampliſſimè; Quare hæc paucula de Etymo, Origine, & inuentione Obeliſcorum inſtituto noſtro ſufficiant; reſtat ſolummodo, vt, quid Ægyptij philoſophi per Obeliſci, ſeù pyramidis figuram tetragonam intenderint, exponamus.

Mercurius cũ Hermanubis dictus.

Hieroglyphica ingenio plana.

DISTINCTIO II.

De Pyramidis & Obeliſci myſterijs.

CVm, teſte Clemente lib. 6. Stromat. nihil apud Ægyptios actum ſit myſterio non refertum, adeò quidem, vt vel ipſæ domus, templa, inſtrumenta; habitus, quos vel in Deorum cultu, vel in ſacrificijs peragendis ſolenni pompa portabant, imò ipſi, quos faciebant nutus & geſtus, myſticũ quoddam eſſent rerum altiſſimarum per huiuſmodi ſignificatarum ἐκτύπων; certè nequaquam temerè aut ſine ratione, aut ornatus tantum gratia, vt multi perperam ſentiunt, in hieroglyphica ſua ſapientia poſteris repræſentanda obeliſcis vſos eſſe putabimus; ſed ſummo ſtudio, & inſigni quâdam mentis inueſtigatione eam ſibi comparare voluiſſe figuram, quæ ipſamet myſterijs referta, myſtico ſymbolorum contextui vndequaque reſponderet. Qualem pyramidem quadrilateram eſſe in ſequentibus copiosè monſtrabitur. Nam quicquid hierophantæ particularium rerum ſub ſymbolis expreſſarum deſcriptione connotabant, hoc totum in exteriori Obeliſci aut Pyramidis facie veluti in ſynopſi quadam, aut in ſaxei cuiuſdam epigraphes rudimento ἀνακαι-φαλαιωτικῶς vniuerſim repræſentabant; adeò vt in naturæ penetrabilibus nihil adeò abſconditum ſit, quod hic non præfiguratum videatur. Atque hæ ſunt illæ maximæ columnæ, de quibus Iamblichus, in quibus veluti ſub ſileno quodam aſtrologiæ, geometriæ, muſicæ, arithmeticæ, theologiæ ac philoſophiæ reconditioris maxima quæuis myſteria recõdita latent. Et de quibus Pythagoram, Platonem, alioſque inter Græcos philoſophos doctrinam & veram philoſophandi rationem didiciſſe, paulò an-

Apud Aegyptios omnia myſterijs plena.

Obeliſci figura myſterioſa

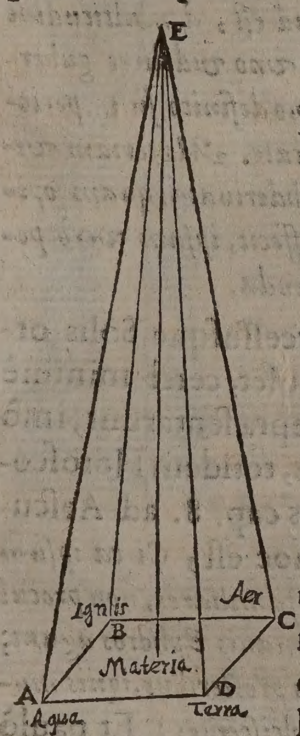
te

te ex Iamblicho oſtendimus. Sed vt, quæ verbis tantoperè iactamus, ea ſic ſe habere opere ipſo monſtremus.

Dicimus primò, per pyramidem ſeù obeliſcum Ægyptios rerum Naturam & informē illam materiā, quę innatum quendam ad formas recipiēdas appetitum habet, repræſentare voluiſſe. Sic enim Abenephius ſentit, verba eius ſunt: Materia prima per obelisci figuram indicata.

✡ ربصورة المسلات فرعون يعنون العنصر ——————————— ✡

hoc eſt, *Per ipſam figuram pyramidum ſignabant materiam primordialem*; cui conſentit Artephi Arabs, in capite quo probat: *Ex puncto omnia.* & poſt eum apud Pierium anonymus quidam citatus, ex ſequentibus verbis

pulchrè deducit. Sicut enim pyramis à ſummo faſtigio velut à puncto incipiens per lineas in ſuperficies, & corpus abiens, paulatim in omnes partes dilatatur; ſic rerum omnium natura ab vnicò principio, & fonte, qui diuidi nequit, nempe à DEO ſummo Opifice profecta, varias deinceps formas ſuſcipit, ac in varia genera atque ſpecies diffunditur, omniaque apici illi, & puncto, à quo omnia manant & profluunt, coniungit, quo ſanè optimè repræſentari videtur primogenia illa mundi origo, quâ omnes mundi partes conformatę, illam, quam nunc videmus, ſpeciem effecerunt. Erat enim olim mundus informis & cœnoſus, nondum diſcretis rerum notis integritatem ſuæ formæ adeptus; nam neque tellus centrum ſuum profundamento rerum omnium ſtabilierat, neque cœli perpetuus motus certa ſede voluebatur; ſed omnia ſine Solis vſu immota, triſtique depreſſa ſilentio languebant. Aliud extabat nihil, quàm informis diffuſæ materiæ ſegnities, antequam principium illud, à quo producta, & conſtituta ſunt omnia, ſalubrem vitæ motum depromens, mundum mundo redderet, cœlumque à terra, & pelagus à continente diſtingueret. Quo tempore prima rerum elementa quatuor, ex quibus ceù radice, ac generis principio nihil non gignitur, per pyramidis quadratam baſin repræſentata ordinem ſuum ac formam propriam acceperunt. Aliam pyramidis rationem dat Agazaël Arabs lib. 1. de Aſtrolog. iudiciaria, nimirum Aſtronomicā: Tradunt enim, inquit, in cęleſti illa machina circulū eſſe, ſub quo Sol & reliqua errantia ſidera curſus ſuos, circuituſq; conficiāt, & in quo omniū animantium vita, rerumque naturalium ortus atque interitus ſit poſitus, adeò vt etiam Ariſtoteles lib: de ortu & interitu dicat, generationis & corruptionis, omniſque mutationis, vel incrementi cauſam eſſe acceſſum, & receſſum Solis in circulo illo obliquo, quem ideò, quòd ab eo animantium vita dependeat, Aſtronomi appellarunt ζωδιακὸν. Hunc igitur circulum, cui ſoli inter cœleſtes circulos latitudinem tribuit, in duodecim partes, ſeu

Mundus rudis, indigeſtaque moles.

4. Elementa per obeliſci 4. latera indicata.

Agazael Arabs.

δωδεκαμόρια, quas manſiones vocant, partiuntur Ægyptij, iiſque ſingulis ſingulos angelos, ſeù Dœmones, quos minores Deos appellant, præficiunt; ajuntque cum illis diuidi etiam inferiora omnia, adeò vt quicquid ſub vno ex illis ad centrum vſque terræ continetur, id omne ei dodecamorio, eique præſidi Angelo ſubiectum dicatur; & hoc ſignum ſeù dodecamorium voluit eſſe, veluti pyramidem quandam, cuius baſis in Zodiaco, apex in centro terræ, de quibus ſic Iamblichus lib. de myſter. Ægypt. *Diuidentes, inquit, cœlum in partes duas, vel quatuor, vel duodecim, vel triginta ſex, vel harum duplas, vel aliter quomodocunque; principatus his quoque præficiunt aut paucíores, aut plures. Rurſum ducem vnum his anteponunt, atque ita hi Aegyptiorum tractatus de principijs eſt veluti per pyramidem, quæ à baſi, id eſt, à multitudine progrediens in vnum, ab vno deſcendit in multitudinem, ab vno videlicet gubernatam, à DEO vndique indefinita natura, ſub quodam termino definito ſit imperioſe comprehenſa. Præcipuè verò ab excelſa omnium cauſa vnitate. Materiam verò produxit DEVS materialitate, videlicet ab eſſentialitate ſubderiuata, quam opifex ceù vnitatem aſſumens, ſimplices, impatibileſque ſphæras effecit, ipſam verò poſtremùm accepit ad generabilia, & corruptibilia corpora conficienda.*

Zodiaci, Deorumque ſingulis eius partibus diſtributio.

Iamblichus.

Zodiaci, Deorumque ei præſidentium diſtributio.

Cùm itaque in hiſce pyramidibus omnia fiant, acceſſuſque Solis ortum rerum, receſſuſque ab illis earundem interitum cauſet, certè minimè incongruè rerum omnium naturam per pyramidem repræſentarunt; imò ſingulis iſtis duodecim dodecamoriorum pyramidibus, totidem Horoſcopos, decanos, Iſiarchos præfeciſſe, Author eſt Mercurius cap. 8. ad Aeſculap. qui ſic incipit: καὶ γὰρ δαίμονων χορεῖ. & ſic deinceps, hoc eſt, *Circa ipſum quamplures ſunt Geniorum cætus, varijs copijs conferendi, ac familiares, non procul ab immortalibus exiſtentes, hanc autem regionem ſortientes humanis Ephoros agunt; quæ autem à Dijs iubentur, exequi pergunt turbinibus, procellis preſteribus, ignis mutationibus, terræ motibus, inſuper furia è bellis impietatem vlciſcentes;* Et paulò poſt: *Sol autem eſt omnis generis conſeruator, & educator.* Et cætera, quæ ſequuntur, quibus verbis nihil aliud inſinuat, quam diuerſitatem effectuum ex diuerſarum ſtellarum, in diuerſis dodecamoris exiſtentium commixtione productorum. Atque hi ſunt duodecim illi Horoſcopi Dij, quibus præeſſe dicit Pantomorphum cum ſeptem Vſiarchis, de quibus multa citato capite Triſmegiſtus, qui quidem nihil aliud ſunt, quàm duodecim ſigna Zodiaci, quæ illi duodecim minores Deos, & ſeptem Planetæ, quos Vſiarchos, ſeù maiores dicebãt Deos, & Dœmones; Vndè Artephi, verba eius ſunt:

Zodiaci 12. ſigna cum Dijs ſuis.

Pantumorphos quis?

Vſiarchi qui?

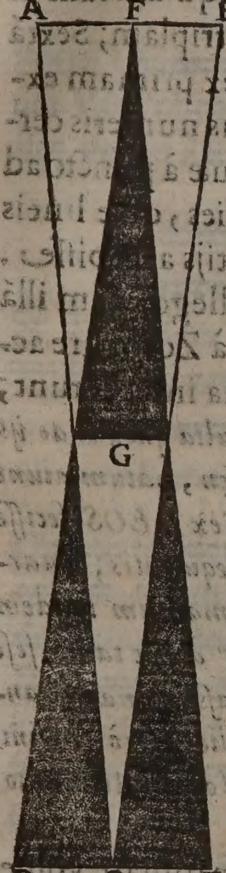
Artephi.

وكان جعين شمس الهيكل الشمس وفيه اثني عشر الاعمود متدلين ثني عشر البروج الاسرار العنصر

Fuit autem Heliopoli templum Solis, & in eo 12. columnæ ſignificantes duodecim ſigna Zodiaci, & elementorum arcana; id eſt, 12. Horoſcopos Dœmones veluti duodecim Solis quoſdam Conſiliarios, ac rerum omnium inferiorum effectores, ac fatorum arbitros, diſpoſitoreſque. Erat autem hoc vnum inter cætera dogmata Aegyptiorum, vt crederent, omnium rerum in hoc mundo exiſtentium perfectiones, bonorum item ac ma-

12. Obeliſci Heliopoli.

malorum corruptiones, latentes rerum conſenſus & diſſenſus; item ſpiritus

& materiæ in vnum compoſitum coeuntium mixturam non fieri, niſi pyramidali quodam progreſſu; adeò quidem, vt ea entia, quæ ab omni corruptionis conſortio remotiſſima ſunt, pyramidis ſuæ baſim ſupra Solis Lunæque vias in Zodiaco ſupramundano fundantes, apice ſuo deorſum verſo corporearum rerum orbitam non tangant niſi in pũcto. Contrà verò illæ res, quæ terrenæ miſtionis inuolucro veſtitæ, in mundo elementari cernuntur, pyramidis ſuæ baſin contrario ſitu in corruptionis centro fundatam habet, apice ſurſum verſo, immortalium rerum orbitam nõ niſi in pũcto minimo tãgunt. Hinc illã ABC lucis, hãc DEF tenebrarum pyramidem appellabant, arbitrabanturque, pyramidem tantò plus terrenis rebus immixtam, & tantò maiorem de luciditate ſua iacturam facere, quantò plus inferioribus terreniſque rebus immixta, approximauerit. Alterá verò, quantò plus à rebus corruptibilibus remota aſcenderit, deque terrena & corruptiua qualitate expeditior fuerit, tantò plus lucis & fulgoris acquirere, donec in immenſitate luminis, velut in mari gutta quædam abſorbeatur, vt in ſubiuncta figura patet. Hinc animam lucidæ comparabãt pyramidi, corpus tenebroſæ; Nam Animam corporeis voluptatibus, & cœnoſis delicijs immerſam, grauem, torpidam, & tenebroſam; eam verò quæ rectæ rationis ductum ſecuta, ad incorruptibilium, & cœleſtium rerum contemplationem ſeſe eleuauerit, lucidam, cęleſtem, & angelicam appellabant; à Zoroaſtre ni fallor edocti, qui ab eadem, animam dicebat alatam eſſe, alas perdere, cum corporeis cupiditatibus, & vitijs acquieuerit, eas recuperare, cum ijs recreſcentibus cœleſtia petierit; vndè ſphynges ἱερογλύφους alatas efformabant; verùm de hiſce fuſius tractauimus in præcedẽtibus. Sed & Animam hominis, veluti igneæ naturæ, ſub pyramidis forma adumbrare, vtpotè quæ corpori non ſecus ac baſi, vel ignis fomento, adhæreat, voluiſſe videntur, dum magnifica Regum atque Heroum ſepulchra ſub ingentibus pyramidibus conſtruxerunt, vt teſtarentur, corpore ſoluto & corrupto, animam ſupereſſe, quæ cùm ſummo opifici viſum eſſet, hoc eſt, circulo illo Hermetico 36500. annorum circuitu, aliud corpus ſubintrans electura ſibi eſſet, eâ ferè ratione, quâ Pyramis vt Geometris notum eſt, vertice immoto manente, circumducta baſi, circulum deſcribit, & toto corpore conum, vt circulus annorum illud curriculum ſignificet, conus verò corpus, quod curriculo illo conficitur. Nam Ægyptiorum fuit illa opinio, de rebus in eundem ſtatum 36500. annorũ ſpacio reſtituendis, & ab illis ſe accepiſſe teſtatur Plato, cùm in Timæo ait, ſic factam fuiſſe à DEO animam, vnam accepiſſe illum ex Vniuerſo portionem, quæ

Lucida & tenebroſa pyramis quomodo ſumãtur.

Rabbi Moſes fol. 32.

Anima alata

Quid Aegyptij per Pyramides indicent.

Annus magnus Hermeticus quis?

Animæ compoſitio ex Platone.

Procul dubio vnita puncto illi, quod in pyramidis vertice eſt, ſignificatum. Secundam autem primæ partis duplam; Tertiam ſecundæ ſeſquialteram & primæ triplam; Quartam ſecundæ duplam; Quintam tertiæ triplam; Sextã primæ octuplam, poſtremò ſeptimam quæ partibus viginti ſex primam excederet. Poſt hæc dupla & tripla interualla repleuiſſe, quibus numeris certè nihil aliud ſignificat, niſi expanſionem illam linearum, quæ à puncto ad baſin tractæ angulos efficiunt, & per interualla ipſas ſuperficies, quæ lineis clauduntur. Ex quo apparet, illum hæc quoque ab Aegyptijs accepiſſe. Quæ omnia egregiè nobis ob oculos poſuêre Aegyptij per allegoricam illã duorum Deorum Arimanij & Orimazis ὑπόθεσιν quã eam à Zoroaſtre acceptam ſuis fabulis & myſticis narrationibus, ſicuti multa alia inſeruerunt; Rem ſequentibus verbis narrat Plutarchus: *Enimverò illi multa quoque de ijs fabuloſa narrant, cuius generis eſt, quod refert his verbis: Orimazen, natum aiunt è luce puriſsima, Arimanium è caligine, eos bellum inter ſe gerere; Sex DEOS feciſſe Orimazen. Primum beneuolentiæ; Secundum veritatis; Tertium æquitatis; Quartum ſapientiæ; Quintum diuitiarum; Sextum voluptatis. Arimanium totidem DEOS hic contrarios effeciſſe. Deindè Orimazen ſeſe triplicaſſe, & à ſole tanto ſeſe interuallo remouiſſe, quanto à terra Sol abeſt, ac Cœlum ſtellis decoraſſe, vnamq; ante alias, tanquam cuſtodem & ſpeculatorem conſtituiſſe Syrium; alios porrò viginti quatuor DEOS condidiſſe & in ouo poſuiſſe, ac totidem numero factos ab Arimanio, ouum illud perforaſſe, hinc mala bonis eſſe permixta.*

Allegoria de Orimaze & Arimanio.

Quid porrò Zoroaſtres hoc allegorico dicendi genere inſinuare voluerit, multorum ſanè torſit ingenia. Nos ad mentem Aegyptiorum ea ſic explicamus: Arimanius ille & Orimazes, contraria denotantes principia, apud Aegyptios nihil aliud fuerunt, quàm Oſiris & Typhon; quorum ille totum id, quod bonum, conſtans æqualitate, ac naturæ, teſte Sineſio lib. de prouid. conſentaneum eſt; Hic totum id, quod mutationibus, corruptionibus, ſimilibuſque imperfectionibus obnoxium eſt, & vt rectè Plutarchus ait, *non ſiccitas tantùm, aut ventus, mare, tenebræ, ſed quæcunque naturæ pars damnoſa eſt, & corrumpendis rebus apta, Typhonis eſt.* Bellum autem inter ſe gerere Typhonem Arimanium & Orimazen Oſiridem, dicunt, ob naturæ omnia ex contrarijs pugnantibuſque principijs componentis, conſenſum diſſenſumque, quâ

Interpretatio allegoriæ de Orimaze & Arimanio.

Sineſius de Prouid.

Orimazes Oſiris & Arimanius Typhon naturæ contraria principia notat.

Frigida pugnant cum calidis, humentia ſiccis
Mollia cum duris, ſine pondere habentia pondus.

Quam proindè maximam contrarietatem Empedocles in ἐπιμίξει teſte Ariſtotele ponit, cuius verba hæc ſunt. Ἐμπεδοκλῆς φησὶν, ὅτι φύσις οὐδενὸς ἐστὶν ὄντων; ἀλλὰ μόνον μίξις καὶ διάλλαξις μιγέντων. *Quod natura nihil ſit eorum, quæ ſunt, niſi ſolum admiſtio miſtorumque immutatio, quæ etiam duas fecit* ἀρχὰς δυνάμεις, *ſcilicet principiorum contrarietates longè diſcrepantes.* φιλίαν καὶ ὧν ἡ μὲν ἐστὶ, inquit Plutarchus lib.7. ἑνωτικὴ τὸ δὲ διαιρετικὸν amicitiam & diſcordiam, quarum altera vnitiua, altera diuiſiua, iuxta illud Lucretij.

Empedocles.

Id quod Anaxagoras ſibi ſumit vt omnibus omnes
Res putet immiſtas rebus latitare, ſed illum
Apparere vnum, cuius ſunt plurima mixta. *Lucretius.*

Porrò Orimazes ſex DEOS feciſſe dicitur, hoc eſt ſex planetas, ſeu quos ſupra Vſiarchos Hermeticos diximus, veros Orimazis, ſeù Oſiridis, aut Solis filios veluti à lucis fonte prognatos. Suntque: Orimazes 6. Deorum cõditor, quomodo intelligatur.

Qui ſunt in Archetypo mũdo.		quos alio nomine Iamblichus vocat.		nos rectius ex diſciplina Aegyptiorũ vocamus	
	Saturnus Æquitatis		Emeph		Ϩⲉⲙⲫϯ
	Iuppiter Beneuolentię		Icthon		ⲁ̀ⲙⲙⲉⲩⲛ
	Mars Veritatis		Phta		ⲡⲟ̄ⲥⲓⲣⲓⲥ
	Venus Voluptatis		Amun		ⲓ̀ⲥⲓⲥ
	Mercurius Sapientiæ		Vulcanus		Ϩⲉⲣⲙⲁⲛⲩⲃⲓⲥ
	Luna Diuitiarum		Oſiris		ⲡⲉⲫϯ

Quibus totidem contrarios Typhon Arimanius, id eſt, vnicuique Beneficorum, alium ipſi contrarium & maleficum, cuius maligno aſpectu in agẽdo remoraretur, oppoſuit. Sed audiamus verba Iamblichi. *Primus*, inquit, *Deus ante Ens & ſolus pater eſt primi DEI, quem gignit manens in vnitate ſua ſolitaria, atque id eſt ſuperintelligibile, eſtque exemplar ipſius, quod dicitur ſui pater, ſui filius, vni-pater, & DEVS verè bonus, ille enim maior, & primus, & fons omniũ, & radix eorum, quæ primum intelliguntur, & intelligunt, ſcilicet idearum. Ab hoc vtique vno DEVS per ſe ſufficiens ſeipſum explicauit, ideoque dicitur per ſe ſufficiẽs ſui pater, per ſe princeps. Eſt enim hic principium, DEVS Deorum, vnitas ex vno ſuper eſſentiam, eſſentiæ principium, ab eo enim eſſentia: propterea pater eſſentiæ nominatur. ipſe enim eſt ſupereminenter Ens, intelligibilium principium; hæc ſunt principia omnium antiquiſſima, quæ Mercurius proponit Dijs Aethereis, Empyreis, Cæleſtibus, componens de empyreis, hoc eſt igneis, libros centum, totidemque de aëreis, mille de cęleſtibus. Secundum verò alium ordinem, proponit DEVM Emeph Dijs Cęleſtibus tanquam Ducem, quem ait eſſe intellectum ſeipſum intelligentem, atque in ſe intelligentias conuertentem. Huic vnum impartibile anteponit, quod appellat primum exemplar, aut expreſſionem aut effigiem, quod Icthon appellat, in quo eſt primum intelligens & intelligibile primum, quod ſolo ſilentio colitur, præter hos autem, rerum apparentium opificio alij Duces præſunt. Nam opifex intellectus, qui & veritatis eſt dominus atque ſapientia, quatenus in generationem progrediens occultam, latentium rationum potentiam traducit in lucem, Aegyptiaca lingua vocatur Amun. quatenùs autem ſine mendacio peragit omnia, Phta nuncupatur, & quatenus artificioſa ſimul cum veritate agit, Phta ſiue quod idem Vulcanus dicitur. Quantum verò effector eſt bonorum, appellatur Oſiris, aliaſque denominationes habet propter potentias, actioneſq; differentes. Eſt & alius principatus apud illos ſuper elementa tota, in generatione poſita, virtutemque eorum, quem Soli tribuunt. Item alius principatus ſuper naturam omnem, quæ in generatione verſatur, Lunæ tribuitur.* Atque hactenus Iamblichus. Ex quibus apparet, hæc omnia Ægyptios iuxta analogiam in tribus

6 Contrariorum Deorum conditor Arimanius.

Iamblichus de myſteriis.

diuer-

diuerſis mundis,ſupramundano,cœleſti & elementari eluceſcentem conſideraſſe, adeò quidem, vt Orimazes cum ſex Dijs ſuis, quos ſupra eum creaſſe diximus, ſeù,quod idem eſt,ſuis aſſeclis Dijs Emeph, Icthon, Phta, Vulcano, Amun, Oſiri, idem ſit in ſuperceleſti mundo ſeù Archetypo, quod in cœleſti Sol,eum ſex reliquis planetis, & in Elementari mundo, quatuor elementa cum tribus rerum corruptibilium gradibus, Entitatiuorum, Vegetabilium,Senſitiuorum,in quę agunt,quêis ingenioſè inſinuare volebāt, horum trium mundorum, vnius ab altero dependentiam, adeò quidem, vt nec Elementaris ſine cœleſti, nec hic ſine ſupramundano mundo,ſpeciali influxu agere poſſit.

3. Mundorū dependentia,

Quod porrò Plutarchus dicit: Orimazis Dijs Arimanium ἀντίθεον ſex alios oppoſuiſſe,& hos inter duos medium fuiſſe Mythram à Perſis Meſytem vocatum, ſignificauerunt vim Planetarum beneficam per Orimazem Oſiridem, & vim maleficam per Arimanium Typhonem. per Mythram autē Horum ſiuè Apollinem, qui hic, vt in multis alijs locis confunditur cum Oſiride, hoc eſt harmoniæ omnis Authore, qui calida frigidis, humida ſiccis, bona malis permiſcens, per generationes, corruptiones, ortus & occaſus, rerum, veluti in Heptachordo quodam grauia acutis, acuta medijs, media infimis, hæc ſupremis temperando, gratiſſimam in mundo excitat harmoniam iuxta illud:

Quid Mithras inter Orimazen & Arimaniū medius?

Mentis Apollineæ vis has mouet vndique Muſas.

Mala igitur permiſcentur bonis, vt bona in bonitate ſua roborentur, & validiora reddantur. Sed vt illa omnia meliùs pateſiant, antitheſeos Deorum ἀντιτέχνων paradigma quoddam hîc apponere voluimus.

Antitheſis Deorum Oromazis & Arimanij.

Oſiridis ſeù Orima zis virtus in	♄	Salubriter	Frigefacit	Vndè res in majori mundo	indurantur	in elemētarimūdo	tēperies ſiuè rerū melanconica complexio.
	♃		Calefacit		concoquuntur		Sanguinea rerum diſpoſitio.
	♂		Siccat		maturantur		Cholerica rerum diſpoſitio.
	♀		Humectat		nè marceſcant conſeruantur & fœcūdantur		temperies ſanguineo-phlegmatica.
	☿		Cōglutinat		Vniūtur ex diuerſis in vnum.		Rerum miſtio diuerſa, & diſparata cōplexio.
	☾		Perficit.		formam à natura intentā acquirunt.		Perfecta temperies.

Mythras ſeu Μεσίτης, *Horus, Apollo, id eſt Harmoniæ Author.*

EST autem Horus filius Oſiridis, ſeu Solis facultas, ac temperies quædam aëris ambientis, omnia ſeruans & alens.

Typhonis Arimanij virtus in			Vndè in majori mundo		Vndè in minori mundo	
	♄	Frigore nimio extinguit.		Niuium, grandinis, glaciei, nociua vis.		Melancholica cõplexio. ἄκρατος.
	♃	Calore nimio cõburit		Pericula fulminis, fulguris, & tonitrui.		Sanguinea complexio diſſoluta.
	♂	Siccitate nimia humorẽ omnem tollit.		Vndè Cometę, Stellæ nouæ, igneæ impreſſiones.		temperies Cholerica, cauſa cædium, bellorum, & litium.
	♀	Humore nimio ſuffocat.		Pluuiæ, imbres inundationes.		temperies Venerea in monſtrorum generationem prona.
	☿	Omnia fraudulenter & malignè commiſcet.		Prodigia & portenta in aëre.		temperies diſparatiſſima, machinatrix malorum.
	☽	Vtriuſque terminos caloris & humoris excedens.		Diluuiorum & terræ motus omnis corruptionis origo.		intemperies humorum & omnium infirmitatum cauſa.

Nè verò violenta iſta Typhonis vis Oſiridem penitus opprimat, ecce Mythras in medio eorum, rerum ille Horus Apollo, totius ſanitatis, ac medicinæ parens, qui varia contra malignos illos radiorum incurſus, media præſtat; herbas, frutices, arbores, radices, animalia, gemmas, lapides producẽdo, quêis ab omni frigoris, caloris, ſiccitatis, humoris vehementia; quin & à fulminis quoque, grandinis, inundationis, ſterilitatis, famis, ſimiliumq; malorum periculis, tuti reddamur & ſecuri. Quæ omnia confirmat Plutarchus hiſce verbis. *Zoroaſtres autem inter Orimazen & Arimanium Mythram medium ſtatuit, quem Perſæ ideò* μεσίτην, *id eſt, mediatorum ſeu intermedium nuncupant; docuitque eum placandi, oblatarumque victimarum illi immolandarum modum & rationem. Hinc aueruncandi mali cauſa inſtitutas eſſe prophylacticas. Herbam enim quandam omomi appellatam, in mortario tundentes Ditem inuocant & tenebras, tum admixto lupi iugulati ſanguine efferunt, & abijciunt in locum (ſcilicet in Arimanij Typhonis receptaculũ) quo radij Solis nõ pertingunt (credentes hoc contra Typhonem illum Arimanium eſſe veluti amuletum quoddam.) Nam & de ſtirpibus ita iudicant, quaſdam boni genij eſſe, mali quaſdam genij, & animalium alia vti canes, aues, echinos terreſtres bono; aquatica (vtpotè è Typhonica ſtirpe prognata) malo adiudicant. Itaque perbeatum illum prædicant, qui plura interfecerit.* Atque

Omomi herba quid præſtet.

ex

ex hoc veluti fonte quodam omnis Ægyptiacæ ſuperſtitionis de Geniorum malorum & bonorum attractione profluxit inſania; vt paſſim in toto hoc tractatu videbitur.

Præterea dicit Plutarchus; Orimazen ſeſe triplicaſſe, hoc eſt, virtute ſua triplici mundo ſupramundano, cœleſti, elementari communicaſſe, tanto interuallo ſupra Solem ſeſe extuliſſe, quanto Sol à terra abeſt, hoc eſt, ad orbitam ſtellarum fixarum (quam à Sole antiqui putabant, tantum diſtare ſupra, quàm infra, terram) ſtellas etiam ornaſſe, id eſt, communicato lumine, inter ceteras naturæ res, maximè ob luminis, quod copioſiùs participabant, claritatem. His ita factis, viginti quatuor Deos conditos in ouo poſuiſſe, viginti quatuor ſidera, quæ eſſent veluti arbitri & rerum mundanarum diſpéſatores, quos in ouo, id eſt, mundo, quem, teſte Euſebio, Porphyrio, Iamblicho, alijſque, vt in ſequentibus copioſè probabitur, Ægyptij ouo comparabant, condidit. Cui totidem Arimanius δαίμον ἀντίτεχνος oppoſuit in eodem ouo conditos, id eſt, totidem oppoſita ſidera, in regione ſeptentrionali poſuit; quorum radij maligni Beneficorum radijs permiſti, bonorum malorumque commiſtionis cauſa fuerunt. Quæ vt clariùs intelligantur.

Orimazes 24 Deos in ouo condidit, totidem Arimanius.

Nota Ægyptios quadraginta octo conſtellationes in Cœlo obſeruaſſe, quæ ex eorum inſtituto recitat Aratus & Hyginius, quarum viginti quatuor ponebant in plaga Hemiſpherij Auſtralis, quod ipſi, teſte Plutarcho, vrnam lucis, Oſiridis Regnum, dextrum mundi latus, ſalubre beneficium appellabant, & totidem ex parte Boreali, quam ipſi ſiniſtrum mundi latus, malignum, veneficum, fœmininum, tenebrarum originem, Arimanij ſeù Typhonis regnum dicebant, atque ob eandem cauſam Nilum diuinum quid exiſtimabant, & Oſiridis defluxum, eò quòd ex Auſtrali plaga, Oſiris, aut Orimazis regno originem ſuam duceret; mare, quod Ægypto erat Boreale, ſpumam Typhonis appellantes; veluti peſſimum quid abominabantur; vtpotè in quo bonorum omnium largitor Nilus, Oſiris defluxio ſeù lachryma fœcunda abſorberetur, bonorum & malorum commixtionis eſſet cauſa.

48 conſtellationes ab Ægyptijs poſitę.

Nilus Oſiridis defluxus.

SpumaMaris Typhon dictus.

Atque hinc quoque per Typhonis inſidias & tyrannidem, teſte Plutarcho, ſignificant vim exſiccatiuam humorum, quibus augetur & naſcitur Nilus. Regina verò Æthiopiæ, quæ Typhonem adiuuaſſe dicitur in fabulis, flatus Auſtrinos ex Ægypto denotat, qui ſi vincant Eteſias, à quibus verſus Æthiopiam nubes pelluntur, prohibentque imbres decidere, quibus Nilus augetur, tum prævalens Typhon æſtu vrit, ac planè obtinens Nilum in diuerſam partem ob imbecillitatem fluentem cauo alueo, & humili in mare expellit. Hæc Plutarchus.

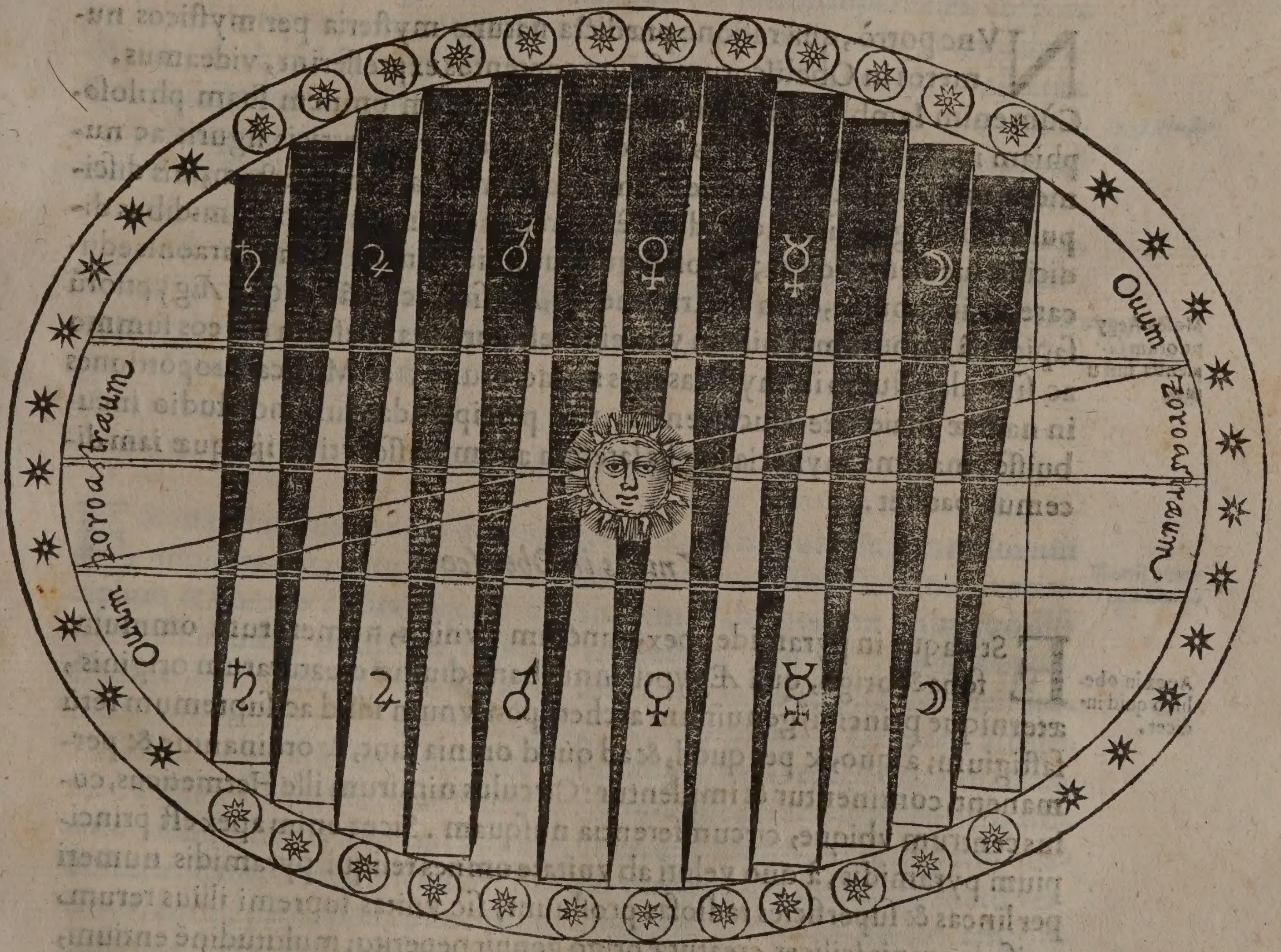
Ex quibus patet, hoſce viginti quatuor ἀντιθέους nihil aliud eſſe, niſi viginti quatuor conſtellationes Auſtrales, totidemq; Boreales, de quibus ſic de Chaldæorum Dijs philoſophus loquitur apud Bulengerum: *Poſt Zodiacum circulum*, ait, *alia viginti quatuor ſidera definiunt. Quorum alteram partem ad*

Boream,

Boream, alteram ad Auſtrum collocant, & eo numero ſiderum, quæ ſub aliorum ſenſum cadunt, in lucida regione viuentibus aſſignant; quæ aſpectum fugiunt, in tenebrarum regno, mortuorum eſſe volunt. Atque hos Vniuerſi ordines conſtituunt. Hæc itaque vnà cum Sole, eas annua reuolutione perluſtrante, pyramidibus actionum ſuarum παραλλήλως obuerſis, magnarum paſſim in hoc mundo mutationum ſunt cauſæ; Cuius typum aſpice.

Oui Zoroaſtræi mundani vera Effigies.

IN quo vides 24. ſtellas in Borea, & 24. in Auſtro, cum totidem obuerſis pyramidibus, 24. candidis, & totidem nigris poſitas; qui Geniorum lucis & tenebrarum ſupradictorum radices ſunt.

Atque ex his apparet manifeſtè, quam benè hæc allegoria de duobus oppoſitis principijs à Zoroaſtro conficta quadret cum ijs, quæ ſupra de duodecim Horoſcopis, ſeptem Vſiarchis, triginta Decanis, alijſque Hermeticis Genijs ex Iamblicho de Opifice illo intellectu, de Icthon, Amun, Emeph, Phta, Vulcano, Oſiride, & eorum principatibus & ſubſtitutis retulimus; quæ benè inter ſe comparata, tametſi diuerſis nominibus, & de alijs fabularum

ænigmatumque inuolucris inſtituta, diuerſa quædam ſignificare videatur, eadem tamen naturæ myſteria, & idem in varias formas transformatum, repræſentare videbimus; in quantum, vt diximus, per ea nihil aliud, niſi ſecundam illam radiorum, ex Solis, Lunæ, reliquarumque ſtellarum corporibus, in vniuerſi mundi partes, pyramidali quodam proceſſu deriuatorum, naturam omnia penetrantem, omniaque virtute ſuâ impregnantem, ſapiẽter denotant. Sed de his ſatis.

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ι Σ Μ Ο Σ.

De Numeris myſticis, ſub Obeliſcorum figuris contentis.

NVnc porrò, quâ ratione prædicta naturæ myſteria per myſticos numeros in Obeliſcorum figura contentos expreſſerint, videamus. Cùm enim Iamblichus, Pythagoram & Platonem omnem ſuam philoſophiam reconditiorem (cuius maiorem partem geometricis figuris ac numerorum, proportionumque harmonicarum velamentis tectam, ſuis diſcipulis ſub magno ſilentio tradidit) è Mercurij columnis ſeù pyramidibus didiciſſe luculenter dicat; Moſen quoque huic, cùm in Aula Pharaonis educaretur, incubuiſſe, quin & Arithmeticâ, Muſicâ, ac totâ reliquâ Ægyptiorũ ſapientiâ imbutum, Philo in vita eius teſtetur; manifeſtum eſt, eos ſummo ac ſingulari ſtudio in myſticas illas numerorum, ac Muſicæ proportiones in naturæ maieſtate luceſcentes, ritè percipiendas ſummo ſtudio incubuiſſe; maxima myſteria ſub ijs latentia adumbraſſe, vti ex ijs, quæ iam dicemus, patebit.

Moſes Aegyptiorum ſapientia imbutus.

Vnitas in Obeliſco.

EſT itaque in pyramide apex, punctum, vnitas, numerorum omnium, fons & origo, quâ Ægyptij innuebant diuinæ creaturarum originis, æternique principij genuinum archetypon, vnum illud ac ſupremum rerũ faſtigium; à quo, & per quod, & ad quod omnia ſunt, & ordinantur, & permanent, continentur & implentur: Circulus nimirum ille Hermeticus, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam. Sicut enim apex eſt principium pyramidis, à quo veluti ab vnitate omnes reliqui pyramidis numeri per lineas & ſuperficies radioſas profluunt, ſic vnitas ſupremi illius rerum opificis, omnis ſcilicet, creaturæ origo genuit peperitq; multitudinẽ entium, ab indiuiſa vnitate, quaſi ſuum quendam motum à numerorũ choro procedentem; Atque hic eſt Pythagoricus ille Apollo, ſeù primus ille opifex intellectus; hic, Iamblicho teſte, Pantomorphus ille Hermeticus, ac Ægyptius Proteus in omnes ſeſe formas transformãs, de quibus in pręcedentibus; & ab Hebręorũ Macubalim benè reprę́ſentatur per אין סוף Enſuph, magnũ illud in arbore Zephiroth ſacramentũ, quæ eſt vena & fons vitæ, primis & altiſſimis

Apex in obeliſco quid indicet.

Enſuph apud Cabaliſtas quid?

mis principijs, atque indè per analogiam quandam phyſicis elementis applicatus. Vnitas igitur, Proteus propriè dicitur, eò quòd in omnibus rebus πρωτεύει, id eſt; primas teneat. Quia autem res in ipſo vno nihil inter ſe differunt, ſed omnes vnum ſunt, vti Platonici demonſtrant è Parmenide, factũ eſt, vt de vno diceretur, omnes res fieri; & ſicut omnia in vno ſunt, ita vnũ fieri omnia; non aliter atque ex vno omnis numerorum diuerſitas enaſcitur. In varias igitur ſpecies vnum permutatur, in omnibus tamen vnitas illa Protei primas tenet. Ex vno ergò primùm procedit τὸ ὄν. id eſt, Ens, quo vnum ad actu eſſe, contrahitur; quod ità Pythagorici ab Ægyptijs edocti demonſtrant: Vnum ergò principio parit duo, in hoc infinitam ſuam potentiam perdens, eodem modo materia vni reſpondens, infinitæ eſt potẽtiæ, & in omnia rerum genera, quæ per puncta, lineas, ſuperficies, corpora in pyramide repræſentantur, permutatur; atq; idcircò illa πρώτη à Peripatheticis vocatur ob eãdẽ rationẽ, ob quã vetuſti philoſophi Protea, eã nominarũt. Quemadmodum igitur ab vno omnia procedunt vti primo & generaliſſimo principio, omnibus rebus intrinſeco, & in apice ſubſtantiæ intexto; ità à materia quoque omnia corpora tanquam à primo principio dependent. Atque per hanc Analogiam ab Homero Protheus pater dictus eſt idotheæ, non ſecùs ac vnum pater eſt reſpectu duorum vel entis; prætereà qui primũ domus quærit principium, ad fundamenta deſcendit, ſic qui corporum omnium primum quærit principium, ad materiam primam deſcendit. Sed iam ad Binarium procedamus.

Vnitatis deſcriptio.

Quid Protheus?

Dyas in Pyramide.

EST in pyramide δυὰς per duarum quorumuis laterum linearum fluxum indicata, quæ cùm diuerſitatis, inæqualitatis, diſſimilitudinis ſit principium & vnitatis diſtinctio, caſuſque ſit primus ab vno, non immeritò diſſectionis in omni diſciplina cenſetur numerus, quo ab Ægyptijs oppoſitarum inter ſe diſtributio, & pugnantium in natura qualitatum viciſſitudines non incongruè à Perſarum Magis, ſub Arimanij & Orimazis allegoria, ſeù ab Ægyptijs ſub Oſiridis & Typhonis hiſtoria repręſentatæ indicantur. Hinc Pythagorici, teſte Plutarcho, vtrumque principium diuerſis afficiunt nominibus, vt bonum, vnitatis, finiti, quieſcentis, recti, imparis, quadratæ, æqualis, dextri, ſplendidi: Malum verò, binarij, infiniti, in motu verſantis, curui, paris, alterâ dimenſione longioris, inæqualis, ſiniſtri, tenebricoſi, nomine indigitant; atque hæc eſſe principia ortus rerum ſtatuunt. Hinc Oſiris dicitur omne id, quod, vt ſupra dictum eſt, beneficum eſt, teſte Syneſio lib. 1. de prouident. Typhon autem omnium, vt cum Syneſio loquar, malorum officina, quem & Seth, Bebon & Smy appellant Ægyptij; quibus verbis violentam quandam inhibitionem, contrarietatem & euerſionem indicant, ſine quibus Horus, ſiuè mundus ille ſenſibilis conſeruari

Binarij numeri ſignificatio

Nomina Typhonis.

nequaquam poteſt; Ac proindè rectè Ægyptij, vt apud Manethonem in Plutarcho legitur, oſſa Hori magnetem dicebant, Typhonis ferrum; ſicut enim ferrum in magnete diuerſos tractionis & repulſionis motus experitur, ita mundi motus ſalubris, bonus, & ratione conſtans aliquomodo verſat, ad ſe ducit, atque molliorem reddit obſequentem ſibi duram illam & Typhoniam vim. Hinc Mercurium fabulantur, teſte Plutarcho, Typhonis neruos excidiſſe, iiſque pro fidibus vſum concinnando vniuerſum, id de diſſonante conſonum reddidiſſe, & vim interea mundi non oboleuiſſe, ſed impleuiſſe, vndè fit, vt ea imbecillis atq; languida, in hoc mundo mutationum, affectionumque variarum corporibus adhæreſcat, & in terra quidem cõcuſſiones, tremoreſque, in aëre æſtus, ventoſque intempeſtiuos, tùm turbines igneos atque fulmina moliatur; aquas etiam & ſpiritus peſtilentiæ lue inficiat, & vſque ad Lunam excurrat, ſeſeque efferat ſæpè ſplendidum obfuſcans aërẽ; atque hæc duo rerum principia, bene in pyramide per duarum linearum ex vno puncto fluxum denotant: quamuis alij hunc binarium ad formarum productionem torqueant. Quemadmodum enim ab vno binarius oritur, ita ſeruatâ ratione ſimilitudinis è potentia materiæ primò educitur forma, atque idcircò ab Homero non εἶδος, ſed εἰδοθέα, id eſt, formarum Dea nominata. Hæc ergò fuit antiquorum conſideratio, qui omnia ab vno, perpetuâ quâdam, & continenti per omnes rerum gradus, catenâ deducebant, & iiſdẽ paſſibus ad vnum referebant. Quia igitur in reſolutione vltima eſt materia, neceſſariò erit prima in corporum compoſitione, quod benè per apicẽ pyramidis patet, qui dum in lineas, ſuperficies, corpus, & ex his in ſe ipsũ redit, pulchrè hunc proceſsũ docet; atq; ea de cauſa meritò materia Proteus erit in phyſicis, quemadmodũ vnum, Proteus in prima ſapientia dicebatur; & quia forma penultima eſt in reſolutione, vt ſecunda ſit in compoſitione, atque ita rationem ſubeat binarij, cuius natura Pythagoricis fœminea eſt; idcircò optimè illi priſci, ſiuè Sophi, ſiuè Magi, aut etiam Sacerdotes, naturæ ordinem in rebus componendis & reſoluendis ſecuti, materiam Proteam nominabant, & DEVM, formam ſecundam ſtatuebant, illius proindè filiã, ſicuti dualitas eſt vnius; quam & Ægyptij per Oceanum Patrem & Tethyn matrem innuebant; ſed de huiuſmodi hic ſatis.

Τριὰς in Obeliſco hieroglyphica.

Porrò ex binario & vnitate naſcitur τριὰς, quæ in pyramide ſignificatur per. △, quod initium ducit à puncto ſeu monade pyramidis, & per duo quælibet latera in baſim extenditur, quâ. △. conſtituitur. Sacra illa & tot antiquorum ſcriptis celebrata trias; illud Hori Archetypon, verum Platonicum triplicis mundi exemplar, & ideę, vera illa trutina iuſtitiæ Pythagoricæ ad medium duorum vitiorum vtrinque reducta, numerorum omniũ principium, diuinæ triangonum naturæ, totius imperfectionis magiſtra ac naturæ

Oſſa Hori magnes Typhonis ferrũ.

Typhonis neruos exciſos in Lyram animauit Mercurius

Ternarij numeri laus.

naturæ mancæ complementum, formarum appetitus in Proteo vigentis vnicum centrum; pyramidis myſticæ fundamentum, fons & origo corporum, quâ ad myſticas ſignificationes & reconditas rerum explicationes nihil vberiùs. Sicut enim par primus, nempè dualitas eſt diuiſio, primaque diuerſitas, ac caſus, vt diximus, primus ab vno, ſic ternarius primus numerus impar eſt, quaſi reditus ad vnum atque principium, & perfectior eſt pari, cùm illum comprehendat, non ab eo comprehendatur, vndè aptiſſimus numerus eſt iuſtitiæ, ſiquidem in paribus iuſtitia quaſi diſſoluta eſt ſine medio, vt rectè admonet Plato lib. 1. de legibus, nec vllum, quo innitatur, cardinem habet, ſed in ipſo impari, ſuper ipſum vnum, eſt medium quaſi centrum atque Numen, quo æqua diſtributio, & ad quod quaſi finem regitur: impar etiam propter medium ſuiipſius vinculum, vt rectè Plotinus dicit, ſuiipſius vinculum intra ſe poſſidet, & propter centrum circulare exiſtit, & propter comparationem exrtemorum ad medium, vniuerſi ordinis principium eſt; in ternario enim principium, medium, finis eſt. Vndè & τὰ τρία πάντων & priſci quoque Theologi, vt principium, medium, & finem in DEVM referenda deſignarent, tria in ſacrificijs offerebant.

Terna quidem diuis cæleſtibus hoſtia, & ipſa
Candida mactanda eſt, terna & terreſtribus atra. Apoll. Oracul.

Item Stratus.

Forma ſacrificij perfecti priſca,
Tres panes offerre iubet.

Et apud Theocrit. Idi. 2.

Ἐς τρὶς ἀποσπένδω καὶ τρὶς τάδε πότνια φωνῶ:
Ter libo, ter & hæc pronuncio myſtica verba.

Hinc Ægyptij ter quoque, teſte Plutarcho ſuas ſuffumigationes manè, meridiè, & veſpere inſtituebant, & certè hunc numerum plenum myſterijs in ſumma ſemper veneratione fuiſſe, teſtantur tot trigonæ rerum ſpecies, & formæ, tot nimirùm pyramides, tripodes, triangula, item varia, quæ paſſim tùm in Obeliſcis, tùm potiſſimum in Bembinæ tabulæ ſchematiſmis occurrunt, quæ ſuo loco fuſè interpretabimur. Potiſſimum tamen per triangula in pyramide repræſentata, nihil aliud inſinuare voluerunt, teſte Plutarcho, niſi vniuerſi naturam, & ideam quandam Oſiridis, Iſidis & Hori, per tres operationes & effectus repræſentatam; nam Typhon ille crudelis, quem per binarium ante repræſentauimus, diuellendo corpus Oſiridis, & in multas partes diſſipando, ab vno ad multa, à perfecto in imperfecta, à toto ad partes, à bono, quòd ex integra cauſa, ad malum è quouis defectu, conſtat, procedendo, multas in natura rerum diſſenſiones, & inimicitias periculoſas diſſeminauit per binarium ſignificatas, quas impedire cupiens prouida naturæ pars Iſis, Oſiridis diſſipatas partes ſedulò inveſtigans, inuentas partes partibus, membra membris adaptando in integrum reſtituit Oſiridem, ex quorum deindè congreſſu natus ſenſibilis illa pars mundi Horus, quę per trigonum hoc noſtrum apprimè exprimuntur;

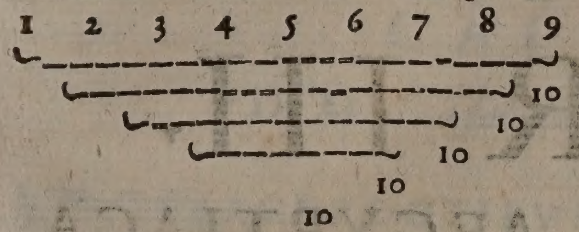
Ritus ternario numeri peracti.

tur; ſed audiamus Plutarchum, de hiſce veluti eâ tripode loquentem: *Iam, inquit, præſtantior & diuinior natura ex 3. conſtat, eò quòd mente cernitur & materia, & quod ex his compoſitum eſt, Græcis κόσμος, id eſt, mundus dicitur. At Plato quidem primum illud ideam, exemplar, patremque nominat. Materiam matris, nutricis, ſedis, & regionis ortuum capacis vocabulo notat; quod ex vtroque conſtat, prolem, ortumq; nominare ſolet; Ægyptios autem probabile eſt Triangulorum pulcherrimo inprimis comparaſſe vniuerſi naturam, quâ comparatione etiam Plato, in Rep. videtur vſus, vbi figuram nuptialem, σχῆμα γαμικόν, componit. Conſtat id Triangulum tribus lateribus, quorum baſis eſt 4. rectum angulum ad eam conficiens triũnum, & hunc ſubductum angulo latus 5. ſcrupulorum, & alterũ 3. tantùm poteſt, quantùm latera eum conficientia. Intelligendum autem eſt, linea ad rectum angulum alteri inſiſtente marem, baſi fœminam; ſubtendente prolem vtriuſque repræſentari; & Oſirin eſſe principium, Iſidem receptaculum, Orum effectum; Ternarius quippè primus eſt impar, ac perfectus numerus.* Hæc Plutarchus. Ex quibus ſanè patet, nihil hoc loco aliud nobis deſcribi, quàm celeberrimam illam Hecatomben Pythagoricam; tot myſterijs celebrem, tam infiniti in Mathematico negotio vſus; vt proindè vehementer dubitem, ne fortè Pythagoras tantum arcanum geometricum ab Ægyptijs primò acceptum, deindè ſui juris, inuentioniſque fecerit. Si enim quinque ſcrupulorum ſubtendentem trianguli lineam in ſe duxeris, prodibunt 25. quadratum; & totidem ambientium laterum lineæ 4. & 3. ſcrupulorum quadrata 16. & 9. conficiunt. Quibus ſanè maxima in natura myſteria innuebant; ſed de his alibi. Ex his itaque patet, quanto ingenio per trigonum huiuſmodi, & quanta myſteria exhibuerint. Sed ſignum hic annexum confidam.

Tetras, ſiuè Quaternarius in Obeliſco.

TEtradem, ſiuè quaternarium numerum in Obeliſcis exhibebant, per 4. latera; ſed diuerſo modo: Primò in pyramidio quaternarium triangularem, deindè in reliquo trunco Obeliſci quaternarium quadrilaterum; per illum occultè innuebant mundum angelicum, in quantum ex centro diuinitatis, quæ per apicem obeliſci appoſitè judicatur, in naturam genialem diuinæ naturæ immediatum ſignaculum trigono diuinitatis charactere inſignitę diffunditur; per 4. latera, mundi quadripartiti prę́ſidiũ in 12. mundi arces diſtributum, quod aptè ſinguli 3. numeri, 4. triangulariũ ſuperficierum denotant; 3. enim in 4. ducta, conficiunt 12. Iterum 3. ad 4. iuncta, vti 7. conſtituunt, ita totius naturalis perfectionis Genialis mundi ſacramentum judicant. Quatuor verò latera triangularia ad 4. latera quadrangula iuncta, 8 conſtituunt, influxus angelicæ naturæ in mundum corporeum aptiſſimum ſymbolum, quibus ſi baſis accedat pyramidis, jam enneadem myſticam angelici & corporei mundi ſymbolũ, pulchrè indicabant, quem & 9. anguli ſolidi, qui in obeliſco quolibet conſiderantur, notabant. His deniq; ſi accederet apex pyramidis, jam 10. conſtituebantur, totius naturæ,

& trium mundorum archetypi, angelici, ac corporei mundi complementum innuebant; quem numerum tetras illa ſiuè quaternarius numerus implicitè continebat; ſi enim 1 2 3 4. ordine poſita ſibi inuicem junxeris, prodibit decas illa myſtica, ſiuè tetractys tanto à Pythagoricis ſilentio celebrata, tantis myſterijs inuoluta. Quæ per duos quinarios pulchrè indicabant, quorum prior influxũ diuinæ naturæ in mundum Angelum, ex apice in quadripartitum mundum angelicum; alter verò creaturarum ſiuè corporei mundi ſinum, ex quadrangula baſi ſurſum, verſus centrũ continuâ diminutione laterum facta, aptè inſinuabant. Prætereà vnitatem formalem in ſinu Diuinitatis latentem per apicem indicatam, cuicunq; rerum ordini adjunxeris, ſemper 10 conſtitues, rerum omnium complementũ; Diuinæ perfectionis typum, & exemplar.

Si enim 1 ad 9 tripartitã angelici mundi triadẽ adjunxeris, 10 conſtitues, numerũ omnia exhaurientẽ, typum Diuinitatis omnia complectentẽ; ſi ad 2 in quibus vnitas duplicata reſidet, 8 junxeris, habebis Angelicæ, per vnitatem formalem in mundum inferiorem influxum, videlicet in mundum ſenſibilem, per 8 cubicum numerum aptè inſinuatum. Si iterum 3, id eſt, Triadem illam totius perfectionis exemplar, 7 perfectionis mundanæ ſymbolo adjeceris habebis iterum 10. Si deniq; quaternarium, ſiuè tetractyn illam tantopere à Pythagora celebratam 6 ſiuè ſenario numero operationum mundanarũ ſymbolo adjeceris, denuò reſultabunt 10; ſi deniq; 5 duplaueris; id eſt, duos quinarios ſimul junxeris, idem denarius numerus emanabit; vides igitur quomodo ordines mundanarum conſtitutionum ſibi inuicem adjuncti, ſemper producant 10, id eſt, vnitas formalis in ſingulis claſſibus implicata, reliquis numeris creatarum rerum ſymbolis adiuncta, ſemper 10. conſtituat; totius vniuerſitatis cum authore ſuo aptum hieroglyphicũ; Prætereà 1 ad 2 juncta dant iterum triadem, hæc ad triadem juncta generat tetradem, & hæc rurſus tetradi juncta, pentadem; & ſic ſingulis numeris ordine naturali continuatis illa adjuncta, generat hexadem, heptadem, octadem, enneadem, decadem, omnium complementum, vltra quam nullus alius, niſi replicatus numerus datur. Hanc itaque philoſophiam myſticam ſub numeris opportunè in obeliſcorum figura exhibuerunt veteres. Verùm cùm ex inſtituto hanc philoſophiam arithmeticã tractemus in Oedipo, hic fuſiores eſſe noluimus. Quibus quidẽ ritè explicatis, jam tertiũ hujus operis librum aggrediamur, ex quo luculenter apparebit Græcorum veteres, hujuſmodi myſticas Ægyptiorum rationes æmulatos, in architectura Deorum, cœteriſq; fabuloſis narrationibus, ad diuinitatis arcana, rerumq; naturam indicandam, ſingulari ſtudio, & ſub myſticis ſymbolorum inuolveris à profanorum intellectu remotis, exhibuiſſe.

OBE-

OBELISCI PAMPHILII LIBER III.

MYSTAGOGIA AEGYPTIACA

QVA

Non Aegyptiacæ duntaxat doctrinæ in ſacris Sculpturis ratio, ſed & Græcanicæ ſapientiæ ad normam Aegyptiacæ παραλλήλως inſtitutæ, methodus traditur demonſtraturque.

PRAEFATIO.

ADYTI Aegyptiaci fundamentis in præcedenti libro iactis, hoc eſt, origine, fabrica, ordine, ac hieroglyphicæ doctrinæ ſymbolis καθ' ὅλως demonſtratis: nihil porrò reſtare videbatur, niſi vt Sacramentorum latentium penetralia altius ſubeuntes quid tandem per tantum ſymbolorum apparatum intenderint: quid propriè ſignificare voluerint, aperiremus. Quod nos in hoc tertio libro DEO dante præſtituros confidimus; in quo non Aegyptiacæ duntaxat in ſacris diſciplinis obſeruatam rationem, ſed & Græcorum doctrinæ myſticæ, quæ Aegyptiacæ parallela hic methodum ἀκριβῶς demonſtrabimus, vtriuſque ſapientiæ, fabularum inuolucris variè oocultatæ, interpratationis ſpecimina daturi: Ex quibus, ni fallor, benigno Lectori ſatis ſuperque patebit hieroglyphicam ſapientiam, tum Aegyptiorum, tum Græcorum Aegyptiacæ parallelam doctrinam, ad quatuor potiſſimũ facultatum principaliũ, Theologiæ inquã, Magiæ, Phyſicæ, ac Politicæ myſteria reſpexiſſe;

xiſſe; quæ quidem per appropriata ſymbola eo ingenio conficta expreſſerunt, vt vnum & idem ſymbolum per analogiam quandam in quatuor mundorum Archetypi, Aſtralis, Elementaris, Politici ſibi ſubordinatorum diſpoſitione clareſcentem, dictis quatuor facultatibus ſubdicta analogia conſideratis, pulchrè applicuerint. Patebit quoque ex hoc libro, Græcos nullo nō tempore in ſacrorū Aegyptiacorū affectatione, veluti ſimias quaſdam egiſſe; vt proindè, huiuſmodi veſtigijs ſtrictè inſiſtentes, alueumque ſecuti, ad primam, ex qua omnia ad ſe deriuarunt, fontis ſcaturiginem, ſagacitate duce, facilè nos peruenturos ſperemus. Verum obmiſſis verborum ambagibus, rem ipſam cum bono DEO auſpicemur.

CAPVT I.

De Myſtica fabularum interpretatione.

SACERDOTIBVS Philoſophis, cæteriſque Ægyptiorū Hierogrammatiſtis, cùm acri eſſent ac ſubtili ingenio, ac profundâ quadam mentis contemplatione, in diſquirendæ veritatis ſtudio continuò occuparentur, ea quæ à vero remotiſſima paſſim de Oſiride, Iſide, aliorumque Numinûm, varia metamorphoſi narrarentur, tanquam vera perſuadere, difficilè omninò erat. Nam cùm rectæ rationis dictamine, ac naturæ lumine fulti, præter vnum aliquod ſummum, æternum, infinitum ac incommutabile Numen, à quo quicquid eſt, veluti ab ideali fonte profluxiſſet, aliud nō cognoſcerent, nec cognoſci poſſe ſcirent; cùm præterea admirabilem illam in rebus omnibus eluceſcentem naturæ maieſtatem, ordinatiſſimum illum cælorum concentum, vimque eorum in inferiorem mundum diffuſam, nexū præterea elementorum, ac in omnibus mixtis ἐυκρασίαν illam optimam, conſenſum etiam latentium in rebus proprietatum diſſenſumque intuerentur, ea nec à ſe ipſis, nec aliâ fatali quâdam neceſſitate exiſtere, ſed ab vno illo Numine Numinum ineffabili ſic intenta & ordinata, & eſſe, & conſeruari, ſerio ſibi perſuadebant. Quare altioribus intenti contemplationibus, fabulas illas, atque hiſtorias Deorum, vel confictas, vel occaſione narrationum falſarum perperam intellectas, quas rudis, & ad quiduis credendum procliuis populus ſimpliciter intelligebat, illi veluti res rebus difformes, ac incongruas, allegoricâ quâdam, ac ſymbolicâ interpretandi methodo, excogitatis ad id certis quibuſdam ſymbolis literiſque, arcana quâdam ſimilitudine rebus ſignificandis conformibus, tùm ad mores, tùm ad naturæ myſticas ſignificationes, ac denique ad ipſum rerum omnium archetypon transferentes, vt imperitam plebem ea celarent; pyramidibus, obeliſcis, cippis, tēplis, marmoribus, ad excitandam de ſe poſterorum admirationem, inciderunt. Innuit dicta Palæphatus libro *περὶ τῶν ἀπίστων ἱστοριῶν, ſeù de non credendis fabuloſis narrationibus*; ſcriptor antiquiſſimus.

Quid Aegyptij per allegoricam illam dicendi rationem intenderint.

Quomodo ex ordine rerum mundi alium in cognitionem vnius Numinis peruenerint.

Palæphatus de fabuloſis narrationib.

Hominum inquit alij & ij maximè, qui ab omni ſapientia & eruditione alieni ſunt, omnibus illis, quæ vtique dicuntur, perſuaſi fidem adhibere conſueuerunt. Quidam verò naturà duce prudentiores curioſique magis, & in rebus negotijſque plurimis verſati, omnia illa, quæ traduntur fieri, vt penitus credant, adduci nequeunt. mihi autem omnia quæcunque dicta iam fuerint, fieri quoque videntur. Neque enim nomen duntaxat fuiſſe exiſtimandum eſt; nullus alioquin ſermo ſuper his exiſteret. Verumtamen ex ipſa primum, reſque fuerunt, ac ſic demum ſermo ijs ſuperinductus eſt. Quæ autem facta reuera fuerant, Poëtæ, nugatoreſque plerique in incredibilia magis, atque admirabilius quodpiam conuerterunt, vt iſta legentes homines in maximam raperent admirationem. Ego verò talia minimè eſſe poſſe, qualia dicuntur, agnoſco.

Poëtæ res ideo ampliarunt, vt poſteros in admirationem raperent.

Hactenus Palæphatus, cui certè aſtipulantur, quotquot dè natura Deorum vnquam ſcripſerunt. Ita quidem Lapitharum, teſte cit: Palęphato, qui primi omnium equos aſcenderunt, in equis comparentium ſpectaculum, Hippocentaurorum fabulæ dedit occaſionem. Pari ratione Minois ſcriba, cuius amore Paſiphaë capta, & Tauri ob ſtuprum illatum in exilium amādati, furor, inſania, & in obuios quoſuis crudelitas originem paſſim præbuit fabulæ de Minotauro labyrintho incluſo. Porrò quid aliud per Actæonem à proprijs canibus deuoratum antiqui inſinuare voluere, niſi Actæonis canū venationiſque ſtudio nimiùm intenti, curamque rei domeſticæ penitus negligentis, facultatum omnium, ac vitæ denique defectus? Ita nil aliud Heſperidum hortus pomorum aureorum ferax, à dracone cuſtoditus, quæ Hercules dracone interfecto abſtuliſſe fertur; niſi oues (quæ μῆλα, Græcè dicuntur, quo nomine & poma Græcè dicuntur) Heſperidum filiarum Heſperi cuiuſdam Mileſij, quæque ob bonitatem aureę dicebantur, & à paſtore quodam, Dracone nomine, cuſtodiebantur; nihil, inquam, aliud Μυθικῶς quā oues aureas ab Hercule, vnà cum Dracone Paſtore abducto, ſignificat. Vnde ſermo hominum poſtmodum exortus χρύσια μῆλα κλεπτόμενα εἶναι fabulam peperit de malis aureis ab Hercule ſublatis, dracone interfecto. Quid aliud Prometheus plaſmator hominū primus nobis indicat; niſi quod hic primus fuit, qui homines per leges ſanctè pièque conditas, ad politicam viuendi rationem barbaros & brutales homines formauit. Non ſecùs de reliquis fabuloſis narrationibus, vti de Sphynge Dimorpha, de Ganimedis equis homines deuorantibus; de Dædalo & Icaro, de Aeolo, de Dædali ſtatuis, de Gerione tricorpore; de Orpheo, Pandora, Cerbero, Medæa, alijſque innumeris figmentis à Poëtis traditis ſentiendum eſt. Omnes ſiquidem huiuſmodi fabulas originē ſuam, vel à prouerbijs hominum malè intellectis, vel à nominibus rebus conformibus, vel à nominum geſtorumque æquiuocatione, vel à diuerſis denique rebus ſpecie differentibus in vnam conflatis traxiſſe, tradūt citatus Palæphatus, & Fulgentius in myrthologicis quos conſule.

Hippocètaurorum hiſtoria quid denotet.

Minotauri hiſtoria quid?

Actæonis fabula quid?

Heſperidum hortus.

Hercules draconis interfector.

Promethei fabula.

CAPVT II.

De Deorum myſtica ſignificatione.

VIrtutes rerum apparentium Deos ſeù Genios appellatos, teſtatur S. Auguſt: de Ciuitate Dei, Lactantius Firmianus, Euſebius, alijque, quos in ſequentibus adducemus. Veteres enim vim cæli, Elementorum eſſentias, aſtrorum potentes operationes, latentem denique conſenſum rerum intuẽtes, totum mundum animal quoddam ingens innumeris genijs, quos ſingulis rebus vniuerſi aſſignabant, ſtipatum credebant, de quibus M. Cicero multa ex Stoicorum ſententia in 2. de naturâ Deorum: inter cœteras autem πολυθείας rationes ea repoſita eſt ratio, quæ phyſica eſt appellata, ex qua plurima Deorum multitudo profluxit, qui ſpecie humanâ inducti fabulas Poëtis, ſi non Hiſtoricis ſuppeditauerunt, & hominum vitam omni ſuperſtitionis genere referſerunt; quæ vetus quidem opinio non Græciam modò, ſed & noſtros, & totum denique orbem oppleuit. Scribit Dionyſius Halicarnaſ. lib. 2. Antiq. Romanos Veteres fabuloſa illa Poëtarum figmenta, tanquam omnis ſuperſtitionis ſeminaria prohibuiſſe, vtpotè, quibus Dij inter ſe pugnantes, diſſidenteſque, & adulteria homicidijs miſcentes ea facere finguntur, quæ nequidem de Viris probis, taceo de Dijs ipſis, dici poſſint. Dicta confirmat Euſebius his verbis: *Videtis ne igitur vt à phyſicis rebus benè & vtiliter inuentis, ratio ſit tracta ad commentitios Deos? quæ res genuit falſas opiniones, erroreſque turbulentos, & ſuperſtitiones penè aniles. Nam & formæ Deorum nobis, & ætates, & veſtes, & ornatus noti ſunt*, &c. quæ ſubiungit: *Quin etiam Varro, antiquos ait ſimulachra Deorum & inſignia, ornatuſque finxiſſe, quæ cum oculis animaduertiſſent, hi qui adijſſent doctrinæ myſteria, animam mundi, ac partes eius, id eſt, genios veros animo videre poſſent.* Hebræi ſanè hoſce Genios poſt Ægyptios pro cœteris gentibus, rebus creatis attribuiſſe videntur; Nam vti in ſuperiori Syntagmate oſtenſum eſt, exiſtimabant ij totum mundum plenum Genijs ſeù formis quibuſdam. Inter cœteros autem 70. numerabant, quorũ R. Ioſeph Ben carnitol in Cabalica arte celebris magiſter, in 14. Exod. hiſce verbis meminit: ונשרו כל אומות מוסרות ביד שבעים שרים hoc eſt: *Et relictæ ſunt omnes gentes, traditæ in manus 70. Præſidum ſeu Geniorũ*; Legunt quidam hîc pro שרים *Scharim* שדים *Sedim*, Dæmones, vtroque modo benè; quales autem hi ſint, quæ eorum officia, & vnde nomina cõtraxerint, dicemus DEO volente in tertia parte Oedipi, vbi hanc cabulam fuſiùs pertractauimus. Alij prædictis conſentientes, aſſerunt nullam herbam in terra eſſe, quæ non ſtellam aliquam, aut Dæmonem ſibi præſidentem habeat, ita Rambam in Moreh Nebuchim: אין לך כל עשב מלמטה שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל *Non eſt, inquit, tibi vlla herba, aut planta inferius, cui non ſit ſtella in firmamento, qui fulciat eam & dicat ei creſce.*

Virtutes rerũ veteres Genios opinati ſunt.

Cic. 2. de nat. Deorum.

Vnde multitudo Deorũ?

Dionyſ. Halic.

Euſebius.

Hebræi 70 genios inducunt.

R. Ioſeph Ben Carnitol.

Rambam in Moreh Nebuchim.

Elias Leuita in Thiſbi.

creſce. Elias Leuita in Thisbi ſimilia referens, ait: המזלות קורין לשנים עשר משרתים ברקיע שכל אחד מהם משרת לחדש וקורין מזל לחצליח ומזל רע

12. Miniſtri bonorũ & malorum cauſa.

Planetas vocant ſapientes noſtri, duodecim miniſtros, qui ſunt in firmamento, eò quòd vnus quiſque præſit vni menſi, & vocantur proſperitas, ſeu genius bonus & malus: eò quòd hi duodecim miniſtri bonorum omnium & malorum cauſas aſtruant. Arabes quoque eò lego deueniſſe ſuperſtitionis, vt inter cœtera ſua præcepta, illud quoque de aſtris non temerè aſpicendis poſuerint:

Arabes aſtra DEOS putãt

Caue intueri ſplendorem aſtrorum: احترز من النظر في شعاع النجوم Exiſtimabant enim Arabes aſtra DEOS, quæ ob ſummam reuerentiam fixius intueri nefas putabant, vel vt alij explicant, quia malignorum Geniorum, quos in aſtris certis reſidere credebant, noxias influentias incurrere timebant.

R. Aben Ezra

R. Aben Ezra Exod. 12. cum reliqua Cabaliſtarum turba eiuſdẽ ſuperſtitionis putãt; noxios quoſdã genios ſingulis anni quadrãtibus, quos תקופות *Thekuphoth* appellãt, præeſſe: ait enim, quòd per ſingulas quartas, ſeù

Quid Tekupha apud Hebræos, & de Dœmonibus eis præſidentibus.

Tekuphas Soli ſpecialis deputetur genius & director, & in illo momento, quo Sol ipſe priorem compleuit Tekupham, & ſequentem inchoat, priuſquam vnus director alteri locum ceſſerit, שדים ſeù genij maligni omnem poſſint in aqua, aëre, terra, igne exercere tyrannidem; non ſecùs, quàm cùm imperator quiſpiam moritur, minores Domini interim in hoſtes ſuos graſſantur, donec alius inſtituatur Rex, qui eos à ſua præſumptione poſſit coërcere. Vnde aiunt, quod ſi quis in illo momento, vel tantillum biberet aquæ, hydropiſin, vel aliam grauem infirmitatẽ euadere non poſſet. Hinc eſt, quòd illarum 4 Thekupharum initia tam ſuperſtitiosè cuſtodiunt, & בלוחות id id, Calendariorum tabulis diligenter inſcribunt: verba Abenezræ alibi citabimus.

Dij iuxta Elementorum numerum.

Hos ſecuti videntur, qui DEOS iuxta elementorum numerum, Terreſtres, Aqueos, Aërios, Igneos conſtituerunt.

S. Auguſt. 4. de Ciuit.

S. Auguſtinus in 4. de Ciuitate DEI refert tria Deorum genera, vnum à Poëtis, a Philoſophis alterum, tertium à principibus Ciuitatis. Primum genus nugatorium fuiſſe ſcribit: quod multa de Dijs fingerentur indignà. His commodè afferre poſſumus eam Theologiæ diuiſionem, quam M. Varro in lib. antiquit. fecit

M. Varro.

μυθικὸν, φυσικὸν, καὶ πολιτικὸν, ſcilicet: Primum erat mendaciſſimum, & turpiſſimum; Secundum à populis remotum, in quãtum nimirum totius vniuerſi naturam ſub obſcuro fabularum velamento indigitabant; Tertium ciuile & populare ab antiquis inſtitutum. Porrò Ethnici cùm conſiderarent admirandum illud microcoſmi opus, & partium ſingularum conſenſum mutuũ, vnumquodque à DEO ſuo gubernari credebãt, quemadmodum benè ob-

Placiades Fulgentius. Dij præſidẽt partibus humani corporis.

ſeruat Placiades, Fulgentius: Hinc Iouem caput; Mineruam oculos; Iunonem brachia; pectus Neptunum; lumbos reneſque Martem; Venerem genitalia; Mercurium denique pedes ſibi vendicare exiſtimabant. Ita in

Democritus.

φυσιολογουμένοις Democritus notat: Vnde Homerus.

Homerus.

Ὄμματα, καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ τέρψι, κεραυνῷ
Ἄρει δὲ ζώνην, στέρνα δὲ ποσειδάωνι.

Nam

Nam & Tyberianus Poëta in Prometei fabula ait: Deos ſingula ſua homini tribuiſſe: quin & Seruius in Bucolicis Virgil. etiam illud obſeruat, ideò à Poëta dictum: Cynthius aurem vellit, quia auris memoriæ conſecrata ſit, quod & Plinius ſcribit: quam auris partem atteſtantes, dùm in ius vocabát, reo attingere ſolebant. Conſecrata & frons Genio. Hinc DEVM venerantes frontem tangere, & ad frontem manu indita Numina adire ſolebant. Dextra Fidei, digiti Mineruæ, genua miſericordiæ, vnde hæc rogantes tangebant, hinc etiam ſupplicantes ad ea procumbere, & amplecti moris fuit, conſecrata fuerunt; quæ omnia cum ijs aſtris, quæ Aſtrologi humani corporis membris affingunt, conſentiunt, de quibus M. Manilius & Firmicus.

Tyberianus Poeta.

Frons conſecrata Genio.

Namque Aries Capiti, Taurus ceruicibus hæret,
Brachia ſub Geminis cenſentur, pectora Cancro,
Te ſcapulæ Nemæe vocant, teque ilia Virgo,
Libra colit clunes, & Scorpius inguine gaudet,
Et femur Arcitenens, genua & Capricornus amauit,
Cruraque defendit Iuuenis, veſtigia Piſces.

M. Manilius Firmicus.

Porrò addam & hoc animi gratia, quod ab Higynio de hominis formatione ſcribitur in libro fabularum cap. 120. Cura, inquit, cùm quendam fluuium tranſiret, vidit cretoſum lutum, ſuſtulit cogitabūda, & cępit fingere hominem; dum deliberat ſecum, quidnam feciſſet, interuenit Iuppiter, rogat eum Cura vt ei daret ſpiritum, quòd facilè à Ioue impetrauit, cui cū vellet Cura ſuū nomen imponere, Iuppiter prohibuit, ſuumque nomen ei dandū eſſe dixit: dum de nomine Cura & Iuppiter diſceptarent; ſurrexit & tellus, ſuumq; nomen ei imponi debere dixit, quandoquidem corpus ſuum præbuiſſet. Sumpſerunt Saturnum Iudicem, quibus Saturnus ſecus videtur iudicaſſe. Tu Iuppiter, quoniā vitam & ſpiritum dediſti, corpus recipito: Cura quoniam eum prima finxit, quam diù vixerit eum poſſidebit, ſed quoniam de nomine eius controuerſia eſt, homo vocetur, quoniam ex humo videtur factus. Hæc Higynius, quæ omnia elegantiſſimè formationi hominis in 2. Geneſeos cap. expreſſa, ſub ſymbolico quodam verborum contextu recitata, congruunt. Quid enim aliud per curam, niſi Diuinum illud ab æterno de homine in tempore formando conſilium, his verbis proditum: נעשה אדם בצלמינו בדמותינו hoc eſt, *Faciamus hominem ad imaginem noſtram, & ſimilitudinem noſtram*; quid aliud Iuppiter, niſi cœleſtis ille Prometeus, Pater, inquam, æternus, Verbo virtu-

Higynius.

Fabula.

Cura finxit hominem, Iuppiter ſpiritum dedit.

Geneſ. 2.

huiuſmodi fabulæ originē è Sacris literis petunt.

virtutis ſuæ conceptum illud opus perficiens, iuxta ſequentia verba: ויצר
Geneſ. 2. יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה
Et formauit Dominus Deus hominem puluerem de terra, & inſufflauit in faciem eius ſpiraculum vitæ & fuit homo in animam viuentem: Reliqua Epimethij laboribus, & curis hominis, quas poſt lapſum incurrit, congruunt. Ex quibus omnibus patet, multas gentilium fabulas originem ex ſacræ Hiſtoriæ contextu traxiſſe, quas ob ſublimitatem eius, vel non intellexerunt, vel ſi intellexerunt, ita tamen allegoricis ſuis figmentis velauerunt, vt fabulis quam ſacræ hiſtoriæ viderentur ſimiliores, aut certè rebus naturalibus applicauerunt.

Empedocles Agrigentinus. Hinc Empedocles Agrigentinus, 4 naturas, quibus omnia conſtare cenſuit, Diuinas eſſe voluit; atque ex eodem diuerſiſſimæ illæ philoſophorum de rerum principijs opiniones. *Origenes Simplicius.* Origenes ait, Empedoclem litem, & inimicitiã atque ignem principia poſuiſſe vniuerſi. Simplicius vtraque commiſcuit, hoc eſt, quatuor elementa, & litem, & concordiam. Hinc aliqui, eò quòd DEOS nihil aliud niſi naturalium rerum virtutes æſtimarent, veluti Theodorus, & ProtagorasAbderita Atheorum nomen meruëre. *Xenocrates Chalcedonius* Xenocrates Chalcedonius DEOS octo prodidit, 5 in ſtellis vagis, vnum qui ex omnibus ſideribus, ſeptimum Solem, octauum Lunam conſtituit. *Speuſippus.* Speuſippus ex Platonis ſorore natus, vim naturalem Deum eſſe ſtatuit. *Alcmæon Crotoniates.* Alcmæon Crotoniates Soli & Lunæ, & reliquis ſideribus, animo præterea Diuinitatem dedit; qui, vt ait Cicero, non ſenſit ſe mortalibus rebus immortalitatem dare. *M. Varro.* M. Varro Terentius Deum ait ſe arbitrari animam eſſe mundi, ipſumque mundum Deũ eſſe; mox ſubiungit, mundum diuidi in partes duas, id eſt, in cęlum, & terrã; Cęlum quoq; bifariam, in ætherea & aërea. Terram verò in aquam & humum; quas partes omnes animarum eſſe plenas in æthere & aëre immortalium, à ſummo autem circuitu cœli vſque ad circulum Lunæ, æthereas animas eſſe aſtra ac ſtellas, eaſque cœleſtes Deos non modo intelligi eſſe, ſed etiam videri. Inter Lunæ verò gyrum, & nimborum, ventorumque cacumina aëreas eſſe animas; ſed eas animo, non oculis videri, & vocari Heroas, & Laruas & Genios ſeu virtutes rerum. *Omnia mundana ſpacia plena Genijs & animabus.* Sic fragilis & laborioſa mortalitas in partes iſta digeſſit infirmitatis ſuæ memor, vt portionibus veluti quibuſdam vnuſquiſque id, quo maximè indigeret, coleret. Itaque nomina alia alijs gẽtibus, & Numina in eiſdem innumera reperimus, adeò quidẽ, vt non immeritò Panegyriſta canat, quaſi de abſcondita Dei natura querulus. *Apoſtrophe Panegyriſtæ ad DEVM* *Te, inquit, ſumme rerum ſator, cuius tot nomina ſunt, quot gentium linguas eſſe voluiſti, quem enim te ipſe dicere velis, ſcire non poſſumus: ſiuè in te quædam vis, menſq; diuina eſt, quæ tota infuſa mundo omnibus miſcearis elementis; & ſine vllo extrinſecus accidente, vigoris impulſu per te ipſe mouearis: ſiuè aliqua ſupra omne cœlum poteſtas eſt, quæ hoc opus totum ex altiore naturæ arce deſpicias, te inquam oramus,* &c.

Colligitur itaque ex hucuſque traditis, innumeras rerum in hoc vniuerſo comprehenſas formas, virtuteſque occultas imperceptibiles, innumerorum quoque Deorum, Dearumque confictarum originem præbuiſſe, de qui-

quibus iam in particulari initium ab Ægyptiorum Dijs & Theologia de ijs confictа faciemus.

C A P V T III.

Apud Ægyptios Sacerdotes nihil non myſticum fuiſſe.

LOngiſſimam eſſe viam ad Sapientiam, iterque omni difficultatum genere pleniſſimum, ſatis ſuperque demonſtrant labores in ea acquirenda antiquorum aſſumpti, teſtantur itinera terrâ, marique plena periculis ſuſcepta; teſtantur demùm omnium eorum, quæ quouis modo ab eius inquiſitione retardare poſſent, ſtudioſa declinatio. Huius quidem ſapientiæ inquiſitioni Ægyptios præ cæteris mortalibus impenſiùs incubuiſſe, Plato tradit in lib. de Rep: nam cùm ſummi Numinis felicitatem rerum omnium optimarum, & pulcherrimarum cognitione conſtare in primis exiſtimarent, atque ex eo, quòd non præſentia, ſed futura, & præterita intelligit, immortalitatem jure illi tribuerent, ab omnibus, quæ aliquo modo eam impedire poſſent, abſtinebant. Nam quicunque mortalium ad diuinitatem anhelant, illos maximè ſapientiæ, & veritatis amore raptos, caſtitatem, rerumq; ſacrarum cultum ad eam faciliùs adipiſcendam amplexari videmus. Id quod Græci omnium commodiſſimè ſignificarunt, quum Ægyptiorum Deam ISIM, quaſi ſcientiam, eiuſque hoſtem Typhonem, id eſt, ignorantiam myſticè appellarunt. Cuius Deæ ſacra, ideò parcitate victus & ciborum quorundam abſtinentia, cœterarumque voluptatum, potiſſimùm Venereæ cohibitione celebrant; quibus omnibus puritas mentis, & acumen ingenij ſcientiæ cauſa exquirebatur. Vnde & illius Sacrarium ISÆVM, id eſt, ſcientiæ diuerſorium appellarunt: & ipſam ideò alij à Mercurio, alij à Prometheo natá dixerunt, quorum alterum ſapientia & prouidentia; alterum Grammaticæ & Muſicæ inuentio illuſtrauit; laneis quoque veſtimentis non amiciebantur, ſed lineis induti veſtimentis, raſiſque capitibus ſacra peragebant Iſiaca, quibus inſinuabant ab omni impuro, vt ſunt pelles, vellera, capilli, vngues, ciborum retrimenta abſtinendum: ſolo lino florem æthereo ſplendori ſimillimum proferenti, ex immortali tellure nato, nulliſque beſtiolis creandis obnoxio, gaudendum. Quin ab omnibus ijs, quæ vel intento ſapientiæ ſtudio obeſſe poſſent, ita abſtinebant, vt ne ſalem quidem, eò quòd ad manducandum, bibendumque appetentiores redderet, adhiberent; ob eandem cauſam Nili lympha, eò quòd obeſiora faciat corpora, nunquam vtebantur; ſatiùs enim putabãt leui & expedito corpore animum includi, quominùs eius diuinitas opprimatur: nam, vt rectè ſenſit Galenus, animus adipe, & ſanguine ſuffocatus cœleſte aliquid prævidere non poteſt. Alludit etiam ad hoc egregium dictum Iarchæ Indorum Regis & philoſophi, quo Apollonium Thyanæum allo-

Plato in lib. de Repub.

Veteres omnibus abſtinebant ad ſapientiam faciliùs acquirendam.

Iſis myſticè Sapientia: Typhon ignorantia eſt.

Soli abſtinebãt, eò quòd ad bibendum appetentiores redderet: & Nili aqua eò quòd obeſiores.

Dictum Iarchæ Indorũ Regis ad Apollonium.

alloquebatur, his verbis: οὐ μὲν θαυμάζω Ἀπολλώνιε ὅτι πᾶσαν τῆς μαντικῆς γνῶσιν τετύχηκας, ἔαν τόσον τοῦ αἰθέρος ἐν τῇ καρδίᾳ σοῦ συνέχῃς. *Non equidem miror Apolloni, te omnem diuinandi ſcientiam adeptum eſſe, cùm tantum in corde tuo aëris geras.* Prætereà Ægyptij cæremonias multas obſeruant, quibus philoſophari laudi ſibi ducebant. Quin & Reges ex inſtituto ſacrarum literarum mediocriter admodum bibebant, authore Hecatæo, eò quòd Sacerdotij dignitate initiati eſſent. Præſertim vinum, quod nec Dijs quidem (eò quòd vinum eorum, qui olim cum Dijs dimicarunt, ſanguinem putarent) tanquam gratum offerebant. A piſcibus quoque plerique, veluti triſtitiæ & malorum ſymbolis & Nili, mariſque nigri; ac triſtis, elementi miſcellanei, ac omnis impuritatis ſentinæ notis, abſtinebant, cœpas quoq; auerſabatur, eò quòd appetitum Venereum excitent, & lachrymas prouocent, vt Zenophon teſtatur: adde eas illiberali ſuo odore à Sacris cohibitas, atque eadem de cauſa allium guſtantibus introitus in magnæ matris templum interdictus videtur, vt Athenæus tradit. Sues quoque cùm ob ſalaciam, tùm immunditiem carnis, lepram, pſoramque progenerantis, tùm, quia porcis animam pro ſale datam rebantur. Denique ob ſympathiam quandam, quam cum crocodilo Typhonis ſymbolo habent, deteſtabantur; quibus omnibus innuerunt voracitati, delitijſque, & gulæ irritamentis Sapientiæ ſtudioſum nuntium mittere debere. Tradidit Diodorus columnam à Technate Vuechorei patre Thebis in templo poſitam execrationes habentem contra Menidē Regem, qui primus omnium Ægyptios ab inopi & frugali victu ad pecuniarum vſum deduxit. vnde rectè Heſiodus ſtultos homines, quos ſcilicet tranſuerſos agit nimius voluptatis appetitus, ignorare, quanta foret in malua & aſphodelo vtilitas; teſtati ſunt & hoc Perſarū Magi, qui ad meliùs philoſophandum omnibus ciborum condimentis ſpretis, ſolo victitabant naſturcio. Horum itaque admirandum ſapientię ſtudium, cùm in Græcia percrebuiſſet, Græcorum ſapientiſſimi eius guſtandi allecti deſiderio, Solon videlicet, Thales, Plato, Eudoxus, Pythagoras, & Lycurgus in Ægyptum, ad conſuetudinem cum Sacerdotibus contrahendam ſeſe contulerunt. Eudoxus quidem Conophęum Memphiten audiſſe dicitur: Solon Sonchiten Saiten. Pythagoras Oenuphęum Heliopolitem, qui & omnium maximè approbaſſe fertur hominum eorum philoſophandi rationem; teſte abdita illa, quam de rebus tradidit, non multum ab hieroglyphicis diſciplinis diſcrepante philoſophia. Quicquid igitur portentorum coluit Ægyptus: quicquid fabularum de Dijs ſuis, Oſiride, Iſide, Typhone, Horo alijſque tradidit, ijs Sacerdotes ſapientiſſimos, nequaquam exiſtimandum eſt, vel fidem habuiſſe; aut ſtolidâ quâdam, ac inſipiente perſuaſione (vti plebs faciebat) inductos, ſimulachra veluti Numina quædam adoraſſe; hoc enim quam maximè ab animo ſapiente alienum eſſe, nemo non nouit. Sed magna ijs myſteria, vt in ſequentibus dicemus, ſignificaſſe, neque hęc ratione carere, ſed certas cauſas habere, vel hiſtoriâ, vel naturâ introductas, ſymbolis iſtis tam

Hecatæus

A piſcibus abſtinebant.

Sues abominantur.
Alſena.
Δειπνοσ.2.

Columna erecta contra Menidem Regem.
Diodorus.
Heſiodus.

Plerique Philoſophi ex Græcia in Aegyptum migrant.

Præceptores in Aegypto qui nam fuerint Græcorum philoſophorum.

Sub fabularū corticibus magna myſteria.

tam multiformibus luculenter confeſſi ſunt. Non enim Mercurium verè canem exiſtimabant, ſed cuſtodem & peruigilem animalis naturam, quæ hoſpitem ab hoſte diiudicat; vt ait Plato per Ficinum relatus, Deorum perſpicaciſſimo tribuunt. Neque ſolùm putant ex Loto editum nuper infantē, verùm ita Solis ortum & ex humidis eleuationē interpretantur. Quando & ſæuiſſimum Perſarum Regem Ochum non ſolum Parricidam, ſed & ipſius Apis occiſiorem, quem ſibi ac ſocijs in menſam propoſuit, Machæram vel ad hoc vſque tempus vocant, non hominis proprietatem; ſed mores expreſſerunt inſtrumento, quod parricidio accommodatum æquiparabant. Cùm itaque varij variè de Ægyptijs Dijs loquerentur, eorumque geſta diuerſimodè alij quidem ad literam, alij ad mores, alij & ad naturam, nonnulli etiam ad ineffabilia Dei myſteria trahentes interpretarentur. Mirum ſanè nō eſt, Ægyptiorum hiſtoriam adeò variam eſſe & diuerſam, quam apud Authores deprehendimus; fieri enim nequit, vt opinionem varietas rebus geſtis, earumque circumſtantijs non vehementer officiat. Ne tamen varietas dicta hieroglyphicorum expoſitioni obicem aliquem quouis modo ponat; viſum fuit hoc loco de vario Theologię & Philoſophię Ægyptiacę ſenſu agere; vt varietas iſta rerum in vnum collecta, diſtinctione facta luculentiùs appareat:

Quid per canē Aegyptij notent.

Quid per Lotum.

Hiſtoria Aegyptiorū cur tam varia ſit.

CAPVT IV.

De Quadripartita Aegyptiorum Theologia ſuper hiſtoriam Oſiridis & Iſidis fundata.

EX quadruplici hominum genere, quadruplex Ægyptiorum quoque exorta Theologia eſt. Primum genus hominum referebant rudes & illiterati, ſeu Idiotæ, qui Deorum ſuorum hiſtoriam, cœteraſque eis connexas fabulas non niſi ad literam intelligebant: atque ab ijs deteſtabiles illæ, ac omnibus ſeculis inauditæ ſuperſtitiones, de quibus ſupra actum eſt, prodiêre. Sub ſecundo hominum genere comprehendebantur ij, qui animum ad ſapientiæ ſtudium adijciebant, atque hi paulatim relictis fabulis & inconcinnis figmentis, literalem cum myſtico conuingentes ſenſu, hiſtoriam ad naturæ ſacramenta transferebant; vndè Theologia ſeu Philoſophia naturalis: Tertium genus conſtituebant ij, qui ſapientum nomine nuncupabātur: atque hi commenta Deorum ad naturam partim, partim ad mores τροπολογικῶς traducebant, vndè Theologia moralis ſeū Ethica. Vltimum denique genus, idque præ cęteris in altiſſimo dignitatis gradu conſtitutum, repræſētabant Sacerdotes, qui naturæ morumque ſcientiâ iam ſufficienter inſtructi, animos ad altiora leuantes, hiſtoriam Deorum ſublimi quâdam & anagogicâ interpretandi ratione ſub obſcura, ſed ingenioſa ſymbolorum ad tegenda myſteria conſultò excogitatorum repræſentatione, ad mundum illum Archetypum & intelligibilem deflectebant; Vnde myſterioſa illa Ægyptio-

Quadruplex interpretandi ratio Aegyptijs vſitata.

rum ſapientia, cuius nobis veluti fragmenta quædam ſuperſunt profluxit. Verùm vt majori cum ſoliditate in ſequentibus procedamus: quadruplicem illam Ægyptiorum Theologiam hoc loco totidem capitibus perſtrictam præmittemus. Vt & varia illa de Dijs, eorumque geſtis relatio conciliëtur; & hieroglyphicorum enodatio huic magna ex parte nixa, diſſolutis nodis faciliùs expediatur.

C A P V T V.

De Hiſtoria Oſiridis, Iſidis, Typhonis, Hori.

AIunt Ægyptij, teſte Plutarcho, Rheam furtim in Saturni complexum veniſſe, & mox vnà cum Sole congreſſam; ſed quaſi prægnatione damnatam, neque menſem, neque annum, quo pareret inueniſſe, Mercurij quoque amore captam, cum eo concubuiſſe, ſubindè autem cum Luna ludentem Aſtragalis, diei cujuſque ſeptuageſimam abſtuliſſe. Ex quibus dies quinque confecit, eoſque 360. convinxit, eos nunc Ægyptij αεσcι, hoc eſt, ἐπαγομένους, ſiuè ſuperinductos vocant; hoſce & Deorum natales vocant. Nam prima Oſirim genitum, quo nato ajunt, teſte Diodoro Siculo, vocem auditam, omnium dominum in lucem prodidiſſe; alij Pamylem quandam celebrant. Hanc Thebis è Iouis templo aquatum egreſſam, audiſſe vocem, quâ jubebatur magni Regis, & Benefactoris Oſiridis proclamare natiuitatem; quæ cùm Oſiridem educaſſet, in eius poſtea memoriam Pammyliorum celebritatem inſtituit, de quibus copioſè alibi. Secunda die ajunt genitum Aruerin, quem alij Apollinem, alij ſeniorem Horum appellant. Tertia Typhonem, neque tempore, neque loco, ſed è coſta vulnere adacto exilijſſe comminiſcuntur. Quarta Iſim in Panygris, hoc eſt, publicis conuentibus editam. Quinta Nephte, quam mortem, & Venerem, quidam Victoriam etiam ſuſpicantur.

Tabella ἡμερῶν ἐπαγομένων, ſeù natalium Deorum.

Πρώτη - - - - - - - - -	Ὀσῖρις.
Δευτέρα - - - - - - - - -	Ἀρούηρις.
Τρίτη - - - - - - - - -	Τυφωδύς.
Τετάρτη - - - - - - - - -	Ἶσις.
Πέμπτη - - - - - - - - -	Νέφθυς.

Nephtem autem & Typhonem conjungunt: Oſirim verò & Iſim antequam maternâ aluo prodîſſent, mutuo ſe amaſſe, ac ſimul concubuiſſe proditum eſt, ex quo concubitu Horum, ſeù Aruerin genitum, ait Manethon apud Plutarchum. Porrò Oſirim toto peragrato Orbe, rerumque vtiliſſimarum, inuentione clariſſimum (de quibus aliàs.) Græci poſtmodum vocarunt Dionyſium, quem & ob efficaciſſimam illam perſuadendi

Manethon apud Plutarchum.

vim

vim, dicendique facultatem, pingere ſolebant cum catena ex ore eius ad auditorum producta aures; vndè & fabula de Hercule Ogmio ortam tradit Plutarchus; quare claua ei Oleaginea attributa, Herculem eum aſſignabant. Oſiride verò peregrinante nihil nouarum rerum Typhon molitus eſt, Iſide accuratiſſimè ad eius excubante machinationes.

Inuidia Typhonis.

In redeuntem Oſiridem, ac rerum geſtarum gloria Orbi jam conſpicuum, inuidia ſtimulatus Typhon, eidem inſidias poſuit, cum eo 72. erant coniurati, accedente quoque Aſonis Reginæ Æthiopum, vt Mnaſeas refert, auxilio, conſpirantibus Titanibus, eò quò ſequitur modo, clàm Oſiridis corpus dimenſus Typhon, ad eius magnitudinem arcam conſtruxit, hâc mirâ arte, ornatuque fabrefactam; in conuiuium à Typhone allatam, omnes in admirationem rapuiſſe compertum eſt.

Mnaſeas.

Dolus Typhonis.

Per jocum itaque Typhon recepit dono ſe daturum ei, cuius illa corpori quadrare videretur. Omnes itaque convivæ periculum hujusfacientes, cùm nulli quadraret, tandem & Oſiridem ajunt ingreſſum, quo facto omnes conjurati accurrentes operculum injecêre, clauiſque violenter adactis, liquenti etiam plumbo perfudere, & ad flumen deuectam per os Taniticum in mare dejecêre, quòd oſtium nunc etiam inuiſum, & deteſtabile nuncupatur; & hæc quidem facta memorant 17. Menſis Ἀθὼρ, cùm Sol Scorpium permearet, & Oſiris annum jam 28 Regno potiretur;

Oſiris arcâ clauditur.

Ἀθὼρ menſis.

cùm verò Panes & Satyri, qui circa Chemnim accolunt, omnium primi rem geſtam reſciuiſſent, & de repente magnas turbas, magnoſque tumultus, qui ad hoc vſque tempus Panici vocantur exciuiſſent: Iſis hæc audiens, protinus capillos totondit, & lugubrem ſtolam induit, ex quo Vrbi Copto nomen adhuc manet. Quamvis alij per hoc nomen ἀπὸ τοῦ κόπτειν deductum priuationem ſignificent.

Panici tumultus.

Tùm omnium inops, omnia latè pererrans, neminem prætermittebat, quem de Oſiride non percunctaretur; quin & pueros etiam ſuper arca rogabat; quorum aliqui rei geſtæ conſcij, quid de arca factum prodiderunt. Ex quo tempore vim præſagiendi pueris ineſſe ſuſpicati ſunt, eorumque diuinationem obſeruant, dùm ludunt, garriuntque in templis ſine diſcrimine quicquid in mentem venit.

Iſis Oſiridem inquirit.

Vis præſagiens pueris ineſſe creditur.

De abiegna etiam corona reſcitum eſt, quem apud Nephten Oſiris reliquerat. Aliqui etiam puerum, ex quo Iſis rem intellexit, ſub Anubis nomine coli putarunt, quem natum Nephte tradunt. Et illam quidem timore Typhonis correptam, ante maturitatem puerum ejeciſſe potiùs, quàm peperiſſe, atque ita Dijs cuſtodem additum, ceù canes mortalibus adhibentur.

Abiegna corona.

Anubis immaturus partus Nephte.

Intelligens ergo Iſis fluctibus marinis arcam Byblum impulſam, atq; ibi pulcherrimum tetradicis germen fortè obuiam eam amplexam eſſe; cujus magnitudinem Rex admiratus id pro fulcro tecto ſuppoſuit; omnia diuino quodam famæ nutu reſciſcens. Iſis itaque atque Byblum profecta, neminemque alloquendo in lachrymas reſoluta, ad crepidinem fontis reſedit; cuius pulchritudiue, officioſitate, ſapientiâque perſpectâ Regina Bybli, in nutricem infantis Regij accerſitur, puerum igitur alebat, loco mam-

Tetradi germen.

Inter Deos refertur Iſis.

mæ, ſeu papillæ digito in os eius inſerto; tandem Iſis miris geſtis ſuis in Deorum almum relata, tectum aſcendit; cæſamque undique tetradicem auferens, linteo, vnguentoq; aſpergens Regibus tradidit. Quod & in hunc diem, vt Manethon ait, in templo Iſidis apud Byblos aſſeruatur, coliturque. Tùm arcam naui imponens, Phœdrũ flumen indignata, quod ſub auroram

Flumen exſiccat.

vehementiùs fluctuaret, exſiccauit. Cùm verò Iſis ad filium Horum, qui in Buto alebatur, profecta eſſet, Typhon noctu in ven ationem exiens, corpori

Diſcerpitur Oſiridis corpus.

Oſiridis accurrens, in 14. partes diſcerptum abjecit. Quòd cùm Iſis reſciviſſet, ea fruſta per paludes baride, ſeu papyraceâ naue perquiſiuit (quare nauigantes hujuſmodi cymbis, minimè à crocodilis Deę memoriam timentibus lædi tradunt) Iſis itaque honoris viri cupida, cùm inuentas partes ac diſperſas hinc indè minimè reperiret, potiſſimum pudendum, quòd à Pha-

Pudendum Oſiridis.

gro & Oxirincho deuoratum dicebant, ex cera phallum finxit, ſtatuaſque effigiauit, quas, vt aliàs quoque relatum eſt, ſacerdotibus colendas tradidit.

Phallophoria.

Hinc phallophoria Ægyptiorum celebritas originem inuenit, quin & Oſiridem ferunt aliquando ab inferis redeuntem, cum Horo exerceri, & belli munia obire conſueuiſſe. A quo Horus aliquando interrogatus, quid pulcherrimum exiſtimaret, reſpondiſſe dicitur, parentes injuria affectos vlciſci; tùm & illud percunctatus eſt Oſiris, quodnam animal ad bellum deſcendentibus commodiſſimum putaret, eum verò equum reſpondente, Oſirin admiratum, quòd non leonem potiùs, quàm equum dixiſſet: ſed Horum cauſam ſubjeciſſe. Leonem enim auxilio indigenti potiorem; ad fingendos verò, deprehendendoſque hoſtes equum magis præſtare. Ad Horum etiã aliquãdo dicitur acceſſiſſe Thueris Typhonis pellex, quã ſerpens perſe-

Thueris Typhonis pellex.

quebatur, ſed hanc ipſam ſerpentem Hori miniſtri occiderunt. Quare in ſignum & nunc funiculum, in medium jacientes fruſtillatim comminuunt.

Funiculus fruſtillatim diminutus.

Iuſtâ etiam pugnâ Horus Typhonem ſuperauit, quem vinctum Iſidi tradi-

Horus ſuperat Typhonẽ

dit, ſed illa ſolutum dimiſit; quod Horus iniquo animo ferens matri manus injecit, & coronam detraxit, cuius vice Mercurius ad eam galeam è caluariâ bubulâ attulit. Cœterùm ferunt Iſidem ab obitu cum Oſiride concubuiſſe, ex eoque gemellos ſuſcepiſſe Helitomenon, & inferioribus membris luxatum Harpocratem, quem alij cum Horo confundunt. Cœtera de Divinis honoribus ei affictis alibi diximus. Atque hæc ſunt ferè capita fabulæ, quæ ex Plutarcho, Diodoro, Syneſio ad verbum ferè deſcripſimus.

Nunc quid ea ſibi figmenta velint, videamus.

CAPVT VI.

Hiſtoria Oſiridis, Iſidis, Hori, Typhonis ad phyſicas ſignificationes traducta.

ARchemachus Euboicus, antiquus Græcorum ſcriptor, cùm multa de antiquis Deorum nominibus dixiſſet, tandem totam quoque Oſiridis hiſtoriam ad naturam traducere conatur; ait enim ſicut apud Græcos Saturnus nihil aliud quàm tempus, Iuno aër, natalis autem Vulcani; aëris in ignem mutatio; ita apud Ægyptios Serapim non alium quàm Plutonem, nec aliam Iſidem quàm Proſerpinam eſſe. Oſirim autem nil aliud eſſe quã Nilum, & Iſidem nil aliud quàm terram, cũ qua illa concumbat: Typhonem mare, in quod mare ſeſe exonerans, conſumitur & abolctur. Quanta verò telluris pars Nilum admittit, & cum eo admiſcetur, tantum fertilitate commendatur. Aſtipulatur huic Macrob. qui ait Saturni cauſa (ſic enim mare vocant) quotannis luctum renouari; vocat etiam Pythagoras eam ob cauſam Saturni lachrymam mare. Putant enim, Xenophonte teſte, Ægyptij, eâ quâ Sol oritur parte mundi faciem eſſe, quâ ſpirat Boreas dextram; qua Notus ſiniſtram. Vnde non inconuenienter dicunt Ægyptij de Nilo, eum ortum à læua in dextra perire. Nilus enim ab auſtro profluens, læua mundi parte in boreali tractu ſe mari miſcens abſorbetur, ac ideò Sacerdotes mare auerſantur, & ſalem ortum ex eo, quam & Typhonis ſpumam appellantes, eandem ob cauſam menſæ non ſolent apponere, imò homines quoque Nauticos veluti ex mari vitam ſuſtentantes, tanquam inhumanos, crudeles, feros & Typhonis filios auerſantur. Piſcem verò ideò intantum oderunt, vt ab ijs in odij ſit aſſumptus hieroglyphicum, teſte Clemente Alexandrino. Innuit ſimile quiddam Pythagoras Aegyptiorum ritibus apprimè excultus, cùm à piſcibus abſtinendum eſſe præcipit. Aegyptij enim Sacerdotes, mare vt dictum eſt, perniciem vocabant, quod cùm totius alimenti ſui beneficiũ ex Nilo conſequeretur, corrumpi eum ſimul ac mari cõmiſceretur, aduertebant, atque adeò dicebat, id quod humano generi vtiliſſimum, vitiare & corrumpere mare. Refert paulò ante citatus Clemens, in Saipro veſtibulo templi Palladi dedicati, huiuſmodi ſymbola inciſa videri. Infans, Senex, Accipiter, Piſcis, vltimo hippopotamus. puer quidem & Senex, humanæ naturæ à pueritia vergentis ad ſenium, iterumque repueraſcentis cõditionem indicare videntur. Accipiter & Deum amorem, quodque in nobis diuinum eſt, ac vitam ipſam vitalem oſtendebant. Piſcis, odiũ ſimul atque mortem, quod exitium atque perniciem appellabant: Equus verò fluuiatilis impudentem violentiam notabat, vt qui ne patri quidem ſuo parceret, & vt matris fruatur cõnubio, eũ interficieret. Symbola verò iſta

Phyſica ſignificatio.

Macrobius.

Mare Saturni lachryma dicitur.

Xenophonte.

Mare Typhonis ſpuma.

Nautas & Piſces odio habent.

Clemen. Alex. lib. 5. ſtrom.

Pythagoras.

Clem. citatus.

Hieroglyphica ſymbola veſtibulo inciſa.

leguntur : *Naſcimur, Seneſcimus, Viuimus, Morimur, Naturæ Diſsidio*. Atque hæc obiter & nõ niſi per tranſennam à nobis dicta ſint. Porrò qui præſtant inter Sacerdotes ſapientia nõ modo Nilum Oſirin dicunt,& Typhonem mare, ſed omnem vim humefactiuam,dicunt Oſirin, atque in hoc eum cum Dionyſio confundunt, quam cauſam dixerunt generationis & maturationis primigeniam: Typhonem verò contra, quicquid ſqualidum, igneum, exſuccum humiditati reluctatur; aut clarius; Typhonem dicebant omne id, quod fecundæ humiditati Nili vi ſuâ ſiccatiuâ, & aduſtiuâ, vt Boreales venti, nocere ſolent. Quare & Typhonem rufo corpore natum fabulantur, pallidumque affirmant; Neque admodum libenter, aut auſpicato,cum huiuſmodi hominum genere conuerſandum exiſtimant. Oſiridem rurſus nigro colore fuiſſe tradunt; quod id ſit aquæ ingenium, vt terram, veſtes, nebulas, cæteraque quibus miſcetur denigret, vel ob colorem atrum, quo imbutum videtur humidorum elementum. Atque ob eandem cauſam & Bos Neuis ab Heliopolitanis cultus, nigro imbuebatur colore: Sed & ipſam Aegyptum, quam ob fertilitatem, ac terræ pinguedinem μελάγγιον hoc eſt vas nigrum dicere poſſumus, χημίαν appellant, quam tamen pupillam oculi interpretatur Plutarchus; eò quòd ſicut pupilla rerum ſpecies repræſentat, ita & Aegyptus; alij cor quoque eo ſignificant. Eſt enim Aegyptus calida & humida, atque in auſtralibus mũdi partibus collocata, quas leuam mundi partem ſupra diximus, non ſecùs cor calidum & humidum in homine læuam adeptum eſt: Solem item ac Lunam, Euſebio teſte, non curribus, ſed nauigijs, ab humido ſcilicet eorum alimentum generationemq; arbitrantes, circumferri exiſtimant. Hinc Homerum & Thaletem Aegyptiorum edoctos diſciplinis, aquam omnium principium ſenſiſſe, refert Giraldus. Imò Oſirin cum Neptuno confundẽtes, Oceanum; Iſin verò cum Thetide, tanquam alentem educantemq; omnia, credunt. Nam & Græci effuſionem ſeminis ἀπυσίαν, quaſi abſentiam; commiſtionem verò συνουσίαν, & αἰὸν filium, ἀπὸ τοῦ ὕδατος & ἀπὸ τοῦ ὕειν ab aqua & pluuia Dionyſiũ ſeu Oſirin ὕην, quaſi humidorũ dominũ appellauerunt, ac proinde Nebridas ſibi iniicientes, thyrſoſq; arripiẽtes in Dionyſij origiaſmis & vlulatibus, excurſibuſque, quaſi DEO afflati, teſte Apollodoro, vtebantur. Teſtatur autem Eudoxus, Aegyptios nõ Nilum duntaxat, ſed quicquid humidum eſt Oſiridis effluxum putare, quod ſignificare volunt, vaſe aqua pleno

Omnis vis humida Oſiris dicitur.

Typhon quic quid ſqualidum.

Cum pallidis ægrè conuerſantur Aegyptij.

Bos Neuis cur niger.

Aegyptus χημία dicitur.

Euſebius

Giraldus.

Apollod. lib. 1. Biblioth.

Eudoxus

pleno ei ſacro die pro foribus poſito. Humidum porrò principium generationis, Thrio folio ficulneo; quod & ſignaturam habet, ſeù ſimilitudinem membri genitalis, & propinationem, ſeù humoris ſignificat inuentionem; notabant hoc etiam Regem, auſtralemque plagam ſignificabant. Sed & à Thrio phallophoria originem traxiſſe aiunt; vnde & fabula de pudendo Oſiridis à Typhone in mare coniecto. Dicunt præterea Aegyptij Apopin Solis fratrem fuiſſe, & contra Iouem arma tuliſſe; cùm verò Ioui Oſiris ſuppetias ferens hoſtem in fugam vertiſſet, à Ioue in filium aſcitum ac Dionyſium appellatum: quam fabulam ita ad naturam trahunt. Iuppiter ſpiritus eſt, cui infenſa quam maximè ignea vis eſt, quæ non quidem ipſe Sol, ſed cum ſole cognationem habet. At humidum, aridum, ſiccumque exhalationem augendo comprimendoque deſtruit; exhalatione autem ventus coalitus proflat. Cœtera videri poſſunt in Hermæo Mnaſea, Anticlide, apud Plutarchum & Euſebium; qui Iſidi ideò quod aquas inuehat Sirium attribuunt. Verùm vt exactiùs hæc omnia dilucidentur; ſciendum eſt; humidum ſeù Oſirin per ſe agere nil poſſe, niſi cum terra commiſtione facta, ac proinde Iſidem terram fingebant; è quorum concubitu Horum genitum tradunt. Eſt autem Horus nil aliud, quàm ſpiritus quidam, virtute ſuâ omnia alens & conſeruans; quem ſupra Apollinem non incongruè diximus: Eſtque ipſa aëris temperies, virtute Solis calefactiuâ attemperata. Hunc Horum circa Butum in paludibus educatum ferunt, & profectò ita eſt; vliginoſa enim tellus & aquis redundans, exhalationes alit, quæ ariditates & ſiccitates perimunt. Nephthyn verò oram, quam mare alluuione allambit, vocāt; cùm verò ſuperfluens exundāſq Nilus vlterius ſeſe diffundit, Oſiris Nephthy commiſceri dicitur. Nephthys quoque primò Typhoni iuncta ſterilis fuiſſe dicitur; vt intelligatur ab initio terram infœcundam ſterilemque extitiſſe. Typhonis verò impotentiam & tyrannidem, nil aliud fuiſſe, quàm ſqualloris vim præcellentem, & genitabilem naturam humectationis ſuffocantem. Aethiopum Regina, de qua ſupradictum eſt, in auxilium vocata, auſtrales ventos ab Aethiopia ſpirantes, refert, propellenteſque nubes, quas Aethiopiam verſus Eteſiæ inducunt, vnde incrementum ſumit Nilus. At Typhō ille luridus, victorque humentis naturæ, extenuatum Nilum coarctat, cogitque tenuem admodum atque reductum in mare deſcendere. Atque hæc eſt illa Oſiridis in arcam coniectio conclauatioque, id eſt aquæ ipſius interitus & occultatis. Proindè Oſiridem menſe Athyr occidiſſe ferunt; quo tēpore, deficientibus planè Eteſijs, Nilus in alueum redit, ac terra detegitur. Tum rurſus cum nocte creſcente, tenebriſque lux attenuatur. Sacerdotes tùm alia faciunt, tùm bouem pullâ veſte, & eâ quidem byſſinâ induentes, Deæ lugenti oſtendunt, Oſiridem Iſidi, quæ omnia diebus 4 poſt 16 menſis Athyr ſolemniter peragunt. Quatuor enim occurrunt mœroris cauſæ, videlicet Nilus decedens; vis borealium flatuum Typhonis, dierum breuitas; terræ denique denudatio, & arborum, virgultorumque triſtis interitus.

Oſiridis efflux(us) omne humidum.
Thrio folium Ficulneum folium ſimilitudinem phalli.
Apopis Solis frater.
Euſeb l. 3. c. 2. Plutar. l. de g. 10. & 11.
Iſidi Sirius attribuitur.
Iſis terra Nilus Oſiris è quorum coniunctione naſcitur Horus.
Quid Nephthys.
Quid Typhonis impotētia.
Quid Regina Aethiopum.
Oſiridis in arcam detruſio.
Bos pulla veſte indutus.
4 Mæroris & luctus Iſiaci cauſæ.

Decima

Decima nona verò die noctu ſtolati Sacerdotes ad mare deſcendunt,& ſacrã ciſtam efferunt,auream arculam intus continentem, in quam poculentam aquam effundunt. Interim magnus aſtantium clamor exoritur, quòd Oſiris inuentus ſit. Mox aquæ glebam miſcent, ingerenteſque aromata,& pretioſa ſuffimenta, Lunæ ſimile effingunt ſimulachrum; quod ſtolâ exornant atque in medium proferunt. Iſide itaque Oſiridem ſuſcipiente. Horoque nebulis & euaporationibus victum quidem Typhonem, non tamen occisũ innuunt. Neque enim permiſit terræ Domina,aduerſam humectationis naturam prorſus perire,temperiem volens perpetuò manere. Cum integer mundi ornatus conuentuſque nullo modo eſſe poſſit,ignea vi depereunte. Atque hæc ex Plutarcho ferè deſumpſimus. Cœterùm alij aliter interpretantes, aiunt Oſiridem nil aliud quàm virtutem ſeminalem ſeu generatiuam eſſe, ac proindè humana eum forma depingebant cum erecto genitali. Iſidem autem dicebant eſſe vim illam naturæ fęmininam,& totius ſuſceptricem generationis; propter quod τιθηνὴ id eſt Nutrix & πανδεχὴς id eſt ſuſceptrix à Platone nuncupata eſt;à Plutarcho μυριώνυμος dicta, omnes enim ideas atque imagines admittit, habet enim congenitum amorem erga id, quod primum ac ſummum eſt inter omnia; quod ſanè ipſum bonum eſt; adhoc enim rapitur, hoc optat, hoc ſequitur; quod verò malum eſt fugit & auerſatur. Hinc non abs re Oſiridis animam incorruptam & ſempiternam teſtantur, corpus verò à Typhone dilaceratum; Iſidem verò id quærere atque in artus reſtaurare. Nam quod perpetuum eſt,id deſultorio, ac mutabili multò præſtantius, & quas à mutabili imagine ſumit, nec perennant, nec ſemper eædem ſunt, ſed quaſi è cera ſigilla,& impreſſiones,veſtigiaque delentur. Cum has igitur præter rationem admittit ac mutuatur, tuñc aduerſus Horum manus conferere dicitur,quem Iſis ceu ſenſibilem intelligibilis mundi imaginem progenuit. Quid porrò aliud prodigioſus ille Apollinis ſeu Hori ex Iſide & Oſiride cõceptus indicat, niſi primam adhuc & imperfectam generationem factam ante viſibilem mundi conditionem? Et quid aliud per Horum oculis à natiuitate captum, niſi rude quoddam & impolitum mundi naſcentis ſimulachrum? Porrò Horus perfectior iam & adultior Typhonis conatus infregiſſe traditur, ac proinde in Copto Hori ſimulachrum,alterà manu tenens Typhonis pudenda,depingitur. Mercuriũ quoque aiunt euulſis Typhonis neruis pro chordis vti, ſic innuentes, quod opifex ratio vniuerſum hoc coaptans,concentum fecit ex diſſonis, & tabificam quidem vim non deleuit, ſed repreſſit & retudit. Ea tamen adhuc licet admodum luxata perturbat, immutat, implicat, miraſque rebus mundi viciſſitudines affert; motuſque aridos excitans, terram quatit; in aëre verò importunos ſpiritus euocans, præſteres & fulmina iaculatur,aquas etiam inficit, & citra Lunam cuncta ſubuertit, pulcherrima atque fulgidiſſima quæuis conſpurcans. Cœterùm potior è tribus conſtat, intelligibili, & materia, & eo,qui ex utroque coaleſcit, quam nos mundum, Græci κόσμον appellant.

Lunę effigies myſtica.

Cur Typhon non omnino occiſus ſit.

Oſiris vis ſeminalis & ſimulachrum eius.

Iſis amor ſeu appetitus omnis boni.

Quid Horus.

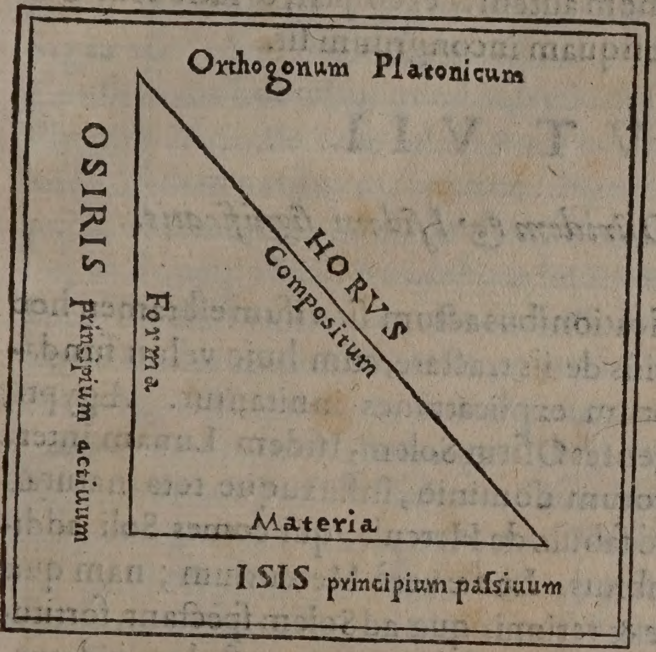
Mercurius Typhonis neruis exciſis pro fidibus vtitur.

Typhonis effectus in mundo.

At

At Plato intelligibile, nunc ideam, nunc exemplar, nunc Patrem; materiã verò matrem, aliàs nutricem, nõnunquam ſedem locumque generationis; quod autem ex ambobus eſt, ἔγγονον, ideſt, progenitum, aut certè generationẽ ſolent appellare. Quod ſanè elegantiſſimè per triangulum ὀρθόγωνον Ægyptij demonſtrarunt, cum illum vniuerſi naturæ appoſitè comparant. Perpendicularem enim aſſimilant mari ſeu Oſiridi, vt principio actiuo; Baſin verò fœminæ ſeu Iſidi principio paſſiuo. Subtendentem denique ſeu ὑποτείνουσαν Horo ex vtroque progenito, vt in figura patet:

Triangulum ὀρθόγωνος ſymbolum vniuerſi.

Huc alludit, quòd Horum Cœmin vocant, hoc eſt viſibilem; sẽſibilis enim eſt mũdus, & ſubiectus obtutui noſtro. Iſin verò modò Μοῦθ, modò Ἄθυρι, modò Μέθυερ nuncupant: quorum Nominum primum, matrem; ſecundum Hori domum mundanam, quam Plato generationis regionem, conceptaculumque dixit, tertium ex multitudine & cauſa compoſitum ſignificat. Adhoc quoq; Socrates in Sympoſio Platonis alluſiſſe videtur; quando ex Peniæ cum Poro cõmiſtione amorem natum comminiſcitur. Eſt enim Iſis Dea tanquam materia, quam Peniam appellamus, in amorem ac deſiderium Oſiridis ſemper incẽta. Incurrendo autem, vel extrema deuaſtando mœrere, ac lugere dicitur, reliquias etiam & fragmenta Oſiridis modò legere, modò ſtolâ contegere, quem deindè refectum reſtitutumque in artus oſtendat. Nam in cœlo & aſtris ſpecies, & effluxus Dei perennes, in terra verò & mari, vt plantis, cœteriſque animantibus diſſipata, & latentia videmus, cum generantur. Quam ob cauſam Typhonem & Nephthyn conuenire, fabula traditum eſt, & Oſirin clandeſtinum concubitum exercere; quoniam extremas materiæ partes, quas Nephthyn, & Teleutin, id eſt, finem vocant, corruptibilis & tabifica potentia maximè infeſtat; genitalis autem, & languidam vim habet à Typhone profligata, ex qua id tantum ſupereſt, quod Iſis aſſumpſit, & in fidem recepit, vnde Iſin παρὰ τὸ ἵεσθαι, id eſt, ab eundo, prudentem ſcilicet naturæ progreſſum appellant. Sicut Typhonem & Σὴθ & Βεβὼν & Σμὺ èccontra nuncupant, quibus nominibus vim quandam ad prohibendum, reluctandumque, & ſubvertendum factam indicant. Ad hæc Sideritim ſeù Magnetem lapidem, oſſa Hori; Typhonis autem ferrum vocant, vt Manethon ſcriptum reliquit. Sicuti enim ferrum ſubindè trahitur, nunc in aduerſum reploſum

Nomina Iſidis. μοῦτ Ἄθυρ μέθυερ

Peniæ cum Poro commiſtio.

In cœlo effluxus Dei perennes.

Typhon Σὴθ Βεβὼν Σμὺ

Typhon ferrum. Magnes oſſa Hori.

retro abit, ita bonus & ſalutaris mundi excurſus conuertitur, obuiuſque occurrens, molliorem facit perſuaſionem magis, quàm vi duritiem illam planè Typhoniam frangat. Sed rurſus cohibitus & retroactus in ſeipſam facultate ſuâ deficitur. Si autem lubet rem in compendium referre, dicunt aliqui, neque aquam, nequem Solem, neque terram, neque cœlum Oſirin aut Iſin rectè nuncupari; neque Typhonem rurſus ignem, neque ſquallorem, neque mare. Sed ſi quid in ijs eſt immodicum, & ab ordine ſejunctum Typhoni tribuamus; quod verò ad ornatum, & bonum, & commodum, eſt quaſi Iſidis opificium; imaginem autem & exemplar, & rationem Oſiridis colamus, ac veneremur, neutiquam incongruum ſit.

CAPVT VII.

De Sole & Luna per Oſiridem & Iſidem ſignificatis.

QVamuis alibi de hiſce ſignificationibus actum ſit, viſum eſt tamen hoc loco vberiùs, & particulariùs de ijs tractare, cùm huic veluti fundamento pleræque hieroglyphicorum explicationes innitantur. Ægyptij itaque, quemadmodum & aliæ gentes Oſirin Solem, Iſidem Lunam interpretati ſunt, eò quòd horum aſtrorum dominio, influxuque tota natura ſuſtineatur; exprimit id appoſitè fabula de Hercule, qui comes Soli additus, cum eo cœleſtes percurrit ambitus. Lunæ verò Mercurium; nam quæ ad Lunam attinent, philoſophiæ & rationi, quæ ad Solem ſpectant, fortitudini, atque ſummæ actiuitati comparant; ſed locus hic poſtulare videtur, vt fabulam ſupra citatam etiam Soli & Lunæ accommodemus. Oſiridem itaque 17. die Menſis Athyr perijſſe fabulantur, quo numero oſtenditur elongatio Lunæ à Sole, quam plenilunium ſeù πανσέληνον Græci; Pythagoræi ἀντίφραξιν, id eſt, interſegmentum appellarunt, & hunc numerum omninò abominantur. Cùm enim 16. ſit tetragonus, id eſt, quadratus numerus, 18 autem altera parte longior, ſeù parallelogrammum, quibus ſolis inter numeros, æquas habere contingit dimenſiones. 17. occurrens vtrumque interſecat, diſtinguitque ἐπόγδοον, id eſt, ſeſquioctauam proportionem, ideò hunc numerum, & imperfectum, & infortunatum abominantur. Annorum autem numerum, quibus Oſirin regnaſſe ferunt, nimirum 28. ad dies, quibus Luna vias ſuas obit, ſeù ad menſtruum ſpatium referunt; ac proindè Oſiridis ſepulchra ornant, varijſque rebus Lunæ figuram imitantibus, eò quòd Luna Soli appropinquās lucere deſinat, & oculis noſtris auferatur. Oſiris verò in 14. partes diſcerptus, nil aliud deſignare videtur, niſi dierum inter coniunctionem atque oppoſitionem, Lunæ intercapedinem. Vndè diem, quo ſe Luna Solis radijs ſubducit, perfectum bonum, teſte Manethon appellant. Oſirin verò tunc beneficum, robuſtum, valentemque interpretantur; quin & alterum Dei nomen Omphin, rectiùs Momphta, ἐυεργέτην, id eſt,

Oſiris Sol, Iſis Luna.

28. annis Oſirin regnaſſe quid myſticè?

Oſiris in 14. partes ſectus

Manethon.

id eſt,benefactorē ideò vocat Homerus,eò quòd Oſiris qui & Nilus dicitur, ad luces Lunæ incrementum capit aut decrementum; maximum enim incrementum, quod fit circa Elephantinam cubitorum 28. periodico Lunæ motui comparatur,minimum autem,quod circa Mendetem & Zoin, 6. cubitorum contingit, ad Lunam διχότομον, id eſt,ſemidimidiatam transfertur. Mediocre verò, quod & iuſtum eſt, & circa Memphin annotatũ cubitorum deprehenditur 14. cui plenilunium reſpondet. Adde Apin Oſiridis imaginē nō alia de cauſa animatā fingi,niſi quod cum Luna firmá,cōſtantemq; lucem nacta fuerit, eũ gigni & in libidinē incitari tradatur;neq;maculæ illæ nigræ albis cōmixtæ,inſinuant,niſi vt iā ſæpè dictũ eſt,bicolorē Lunæ faciē. Confirmant hoc feſto, quod ingreſſum Oſiridis in Lunam dicunt, menſe Phamenoth initio veris celebrato. Vndè & Oſiridem veluti principium actiuum, Iſidem paſſiuum ſtatuunt. Nam & à Sole Oſirideimpletur & concipit; & eadem rurſus in aërem ſemina quædam ſeu principia genitalia deſtillat; vnde origo Hori ſenſibilium huius mundi rerũ imaginis, cum quo Typhon inimicitias exercet, quod nil eſt aliud, quàm indiſſolubilis illa generationis & corruptionis ſimultas, quando ſic ſe habet inferior mundus, vt alternatim corruptionem detrimentis compenſet, nunquam noua ſobole & generatione carens. Porrò quid aliud defectus luminarium deſignant, niſi lugentem atro veſtitu Iſidem, Oſiridiſque à Typhone occiſi in arcam detruſionem? Quid verò, quod enixa Nephthys Anubim, Iſis ſubijcitur. Nempe quod Nephthys ea eſt obſcuritas,quæ ſub terrâ latet,ſeu in hemiſpherio tenebroſo: Iſis ea lux, quæ in hemiſphærio lucido. At circulus finiens, quē horizontem appellant, vtrique communis, Anubis dicitur, & non immeritò cani comparatur, eò quod cœlo terraque polleat; & in hac ſignificatione eandem apud Ægyptios vim habere videtur Anubis; quam apud Græcos Hecate. Verùm vt hactenus dicta concilientur; nos dicimus Oſiridem nil aliud eſſe, quàm Solem ipſum, virtute ſuâ quadruplici omnia, quæ in mundo ſunt alentem ac ſuſtentantem, cui Iſis Luna veluti ſocia, ac coniux, Sole eam imprægnāte fęcundior facta, pro aſpectuum, & coitus diuerſitate, diuerſos quoque effectus producit in ſublunari mundo, qui effectus Horus communi vocabulo appellantur, vt ſuprà innuimus. Typhon verò non malè quiuis malignus Planeta, aut planetæ maligni influxus vtriuſque ſalutares influxus impediens dici poteſt. Intitulatur autem Oſiris varijs nominibus pro ratione effectuum, quos producit; ita Bacchus dicitur, ob virtutem videlicet Solis humectatiuam, vimque genitalem. Hercules ob virtutem Solis cōſolidatiuam, maturatiuamque. Apollo ob vim calefactiuam, illuminatiuam, conſtrictiuam. Mercurius denique dicitur ob vim, quam in attrahēdis vaporibus habet, exhalationibuſq; ad nubes & pluuias producendas, ordinatis. Iſis verò Minerua vocatur,eò quòd è capite Iouis,id eſt,Oſiridis nata, artes & ſcientias doceat. Solis enim radij in Lunā velutiin ſpeculũ quodam coniecti, ad nos auctis viribus reuerberantur, quarum vis & efficacia docuit

Omphis Oſiridis nomen quid?

Incrementũ Nili 28. cubitos?

Phaſes Lunæ incremento Nili reſpondent.

Quid maculæ in Tauro?

Generationis & corruptionis viciſſitudo?

Defectus luminarium.

Nephthys.

Horizon.

Anubis dicitur.

Multiplex Solis & Lunæ virtus multitudinē Deorum peperit.

Iſis Minerua dicta cur.

docuit homines certo &oportuno tempore ſemina mandare terræ, ligna ad ædificandum apta cædere, alijs agriculturæ operibus inſudare; vnde artes vitæ vſuique humano neceſſarias exortas teſtatur Columella lib.1. de re hort. Vocatur autem Iſis Iuno ob virtutem ſeminalem, quam aëri continuò vi ſua humectatiua influit. Venus ob generatiuum appetitum, quo omnia inferiora ad ſimilis procreationem inclinantur; tum ob fœcunditatē ſummam quâ in rebus producendis pollet, vnde non malè à Poëtis è genitalibus Saturni abſciſſis & in mare coniectis nata fingitur. Proſerpina denique dicitur, ob dominium in terræ filios, plantas inquam, arbores, ſemina, alioſque fructus: eò quòd humidis ſuis influxibus terræ communicatis accedente Solis virtute adoleſcere faciat, ſeu proſerpere plantas, frutices, folia, ſemina. Horus denique omnes illos effectus, qui virtute Solis & Lunæ in terra generantur, refert. Vnde pingitur infans ob plātarum teneritudinem, cum cornucopia ob abundantiam rerum, quas producit indicandā. Typhon verò nil aliud referre videtur, quàm vel exceſſiuum humorem, quo Horus veluti in mare coniectus ſubmergitur, vel radios Saturninos ſeu vim quandam aduſtiuam, quâ Horus inopia humoris violēter veluti à Typhone mori cogitur. Nihil enim plantis, fructibus ſeu floribus adeò nociuum eſt quàm nimia humiditas, quibus offocata computreſcunt; aut nimia ſiccitas, quâ exareſcentibus radicibus contabeſcere neceſſariò coguntur, niſi mox ab Iſide inquirantur; hoc eſt à Lunæ radijs benignè aſpecta, ad vitam reſtaurentur. Atque ex his omnibus patet, quanto ingenio, & eruditione antiqui Ægyptiorum ſapientes fœcundū illum Naturæ genium, ſub ſymbolica hac Oſiridis, Iſidis, Hori, & Typhonis hiſtoria repræſentârint. Sed quâ ratione tandem ad mores tranſtulerint ſeries iam poſtulat vt dicamus.

Columella lib.1. de re Ruſtic.

Horus pingitur infans & quare?

Typhō quid?

CAPVT VIII.

De Tropologica ſignificatione, ſeu morali interpretatione Oſiridis Iſidis, Hori, Typhonis.

Ariſt.l.1.Eth.

Tres partes Ethicæ.

MOralis philoſophia teſte Ariſtotele tripliciter conſiderari poteſt; vel enim reſpectum dicit ad homines priuatos, & mores formādos ſpectat, & ita dicitur ἠθικὴ; vel familiæ alicuius gubernandæ leges præſcribit; & hoc modo Oeconomia appellatur; vel denique Remp: ſeu communitatem aliquam ſpectat, & vocatur Politia: quæ tres partes Philoſophiæ iunctæ cō-

ſtituunt

ſtituunt integrum illum & politicum κόσμον, ſeù mundum omnibus numeris abſolutiſſimum; vt rectè lib. 1. de Rep. docet Plato. Hinc pulchro ſanè Syneſius diſcurſu monſtrat, hanc de Oſiride, Iſide, Horo, Typhone hiſtoriam ſpeculum quoddam eſſe moralis diſciplinæ omnibus propoſitum, vt in eo quid amplexandum nobis, quid fugiendum ſit, videamus. Sicut enim in maiori mundo Solis, & Lunæ inoffenſa coniunctione, & operatione, omnia inferiora reguntur & ſuſtentantur, ita in politico mundo iuxta analogiam quandam Sol & Luna quædam datur, quorum vnanimi conſenſu, totum reliquum politicum corpus foueatur & ſuſtentetur: Solem verò hunc & Lunam in philoſophia morali nil aliud dicimus eſſe, quàm intellectus & voluntatis concordiam per Oſiridem & Iſidem repræſentatam. Sicut etiam Oſiris ſeù Sol illuminando & calefaciendo, tùm Lunam, tùm reliquum inferiorem mundum idoneum facit ad generationes: ſic intellectus illuminando voluntatem, ſeù Iſidem, eamq; per veri boni repræſentationē ad amorem incitãdo habilem reddit ad bonorũ operũ ꝓductionem. Ex quorum mutua concordia, naſcitur Horus, verus ille Apollo, muſicæ & harmonicarum proportionum inuentor, quo concinente, ſumma imis, ima ſummis, ima denique, ac ſumma medijs; ſummâ vbique proportione reſpondentibus; hoc eſt, exteriores potentiæ interioribus ſubiectæ, appetitu ſenſitiuo rationali conformato; ſubjectâ voluntate intellectui, reliquis potentijs in vnum veluti conſentientibus, ac in bonum vnanimiter intentis admirabilem quandam menti pacem non malè per adiunctum Apollinis cornucopiæ, floreſque adumbratum parere comperiuntur. Cùm verò omnia in rebus humanis miſta ſint, & bona contemperata malis, atque, vt Homerus ſcripſit, duo in Iouis limine dolia, quorum diſpenſatorem ac veluti inſtitorem non vnum credi par eſt, ſed duobus contrarijs principijs, & repugnantibus potentijs erogari; quorum hæc dextrorſum rectà prouehatur, ſiniſtrorſum illa obliquè feratur; Fit vt harmonia illa microcoſmi ſubindè turbetur, Oſiris à Typhone occidatur, & diſperſus in mare conijciatur. Iſis lugeat, & ſimulata corporis eius inuentione in artus deluſorio quodam ſimulachri figmento reſtauret; hoc eſt potentia rationalis ab appetitu ſenſitiuo & brutali, verò Typhonis ſymbolo, ſuperetur, obnubileturq; ſplendore luminis eius in brutorum affectuum caligine extincto. Verè enim tunc à Typhone Oſiris occidi dicitur, cùm intellectus vanâ concupiſcentiâ illectus, & à brutali appetitu victus, id quod legi naturæ, ſeù rectæ rationis dictamini è diametro contrarium faciendum eſſe judicat. Iſis lugere dicitur & Oſiridem quærere, cum obnubilato intellectu, & proſtrato, voluntas bonum quærens, idque verum obducentis & proponentis defectum reperire nequit. Falſum Oſiridem deluſoria arte fingit, cùm in bono apparente & falſo ſibi acquieſcendum putat. Adumbrarunt hanc diſcordiam, olim appoſitè ſymbolicis ſuis figmentis Mercurius ter-maximus & Zoroaſter, qui rationalem & ſenſitiuum dictos appetitus ſibi adeò contrarios ſub

digi-

Plato lib. 2. de Prouidentia.

Syneſius de Prouid. lib. 1.

Quid in Ethica Sol & Luna?

Horus eſt concordia & pax in politico mundo.

Quando Oſiris occiditur.

Deorum nomine, quorum ille bonorum, hîc malorum opificem dixit, in-
Horomazes & Arimanius Dij ἀντίτεχνος.
digitauit, meliorem Horomazen, Ariminium verò deteriorem vocans, il-
lumque ſimilem luci, hunc obſcuritati & caligini aſſimilabat; inter hos verò Mithram medium ſtatuebat. Priorem precibus & ſacrificijs continuis exorari: alteri amuleta auerruncatiua, & ſacrificia funeſta, execrationibus adhibitis, offerri debere ſtatuit. Inter cætera etiam herbam quandam Omo-
Herba Omomi.
mi nomine in mortario conterunt, inuocanteſq; Ditem & Scotum, hoc eſt, tenebrarum numen, admiſcenteſque lupi ſanguinem in locum opacum deferrentes proijciunt; quâ quidem deſcriptione, nil aliud inſinuare vult, quàm ceremonias quibus Ægyptij Oſiridem & Typhonem illũ veluti Genium optimum, ſacrificijs, ſuffimentis, alijſque innumeris ritibus: hunc veluti dæmonem infortunatum execrationibus, ac luctuoſis ſiſtrorum ſtrepitibus depellentes, quid in potentiarum diſcordia in Oeconomicis controuerſijs, ac denique in Rerum publicarum tumultibus, ac ſeditionibus faciendum eſſet, ſubobſcurè ſignificare volebant. Cùm enim, vt ſupra diximus, philoſophia moralis tripliciter conſideretur, vel quoad priuatas perſonas, vel quo ad Oeconomiam aliquam, vel denique quoad Rempublicam concernit. Quod enim Oſirin inter & Iſin, contumax ille ac perduellis Typhô
Comparationes parallelę
in anima rationali; hoc in Oeconomica Repub: maritum inter & vxorem, diffidentia, zelotypia, ſuſpicio. In politico verò mundo Magiſtratum, ſeû principem inter, & ſubditos rebelles, detrectatoreſque bellum, tumultus, ſeditiones, legum ſalubrium contemptus; & vt à primo incipiam; ſi enim potior pars hominis, id eſt, ſuperior ab inferiori ſubiugetur, occiditur à Typhone Oſiris: totius perit harmonia animi; ita ſi in Oeconomia quapiam coniuges ſint diffidentes, zelotypi, ſuſpicaces, nullam inter ſe habentes confidentiam, Oſiris occiditur à Typhone, & eius corpus diſcerptum in varias partes abijcitur, hoc eſt qui debebant eſſe veluti duo in carne vna, adulterijs ac vagâ quâdam fornicandi libidine in diuerſa, ac varia commiſtione maculati, veluti in multas diſtrahuntur partes. Iſis luget, id eſt, ob timorem, ſuſpiciones, dolores, aliaque accidentia ſimilibus propria coniugibus. Fugandus itaque Typhon, ſiſtris, execrationibus, alijſque medijs Aegyptijs conſuetis. Denique ſi Magiſtratus, Rex aut Princeps à ſubditis diſſonet, ſi leges conditæ ad bonum commune conditæ contemnantur; Occiditur a Typhone Oſiris, id eſt, Architectonicus legislatoris intellectus fit in recipientium ſubditorum animis difformis; & ex varia & iniqua legum interpretatione diſcerpitur Oſiris; vnde bella, ſeditiones ciuiles, cædes inhumanæ, aliæque malorum Iliades, quæ hanc diſcrepantiã, veluti corpus vmbra concomitari ſolent, exoriuntur; de quibus egregiè diſcurrentes, vide
Syneſ. lib. de Prouid.
Syneſ. lib. de prouidentia, Marſilium Ficin, lib. de legibus. Inter cœteros
Marſilius Ficinus lib. de legibus.
autem eleganter ſanè Plutarchus dicta ſub fabula Deorum ἀντιτέχνων oſtẽdit:
Plutarchus.
ita enim, vt ſuprà citauimus, tradit, duos eſſe dęmones Horomazẽ & Arimanium, illum è puriſſimo lumine, hunc è tenebris genitum, & vtrumque ad

inui-

inuicem pugnare, ex Horomaze 6. prodijſſe Præfectos, quorum primum beneuolentiæ, alterum veritati, tertium optimis legibus præfuiſſe fingit, è reliquis verò vnum Sapientiæ, alterum opulentiæ, poſtremum deliciarum, ſuauitatumque Opificem; aduerſus quos Arimanius totidem æquato numero protuliſſe memorat. Horomazen itaque ſeſe attollentem tantùm ſupra Solem euectum, quantùm Sol ipſe è terra, abſceſſiſſe; mox alios quatuor & viginti Deos molitum eſſe, quos omnes in ouo condidit. Tùm Arimainum ex aduerſo totidem procreaſſe; qui perforantes ouum eodem ſeſe coniecerunt, atque ita mala permiſta bonis, antipathiam & diſſonantem iſtum mundi concentum cauſata eſſe: addit ſecutum poſtmodum fatale tempus, quo ſubducto Arimanio, maliſque depulſis, terram æqualem, & ſolidam factam eſſe, vnamque felicium hominũ Remp. euaſiſſe. Quæ omnia haud incógruè prædictis adaptari poſſunt. Pulſo enim Typhone Arimanio redit pax, reſtauratur Oſiris Orimazes, Horus ad immortalitatem reuocatur, lætatur Iſis de nunquam ſatis quæſito Oſiride tandem inuento, leges ſalubriter latæ, ab omnibus beneuolè recipiuntur. Vita denique omnis doloris & malorum experte viuitur: omnes denique intentam, diuq; concupitam tranquillitatem, pacemque adepti, ea feliciter, & ſine tædio perfruuntur; ſed hæc de morali explicatione ſufficiant.

Fabula de Horomaze & Arimanio.

CAPVT IX.

De Hiſtoriæ Oſiridis, Iſidis, Hori, & Typhonis interpretatione anagogica, ſeu de ſublimi Ægyptiorum ſapientia per hanc indicata.

CVm à Dijs immortalibus, dicit Tullius, omnia bona peti oporteat, tùm maximè eam, quæ de ipſis conſtat ſapientiam, quæri oportet, quâ imbutus magnus ille Macedonum Rex Alexander dicere ſolebat, multo ſibi jucundiùs de Dijs rectè ſentire, quàm vel multis gentibus imperare. Nam neque maiùs quicquam à Dijs dari, nec ab homine præclariùs quicquam ac digniùs accipi poſſe, illa, quæ in ſummi illius ac incomprehenſi boni cognitione conſiſtit veritate ac ſapientiâ, rectè ac ſapienter judicabat. Hinc Ægyptiorum ſapientes viri ingenio ſubtiles, & ad ſublimium rerum ſcrutinia aptiſſimi, cùm abominandam illam, ac planè ridiculam ſuperſtitioſæ gentis in Deorũ cultu rationem intuerentur, nec inueteratam iam idololatriæ conſuetudinem, ac imbibitam ſemel pertinacis turbæ de ridiculis Dijs conceptam opinionem adimere ſeſe poſſe viderent. Sub hiſce fabularum figmentis, maxima quæuis myſteria de DEO, de mundo, de Angelis, & Dœmonibus, teſte Iamblicho, ad anagogicas confugientes explicandi rationes, exprimere ſunt conati; indignum enim eſſe rebantur, ijs rebus, quæ vel ex natura ſua imperfecta ſunt, aut ex diuerſis compoſita ſpeciebus,

Cicero.

Fabuloſæ narrationes ad myſteria Diuina transformatæ.

vel

vel quæ corruptione,aut etiã prauis animi affectionibus,vt libidine, inuidiâ, timore, obnoxia eſſent, ei, quod intellectu concipi poteſt, optimum, nobiliſſimum, atque excellentiſſimum; Diuinitati nimirùm affingere; tùm maximè ijs rebus, quæ cùm à ratione, tùm ſenſu longè ſunt remotiſſimæ, vti ſalax ille Apis, ſeù Mneuius Taurus, Mendeſiorum Hircus, immanis crocodilus, inſenſatus Nilus vitaque carens, olera hortorum numina, beſtiarum pabula, ſimiliaqua portenta Deorum, quæ non res ſacras duntaxat in riſum contemptumque vocabant, quæ minima improbitatis pars eſſe poterat; ſed merâ & intolerabili ſuperſtitione, varijſq; dæmonũ impoſturis aliorum mentes implicabant, aliorum autem in ferinam & pudendam impietatem, ac conclamatam denique peccandi licentiam trahebant. Quis enim adeò philoſophicæ diſciplinæ ignarus, qui ἱερακόμορφον, κυνοκέφαλον, ſimiliaq; πολύμορφα ſimulachra, Deos credat? Deos autem, vti Ægyptij putabant, vim Typhonis formidantes in diuerſa transformatos, nunc Ibium, Canũue, nũc accipitrum, vaccarumque corpora induere, omnes fabulas, omnia excedit portenta. Nequaquam ergo exiſtimandum eſt, ſapientiſſimos Ægyptiorũ Sacerdotes, hiſce aut quicquam tribuiſſe, aut falsâ quâdam opinione perſuaſos, ijs quicquam Diuinitatis ineſſe ſenſiſſe; ſed hiſce duntaxat fabulis veluti ſymbolis quibuſdam ad ſublimium rerum ſacramenta, ab indignis contegenda vſos, altiorem philoſophiam indicaſſe. Tantum enim lumine naturæ valebant, vt illud ens, quod nos DEVM dicimus, finitum, corruptibile, mobile, multiplex eſſe, fieri non poſſe crederent. Ac primo quidem infinitatem DEI naturali mentis ratiocinio, vti ex Zoroaſtre, Triſmegiſto, alijſque apparet, colligebant è rerum omnium conſeruatione, rerumque creatarum eſſentiali à DEO dependentia: quod finito & mobili enti conuenire impoſſibile eſt. Hinc ſapienter Orpheus in hymno Saturni: *Qui omnes mundi partes habitas, generationis expers*, quem ſecutus Parmenides Pythagoræus, Deum dixit ens vnum, immobile, infinitũ; præterea fatetur Triſmegiſtus, Deum non miſceri alicui: nullius proprium eſſe Ducem, ſed communem exiſtere; ſi communis ergo eſt, commune eidẽ competet munus; & ſi eſſe commune ſit rebus omnibus, eſſe igitur vbicunque ſit, pendebit ab eo. Quod myſticè tangens Zoroaſter dicit: *Omnia eſſe vno igne genita*; Et Orpheus Deum ideo appellat neceſſitatem, cum neceſſitatem vbique dominari aſſerit. Sed audiamus Triſmegiſtum clarius de infinitate Dei tractantem Dialog. 12. *Deus, ait, circa omnia ſimul atque per omnia, actus enim eſt omnium atque potentia, nihil etiam eſt in omni, quod non ſit ipſe Deus; itaque nec magnitudo, neque locus, neque qualitas, neque figura, neque tempus circa Deum, omne enim eſt:* Quem ſecuti Plato, Pythagoras, Plotinus, alijque Ægyptiacæ ſapientiæ alumni, non abſimilia de prædictis (vt interim Ariſtotelem ſileam) retulerunt. Compertum eſt in animalibus neruum quendam eſſe circa Nucham, quem qui trahunt, cuncta ſimul animantis membra, ita mouent, vt ſingula proprijs motibus concitentur; & ſic Ægy-

Veteres ſapientes non credebant πολυθεΐαν

Zoroaſtrus. Triſmegiſtus.

Deus vnus.

Zoroaſter.

Triſmeg. dial. 12.

Neruus in animali quo moto omnia in animali mouentur.

ptij; & poſt eos Ariſtotel. lib. de mundo; à Deo cauſarum causâ mundi membra moueri tradidêre. Cùm igitur vnum Deum dicerent ens neceſſarium, infinitum, immobile, circulum illum æternum, & immenſum, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam; à quo, & in quem, quicquid eſt, prodiens reuertitur; Deorum pluralitatem conſequenter conſiſtere impoſſibile arbitrabantur, quia lumine naturæ docti ductiq; plura principia, præter vnum eſſe, poſſe ἀδύνατον exiſtimabant. In quolibet enim rerum genere, illud quod eſt generis illius ſummum, vnum eſſe duntaxat ſciebãt, & ſi plures eſſent Dij, vnum alterius perfectione cariturum, & conſequenter defectui alicui obnoxium, quod Diuinæ naturæ repugnat, cognoſcebant. Vnum igitur Deum, naturam naturantem, ſeu eſſentiam eſſentiantem, principium & finem rerum omnium confitebantur; motus autem ordoque per tot ſecula adeò æqualis, tam ingentis ac multiplicis machinę eos docebat indefeſſum eſſe, adeoque infinitam quandam in Gubernatore potentiam; finita enim, vt rectè Ariſtoteles docet, potentia, tempore finito ſiue infinito

Ariſt. l. 4. phiſ.

motum, ſine fatigatione continuare nequit. Sed vt ad ſcopum tandem veniamus; hunc Deum; cuius multiplices virtutes & perfectiones Ægyptij ſapientes ſubobſcurè nobis per Oſiridem, Iſidem & Horum indicare voluerunt, dum illum omnium rerum principium & authorem, ſapientiam verò eiuſdem per Iſidem, quam ſupra ex vi nominis, nil aliud, niſi prudentem naturæ progreſſum ſignificari è Plutarcho retulimus) omnia moderantem & diſponentem adſtruxerunt.

Per Oſ. Iſid. Typh. Horũ Deitatem expreſſerũt veſtres.

Per Horum denique exteriorem illam ac ſenſibilem mundi fabricam, à Deo ſumma ſapientia productam, innuere voluerunt. Atque hoc ita ſeſe habere teſtatur Iamblichus de myſterijs Ægypt. tractans. Nam cùm diſcipuli eius quærerent, quidnam primam cauſam eſſe iudicaret? vtrum intellectũ? an aliquid ſupra intellectum? vel vtrũ

Iamb. de myſt. Aegyptiorum.

vnum aliquid ſolum? an vna cum alio quodam ſine alijs? vtrum corporeũ? aut incorporeum? vtrum cum opifice mundi idem, an eo ſuperius? ſimiliaque circa primum principium quærerent. Iamblichus reſpondiſſe fertur hiſce verbis. *Ego verò, ait, cauſam in primis tibi dicam; ob quam ſacri & antiqui Aegyptiorum ſcriptores de his varia ſenſerint, & inſuper huius ſæculi ſapientes, non eadem de his ratione loquantur. Cùm enim multæ in vniuerſo ſint eſſentiæ, ac ſi multifariam inter ſe differant, meritò earum, & multa earum tradita ſunt principia habentia ordines differentes, & ab alijs Sacerdotibus alia principia quidem tota vniuerſaliaque, vt narrat Seleucus; Mercurius ipſe tradit 20000. voluminibus vel ſicut Maneth refert 36000. itemque 6526, & in his perfectè omnia demonſtrauit.*

Merc. 20000. rationibus ſcripſit principiorum rationes. *Seleucus. Maneton.*

Oportet igitur de his omnibus veritatem breuiter declarare, atque primum, quod primo quæritis. Primus Deus ante ens, & ſolus, pater eſt primi Dei, quem gignit manens in vnitate ſua ſolitaria: atque id eſt ſuper intelligibile, atque exemplar illius, quod dicitur ſui pater, ſui filius, vni pater, & Deus verè bonus; ille enim maior & primus, & fons omnium & radix eorum, quæ prima intelligũtur & intelligunt; ſcilicet idearum. Ab hoc vtique vno Deus per ſe ſufficiens, ſe ipſum explicauit, ideoque dicitur

per ſe ſufficiens ſui pater, per ſe princeps. Eſt enim hic principium, Deus Deorum, vnitas ex vno ſuper eſſentiam, eſſentiæ principium, ab eo enim eſſentia; propterea pater eſſentiæ nominatur; ipſe enim eſt ens, intelligibilium principium; hæc ſunt principia omniũ antiquiſſima; Quæ Mercurius proponit de Dijs Aetherijs, Empyrijs, Cæleſtibus, componens de Empyreis libros centum, totidemque de Aetherijs, mille de cæleſtibus. Secundũ vero alium ordinem proponit Deum Emeph, Dijs cæleſtibus tanquam ducem, quem ait, intellectum eſſe ſe ipſum intelligentem, atque in ſe intelligentias conuertentem. Huic vnum impartibile anteponit, quod primum exemplar aut expreſſionem vel effigiem, quod Icthon appellat. In quo eſt primum intelligens, & intelligibile primũ; quod ſolo ſilentio colitur. Præter hos autem, rerum apparentium opificio alij duces præſunt. Nam opifex intellectus, qui & veritatis Dominus eſt, atque ſapientiæ, quatenus in generationem progrediens, occultam latentium rationum potentiam traducit in lucem Amun Aegyptiaca lingua vocatur; quatenus autem ſine mẽdacio peragit omnia, & artificioſè ſimul cum veritate Phta nuncupatur. Græci hunc Vulcanum nominant, artificioſum duntaxat conſiderantes. Quantùm verò effector eſt bonorum omnium, appellatur Oſiris; qui ob ſuum principatum multas alias habet denominationes, propter potentias, actioneſque, quas exercet differentes: atque hactenus Iamblichus. E quibus apparet Ægyptios diuerſitate nominum, quæ Deo affingebant, nil aliud, niſi diuerſos vnius Dei in mundo producentis effectus innuiſſe; ab Hæbræis & Chaldæis, vt ego arbitror, edocti; qui omnes Dei effectus notabiles, totidem nominibus exprimebant. Hinc ex eſſentiali Dei nomine tetragrammato, & vt ipſi vocant שמהמפרש deducunt 12. alia Dei nomina, ex hoc iterum 42. & demum 72. de quibus in ſequenti ſectione, fuſiùs tractabitur. Cùm itaque, teſte Marſilio Ficino, in citatum Iamblichi locum, multiplices illi Ægyptiorum Dij, nil aliud notent, quàm diuerſam, vnius Dei vim & potentiam, nec aliud conſequenter Phta, Amun, Emepht, Ichthon, Oſiris ſit, niſi intellectus opifex, mundanorum opificum proximus Dux, omnia diſponens; optimè dicemus Oſirin ſupremum illum rerũ omnium Archetypon intellectum eſſe. Iſidem verò, eius prouidentiam, & amorem, quorum virtute Horus Apollo natus eſt ſenſibilis ille mundus, & admirandus ille rerum omnium concentus & harmonia, ab antiquis ſub fabula, qua Harmoniam Apollinis filiam ex Marte & Venere natam finxerunt, myſticè indicata. Ex Marte ſimiliter & Venere; Harmoniam, ob ſimilium videlicet rerum cum diſſimilibus conuenientiã, & ob rerum latentium conſenſum diſſenſumque, in quibus ſola mundi pulchritudo & muſica conſiſtit, natam finxerunt. Oſirin autem Archetypon intellectum eſſe, oſtendit ipſum nomen, quod pulchrè ſanè ideò πολυόφθαλμον ſignificare tradit, id eſt, multioculũ, ob multiplices nimirum virtutes & operationes quas exercet, & diuinorum radiorum omnia penetrantem potentiam; atque ob eandem cauſam Oſirin ipſum Solem eſſe, atque Iſidem Lunam imaginem Solis, eiuſque in ordine ad Horum genitum influxu ſuo conſeruandum, coadiutricem dicebant. Sicut enim lumen Solis idem totum continuum,

eſt

Scripta Mercurij de Dijs.

Emeph quid

Icthon quid?

Amun quid?

Phta.

Oſiris.

Hebræi eandem cum Ægyptijs ſcientiam profitetur.

Marſilius Ficin.

Oſiris intellectus Archetypus.

eſt vbique, neque in partes diuidi poteſt, neque alicubi claudi, neq; à fonte propriè ſeparari, neque licet ei adſit, aëri miſceri: ita DEI lumen totum indiuiduum, toti mundo penitus adeſt; licet parti cuidam præcipuè vim ſuam ſibi accommodatæ impertiat. Interea tamen omnia quodammodo implet, ob perfectam potentiam, & dominium in omnia penitus immenſum. Vndè perficit omnia, vnitque cum extremis extrema per media comprehendens in ſe omnia, & ſe ad ſe reflectens ſibi prorſùs vnitum; quod quidem munus imitatur, & mundus circulari motu, partiumque in vnum connexione, & conciliatione quadam, elementa viciſſim in elementa, virtutemque ſuperiorum ad inferiora mittente. Quod autem de lumine Solis ſeù Oſiridis dictum eſt; de Iſidis ſeù Lunæ quoque dictum ſit; eſt enim Iſis nihil aliud, vt dictum eſt, quàm Sapientia illa, amor, & prouidentia intellectus Archetypi, quo mundus, ſeù Horus naſcitur & conſeruatur; quæ quidem ſemper inſeparabiliter ſunt connexa; qui enim videt lumen Lunæ, videt & Lumen Solis à Lunæ lumine indiſtinctum, cùm lumen Lunæ nil aliud ſit, niſi reflexum ad nos Solis lumen. Ita igitur qui videt Sapientiam, prouidentiam, & amorem DEI, in hoc mundo eluceſcentem, ipſum DEVM videt, teſte enim D. Dionyſio, omnes res creatæ nihil aliud quàm ſpecula quædam ſunt Diuinæ Sapientiæ radios ad nos reflectentia. Hinc Ægyptij ſapientes, Oſirin rerum cura commiſſa Iſidi, totum mundum incognitum peragraſſe finxerunt; quo quid aliud ſignificatur, niſi virtus DEI inuiſibilis intima quæuis penetrans? Iſis enim ſeù Sapientia DEI & prouidentia in rebus omnibus apparet; intellectus verò à quo procedit, ſeù Oſiris inuiſibiliter omnia mouens, non niſi per imaginem eius in Iſide expreſſam apparet; ſed audiamus illuminatiſſimi Plotini de hiſce opinionem, ſic enim in libro de 3. hypoſtaſibus: *Mundum*, ait, *hunc ſenſibilem, ſi quis admiretur, magnitudinem, pulchritudinem, & perpetuum motus ordinem conſiderans, & Deos qui ſunt in eo alios viſibiles, alios inuiſibiles. Dæmones etiam atque animalia, plantas, cæteraque omnia, ad primitiuum exemplar mente aſcendunt, & ibi cuncta intellectualia contemplentur, eorumque omnium æternam mentem atque ſapientiam præſidentem.* Et paulò poſt: *Quis igitur hunc genuit? ille ſimplex ſcilicet, qui in ordine ante hunc eſt, qui cauſa eſt vt ille ſit, & tantus ſit, qui numerum facit. Non enim numerus primus eſt, ante dualitatem enim vnum eſt; deindè dualitas eſt ab vno nata.* Et paulò poſt: *Amat autem omne quod genuit, & maximè quando ſola ſunt generans & generatum. Quando etiam optimum eſt illud, quod genuit, neceſſariò cum illo eſt, vt in eo ſolummodo, quod alius eſt ſeparetur. Ideò Plato quoque terna omnia eſſe circa Regem dicit, primum circa prima: deindè circa ſecunda, & tertia circa tertia, ipſam quoque cauſam rerum patrem habere dicit, cauſam rerum intellectum appellans. Creatorem enim intellectum eſſe cenſet, & ab hoc animam eſſe creatam in illo cratere. Cùm itaque cauſa intellectui ſit ipſum bonum, quod vltra intellectum & vltra ſubſtantiam eſt, patrem eius appellat, multis autem in locis ipſum ens, & intellectum ipſum, ideam nominat.* Hæc Plotinus. Hinc Nu-

Iſis amor & Prouidentia.

D. Dionyſius

ἀπηχήματα.

Plotinus lib. de 3. hypoſtaſ.

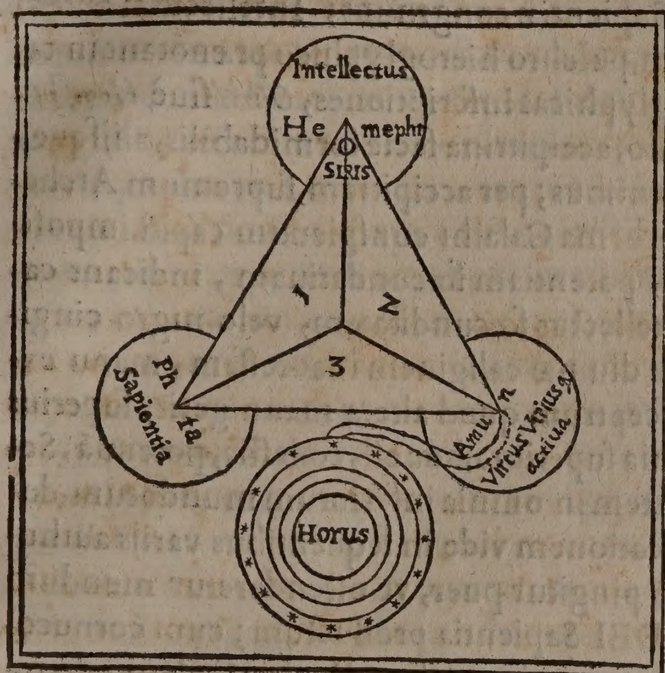
Plato.

Terna omnia circa Regem.

menius citat Zoroaſtrum dicentem, Deum per Sapientiam & Amorem,
Deus per ſapientiam ſuã omnia producit.
ſuum omnia produxiſſe: cui ſubſcribit Thargũ Hieroſolymitanũ, vbi loco בראשית ברא אלהים את השמים id eſt, *In principio creauit, &c.* habet Thargum
Tharg. Hieroſ.
Hieroſolymitanum ܒܚܟܡܬܐ ܒܪܐ ܐܠܗܐ ܝܬ ܫܡܝܐ ܘܝܬ ܐܪܥܐ *In Sapientia creauit DEVS cælum & terram.* Hinc in arbore Sephiroth apud Cabali-
Cabaliſtæ in arbore Sephiroth.
ſtas ג׳ מדות ſeù tres proprietates DEO affinguntur, quibus DEVM omnia feciſſe memorant, ſuntque, כתר. חכמה. בינה. *Corona, Sapientia, Intelligentia:*
R. Abraham.
quas R. Abraham in Iethſirah appellat סופר ספר מסופר id eſt, *numerantem, numerum, & numeratum*, quæ tria exactè reſpondent tribus ſuprà à Iamblicho citatis nominibus, *Amun, Phtha, Emepht.* Quemadmodum enim Hebræi
Parallela cõparatio.
אין סוף illud ſuum בלי תחילה הראשית אב סבה הסבות ſine principio patrem & cauſam cauſarum ſtatuunt. Ita Ægyptij, Emepht primum intellectum, Opificem, quem & in ſecunda cauſarum ſenſibilium ſerie per Oſirin ſeù Solem præfigurant. Iterum ſicuti Hebræi חכמה Sapientiam dicunt mundi creatricem; ita Ægyptij Sapientiam intellectus primi vocant *Phtha*, quo nomine Iſidis conſiliarium Mercurium, quin & ipſum Iſidem vocant,
Pallas è Iouis cerebro nata.
quæ eſt plena Oſiridis primi intellectui imago ac exẽplar, quam ideò Orpheus non inconvenienter Palladem dixit; & ob dictã quoq; cauſam ex cerebro Iouis natã finxerunt antiqui.

Amun verò reſpondens Hebręorum בינה ſeu intelligentiæ, eſt vtriuſque vis actiua ad extra, quâ producitur mundus HORVS. Vnde varia iſta ſupellectilis hieroglyphicæ, quibus Horum Hieromáthæ paſſim exprimebant, ſchemata; Baculus videlicet κυκυκόμορφος, id eſt, vpupæ inſignitus capite: lituus quoque & gnomon, à tergore verò triangulum, cui circulus annexus eſt, quæ nil aliud indicant, quàm mundum à Deo per ſapientiam ſuam productum, admirabili rerum varietate per vpupæ caput ſignificata. Summa harmonia per lituum, concinno denique ordine, per gnomonem indicato, eluceſcere; Verum quandoquidem hoc hieroglyphicum ſchema fuſiùs alijs in locis proſequimur, eò Lectorem remittimus; Nos myſtica reſumamus. Horum itaque ab *Emphi* per *Phta* & *Amun* productum, Plato ſtudioſus Ægyptiorum diſcipulus ſat hiſce verbis, dùm mundum hunc ſenſibilem ex Archetypo illo Trigono profluxiſſe aſſerit, demonſtrat; quod & Triangulus ille cum globo affixo inter cætera Hori ſymbola luculenter indicat, & admodum pulchre eleganterque ſequenti Schemate exprimitur.

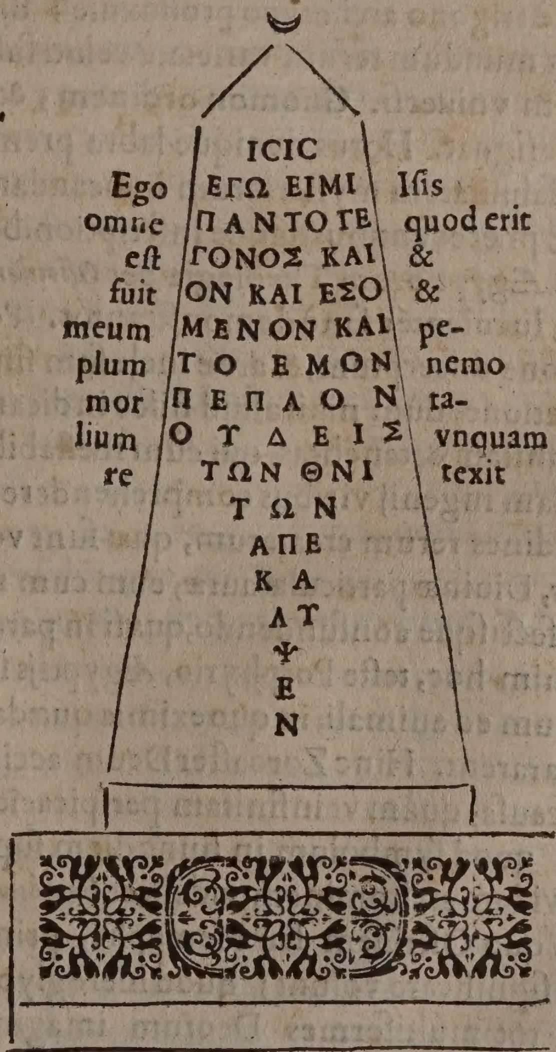

Atq; ex his apparet & omnibus manifeſtum fit, Sacroſanctam & terbenedictam illam Triadem Fidei Chriſtianę myſterium, vti maximum, ſic ter ſublime, nullo non tempore, etiam ſub obſcuris fabularum figmentis adumbratum eſſe.

Quod porrò Oſiris nihil aliud ſit, quã primus intellectus, Sol ille æternus, ac primus rerũ omniũ productor, qui per Iſidem coniugem ſapientiam ſuã Horum, mundũ videlicet produxerit, Hieromãtę varijs Hieroglyphicorum ſchematiſmis indicabant, quemadmodum columnæ multis in locis erectæ teſtãtur, vnius celebrem inſcriptionem Authores referunt his verbis.

Quæ

Quæ ſanè apprimè æternæ DEI Sapientiæ congruunt; Intellectum autem ſupremam Sapientiam generātem, pulchro hieroglyphico prænotant in tabula Bembina. Vbi præter hieroglyphicas inſcriptiones, *Oſiris* ſiuè *Hemphta* apparet, throno inſidens variegato, accipitrina facie formidabilis, alijſque ſymbolis operationes eius declarantibus; per accipitrem, ſupremum Archetypon intellectum; per tabulam forma Calathi conſpicuum capiti impoſitum, cui Perſææ fructus inſertus, potentiam fœcundatiuam, indicant capiti imponitur, ad notandam intellectus fœcunditatem, velo nigro cingitur caput, ad indicandam naturæ diuinæ caliginem inacceſſam, manu extenſâ imperium in omnia; per ſceptrum quod altera manu gerit, ſuperius incuruatum, influxiuam in omnia ſuperiora, hoc eſt, cœleſtia, potentiá; Sedi variegatæ inſidet, ad authoritatem in omnia inferiorum mundorum, demonſtrandam. Quorum explicationem vide in ſequentibus varijs authoritatibus ſtabilitam. Horus verò pingitur puer, vt oſtenderetur mundum in tempore veluti infantulum à DEI Sapientia productum; cum cornucopiæ verò exprimitur; vt indicaretur varietas, abundantia, & plenitudo rerum in mundo creatarum; in cubo ſtat, ad mundi indicandam ſtabilitatem, ſoliditatemque. Trigonus cum globo cubo inſcriptus ſignificat HORVM è trigono archetypo profluxiſſe; Baculus Vpupæ capite inſignitus, indicat mundum rerum varietate veluti fulciri, & ſuſtentari. Lituus harmoniam vniuerſi. Gnomon ordinem, & admirabilem rerum diſpoſitionem deſignat. Horus denique labra premens, digitoque ſilentia ſuadens, ad ineffabilitatem myſteriorum indicandam.

Vide Schema figuræ præcedentis.

Interpretatio ſymbolorum Hori.

E præcedentibus itaque inſcriptionibus omnia ea, quæ hactenus de ſecreta Ægyptiorum Theologia per *Oſiridem, Iſidem, Horum,* ſignificata diximus, luculenter ſanè demonſtrantur. Porrò quòd Oſiridem in partes à Typhone diſcerptum, & arcæ incluſum fingant, ſuâ nequaquam carent ſignificatione, dùm nihil aliud hiſce indicare volunt, niſi intellectus humani ignorantiam & tenebras, qui cùm ineffabilem illam & ſimpliciſſimam Dei eſſentiam ingenij viribus comprehendere non valeat, per analogias & ſimilitudines rerum creatarum, quæ ſunt veluti quædam, vt cum Horatio loquar, Diuinæ particulæ auræ, eum cum rebus corporeis corruptibilibus; imperfectiſque confundendo, quaſi in partes quaſdam diſtrahere videatur. Fuit enim hoc, teſte Porphyrio, Ægyptijs ſolenne, vt ſupremum illud Numen cum eo animali, in quo eximia quædam vis & proprietas eluceſceret, compararent. Hinc Zoroaſter Deum accipitris caput habere dixit, non alia de cauſa, quàm vt infinitam perſpicacitatis vim in Deo vigentem indicaret; quod ſymbolum in hunc diem ſuperſtes, apud Ægyptios receptum fuiſſe videmus, hominem videlicet ἱερακόμορφον, vti in præcedente ſchemate patet, quo Oſiridem ſeù Hemepht, primum illum archetypum intellectum ſignificare volunt; quod hieroglyphicum alibi interpretabimur. Hinc tot multiformes Deorum imagines ac ſimulachra. Hinc tot

Quid in Theologia Aegyptiorum Oſiridis occiſio?

Zoroaſter.

Deus accipitris caput habet.

multiformes Deorum imagines, quæquidem nihil aliud, quàm multiplicẽ Dei virtutem diuerſis animalium proprietatibus adumbratam notant. Diſtrahitur igitur Oſiris in partes cùm per ignorantiam intellectuſque caliginem, Deum cum rebus creatis confundendo, rebuſque corporeis applicando, id quod ei non conuenit, nec conuenire poteſt, tribuentes, veluti ex toto in partes diſtrahũt. Siquidem rectè Plato dicit, Deo pluralitatem nequaquam conuenire, cùm omnia, quæ multitudinem important, ab vnitate recedentia, tantò ſint imperfectiora, tantòque peiora, quantò ab ea magis recedunt. In arca Oſiris concluditur à Typhone, cùm intellectus hominum terrenarum, ac carnalium rerum cupiditate obſcuratus, cæleſtium rerum, Diuinorumque amori, & contemplationi nuntium mittens, ſibiipſi obſtaculum ponit, ſeq; incapacem facit ad Diuinos Oſiridis radios percipiendos. Quæritur autem Oſiris perditus per Iſidem, & inuentus mutilatuſque in integrum reſtituitur, hoc eſt per veram ſapientiam & amorem, cum ſiſtris, id eſt, crebris laudum canticis, inde in creaturis, veluti per partes quaſdam diſperſus, recollectus, ac in vera fide adoratus, vnitati ſuæ reſtituitur. Quo facto mox ingens menti exoritur iubilus, quæ per Ægyptiorum cerimonias non inconuenienter in celebri illa τῆ Ὀσιρίδος εὑρέσει repræſentantur.

Multiformes Aegyptiorũ Dij quid?

Quomodo reſtaurandus ſit Oſiris?

Atq; ex hoc diſcurſu patet, quàm hęc concinnè & fidei noſtræ myſterijs adaptari queant. Quid enim aliud Oſiris indicat, quàm Solem illum æternum, intellectum primum Archetypon, vitam primam ac fæcundiſſimam, patrem illum immenſæ maieſtatis, qui intelligendo ſe ipſum, & in ſe ipſo omnia, perfectam totius ſui, & omnium perfectionum notionem in ſe ipſo concipiendo, producit æqualem, plenam, perfectam & conſubſtantialem ſui imaginem ac vitam, & quoad naturam indiſtinctâ ideam, quæ eſt Verbum Patris, & Sapientia æterna, repræſentata per Iſidem. Vtriuſque autem virtute conſubſtantiali producitur *Horus*, id eſt admirabilis illa mundi machina, abſolutum pulchritudinis & perfectionis eminentiſſimæ exemplar. Quod Hebræorum ſecretiores Theologi in 1. Gen. confirmant, aſſerentes א per ב, hoc eſt *Aleph* per *Beth* creaſſe mundum, hoc eſt *Pater* per *Filium*. Explicat ea clariùs Picus in Heptapto ſuo in voce בראשית, quod metatheticâ quâdam Cabaliſticæ diſciplinæ reſolutionis methodo hunc efficit ſenſum:

Applicatio ad fidei noſtræ myſteria

Hebræorum Theologi quî exprimât ſacram Triadê. *Picus Mirand. in Heptapto circa finem.*

אבבבר ראשית שבתברא ראש אש שתרב איש ברית תוב

hoc eſt, *Pater in Filio principium, quietem, finem; creauit, caput, ignem, fundamentum hominis magni* (ſubintellige Microcoſmi) *fœdere bono*. Quibus nil aliud inſinuatur, quàm admirabilis ille trium mũdorum Angelici, magni, & parui pulchra quædam analogia ſibi correſpondentium ordo, diſpoſitio, ac concentus abſolutiſſimus. Diuinæ Triados exemplar ſimillimum. Dùm ad trinam hanc imaginem, tres in mundo Angelico exhibet Hierarchias, in qualibet tres ordines. In maiori mundo tria ſpatia, elementare, ſydereũ, empyreum, tribus qualitatibus; figurâ, luce, motu diſtincta. In quouis cõpoſito mixtoue, materiam, formam, virtutum in omnibus menſuram, nu-

Mundus ad SS. Trinitatis imaginem factus.

merum

merum & pondus, præterea principium, medium & finem. In Microcoſmo videlicet in te ipſo, memoriam, intelligendi vim, & voluntatem; in ſcientijs, naturalem, rationalem, & moralem facultatem; in qualibet Triadum ſerie, primum, Dei potentiam per Oſiridem repræſentatam, ſecundum, ſapientiam per Iſidem tertium, amorem ſpiritum videlicet illum מרחפת על פני המים incubantem aquis, Ægyptiacè *Amun*, ac fœcundo illo Diuinitatis ſuæ flatu mundum fęcundantem adornantemq; vtriuſq; virtutem, quâ *Horus* productus eſt commonſtrat. Sit *inuiſibilia Dei per ea, quæ facta ſunt, conſpiciuntur*. Pater igitur æternus cum Filio ſuo æterna ſapiētiâ ineffabili gloriæ maieſtate refulgens, cùm maiori mundo producto, minorem ſeù microcoſmum hominem ad imaginem & ſimilitudinem ſuam creatum, ac omnibus gratiæ & naturæ talentis inſtructum, eius veluti præſidem introduxiſſet; ecce Typhon, qui iam ob ſuam in Deum rebellionē, omni gratiâ & luminis ſplendore priuatus, vnà cum aſſeclis ſuis & confœderatis Titanibus in abyſſum erat datus, inuidiæ, rancoris, & indignationis plenus, vindictæque repetendæ percitus œſtro, Oſiridis gloriam, nullis non machinamētis euertere pertētare cępit. *Erat autē, vt Apollodorus ſcribit, Typhon formidandus vel ſolo aſpectu, horroris imago. Nunc enim inuſitata quadam humanæ ſtaturæ formâ, ita vt omnium montium cacuminibus altior eſſe videretur, apparebat. Sed & caput ſæpè numero aſtra pertingebat, manu eius alterâ in Heſperum, alterâ in Orientem vſque pertingente. Ex his centum Draconum capita eminebant; in cruribus maximas viperarum ille ſpiras continebat; quarum volumina ad verticem ipſum vſque extendebantur.* Talis itaque Typhon humani generis hoſtis contra Oſiridem & ſupremum Iouem ibat, hiſce maleuolentiæ, inuidiæ, malitiæ ac ſummæ peruerſitatis ſymbolis depictus, candentes in cœlum iaculans lapides, cum ſibilo virulento, & boatu horribili, magnam ex ore ignis procellam eructans, cum fruſtra ſupremum numen laceſſeret, fraudulentâ quâdam ac callidâ adinuentione, Oſiridem in arcam concluſum, poſt in fruſta diſcerpſit; quo facto in *Horum* quoque filium iram exercens, interfectum in mare proiecit. Sed quid ſibi hæc velint videamus. Conditus eſt Oſiris in arcam cum protoplaſti parentes maligni Typhonis perſuaſione inducti, legem Diuinam tranſgreſſi ſunt: quo facto, teſte D. Auguſtino, è lucis filijs, tenebrarum filij facti, humanuſque intellectus, qui admirabili quodam gratiæ fulgore coruſcabat, in extremam ignorantiam, cęcitatem, errorūque caliginem delapſus, ac quaſi Lethæo quodam intoxicatus poculo, cùm Dei, tùm omnium cæleſtium obliuionem incurrit. Porrò non ceſſauit hîc Typhonis ſæuities, corpus Oſiridis abſconditum, in partes diſcerptum, in flumen abiecit, Horum quoque interfecit, quo quidem nil aliud niſi idololatria ſignificatur, quâ genus humanum maligni ſpiritus ſuggeſtione infectum, à vera Dei cognitione cultuque declinauit, factùmque eſt vt ſimpliciſſima illa Dei entitas, natura ſiuè eſſentia pluribus rebus attributa, veluti in partes diſtraheretur. Hinc alij Solem, Lunam, & reliquorum aſtrorum

Figura Typh.

Allegorica Typhonis deſcriptio.

exer-

exercitum: alij homines virtute ac rebus geſtis conſpicuos, alij beſtias & bruta animantia, reſque nomine indignas Diuino honore proſequebantur. Alij denique quicquid vel malignus genius ſuggerebat, aut ſtolida phantaſia vnicuique perſuadebat, Dei nomine & colebat, & ſacris placabat. Vnde diuerſi ritus & cerimoniæ gentium, abominanda ſacrificia ac ſuperſtitiones penitus ridiculæ, quibus mundus, veluti ſerpentinis quibuſdam Typhonis ſpiris intricatus miſerè detinebatur, ac ſub potenti hoſtis tyrannide & dominatu incaſſum luctabatur, veluti ex equo Troiano profluxerunt. Hinc Regius Pſaltes cataſtrophen hanc olim contemplatus, plenus admiratione clamabat. *Deus de cælo proſpexit ſuper filios hominum, vt videat ſi eſt intelligens aut requirens Deum, omnes declinauerunt, ſimul inutiles facti ſunt; non eſt qui faciat bonum, non eſt vſque ad vnum.* Atque hîc eſt Horus ille proiectus in mare; tunc enim Horus Oſiridis & Iſidis filius proijcitur in mare, cùm mundus humanus ad imaginem & ſimilitudinem Dei factus; peccatis à Deo deflectens in æſtuante terrenarum voluptatum Oceano ſubmergitur; Dùm itaque Typhon tyrannidem dictâ ratione exercet, Oſiride diſcerpto, atque idololatria per mundũ vniuerſum diſſeminata; Horo itaq; omni iniquitate ſubmerſo, æterna Dei ſapientia humanos miſerata labores, Iſis, inquã, illa cæleſtis æternitatis ſuæ regiam derelinquens, in hunc mundum, lugubri humanitatis noſtræ veſtimento induta venit, innumeris laboribus, perſecutionibuſque ſubiecta, partes Oſiridis, hoc eſt, gentes diuerſorum Deorum cultu diſſentientes ad veri Dei vniuſque cognitionem, atque in vnius Dei, vnius fidei, ac vnius legis profeſſione inſignem aſciſcens recollegit; quâ Diuinâ vocatione contigit, vt partes diſperſæ in vnum corpus veluti myſticum iterum coaluerint. Horum etiam à Typhone interfectum ad immortalitatem reuocauit, id eſt, mundum peccatis ſubmerſum, verbo virtutis ſuæ ad vitam reuocans, priſtino nitori, coërcito extinctoque Typhone, reſtituit, quibus omnibus peractis, electis duodecim Apoſtolis Sacerdotibus, quibus certas de Deo Oſiride reſtituto, colendoq; leges ſeruandas preſcribens, illa vnde venerat, in cælum cum Oſiride æterno Patre, æternum regnatura, poſtliminio remeauit. Atque hæc ſunt, quæ de myſtagogia Ægyptiorum breuiter dicẽda exiſtimaui. Nunc ad diſcipulos eorum reuertamur, hoc eſt Græcorum Hebræorumque, & quid myſteriorum ſub multiplici illa Deorum, Dearumq; mythologia lateat, diſcutiamus: Ex his enim non exiguum incrementum, emolumentumque apparatui noſtro acceſſurum confido.

Iſis æterna Dei ſapiẽtia.

Ee CAP.

C A P V T X.

De myſtica ſignificatione Deorum Cœli, Saturni, Iouis, Iunonis, Neptuni, Plutonis.

Tertullianus. *Lactantius.*

RExtè Tertullianus, Ethnicos, vbi fabularum, quas de Dijs commentabantur, pudebat, ad naturalium rerum interpretationem, dedecore fabularum ingenij luſibus obumbrato, confugiſſe: vndè rectè Lactantius Firmianus, hanc Satanæ in Angelū lucis ſe transfigurātis, ad mortalium animos excœcandos, verſutam inuentionem fuiſſe tradit. Nam cùm doctis viris nequaquam ſufficientem videret Poëtarum authoritatem, ad falſas de Dijs opiniones comprobandas, anſam præbuit immorandi, ingeniumq; exercendi circa moralia & phyſica interpretamenta, vt hoc ſaltem nomine inania illa deliramenta, quæ antiqua confixerat ſuperſtitio ad infimæ ſortis hominibus imponendum, neutiquam damnarent. Certè Empedoclem, vt ſuprà diximus, Deorum naturas ad elementorum facultates, naturāq; vniverſi adaptaſſe tradit Athenagoras, quod & Palæphatus libro περὶ τῶν ἱστοριῶν ἀπίστων. Phornutus, Fulgentius Cartaginenſis, alijque egregiè præſtiterunt, quòd quidem aliundè non didicerunt, quàm ab Ægyptijs, quibus nihil tam vile erat & contemptibile, quod non ad myſticas rationes reuocarent. Græci itaque ad omne ſuperſtitionis genus procliues, ab Ægyptijs edocti, ſimiles quoque diſciplinas, quibus ſub myſticis rationibus θεογονίαν iſtam prodigioſam faciliùs tuerentur, confinxerunt; quæ vt omnia κατὰ τὴν μέθοδον oſtēdantur: à primis Deorum omnium Cœlo & Saturno incipiemus, vt quid per eos, eorumque progeniem myſticè expreſſerint, pateſiat.

Athenagoras. *Palæphatus.* *Græci Ægyptiorum imitatores.*

SATVRNVS Cœli filius, vt M. Cicero tradit, & Lactantius cum Servio. COELVS autem Græcè οὐρανὸς, juxta Phornutum quaſi ὄρος dictus, hoc eſt, omnium, quæ ſuprà ſunt, conſeruator, & ὁρίζων, hoc eſt, finitor, & terminus vniuerſæ naturæ. Hic, inquam, Cœlus genuit Saturnum, hoc eſt, temporū authorem, imò tempus ipſum, quòd juxta Ariſtotelem nihil aliud eſt, quàm ἀριθμὸς τῆς κινήσεως οὐρανοῦ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, hoc eſt, *numerus motus cœli ſecundùm priùs & poſteriùs.* Vndè & κρόνος dicitur, eò quòd curſum & conuerſionem ſpatiorum ac temporum contineret. Filios ſuos comediſſe fertur, quod tempus omne, quodcunque gignit, conſumere dicatur. Falcem autem, vt Fulgentius ait, fert, ſiuè quod omne tempus in ſe vertat, vt falcium curuamina; ſiuè propter fructum, vndè & caſtratus dicitur, quòd omnes fructuum vires abſciſſæ atque in humoribus viſcerum veluti in mare projectæ, ſicuti ibi Venerem, ita & libidinē gignant, neceſſe eſt. Serpentem illi coniunctum fingunt; caudam ſuam deuorantem, ſymbolum anni temporis filij. Quòd porrò aliqui eum ex Alcmone natum dicant, obſcurè ſignificarunt τὸ ἀκμητον τῆς περιφορᾶς, id eſt, *incorruptibilem, ſiù indefeſſam cœli vertiginem, & circumuolutionem.* Macrobius quoque παρὰ τὴν Σάθην, hoc eſt, à veretro dictum putat, eò quòd omnis corruptionis & generationis author ſit tempus.

Cicero. *Lactantius.* *Phornutus.* *Vranus ſeu Cœlus.* *Macrobius.*

pus. alij inter quos Apollophanes in Epico carmine Saturnum, quaſi ſacrum νοῦν, aut ſatorem νοῦς, quaſi ſenſum & mentem creantem, dictum vult; eò quòd omnis ratio, ſenſus, animus eruditus tempore acquirantur. Quòd autem Saturnus ſit tempus, ac nihil aliud, quod omnia deſtruit, & omnia producit, indicat illud Orphei in hymno Saturni: *Apollophanes.* *Saturnus vnde dictus?*

Ὃς δαπανᾷς μὲν ἅπαντα καὶ αὔξεις ἔμπαλιν αὐτός.

Omnia qui profers, conſumis, & omnia rurſus.

Nec mirum eſt, cùm tempus eſſe Saturnum dicimus, illum fuiſſe Deum exiſtimatum, quando Sophocles in Electra tempus palàm Deum appellavit. *Orpheus in hymno Saturni.*

Χρόνος γὰρ εὐμαρὴς Θεός.

Deus profectò tempus eſt, facillimus.

Cùm enim Sol nunc ad Septentrionem, nunc ad meridiem declinet, motu ſuo veluti cũcta mundi loca perluſtrãdo, jam dies, modò noctes, nunc hyemes, nunc æſtates faciat, atque pro mutationibus temporum, omnia quæ terrâ, mariq; naſcuntur, initia, cauſaſq; ab eo accipiant ſui ortus, meritò dictus eſt Saturnus, ab Orpheo, *pater hominumque, Deùmque*; qui falcem quoque illi attribuerunt, nil aliud putaſſe videntur, niſi tempus ipſum, à quo omnia inciduntur, proſternuntur, atque labefactantur; Platonicorum præterea claſſis, cùm Cœlum illum, cuius Saturnus fuit filius, Deum eſſe putarent, an non ſublimè illud corpus, quod, omnia continet, mentemque illam Diuinam, quæ cœtera complectitur, quam & dicunt, modò Iouem, modò Venerem, modò Saturnum ſiuè mentis virtutem è cœlo prouenientem, & in omnia corpora diffuſã, innuerũt. Cùm enim Diuina illa mens æthereã regionem gubernans intelligitur, tunc vocatur Iuppiter; aſt vbi inferiora corpora deſcendit ad ea per generationem concitanda, tunc appellatur Venus. Hinc accidit; vt is Saturnus, mens ſuperna aliquando intelligatur, in qua ſit lux vniuerſa rerum omnium atque prouidentia, quæ ad ordinem & vitam, & mutationes omnium, fortunarum pertineat. Alij tamen eius Sphæræ, quæ ἀπλανὴς nuncupatur, animam; at inferioris Sphæræ, Saturnum dixerunt, qui ordo poſtea ſeruatur in cæteris. Hinc non deſunt qui totam de Saturno fabulam ad Aſtronomicas res detorqueant, quæ vide apud Natalem Comitem lib. 2. Myrthol. Chymiſtæ quoque ad ſuam hanc artem retorſerunt. Dicunt enim fictum fuiſſe ab antiquis, quòd Iuppiter Saturno genitales partes abſciderit acutâ falce, eaſque in mare abjecerit, ex quibus & è ſpuma nata ſit Venus, quia Saturnus ſal ſit quidam, pater Iouis præparati ſalis ſcilicet, & qui fit ex eo præparato. Sed quoniam cùm Iuppiter in vaſe vitreo exiſtit, in peracutam, tenuemque aquam ſoluitur propter vim ignis, quæ ſumitur etiam ab ipſo Ioue, cùm viriles partes ſecum afferat, incidens ac ſeparans ſulphur intimum ac ſale latens, quæ recidunt in vas, quod accipiendis apponitur: idcircò & Saturno amputaias viriles partes dicunt; & cùm ſal in aquam tanquam in mare decidat, ex illo ſale, ac ſulphure gignitur Venus. *Sophocles.* *Myſtica ſymbola Saturni.* *Diuina mens variè accipitur.* *Fabula de Saturno ad Aſtronomicas res deducta.* *Chimica interpretatio.*

Quidam ex antiquis ſcriptoribus Saturnum cum Oſiride confundentes, *Saturnus Oſiris Aegypti Rex.* dicunt Saturnum in Ægypto regnaſſe, ac Rheam ſororem duxiſſe in matrimonium; ex quibus nati ſint Iuppiter & Iuno, qui ob virtutem, præſtantiſſimaque animi ornamenta, vniuerſo terrarum Orbi imperârint: ex hiſce natos eſſe 5. filios, Oſirim, Iſim, Typhonem, Apollinem, Nephten ſiuè Venerem, de quibus lege Plut. ſupra cit. lib. de Oſiride & Iſide: Græci verò in hoc variantes Saturnum Iouem tantùm; Iunonem, Neptunum & Plutonem genuiſſe aſſerunt; de quibus iam vlterius dicendum.

Plato. IVPPITER, Quemadmodum igitur Microcoſmus animam habet, quâ gubernetur, ſic macrocoſmus animam quoque habet, quam vniuerſalem Plato vocat. Poëtæ Iouem, Hebræi Mitatron; atque hic eſt filius Saturni Iuppiter dictus, vel quòd vitam & eſſe præbeat omnibus animantibus. Vel quòd per eum ſtent & conſeruentur omnia; cuius poteſtatem, vim ſummumque *Orpheus.* orbis dominium pulchrè expreſſit ſequẽtibus verſibus Orpheus antiquus Græcorum Theologus apud Euſebium:

Iuppiter omnipotens eſt primus & vltimus idem,
Iuppiter eſt caput & medium, Iouis omnia munus.
Orphaus in hymno Iouis. *Iuppiter eſt fundamen humi, & ſtellantis Olympi,*
Iuppiter & mas eſt, & neſcia fœmina mortis.
Spiritus eſt cunctis, validi vis Iuppiter ignis
Et pelagi radix, Sol, Luna eſt Iuppiter ipſe.
Omnipotens rex eſt. Res omnis Iuppiter ortus,
Nam ſimul occubuit, rurſum extulit omnia læto
Corde ſuo è ſacro, conſultor lumine rebus.

Albricus Phi. Albricus Philoſophus de Deorum imaginibus eum ſcribit pictum in throno eburneo in ſuâ maieſtatis ſede collocatum, qui ſceptrum regium te- *Imago Iouis.* nens in manu ſcilicet ſiniſtra; ex altera verò ſcilicet dextra, fulmina ad inferos mittens, & compreſſos fulmine gygantes ſub pedibus tenens, cæli, terræq; dominio potiri. Alij Iouem referunt nubibus inſidentem, & ſeminudum. *Euſebius.* Nam vt explicat Porphyrius ab Euſeb. relatus lib. 3. præparat. prouida credebatur eſſe & viuifica rerum vis, ſedere pingebatur, vt immutabilis eius ſoliditas exprimeretur; nudabantur ſuperiora, quoniam conſpicua eſt eadem virtus intellectualibus ac cæleſtibus partibus. Inferiora tegebantur, vt occultari mortalibus humi degentibus indicaretur. Eandem hanc expoſitionem *Georgius Cedrenus.* affert Suidas verbo ζεὺς, & vt apparet ex Suida Georgius Cedrenus lib. de Origine Conſtantinop. Attamen non rerum tantûm creatrix virtus & mẽs cenſebatur Iuppiter, ſed quandoque cœlum aut aër: & vt præ cœteris teſta- *Seneca.* tur Seneca lib. 4. quæſt. nat. cap. 45. omne illi nomen conueniebat, quo vniuerſitatis ratio innueretur aut gubernatio, quemadmodum & de Oſiride in præcedentibus dictum eſt. Hinc de Ioue apud D. Auguſt. legimus 7. de Ciuit. Dei cap. 9. Deus eſt inquiunt habens poteſtatem cauſarum, quibus aliquid fit in mundo, vndè ab Orpheo dictus:

Orpheus. Παντογενέθλ' ἀρχὴ πάντων, πάντων τε τελευτή.

Mar-

Martianus Capella lib. 1. de nupt. Philolog. ita in Senatu Deorum Iouem finxit in capite flammantem coronam habuiſſe ait & ſuper ea velamen rutilum Mineruæ manibus confectum, & veſte candidâ indutum, hyalino quoque crebris veluti ſtellis quibuſdam interſtincto amictu exornatum; manu dextrâ duos orbes porrigentem aureum alterum, ex electro alterum: quâ figurâ rotundâ ſcilicet virtutem prouidentem & viuificam ſignificari, teſtatur Porphyrius; læuâ verò chely enneachordæ inniti videbatur, calceos in pedibus habere virides, iiſque ſuſcinam premere, hâc imagine hieroglyphica Martianus totius naturæ præſidem Iouem ſignificaſſe videtur. Nomen porrò Iouis à Græcis pluſquam 10 monoſyllabis efferri obſeruatur, ſunt que Ζεὺς, Ζῆν, Δεὺς, Βδεὺς, Ζᾶν, Ζῆς, Δὶς, Δὴν, Δὰν, δζεὺς: quæ omnia à Græcis ei ob multitudinem effectuum, quos in mundo operatur impoſita ſunt, præter aliorum nominum farraginem, quæ legi poteſt apud Lyliũ Synt. 1. in quo quidem Ægyptios Græci ſecuti ſunt, quorum proprium erat Oſiridem illũ ſuum Iouem Ægyptium, nouis ſemper adinuentis denominationibus, veluti naturam vniuerſi condecorare. Iouem autem vniuerſi naturam ex Orphei hymno ſupracitato patuit, & ex ſequentibus meliùs patebit. Nam ſupracitatus Orpheus, dùm Iouis omnia plena eſſe dicit, dùm in eo terram, aquam, aërem, ignem, diem, noctem refert; quid aliud facit, niſi imaginem totius vniuerſi, cuius caput coronâ fuluâ cœruleum, lucidum cœlum fulgidis aſtris ornatum repræſentat: cuius præterea oculi radiantes Solem & Lunam, latitudo pectoris aërem, humeri ſpacioſi magno alarum remigio eminentes ventorum velocitatem, promptitudinemque Dei in operando deſignent. Quæ quidem imago ab Orpheo ita expreſſa, eadem penè eſt cum imagine qua Pana Græci olim exprimebant, nec abſque ratione. Iuppiter enim aliundè non niſi ab vniuerſi dominio πᾶν dictus eſt; quod & ſymbola ſat oſtendunt. Cornua (teſte Bocacio) ei apponebantur ad ſignificandos radios Solis & Lunæ; cœterarumque ſtellarum: facies verò rubicunda & inflammata, ignem æthereum. Barba longa elementa maſculina, maculoſa pellis, ſtellarum fixarum ſphæram. Baculus recuruus rerum, quo potitur & potiſſimum anni in ſeſe recurrentis dominium. Heptaulum denique in manu harmoniam cœleſtem in planetarum motibus potiſſimum eluceſcētem denotabant. Prætereà vti partes inferiores piloſæ & aſperæ cum pedibus caprinis nil aliud, niſi terram duram, aſperam, inæqualem, arboribus, ac omnigena herbarum plantarumque varietate coopertam; ita pudendum & pes caprinus nihil aliud, niſi fœcunditatem, quam mundo largitur, myſticè innuebat. Eſt enim Satyrus animal laſciuum, ſalax, & generationis mirum in modum appetens, hinc & Iouem Lycium ſeù Pana ob ſalacitatem videlicet & generationis appetitum, quem rebus conferre credebatur, non ſine ratione Ægyptij & Græci ſub caprina forma referebant. Sed de his hieroglyphicis, vide quæ tradidimus in hierogrammatiſmo hiria. Verùm vt myſteria Iouis Panis meliùs intelligas, viſum fuit ſimulachrum eius penitus hieroglyphicum, prout ab Orpheo aliiſque expreſſum eſt, hîc proponere.

Martian. Cap. Alia deſcriptio Iouis.

Porphyrius.

Lylius Giral.

Iuppiter vniuerſi natura.

Iuppiter dictus eſt Pan, eò quod omnia ſit.

Panis ſeu Iouis Lycij imago.

Talem

Iouis ſiue Panos hieroglyphica
Repræſentatio.

A Facies rubicunda, caloris vis in Mundo.
B Radiorum cœleſtiũ in ſublunaria virtus.
C Elementa maſculina,
D Poteſtas in annũ omneſq; reuolutiones.
E Virtute eius omnia fulciuntur.
F Dominium in firmamentũ, ſeu fixarum Stellarum Sphæram.
G Terra (elementum fæm.) hiſpida plantis, ſatis, arboribuſque.
H Aquæ & liquoris fons (elem. fæm.) rigatione fæcundans terram.
I Agri, ſegetes, aliaq; vegetabilia
K Harmonia 7 Planetarum
L Aſpera & inæqualia montes indicant.
M Vis fæcundatiua
N Stabile fundamentum
O Vis ventorum, & celeritas in agendo.

Talem itaque antiqui finxerunt Pana Iouis filium. Inferiore parte hiſpidum, & hircum referentem deſignantemq; aſperitatem terræ. Superiore verò hominem. Nam æther propterea, quod in ipſo ratio ſita ſit, tenet totius mundi imperium. Laſciuum & libidinoſum eum fingunt, ob multas ſeminum cauſas, & commixtiones quæ ex ipſis fiunt. In locis deſertis eum morari tradunt, vt eius indicent vnitatem, mundus enim vnus eſt & vnigenitus. Nymphas proſequitur, ſiquidem gaudet exhalationibus, quæ ex humido prodeunt, ſine quibus impoſſibile eſt, vt mundus appareat. Indutus eſſe dicitur nebride aut pelle Pardi, tùm propter pulchram rerum omnium varietatem, tùm etiam propter colores, qui in mundo cernuntur; hiſce eum ſymbolis deſcribit Cornutus. Ex quibus patet Pana cum Ioue quidem eſſe eundem, diſtingui tamen; quòd Pan idem ſit quòd mundus iſte corporeus; Iuppiter autem eius mens quaſi ſit & gubernator; plerumque tamen cõfunduntur: quemadmodum omnia alia numina inter ſe, de quibus vide, quæ alibi copioſiùs tractamus; hîc enim omnia perſtringere operis moles non permittit; ad Iunonem progrediamur.

Panis exacta deſcriptio & ſymbolorum explicatio.

Pan & Iuppiter diſtinguũtur.

IVNO, Iouis & ſoror, & coniunx ſimul, Iuno eſt, quæ aërem denotat: coniungitur enim ſtatim Ioui & cohæret à terrâ ſublata, illo enim cum ea coëunte, ipſa eſſentiâ in tenuiſſimum diffluens, ignem atque aërem conſtituit. Et hanc ob cauſam Rheam horum matrem fabulati ſunt, patrem autẽ Saturnum, ſiuè quòd certâ temporum reuolutione hæc fiant, aut quia ob materiæ commiſtionem ac ebullitionem, vt ait Phornutus, elementorum diſcrimen reddatur; cœterùm ob hanc cauſam & *Neptunum* dicebant veteres eſſe Saturni & Rheæ filium, quem eo, quòd eum tertium aquarum elementum conſtituerent ποσειδῶνα nuncuparunt; quaſi ποιοῦντα εἴδη, quod nos latinè facientem imaginem dicimus, eò quòd hoc ſolum elementum in ſe formet imagines ſpectantium. Tridentem verò in manibus eius effigiant, eò quòd aquarum natura triplici fungatur virtute, liquidâ fœcundâ, potabili. Huic Neptuno conſociatur Amphitrite, ideſt ἀπὸ τοῦ ἀμφὶ καὶ τρεῖν eo quòd hoc elementum cæteris tribus concluſum ſit, & in cœlo, aëre, nubibus, terraque reperiatur. Accedit tandem *Pluto* horum frater, quem, cum Fulgentio dicimus, Præſulem terrarum, ſeù ipſam terram; πλοῦτος enim ſeu diuitiæ ſoli terræ deputantur: per tenebras autem, quibus eum addictum finxerunt, ſub obſcurè innuerunt materiam terræ omnibus obſcuriorem, vel etiam materiam primam, quam philoſophi ὕλην vocant, vel denique quòd omnes corruptioni obnoxiæ res in eam tandem reſoluantur. Alij Plutonem volunt eſſe Solem inferorum. Verùm antequam vlteriùs progrediamur, viſũ fuit hoc loco ſcrutari Proſerpinæ raptus myſteria tantoperè apud Mythologos celebrata.

Rhea Iunonis mater.

Phornutus.

Imago Neptuni.

Pluto. Fulgentius. Pluto ſubterraneus Deus.

Myſtica ſignificatio raptus Proſerpinæ: Vide Schematiſmi ſequentis figuram primam.

QVamuis varij variè hanc fabulam interpretati ſint; nos Plutonem raptorem; Cererem, matrem cum Lampadibus ſollicitè quæritantem; Herculem, Plutonis quadrigam pręcedentem; inſidentem nubibus Iouem, breuiter hâc ratione explicamus.

PLVTO quadrigâ vectus nil aliud eſt, quàm Solis illa virtus terræ inſita, ac intimorum viſcerum penetratiua, quâ impręgnata terra varias producit fruges, ad vtilitates ac humanę vitæ ſuſtentandæ emolumenta, iuxtà id quod de Plutone appoſitè dicit Claudianus:

Qui vitam lethumque regis. Nam quicquid vbique
Gignit materies, hoc te donante creatur
Debeturque tibi certis ambagibus æui.

Macrobius 1. Sat. cap. 29. — Macrobius quoque 1. Satur. cap. 29. huic aſtipulatur. *Inferi*, inquit, *nomen Soli datur, quum inferiori hæmiſphærio, id eſt, hyemalibus ſignis, curſum ſuum peragit. Superi quum partem Zodiaci ambit æſtiuam.* Hybernus itaque ſol Proſerpinam rapuiſſe dicitur, vt benè Phornutus, quia hybernis menſibus ſemina, ſub terris latent, ac Solari vi fouentur, vt ſuo tempore in herbas prorumpant. Nam Proſerpina, quam vel fruges aiebant eſſe, vel aridorum ſeminum virtutem, tunc ad lucem reduci & reuiſere matrem dicebatur. (Phornutus.)

Porphyrius. Quid Proſerpina propriè. Pluto quid? Ceres quid? — Huic conſentit illud Porphyrij per Euſebium relati: *Quia verò, inquit, virtus eſt quædam proiectorum humi ſeminum, illam ſubtrahit Sol ſub hæmiſphærium currens hyemali tempore. Proſerpina quidem eſt illa virtus ſeminum, Pluto verò Sol eſt terram ſubiens, atque occultum percurrens orbem, hybernumque ſolſtitium, atque ideo raptam ab eo Proſerpinam dicunt, quam ſub terra latitantem Ceres quæritat.* Nec abludit Phornutus cum ait: ἁρπάσαι δ' ὁ ᾅδης τὴν θυγατέρα τῆς Δήμητρος ἐμυθεύθη, &c. *Rapuiſſe fertur Pluto Cereris filiam; quia frugum ſemina ad aliquod tempus terrà occultantur.* (Phornutus.) Arnobius quoque huic ſubſcribit his verbis: *Ille qui raptam à Dite Proſerpinam dicit, non, vt reris, in turpiſsimi appetitus voraginem dicit raptam, ſed quia glebis occulimus ſemina iſſe ſub terras Deum, & cum Orco ſignificat fœdera genitalis conciliare fetura.* (Arnobius.) Phornutus etſi inſinuare velit per Plutonem craſſum iſtum aërem terræ vicinum, non ſumit tamen eum, niſi virtute ſolari diſpoſitum ad generandas fruges, vt benè Cic. 2. de Nat. Deorum: *Terrena, inquit, vis omnis atque natura Diti patri dedicata eſt.* (Phornutus. Cic. 2. de Nat. Deor.) Hinc Orpheus hymno in Plutonem:

Orpheus in Pl.

Πλουτοδοτῶν γενεὴν βροτέην καρποῖς ἐνιαυτῶν.
Diuitias humano generi largiens fructibus annuis.

Galea quid? — Per galeam autem Plutoni attributam, nil aliud ſignificatur, niſi hybernus Sol, per crebras nebulas & nubes noſtro conſpectui ſubtractus; Raputi itaque Proſerpinam ſeu τὴν περσεφόνην, vel frugum ſemen, aut, vt alij Proſerpinam

nam ſeù ſegetem ne in lucem proſerperet à Græcis dictam ἑκάτη, quia centuplicatum ſeges proferat fructum,teſte Fulgent. 1. mythol. & D.Auguſt.7. de Ciuit. cap. 20. *Auguſt.7. de Ciuit.cap.20.*

Porrò ſociæ Proſerpinæ fuiſſe memorantur Minerua & Diana, quod aliud non eſt quàm ſolaris vis lunari coniuncta ad fruges fructuſque producendos; Mineruam enim & Dianam pro Luna accipi,teſtatur Euſeb. 3. de præparat. cap. 2. ὅπερ δὲ Ἀπόλλων ἐν ἡλίῳ, τοῦτο ἀθηνᾶ ἐν σελήνῃ. Diogenianus verò in prouerbijs ait, Mineruam, Dianam, Hecaten ſeù Proſerpinam vnam eſſe. Eſt itaque Minerua nil aliud, niſi calor lunaris; humida vis Diana, quam fontibus delectari aiebant. Proſerpina verò, quatenus lunaris virtus terræ commiſta, ad fruges gignendas eſt apta. Cur verò Ceres eam facibus quærat docet Fulgent. his verbis: *Hanc, inquit, Proſerpinam cum lampadibus mater quærere dicitur; vnde & lampadarum dies Cereri dicatus eſt; illa videlicet ratione, quòd hoc tempore cum lampadibus,ideſt,cum Solis feruore ſeges ad metēdum cum gaudio requiratur.* Iouem quoque & Herculem raptui interfuiſſe fingunt; per Iouem nil aliud indicare voluerunt, quam vim ſeminalem, quam Iuppiter cœli dominus in magnam matrem demittere cenſetur iuxtà illud Maronis:

Minerua Diana quid?

Diogenianus in prouerbijs.

Fulgentius.

Lampades.

Hercules.

Tunc Pater omnipotens fœcundis imbribus æther
Coniugis in gremium lætæ deſcendit, & omnes,
Magnus alit magno permiſtus corpore fœtus. *Virgil.*

Per Herculem commodè intelligi poteſt labor & induſtria ad agriculturam neceſſaria. Nam, vt benè Palladius ait lib. 1. *benè colendi ratio 4. conſtat, aere, aqua, terra & induſtria, hoc eſt, Plutone, Proſerpina, Ioue & Hercule, ob labores huius, quibus ſemper in vita fuit ſubiectus.* Verùm vt hæc omnia faciliùs intelligantur, viſum fuit hic hieroglyphicum ſchema Proſerpinæ raptæ ex tabulis heliacis Hieronymi Alexandri ob oculos ponere. *Palladius.*

Explicatio ſymbolorum fig. I. Schematiſmi III. qui ſequitur.

A, Ceres, magna frugum mater ſeù terra.

B, Lampades, vis feruida Solis, quâ maturantur fruges.

C, Sulcus agrorum, ſeù vis Terræ inſita ad producendas fruges.

D, Minerua, Lunaris calor.

E, Diana, humida vis Lunę

F, Proſerpina, Fruges herbæ, plantæ.

G, Pluto, Sol inferus ſeu hybernus.

HH, Quatuor anni tempora, ſeu 4 res, quibus in terra præeſt, Terra, mineralia, Plantę, fruges.

I, Hercules, laborem & induſtriã in agricultura, ſeu tempus ipsũ.

K, Iuppiter, vis ſeminalis, id eſt, quam è cœlo mittit.

L, Calathus inuerſus, hybernum tempus, quo flores pereũt, indicat.

M, Motus cœli & conſequens inde tempus, neceſſarium agriculturę.

Raptus Proſerpinæ hieroglyphica repræſentatio, quâ ratio totius agriculturæ indicatur ex Hieronymi Aleandri tabulis Héliacis.

Quòd porrò per Herculem tempus commonſtretur, ſat liquet ex Orpheo, qui in hymno Herculem vocat παμφάγον παγγενέτειρα omnia conſumentem, omnia gignentem, nec alio ſpectabat voracitas Herculis paſſim decantata : lubet verò hic aſcribere, quod de Hercule tempus referente, deque rerum initijs ex Orpheo tradidit Athenagoras Apolog. pro Chriſtian: ἦ γὰρ ὕδωρ ἀρχὴ κατ' αὐτὸν τοῖς ὅλοις ἀπὸ δὲ τοῦ ὕδατος ἰλὺς κατέστη ἐκ δὲ ἑκατέρου ἐγεννήθη ζῶον δράκων προσπεφυκυῖαν ἔχων κεφαλὴν λέοντος, διὰ μέσου δὲ αὐτῶν Θεοῦ πρόσωπον ὄνομα Ἡρακλῆς, καὶ χρόνος. *Fuit aqua ex ipſius ſententia rerũ omnium principiũ, ex aqua verò lutum ortũ eſt, ex vtroque progenitum animal draco, cui adnatum erat caput Leonis; mediam autem hæc duo continebant faciem Dei, cui nomen Hercules, & tempus.* Quæ quidem omnia Orpheus dixit de Hercule Ægyptio, vt alibi probabimus. Sed hæc de raptu Proſerpinæ ſufficiant. Nunc ad reliquas Deorum ſignificationes oſtendendas progrediamur.

Orpheus.

Athenagoras.

SATVRNVS itaque fingitur deſcendiſſe de cœlo, vt terræ commiſceretur: Iouem autem hunc exſecuiſſe, eiuſque violentiam refrænaſſe. Iuppiter enim eum regno eiectum ad tartara miſit, atque hoc fabularum obſcurâ poſitione ſignificant vniuerſæ generationis ordinem, nimirùm abundantem Oſiris fluxum, hactenùs factum in terra contraxiſſe, cùm exhalationes faciat ſubtiliores. At mundi natura influxus infundens, quem Iouem eſſe diximus, abundantem impetum mutatione cohibens vegetali humore & calore optimè temperauit. Porrò quod ea genitalibus Cœli reſectis, & in mare proiectis nata ſit Venus, ſignificare voluerunt, ſeminalem illam Cœli virtutem, ac generatiuam à Ioue virtute mundi omnia diſponente deriuatam in mare, quâ mare fuerit redditum fœcundum, & ad generationem idoneum. Nata verò Venus ex mari videtur, eò quòd ad omnem generationem opus ſit motu, & humiditate, quo vtroque mare valere nemini incognitum eſt. Venus enim Dea à Latinis nuncupata, à Græcis ἀφροδίτη generationis, voluptatiſque Dea, & formæ credita à gentibus, ideòque dicta Venus, aut quòd ad omnes veniat, aut quòd per eam omnia proueniant; ita Cicero. Varro verò: *Poëtæ,* inquit, *de cælo, quod ſemen igneum cecidiſſe aiunt in mare, ac natam è ſpuma Venerem coniunctione ignis, & humoris quam haberent, vim ſignificantem Veneris, à qua virtute natis dicta vita juxta illud Lucilij,*

Saturnus.

E genitalibus Cœli Venus nata quid?

Venus vnde dicatur?

Vis eſt vita vides, quæ nos facere omnia cogit.

Ἀφροδίτη autem dicta eſt, eò quòd ſpumoſa ſint animantium ſemina, aut vt Euripides comminiſcitur, eò quòd Venere furientes, ἄφρονες, ſeù mentis ſint impotes. A Venere porrò natus eſt AMOR, ſeû CVPIDO, quod nihil aliud eſt, quàm naturalis ille omnibus ad ſimile ſibi procreandum appetitus. Pingitur inſtar pueri alati cum pharetra, & ſagittis, & face, eò quòd amantes ſint animo imperfecto, vt Phornutus, aut ob rerum naturalium appetitum non ſatiatum. Sagittæ indicant, quòd amore capti ab aſpectu quaſi vulnere à longè feriantur; aut contra quod ab aſpectu formæ cupi-

Amor & Cupido.

Cupidinis imago.

Phornutus.

Symbolorum explicatio.

dine vulnerentur; alas gerit, quia nihil amantibus leuiùs, nil mutabiliùs inuenitur, vt apud Virgilium de ipſa Didone abundè probat Seruius Honoratus in 1. Æneid. facem geſtat ob igneum amoris vim, & libidinis ardorem, quo veluti conſumuntur, quæ ſymbola Cupidinis pulchrè deſcribit Propertius.

Seruius Honoratus.

Virgil. 3. Eleg.

Quicunque ille fuit puerum qui pinxit Amorem
Nonne putas miras hunc habuiſſe manus?
Hic primum vidit ſine ſenſu viuere amantes,
Et leuibus curis magna perire bona;
Idem non fruſtrà ventoſas addidit alas,
Fecit & humano corde volare Deum,
Scilicet alternâ, quoniam jactamur in vndâ
Noſtraque nonnullis permanet aura locis,
Et meritò hamatis manus eſt armata ſagittis,
Et pharetrà ex humero Gnoſſia vtraque jacet,
Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hoſtem,
Nec quiſquam ex illo vulnere ſanus abit.

Sed hæc παρέργως tantùm, nunc ad ſcopum reuertamur. Quoniam verò neque Saturnus, neque Iuppiter, aut Venus, ſiuè Amor quicquam proſunt, niſi per induſtriam & artium mechanicarum inuentionem applicentur; Veteres Vulcanum & Mineruam finxerunt ex Ioue prognatos, quorum hæc Sapientiam, induſtriamque ex cerebro Iouis prognatam denotat; quâ habiles ſimus ad omnis generis res vitæ neceſſarias excogitandas; ille laborum excultor, quatenus ignis vſum toti mundo monſtrans, omnia inſtrumentorum genera homini neceſſaria fabricatur, nullum enim elementorum, igne homini magis neceſſarium eſt, teſte Ariſt. lib. 2. de gener. Atque ideò Vulcanus vocatur ἡφαιστὸς ab incendendo ſic dictus. Hinc eum aliqui, ex Iunone prognatum dixerunt, quam ſupra aërem diximus. Nam craſſiores ac pinguiores flammæ quodammodo ex ſolo incenſo aëre materiam ſumunt. Cur autem à Ioue de cœlo ſit præcipitatus, inſinuat Diodorus Siculus; eô quòd ignis primo inuentus ſit ex ardenti fulminis jactu. Cœterùm ei Venerem & Gratiarum vnam connubio junctam fingunt, quo velle videntur ſignificare, mechanicas artes apud omnes gratiam obtinere, eô quòd ijs nullus carere poſſit; vel etiam ob vehementem caloris vim in actu Venereo ſe exerentem. MINERVA autem è cerebro Iouis prognata, nil aliud dicit, quàm ipſius Iouis intellectum, præcipuam animæ partem, Sapientię ſedem, quâ ſolo à brutis diſtinguitur homo, quæ ei data eſt, tùm ad DEVM factorem cognoſcendum, amandumque, tùm ad vitæ res neceſſarias ſibi excogitandas.

Vulcanus & Minerua.

Ariſtoteles. Myſtica Vulcani.

Gratia & Venus ei juncta.

Iterum vt humanum genus omnibus rebus neceſſarijs inſtructum maiori in pace & tranquillitate viueret, & vt ſe ab iniuria hoſtium ei bellum ſubinde inferentium faciliùs defenderet, ex Ioue fictus eſt *Mars* & *Bellona*, quo-

Bellona.

quorum ille Deus belli, belligerandi artem inuenit, vnde & Ἄρης dictus à tollendo hoſtium ſæuitiem, eorumque contumaciam oppoſitis armis frangẽdo, idque in mundo politico; In mundo verò ſublunari *Mars* nil aliud eſt, quàm vis illa actiua res ipſas coaptans vnde non malè ex ipſo Harmoniam fieri fabulati ſunt antiqui. *Bellona* verò ipſa fortitudo, tùm viris martijs in bello neceſſariam, tùm robur illud, quo in mundo resfulciuntur. Cùm verò bellorum incommodis mirum in modum Reſpublicæ diſturbentur, agri deuaſtentur, ſcientiæ & artes obliuioni tradantur: finxerunt ex Ioue nouem Muſas prognatas, quarum ſubſidio, animus curis & doloribus fractus refocillaretur, agri fundorumque loci, iuſtè denique inter homines diſtribuerentur, animi mortalium bellorum rigore immanitateque efferatiores facti, humaniorum Muſarum cultu, denuò manſueſcerent & cicurarentur. Sed de his in ſequentibus plura. Denique ne homines, aureis ſeculis redeuntibus, virtutis obliti, præcipites in omne voluptatum genus ſeſe immergerẽt, tres *Parcas* è Ioue natas dixerunt ſapientes, quæ nil aliud ſunt, quàm breuitas huius vitæ, rerum humanarum inconſtantia, & mors ineuitabilis, quorum conſideratione homines in continuo virtutis exercitio, veluti retinaculis quibuſdam, vt Seneca dicit, conſtringerentur. Parcæ autem dicuntur ἀντιφράστικῶς eò quòd nemini parcant, ita Seruius. Tres fingebant, vnam loquentem, alteram ſcribentem, tertiam fila ducentem, atque ideò Martianus Capella in nuptijs philolog. eas librarias ſeu ſcribas ſuperùm vocat, & Archiui, cuſtodes, vocantur autem *Clotho, Lacheſis, & Atropos*; ſeù quod idem eſt, Euocatio, Sors, & ſine ordine, hoc videlicet innuere volentes, quod prima ſit Natiuitatis euocatio. Secunda vitæ Sors. Tertia mortis cõditio, quæ ſine lege venit. Alij primam *Clotho* deriuant ἀπὸ τὸ συνεκλώθειν, quod reuoluat & contrahat omnia. *Lacheſis* ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν, id eſt, fatum ſortiatur. *Atropos* autem quaſi inuertibilem & incommutabilem explicant. Sunt alij, qui Parcas ita interpretentur. Per *Clotho*, 7 Planetas, per *Lacheſin* res ſublunares. Per *Atropon* Aplanen ſeù ſphæram ſtellarum fixarum denotent. Non desũt qui *Clotho* præſenti tempori, *Lacheſin* futuro, *Atropon* præterito, vt Ariſtoteles: communiter ita eas ſtatuunt Poëtæ, vt vna colum teneat, altera fuſum, tertia filum rumpat iuxtà illud:

Clotho colum retinet, Lacheſis net, & Atropos occat.

Heſiodus Parcas νυκτὸς, nocte & Erebo natas dicit, ob occultam & abditam futurorum vim; Lycophron maris puellas dixit, ob feram & immitem fatorum legem. Vides igitur quanta ſit Deorum Dearumque cum rerum naturalium, moraliumque progreſſu connexio? Certè quam veteres nihil ſine myſticis rationibus finxerint, vel ex dictis luce meridianâ clariùs patet.

Mars.

9. Muſæ.

Parcæ.

Clotho. Lacheſis. Atropos.

Heſiodus. Lycophon.

C A P V T XI.

De Myſtica ſignificatione Apollinis, Bacchi, Herculis, Mercurij.

HOs quatuor Deos diuerſis inſignitos nominibus, nihil aliud eſſe quàm vnius rei Solis nimirum, diuerſos effectus teſtatur Phornutus, Fulgẽtius, Apollodorus, & ex recentioribus Hieronymus Aleander in tabulis Heliacis; in quo quidem Macrobium, alioſque veteres omnia numina ad vnũ Solem reducentes, ſecutus eſt. Nos eos ſequemur initium ducturi ab Apolline.

APOLLO, quem Themiſtius oratione 16. nominat ἥλιον τὸν πρόγονον τοῦ Ἀπόλλωνος, pingebatur adoleſcens intonſo capite, aureoque capillitio inſignis, cythara, arcu ſagittiſque inſtructus, à cuius latere tripus ponebatur, coruus ſeù cygnus & calathus floribus fructibuſque refertus, imaginem eius exhibendam duximus, vti in fig. II. Schematiſmi præcedentis fol. 226.

A, Solis radij.
B, Iuuenilis ſpecies, ortus Solis quaſi renaſcentis quotidie.
C, Cæſaries aurea, ſplendor Solis.
D, Arcus & ſagittæ, vis Solis radios iaculantis.
E, Harmonia Mundi quam motu efficit.
F, Tempus præſens, præteritum, futurum.
G, Coruus, noctis nigræ ſymbolum.
H, Fruges quas calore producit.
I, Cygnus albus, diei ſymbolum.
K, Paſtoris habitus, indicat pecorum per herbas quas producit conſeruationem.
L, Nubes, quas trahens in pluuius deſtinat.
M, Habitus Medici, vis medicinalis herbis inſita.

Quid aliud iuuenilis ætatis repræſentatio indicat, niſi renaſcentis per ſingulos dies Solis vigorem, pulchritudinem vimque caloris, vnde omnia vitam hauriunt & in eſſe ſuo conſeruationem vt pulchrè oſtendit Poëta.

Sol ſemper Iuuenis, rapidum qui diuidit axem.

Fulgent. Et Fulgent. 1. mythol. *Renaſcendo ſemper eſt iunior*. Intonſum verò caput velut aureo quodam capillitio radians, quid ſibi velit oſtendit Martianus Capella, lib. 1. de nupt. philolog. his verbis: *Sol, inquit, auguſtum caput radijs perfuſum circum actumque flammantibus veluti auratam rutili verticis cæſariem imitatur.* Arcum quoque ſagittaſque nil aliud repræſentare oſtendit Macrobius, cui aſtipulatur Fulgentius his verbis: *Arcum quoque ſagittaſq; circumſcribunt, quod de circulo eius radij in modum ſagittarum exſiliant.* Subſcribit huic Lucianus de Aſtrologia: Solis iacula nil aliud quàm radiorum eius iactus eſſe conijciens. Conſentit Phornuti Dianæ ſeu Lunæ ob eandem rationem, longam dico radiorum iaculationem, ſagittas attribuentis interpretatio;

Margin notes: Sol radioſus. — Martian. Cap. — Fulgentius. — Lucianus. — Explicatio ſymbolorum.

tatio; vnde radij ab Auſonio tela diei, à Prudentio ſpicula, à Chaldæis סליקין à vibratione ſic dicta comperiuntur. Quamuis aliqui κατὰ τὴν ἀληθείαν per radios intelligant illuſtrationem humanæ mentis in diuinationibus & vaticinijs, quorum præſes Apollo fingitur. Per Tripodem verò adiunctum nil aliud, teſte Fulgentio, ſignificatur, quàm triplex temporis præſentis, præteriti, futuri quæ effectus eſt motus Solis, differentia; vel vt Martianus vult, & Suidas τρίπους κατὰ τοὺς τρεῖς χρόνους μαντευόμενος ἐν ἐστῶτα παρεληλυθότα καὶ μέλλοντα. Pingitur verò Apollo & introducitur ſub forma Muſici ſeu Cytharædi, ad oſtendendum Solem, Suida teſte, harmoniam vniuerſi eſſe; Phornutus cauſam huius dat ſequentibus verbis: *Quia Sol, inquit, debita menſura ferit regitque omnes mundi partes, efficitque vt vbique mutuo concentu concinnus ſit mundus, nullà apparente diſſonantia. Medicus fingitur; quia Sol virtutis ſuæ influxu tēperatiſſimo ac calore maximè proportionato, cordis vigorem promouendo, atque calorem naturalem fouendo, omnium cenſetur eſſe conſeruator animantium.* Paſtor fingitur, eò quòd Sol producendo fruges, herbas, gramina, virgulta, pecora paſcere cenſeatur. Coruus verò & Cygnus, ei dedicari conſueti, nil aliud ſunt, quàm effectus Solis, item viciſſitudines noctis dieique, quarum hæc per cygnum album, illa per coruum nigrum ſignificatur. Atque hæc ferè ſunt quæ Apollini à Poëtis affictà ſunt; nunc ad Herculem progrediamur.

Tripus. | Mart. Capella | Suidas. | Cur Medicus | Paſtor quare? | Coruus & Cygnus dedicā-tur.

HERCVLES eſt ratio vniuerſis rebus inſita, quâ natura fortis eſt ac valida iuxta Phornutum. Nos dicimus Herculem nil aliud eſſe quàm Solis virtutem confortatiuam & roboratiuam rerum omnium, in quas dominiū obtinet. Sicuti Apollinem eſſe diximus eam virtutem, quæ in illuminatione atque efficacia radiorum diffuſorum conſiſtit; patet id maximè ex inſtrumentis & habitu quibuſcum pingitur. Quid enim aliud pellis illa Leonina, niſi ūim & efficaciam, quam igneâ ſuâ virtute inferioribus rebus imprimit, ſignificat? Ælianus ſanè ideò Solis domicilio Leonē Ægyptios præfeciſſe, ait quod animal ſit forte, efficax, calidum & igneum; cui aſtipulatur Horapollo, Plutarchus & Proclus. Cur verò clauâ ſit inſtructus pulchrè docet Porphyrius: *Clauam, inquit, illi & pellem Leoninam accommodant, alteram, vt inæqualitatem motus indicent; alteram verò, quoniam in Leone præcipuè vires ſuas oſtendit.* An non duodecim illi labores, quibus exantlandis Hercules robur ſuum probaſſe memoratur à Poëtis, optimè congruunt effectibus Solis, quos duodecim cœli domicilia quotannis percurrendo operatur? certè in id Orphea quondam reſpexiſſe patet ex ſequentibus:

Hercules quid? | Symbola Herculis eorumque myſteria. | *Plutarchus Proclus. Porphyrius.* | 12. Labores.

> Ὃς περὶ κρατοφορεῖς ἠῶ καὶ νύκτα μέλαιναν
> Δώδεκ' ἀπ' ἀντολιῶν ἄχει δυσμῶν ἆθλα διέρπειν.
> *Qui fers auroram validè noctiſque nigrorem*
> *Sex bis ab occaſu exantlans certamina ab ortu.*

Porrò arcus & ſagittæ, quibus inſtructus cernitur, eum ab Apolline virtute radiorum penetratiuâ diſtinctum non eſſe ſat monſtrant. Oſtendit etiam id ipſum proprij nominis ἔτυμον, quod iuxta Porphyrium & Macrobiū,

Arcus & ſagittæ.

nil

nil aliud eſt quàm gloria aëris ἥρας κλέος, illuminatio videlicet; & forſan huc alludit fabula, quâ Herculem totum orbem peragraſſe, & ad inferos penetraſſe, Hortum Heſperidum pomis aureis ſpoliaſſe fingunt. Solem enim virtute ſuâ totum orbem peruadere notiùs eſt quàm dicere expediat; quid porrò aliud deſcenſus ad inferos, niſi Solis occaſus? Et quid aliud ſpoliatio pomorum aureorum in Heſperidum horto facta, niſi ortus Solis, quo facto cœlum, qui eſt veluti cœleſtis quidam paradiſus, ſideribus ſuis, quæ per aurea poma denotantur, priuari videtur. Quòd verò eum aliqui Medicum dicant & Muſicum ſeù μουσηγέτην, vti Plutarchus, Heſichius, Macrobius, alijq; hi eum cum Apolline ſeù Sole eundem eſſe ſignificauerũt; quoniam à Sole rerum omnium ſalus dependet & harmonia vniuerſi. Sicut igitur Apollo ſagittifer, medicus, μουσηγέτης dicebatur ob prædictos Solis effectus, ob eoſdẽ ijſdem nominibus inſigniebatur Hercules. Et ſicut per coruum, cygnũq; viciſſitudines dierum & noctium, ita per Herculis Coronam ex populo, (cuius folia ab vna parte ſubnigra, ab altera alba ſunt, aut quia hæc arbor, Dioſcoride teſte, tranſacto ſolſtitio æſtiuo folia vertit) contextam eoſdem ſignificabant. Sola differentia inter eos facta, quod Apollo, vt dixi, ſit virtus illuminatiua & penetratiua; Hercules verò Solis virtus ſit conſolidatiua ſeù confortatiua, aut genialis illa ſolis vim, quæ non incongruè repræſentatur fabulâ, quâ Herculi ex 50. fœminarum compreſſione vna nocte facta, numeroſam prolem affingunt. Plutarchus de frat. amor. Apollodorus. Denique victorias ſeù Herculis labores 12. non malè ad effectus Solis quos Sol in 12. domibus per 12. menſes exercet, adaptari poſſunt, quamuis alij ad mores ita transferunt.

Hortus Heſperidum.

Plutarchus Heſichius.

50. Fœminas comprimit. *Apollod. lib. 2. Biblioth.*

12. Labores Herculis ad mores translati.

1 Centauros Semihomines interimit.		Carnales affectus virtute animi mortificat.
2 Leonem domat.		Superbiam & iram verà domat manſuetudine.
3 Cerberum ligat.		Gulam, vanam gloriam, & inuidiam virtute contrariâ ligat.
4 Hortũ Heſperidũ ſpoliat, Dracone interfecto.		Virtutum fructus non capit, niſi vitiorũ impedimenta tollãtur.
5 Hydram perdit,		Dum quicquid pacem tollere poteſt, euitat.
6 Archeloum filium Thetidis capit.	Hoc eſt, dum	Occaſiones vitiorum ſtudiosè declinat.
7 Cacum occidit.		Malitiam voluntatis, virtutum ſtudio in bonum inflectit.
8 Diomedem occidit.		Dum iuſtitiam vindicatiuam ſeruat in delinquentibus.
9 Antæum Gigantem ſuperat.		Libidinem velut peſtem fugit.
10 Aprum Chelidonium interfecit.		Virtutis conſtantia omnes ſuperat difficultates.
11 Gerionem bicipitem canum tollit.		Terrà marique animi magnitudinem probat.
12 Athlantem iuuat.		Literatam virtutem ſummo ſtudio amplectitur.

BACCHVS, quem vino præeſſe finxit ingenioſa antiquitas, nil aliud cenſetur eſſe, quam vis Solis humectatiua & maturatiua, quâ omnes omnino res ab autore naturæ in vtilitatem hominum conditæ, debitam ſibi perfectionem conſequuntur, arbores, vites, plantæ ſucco replentur, turgeſcentes fructus pepticâ hâc Solis virtute ad maturitatem reducũtur, maximè verò vinum ob conſimilem cum Sole naturam, quod & inſignia ei affìcta ſatis ſuperque demonſtrant, ideò ſine hedera, racemis, vitibus, vuis, pomis, alijſque

alijſque fructibus nunquam comparet. Quòd verò Iuuenis, delicioſus, ſalax, furibundus, aureis cornibus, hederaceus pingatur; oſtenditur eum ab Apolline & Hercule non diſtingui. Iuuenis enim pingitur, ob ſolem quotidiè renaſcentem, delicioſus & ſalax ob vini reliquorumque fructuum abũdantiam, quam virtutis ſuæ influxu producit; & quod homines dulcedine rerum productarum allectos, in omne lætitiæ genus diffundi faciat. Hinc etiam, quia Sol fœcunditatis largitor eſt, Bacchum ſalacem finxerunt & Priapi parentem, ſatyroſque ei addiderunt, eò quòd magna illi naturalis ſeminis ſit copia; vndè & in ſacris eius phallus circumferebatur. Aurea porrò ei cornua affiêta, Solis radios metaphoricè non malè exprimunt. Quòd autẽ ei Tigres, Lynces, Pantheræ velociſſima animalia & calidiſſima ſint conſecrata, indicat Solis pernicitatem, ac igneæ naturæ vim. Pellis verò Hebridis, quæ ei à Diodoro tribuitur, nil aliud notat, quàm aut aſtrorum diuerſitatem, quorum Sol præſeseſt & gubernator, teſte Martiano, vel rerum in ſublunari mundo virtute ſuâ productarum varietatem; priùs confirmat Orpheus in hymnis hiſce verbis:

Ἄστρων δαιδαλέων μίμημ᾽ ἱερῶ τε πόλοιο. Orpheus.

Ad inferos deſcendiſſe fingitur Bacchus, ad occidentem Solem indicãdum; orbem peragraſſe fertur, ad vim Solis ſupra indicatam demonſtrandã. Indos perdomuiſſe, ad feruorem Solis ſub Zona torridâ ingentem deſignãdũ, ad quod & illud alludere videtur, quod de Baccho ex vtero matris, ignis opera prodeunte fingunt; vnde eleganter vetus Poëta:

Sic Apollo deinde liber ſic videtur legifer
Ambo ſunt flammis creati proſatique ex ignibus,
Ambo de comis calorem, & ambo radios conferunt
Noctis hic rumpit tenebras, hic tenebras pectoris.

Sed hæc de Baccho ſufficiant.

MERCVRIVS Græcis ἑρμῆς, Ægyptijs Thoth, ſermonis Deus creditus ab antiquis Mercurius dictus quaſi medicurrius, quòd ſermo ſit medius inter homines; à nobis nil aliud dicitur eſſe, quàm virtus Solis tractiua, de cœtero ab Apolline, Baccho, Hercule &c. non diſtingui. Probant id inſignia ei affiêta in fig. III. Schematiſmi præcedentis. Quam extraxi ex antiquario clariſſimi Domini Claudij Menedrij, in qua omnium propè Deorum ſymbola occurrũt. In radijs capitis Apollinẽ: in conibus Ammonem: in hederacea corona Bacchũ: in Leonina pelle Herculem; in ſerpentibus Æſculapium: in pharetra & ſagittis Dianã: in galea Palladem: Mercuriũ denique in pedibus humeriſq; alatis. Prætereain alijs Schematis, alæ capiti pedibuſq; adnexæ; imberbis ſimulachri ſpecies. Pingitur cũ Heptachordo pſalterio, galea partim nigra, partim alba, tricolore virga, ſimilibuſque quæ poëtica ei affinxit garrulitas. De iuuenili forma in præcedentibus dictum eſt; per alas ei affictas, celeritatem Solis ſignificari incognita atque ſecreta patefacientis teſtatur Artemidorus lib. 2. his verbis πάντα γὰρ ἐξελέγχει καὶ εὐσύνοπτα ποιεῖ, vel me-

lius quò virtute ſuâ tractiuâ vapores & exhalationes ſuſtollens in altum, volare faciat: atque ideò eum mythologi furem fabulantur, eò quòd Sol inferiora ad ſe trahendo, veluti furari videatur. Confirmat opinionem Cleanthes apud Macrobium, qui Mercurium, ideò dicit appellari Lycium, quòd ad inſtar lupi pecora rapientis, ille humores rapiat, & exſugat, in eum enim omnia terrena redire, dùm immiſſo calore rapiuntur, rectè ſentit citatus Macrobius 1. Saturn. Lyra porrò ſeù pſalterium ἑπτάχορδον, nil aliud niſi 7. planetarum orbitas, quarum dux & moderator Sol eſt, ſignificat; diu noctiſque viciſſitudines demonſtrat galea λευκομέλαινα. Fabula verò de Argo πολυοφθάλμῳ à Mercurio interfecto, quid aliud inſinuatur, niſi ortus Solis cœlum aſtriferum oculis (ſunt enim ſtellæ nil aliud, niſi majoris mundi veluti oculi quidam) priuantis, ipſamque cœli faciem interimentis? Muſicam quoque Mercurium inueniſſe, Medicinam, teſtudinem trichordam; ſeù fidium tres voces, acutam, grauem, & mediam aſſerunt, quæ harmoniam in mundo latentem, Solis vi cauſatam innuunt. Gallus ei dedicatur ob crepuſculum ſeù auroram quam Sol effigiat, galluſque cantu ſuo annunciat. Lucius Apuleius eum ſic ſcribit: *Puer*, ait, *luculentus, niſi quod Ephœbi chlamyde ſiniſtrum tegebat humerum, flauis crinibus conſpicuus: inter comas eius aureæ pinnulæ ſimul coniunctæ prominebant cum caduceo & virgula*; quæ deſcriptio non differt ab ea, quam ſupra de Apolline adduximus; Solis enim radios ſingula ſignificant. De virga verò & caduceo, varia à varijs traduntur; nos dicimus Mercurij virgam, ſymbolum fuiſſe concubitus Iouis & Rhææ, ſeù Cereris, ex quo orta Proſerpina; ſiquidem id peractum eſſe ſub forma draconum traditur, quod Ætheris & Terræ conjunctionem deſignat ad frugum procreationem, idque ad Solis vim pertinere nemo ignorat: fuit autem arundinea, ex qua tela, ſymbolum radiorum Solis, olim fiebat, Tricolor etiam aurei videlicet glauci & nigri coloris ad cœleſtia, aërea & terreſtria loca, quibus ſe Solaris vis exerat, indicanda: etſi Fulgentius Phornutus, Albricus, Apollodorus dicta ad eloquentiæ vim trahant; quod optimè fiet, ſi eloquentiam veluti myſticum quendam Solem conſideremus.

Macrobius.

Fabularum de ☿ explicatio.

Mercurij τρίχορδον.

Gallus ei ſacer.

Luc. Apuleius.

Imago Mercurij.

Caduceum Mercurij.

Arundinea virga.

Hieropolitani denique, qui ſunt gentes Aſſyriæ, omnes Solis effectus atque virtutes ad vnius barbati ſimulacri ſpeciem redigebant; cujuſmodi ſimulachrum Schematiſmi III. figura IV. fol. 226 exhibet, eundemque Apollinem vocantes venerabantur. Hujus facies, prolixa in acutum barba, figurata erat, eminente ſuper caput Calatho; ſimulacrum thorace munitum, dextra erectam habebat haſtam, ſuperſtante victoriæ paruulo ſigno; ſiniſtrâ floris porrigebat ſpeciem; ſummis ab humeris Gorgoneum velamentũ redimitũ anguibus, tegebat ſcapulas. Aquila deindè volás viſebatur. Ante pedes imago fœminea erat, è cuius dextra, læuaq; icones erãt fœminarũ, quas cingebat flexuoſo volumine Draco. Radios in terram ſupernè jaci, barbâ demiſſâ ſignificari docebant Theologi. Calathus aureus ſurgens in

Deſcriptio Numinis Hieropolitanorũ.

in altum, monſtrabat ætheris ſummum, vndè Solis eſſe credebatur ſubſtantia. Haſtæ atque Loricæ imago adjungebatur Martis, quem eundem, ac Solem eſſe exiſtimabant. Victoria teſtabatur omnia ſubmitti iſtius ſideris poteſtati. Floris ſpecies, florem rerum proteſtabatur; quas illum Deum, inſeminare, progenerare, fouere, nutrire, maturareque erat fides. Species fœminæ terræ imago eſt, quam Sol deſuper illuſtrat. Signa duo æquè fœminea, quæ ſerpens ambiebat, Hylen, naturamq; ſignificabant. Draconis effigies flexuoſum iter ſideris demonſtrabat; Aquila, volatus velocitatem, & altitudinem Solis oſtendebat; addita erat Gorgonea veſtis, quod Minerua, quam huius præſidem accipiebant, Solis virtus eſſe crederetur. Sed Schema fol. 226. conſidera.

Explicatio ſymbolorum fig. IV. Schematiſmi III. fol. 226.

A, Aureus Æther.	G, Omnia eius poteſtati ſubijciũtur.
B, Radij demiſſi in terram.	H, Penetratio Solis, ſeù Martialis vis.
C, Robur Solis.	I, Hyle.
D, Vegetabilium vita.	K, Terra.
E, Motus ex Oriente.	L, Natura.
F, In Occidentem ſeù volatus.	M, Flexuoſum iter Solis.

Verùm antequam myſtagogiam 4. Deorum, Apollinis, Bacchi, Herculis, Mercurij, ſiuè, quod idem eſt, quadruplicem Solis virtutem, in quadruplici 4. anni temporum ſpatio ſe exerentem concludamus; ſequentem, tabulam, ſiuè typum Solis hieroglyphicum, apponendum duximus, ex quo, quæcunque hucuſque dicta ſunt, luce meridianâ clariùs patebunt. Tabulam olim ex ædibus Aſdrubalis Mathæi Marchionis extractam Hieronymus Alcãder tabulis ſuis Heliacis inſeruit, quã nos hîc ad incudẽ reduximus.

Explicatio ſequentis figuræ.

A, Apollo Iuuenilis formę; Solis ortus.	L, Stabilitas agendi.
B, Radij Solis,	M, Aceruì Mercuriales Agrorum, cuſtodia.
C, Vis penetratiua in pharetra.	N, Harmonia mundi, ac Solis effectus.
D, Vis penetratiua, & jactus radiorum.	O, Vita mundi, & dominium in omnia.
E, Habitus Medici, ſeù Vatis, ob diuinationis &	P, Vis radiorũ Solis in virga arundinea.
F, Vaticinationis vim, quã mõſtrat.	Q, Septem Planetarum conſonantia cum Sole.
G, Vis in plantas, flores, fructus, arbores.	R, Virga mediâ parte nigrâ, noctem.
H, Robur Solis in pelle leonina, Herculis.	S, Alba diem ſignificat.
I, Claua Herculis, vis ſolidatiua Solis.	
K, Poculum Bacchi, vis humida & concoctiua Solis.	

Typus Hieroglyphicus S O L I S, *eiuſque effectuum.*

Vides igitur, quam appoſitè in hoc typo Apollinea vis Solis æſtiua, radioſa, medica, frugifera, per radioſi capitis iuuenilem formam, per pharetrā ſagittaſque, per corymbum omni genere fructuum florumque conſpicuū, quo totum annum cohoneſtat, exhibeatur; cognoſcas & Herculeam Solis virtutem, id eſt ſolidatiuam rerum omnium, in claua, ægide veſtita, exhibitam, ſc. hybernā; vti & in pampineo vaſe Bacchicam Solis omnia maturantis autumnalem vim, & in aceruis Mercurialibus caduceiſque vim Solis ἀρπαρτικὴν, verno tempore exhibitam. Ad alia itaque progrediamur.

Eru-

Erutus eſt anno 1626. Treuiris Moneta, ſeù numus quidam, in quo ſequens non abſimilis ei, quam modò exhibuimus, expreſſa imago cernebatur.

Caput erat quatuor brachijs fultum, quorum primum ſpiculo, ſecundum poculo, tertium caduceo, quartum clauâ inſtructum cernebatur, vt hic apparet in figura. Per quod hieroglyphicũ ego quidem nihil aliud ſignificari exiſtimo, quã quadruplicem Solis virtutem, ſub ſymbolis 4. dictis Dijs myſticè attributis repræſentatam: ita quidem vt per ſpiculum Apollo, ſiuè illuminatiua Solis virtus, per poculum Bacchus ſeù humectatiua & decoctiua vis Solis, tractiua vis eiuſdem, ſeù Mercurius per caduceum, per clauam denique Hercules, ſeù ſolidatiua proprietas Solis indicaretur. Quamuis prædicta 4. ſymbola non inconuenienter quoque 4. Elementis accommodari poſſint, ita quidẽ vt ſpiculum virtutem ignis penetratiuam, & vt cum Porphyrio loquar: πάλσιν τῶν ἀκτίνων, quam antiqui ob ſimilitudinem quandam caloris ſplendoriſque Solem appellabãt, repræſentemus. Caduceus verò Mercurij, nil aliud ſit, niſi aẽr fluidus peruiuſq; volatilibus, nec minus ſuperiora pertingẽs, quã inferiora. Aẽr enim ſumma imis cõiungens, medius vbiq; interuenit, vt bene Sen. 2. Nat. atq; ideò ab Arnobio Mercur. quaſi Medicurrius obſeruatur. Aquam verò optimè poculum, quod Baccho olim tribuebatur, ob vim in humida, quemque ideò Plutarchus vocat πάσης ὑγρᾶς φύσεως κύϱιον, καὶ ἀρχηγὸν repræſentare videtur. Claua demùm nil aliud, niſi Herculem vimque Solis roboratiuam deſignat, ſeù terram: fuit enim, teſte Apollonio Rhodio lib. 4. claua Herculis ex olea, quæ magnam cum terra affinitatem habet, vt Theophraſtus & Plinius tradunt; dicta confirmant veteris gemmæ ſculptura, ſymbola, 4 elementorum præferens ex Abrahami Gorlæi gazophylatio ab Alcandro deprompta.

Significabat illa per fulmen A, ignem; per Delphinum B, aquam; per caduceum C, aẽrem; per aridum denique truncum D, terram. Verùm vt ad

ſcopum noſtrum reuertamur, optimè ſanè ſupra poſita tabula 4 anni temporibus, quæ motu ſuo Sol efficit, adaptari poteſt. Si per Mercurium Ver, per Bacchum ſeu poculum Autumnus, Hyems per Herculẽ, per Apollinem denique Æſtas intelligatur. Atque vt ab hac incipiamus, quid aliud radioſus ille ac tam multiplici ſagittarum ſupellectile inſtructus Apollo ſibi vult, niſi ſummam, quam æſtiuo tempore exerit virtutem? & vt Heſiodus dicit μένος ὀξέος ἠελίοιο robur acuti Solis, omnem putredinem noxioſque humores exſiccantis? ad quod fortè alludere videtur πύθω putredo, ſeù Draco ab Apolline interfectus, per laurum verô coruũque *Heſiodus.*

que

Philoſtr. lib. imag. Caſſiod. lib. 1. var. lect. Lucanus li. 4. de Cæſare.

que res natura calidiſſimas, ſicut Apollinis ſeù Æſtatis complexio, Albrico teſte; ita incendium Phaëtontæum iuxtà Philoſtratum, Caſſiodorum, Lucanum, imò commune illud (ab Apollinis diſco percuſſus eſt) Apollinem per æſtatem denotari, ſat ſuperque demonſtrant. Per Bacchum verò nil aliud repræſentari, quàm Autumnum, oſtendunt vina & cornucopiæ, raiemi, vites, arbores, plantæ, quę ei affingebantur, & in tabula præcedentis Encarpus iſte, ſeù corymbus omnigena fructuûm varietate refertus, de quibus Virgil.

2. Georg.

. . . . tibi Pampineo grauidus Autumno
Floret ager, ſpumat plenis vindemia labris.

Phornutus quoque ob eam cauſam arborum tutorem Deumque, aſtipulante Athenæo, dictum tradit. Demarchus in certaminibus dionyſiacis virgineas aureos caniſtros omnium fructuum primitijs refertos, inſtante Bacchi ſolennitate ferre ſolitos. Huc quoque facit, quòd Porphyrij verbis apud Euſebium refertur: τῶν ἀκροδρύων, καὶ ὅλως τῶν φυτευτικῶν ἡ δύναμις Διόνυσος ὀνομάζεται. *Plantarum omnium virtus appellatur Bacchus.* Quòd verò Autumnus ſequatur æſtatem, fabula Bacchi ex ardente matris aluo extracti indicat. Inconſtantiam verò, varietatem, atque autumnalis auræ viciſſitudinem varia Bacchi μεταμόρφωσις referebat ab antiquis repræſentata.

Lib. 3. de præparat. Euangeli.

Herculem porrò Hyemem denotaſſe, hiſpida barba, pelles, claua, teſte Phornuto oſtendunt. Eſt enim hyems nil aliud niſi quoddam Anni ſeniũ, quo rigeſcentibus gelu campis, & incaneſcentibus, arbores omnes virore & floriditate ſua priuantur; at remedium ſe à frigoribus defendendi maximũ, ſunt pelles: βούφαγος dicitur Hercules ſeu Hyems, eò quòd boũ labores conſumat, vt Athæneus tradit & Callimachus. Aduerſabatur autem Hercules Iunoni, eò quòd hyems, nubibus, niuibus, pluuijs perturbet & inamœnum reddat. Depulſor malorum dictus eſt Hercules, eò quòd morboſiſſimam anni partem autumnum frigore ſuo depellere ſoleat.

Lib. 10. Hym. in Dianam.

MERCVRIVM denique ipſum veris tempus denotare, tradit Remigius Monachus apud Alcandrum; eo quod ipſe ſeminibus maris & terræ præeſſe feratur; vnde Fauonius, qui à Philoſtrato alatus dicitur & formâ venuſtâ appellatur. Congreſſus verò Mercurij nil aliud inſinuare videtur, quã luxurioſum illud veris tempus, quo omnia ad Venerem excitantur, iuxta illud Lucretij.

Nam ſimul ac ſpecie patefacta eſt verna diei
Et reſerata viget, genitabilis aura fauoni
Aeriæ primum volucres te Diua tuumque
Significant initum perculſæ corda tuà vi.

Et Columella de Hort. cultu:

Nunc amor ad coitus properat; nunc ſpiritus orbis
Bacchatur Veneri, ſtimuliſque cupidinis actus
Ipſe ſuas partes adamat, & fœtibus implet,
Hinc maria hinc montes, hinc totus denique mundus,
Ver agit; hinc hominum, pecudum, volucrumque libido.

Hinc etiam antiqui Mercurio & Floræ ſacra faciebant hoc menſe. In antiquæ quoque gemmæ ſculptura Mercurius arieti inſidet, eò quòd Sol verno tempore arietem animal libidinoſum ingrediatur. Erat denique Mercurius dictus Hermaphroditus, quo nomine herbas intelligit Theophraſtus & Ariſtides orat. in Bacchum; propterea, ait, maſculus & fœmina is Deus vtroq; pollet ſexu. Sed de his hactenus.

CAPVT XII.

De Muſarum & Apollinis myſtica ſignificatione.

DE Muſis diuerſa eſt Authorum ſententia, alij tres tantum ponunt, cœli terræque filias, ob trichordum ab eis inuentum, quod ὑπάτην μέσην καὶ νήτην continebat, hoc eſt, imam, mediam & ſupremam, quâ nil aliud niſi triplex mundus elementaris, Æthereus & ſupercœleſtis, vt Plato docet, indicatur. Alij 9. à Ioue & Mnemoſyne congenitas ſcripſerunt; de quibus Ouid. 5. met. qui à Matre Mnemoſydas eos appellat.

Mnemoſydas cognorat enim, conſiſtite dixit.

Diodorus verò celeberrimè eas interpretatus eſt, quaſi eorum quæ ad muſicam artem ſpectant, propria vnicuique deſcribens officia. Homerus quoque incredibili eas celebritate proſecutus eſt. Dictæ verò ſunt Muſæ, eò quòd bona & vtilia homines ignorantia laborantes doceant. Nam cùm, vt ſupra dictum eſt, Iuppiter nihil aliud ſit, quàm pater & anima mundi, reliquæ verò ſtellæ ſeu planetæ, aut etiam elementa eiuſdem velùti cenſeātur filij & filiæ, Apollo autem primogenitus Iouis filius Sol nimirum, rector, ductor & gubernator ſit filiorum ſeu ſtellarum & elementorum; ſapientes antiqui ſub obſcuro hoc fabulæ tegumento de Muſis à Ioue progenitis, & ab Apolline doctis, totius naturæ coniugium eiuſque concentum admirabilem inſinuare voluerunt.

Ex cuius frequenti contemplatione, ac curioſa inquiſitione tandem artes prodiêrunt ſeu Muſæ, vti Aſtronomia, Geometria, Arithmetica, Muſica, Rhetorica, Dialectica, &c. Quæ ſunt veluti filiæ quædam memoriæ & imaginationis. Cùm enim homines, conſtantes cęlorum leges cum ſummā admiratione deprehenderent, crebris obſeruationibus adhibitis, & motibus firmiter per imaginationem intellectui impreſſis, tandem exorta eſt Aſtronomia. Verùm cùm motus tam multiplices inueſtigare non poſſent ſinè quantitatis tàm continuæ, quàm diſcretæ cognitione, hypotheſes enim & phænomena ſine geometricis ratiocinationibus nequaquam demonſtrari poterant, vti nec numerus motuum ſine arithmeticis, eius occaſione Geometria & Arithmetica originem traxere. Cùm verò admirandum illum tam diuerſarum rerum, ac toto cœlo differentium naturarum mutuum nexum, ac ordinem concinnum, ſumma imis, ſumma denique ac ima medijs, ſummâ

Artes.

Aſtrologia.

Geometria

Arithmetica

Muſica. mâ vbique proportione reſpondentia contemplarentur, harmonicas rebus rationes in eſſe rati ſunt, vndè & Muſica nata. Sed enim cùm de ijs rebus firmiter atque diſtinctè diſſerere non poſſent; modum in ratiocinando Dialectica. Rhetorica. ſeruandum certis quibuſdam regulis comprehenderunt, vndè Dialectica, & Rhetorica. Ecce ſeriem genealogiæ Muſarum. Porrò alij ex Apollinis capite eas deriuatas fingunt juxtà illud Poëtæ:

Mentis Apollineæ vis has mouet vndique Muſas.

Quæ quidem non diſcrepabunt à noſtra ſententia, ſi ea, quæ ſuprà de idētitate Iouis & Apollinis diximus, rectè cōſiderentur: Anaximāder Lāpſacenus, & Zenophanes Heracleopolites aliter in ſuis libris Muſas ipſas ſunt inter- Piſander. Euximenes. pretati; quod & alij, vt Piſander Phyſicus, & Euximenes libro θεολογεμένων affirmare videntur. Namque ad neceſſaria humanæ voci inſtrumenta Mu- Humanæ vocis inſtrumēta denotant. ſas ipſas ordine comparant. Fit enim vox 4. dentibus è contra poſitis, ad quos lingua percutit. At duobus ſuperioribus vnam ex Muſis aſcribunt, alteram inferioribus, quod cum alterum eorum defuerit, ſibilum potiùs quàm vocem reddi aſſeuerant. Duobus item labijs veluti cymbala verborum modulationi commoda duas ex Muſis apponunt. Alteram linguæ applicant, quæ vt plerumque percutiens quendam vocalem ſpiritum format. Palato quoque vnam ex Muſis dicarunt, cuius concauitas ſonum præfert, à gutturis fiſtula alteram deducunt Muſam, quæ tereti ſcilicet rotundo meatu ſpiritalem præbet excurſum. Rurſus Pulmoni, qui veluti aërius follis conceptam reddit vocem, & reuocat, vnam ex ipſis appetant. Nonam quieti atque ſilentio aſcripſerunt. Si enim ex his nouem veritatis in- Fulgentius. ſtrumentis, quicquam defuerit, vox perfecta non erit. Fulgentius verò μυθολογικῶν lib. 2. nouem Muſas doctrinæ & ſapientiæ dixit repræſentare mo- Sapientiæ rationes denotant. dos; vndè juxta allegoriæ leges hoc ordine ponuntur.

Primo loco *Vrania*, id eſt, humanæ intelligentiæ ſublimitas. Secundo, *Polyhymnia*, id eſt, capacitas memoriæ. Tertio, *Euterpe*, id eſt, voluntatis oblectatio; Nam intelligentia memoriæ jungitur, & voluntati. Quarto, *Erato* ponitur; hoc eſt, amabilis, nullâ enim re voluntas plùs delectatur, quàm ſimilium collatione; hoc autem ſine profunda cogitatione fieri non poteſt, ideò ſubſequitur *Melpomene*: huic verò *Terpſichore*, quaſi artium delectatio aſſociatur; cogitationum enim perfectio ſine diſciplinarum perfectione fieri nequit. His omnibus omnis humanæ locutionis venuſtas gignitur, quæ *Calliope* dicitur; indè *Clio*, hoc eſt, bona fama naſcitur, ſub qua *Thalia*, quæ in vltimo loco poſita eſt, hoc eſt, germinatio virtutum; omnis enim virtus per pulchram appetitus famam, & gloriam, ideòque albo alite, id eſt, cygno ſuſtollitur, ſtagniſque mox deponitur, quia gloriæ & famæ bonæ ſemina in altum & ſublimè elata, dein per humum, hoc eſt, inter mortales, & ora hominum diſſeminantur, & diffunduntur, juxtà Fulgentij itaq; conſiderationem, vti ſcientiæ atq; diſciplinæ, ita Muſarum munere perquiruntur, vt velle, delectari, inſiſtere, capere, memorari, inueni-

re,

re, indicare, eligere, pronuntiare, ſucceſſiuè, & neceſſariò quadrare cognoſcuntur. Eſt autem & hoc conſideratione non indignum; quid ſibi ἑπτάχορδος Apollinis, de quo Homerus (qui eſt, ad Mercurium) hymno ἑπτάχορδον

Ἑπτὰ δὲ συμφώνους ὀίων ἐτανύσσατο χορδάς.

Et apud Virgil.

Eſt mihi diſparibus ſeptem compacta cicutis,
Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum.

Macrobius lib. 1. Satur. ſcribit Apollinis lyram ſeptem fuiſſe chordarum, per quas tot cœleſtium ſphærarum motus præſtat intelligere. *Macrob. lib. 1. Sat.* Diodorus autem Mercurium ait lyræ repertorem fuiſſe, atque eam tribus inſtituiſſe chordis inſtar trium anni temporum, tres item voces deſumptas, grauem ab hyeme, ab æſtate acutam, à vere mediam magnâ autumni iniuriâ, qui hinc fructibus onuſtus immeritò exulat. *Diodorus.* τρίχορδον. Orpheum, alij, quatuor chordis lyram inſtituiſſe tradunt, vel ad eadem anni tempora, vt iniuriâ affectus Autumnus poſtliminio ſuæ reſtitueretur dignitati, vel ad quatuor elementa, vt alij ſcripſêre, denotanda. *Orpheus.* τετράχορδον. Alij δεκάχορδον Apollini attribuunt, adeò fœcunda eſt mens noſtra quoties ſeſe ex ſummis difficultatibus extricare nequit. δεκάχορδον. Vt igitur vno verbo, quid de hac ſententiarum varietate cēſeam, dicam. Per τρίχορδον Apollinis attributum à Diodoro, triplex mundus, de quo ſupra, vel triplex Iouis dominium, in cęleſtia, terreſtria, & inferna, vt expreſsè Orpheus in hymno Iouis ſupracitato demonſtrat, ſignificatur. Triplex mūdus. Orphei verò τετράχορδον. 4. elementorum ſymbolum fuiſſe & 4. anni temporum, teſtantur, quotquot de hac materia tractarunt, Authores; qui verò ἑπτάχορδον ei attribuunt 7. planetarum orbitas ſeorſim inſinuant; cui ſi cœlum ſtellarum fixarum accedat, efficitur ὀκτάχορδον; qui denique ἐννεάχορδον, ei affigiunt, terram octochordo annumerant, vt Glareanus, quod nouem muſarum nominibus exprimunt: ſic diuerſarum rerum ordinibus diuerſa polychorda ſunt affixa. Orpheus in hymno. 4. Elementa, & 4. anni tēpora. 7. Planetarū orbes. Ita Thaliā dicunt concentū non habere itaq; ſilentio & terræ eā aſcripſerunt, quam tricipiti Cerbero, Apollinis pedibus proſtrato comparāt. Muſici Toni. Clio verò cum Luna hypodorium modum & chordā προσλαμβανόμενον mouent. Calliope & Mercurius hypophrygium modum & chordā ὑπάτην ὑπατῶν poſſident. Terpſichore cum Venere hypolydium παρυπάτην ὑπατῶν cōtinent. Melpomene cum Sole Dorium & lychanohypaton coaptant. Erato cum Marte Phrygium cum ὑπατημέσων cuſtodiunt. Euterpæ & Ioui lydius & παρυπάτημέσον conueniunt. Polyhymnia & Saturnus myxolydium & lychanomeſon ſeruant. Vraniæ & Cœlo ſtellato chordæ νήτη aſcribuntur. His autem omnibus nil aliud demonſtrare videntur, quàm totius vniuerſi harmoniam. Summus enim ille cęli ſtelliferi curſus, cuius conuerſio cùm ſit concitatior, acuto & excitato mouetur ſono, grauiſſimo autem hîc lunaris & infimus, quorum Cicero his verbis meminit. *Nam terra immobilis manens, ima ſede ſemper hæret, complexa medium mundi locum: illi autem 8. curſus, in quibus eadem vis eſt duorum Mercurij & Veneris modorum, 7 efficiunt diſtinctos* *Cic. 6. de Rep. lib.* Curſus Planetarum muſicus.

interuallis ſonos, qui numerus rerum ferè omnium modus eſt. Verùm operæpræ-tium faciam, ſi prædicta verba Ciceronis paulò minutiùs diſcutiam; apparet enim, quod in hac præceptione, quam Plinius refert, interuallorum rationẽ ex 8. tantùm curſibus 7. ſonos fieri collegerit, extremos pro eodem ſono intelligendo, vt fit in διαπασῶν. Et conſonat vulgatum Muſicorum dictum: *De octauis idem eſſe iudicium*; quanquam vt dicam quod ſentio, Ciceronis locus haud dubiè hoc loco corruptus eſt; & Macrobius exactè eum non intellexit, tametſi 4. longiſſima in eum ſcripſerit capita. Theodorus Gaza eximiæ eruditionis vir, cùm eum locum in Græcum ſermonem verteret, & ipſe quædam, quæ in vulgatis Ciceronis codicibus ſunt, obmiſit, vt hæc verba: *Mercurij & Veneris modorum*. Quædam aliter vertit, vt ὧν δὴ τῆι αὐτοῖς προσεσὶ δύναμις, quod in vulgatis quibuſdam latinis codicibus frequenter ita legitur. Illi autem 8. curſus, quibus eadem vis eſt modorum, à Theodori verbis longè diſcrepans lectio. Quædam in his Ciceronis verbis 7 *efficiunt diſtinctos interuallis ſonos*, verbum, *ſeptem*, ad ablatiuum *interuallis* coniungendum exiſtimant, hoc ſenſu: octo hi curſus efficiunt ſonos diſtinctos 7. interuallis; ſed hoc haud dubiè coactum eſt, & à Ciceronis phraſi & iudicio longè alienum. Ego hunc Ciceronis locum ita legendum cenſeo. Illi autem 8. curſus, in quibus eadem vis eſt extremorum, ſeptem efficiunt diſtinctis interualla ſonis; ſeù vt Muſici doctiores, ſpecies 7. qui omnium ferè rerum modus eſt. Hæc verba, ſiquidem ita leguntur, & ſecundum naturam prolata videntur, & traditioni Muſicorum conſentanea erunt, natura enim ita habet, vt octo phtongis ſeù vocibus, ſecundùm rationem muſicam diſpoſitis, certoque modulandi genere dimenſis, octauus ſit eiuſdem naturæ cum primo. Et cum ſint 8. phtongi, 7. tamen duntaxàt ſint interualla, quæ ſepties variata quouis modulandi genere 7. efficiunt διαπασῶν ſpecies, quarum frequentiſſimè omnes authorum libri meminêre; in cuius loci difficultate enodandâ, cûm toties vidiſſem à doctiſſimis viris laboratum, eum hîc quoque præterire nolui.

Axioma Muſicorum. Macrobius.

VII. Διαπασῶν ſpecies.

Hebræorum quoque ſapientes, cûm intuerentur multiformem iſtam mundi figuram, diſcordemque rerum concordiam, eam à certis quibuſdã præſidibus Angelis gubernari crediderunt. Vnde & Ariſtotelis intelligentias, & nouem Muſarum commenta profluxiſſe certum eſt. Verùm vt contextum hiſtoriarum, proceſſumque diſciplinarum ab Hebræis ad Ægyptios, & ab his ad Græcos alioſque meliùs percipias, viſum fuit hîc totam de mundi harmonia Hebræorum ſententiam traditionemque adiungere.

Hebræorum dogmata.

Hebræi itaque ad benè rerum omnium differentias graduſque diſtinguendos, tres mundos figurant (quemadmodum & Platonem feciſſe legimus) primus eſt ſupramundanus, quem Philoſophi ἀρχέτυπον ſeu intellectualem, Hebræi עולם המלאכים id eſt, *Mundum Angelicum*, in quo creaturæ nullo terrenæ mixtionis inuolucro veſtitæ, per literas א, ב, ג, ד, ה, &c. in alphabeto myſtico, vſq; ad י *Iod* ſignificatæ enumerantur. Proximum huic cœleſtem appellant עולם הגלגלים, mundum ſphærarum, quem per literas à כ vſque

De Mundi harmonia Hebræorum dogma. Triplex mũdus.

que ad צ denotant. Poſtremum omnium ſublunarium, quem nos incolimus, illi dicunt עולם היסודות mundum elementorum, in quo עולם קטון mũdus minor, ſeù μικρόκοσμος, indicaturq; per literas à צ ad ת vſq;. Atq; hoc eſt τρίχορδον illud trium mundorum, inexplicabilem Creatoris ſapientiam in muſica illa rebus ſingulis impreſſa demonſtrans, vel 4. Elementorum τετράχορδον, de quo ſupra, quæ ſi coniungantur ἑπτάχορδον conſtrues, omnium feré rerum nodum ſupra explicatum, & à Cicerone inſinuatum. Eſt autem ſumma horum mundorum dependentia à ſe inuicem. Mundus ſidereus quidem ab Angelis; elementaris autem ab vtroque & Angelico, & ſiderio, à quorum influentijs dirigitur dependet. Primus mũdus cõſtat nouemplici Angelorũ ordine per nouem literas priores indicatus. Primus q̃dẽ ordo vocatur חיות הקדש id eſt, animalia ſancta, qui per literam, ſeù ſummarum, & altiſſimarum rerum, quæ primâ emanatione Diuinæ bonitatis ſubſiſtunt, notam deſignãtur; atque hi ſunt ſpiritus illi inferiora illuminantes. In ſecundo ordine cõprehenduntur Ophanim אופנים formæ ſeu rotæ, quibus reſpondet ב litera ſapientiæ; hoc ſequuntur אראלים *Aralim*, id eſt, *Angeli fortes, & robuſti*. Poſt hos, ordo Angelorum, qui חשמלים *Haſſemalim* dicuntur, ſequitur. Deinde שרפים *Seraphim*, & poſtea מלכים *Melachim*, אלהים *Elohim*, בני אלהים *Benelohim*; Demum כרובים *Cherubim* agmen claudunt; qui omnes Angeli certa ſua officiâ habent in gubernatione mundi; Mundus verò completur per ſymbolum, fœcundæ Dei naturæ. Sequitur כ Caph ea litera, quæ primũ mobile denotat ab ipſo אל שדי tãquam à prima cauſa immediatè; licet per rationalis vitæ ſpiritũ communicatiuè motũ, qui eſt Angelus Metatron, & dicitur intellectus mundi ſenſibilis per formarũ penetrationẽ inferioribus omnibus vitam præbens, influens virtute ſuâ in omne id, quod eſt mobile, atq; totũ hoc antiqui per Apollinẽ Iouis filiũ, quem ſupra animam mundi diximus, 9. Muſarum per 8. ſphæras cœleſtes, & elementarem mundũ repræſentatarum ductorem inſinuaſſe videntur; iuxtà illud Poëtæ:

Haroth ſcha kadoſch. — Orphanim. — Aralim. — Haſſemalim. — Seraphim. — Melachim. — Elohim. — Benelohim. — Cherubim. — Metatron.

Mentis Apollineæ vis has mouet vndique Muſas.

Atq; ob eandẽ cauſã pingebatur hieroglyphicè cũ cythara & heliotropio ſtipatus trib⁹ Gratijs. Aglaia, Euphroſyne, & Thalia. In Throno ſedẽs pedib⁹ innixus caudæ ſerpẽtis tricipitis, quorũ capita terræ affixa reliquũ corpus ſupra cęli, Soliſq; vias extẽdebatur. Per cytharã nil aliud ſignificabãt, vt iam dictũ eſt, niſi mũdi cõcentũ; Per heliotropiũ rerũ inferiorũ cum ſuperiorib⁹ nexũ. Tres Gratiæ ſignificabãt Apollinis in hoc vniuerſo ſplendorẽ, liberalitatem, fęcunditatẽ; quorum primũ per Aglaiã; Secundũ per Euphroſynẽ. Tertium per Thaliã deniq; ſignificatur. Serpens autem referebat Apollinis vim genitalem per vniuersũ mundũ diffusã: tricipitiũ verò terræ innixũ, ſignificat triplicem, quâ terrã fęcũdat virtutem, humectatiuã, calefactiuã & ſeminalem, quas ad omnem generationem cõcurrere, pręter Ariſtotelem, omnes alij teſtantur philoſophi. Atq; ex his omnib⁹ luculenter patet, quàm pulchré diuerſa diuerſorũ cõmenta in eandem rem cõueniant. Verũ vt omnia, quæ hactenus dicta ſunt faciliùs percipiantur, placuit hîc totius diſcurſus ſchema ob oculos ponere.

Apollo Dux Muſarum ſtipatus tribus Gratijs.

SCHEMA SYMBOLICVM NOVEM MVSARVM ET APOLLINIS
iuxtamentem Mythologorum & Græcorum & Hebræorum Iconiſ: IV.

Verùm vna adhuc nobis reſtat ſoluenda difficultas, quam nobis nouenarius ille Muſarum numerus obtrudit. Deſignat enim hic rerum, & operum imperfectionem, ac diminutionem. Dico itaque Nouenario abſolui ſenſibilem hunc mundum. Firmamentum quidem, quod Priſci maximum & ſupremum ſenſibilium corporum crediderunt; ſequitur Planetarum ſeptenarius numerus; infra lunam quatuor ſuperſunt elementa, ignis, aër, aqua, terra; quæ licet heterogenea ſint, & ab inuicem differentia, quia tamen vnâ ſimplicique ratione, quâ & corruptibilia, & inuicem tranſmutabilia, continuaque, & ſenſibilium omnium ſeminaria quædam ſunt ab ætherea, cœleſtique ſubſtantia diſtare cognoſcuntur, ſimplicique nomine ea complectimur, vocamuſque corpus elementare; quatenùs vniverſus iſte ſenſibilis mundus duobus corporibus, elementari ſcilicet, & cœleſti, atque id totum, quod à centro ad firmamenti connexam ſuperficiem clauſam tenetur ſenſibilem mundum, totiuſque ſenſibilis mundi corpus, & quicquid eſt ſenſibile, nuncupamus. *Nouenarius numerus.*

Nunc à Pythagoricis hæc demonſtrata fuiſſe probemus. Scias itaque Pythagoræos hanc proprietatem in numeris notaſſe, vt in omnibus perfectis numeris ad ſuas partes multiplicem continentibus proportionem, quoties dempta fuerit vnitas, toties nouenarij relinquatur pluralitas. Nam ſi numeri 2.8. notas aggregaueris, conflabis ex 2. & 8. denarium, à quo ſubtracta vnitas relinquit 9. Pari ratione 496. perfectorum tertij collecti conſtituunt 19. à quibus vnitas abſtracta relinquat 18. binam nouenarij pluralitatem: atque hoc myſterio arithmetico nil aliud ſignificare volebant, quàm quod nulla extet numeri perfecti ſubſtantia, niſi vnitas copuletur nouenario, vſque adeò nouem, vt perfecta ſint, indigent vno. Ita ſimiliter 9. Angelorum ordines ſine vnitate illa, quam illi אין סוף *En ſoph*, id eſt, infinitum vocant, influere nequaquam poſſunt, neque Muſæ ſine Apolline, ſeù anima mundi quicquam præſtare poſſunt; neque ſphæras cœleſtes per Muſas repræſentatas quicquam ſine Mitatron, ſeù primo mobili, cuius virtute omnia cœtera mouentur, efficere poſſe ſcimus. Accedunt ad hanc comprobandam 10. Categoriæ, ſeù 10. prima rerum genera in ſubſtantiam, & accidens diſtincta, de quibus dici ſolet. *Myſteria Pythagoræorũ in numero.*

Magnus Ariſtoteles, trutinando cacumina rerum,
In duo diuiſit, quicquid in Orbe fuit.

Subſtantia enim vnum eſt prædicamentum, reliqua 9 ſunt accidentium. Subſtantia vtpote omnibus numeris abſoluta, & per ſe exiſtit; & ſeiuncta ab omnibus accidentibus conſiderari, & mente percipi poteſt. Nouem verò accidentia ita ſunt affecta, vt per ſe exiſtere nunquam poſſint, ſed in ſubjecto, quod eſt ſubſtantia ſemper eſſe neceſſe eſt. Dicunt enim Logici aliquid eſſe in ſubiecto, quod cùm in alio ſit, ſine eo eſſe non poſſit, & tamen non eſt pars eius. Ex quibus patet nouem muſas nil poſſe ſine complemento Apollinis, neque perfectam eſſe poſſe mundi harmoniam, niſi de-

denario compleatur. Binarius enim, ſeptenarius ac nouenarius diſcordes in muſica reperiũtur. Sunt enim ſecundæ & ſeptimæ &c.maximè diſſonantes; at cùm octaua omnium conſonantiarum perfectiſſima redeat ad primam, nona ſimilis erit ſecundæ, quare & diſſona, quòd ſi vnitatem ei adjunxeris, habebis numerum perfectiſſimum, omnes harmonicas proportiones in ſe complectentem, nimirum 10, decachordũ illud mundanum admirabile omnes in ſui concentus admirationem conuertens: Symbolum totius naturæ; de quo Picus in ſuis concluſionibus: *Fruſtra adeat naturam & Protheum, qui Pana non attraxerit.* Et concluſ. 68. Cabal. *Qui ſciuerit quid ſit denarius in Arithmetica formali, & cognorit naturam primi numeri ſphærici, ſciet ſecretum 50. portarum lucis: & 32 ſapientiæ ſemitas, & Iubilæum magnum.* Hunc Pythagoras veluti omnia complectentem, diuinumque reuerebatur. Nam ſi numerum quaternarium juxtà ſeriem naturalem deducas hoc modo 1. 2. 3. 4. videbis junctos hoſce numeros denarium conſtituere omnia continentem. Nam & elementorum ordo, terræ, aquæ, aëris, ignis vnicuique conueniens, hiſce numeris luculenter apparet. Proportiones harmonicæ omnes hic manifeſtæ fiunt, cuiuſmodi ſunt. Vniſonus, Diapaſon, Diapente, Diateſſaron, ita quidem, vt 1 ad 1 Vniſonum, Diapaſon referant 1 & 2: duplã videlicet proportionem; ſeſquialterã 3 & 2 Diapente: Diateſſeron deniq; proportionem 4 & 3 ſeſquitertiã. Diapaſon cũ Diapente 3 & 1: Diſdiapaſon demùm 4 ad 1. proportionem videlicet quadruplam. Verùm quia de hiſce & ſimilibus in Muſurgia noſtra vniuerſali copioſiùs tractauimus, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum ijs diutiùs immorari, hæc enim omnia minutim ſcrutari noſtri ꝑ hoc tempore non eſt inſtituti; Sat erit Lectori ex dictis mentem noſtram in hoc hieroglyphico 9 muſarum & Apollinis Schemate manifeſtatum percepiſſe.

Harmonica proprietas.

Picus Concl.8 Cabal.

Omnia clauduntur denario.

CAPVT XIII.

Deos omnes ad vnum Solem ad Lunam omnes Deas reuocari.

ITa natura humana comparatum eſt, vt ſpretis ijs quæ ſenſibus inuia, ea verò obiecta quæ grata ſunt, vtilia & benefica omni affectu proſequatur. Permoleſtum compluribus videbatur intellectu tantummodo perveſtigare DEVM, non etiam viſu vſurpare. Quapropter cùm nil Sole pulchriùs, vtiliùſque in conſpectum ſeſe daret, Solem ipſum Deum arbitrati ſunt, vtpotè quem, etſi non omnia corporis ſui magnitudine occupare, terras tamen & plantis ſalutem ac vitam afferre, reliquis inſuper aſtris lumen impertiri, cœlumq; ipſum conſpicuũ reddere, viderent; elegãter Minutius Felix in Octau: *In Solẽ adeò rurſus intende: cælo affixus, ſed terris omnibus ſparſus eſt: pariter præſens vbique intereſt; & miſcetur omnibus;* ac ſanè vel ipſe Plinius, qui fabuloſam

Minutius Felix in Octau.

Plinius.

ſam de Dijs perſuaſionem irridet. Num quis præter Solem Deus ſit ambigere videtur. Non deſunt qui ideò ἥλιος forſan ab Hebræo אל,quodDeum ſignificat,deriuatum velint. Certè Macrobius præ cæteris pluribus argumentis euincere contendit,Deos omnes ad Solem referri, idque vnum eſſe Numen, quod ſub varia nominum appellatione gentes venerentur. Verùm vt hæc omnia profundiùs diſcutiantur, paulò altiùs rem ordiri viſum eſt. Primis itaque poſt diluuium ſeculis, cùm ſupremum illum totius vniuerſi Dominum φῶς οἰκοῦντα ἀπρόσιτον difficulter caperent, cœleſtium verò corporum imperium in omnia vitæ commoda, vti paulò ante dictum eſt, delegatum non ſine religione ſuſpicerent; neque ab eo, quod merum eſt, & ſupremo proprium,impij diſtinguerent,Diuinitatem temerè ſenſu metientes,haud alium Deum,preter illum,qui lucis & tenebrarum,motus & ſilentij, ſtataſq; noctium, dierum,& annorum viciſſitudines,& tempeſtates diſpenſaret, agnoſcebant, etiam naturalis rationis ductu impulſi, & ſeducti, vt voces ſunt, quas retulimus ſacræ. Ab hac cauſa Chaldæi etiam in primis poſt diluuium temporibus, veri DEI cultu exuto, hanc ipſam philoſophiã amplexabantur, vti in 1. & 2. libro dictum eſt. Et Rambam ſuprà citatus fuſè docet. Omnium autem maximum Numen Solem (quem & μόνον οὐρανοῦ Θεὸν nuncuparunt Phœnicum Theologi) æſtimabant. Planetis,& quæ ſunt cætera ſidera, veluti nutum eius obſeruantibus, vti & Ægyptijs priſcis δωδεκαμόρια ſigniferi Θεοὶ βουλαῖοι ſeù Dij conſiliarij; Planetæ verò ῥαβδοφόροι, hoc eſt, lictores, qui accenſi Solis conſiſtorio adſtent, cenſebantur. Nec ſanè poſt diluuium tantum hunc impietatis errorem primò homines inuaſiſſe puto, ſed etiam, non ita multis poſt rerum primordia ſeculis eum imbiberunt: ita illud Moyſis intelligo Geneſ. 4. verſ. vlt. tunc cœptum eſt: אז הוחל לקרא בשם יהוה profanari in inuocando nomine Iehoua. Nam חלל & pro incipere,& profanare exponitur, juxtà illud Leuit. 19. לא חללת שם אלהיך, *Non profanabis nomen Domini Dei tui.* Et Hebræis illis porrò conſonum eſt, Tunc profanatum eſt in inuocando nomine Iehouæ; quod fatentur item Onkelos, & alter Paraphraſtes Chaldæus ſiue Vzielides ſub Ionathanis nomine tritus, Raſſi, Radak, alijque, qui Moyſen eò loci de nouorum Numinum initijs intelligunt. Profanari autem in inuocando nomine Iehouæ, idem eſt, ac ſi dixiſſet, Sacroſanctum illud nomen, quod totius Vniuerſi Creatorem ac Dominum deſignat, rebus creatis impiè tributum; id optimè innuit F. Ioſephus, cùm per 7. generationes ſcribit, homines Vnicum DEVM Optimum Maximum δεσπότην εἶναι τῶν ὅλων ſenſiſſe. Deinceps verò ἐκ τῶν πατρίων ἐθισμῶν degeneraſſe; hoc eſt, res creatas, ſiuè cœleſtia corpora adoraſſe.

Hinc Ægyptiorum prima in Dijs fabricandis commenta; qui quidem omnes ad Oſiridem & Iſidem, hoc eſt ad Solem & Lunam reuocabantur; quorumque virtutes per varias animantium formas myſticè indigitabantur; ita per accipitrem Solis aut Lunæ vim igneam, per hircum fœcundam, hu-

Macrobius.

Rambam.

humidam per Crocodilum; per ibim vim noxiorum conſumptricem; per boues vim in omnes fruges,& ſic de cœteris, de quibus toto hoc opere copioſè tractatur. Pari ratione ſymbolum Chaldæorum erat ignis, Perſarum Mythras, Babyloniorum Belus, Thamutz Hebræorum, Phęnicum Adonis, &c. Qui primum Theologiæ, quam tractamus genus maximè amplexantibus, vti Solis cęlorum regis ἀπόρρωξ, vicarius,ſiuè ſignum habebatur. Cùm enim ob cęleſtium corporum diſtantiam, ſacra eis ad votum fieri haud ita commodè potuerint; ſymbola huiuſmodi,quæ viderentur inprimis congrua, in eorum honorem conſecrare equum eſſe iudicabant. Neque Philyſtinorum Draconem, figura ex humana & marina ſimul miſta, aliud quàm Neptunum, Amphitriten, Salaciam, Oceanum aut Thetyn,aut hoſce omnes, id eſt, mare ipſum (communis enim vnicuique Deo vterque ſexus erat; quod pluribus, multis in locis oſtendimus) veluti magni in auguſto naturæ procerum conſeſſu, Numinis ſymbolum æuo ſimpliciori denotaſſe æquum eſt, vt opineris. Nam, vt defuncti ſimulachrum fuerit, figuræ myſterium non patitur; id ipſum de piſcibus ei ſacris dicendum; qui quod ſymbola maris eſſent,colebantur,haud aliter quàm iuuencę apud Ægyptios,
Origo πολυθεΐας quæ à lactis beneficio, primum veluti Telluris matris & nutricis, poſtea & Iſidis ſeù Lunæ (benignis enim Telluris & Lunæ viribus alimenta præcipuè deberi agnoſcebant) vti & Tauri ſignati Solis ſymbola, ſummo honore eoque diuino excipiebantur; dum enim beneficas tantùm naturæ vires primis ſeculis venerarentur, accedente dęmoniorum cultu, ad varia, vt fit ſuperſtitioſorum placita,& dæmonia ſub mortuorum nominibus, & Sol & Luna, & quæ reliqua ſunt, ob lucem ante alia conſpicienda ſidera, mare item & Tellus, & qui reſtant naturæ veluti diſpenſatores, eiſdem ſacris ad eaſdem etiam ſtatuas & columellas ita ſimul celebrabantur, vt procedente tandem in infinitum errore, nec mortuos ipſos à Dæmonijs,nec horum alterutra à naturalibus vniuerſi machinæ facultatibus, neque has ſatis adinuicem diſterminare impij potuerint. Inde & Luna,& Venus,& Tellus in Aſtarthæ figura. Luna, Venus & Mare in Dagonis, & hæc omnia in Iſide; Sol, Iuppiter, Saturnus in Baale, & Moloch in Oſiride; vnicuique porrò idolo, cognomine dęmonio ſiuè Heroë ſæpiùs inuocato, inextricabili hallucinatione confundebantur. Hinc Dij patrij & genij innumeri, de quibus in ſequentibus; hinc etiam vix pauciores Lunæ, Veneres, Soles, Ioues,Saturni; inde innumeræ illæ vbique gentium ſtatuæ, fictis à vetuſtate Dijs, poſitæ, quæ gentilia nomina ſingula capientes,haud aliter fermè diſcrepabant. Neque enim ſacrorum ritus diuerſi efficiunt, vt ipſa numina re differant. Atque ſic veteres ex vnius numinis multiformi cultu πολυθεΐα emanauit, de qua dictum eſt hucuſque. Secuti enim Ægyptios, Hebræos, Chaldæos, Babylonios, Phœnices, Græci, ijs omnibus complementum dederunt,innumeras Deorum genealogias texendo; quas tamen omnes omninò ab vnius Solis aut Lunæ ſtirpe deducũt; ita quidem, vt teſte Macrobio, alijſque paulò ante citati, Saturnus Iuppiter,

Pluto,

Pluto, Apollo, Bacchus, Mercurius, Hercules, Æſculapius, Neptunus, Vulcanus, Mars, Pan, Æolus, nihil aliud fuerint, quàm diuerſæ vnius Solis facultates.

Sol enim in quantum motu ſuo tempora moderatur & annum, Saturnus dicitur; vt cœleſtium corporum & totius mundi Dominus, Iuppiter; vt radijs omnia illuminat & penetrat, Apollo. Mercurius, quatenus tractiuâ vi meteororum omnium cauſa eſt. Neptunus dicitur ob dominium in mare & flumina. Pluto ob dominium in ſubterraneas partes; Bacchus, quia vini ac cœterorum liquorum ſine quibus nihil ad maturitatem peruenire poteſt, præſes eſt; inquantum verò corroboratiuâ vi pollet, Hercules appellatur. Vulcanus verò ab ignea vi Solis nomen habet, vti Mars à feruore quem in animantibus excitat: vnde rabies, & inſania, & bella, & homicidia, & ſimilia Martis opera. Æſculapius ob vim ſalubrem de ſubſtantia Solis animis corporibuſque mortalium ſubuenientem. Pan ob fœcunditatem omnia penetrantem. Æolus denique quatenus multâ exhalationum copiâ attractâ, ventos cauſat, & tempeſtates, denominatur. Cùm verò varias haſce virtutes in alijs quoque ſideribus & planetis potiſſimum inuenirent, ſtellas quoq; quæ ſolari luce impregnatæ ſimiles effectus præſtarent luce Solis adiutæ, ſimili nomine nuncuparunt. Porrò quemadmodum Solem vnum ſubſtantia, virtute multiplicem, actiuum rerum omnium principium dicebant; ita Lunã eandem vnam quidem re, vi tamen ſolius nominis multiplicem, ac tanquã rerum principium paſſiuum, ac Solis coniugem ſtatuebant; magnam quoque Deorum matrem hanc dicebant, eò quòd quicquid Dearum ſit, ad hãc reuocetur. Dicitur itaque primo Luna *Rhea* eò quòd influxui Solis veluti viro mulier ſubſtet, & generationis rerum mater quaſi ſit: *Ceres* dicitur inquãtum frugibus præſit: *Lucina*, quia diſcuſſis tenebris nocturnis, beneuolo lumine inferiora mundi fœcundat; *Venus* ob fœcundam ſeminalem vim, appetitumque ad generationem rerum, quæ cùm in humido conſiſtat, ideò ex ſpuma maris nata dicitur *Iuno*, ſeù ἥρα ab aëre, cui præeſt, ſic denominatur à ſeminibus terræ plantiſque, quas proſerpere facit, *Proſerpina*; à floribus graminibuſque, *Flora*. *Diana* ab humectatiua vi Lunæ, quâ in ſyluoſa & fruticoſa loca multùm agit. *Minerua* verò à calore lunari, vti ſuprà diximus, qui ingenijs prodeſt plurimum, nomen meruit. *Hecate* infera & ſubterranea Luna à centenis rerum generibus, quas in ſubterraneis locis producit, dicitur *Thethys* à mari & fluminibus, quæ influxu concitat. *Bellona* à feruore quem multiplicata bile in corporibus producit, quorum typos vide in ſequentibus. Verùm vt nequicquam noſtris verbis aſſerere videamur, hactenus fusè dicta, vnico Euſebij teſtimonio confirmanda putaui. *Hic, inquit, diligẽter aduerte, Ignis virtutem Vulcanum dicunt & in forma hominis ei ſimulachrum cõſtituunt, in cuius capite pileus eſt cæruleus, cæleſtis ſymbolum volutionis, vbi integer ſinceruſque ignis inuenitur. Nam qui à cęlo in terram dilapſus eſt, cùm imbecillior ſit, materiaque indigeat, claudicans fingitur, quam virtutem in Sole* Euſeb. l. 3. c. 3. præp. Euang.

Apollinem appellarunt, à radiorum videlicet motu, quoniam πάλλειν græcè mouere eſt. Nouem autem circa Apollinem Muſæ concinunt, 7. ſcilicet planetarum orbes octaua ſphæra & hæc vltima, quæ Luna eſt. Laurum ei dedicarunt: quoniam hæc arbor ignea eſt, vnde odio à dæmonibus maximo habetur, & quoniam ſi vritur plurimum ſonat, quod prædicendi virtutem deſignat. Hunc ipſum, quia ægrotis medeatur & morbos pellat Herculem appellant, & duodecim ei tribuunt certamina, quoniam per duodena ſigna pertranſeat. Clauam & Leonis pellem accommodant, alteram vt inæqualitatem motus ſignificent; alteram, quoniam in Leone maximè vires ſuas oſtentet. Huius ſalutarem virtutem Aeſculapius deſignat, cui bacillus traditur ægrotantium ſuſtentaculum. Serpens inuoluitur animæ atq; corporis ſignum ſalutare; inter naturalia enim, cetera quidem reptilia craſsioris dicunt & terreſtrioris eſſe ſubſtantiæ. Serpentem verò eße perſpicaciſsimum animal aiunt; quod & imbecillitatem corporis exuat, & ad medicinam perſpicaciſsimum eſſe videatur. Nam & ad acuendum viſum herbam inueniße; & reuiuiſcendi quandam herbam cognoſcere traditur. Ignea Solis virtus, quà fructus maturat. Dionyſius nuncupatur; quà verò ratione anni tempora circumuolutus conficit Horus *dicitur. Virtus autem eius, quà ex agricultura fructum percipimus, quia diuitiarum largitrix eſt, Pluto eſſe aßeritur; quæ cũ virtutem etiam corruptiuam contineat, vnà cum Serapide dicitur habitare. Cerberum triplicem dicunt, quia ſuperioris Solis regionibus tres ſunt, Ortus, Occaſus, Meridies. Lunam etiam Dianam nuncuparunt, quæ quamuis virgo ſit, Lucina tamen eſt, quoniam nouiluniĳ virtus ad pariendum, non parùm conferat. Quòd autem Apollo in Sole eſt, id in Luna Minerua, quà prudentia deſignatur. Rurſus Luna* Hecate *dicitur ob varias eius corporis figuras, quas à diſtantia Solis ſumere videtur. Triformis enim virtus eius eſt. Nam nouiluniĳ virtutem candidis & aureis veſtibus & ardente face ſignificant. Ciſta verò cùm iam media ſit deſignatus, quoniam creſcente lumine fruges maturat. Pleniluniĳ autem virtutem ferrugineo colore denotarunt, ramus ei aureus attribuitur, quoniam à Sole ignea ſit, papauer ob fertilitatem & multitudinem animarũ, quæ in ea tanquam in ciuitate inhabitant. Ciuitatis enim ſymbolum papauer eſt. Arcum habet vt Diana, quoniam partus dolores acuti ſunt. Fructuum quoque generatiuam virtutem, quam Cererem appellant, Lunæ cohabitare dicunt, ad augendam virtutem eius; continetur enim Bona Dea lunari poteſtate. Dionyſium quoque ſibi accommodant, partim propter cornuum productionem, partim propter nubium locum, qui Lunæ ſubiacet. Saturni autem virtutem, quoniam tardam & frigidam eſſe viderunt virtutem ei temporis attribuerunt; quem ſeniorem depingunt, quia tempore vniuerſa ſeneſcunt. Quatuor verò anni tempora, alia Soli quæ aëris ianuas aperire dicuntur; alia Cereri attribuimus. Ciſtas quæ ferunt duas, alterã florum, quà ver, alterã ſpicarũ, quà æſtas ſignificatur. Virtutem verò Martis, quoniam ignea eſt atque ſanguinea, bellis præfecerunt. Venerem generandi virtutem poſſidere dicunt, ſpermatis & cupiditatis cauſam, quæ & ex mari eſſe perhibetur, quod elementum humidum calidumque eſt, & motu crebro ſpumas eijcit, quæ res ſpermatis ſymbolum eſt. Orationis autem & interpretandi virtutem Mercurium appellarunt, qui protenſus atque rectus fingitur ob orationis vigorem, quamuis & ſpermaticum ſer-*

monem-

monem, qui per omnia tendit ſignificare confirmatur. Sed cùm oratio compoſita ſit, aliam in Sole ponunt, & Mercurium appellant; in Luna aliam, quam Hecaten: *aliam in vniuerſo, & apellant* Hermopan, *in omnibus enim ſeminalis vis eſt.* Atq; hactenus Porphyrius apud Euſebiũ. Verùm vt quæ hucuſque dicta sũt faciliùs percipiantur; viſum fuit totum hunc diſcurſum de multiplicibus Solis & Lunæ viribus, quas nos Deos & Deas explicauimus, ſequentibus ſymbolicis ſchematis ob oculos ponere.

Explicatio figuræ ſiuè Schematiſmi ſequentis, fol. 252.

PONuntur in ſequenti ſchematiſmo duæ figuræ, quarum prior Solis; altera, Lunæ figuram refert; Vtraque 12 radijs coruſcat, quæ ſunt duodecim veluti digiti, diuerſorum in natura rerum effectuum operatores; vel quod idem eſt diuerſę virtutes; quibus Sol & Luna, mundi Gubernatores, omnia adminiſtrant, quaſque veteres ſub diuerſo Deorum nominibus indigitabant; quæ quidem nomina iuxtà diuerſarum gentium denominationes, in circumferentia diuerſis nominibus inſignita ſpectantur.

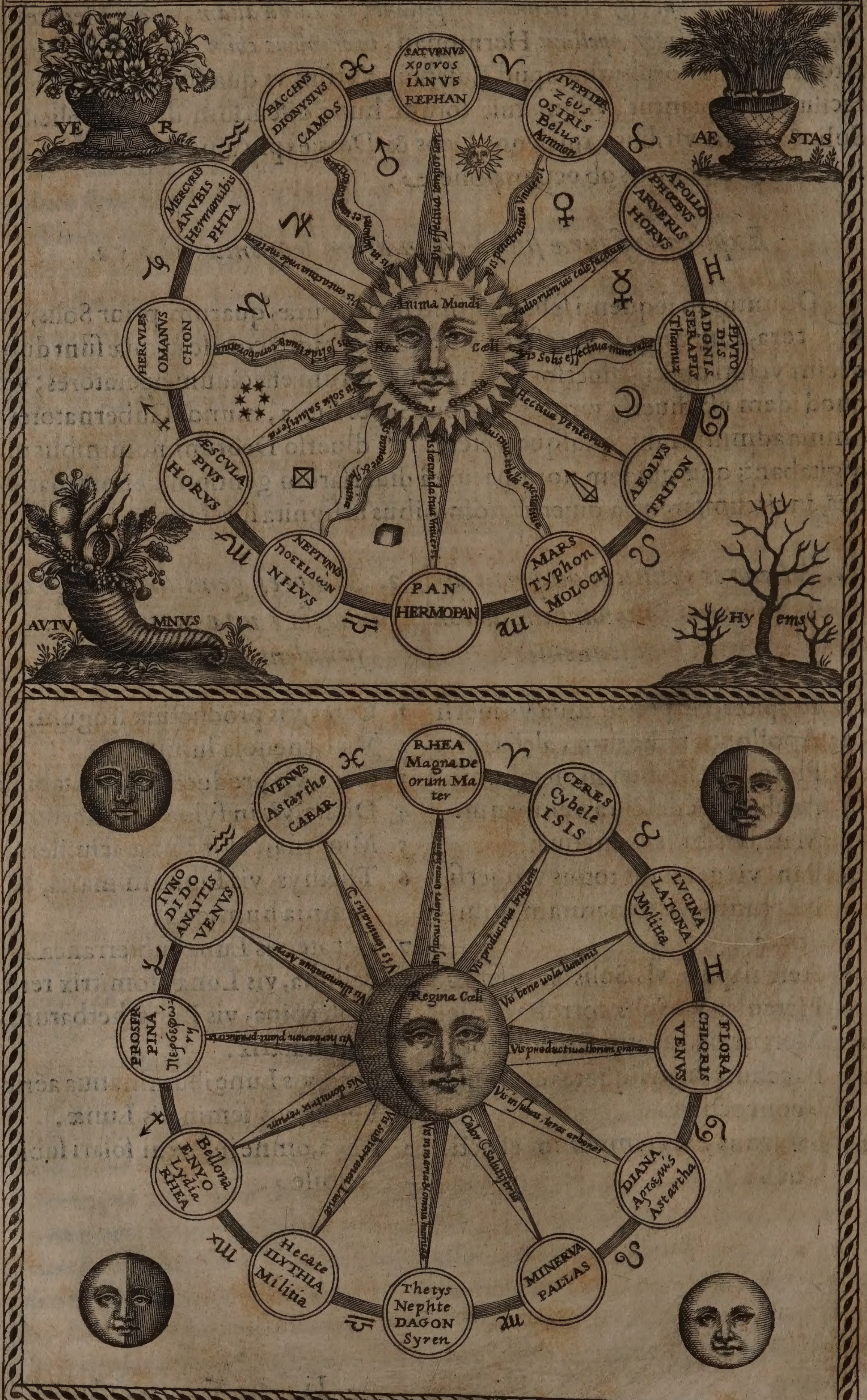
12. Maiores gentium dij, prout diuerſis vnius Solis virtutibus correſpondent, ſunt ſequentes.

1 Iuppiter, vis penetratiua vniuerſi
2 Apollo, vis radiorum calefactiua.
3 Pluto, vis effectiua mineralium.
4 Aeolus, vis effectiua ventorum.
5 Mars, vis bilis excitatiua.
6 Pan, vis genitalis totius vniuerſi.
7 Neptunus, vis in naturam humidam.
8 Aeſculapius, vis Solis ſalutifera.
9 Hercules, vis Solis corroboratiua.
10 Mercurius, vis attractiua vaporũ.
11 Bacchus, vis in liquores & vinum concoctiua.
12 Saturnus, vis temporum effectiua.

12. Maiores gentium Deæ, prout diuerſis Lunæ virtutibus reſpondent, ſunt ſequentes.

1 Ceres, vis productiua frugum.
2 Vis beneuola luminis ☽.
3 Flora, vis productiua vegetabiliũ.
4 Diana, vis in ſyluas, feras, arbores
5 Minerua, calor Lunæ ſalutiferus.
6 Thethys, vis Lunæ in maria, & omnia humida.
7 Hecate, vis Lunæ ſubterranea.
8 Bellona, vis Lunæ domitrix rerũ.
9 Proſerpina, vis Lunæ herbarum productrix.
10 Iuno, vis Lunę illuminatiua aëris.
11 Venus, vis ſeminalis Lunæ.
12 Rhęa, omne influxui ſolari ſubiectibile.

Schemata Symbolica in quibus tanquam in anacephalæoſi omnis Deorum Dearumque dictarum turba ad vnicum Solem & Lunam reuocata videtur.

Atque ex hiſce Schematis claré patet Deos iſtos, Deaſque multiplices à Mythologis confictas nil aliud eſſe, quàm vnius Solis, vel Lunæ multiplices virtutes, quas ex mutua radiorum commiſtione facta, veluti è centro deductas, in vniuerſam diffundant naturã. Ex his enim quicquid ſenſibilis ille mundus continet, fulcitur & ſuſtentatur. Ab his annorum, menſium, aliorumque temporum diſtinctio eſt. Ab his omnis vegetabilium, ſenſibiliumque vita dependet. Ad hunc Solem, Lunamque eius coniugem omnis gentilium Theologia alludit, quam quidem, vt iam ſæpe memorauimus; ab Ægyptijs didicerunt, qui primi mortalium hanc Deorum architecturam machinati, ad Solem, & Lunam, quorum illũ Oſiridem, hanc Iſidem vocabant, cuncta reduxerunt: quos ſecuti Chaldæi Saturnũ & Rhçam, Oſiridi & Iſidi veluti parallela, quibus omnia attribuerũt, ſtatuerunt. Hos Hebræi imitati ὁμαλῶς quoque Baal & Aſtaroth condiderunt. Phœnices Adonidem, ſeù Tamuz & Venerem; Perſæ, Mythram & Annaitidem; Chananæi Moloch, & dictam Venerem; Moabitæ, Chamos, & Beelphegor; Philiſtini, Dagon, & Atargatiñ.

Verùm vt in tanta Deorum, Dearumque apud diuerſas gentes cultarum varietate, Lector cognoſcere poſſit eorum differentiam, viſum fuit hoc loco adnectere parallelam quandam dictorum Deorum repręſentationem, vt quâ quiſque virtute ab altero diſtinguatur, aut cum altero congruat, eluceſcat. Etſi enim, vt paulò ante viſum eſt, omnes Dij, Deæque ad vnum quid, videlicet, Solem aut Lunam reuocentur, & vnum quid ſint cum Sole materialiter: quia tamen Dij, Deæque nil aliud ſunt, quàm virtutes & operationes Solis variæ, quæ cùm diſtinctos proindè conceptus in intellectu noſtro ob formalitates quam quælibet virtus ab alia diſtinctam habet, fundent. Certè ratio dictat, eas nequaquam confundendas; quare, ne confuſio aliqua Lectori oriretur, omnes cæterorum Gentilium Deos ad Ægyptiorum Numina, à quibus profluxerunt, reducemus, quod & de Deabus faciemus, vt ſic diſſertationis noſtræ ratio luculentiùs pateſiat.

Parallela prædictorum Deorum repræſentatio.

Quod ÆGYPTIIS eſt	Hebræis, Chaldæis, Babylonijs cœteriſq; Orientalibus eſt.	Græcis & Latinis
OSIRIS	Thamuz Belus, Saturnus, Rephan	Iuppiter Ζεὺς, Ammon
ARVERIS Διόνυσος	Chamos, Moth	Bacchus, Βάκχος
CHON	Sandes, Diodas, Deſanaus, Dorſanes	Hercules, Ἡρακλῆς
PHALLOSIRIS	Baalphegor	Priapus
ANVBIS	Marcolis, Margemat	Mercurius, Ἑρμῆς
HORVS	Adonis	Apollo, Φοῖβος
SERAPIS	Thamuz	Pluto, Dis.
CANOPVS vel NILVS	Dagon, Annedotus	Neptunus Ποσειδῶν
TYPHON	Moloch, Mythras	Mars, Ἄρης
ISIACÆ STATVÆ	Theraphim, Chamanim	Pattæci, Dij Auerunci
Quod ÆGYPTIIS eſt	Hebræis cœteriſque Orientalibus eſt	Græcis, & Latinis
ISIS ſuperna	Aſtartha	Venus, Ἀφροδίτη
NEPHTE	Derceto	Thethys
ISIS inferna	Atargatis	Proſerpina, Ceres
ILITHYA	Militta	Hecate
ISIS COELESTIS	Beliſama	Anaitis
ISIS multimammia	Succoth Benoth, Kabar, Venus Aſiatica	Militta ſeù magna Deorũ mater, Terra.

Atque hæc ſunt quæ de Myſtagogia Græco-Ægyptia dicenda exiſtimauimus.

OBE-

OBELISCI PAMPHILII LIBER IV.

IDEAE HIEROGRAMMATICAE

Quotquot in Obeliſco Pamphilio continentur, ſeorſim expoſitæ, & ex omnigena doctrina demonſtratæ.

PRAEFATIO.

IDEAM Hieroglyphicam vocamus ſublimem magnæ alicuius rei argumenti conceptum. Symbolum verò, per quod huiuſmodi conceptus indicatur; ſi ſimplex fuerit, vocamus Hierogramma; ſi compoſitum ex multis, vocamus Hierogrammatiſmum.

Cùm itaq; reconditas ſinguli doctrinas, & in reconditiſſimorum Scriptorum libris fundata dogmata contineant, atque adeò difficulter idealis Lectionis hieroglyphicæ cõtinuatus cõtextus, in tanta rerum adductarum multitudine ſibi conſtare potuerit. Hinc viſum fuit, ſingulos illos maioris momenti Hierogrammatiſmos eorſim exponere, hoc eſt, ideam doctrinæ, quam veteres per ſingulos huiuſmodi hierogrammatiſmos ſignificabant, ſeorſim interpretari, interpretationem ampliſſimis ex omni doctrina adductis teſtimonijs comprobare; quòd eò à nobis conſilio factum eſt, nè Lector in verbali Obeliſci interpretatione, filo rerum Authoritatumque adductarum multitudine, & varietate abrupto, pulchroque ſymbolorum contextu, veluti amiſſo, confunderetur; ſed in ipſo interpretationis contextu, omiſsis fuſioribus allegationibus, Lector ad hierogrammatiſmos hoſce veluti ad propria quædam diuerticula, in quibus omnes explicatarum rerum rationes, authoritatibus ex veterũ monumẽtis ſtabilitæ laterent, remitteretur: Sic enim interpretationem, & clariorem, & Lectori ſapidiorem fore confidebam. Sed vt maiori cum

methodo

methodo progrediamur, hunc librum ita partiemur, vt primò, quadrupedum; Secundò, volucrium; Tertiò, inſectorum; Quartò, vegetabilium; Quintò, variarum figurarũ, inſtrumentorumque hierogrammatiſmos explicemus. Ab Alpha itaque, hoc eſt, Boue initium faciamus.

I D E A
Siuè
HIEROGRAMMATISMVS I.
De Bouis eiuſque hieroglyphica ſignificatione.

Diuinitas per omnia diffuſa.

AEgyptij Hieromantæ doctrina ab antiquis Patriarchis tradita, cùm diuinitatem per omnia diffuſam cognoſcerent; hoc vnicum ſategerunt, vt diuinitatis effectus, in ſingulis naturalium rerum, entiumq; gradibus, ordinibuſque latentes, detegerent, detectos conuenientibus, atque ex natura rerum deſumptis ſymbolis propriè exhiberent; Hinc ad ſingularum animantium vires, proprietateſque inueſtigandas, animum adiecerunt. Cùm prætereà ſingulis rebus ſuos à Deo Genios deputatos opinarentur, ſtudio ſummo egerunt, vt in cuius Genij tutela vnaquæque ex rerum naturalium claſſibus ſubſtantia eſſet, cognoſcerent. Quo cognito certò ſibi perſuadebant futurum, vt eum per cõuenientia ſymbola, ſacrificia, hymnos, ritus, cerimonias, vitæque caſtitate, propitium redderent. Quo propitiato, omnem ſibi per attractum eius, felicitatem ſpondebant; huius omnia mala auerti credebant; huius ope quoque felicem poſt huius vitæ curriculum, ſtatum ſe nacturos confidebant.

Finis doctrinæ Hieroglyphicæ & cultus animatiuum.

Genij alicuius Regionis contrarij alterius.

Atque hæc erat totius ſub arcanis hieroglyphicæ literaturæ myſterijs abſcõdita ſumma, & finis; quam tanto ſtudio, & cura celabant, vt nefas morte piandum illud reuelare, crederent; timebant enim, ſi eos reuelarent, alijs contrarijs ritibus, cerimonijs, ſacrificijs facilè eos ab Antagoniſtis auerti poſſe. Cùm etiam ſcirent, certæ alicui Regioni certos Genios præſidere, ſub quorum tutela, omnia illius Regionis eſſent, eoſque alterius Regionis præſidibus putarent contrarios; hinc ſola Ægyptiæ Telluris animantia in ſacræ magiæ vſum aſſumpſère; nè alterius Regionis aſſumptis animantibus, quorum naturam neſcirent, in Genijs placandis, errore commiſſo, potiùs indignationem, quàm beneuolentiam eorundem accerſerent; tanti momenti putabant, in ſacrificijs, ritibus, & cerimonijs ſumma cura, & exactiſſima induſtria verſari, vt vel vnica circumſtantia omiſſa, irritam omnem eorum intentionem crederent, à quo veteres Romani inſtructi, tanto ſtudio nomẽ genij tutelaris celabant, vt illud reuelare crimen morte piandum ducerent.

Cur Aegyptij tantum in ritibus & cerimonijs curã adhiberent.

Verum his ita obiter præmiſſis, iam quomodo ſingula Aegypti animantia expreſ-

expreſſerint, quibus ſymbolis exornauerint, quidquid per ſingula ſignificauerint, videamus, à Boue, quem ipſi nunc Alpha, nunc Ȣϖ, quod in lingua Copta idem ac magnum, hoc eſt, bouem ſignificat, Deorum videlicet maximum, initium facturi.

Cùm id, teſte Euſebio, Ægyptij omnium maximâ veneratione colerent, à quo maxima ijs beneficia emanabant, illa autem beneficia in rerum ad vitam ſuſtentandam, atque benè beatèque viuendum neceſſariarum indeficiente ſuppeditatione conſiſterent; omnia autem hæc agricultura adminiſtraret; Agricultura autem ſine Boue perfici neſciret, hinc Bouem in benefici Numinis ſymbolum primæua aſſumpſit antiquitas, adeò ut Bouem primum omnium, prima Alphabeti litera ipſi dicata, & à nomine eius Alpha intitulato conſtitueret; ita Plutarchus lib. 9. Sympoſ. q. 3. Κάδμον φασὶ τὸ ἄλφα πάντων προτάξαι διὰ τὸ τοὺς Φοίνικας, οὕτω καλεῖν τὸν βοῦν, οὐ δεύτερον, οὔτε τρίτον (ὥσπερ Ἡσίοδος) ἀλλὰ πρῶτον τίθεσθαι τῶν ἀναγκαίων. *Cadmum ferunt ideò Alpha primam litaram poſuiſſe, quod βοῦς, ita Phœnicum lingua dicitur, quem non ſecundum aut tertium, uti Heſiodus, ſed primum inter res neceſſarias locum obtinere putant.* Nam, vt rectè Chaldaicum onomaſticum Maſij docet, vocabulum אלוף *Aluph* non tantùm doctorum, Magiſtrum, ducem, principem, ſed & Bouem ſignificat; à quo Græci deindè primam Alphabeti literam *Alpha* mutuarint. Cùm prætereà Diuinitatem in ſingulis animantibus ſingulares effectus præſtare ex traditione tenerent, tùm in Boue maximè diuina beneficia eluceſcerent, humanæ vitæ ſuſtentandæ per agrorum cultum conceſſa, hinc ſub Bouis forma Deum hominibus comparere, atq; agrorum ritè colendorum rationem docere, aliaque ad vitam ſuſtentandam neceſſaria tradere credebant. Hinc ſummo ſtudio naturales eius affectiones, inclinationeſque obſeruabant, quos nutus & præſtigias Dei vocabant; neque tamen ſingulos Boues promiſcuè hoc honore dignabantur, ſed illos, qui peculiaribus notis, ſignis, colore, prodigijſque veluti latentis Diuinitatis internuncijs inſigniebantur, aſſumebant. Signa verò obſeruabant, omninò viginti nouem; primum, ſi à fulgore afflata vacca bos fuiſſet conceptus. Secundò, ſi laudibus & hymnis puerorum afficeretur. Tertiò, ſi vaticinandi donum ex laudibus præmiſſis ſuccederet in pueris. Quartò, ſi dira & proſpera, cibo ex offerentium manu ſumpto, vel eodem auerſato, portenderet. Quintò, ſi in ſeptem dierum Natalium Apis nemo à crocodilis tangeretur. Sextò, ſi cornibus propè figuram Lunæ cornicularem exprimeret. Septimò, ſi nodum, quem ſcarabæum, ſiuè cantharum dicebant, ſub lingua haberet. Octauò, ſi oculos fulgidos, & rotundos formam radiorum emittentes. Nonò, ſi dextro latere candidum haberet maculam. Decimò, ſi aquilæ figuram in dorſo. Vndecimò, ſi toto corpore niger eſſet. Duodecimò, ſi in fronte maculam haberet figuræ quadratæ. Decimotertiò, ſi duplices in cauda pilos. Decimoquartò, ſi teſtes maximos, turgidos, & genitura plenos. Decimoquintò, ſi crebro verſus ortum vel occaſum ore hian-

Bos inter animantia primum locum cur habuerit?

Bos cur Alpha dictus?

Alpha prima litera Græcorum vndè?

Numen ſub Bouis forma hominibus comparere, & inſtruit.

Signa Bouis diuiniſque honoribus culti, quot & quænam?

hiante moueretur. Decimoſextò, ſi tempus præſagiret. Decimoſeptimò, ſi caudam, totumque corpus pilis in contrariam partem, quam in alijs bobus inclinatis, nactus eſſet. Si denique per reliquum corpus notabili duodecim macularum differentia ſignaretur; per has enim ſtellarum vires denotabant, ſingulaſque vni ex duodecim maioribus mundi Genijs applicabant, adeòque in vniuerſum viginti nouem ſignis vt conſtaret, tot videlicet, quot in Zodiaco conficiendo Luna dies tranſigeret, neceſſe erat. Verùm ne quicquam propriâ authoritate confixiſſe videamur, authoritates ſingulorum jam tempus eſt, vt adducamus.

Plutarchus.

Primò, Plutarchus Oſiridem & Iſidem, quos æternos Deos Ægyptij aiunt eſſe, eoſdemque cum Sole & Luna faciunt, ob beneficium agriculturæ, alterum ſub Tauri, alterum ſub Vaccæ ſpecie, ſub quibus, primis hominibus comparuiſſe credebant, fuiſſe cultos, copioſè deſcribit in libro de Iſide & Oſiride, quem Lector ſæpè ſæpiùs diuerſis huius operis locis allegatum adire poterit.

Aelianus.

Apis, quis fuerit, & cur ſub forma Bouis cultus?

Porrò Bouem varijs ſignis diſtinctum fuiſſe, veluti diuinitatis latentis indicijs, primò Ælianus docet his verbis: *Apis,* inquit, *apud Aegyptios efficaciſſimus Deus creditur ex vacca, quæ fulgure afflata conceperit, naſcitur. Epaphum Græci vocant, atque huius generis antiquam ſtirpem repetentes, Iω Argiuam, Inachi filiam illius matrem fuiſſe teſtantur. Sed hunc ſermonem, vt mendacem Aegyptij reijciunt, temporis longinquitatem teſtem citantes; Epaphum enim multis poſt ſeculis extitiſſe ferunt. Primum verò Apim permultis annorum millibus in homines veniſſe.*

Herodotus & Ariſtagoras.

Inſignes eius notas Herodotus & Ariſtagoras explicant. Quibus tamen Aegyptij non aſſentiuntur, ſed viginti nouem eas huic ſacro Boui aptas & conſentaneas eſſe tradunt. Quænam ſint, tùm quemadmodum per corpus ſparſæ, tùm vt ipſis quaſi floribus inſignitus ſit, aliundè intelligendum. Cuiuſnam autem ex ſideribus naturam vnumquodque inſigne per notas deſignet, Aegyptij ſatis ſuperque declarant. Etenim Nili aſcenſum, vnum inſigne ſignificare aiunt: aliaque inſignia aliarum rerum ſignificationes eſſe haud profectò prophanis, & Diuinæ hiſtoriæ imperitis intellectu facilia.

Et paulò poſt. *Iam verò quas pompas, quæ ſacrificia Aegyptij conficiant, cum nouæ alluuionis aduentum, tum Dei exortum celebrantes, quas etiam ſaltationes tunc peragant, quos conuentus habeant, tum quemadmodum omnes vrbes & viri immortaliter gaudeant, longum eſſet explorare.*

Qualitas bouis colendi.

Is autem, ex cuius armento hæc diuina beſtia exorta fuerit, beatus habetur, ſummamque Aegyptiorum admirationem habet. Is Bos præſenſione valet. Pueri quoque diuino afflatu concitati extra ludentes, atque interſe ad numerum ſaltantes, conſulentibus futura prædicunt. Hæc Aelianus.

Plinius.

Plinius lib.8. cap.46. hiſce aſtipulatur his verbis: *Bos,* inquit, *in Aegypto etiam Numinis vice colitur. Apim vocant, inſigne ei in dextro latere candicans macula cornibus Lunæ creſcere incipientis. Nodus ſub lingua, quem cantharum appellant;*

Maculæ Bouis.

Et paulò poſt; *Sunt delubra ei gemina, quæ thalamos vocant, augurium populorum; alterum intraſſe lætum eſt, in altero dira portendit; reſponſa priuatis dat, è manu conſulentium cibos capiendo. Germanici Cæſaris manum auerſatus eſt, haud multò poſt extincti. Cæterum ſecretus cum ſe proripuit in cætus, incedit ſummoto lictorum, gregeque*

Apis manum Germanici Cæſaris auerſatus, quid portenderit?

que puerorum comitatur carmen honori eius canentium, intelligere videtur & adorari velle. Hi greges repentè lymphati futura præcinunt; auream que pateram argenteamque in loco, qui phiala dicitur mergentes diebus, quos habet natales Apis, ſeptem hi ſunt, mirumque, neminem per eos à crocodilis attingi, octauo, poſt horam diei ſextam, redire belluæ feritatem. Conſentiunt hiſce ea, quæ apud Porphyriũ leguntur, libro de abſtinentia. *Lunæ,* inquit, *præterea taurum dedicarunt Aegyptij, quem Apim nuncupant, nigrum præ cęteris & ſigna Solis, & Lunæ habentem; mutuatur autem ex Sole Luna lumen, Solis ſymbolum eſt coloris nigredo; Nam & Solis ardor nigriora reddit humana corpora, & qui ſub lingua eſt ſcarabæus; Lunæ verò coloris diuiſio.* Quomodò verò tot ac tanta ſigna in boue reperibilia eſſent, pulchrè oſtendit S. Auguſtinus lib. 18. de Ciuit. Dei cap. 5. his verbis: *Ille autem bos, quem mirabili varietate decepta Aegyptus in honorem eius delicijs affluentibus alebat, quoniam eum ſine ſarcophago viuum venerabantur, apis non ſerapis vocabatur, quo Boue mortuo, quoniam quærebatur & reperiebatur vitulus coloris eiuſdem, hoc eſt, albis quibuſdam maculis ſimiliter inſignitus, mirum quiddam & diuinitus procuratum eſſe credebant, non enim magnum erat Dæmonibus, ad eos decipiendos, phantaſiam talis tauri, quem ſola cerneret, oſtentare vaccæ concipienti atque prægnanti, vndè libido matris attraheret, quod in eius fętura iã corporaliter apparebat. ſicuti Iacob de virgis variatis, vt oues & capræ variæ naſcerentur, effecit; quod enim homines coloribus & corporibus veris, hoc Dæmones figuris fictis facilè poſſunt animalibus concipiẽtibus exhibere.* Hucuſque Diuus Auguſtinus. Iam quid Ægyptij per hieroglyphicum Bouem indicârint, aperiamus.

Porphyrius.

S. Auguſtinus.

Quomodo factum ſit vt bos tot notis diſtinguere-tur.

Cùm itaque beneficam diuini Numinis munificentiam atque inacceſſam inuiſibilemque eiuſdem eſſentiam, nulla re corporea denotare datum ſit, per ſenſibilis Dei, ita enim Solem vocitabant, imaginem eandem adũbrarunt; ſicuti & per vaccam ſimilibus maculis inſignitam, lunaris Numinis vim. Cùm præterea varias Solis proprietates in boue per abdita quædam ſigna repererint, hinc bouem veluti viuum ſolaris Numinis receptaculum, in quo per ſigna ſibi appropriata homines doceret, eoſq; in rerũ neceſſariarũ vſu inſtitueret. Certè per ſingula paulò ante enarrata ſigna, nihil aliud niſi diuerſos Solis in terra, hoc eſt, Iſis effectus denotabant. Quid aliud cornua niſi radios Solis? Quid ſub lingua ſcarabæus, niſi Numen ſolare, & vt cum Euſebio loquar, ζῶον τȣ͂ Οσιρίδος ἄγαλμα? quod ſub lingua lateat, quid aliud, niſi quòd dictum Numen varias res humano generi neceſſarias, cum hominibus veluti ſermocinando doceat? Quid aquilæ figura in dorſo (vel vt ego iuxta mentẽ Ægyptiorũ veriùs interpretor, accipitrem expanſis alis dorſum bouis veluti inumbrantẽ) niſi vis illa Numinis vniuerſi penetratiua omnium animalium alitrix? vt poſteà in accipitris hierogrãmate dicetur. Quid nigredo illa albedini permixta, quâ totum bouis corpus variatum eſt, niſi viciſſitudinem dierum & noctium, ſine qua generatio rerum perfici nequit? Quid duplicis in cauda coloris pili, niſi poſteriora Numinis, id eſt, effectus ſenſibiles, quos dictum ſolare Numen mundo exhibet? Quid deni-

Hieroglyphica Bouis eorumque ſignificatio.

Bos diuerſis notis maculatus diuerſos Solis affectus notet.

Oſiridis ſimulacrum.

ſymbolorum bouis interpretatio.

que candidæ illæ maculæ ex nigro coruſcantes, niſi principes ſtellarum in firmamento virtutes? quas Sol, dum duodecim ſenſibilium Deorum habitacula permeat, exerit. Quid præſentiens in boue ratio, niſi manteuticam ſiuè diuinatricem in Sole virtutem, quâ per virtutes Numinis in boue operantes, claré futurarum rerum euentus præſagiebant, ſcil. de futuro Nili aſcenſu, de fertilitate ac ſterilitate anni, atque de ſimilibus accidentibus, & ſignis proſpera vel dira portendentibus, ex qua famoſa illa Ægyptiorum μαντεία ſiuè ſcientia diuinatrix & oniromantia proceſſit. Hinc ſi bos hiante ore Boream læuam mundi partem reſpiceret, dubium rerum euentum interpretabantur. Hinc oblati pabuli benignam ſuſceptionem, veluti beneuoli Numinis fauorem; contrà, eiuſdem recuſationem, irati Numinis ſignum interpretabantur. Hinc pallium Eudoxi Philoſophi, dum linxiſſe bos dicitur, magnum eum futurum Ægyptij rebantur. Quæ Laërtius ſequenti epigrammate oſtendit.

Vnde Aegyptiorum diuinatrix ſciētia.

Pallium Eudoxi Iambes bos quid portenderit.

A boue cornuto propri-m prædicere ſortem,
Eudoxum fama eſt quondam Memphitis in vrbe:
At quia ſermonem vitulo natura negauit,
Nil dixit, ſtolam lingens, quod vellet, agebat.

Laertius.

Hinc iterum ridiculi illi ritus & cerimoniæ, quibus in ſacrificijs boum mythriaciſque ſacris vtebantur, ad irati Numinis placationem inſtitutæ, primum originem inuenerunt. De quibus copiosè tractantem conſule Herodotum in Euterpe. Hinc allegoria illa ſolennis Ægyptiorum de Oſiride in arcam coniecto, quem ab euentu Serapin dixerunt. ⲥⲱⲣⲁⲡⲟⲥ, hoc eſt *Sorapis*. Eſt enim, vt in Dictionario noſtro Copto interpretati ſumus, *Sora*, idem quod arca, *pos* verò idem quod dominus, quaſi diceres, Arcæ Dominus; & S. Auguſtinus pulchrè docet lib. 18. de Ciuit. cap. 5. cuius interpretationem fabulæ, cùm in tertio libro, vti & in Oëdipo fusè dederimus, eò Lectorem remittimus. Quantò autem ſtudio Ægyptij huiuſmodi bouē obſeruârint, pulchrè deſcribit Abenephius his verbis:

Serapis vnde deriuetur.

وقالوا الحكماء مصر ان تحت الصورة الثور كان يكتم الملك الذي هو النفس الدنيا
ويحسبوا ان كل علامة التي كانوا ينظرون في جسده هي علامة الاهوت وحرف لطبيعة

Abenephius de cultu Aegyptiorum.

Dicebant autem Aegyptij quod ſub Boue habitaret Genius, ipſe eſt anima mundi, & omne ſignum, quod obſeruabant in corpore eius, illud putabant ſignum diuinitatis & characterem Naturæ. Et paulò poſt:

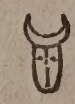
ومن صورة الراس يتعلمون اولا الحرف صورة الصليب ومن حزو اخر بين الحروف اخرا ۞

Et ex figura capitis didicerunt characterem Thau ſiuè Crucis, & ex alijs partibus alios characteres & literas. Hunc autem characterem alium non fuiſſe, quàm anſatam illam crucem inter hieroglyphica celeberrimam, claré patet, cuius & interpretationem in ſequentibus dabimus; hunc veriſimile eſt Ægyptios inueniſſe ex figura capitis bouini: Inter cœtera enim diuini bouis ſigna erat nigra linea per mediam frontem vſque ad os producta, quam cum nigra ocu-

Tau cœteraſque nonnullas literas ex boue didicerunt.

Quomodo Tau exprimeretur in bouis fronte.

oculorum linea tranſuerſim ſecaret, Crucis figuram exprimebat; cornua verò in circulum contorta, anſatam illam Crucem, ſeù Tauticum characterem perfectè exprimebant; atque hoc eſt, quod innuit Abenephius; non inueniebatur autem hîc character, niſi in Apide viginti nouem ſignis conſpicuo, inter quæ dictus character vnicum erat diuinitatis latentis indicium; fronti Numinis impreſſus cernebatur, vt oſtenderetur, omnium characterū myſterioſiſſimum eſſe, & Numine docente, contra omnium malorum ſæuitiem perfectiſſimum eſſe prophylacticum. Verùm de hoc hierogrammate fusè ſuo loco.

His igitur ita ritè expoſitis, iam hieroglyphica, ſecundùm quæ Hieromyſtæ Bouem ſacrum referebant, adducemus; ex hiſce enim omnia hucuſque dicta clariora euadent: duos itaque boues, præ cęteris ſacris animantibus, præcipuo honore venerabantur Ægyptij. Quorum priorem Oſiri ſiuè Solari; alterum Iſi, id eſt, lunari Numini conſecrabant; ita Plutarchus lib. de Oſiride & Iſide. Euſebius lib. 3 cap. 3. Strabo lib. 17. Ammianus Marcellinus lib. 22. de quibus cùm alibi, tùm in 3. libro fusè egerimus, eò Lectorem remittimus, priorem ſignis & ſymbolis varijs præfiguratum, hoc ectypo exhibebant.

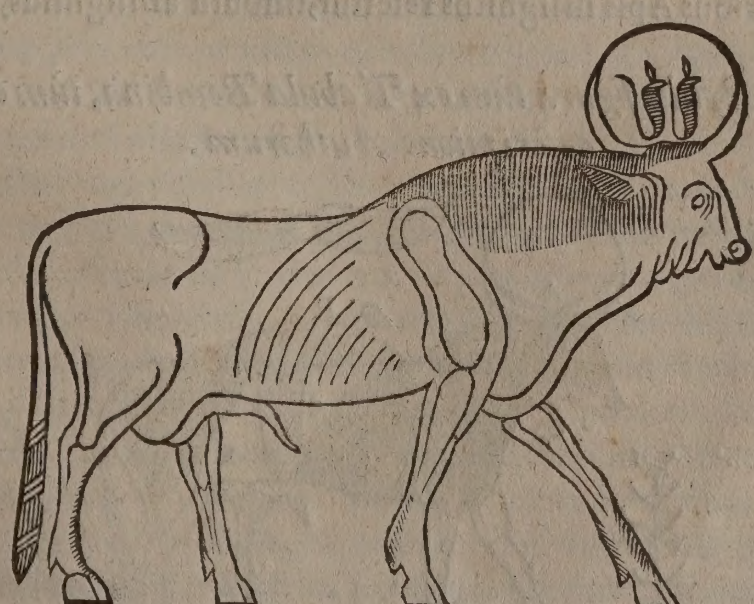
Duo boues colebantur ab Aegyptijs alter Soli, Lunæ alter cõſecratus.

Plutarchus. *Euſebius.* *Strabo.* *Ammianus Marcellinus.*

Figura Apidis iuxta ſigna, quibus Veteres Scriptores eum deſcripſerunt.

VTrumque Tabula Bembina hiſce ſymbolis adornatum exhibet; vbi vides cornibus interſeri duas aſpides circulo incluſas, ad indicandam ignei Numinis vim in Sole & Tellure fuſam, vtriuſque, bos ſymbolum eſt, occultè omnia operarantis Numinis præſentiam indicans, & ideò, & Oſiris dicebatur.

I. Apidis figura ex Tabula Bembina.

Alter

Alter erat Lunæ, ſiuè Iſi conſecratus μελανόλευκος, ſiuè ex nigro & albo figuratus, quibus lucis & tenebrarum in Luna diuerſitas indicabatur. Cornua in circulum coëuntia, in cuius medio flammula erigitur, igneam quãdam vim latentem in Luna, quâ inferiora ſummè fœcũdantur notat; quod aptè ſanè indicăt teſtes collo appenſi, qui ſunt, teſte Plutarcho, teſtes Oſiridis calidi humidi, hoc eſt Lunæ-Solaris naturæ quibus Iſis ſeù Luna, aut terra mirum in modum fęcunda redditur & ferax.

II. Apidis figura Tabulæ Bembinæ.

Tertia figura ſimiliter inuenitur in ſecunda ſuperiori Tabulæ Bembinę ſelide, cuius dorſo Ibis accipitrinis alis inſtructa, bouem veluti fouere nititur, quo vis Lunæ-Solaris terræ per bouem indicatæ fotrix innuitur. Verùm nos hiſce duobus ſpectatis Schematis, tertium, omnibus ſignis & maculis, quibus ab Authoribus Apis inſignitus refertur, imbutũ affingimus, vt ſequitur.

III. Apidis figura tùm ex Tabula Bembina, tùm ex deſcriptione Authorum.

Ex-

Explicatio Bouis.

A, Radius Solis per cornua.
B, Per quadratam maculam annum.
C, Per ſcarabæum ſub lingua ſolaris Numinis benefici vis, qua homines ſalutaria docet.
D, Vis Lunę ſolaris per Ibin accipitris alis transformatam.
E, Per teſtes vis fœcundatiua.
F, Per pilos albos & candidos viciſſitudinem dierum & noctium.
G, Per contrarium pilorum ſitum, contrarium Solis motum; per maculas duodecim candidas ex nigro reluceſcentes, duodecim Numina; quæ totidem ſtellis præſunt.

Totus verò Bos Tellurem denotat, in quam Sol vim ſuam exerit.

Atque hiſce ijſdem ferè ſymbolis eum in tabula Bembina deſcriptum reperies. Cuius interpretationem alijs locis reſeruamus. Quæ omnia conſentiunt, quæ de hoc Boue Græci fingunt, omnia ab Ægyptijs mutuati; fabulam vide apud Ouidium fusè deſcriptam; filiam Archiuorum Regis Iunonē, Iuppiter, ob formæ elegantium deperiens ab Inacho fluuio redeuntē detinuit oppreſſitque. Iuno verò Mariti Zelotypia agitata, cùm tenebras ex alto videret, in terras deſcendit, tenebraſque ſoluit. Quod Iuppiter ſentiēs, ne crimen pateret, puellam in Vaccam tranſmutatam Iunoni conceſſit; hæc Argo centoculo cuſtodiendam tradidit; quem Mercurius à Ioue miſſus ſopitum interfecit. Iuno dolens, Vaccæ œſtrum immiſit, quo agitata per multa loca, tandem in Aegyptum venit, ibidem priſtinæ formæ reſtituta, ab Aegyptijs Iſis dicta, Oſiridi Regi nupſit, diuinos honores conſecuta. Hac fabuloſa narratione, ſiuè Aegyptios, ſiuè Gręcos ad naturam rerum reſpexiſſe, ita oſtendo. Ex Plutarcho alijſque citatis Authoribus patet, Io ſiuè Iſin Archi vel Neptuni vel Inachi fluuij filiam, modò Lunam, modò Terram ſignificaſſe; Terra enim procul exiſtentibus videtur paulatim ex vndis oriri. Hanc Iuppiter compreſſit in nebula, ſcilicet Sol æthereus vapores trahens & generans, Ionem in Vaccam animal fertilitatis terræ ſtudioſum mutauit; cuius omnis induſtria ſit in colendis agris, ob vbertatem ipſius terræ; Iunoni verò mitiori videlicet calori aëris Iuppiter vaccam conceſſit, cùm neque ob nimium calorem, neque ob frigus intenſum terra fiat ferax. Iuno Argo cuſtodiendam tradidit vaccam. Quid aliud Argus centoculus niſi cœlum ſtellatum, quod influxu ſuo terram fouens, fertilitatem vnicè promouet; quarum quidem ſtellarum ſiuè oculorum altera pars dormit; altera vigilat. Vigilat inferius hemiſpherium ſtellis coruſcantibus veluti oculis apertis fulgidū, ſuperius dormit, ſtellis ſplendore Solis obfuſcatis tectiſque; At cur Iuppiter Argum occidere Mercurio imperauit? quia videlicet ratio plurimùm poteſt in Agricultura; hæc enim vacca, cęſo Argo dicitur liberata fuiſſe, totumque terrarū orbem peragraſſe, & omnia tranaſſe maria, quia prudentia & induſtria Agricolarum videtur aëris etiam bonitatem aut for-

Fabula Iunonis in vaccā transformati expoſitio phyſica.

tuna

Agriculturæ origo. tuna malitiam ſuperare, cum tellus colonorum induſtria maximè fiat fertilis. Hæc ipſa ratio agriculturæ in omnes terras delata,peruenit tandem in Ægyptum, quæ tellus, cùm ob ſuam feracitatem, bonitatemque maximè patefaciat vim naturæ, & abundantiam, dicta eſt Vacca priorem formam ibi recuperauit. Ad Lunam verò ſic transferebant hanc fabulam; vt Iſis Neptuni filia idem dicant ac Lunam nocturni luminis humiditate omnia madefacientem; quæ à Ioue comprimitur in nebula, quod in coniunctione Solis, & Lunæ plerumque nebulæ, nubeſque generentur; mox in Vaccam mutatur Io, cùm ſemper ferè tertio die à coniunctione Luna exit cornuta, Vaccæque cornua imitatur; nam niſi ante diem quartum ſe è nubibus euolutam liberiorem aëri ſtiterit, pluuias in totum menſem portendere dicebatur. Hanc è nubibus poſt coniunctionem egreſſam excipit Iuno, Argoque ſeruandam tradit, quia illa cæteris omnibus ſtellis inferior eſt, à quibus deſpicitur. Occiditur Argos Iouis iuſſu, & Vacca ab Argo liberatur, quia Sole lumen,& vires Lunæ impartiente, illa omnium ſtellarum vires ſuperat influxibus, quos in hominum corporibus, dùm creſcit, exerit; hæc orbem terrarum peragrat, modò in Scythiam Borealem Regionem, modò in Ægyptum Auſtralem regionem remeat, ad demonſtrandum Lunæ inter tropicos menſtruum motum; Verùm cùm hæc fuſiùs in tertij libri Myſtagogico interpretati ſimus, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, ijs diutiùs inhærere.

Ad Lunam fabulam (margin note beside "patefaciat")

Porrò ſub eadem Analogia ad mores transferri poteſt dicta fabula. Diuinitatis verò arcana ſub hoc hieroglyphico latentia ita exponunt: Per Bouem, denotabant corpus terrenum & materiale; per cornua in circulum effigiata, inter quæ medius aſpis caput efferret, vti in tabula Bembina apparet, denotabant æternam & reconditam diuinitatem radiorum ſuorum virtute & efficacia omnia permeantem; per Tauticum characterem Mercurialis frõtis ſignaculũ, rectæ rationis dictamen homini impreſſum, quo ſe contra omnes malorum muniret incurſus, abdito Numine varia eidem ad humanæ vitæ vſum neceſſaria conferente adiumenta; per accipitris verò figuram dorſo oppanſam, impetum diuinæ mentis omnia perluſtrantis, prouidentiſque de omnibus præſentiam, & protectionem, alarum expanſione denotatam; per ſcarabæum ſub lingua latentem, Solaris Numinis, quas in hominum emolumentum in terreno mundo molitur, operationes, ſermone quodam occulto rebus naturæ impreſſo, per linguam, ſub qua ſcarabæus latet, notatas. Per nigrum & album diuinitatis in rebus præſentiam partim obſcuram, partim in effectibus manifeſtam, veluti qui ſunt poſteriora Dei, & per caudam bouis λεδκομέλανον, hoc eſt, nigris, candidiſque pilis diſtinctam, pulchrè deſignantur; per candidas verò maculas duodecim, præcipuos ſupremi Numinis radios, qui ſunt veluti diuinitatis internuncij, quos Genios dicebant, per totam terreni mundi maſſam diſperſos, ad eam influxibus ſuis perpetuò irrorandam, fouendam, conſeruandamque ſignabant,

Ethica expoſitio fabulæ. (margin note beside "vinitatis")

Expoſitio macularum Apidis. (margin note beside "virtute")

bant. Imò non tantùm hunc idealem diuinitatis conceptum ſub boue ſacro fingebant, ſed & per modum formulæ precatoriæ eundem juxta ſignorum analogiam inſtitutæ, ad Numen illud, quà verbis, quà ſacrificijs analogis attrahendum ſollicitabant, quas formulas, veteres hymnos dicebant tantæ efficaciæ, vt horum ſolummodò prolatione quidlibet ſe impetrare, Numenq; præſens ſibi, & familiare magicâ huiuſmodi incitatione ſe reddere poſſe crederent. Hymnos ex huiuſmodi hieroglyphicis compoſitos alibi proferemus. Et quamuis veteres philoſophi rectè de diuina eſſentia ſentientes, nihil illi rerum materialium attribui poſſe judicarent, ſymbolis tamen huiuſmodi ſenſibilibus vſi ſunt, vt Dei virtutes & ſacramēta in effectibus eluceſcentia, per ſenſibilia ſigna exhiberent: vt proindè illud Zoroaſtri oraculum huc reſpicere videatur, vt eſt apud Pſellum & Phlegontem:
Μὴ φύσεως καλέσῃς αὐτόπτον ἄγαλμα τὸ ϐ τῆς φύσεως μ' ερφωμα, ὲκ ὄϛι παντάπασι νοητὸν, Oraculum Zoroaſtris.
id eſt, *Ne vocaueris naturæ imaginem, id eſt, ne quæſiueris intueri imaginem naturæ, nam naturæ forma nõ eſt vndiquaq; cognoſcibilis*, vti Phlegõ explicat, ſed quod ſub conſpectum humanum ſitum non ſit; nam quæ ſacris operantibus vſitantur, vt ignis, fulmina, aut ſi quid aliud eſt huiuſmodi generis, ea tutò credideris nuda tantùm ſymbola eſſe, non Dei naturam. Poſteri verò cùm intellectu ad arduam diuinitatis deſcriptionem pertingere non poſſent, ad ſenſibilia deuoluti, in manifeſtam idololatriam delapſi ſunt; hinc celebris illa apud Aegyptios βουλατρεία, ſiuè bouini cultus inſania tanta breui tempore incrementa cœpit, vt intra Ægypti terminos contineri neſcia, primò Hebræorum mentes in deſerto, deindè ſucceſſu temporis Palæſtinam, menteſque Regum Iſraël, Græciam quoque & occiduam Orbis partem Romam, & deindè totum mundum inuaſerit, ita vt in hunc vſque diem bouini, ſeù vaccini cultus ſtultitia, in India penè vniuerſa durare comperiatur. Quòd cùm fuſiſſimè in Oedipo demonſtratum ſit, eo Lectorem remittimus. Vndè Idolatria Bouis, & quomodo propagata?

Solebant præterea Aegyptij per nudam bouis figuram ſignificare maſculum animum, prudentem & moderatum. Ita Horus lib. 1. hieroglyphico 46. Ανδρεῖον τὸ μετὰ σωφροσύνης δηλοῦντες, ταῦρον ὑγιᾶ φύσιν ἔχοντα ζωογραφοῦσι. *Fortitudinem cum temperantia coniunctam innuentes, Taurum integra corporis conſtitutione præditum pingunt*. Et paulò poſt: Ἀλλὰ καὶ σώφρων ἐϛὶ, διὰ τὸ μηδέποτε τοῦ θήλεος ἐπιβαίνειν τὴν σύλληψιν. *Quin & temperans eſt, quippè cùm nunquam poſt conceptum vaccam ineat*. Quin & per diuerſa membra bouis, peculiares vires indicabant; per caput quidem, deſcenſum Solaris Numinis in terram virtute corroboratiua illam conſolidātis: per pedes verò, motum Solaris Numinis per vniuerſas terræ partes. Ita Abenephi: Alia Bouis ſignificatio. Membra Bouis ſingula, quid notarēt

وبر اس الثور كان يدلون النزوله الملك الشمس وبر حله الهيوجه بكل جزو الارض

Et fuerunt ſignificantes per caput defluxum Genij Solaris ſuper terram; per pedes motum & agitationem per vniuerſas terræ partes. Effectum verò ſiuè opus præſtitum denotantes, teſte Horo, Βοὸς ἄῤῥενος κέρας γραφόμενον, ἔργον σημαίνουσι lib. 2. hieroglyphico 17. Addit præterea Abenephi, eos per Bouem arcanè ſignificaſſe progeniem Regiam.

Per Bouinam figuram deſignabant quoque بصورة الثور كان يدلون النسل الملوكي *progeniem regiam*: Quod quomodò intelligendum, reſtat explicandum, vt ſapientum in condendis hierogrammatis ſolertia appareat. Obſeruabant igitur Ægyptij neſcio, quam occultam apes inter & boues ſympathiam, apeſque non aliundè, quàm ex bobus, originem habere notabant, quod & Archelaus in epigrammate pulchrè hiſce verbis indicat, Βοὸς φθιμένης πεποιημένα τέκνα, id eſt, *Bouis putrefacti ſobolem eſſe apes*. Teſte quoque Varrone, Plinio, Virgilio non ex fimo tantum bouino, ſed & tabido eius corpore apes enaſci conſtat; aiuntque in Ægypto loca quædam eſſe, vbi ſi defodiatur taurus, ita vt cornua tantùm ſupra terrã emineant, eaque deinde ſerrâ amputentur, apes euolent; putredine enim taurum in illud animalculum immutari; hinc βουπαιδὲς βουγενεῖς à Græcis dicuntur, quin & Phyletas apud Antigonum apes vocat Taurigenas.

Apes ex Boue naſcuntur

Taurigenas ſic fatus apes longinquus adiſti.

Ouidius quoque eleganter ſanè harum Geneſin deſcribit hiſce verbis; Metam. 15.

Nonne vides, quæcunque morà fluidoque calore
Corpora tabuerint, in parua animalia verti?
I quoque delectos mactatos obrue tauros
(Cognita res viſu) de putri viſcere paſſim
Florilegæ naſcuntur apes, quæ more parentum
Rura colunt, operique fauent, in ſpemque laborant.

Vt boues apes, ita apes bouinum quid generãt

Addit Abenephius non tantùm inſignem ſympathiam inter bouem & apem eſſe, ſed adeò, quemadmodum boues ex ſe generant apes; ita apes bouinum quid parturire, quod tùm primùm intellexi, cùm in admirabilem illam hiſtoriã de apibus incidi Bernardini Gomeſij, cuius verba hîc apponam. *Dùm*, inquit, *Sagunti animi recreandi gratia apud aluearia verſerer, ac ſummoperè mirarer inter ſingularia opera in primis fucorũ obſequium, atque benignitatem, tùm in ipſis incluſum apum ſeminarium, quod vnum me quidem in magnam admirationem induxit; Referam enim rem nouam, inauditam, neque viſam hactenus, neque ab vllo ſcriptore, quod ſciam, memoriæ proditam; Nam cùm interim captus à me fucus digitis atque vngue medius premeretur, ſi fortè vice aculei aliquid emitteret, ecce ruptis viſceribus, atque poſterioris partis pellicula, album ceũ croceum caput Bouis, expanſis & tortuoſis cornibus, roſtroque adunco affabrè formatum repentè emerſit; quam rem ſummè, qui aderant admirantes, atq; idcircò ipſis denuò id experiri flagitantibus, alijs ſubindè quinq; fucis à me preſſis, totidem ſimul boum capita eruperunt, naturà quidem, cui meritò ſumma ineſt cura, apum in hoc portento ſeminalem eorum rationem, atque quandam cum bobus amicitiam exercente.* Hæc Bernardinus Gomeſius. Certè hæc dum legiſſem, extimulante me curioſiſſimi experimenti deſiderio, periculum feci & ego in fucis, & quod primò ceu paradoxum mirabar, tandem certiſſimum eſſe cognoui, comperi enim neſcio quid bouinum intra viſcera generare fucum; quod omnes naturalium rerũ

Hiſtoria rara

iuue-

inueſtigatores notari velim; quod cum primos Ægyptiorum ſapientes nequaquam latuerit, hinc pulchrè ſanè & ingenioſè, Abenephio teſte, bouem ponentes Regiam progeniem indigitarunt. Quæ ſuo veluti calculo approbat Horus lib. 1. cap. 62. λαὸν πρὸς βασιλέα πειθήνιον δηλοῦντες μέλισσαν ζωογραφοῦσι, καὶ γὰρ μόνον τῶν ἄλλων ζώων, βασιλέα ἔχει, ᾧ τὸ λοιπὸν τῶν μελισσῶν πλῆθος ἕπεται, καθὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι πείθονται βασιλεῖ. αἰνίττονται δὲ καὶ ἐκ τῆς τοῦ μέλιτος ἐκ τῆς τοῦ κέντρου τοῦ ζώου δυνάμεως χρηστὸν, ἅμα καὶ εὔτονον εἶναι πρὸς τὰς πράξεις καὶ διοίκησιν. *Populum principum iuſsis obſequentem innuentes, apem pingunt, habent enim ſolæ hæ ex omni genere animantium Regem, quem reliqua multitudo apum ſequatur, cuius non ſecus ac vulgus Regi obtemperet. Innuunt autem obſcurè, tùm ex mellis inſigni vtilitate, tùm ex vi, quam in aculeo habet, vtilem ſimul ac potentem eſſe ad res gerendas Regem.* Pulchrè igitur bos, intra cuius cornua apis pingatur, regiam deſignat progeniem; hinc arbitror prodiſſe illud hieroglyphicum, quo Iſin regia familia fuiſſe denotant, per cornua bouina inter quæ modò ſcarabæus modo apis, modò Phallus; modò ſtella aut ſimile poni ex Bembina tabula diſcimus, quæ ſuo loco exactè demonſtrabuntur.

Horapollo.

Inter bouina cornua Iſidis ſymbola quæ

Patet itaque, magno ſemper in honore bouillum pecus fuiſſe propter vtilitatem & commoda humano generi ex eo prouenientia; vulgare fuit etiam bos ſymbolum non agriculturæ tantùm, vel eorum quæ ex eadem feliciter prouenirent, vt eſt frugum & fœtuum copia; verùm etiam ipſius magnæ matris terrę rerum animatarum nutricis, cuius culturam beatam, atque propitiam à boue βέβαιον Græci vocant, eandemque bouis opimi figurâ notare ſolent, cuius cauda non in crines, ſed in ſpicas abibat. Tale refert ſimulacrum illud, quod paſſim Romæ obuiũ, Tauri figura, cui Sol Mithras inuictus Perſarum Deus (ita illic appellabatur Dionyſius) inſidens proſtrati dorſo, pectus pugione transfodit. Quo per anagogen indicare videntur, Solem cùm in Tauri ſignum Aprili menſe ſcandit, terram tumentem aperire, eiuſque genitalia ſemina caloris ſui radijs producere in propatulum, ad rerum animatarum omnium procreationem ac nutrimentum. Qui rurſus cùm in Scorpionem Octobri menſe declinans tranſijt, eadem ſemina viribus amiſſis in terræ penetralia denuò frigus recondit. Quod Scorpius Tauri teſticulos circumplexus demonſtrat. Iam animalia duo Serpens ſcilicet & Canis, quæ ſanguinis guttas ex Tauri vulnere defluentes lambunt; tàm aquatilia quàm terreſtria animantia terrigenis alimentis vitam ſuſtentare deſignant; pulchrè itaque Ægyptios ſecuti, atque inſigni ſuâ hieroglyphicâ anagoge Perſæ deſignabant Solis in terra operantis virtutem & efficaciam: adeoque apud omnes deindè nationes bos terræ fertilis & agriculturæ, quæ duo vitam promouẽt, & ſuſtentant, in ſymbolum fuit aſſumptum; nec magis proprium vel aptius paradigma, hic accommodari poterat; cùm bos, vt paulò ante oſtenſum fuit, extinctus corpore viuo, non ſolùm nutriat, ſed & morte ſua vitarum multa millia generet; vti elegáter Ouidius primo ex Protei oraculo canit:

Bos agriculturæ ſymbolum.

Interpretatio ſchematiſmi phyſica.

Bouis vtilitas

Obrue mactati corpus tellure iuuenci
Quod ſatis à nobis, obrutus ille dabit.
Iuſſa facit paſtor, feruent examina, putri
De boue mille animas, vna necata dedit.

Et Virgil. Georg. lib. 4.

Aſpiciunt liquefacta boum per viſcera toto
Stridere apes vtero, & ruptis efferuere coſtis.

Explicatio figuræ præcedentis.

K, Mythras Sol.
A, Terra.
M, Vis penetrans eliciensſque genitalem humorem.
O, Terreſtrium animalium nutrimentum.
R, Vis genitalis abſcondita.
S, Sole in Scorpione conſtituto; vis genitalis frigore cõprimitur.
Q, Vis confortatiua Solis.
Z, Y, X, Sole in Tauro conſtituto, igneus calor inualeſcit ad procreationem vegetabilium.
T, V, W, Sole in Scorpione exiſtẽte igneus calor minuitur, vnde omnia ad corruptionẽ vergunt.

Hinc

Hinc veteres Romani ab Ægyptijs docti, bouem ſenili humanâ facie decorum, cornibus pandis & curtis, vultu inſuper Iouium quid præſeferente, ſuis in numiſmatis ſignabant, quo innuere volebant, laudatū Ciuitatis ac Reipubl. ſuæ ſtatū, cuius caput ceu conſiliū quoddā eſſet & Senatus rationis, iuſtitiæ jugum detrectare nō ſolere; ita corpus verò reliquū, vel populum ad opera validū, non ſibi magis quàm Reipublicę laborare, pacis atque agriculturæ addictum. Adiecêre Veteres plerumque pererga quædam ad idem argumentum pertinentia; vt in numiſmate Cellenorum VVinandi Pighij videre eſt, in quo ſupra bouem cythara ponitur, æquitatem legum, & ordinum concordiam deſignans. E latere verò Apollinis intonſi caput extat, capillis ſub laurea in collum decorè defluentibus; qualem Orpheus Ἀκερσεκόμην. Pindarus, ἀκερσεκόμην καὶ χαίτιον appellant, quaſi ſine tonſura iubatum; quibus Epithetis Poëtarum antiſtites illi quam elegantiſſimè Solis jubar, ac radios, elementa temperantes, terræque fructus quoſcunque vitali fomite promouentes deſcripſêre; nec non agitationem, & motum igneum diuini luminis, animos humanos illuminantem, & ad rationis opera propellentem intelligere voluerunt; Apollinem, ſiuè Φοῖβον indigitantes, qui ſic dicebatur, παρὰ τὸ φῶς καὶ βίος, quod lumen animis, vitam animatis omnibus largiri videatur, vndè & in hymnis ſacris βιοδότης dicebatur. Vndè & paſtor Nomius, apud Virgilium dictus, boues paſcere fingitur, dùm cytharam ſuam pulſando, Muſarum choreas ducit, numeroſoque cœlorum harmoniá motu temperat, elementaque ad generationem adaptat.

Bos humana facie quid?

Politica expoſitio ſymbolorum Bouis.

Phœbi etymon.

Atque ex his omnibus luculenter apparet, quanto ſtudio veteres Bouem coluerint, & quam ingenioſis hieroglyphicis adornârint. Quæ cùm ita ſint, nihil aliud reſtat, niſi vt ad aliorum animalium ſacrorum hierogrammata calamum conuertamus.

HIEROGRAMMATISMVS II.

De Arietis, eiuſque hieroglyphica ſignificatione.

Ægyptij diuinitatem per omnia diffuſam à proauis traditam, vti ſingulas eius in inferiori mundo virtutes per diuerſa Numina ſeù Genios referebant, ita diuerſa quoque eiuſdem miniſteria, quibus in mundi bonum allaborabat, diuerſis allegoricis inuolucris adornabant.

Atque hoſce veluti aſſeſſores quoſdam, rerumque in mundi bonum conſtitutarum executores ſupremi Numinis effingebant; Hos mūdi ſemitas, & occulta penetralia ſubeūtes, diuerſis effectibus omnia in eiuſdē mundi vrgebant conſeruationem; atque vt hominibus conſtaret, quinam eſſent, ſingulos id ſibi aſſumere animal, virtutibus & operationibus eorum appropriatum credebant, vt ſic humanum genus per occultos diuinitatis in animalibus latentis characteres inſtruerent, informarentque. Nam vt rectè

Pſellus in Zoroaſtris oracula. Zoroaſter apud Pſellum in oraculis, Σύμβολα πατρικὸς νόος ἔσπειρε ψυχαῖς, *ſigna inſeuit animabus mens paterna*, id eſt ſigna ac notas ſuipſius proprietatis inſeuit; καὶ γὰρ τῶν πατρικῶν σπερμάτων οὐχ αἱ ψυχαὶ μόναι, ἀλλὰ καὶ αἱ ὑπερκείμεναι πᾶσαι τάξεις ἐβλάστησαν, καὶ ἄλλα μὲν τὰ ἐν ταύταις ταῖς ἀσωμάτοις ὑπάρξεσι συνθήματα ἀσωμάτως ὄντα καὶ ἑνιαδῆς, ἀλλὰ δὲ ἐν τοῖς κόσμοις συνθήματα καὶ σύμβολα εἰσὶν, ἃ ἄρρητοι τῆ θεῦ ἰδιότητες. *Nã nõ animæ tantum è paterno ſemine productæ ſunt, ſed omnes etiam ordines ſuperiores indè originem ſuam habuere, ſed in ſubſtantijs incorporeis alia ſigna ſunt, incorporea videlicet & indiuidua, alia item in mundis reliquis (ſenſibilibus) ſigna ſunt & ſymbola inenarrabilium Dei virtutum & proprietatum*. Quod arcanum cum Aegyptios

Quid per Arietem netarẽt Aegyptij. non lateret, hinc arietem pingentes, occultè illud Numen adumbrabant, quod caloris humidi in terreno mundo rationem exprimebat. Eſt enim Aries animal calidum & humidum; calidum autem & humidum omnis generationis primordia ſunt; ita Abenephi:

فلما ير يدون يدلون الحر بعالم كانوا يصوروا الحمل

Indicantes caloris vim in mundo, Arietem pingebant. Ratio hiſtorica ita ſe habet; cum Numina Aegypti ſæuitiem Typhonis fugerent, fertur Deos in Aegyptum fugientes ibidem ſub varijs animalium figuris ſeſe abſcondidiſſe, vti fusè alibi ex Diodoro, Herodoto, Euſebio oſtendimus. Et Ouidius factum appoſitè deſcribit.

Emiſſumque ima de ſede Typhoeã terra
Ouidius Met. *Cœlitibus feciſſe malum, cũctoſque dediſſe*
Terga fugæ, donec feſſos Aegyptia tellus
Ceperit, & ſeptem diſcretus in oſtia Nilus;
Huc quoque terrigenam veniſſe Typhoea narrat,
Et ſe mentitis ſuperos cœlaſſe figuris
Duxque gregis, dixit, fit Iuppiter; vndè recuruis
Nunc quoque formatus Lybis eſt, cum cornibus Ammon.

Numen Amũ ſub forma Arietis. Hinc Aegyptij exiſtimant, illud Numen, quod ipſi *Amun* dicunt, ſub Arietis comparuiſſe forma, vt per naturam & proprietatem Arietis, cuiuſnã ipſum naturæ eſſet, & quænam in mundi adminiſtratione eius eſſent officia & miniſteria, oſtenderet; de quo Numine varij inter ipſos Aegyptios circũferuntur ſermones. Hecateus, ait ἀμοῦν in lingua Aegyptia ſignificare:

Hecateus. Quid ſignificat Amun. *vocem inuocantium Deum*, eaque vti ſolitos fuiſſe Aegyptios, eum præcipuè

Phetus. incognitum arcanumque dicebant; ad quod alludens Pheſtus, hâc precatoriâ ad Ammonem formulâ: ζαὶς λιβύης Ἄμμον κερατῆφορε κλυθὶ μάντι. *O Lybiæ vates exaudi corniger Ammon*.

Iamblichus verò dicit, id ſignificare vim quandam Numinis, arcanas

Quid Iamblicho Amun. latentium rationum vires in lucem agentem; cui aſtipulatur Manethon; ſiquidem huic Numini conceſſum eſſe aiebant, arcanas abditaſque rationũ, ſiuè illæ in mundo ſenſibili, ſiuè inſenſibili lateant, vires educere; Hinc illi

Aries cur primum locum in Zodiaco. Arieti primam inter dodecamorias manſiones partem & menſem Pharmuti (cuius principium vigeſimo ſeptimo diei Martij reſpondebat) dicabant.

Nam

Nam hoc menſe φαρμοῦθι *Amun*, id eſt, *Sol*, latentes ſeminalium rerum vires Pherecides.
calore ſuo humido potiſſimùm mouet, promouet, & tandem per fœcunda germina in lucem producit; vnde teſte Pherecide, hoc menſe Pharmuthi caput Arietis circumferre ſolebant Sacerdotes varijs redimiti coronis, thyrſis, frondibuſque inſtructi, ijs quidem, quo Dei benignitate fruebantur, emolumentum, hiſce ceù per terreni mundi ſobolem, Numinis dominium demonſtrantes; inconditis verò vocibus Deum inuocantes; ἐπ' ὀνόματος Ἄμμα, ad quod Hecatęus, vt paulò antè dictum eſt, alludere videtur. Hinc factum, vt Aries primo, inter duodecim Deos in Zodiaco, loco conſtitueretur, eò Aries viuum Ammon habitaculum.
quòd Arietem viuum *Amun* habitaculum dicerent, cuius beneficio primæ agitarentur in terreſtris mundi penetralibus σποιχώσης & ad ſumma humano generi commoda diſponerentur.

Certè hunc *Amun* Græcos ab Ægyptijs mutuatos, inter ſuos recepiſſe, Græcorum Hammon ab Aegyptijs tranſumptus
Iouemque appellaſſe Hammonium, luculenter patet; nam & eundem Solē dicebant eſſe feruidum, vndè & arietinis cornibus eundem non ſecùs ac Ægyptij referebant; primum autem hunc Deum Libero Africam cum exercitu expugnanti comparuiſſe aiunt in loco propter arenæ multitudinem à poſteris deinceps Ἀμμώδης *Ammòdes* dicto: cûm enim præter maximam rerū penuriam in ſolitudine ingenti æſtu torquerentur. Arietem neſcijs viarum Origo oraculi Hammonij
comparuiſſe, quem cùm ſecuti, ad eum vſque locum, qui deindè Iouis Ammonij templo & oraculo celebris euaſit, perueniſſent, poſt inuentam aquæ copiam, Arietem ex omnium oculis euanuiſſe referunt; atque ex hoc euē- Cur Aries inter ſidera relatus.
tu motos poſteros, *Amun*, ſeù erectum Iouis Ammonij ſimulachrum arietinis cornibus finxiſſe, Arietem inter ſidera figuraſſe; ita, vt cùm Sol in eius fuerit ſigno, omnia naſcentia recrearentur, cuiuſmodi verno tempore contingit, hac re maximè, quòd illius fuga, Liber ſuum recreârit exercitum. Prætereà duodecim ſignorum principem voluit eſſe Arietem, quod ille optimum ſeſe præſtitiſſet exercitui ductorem. Certè tanto honore nullo non tempore Ouillum pecus Ægyptij coluerunt, vt arietem, âut ouem occidiſſe Origo cultus ouini.
nefas ſummumq; ſcelus crederent, Moyſen quoq; vt legibus Ægyptiorum impijs contraueniret, ſtudio agnum paſchalem occidi, & manducari præcepiſſe, vt Hebræos contrario ritu ab inſana hac ſuperſtitione liberaret, ita Rambam par. 3. cap. 46. More nebuchim. Verba eius adduco:

ואמרה כת׳בת התורה כפי מה שפי׳רש אונקלוס שהמצריים
היו עובדים מזל טלה מפני זה היו אוסרים לשחוט הצאן והיו
מואסים רועי צאן אמר הנה נזבח את תועבת מצרים

Dico autem, quòd lex docuit nos, ſecundùm quòd explicauit Ὄγκαλος, *eò quòd Aegyptij* Rambam.
colerent ſidus, vel ſignum Arietis, ac propterea non tantùm prohibitum fuiſſe inter illos mactare oues, ſed & in ſummo contemptu & abominatione fuiſſe paſtores ouium; Hinc dicit Moſes: Ecce ſacrificabimus abominationem Aegypti. Rabbi Chya libro R. Chya lib. Zohar.
Zohar colum. 466. conſiderat, quòd vox *abominationis*, quæ Dijs Aegyptijs tribuitur, illa tribuatur paſtoribus quoque ouium, quaſi Dijs alijs. Vndè

dè Geneſi 16. כי תועבה מצרים כל רועי צאן *Quoniam Aegyptij abominati ſunt omnes paſtores ouium*. Rabbi Iudah in Zohar, columna 469. חמצריים היו עובדים מול טלה בעל אש *Aegyptij adorabant ſignum arietis igne armatum*. Quem Rabbi Leui Hardarſan quoque in Exod. citat, vt ex illo Maſius ad 5. caput Ioſue, Deum illum igne armatum credebant, quod ſe laceſſitus vlciſceretur; eſt enim aries animal pugnax, hinc, teſte Porphyrio, de abſtinentia animalium, ait Aegyptios nunquam laneis veſtibus, ſed lineis in ſacrificijs vſos; putabant enim *Ammun* Deum ſe vindicare, ob aſſumptum induuium eorum, quorum ille præſes eſſet, & ob cruorem effuſum, in quo anima latebat animalis, & neſcio quid diuinitatis. Cùmque menſis ille potiſſimum Arieti dicatus eſſet, quo Iudæi ex Aegypto receſſerent, ideò refert Rabbi Moſes Gerundenſis, mactari juſſum à Deo paſchalem Arietem, vt de Aegyptijs focis ſeſe amouerent Hebræi in Paleſtinā commigraturi, ne felicitas illa diſceſſionis aſtro illi attribueretur, quod illo tempore in cœlo principatum obtinebat, imò iniuria potiùs afficerent id aſtrum, tot laniatis arietibus eiuſdem cum eo formæ conſortibus.

Ammū Deus igne armatus

Porphirius de abſtinentia.

Cur Ægyptij à veſtibus laneis abſtinuerint.

R. Moſes Gerundenſis.

Patet igitur ratio, cur Ægyptij tanto honore Arietem affecerint, quibus quidem tanquam fundamento præmiſſis, iam videamus, quomodò eundē ſacris ſculpturis expreſſerint Ægyptij, & quid per illum ſignificauerint.

Quomodo Ammun hieroglyphicè exhibuerint Aegyptij.

Sciendum igitur; Hieromantas ſubindè aſſumpſiſſe huius animantis figuram vel integram, & naturali forma ſubſiſtentem, vel integram cum duobus Arietinis capitibus, vti in tabula Bembina videre eſt, vel ſolum caput huius animalis, binis flammis ex capite erumpentibus coruſcum, vti in noſtro Obeliſco; vel etiam humanum truncum capite arietino transformabant, vti in varijs hieroglyphicis fragmentis patet. Per integram figuram ſignabant, virtutem *Ammun* per terreni mundi penetralia diffuſam; ita Abenephi: المصريون الذين يريدون ان يعبروا القوه الاهم امون الذي هو مقدم
الدنيا يصوروا الصوره الحمــــل ☼
Ideò volentes indicare virtutem Ammun Dei eorum præſidis mundi, Arietis pingebant figuram. Quid verò per Arietem δικέφαλον binis capitibus conſpicuum hieroglyphicè indicauerint, dicetur Deo dante in explicatione Tabulæ Bembinæ; porrò per caput ſolum, vitalium partium principem denotabant *Ammun*, prouidentiam Numinis ſcil. in bonum mundi laborantis, humanumque genus inſtituentis in ijs inueſtigandis rebus, quæ vitæ ſuſtentandæ neceſſariæ forent, vt in ſequentibus varijs authoritatibus comprobabimus; per flammam enim in cornua quaſi bifurcatam capiti arietino impoſitam, diffuſionis virtutis igneæ caloriſque in terra latentis effectum; per caput etiam principium animalis, principium inſtaurationis rerum, quæ fieri, Sole Arietem ingrediente, ſolerent; per animal verò calidū & humidum, generationis rerum promotionem innuebāt, vt dictum eſt. Hinc inter Hieroglyphica ſubindè caput humanum κειόμορφον, id eſt arietinis cōſpicuum cornibus inuenitur, cuius capiti caniſtrum impoſitum eſt, ad denotan-

Variæ figuræ Ammun, earumque ſignificata.

notan-

notandos huius Dei beneficio, felices ex vberi genitura prouentus, vt poſteà declarabitur. Neque ſolummodò dictis cum hieroglyphicis Ægyptij exprimebant, ſed & Nomen ipſum *Amun*, quo ipſum inuocabant, ex myſtica literarum ſtructura, dum conſtat, magnam vim obtinere credebant ad Numen propitiandum.

Schema hieroglyphicum.
Ex Muſæo M. Mileſii Iuris Conſ. Rom.

Amun laten — tium rationum
arcanas vires — in lucem agens
Agatho — dæmon
Elementi — humidi
& caloris mũ — dani, quo gene-
rationes rerum — in mundo per a-
ſcenſum, deſcen — ſumque perpe-
tuum promoue — tur.

Atque hæc ita eſſe, hieroglyphicum ſchema, quod Marcus Mileſius Iuriſ-Conſultus Romanus, ex ſuo Muſæo depromptũ olim mihi enodandũ communicauit, monſtrat. Schema incluſum eſt figuræ ouali, in quo primo loco eſt Arietinum caput φλογοκερατόμορφον, id eſt, bifurcata flamma & cornibus inſigne, eiuſdem prorſus formæ, quam noſter Obeliſcus exhibet; poſt hoc ſequuntur quatuor literæ κυριολογικῶς, id eſt, ex appropriatis rebus aſſũptę, vt in ſchemate hîc appoſito patet; quod ita interpretamur. *Amun ſolare Numen arcanas latentium rationum vires in lucem agens. Agathodæmon humoris & caloris, quo generationes rerum in terreno mundo per continuum motum & agitationẽ promouentur.* Et quid per caput arietinum φλογοκερατόμορφον intelligatur, paulò ante dictum eſt. Sequuntur quatuor characteres, qui exprimunt myſticũ nomen *Amun*; ſuntque characteres ex ingenioſa Alphabeti Aegyptiaci architectura (de qua in 2. libro cap. 10. fusè tractatum eſt) deducti; quibus correſpondent characteres Coptici alphabeti ⲁⲙⲟⲩⲛ, quorum ſinguli certa denotant myſteria. Et primò quidem, literam A nihil aliud ſignificare, quam Agathodæmona; citato loco demonſtratum eſt. Secunda verò litera ex fluxu aquæ κυριολογικῶς deſumpta eſt, vndè & ab aqua *Μωϊ* dicitur, reſpódetque Copticæ literæ ⲙ; tertia verò litera reſpondet ⲟ, ex arietis cornibus deducta, vti in alphabeto myſtico probatum fuit, flammis enim veluti cornibus ex terreſtri globo erumpentibus pulchrè denotatur vis coloris terræ inſita ab Ammone. Quarta denique litera quæ ⲛ, Copticæ literæ correſpondet, binos angulos ſub duplicatis cornibus efformans, motus rationem

Explicatio ſchematis hieroglyphici.

ἄνω καὶ κάτω dicti Numinis pulchrè effingit, vti & in Prodromo & citato loco oſtenſum fuit; Ex quibus ſenſus ille, quem diximus conficitur, atq; hoc ita ſe habere aliud hieroglyphicum demonſtrat, quod ex theatro hieroglyphico ab Hervvartio edito, erutũ in præced. pag. exhibemus, vbi vides humanũ caput κριόμορφον, id eſt, arietiforme, caniſtro inſtructum, ſub quo triangulum, cum litera *α* poſitum, eundem ſenſum, quem diximus, exhibet. Ex quibus etiam patet, Ægyptios, etſi ſubindè ipſa Deorũ nomina literis præfigurarint communibus, quia tamen ex animalibus ijs dedicatis ſtructuram ſuam ſortiebãtur, magnam ea vim in ritibus & cerimonijs ſacrorum ritè adminiſtrandis obtinere exiſtimaſſe.

Hinc huiuſmodi nominibus ingentem vim tribuebant, eò quòd myſticâ quâdam ratione ipſis ſolummodò Dijs notâ, & ab ijſdem edoctâ conſtarẽt, quæque in alienam linguam minimè transferenda ducebant, vtpotè quæ vim ſuam perderent; hinc Zoroaſtrẹum illud oraculum apud Pſellũ ὀνόματα βάρβαρα μήποτ' ἀλλάξῃς, *barbara nomina ne mutuaueris*, ſuadebat; *habent enim ſingulæ gentes nomina quædam diuinitus tradita, incredibilem & ineffabilẽ vim in ſacris obtinentia*; Pſelli verba ſunt; εἰσὶ γὰρ ὀνόματα παρ' ἑκάστοις ἔθνεσι θεοπαράδοτα, δύναμιν ἐν ταῖς τελεταῖς ἄρρητον ἔχοντα; de quibus ſuo loco fuſiùs diſceptabitur; patet igitur ex dictis origo cultus Arietini, patet hieroglyphicorum, quibus eum Aegyptij adumbrabant, ſtructura. Quarè ijs relictis ad alia tranſeamus.

HIEROGRAMMATISMVS III.

De Hirco, eiuſque hieroglyphica ſignificatione.

Hircus fœcunditatis ſymbolum.

CVm nihil fœcunditate deſiderabiliùs Aegyptijs eſſet, vt fœcunditatem tantoperè æſtimatam deſideratamque impetrarent; Numen illud, quod fœcunditatis propagationi omni ſtudio & diligentia præeſſet, per cultum illius animalis, quod fẹcunditatis laude omnium eſſet commendatiſſimum, inquiſitum allicere ſtudebant. Cùm verò Hircus præ reliquis hac fẹcunditatis laude præſtaret, illum tanquam viuum Mendetis, hoc eſt, Panos habitaculum fœcunditatiſque totius præſidem vnicè venerabantur. Hinc,

Pan in hircũ tranſmutatus

teſte Hyginio, in communi illa Deorum fuga, ob Typhonis metum in Aegyptum ſuſcepta, Pana in hircum ſe tranſmutaſſe fertur, cumque ſe in flumen conieciſſet, poſteriori parte in piſcem degenerante, Capricornum ἰχθυόκερων emerſiſſe, vndè & inter ſidera translatus, diuinos honores meruit; quâ alluſione duplex Panos fœcundi Numinis imperium pulchrè exprimebant, dum per caput hœdinis cornibus exaſperatũ, rerum terreſtriũ; per cau-

Cultus Hircinus apud Mẽdeſios.

dam verò piſcis, aquatilium exprimerent fẹcunditatem; Certè Aegyptios Mendeſios tanto in honore Capras habuiſſe conſtat, vt eas occidere crimen inexpiabile haberetur; cauſam Horodotus lib. 2. hiſce verbis explicat; *Cæterum qui Iouis Thebani templum incolunt, aut Thebanæ prouinciæ ſunt; ij omnes*

ab ouibus abſtinentes Capras immolant; Non enim eoſdem Deos ſimiliter colunt vniuerſi Aegyptij, præter Iſidem & Oſirim, quem Bacchum eſſe aiunt, hos vniuerſi peræquè colunt. Qui verò Mendetis templum obtinent, ſiuè Mendeſiæ prouinciæ ſunt, hi Capris abſtinentes, oues immolant: Et paulò poſt: *Porrò Capras & hircos ea de cauſa ij, quos diximus Aegyptiorum non mactãt; quia* τὸν Πᾶνα τῶν ὀκτὼ θεῶν λογίζονται εἶναι οἱ Μενδήσιοι. τοὺς δὲ ὀκτὼ θεοὺς τούτους προτέρους τῶν δυώδεκα θεῶν φασὶ γενέσθαι, γράφουσι δὲ δὴ καὶ γλύφουσι, οἱ ζωόγραφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοῦ Πανὸς καθάπερ Ἕλληνες τὸ ἄγαλμα, αἰγοπρόσωπον καὶ τραγοσκελέα. οὔτι τοιοῦτον, νομίζοντες εἶναι μιν, ἀλλ᾽ ὅμοιον τοῖσι ἄλλοισι θεοῖσι. ὅτευ δὲ εἵνεκα τοιοῦτον γράφουσιν αὐτόν, οὔ μοι ἥδιόν ἐστι λέγειν. σέβονται δὲ πάντας τοὺς αἶγας οἱ Μενδήσιοι, καὶ μᾶλλον τοὺς ἄρσενας τῶν θηλεῶν, καὶ τούτων οἱ αἰπόλοι τιμὰς μέζονας ἔχουσι, ἐκ δὲ τούτων ἕνα μάλιστα, ὅστις ἐπεὰν ἀποθάνῃ, πένθος μέγα παντὶ τῷ Μενδησίῳ νομῷ τίθεται; καλέεται δὲ ὁ, τε τράγος καὶ ὁ Πὰν αἰγυπτιστὶ Μένδης. *Quia videlicet Pana inter octo Deos Mendeſij numerant, quos octo aiunt priores duodecim Dijs extitiſſe. Panos autem ſimulachrum, animalium ſculptores, & idolorum fabricatores exſculpunt, quemadmodum Græci caprinâ facie, & hircinis cornibus; haudquaquam exiſtimantes eum talem eſſe, ſed ſimilem cæteris Dijs; quâ tamen eum de cauſa talem pingant, non eſt mihi relatu iucundum. Verùm hi omnes cùm capras, tùm verò maximè capros venerantur, & inter Mendeſios caprarij præcipuò honore afficiuntur, & ex his vnus maximè, qui cùm deceſſit, ingens toti Mendeſiæ Prouinciæ luctus proponitur; vocatur autem & hircus & Pan, Aegyptiacè Mendes.*

Herodotus. Hircus Aegyptiacè Mendeſes.

Diodorus Siculus aſſerit: *Ita hircum deificaſſe Aegyptios, ſicuti Græci Priapum, propter eam ſcilicet partem corporis, à qua omnium ſit ortus.* Poſſedit autem animas hominum tanta nullo non tempore huius cultus inſania, vt ſacra Scriptura paſſim hircos cum dœmonibus ob impietatem cultus ijs præſtitam, confundere videatur. Fuerunt autem primi huius τραγολατρείας Authores Sabæi Hæretici primi poſt diluuium ſuperſtitionum promotores, de quibus ita Rambam p. 3. c. 46. וכן היו הכיתות הצאבה עובדים לשדים והיו הושבים שהם ישכו בצורת עזים ולהזה היו קוראים לשדים שעירים וכבד תתפשט הרעות הזה מאוד לפי זה משה ולא תזבחו עוד הזבחכם לשעירים ולהזה היו אוסרים הכיתות החם אכילת העזים *Et fuerunt populi Sabæi colentes dæmones, exiſtimantes quod ipſi formã hircorũ haberent; & ideò vocati ſunt dæmones Seirim, id eſt, hirci, & fuit hæc opinio adeò longè lateq; diffuſa, vt Moyſes ideò dixerit, non ſacrificabitis hircis, id eſt, dæmonibus, fuitq; prohibitus eſus hædorum ijs gentibus.* Certè Lucianus non ſine ratione hunc Ægyptiorum morem ridere videtur; *Apud Aegyptios,* ait, *quidem delubrum forinſecus pulcherrimum, ſumptuoſiſque extructum lapidibus eſt; cæterum ſi Deum intus quæſiueris, aut ſimiam vel ciconiam, aut hircum felemque, inuenies.* Cùmque ante Moyſen huiuſmodi τραγολατρεία magnas in animis hominum egiſſet radices, Græci indè eas mutuati, paſſim ſub forma hirci exprimebant Pana, cuius hieroglyphicam repræſentationẽ fol. 222. vide. Et tametſi plebs à verò ſcopo in huiuſmodi cultu aberrauerit; primi tamen Hieromantæ ſymbolicè diuinam vim ſub hirco latentem innuebant; dum fœcunditatem nunc Archetypi Solis, nunc ſiderei, nunc ſubterranei ingenioſè ſub hirci ſymbolis deſcribebant.

Diodorus. Sabæi Hæretici. Dæmones cur Seirim dicti. Lucianus.

Mm 2 Hir-

Quid per hirci Hieroglyphicum.

Hircus itaque, vt ad noſtrum inſtitutum redeamus, hieroglyphicum erat; *Primò*, fœcunditatis diuinæ; *Secundò*, fęcunditatis, qua Solare Numen analogum Archetypo Soli terram grauidabat; *Tertiò*, ignis quoque in viſceribus terræ incluſi, qui vicariam Solis præſtabat in promouenda fœcunditate operam. Quæ omnia pulchrè deſcribit in hymnis ſuis Pherecides Syrus hoc verſu; ὁ Θεὸς ἥλιος τε καὶ ἡ γῆ πολυγονοῦντες. *Quartò* fœcundum hominẽ ſignantes, hircum pingebant, teſte Horo, cuius & rationem aſſignat hiſce verbis: αἰδοῖον δὲ ἀνδρὸς πολυγόνου δηλοῦντες τράγον ζωγραφοῦσι; οὐκέτι δὲ ταῦρον. ἐπειδὴ οὗτος μὲν μεχεὶς οὐκ ἐνιαύσιος γένηται οὐ βιβάζει. Τράγος δὲ ἑβδομαῖος μετὰ τὴν γένεσιν γενόμενος ὀχεύει; ἄγονον μὲν καὶ ἄσπερον ἀποκρινόμενος σπέρμα, βιβάζει δὲ ὅμως πρῶτον τῶν ἄλλων ζώων. *At verò membrum fęcundi hominis monſtrantes; non iam Taurum, ſed hircum pingunt, ille enim antequam annum attigerit, coire non ſolet, hic ſeptem ſtatim poſt ortũ diebus congreditur, infęcundum quidem, & genituræ minimè accommodum ſemen excernens; prius tamen ac celerius cęteris animalibus coit.*

Pherecides. Horus.

Caput hircinum.

Porrò caput hircinum inter hieroglyphica inuentum ſemper notat Numen illud, quod fœcunditati præeſt, vti & ſtatua hircino capite conſpicua; cuiuſmodi ſchema paſſim in Obeliſcis videre eſt, vt ſuo loco declarabitur. Sed iam hæc ita ſeſe habere ex omnigena eruditione tempus eſt vt comprobemus.

Νίβεν quid?

Non incongruè itaque Nilotici Sapientes, Numini ſuo, quod Νίβεν, hoc eſt, *Cauſarum cauſam* ſupra appellatum diximus, Hirco ſeu capite Caprino ſeu hircino, veluti ſingulari fœcunditatis ſymbolo exprimebant; Deũ enim ſingulari quâdam fęcunditate, quæ per immenſi boni æternique naturam ſe actu in ſeipſo ab æuo propagat, præditum, non ſacri tantum Authores docent, & nos à Sancta Fidei Magiſtra Eccleſia inſtructi credimus, ſed & omnes paſſim antiquæ Theologię Magiſtri aperti{ſſ}imis verbis demonſtrãt. Quid enim aliud intellectualis illa Zoroaſtris proles, & fœcunda illa Platonis Monas, Trias Plotini ex fœcunda Dei natura orta, teſte D. Auguſtino, indicant?

Triſmegiſtus.

Non dicam hîc de alijs Platonicorum de Dei fęcũda natura teſtimonijs; inſtar omnium ſit Triſmegiſtus, qui in Pimandro ſic loquitur: *Mens autem Deus vtriuſque ſexus fęcunditate pleniſsimus, vita & lux, cum verbo ſuo mentem alteram opificem peperit; vidit & mentem exuberanti fęcunditate ſui, ſe ad externa porrigentem, & ad ſui diuini verbi exemplar formantem vniuerſa, & vnicuique in aëre, aqua & terra, propriam ſecundùm genus ſuum naturam diſpertientẽ.* Quibus verbis ſanè nihil clariùs; nec hoc duræ ceruicis Iudæos, latuit; Nam præterquam quod ſupra 1. capite Geneſis *bereſcit bara elohim* בראשית ברא אלהים per *elohim* אלהים tres intelligant proprietates, quas ipſi מדות *Middoth* appellant, ſuntque כתר בינה חכמה, quas ipſi in ſupremo loco arboris Zephiroth ponunt, videlicet, *Kæter, Cochma, Binah*; quibus mundum conditum credunt, quaſq; Simeon Beniochai in libro Tzoar, & Ludouicus Carretus libro quem diuinarum viſionum intitulat, claris paſſim verbis Patrẽ, Filium, & Spiritum ſanctum אב בן ורוח הקדש appellant; quod & ex primis

ver-

verbis Geneſeos colligunt: vbi enim textus vulgaris habet: *In principio creauit Deus* &c. Ionathas in Thargum Hieroſolymitanum vertit בחכמתאברא hoc eſt, *In Sapientia creauit Deus* &c. Quæ verba cùm myſterioſa ſint, paulò fuſiùs explicare ea hîc placuit. Deus itaq; mundum creauit בחכמתא *Bechochmath*, hoc eſt, *In Sapientia*; qualis autem illa ſit Sapientia, monſtrat nomen ברא, quod Chaldaicè [illegible] *Bro*, *filium* ſignificat. Hunc autem Filium cum Patre, & Spiritu אשר הוא מרחפת על פני המים qui mundanum ouum *incubans*, ad id fœcunditate ſua animandum, *ſupra aquas ferebatur*, oſtendunt tres literæ א, quo אב *Ab*, hoc eſt, *Patrem*; ב hoc eſt, ברא *Bra*, *Filium*, & רוח *Ruah*, hoc eſt, *Spiritum* intelligunt. Ad æternitatem autem triunius Dei declarandam, tria י cum ſupraſcripto puncto Chametz circulo includebant, quaſi tribus repetitis vicibus dicerent ברשית ברא יה יה יה hoc eſt, *In principio creauit DEVS, DEVS, DEVS Cælum & terram*, atque has tres numerationes ſupremas Iudæorum *Mecubalim*, juncto Dei nomine, qui adnixus ſuperioritati arboris fœcũditate ſuâ omnia animat, dixerunt tres luces, de quibus ſic Rabbi Hau geon:

Quid tria ייי apud Cabalistas.

שלשה אורות חם אור קדמון אור צח אור מצחצח ועם כלוה אלוה אחד שם רבוי חלילה והם בראש הספירות id eſt, *Tres luces ſunt, lux orientalis, lux clara, & lux clarificata, & cum omnibus his, & omnium DEVS vnus, nec eſt ibi multiplicitas, abſit enim hoc, & hæc ſunt in capite Sephiroth.* Picus quoque in Heptuplo, neſcio quid ſimile ex primo Geneſeos vocabulo comminiſcitur. Facta enim literarum veluti anatomia quadam ex vnico ducta vocabulo totum iſtum ſequentem ſenſum eruiſſe ſcribit.

Picus Mirandulanus.

In Filio creauit DEVS principium, caput, ignem, fundamentum hominis magni, fœdere bono. Quorum verborum Hebraica phraſi exhibitorum textus ſequitur: בבר ברא ראשית אש ראש שת איש רב ברית תב Vndè apparet, teſte Clemente Alexandr. lib. 5. c 3. Hebraicis ſimillima fuiſſe Ægyptiorum ſymbola, & ænigmata, & vt Abenephi auctor fusè probat, per primos Hebræorum Patres in Ægyptum primum tranſlata, & à Sapientibus recepta fuiſſe. Quòd enim apud Hebræos ſunt tres *Middoth*, ſeù diuinæ eſſentiæ proprietates, quibus mundum conditum aſſerunt, hoc apud Ægyptios triforme illud Numen *Hemphta*, ſeù tres illi Genij *Amun*, *Phta*, *Niphen*, quos Iamblichus rerum omnium exiſtentium moderatores affirmat fuiſſe habitos apud Ægyptios. Nam quod Hebræis *Enſuph*, hoc eſt, ſine principio & ſine fine pater; hoc Ægyptijs *Eneph*, ſiuè *Hemphta*, ſupramundanus ille Oſiris, primus intellectus opifex. Iterum, quòd Hebræis ſecunda proprietas *Chochma*, hoc eſt, *Sapientia*, per quam mundum creatum aſſerunt; hoc Ægyptijs eſt Iſis, quam Sapientiam Motoris primi, & plenam Oſiridis primi intellectus imaginem, atque exemplar vocabant, quam & Orpheus

Clemens l. 5. Stromat.

Pal-

Triforme numen apud Ægyptios. Palladem appellauit, atque ideò è cerebro Iouis natam finxerunt antiqui, & Aegyptijs dicitur *Phta*. *Amun* verò reſpondens Hebræorum *Binah* ſeù intelligentiæ, eſt vtriuſque vis actiua ad extra, quà producitur mundus Horus, filius Oſiridis & Iſidis. Atque omnia ea, quæ hactenus dicta ſunt, pulchrè velut in anacephaleoſi quadam indicant inſtrumenta, quibus in Bembina tabula, vti & in Obeliſco noſtro, vt inferiùs patebit, Horum depictum videmus:) ſcil. Baculus capite vpupæ inſignitus, lituus & gnomon; à tergore verò triangulum, cui circulus annexus eſt, quæ nihil aliud ſignificât, quàm mundum à Dei ſapientia admirabili rerum varietate, per veſtem iſtam reticulatam; ſumma harmonia per lituum; concinno demùm ordine productum, per gnomonem indicatur; quibus conſentit Platonis, mundum hunc ſenſibilem ex archetypo illo trigono profluxiſſe, dicentis teſtimonium. Atq; hæc de Dei fęcunditate conſultò fuſiùs tractàuimus, vt Ægyptiacæ philoſophiæ, Hebraicæ parallelæ luculentiùs myſteria patefierent.

Cùm igitur Aegyptij huic vnicæ rei imcumberent, vt idonea Dijs ſymbola affingerent, hoc eſt, vt Deorum ſuorum virtutes effectuſque, quos hoc modo adumbrabant, per Analogiam quandam animalibus ijs, in quibus ſimiles virtutes aut effectus, characteribus inſignitis, veluti viuis imaginibus eorum eluceſcerent, exprimerent; certè Oſiridem Numen illud fęcundiſſimũ nullo aptiori, meliori, ac congruẽtiori, quàm hircini capitis ſymbolo exhiberi poſſe exiſtimarunt. Eſt enim hircus inter cętera animalia maximè fęcundum, vt dictum, & generationis appetens.

Cur Oſirin per cornua hirci notauerint.

Hinc Euſebius lib. 2. cap. 1. de præparat. Euang. ait, hircum maximè ob generationis appetitum apud Ægyptios eo honore habitum fuiſſe, quo apud Græcos Priapum. Verba eius adiungam; *Hircum*, ait, *in diuinis, ea ratione ſuſceptum dicunt &c. vndè & veris vbertatem fęcunditatemque monſtrare volentes, id inſinuant per hircum, cui puer inſidens ad Mercurium conuertitur*; extat ſimile ectypon, vti videre eſt apud Aleandrum in tabulæ heliacæ expoſitione in fine, puellus hirco inſidens, quaſi tener orbis ac fœcundus à Sole temporum moderatore ad Mercurium Veris præſidem ablegatus; innouationem anni ſignificare videtur. Nam vt rectè Pauſanias lib. 2. ait: Herculis clauam Mercurio conſecratam regerminaſſe, id ad rem, de qua agimus, referendum eſt; diximus enim in tertio libro, Herculeam clauam arbores denotare hyberno tempore frõdibus exutas, quas Mercurij Numen, hoc eſt, Verni temporis virtus conueſtit. Fabula etiam, quæ de Panis ortu fertur, eum ſcilicet ex Mercurio in hircum verſo ex Penelope genitum, ipſum indicant mundum Verno tempore exortum, de quo locuti ſumus. Eſt enim Pan ex Mythologorum omnium ſententia rerum vniuerſitas; at per Mercurium ver ſignificari iam docuimus, qui in hircum verſus dicitur, ad notandam eius temporis fœcunditatem, quippè ver ἡ ὥρα γονιμωτάτη, tempus eſt fœcundiſſimum, ait Theophraſtus, lib. 3. de cauſis plantarum, ac ſanè hircum ipſum tanquam fœcunditatis indicium ab Ægyptijs adoratum, oſtendimus

Euſebius.

Pauſanias.

Quid Pan?

Theophraſt. de Plantis.

dimuſante ex Euſebio, & confirmat Diodorus lib.1. Vndè Suidas Pana à Mendeſijs coli aſſerit, vt *cui vis genitalis curæ ſit, & abſtinere eos ab hircis in eius honorem, eò quòd animal libidinoſum ſit*; Item Mendeſijs templum apud Aegyptios fuiſſe, in quo ſimulacrum cruribus hircinis fuerit, pudendo erecto; (quo loco nota Hermelai mendum & errorem, qui perperà per *Mèden* legit murem;) ob eandem cauſam, teſte Pauſania, capellam æneam Phliaſij celebrabát. Augebat prætereà cultus hircini ſolennia non tantùm ipſa fœcunda hirci natura, ob quam maximè eum celebrabant, ſed maximè etiam, quod cornibus ſuis ſolares imitaretur radios, & calore, quo pollet maximo, calorē Solis; quòd natura ſua ſemper editiores mōtium cliuos peteret, & Solis ſemper altiora tenentis curſum quadantenus affectaret. Hinc Aegyptij, teſte Horodoto in Euterpe; *Qui Iouis Thebani templum incolunt, ij omnes ab ouibus abſtinentes, capros immolant; qui Mendetis ritus ſunt, hi capris abſtinentes, immolant oues*. Itaque Thebani, & quicunque propter illos ouibus parcunt, aiunt, ideò ſibi conditam hanc legem; quòd Iuppiter cùm ab Hercule eum cernere volente, cerni nollet, tandem exoratus, id commentus ſit, vt amputato arietis capite, pelleque villoſâ, quam illi detraxerat, induta ſibi, ita ſeſe oſtenderet. Et ob id Aegyptios inſtituiſſe Iouis ſimulacrum κριοπρόσωπον, hoc eſt, in arietis effigiem efformaſſe, & ab Aegyptijs id Hammonios acceпiſſe, qui ſunt Aegyptiorum atque Aethiopum coloni, & linguam inter vtroſque vſurpantes, qui videntur eandem ob cauſam Ammonios ſe appellaſſe, quod Aegyptij Iouem Ammonium appellabant. Sed de his pluribus citatus Herodotus lib.2. Atque hinc ob eandem cauſam fortè Iuppiter *Aegipes* dictus eſt, quāuis Phornutus, Apollodorus, Hyginius Mythologi ideò eum dictum velint, quòd conditus, nè à Saturno deuoraretūr, à capra in Cretà ſit nutritus, ac tectus ab ægide, ſeu pelle caprinâ, quam portabat. Quicquid ſit, certum eſt, Aegyptijs & capras & hircos in ſummo ſemper honore fuiſſe, non tantùm propter egregiam, quâ pollent, fęcunditatem & calorem Solis fœcunditati & calori æmulum, & quodammodò parallelum, ſed etiam quia ectypon quoddam Solis referrent; ſiquidem cornibus ſuis ſolares radios, & genio illo ſaltatiuo, quo ad editiſſimos montium cliuos ſē perfertur, Solis ſemper altiora petentis inceſſum affectarēt. Vndè, Varino teſte, capras Apollini immolabant, ob pecudis huius, inquit, naturam impetuoſam & editorum locorum deſiderium, & quod caprina cornua ad arcus faciendos idonea ſint; Apollinem autem τοξότην eſſe, id eſt, arcubus & ſagittis, quas ſymbolicè nihil aliud eſſe, quàm radijs Solis oblectari, iam ſupra dictum eſt, & notum eſt paſſimè veterum monumentis; ob dictam cauſam Pan capripes dictus eſt, à Græcis αἰγομελὴς & αἴγιπαν. Hinc Propert.

Capripedes calamo Panes biante canent.

Hyginus de Capricorno: *Huius*, inquit, *effigies ſimilis Aegipani*; Ceratobates etiam, teſte Heſychio, dictus eſt Pan; ſiuè quod cornibus præclarè ſit inſtructus, quaſi κερατοβάτης, vel quod baſin habeat corneam, id eſt, pedes, vti Gyral-

Cornua hircina quidō

Fabula de Ioue hircina pelle tecto.

Natura hirci Solis effectibus parallela.

Apollo τοξότης.

Hyginius.

Giraldus; Ariſtophanes quoque in Ranis meminit huius Ceratobati Panos, vtpotè qui per montium cacumina, teſte Scholiaſte, eius veluti per cornua quædam incedat, vel à cornu, id eſt, vngulis hircinis, teſte Didymo; *quoniam,* inquit, *inferiores partes hirci habet, ita vt pedum cauſa κερβάτης vocitetur.* Atque Aegyptij capram ea de cauſa iuxta Mendeſiorum ritus, teſte Herodoto, non mactant, quod *Pana inter octo Deos Mendeſij numerent, quos octo aiunt priores duodecim Dijs extitiſſe; & ob hanc cauſam,* ait Herodotus *Aegyptij cùm Capras, tum Capros hircoſque venerantur, & inter Mendeſios Caprarij præcipuo honore afficiuntur, vti ſupra dictum fuit. Et ex his vnus maximè, qui cùm deceſſit, ingens toti Mendeſiæ prouinciæ luctus exiſtit. Vocatur autem & hircus & Pan, Aegyptiacè Mendes* ⲙⲉⲛⲇⲉⲥ. Vt autem plura Naturæ myſteria denotarent antiqui
Simulachrū Panos eiuſq; expoſitio phyſica. ſapientes; Panos ſimulacrum ſic depinxerunt: Caprina facie, rubro colore, hirtis cornibus, varia pantheræ pelle indutum, infima ſui parte hiſpida & caprino pede, altera manu fiſtulam ſeptem calamorum tenentem, altera pedum ſiuè baculum incuruum. Per rubram faciem æthera, per duo cornua Solem & Lunam, cęleſtium corporum varietatem per pellem pantheræ ſignificabant. Inferioribus membris hiſpidus, ad arbores, virgulta, feraſque indicandas fingebatur; terræ ſoliditatem per caprini pedis effigiem monſtrantes, per ſeptem calamorum fiſtulam, harmoniam cęli, ordinatiſſimo ſeptem planetarum motu veluti grauibus acutiſque ſonorum interuallis concinnatam, indicabant; per baculum incuruum, annum in ſe recurrentem, quem moderabatur, notabant; & ſic Pan, hoc eſt, *totum,* appellabatur, omnia iuxta Euſebij Phornuti & Seruij interpretationem, cuius & imaginem folio 222., vnà cum ſingularum partium explicatione iam
Expoſitio alia ſimulacri Panos. exhibuimus, & iam paucis repetimus. Nos ad Ægyptiorum mentem dicimus, cornua nihil aliud ſignificare, quàm diuini Oſiridis ſiuè Solis & Lunę radioſam & igneam quandam, quam facies rubicunda quoque denotat, virtutem, omnia, quæ in mundo ſunt, calore diuino fouentem, adeò vt virtus illa ex ſuperiore parte veluti ex ſuperiori, ſiuè Archetypo mūdo per *Rakiang* illud, ſeù expanſum ſtellarum fixarum, veluti pellem quandam macu-
רקיע expanſum. loſam, & ſeptē orbitarū planetariarū ſpatiū totius anni decurſu diffuſa, duos inferiores, Elementarem & Terreſtrem mundum, per duo illa hiſpida hircina (Panos enim extrema hircus occupat) crura indicatos, animet; hoc eſt, aërem, aquam & terram, arbores, virgulta, plantas, animalia omnis generis producendo, productâque virtute ſuâ, dum omnia permeat, fœcundando; atque hæc eſt illa virtus Dei fęcunda, quam Ægyptij veluti vnum ex octo Dijs ſeù Genijs per Panos ſimulacrum ſubobſcurè venerabantur: atque hanc virtutem per caprinum caput non ſolum hîc, ſed paſſim in Bembinæ tabulæ ſchematiſmis repræſentatam videmus; vti teſtatur Herodotus lib. 2. hiſce verbis: καὶ διὰ τοῦτο. γράφουσι δὲ δὴ καὶ γλύφουσι οἱ ζωόγραφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τοῦ Πᾶνος ἄγαλμα αἰγοπρόσωπον; *Et ideò ſcribebant & inſculpebant ſacri Scribæ & Idolorum factores Panos ſimulacrum hirci forma:* Virtute enim in capite, vti ſuprà

dixi-

diximus, reſidente, atq; in inferiora diffuſâ, totum reliquum corpus moderari credebant; ob eandem cauſam Satyros, Silenos, Faunos, Syluanos, & ſimilia monſtra, eò quòd immodicæ ſeruirent libidini, celebrabãt; vndè Baccho in curru pampineo ſedenti, Satyri, & Sileni, thyrſos & ferulas vibrantes adjunguntur Socij, teſte Giraldo lib. 10. Strabo etiam Silenos, Satyros, Bacchas, Nymphas, Tytiros, ob eandem cauſam aſſeclas Dionyſij aſſerit. Hinc illa Panos in Nymphas procacitas, & nunquam ſatiata libido; mundus ſiquidem aſſiduè in ſpeciebus rerum progenerandis verſatur, & humore plurimùm vtitur, materiâ quippè generationi imprimis aptâ & commodâ. Quare tàm ſyluis & agris, quàm hortis & puteis, vt tutelaris Numinis Panos apponebatur ſimulacrum; ab Hebræis quoque dicuntur שעירים ob pilorum aſperitatem, quæ monſtra quædam ſunt deſerti, ſeù dœmones libidinoſi, quos nos incubos, ſeù ſuccubos appellamus. Dœmones enim ſub ſpecie hirci præſtigioſam ſuam libidinem in homines aliquando exercere, ita paſſim experientia in magorum ſtrygumque forenſibus confeſſionibus, nos docet, vt de eo impoſterum dubitare neutiquam poſſimus. Atq; ob eam cauſam Chaldæus paraphraſtes Leu. 17. pro שעירים *Scherim*, vertit שדים *Sedim*, hoc eſt, dœmones malos. Arabes الشيعديين *Elſchiadin*, id eſt, Sathanas, Dœmoneſque; Perſæ *Deuoni*, cui finitima eſt Illyrica δόδαι. Sic enim legimus apud Heſichium & Varinum, δευάδαι ὁ Σάτυρος παρὰ ἰλλυριοῖς. Cui non diſſimiles Boëmica *Diabel*; Germanica *Teuffel*, quaſi δεύαλαι; Sed hoc relinquamus Grammaticis, ſatis eſt, antiquos paſſim hujuſmodi monſtra ob inſatiabilem libidinem ceù fęcunditatis quædam ſymbola aſſumpſiſſe; qui porrò de Satyris & Faunis plura deſiderat, conſulat Pauſaniam, qui ſanè de hujuſmodi monſtris in quadam Oceani inſula repertis fuſè tractat. S. Auguſtinum lib. de Ciuit. Dei. S. Athanaſium in vita S. Antonij. Macrobium in Saturnal. Ex Medicis verò de Satyrio herba, & morbo Satyriaſi, ſeù priapiſmo conſulat Galenũ in definitionibus morborũ & de morbo Satyriaſi, Dioſcoridem, Paraphraſtum, Hippocratem, Plinium, Ioannem Baptiſtam Portam, eo in loco, vbi de herba Satyrio tractant. Plutarchus ait apud Ægyptios Mendeſios in multarum & famoſiſſimarum puellarum Collegio curatum hircum ſacro incluſum fano; & Veneris ſimulacrum, quæ hirco inſideret, Pauſanias obſeruauit, non aliam ob cauſam, niſi ob hirci petulantiam. Et Aſtrologi mulierem nudam, quæ hircum humero geſtet vigeſimo ſecundo Virginis gradui adſcripſêre, ex eo impudicitiam eius, qui eo gradu oriente natus eſſet, ſignificantes. Atque ex his omnibus patet, cur Ægyptij hirco, ſeù caprino capite fęcunditatem Solis tàm ſenſibilis, quàm inſenſibilis & archetypi, expreſſerint.

Quid Satyri cum Baccho notent?

שעירים quid?

Satyrium herba.

Venus Hirco inſidens.

Aſtrologi de hirco.

HIEROGRAMMATISMVS IV.

De Leone, eiusq; hieroglyphica ſignificatione.

INter cœtera animalia, quibus ad myſteria indicanda vſi ſunt Ægyptij, non infimum ſanè locum obtinet Leonis, eiuſque partium, quibus in- Variæ Leonis partes. tegratur, ſimulacrum. Videtur id primò in hoc noſtro Obeliſco variè tranſmutatum, nunc integra terræ incumbentis figura, modò Sphyngis ἀνδρομόρφου ſimilitudine, ſubindè ſolius capitis, coxæ, vel caudæ imagine ſe oculis intuentium obgerit, de quorum ſignificatione ſingulatim dicendum eſt; & vt origo huius λεοντολατρείας luculentiùs pateat, prima eiuſdem incunabula hoc loco priùs perſcrutanda duxi; ſic enim futurum ſpero, vt ſacrarum imaginum architectura, ratio & finis curioſo Lectori faciliùs innoteſcat. Opinio veterum Ægyptiorũ fuit, diuinitatẽ, teſte Porphyrio, non per hominem tantùm, ſed & per omnia animalia pertranſiſſe; Deum namque ire per omnes

Et Terras tractuſque maris, cęlumque profundum.

Atque adeò benignitatem diuini Numinis, quam mundo communicat per diuerſos effectus, per animalium ſimili affectuum analogia imbutorum for- Naturæ Leonis expoſitio Phyſica. mam, innuere voluiſſe, vti in præcedentibus partim oſtenſum fuit, partim in ſequentibus fuſiùs oſtendetur. Cùm itaque intuerentur Leonem animal forte, robuſtum, magnanimum, vigilantiſſimum, calidiſſimum, & planè igneæ naturæ; virtutem illam diuinam, confortatricem omnium, igneo quodam vigore pollentem, rebus ſingulis, & omnibus indeſinente vigilantia incumbentem, Leoninam dixerunt. In Sole verò Numine ſenſibili, eandem vim occultè adumbrarunt; Sub Hori Throno Leones quid? hinc ſub Hori, quem nunc mundum, nunc Solem dicebant, ſolio, teſte Plutarcho, Leones ſubijciebant, ad vim igneam in mundo latentem hoc ſymbolo indigitandam. Herculem quoq; *Plutarchus lib. de Oſiride & Iſide.* non alia de cauſa leonino exuuio veſtitum pingunt, niſi ob Herculeam ſiuè corroboratiuam Solis virtutem; eſt autem, teſte Macrobio, Hercules Hercules Leoninâ pelle indutus quid? nihil aliud, quàm Sol, vt in tertio libro dictum eſt; Leo enim τὰς κόρας ἔχει πυρώδεις τὸ καὶ πρόσωπον στρογγύλον. Hinc per Oſirim & Iſin (quem deindè Hebræi & Syri ſub Nominibus Adad & Adargatis coluerunt) Solem & terram ſignificabant, eorumque ſtatuis & ſimulachris Leonem ſuppoſuiſſe multis probat Giraldus Syntagm. 4. Quam repræſentandi rationem, & in Deo Syriæ Cybeles plauſtrum à Leonibus cur trahatur? ab Hieropolitanis adhibitam, teſtatur Lucianus, & Pauſanias Cybelen Deorum Matrem Phryges pinxiſſe, cum Leonibus plauſtrum trahentibus, juxtà illud Mantuani.

Magna Deùm Mater grandi turrita corona
Quæ ligat Idæo Lybicos temone Leones,

Mythras Perſarum Numẽ Leonina forma. Præ cęteris tamen Perſæ primi Ægyptiacæ doctrinæ hæredes, Mythram, Ægyptios ſecuti pingebant Leonino capite. Mythras autem, vti alibi

ſum fuit, myſticè Solem denotat; quem & in antro, quo Vniuerſum, teſte Porphyrio in antro Nympharum, denotabatur, varijs cerimonijs colebant; verùm ne quicquam, quòd Lectori dubium mouere poſſit, occurrat, ab ouo, vt dici ſolet, omnia demonſtrabimus. Numen illud, quod igneâ ſuâ vi in humidum ageret, in Copticarum Arcanis reperi vocatum fuiſſe *Mophta*, id eſt, *aquarum Numen*, quod componitur ex ⲙⲟⲩ & ⲫϯ vocabulis; quorum priùs aquam, alterum Deum ſignificare in Prodromo, & Supplemento eius, theſauro Ægyptiacæ linguæ annexo, oſtenſum eſt; Huncque ſub forma Leonis circa Nili ripas primis hominibus comparuiſſe ſucceſſiuâ traditione tenebant. Vndè Ægyptij hoc oſtento ſuſpenſi attonitique paulatim Leonem inter ſacra animalia receptum in cęlum retulerunt; tanquam viuum τοῦ *Mophta* habitaculũ, quemadmodum ſupra eadem de cauſa, Arietem & Taurũ cęlo illata eſſe oſtendimus, quæ Abenephi hiſce verbis affirmat:

ⲫⲣⲏ

ⲙⲟⲩⲫϯ quid?

Origo cultus Leoni.

وكانوا لمصريون الاولون اخره ويقلوه مفطا يعني الله الما وبصروه بصورة الاسد وهو من ثنه عشر بروج ويعبدوه مثل اللهوانا كان ان يدخل الشمس برج الاسد مفطا يعطي لهم الزيادة الما النيل ومنه شده في الارض مصر وبذكر الحسنه وضعوا المكياس زيادة الما في عدد الحروف الطيور ۞

hoc eſt: *Fuit autem Aegyptijs alia diuinitas, quam Mophta hoc eſt, Numen aut regem ſeu Genium aquarum vocabant, exprimebantque illud ſub figura Leonis, & eſt vnum ex duodecim ſignis Zodiaci, & venerabantur illud ſicut Deum, eò quòd, quãdò Sol ingreditur in ſignum Leonis, Mophta Deus eorum largiatur incrementum aquarum Nili, & indè fecunditas in terra Aegypti, vndè & menſuram incrementi aquarum Nili in memoriam beneficij repoſuerunt inter literas animalium.* Quale verò ſit Nilometrium illud inter hieroglyphica repoſitum, dicetur alibi; cui conſonat pulcherrimè id, quod Horapollo lib. 1. hieroglyphico 21. deſcribit his verbis: Νίλου δὲ ἀνάβασιν σημαίνοντες, ὃν καλοῦσι αἰγυπτιστὶ Νοῦν, ἑρμηνευθὲν δὲ σημαίνει νέον; ποτὲ μὲν λέοντα γράφουσι, ποτὲ δὲ τρεῖς ὑδρείας μεγάλας. ποτὲ δὲ οὐρανὸν καὶ γῆν ὕδωρ ἀναβλύζουσαν; λέοντα μὲν, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος εἰς λέοντα γενόμενος; πλείονα τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νείλου ποιεῖται; ὥστε τὸ ἐμμένοντος τοῦ ἡλίου τῷ ζωδίῳ τούτῳ, τὸ δίμοιρον τοῦ νέου ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις; ὅθεν καὶ τὰς χολέδρας, καὶ τὰς εἰσαγωγὰς τῶν ἱερῶν κρηνῶν λεοντομόρφους κατεσκεύασαν οἱ ἀρχαῖοι τῶν ἱερατικῶν ἔργων ἐπιστάται; ἀφ' οὗ καὶ μέχρι νῦν κατ' εὐχὴν πλεονασμοῦ ὑγρότητος τὸ σχῆμα τοῦ λέοντος ποιοῦσι. *Nili inſuper inundationem ſignificantes, quem Aegyptiace* ⲛⲟⲩⲛ, *id eſt nouum vocant, ſubindè Leonem pingunt, nonnunquam tres hydrias magnas, aliquandò verò cęlum & terram aquæ copiam ſcaturientem. Leo quidem cum Sol Leonem ſubit, ampliorem Nili facit inundationem, quandiù enim Sol in hoc ſigno perſiſtit ſæpenumerò in duplum ipſius Nili aqua excreſcit, vndè & tubos canaleſque ſacrorum fontiũ ſolent ij, qui ſacris præſunt operibus, ſub Leonis figuram exhibere; Quapropter in hodiernum vſque diem, dum pro immodica inundatione preces effundunt, Leonis ſignũ efformant.* Quod verò inundationem Nili ⲛⲟⲩⲛ vocent, mendum eſſe puto; Nam inundationem Nili veteres Ægyptios proprio nomine vocaſſe ⲙⲟⲩ.ⲙⲟⲩ, vel etiam contractè ⲙⲟⲩⲙⲉ, quaſi diceres aquæ aquæ, vel aquæ aquarum, ex Dictionario noſtro patet. Vndè facile loco ⲙ, ⲛ, poni potuit.

Nun quid Aegyptiacè.

Tres hydriæ.

ⲙⲟⲩⲙⲉ vel ⲙⲟⲩⲛ ⲙⲟⲩⲛ quid?

ⲙⲱⲫⲧ Mophta etymon. Nephte; ⲙⲟⲩ enim dici debere, tum ipſum etymon, tum *Mophta* Dei nomen ex ⲙⲟⲓ & ⲫⲧ compoſitum ſatis declarat; *Mophta* verò eundem eſſe puto cũ eo, quem *Nephte* Plutarchus vocat, vnum ex ijs quinq; Ægyptiorum Dijs, quorum nominibus quinque dies ἐπαγωμένους ſiuè intercalares intitulare ſolebant; qui incidebant circa idem ferè tempus, Sole Leonem ingrediente; facilè enim ⲙ, in ⲛ mutari potuit, quod in alijs quoque ſimilibus nominibus *Moph*, & *Noph*, *Moncorius*, *Noncorius*, vti & in hac præſente voce *Mon* & *Nun* obſeruaſſe me memini.

Mophta quid notat. Intelligebant autem per *Mophta* Numen, vim illam Archetypi corroboratiuam in potentias terreſtres agentem, ſeu Solis igneam vim, qua in humidum, illud promouendo agit; quo terra impinguata veluti ex diuturna tabe conualeſcit, & confortata ad fruges ferendas apta redditur atque idonea. Sol enim Leonem ingrediens, cum eo tempore ardentiſſimus ſit, is ingentem vaporum ex fluminibus, lacubus, maribus attractorum copiam intra altiſſimos Æthiopiæ montes cogit, quos attractos coactoſq; in aquã dùm reſoluit, tùm flumina tùm lacus, tùm potiſſimum Nilus Æthiopiæ ſubiacens,

ingens continuô augmentũ capit, quo arida Ægypti Tellus, Typhonis aduſtiuà ſiue Ἀντιθέου Numinis vi deſtructiuà tabefacta, hoc τοῦ Mophta proluuio veluti irrigatione, potuque quodam corroborata confortataque, ad omnium rerum fęcunditatem animatur, promoueturque. Atque totam hanc ideam pulchro hieroglyphico expreſſam nobis ſuppeditauit Tabula Bembina in cuius inferioris limbi ſelide, Horum reticulata veſte tectum, capite pueri, veluti lecto quodam incumbentem intuemur, cuius lecti anterior ſponda pes Leoninus eſt, & capiti eiuſdem ita coniungitur, vt vnam ſtatuam conficere videantur; poſterior verò lecti ſponda, poſteriorem Leonis pedẽ refert; caudâ in Lunæ ſextilis figuram reflexâ; ſub lecto verò tres canopi, ſiue hydriæ ponuntur, quarum prior canino; ſecunda accipitrino; tertia humana facie inſignitur. Quod quidem hieroglyphicum ſchema nihil aliud ſignificat, niſi deſcenſum triformis Numinis, vel animæ mundi per globum alatum ſuprapoſitum indicatæ, in Horum ſiue Solem, & Sol in Nilum per virtutem Leoninam Mophta, quâ Anubis κυνοκέφαλος, Oſiris ἱερακόμορφος, & *Kanub*, ſiue *Canopus*, Nili Genij, ad procurandam terræ fęcũditatem, & ſub-

Expoſitio Iconiſmi phyſica.

ter-

terraneարum aquarum bonorumq; omnium abundantiam, excitantur; per Anubidem prouidentia & cuſtodia; per accipitris caput Luna ſextili inſignitum, vis Solis mixta Lunæ, ſiue Oſiris cum terra; per canub denique benefica humidi elementi intelligentia, teſte Plutarcho, vti in lib. 3. oſtenſum fuit, indicantur. Quæ omnia pulchrè per florem Loti, quem Leonis figuræ vbique appoſitè appictum videmus, Solis ſymbolum, (de quo ſuo loco) exprimuntur. Sed nè quis ſola coniectura nos hæc tradidiſſe dicere poſſit; Audiamus Horũ, qui per tres hydrias, ſiue Canopos Nilũ indicatũ his verbis deſcribit: Τρία δὲ ὑδρεῖα, ἢ οὐρανὸν καὶ γῆν ὕδωρ βλύζουσαν; τὸ μὲν ὑδρεῖον; ὁμοιοῦντες καρδίᾳ γλῶσσαν ἐχούσῃ. καρδίᾳ μὲν ἐπειδὴ παρ' αὐτοῖς τὸ ἡγεμονικόν ἐστι τοῦ σώματος αὕτη, καθάπερ ὁ Νεῖλος τῆς Αἰγύπτου ἡγεμὼν καθέστηκε. γλώσσῃ δὲ, ὅτι διὰ παντὸς ἐν ὑγρῷ ὑπάρχουσαν ταύτην, καὶ γενέτειραν τοῦ εἶναι καλοῦσι. Τρία δὲ ὑδρεῖα, οὔτε πλείονα οὔτε ἥττονα, ἐπειδὴ ἡ τῆς ἀναβάσεως ἐργασία κατ' αὐτοὺς τριμερὴς ὑπάρχει. *Tres autem hydrias, aut cœlũ & terram, quæ aquæ copiam ſcaturiat; Nilum perſimilem cordi facientes linguà prædito, cordi quidem, quoniam princeps hæc & potiſsima apud ipſos habetur totius corporis pars, ſicut & Nilus totius Aegypti dux eſt & princeps. Linguæ autem, quod hæc perpetuo in humido eſſe gaudeat, inſuper & ipſam genitricem cauſamque rerum ſtatus appellant. Tres porrò hydrias, nec plures nec pauciores pingunt; quod triplex iuxta eorum ſententiam ſit inundationis cauſa effectrix.* Vides igitur quomodò vaſa ex obtuſo in acutum deſinentia cordis figuram, & quomodò perſææ folium appoſitum, linguam exprimant? vides quoq; qui per tres Genios diuerſos ſupra explicatos, triplicem inundationis cauſam aſſignarint; quarum etiam per tres hydrias ποικιλομόρφους tres philoſophiæ ægyptiacæ partes, quibus hoc Leonis hieroglyphicum adaptari poſſit, indigitauerint; ſcil. per faciem hominis, eam philoſophiæ partem, quæ ſpectat ad rationem, per faciem accipitris Luniformis, eam quæ ſpectat ad naturam; & per faciem caninam, eam; quæ pertinet ad mores, vt alibi fuſiùs indicabitur. Horopollo

Atque hinc primi Perſarum ab Aegyptijs inſtituti, igneam Solis vim ſignificantes Mythrã λεοντόμορφον, id eſt, ſub Leonis forma, antro, (per quod vniuerſum interpretabãtur,) incluſum exprimebant. habebat hoc antrum duas partes, Borealem & Auſtralem, per quas Solis inter tropicos currentis effectus indicabant, de quibus Porphyrium pulchrè diſceptantem vide in antro Nympharum; atque hanc ideam appoſitè Aegyptij denotabant per illud hieroglypicum, quod in tabula Bembina videre eſt; intra portam videlicet ſtatuã λεοντόμορφον, varijs ſymbolis adornatam, quæ omnia ad præſentis materiæ ideam reſpiciunt; vbi vides ſerpentẽ circulo emergentẽ, intra quẽ ſcarabæus incluſus, in modũ ſtruppi capiti Leonino impoſiti; quo Momphta ſiue Leonini Numinis vis ſolaris indigitabatur, qua dum vniuerſa mundi penetralia ſubit, omnia, animat, & fæcundat, quæ aptè quoque per crucem anſa- Mythras λεοντόμορφος eiuſque expoſitio.

anſatam, quam ſiniſtra gerit, & per ſceptrum Lotophorum, indicantur. Quæ omnia fuſiùs hoc loco interpretarer, niſi alijs locis ea reſeruaſſem, vt itaque ad propoſitum reuertamur.

Hieroglyphica Leonis.

Erat Leo primò hieroglyphicum Numinis *Mophta*. Secundò inundationis Nili, quæ, Sole in Leonem intrante, igneâ illâ Solis vi, humidos vapores diſſoluente, efficiebatur, quam quidem varijs medijs adumbrabant, vel per Leonem incumbentem, vel per eundem humanâ ſeù Virginis facie conſpicuum, eò quòd hæc inundatio contingeret, Sole ex Leone in Iſidis, ſiuè Virginis ſignum intrante; vel per Leonē accipitris facie inſignitum, aliſque quaſi volatum affectantem, quemadmodum in Bembina tabula videre eſt; Quid verò per huiuſmodi ſymbola anagogicè ſignificârint, alibi dicetur. Tertiò, quid denique per Leonem valuis, oſtijſque templorum præpoſitum intelligerent, Horus lib. 1. hieroglyphico 19. fuſe proſequitur, vt ſuo loco dicetur. Prætereà figura Leonis vario modo picta multiplices hominis affectiones functioneſque demonſtrabat; vti hominem virtute præditum per Leonis exuuium, quòd ideò à Poëtis Herculi monſtrorum, id eſt, perturbationum animi domitori dicatum eſt; iterum virum vnicum fortitudinis ſpecimen præbentem, magnanimitatis normā & prudentiæ exemplar per Leonem & Vulpem, teſte Horo, effigiabant, per illum robur & magnanimitatem; per hanc verò prudentiam exponebant. Denique quia Leonē Ægyptij apertis oculis dormire, vel noctes inſomnes ducere credebant, hinc iterum vigilantiæ & cuſtodiæ hieroglyphicum, teſte Horo, Leonem pingebant; atque hæc potiſſima ratio eſt, ob quam ſecùs templorum valuas, Leones & pingerentur, & exſculperentur; quæ conſuetudo ad noſtra vſque tempora penetrauit. Quòd verò Ægyptij per Leonem Simiam deuorantem, teſte Horo, febricitantem innuerent, id alias quoque myſticas rationes continet. Dùm per Simiam, vt poſteà dicetur, Lunam intelligunt, per febrim autem Ægyptum ariditate & ſiccitate quâdam febrili laborantem; Sol itaque ſiuè Leo Simiam deuorans, nihil aliud notat, niſi miſturam illam Solaris luminis cum lunari; quâ Sol imbutus, & quaſi ſaturatus fœcundo humore terram irrigans, eam à febri, hoc eſt, ariditate & ſiccitate pernicioſa liberat. Quamuis pleraque illa hieroglyphica, quibus veteres naturæ deſignabant operationes, κατὰ τὴν ἀναλογίαν ad mores quoque transferri poſſint, quod & nos in tertio huius Operis libro præſtitimus.

Expoſitio Leonis ſymbolorum moralis.

Quid Leo Simiam deuorans.

Homo guloſus hieroglyphicè exhibitus.

Hoc pacto Horus hominem guloſum deſignans, Leonem fruſta carnis depaſcentem delineat; hominem verò fœtido oris halitu, os Leonis hians, ob graueolentem huius animalis halitum, pingit. Vltorem, per Leonem telo confoſſum; nouit enim Leo percuſſorem ſui; iracundum, per Leoninum caput, eſt enim hoc animal μεγακέφαλος, & pupillis oculorum igneis præditum; pudendum quoque muliebre per Leonem exprimebant, quod id fœtorem oleret Leoninum, vti & herba quę inde vuluularia dicitur; ingentes irarum motus, per Leonem catulos ſuos caudâ flagellantem; iram per

Leo-

Leonem, & catulos flagellatos, eò quòd oſſa Leonum inter ſe colliſa, ignem emitterent. Per Leænam verò mulierem μονοτόκον, ſiuè ſemel tantùm partu enixam, eò quòd Leænam bis parere non credebant. Quæ omnia apud Horum fusè deducuntur. Quamuis pleraque apud Horum, non tam hieroglyphica, quàm allegorica ſymbola & emblemata quædam ſint ad mores formandos inuenta; cum nullum harum imaginum vltimò recenſitarũ inter hieroglyphica in Obeliſcis, ſphyngibus, canopis, cęteriſque tabulis cõſpicuarum, veſtigium reperiatur; quare pleraque Hori, ſi pauca excipias, potius inter apophtegmata allegorica, quàm hieroglyphica recenſenda exiſtimem.

Quid prætereà per ſimulacrũ Oſiridis, quod leonis faciẽ ſeu catti referat, innuere voluerint Ægyptij, varij varia conijciunt. Aliqui à Diodoro lib. 1. par. 2. cap. 2. perſuaſi arbitrantur, ideò Oſiridem tot ac tam diuerſis formis ſpectari, quod Oſiris, ſicuti omnes ſequentes Reges Ægyptij, Leonis, Tauri aut Draconis partem priorem in capite, inſignia principatus ferre conſueuerint; nos dicimus eos Leonis aut Tauri caput in capite, cùm ad cultum Deorum huiuſmodi, tum ad attractionem eorum procurandam portaſſe. Alij aiunt, ideò factum, quod Typhone occupante Ægyptum, vt ſe à furore & eius rabie Dij tutarentur, ſub diuerſarum ferarum formis transformârint, vt hoc pacto ab eius rabie eſſent immunes; de qua metamorphoſi, vtpotè à propoſito noſtro non adeò abhorrente, inferius dicimus. Plutarchus, inter alios genuinam huius Leoninæ metamorphoſeos rationem aſſerens: ſic dicit. *Leonem verò Soli dedicant, quod de curui vnguibus quadripedibus ſola Leæna ſemel pariat, quod momento temporis dormiat, oculique dormientis ſuffulgeant; quod Leontinos fontes & hiatus ſuos noua aqua repletos inueniunt Nilo exundante, quandò Sol per Leonem tranſit.* Finxeruntantiqui fabularum inuentores, quod ferociſſimo illo Nemæo Leone ab Hercule iuuene adhuc ſedecim aut octodecim annorum occiſo, in valoris ſui memoriam Iuppiter imaginem huius Leonis inter duodecim ſigna quintũ in Cœlo conſtituerit, fortitudinis Herculeæ teſtimonium. Herculem autem Solem eſſe, monſtrant tum clauam cum ſuperadditâ Leonis pelle, Herculis inſigni, tùm maximè nominis ipſius etymon, de quo Macrobius cap. 20. lib. 1. hiſce verbis: *Et reuera Herculem Solem eſſe, vel ex nomine claret; Heracles enim quid aliud eſt, niſi ἥρας, id eſt, aëris κλέος, id eſt, gloria? quæ porrò alia aëris gloria eſt, niſi Solis illuminatio, cuius receſſu tenebræ ingruunt & caligo;* quæ explicatio ita arriſiſſe videtur Pontano lib. 1. de ſtellis, vt eam aptam verſibus materiam aſſumpſerit:

Varia ſymbola Oſiridis.

Leo cur inter ſidera relatus

Herculis etymon.

Pontanus.

. . . . Herculeo lætus cognomine, quando
Diſijcit aërias nubes, lumenque miniſtrat;
Aëris ipſe DEVS, DEVS & ſua gloria Cęli.

Aliam etymi rationem ſectatur Porphyrius, cuius verba apud Euſebiũ leguntur: ἡρακλέα αὐτῷ πρόσωπον ἐκ τοῦ κλάδους αὐτὸν πρὸς τὸν ἀέρα ἀπαγαταλὴς εἰς δύσιν ἰόντα, χεῖρας πατήρ.

Ὃς περὶ κερατοφαγῆς ἠῶ καὶ νύκτα μέλαιναν
Δώδεκ' ἀπ' ἀντολιῶν ἄχρι δυσμῶν ἆθλια δῖξας.

Qui valdè fers auroram noctemque nigrantem
Sex bis ad occaſum exanthlans certamina ad Ortum.

Quibus ſanè verbis nihil aliud inſinuatur, niſi duodecim illi Herculei, quos ei poëtica affinxit garrulitas, in mundo, duodecim ſignorum Zodiaci peragratione, labores; vt & Porphyrius apud Euſebium memorat; claua verò & pellis leonina quid ſignificent, hiſce verbis oſtendit citatus apud Euſebium Porphyrius. *Clauam ait ei, & Leoninam pellem accommodant, alteram, vt inæqualitatem motus indicent, alteram verò, quoniam vires ſuas in Leone potiſſimum oſtendit.* Macrobius item 1. Saturn. cap. 21. naturam Leonis ad Solem hiſce verbis accommodat: *Animal,* inquit, *in Zodiaco conſecrauerunt ea Cęli parte, quà maximè annuo curſu Sol validè efferuet calore, Leoniſq; ibi ſignum, domicilium Leonis appellant; Quia id animal videtur ex natura Solis ſubſtantiam deducere: primumque impetu & calore præſtat animalia, vt præſtat Sol ſidera: Validuſque eſt Leo priore corporis parte, ac degenerat poſterioribus membris; æquè Solis vis prima parte diei ad meridiem excreſcit, vti à prima parte anni à vere in æſtatem, mox elangueſcens deducitur vel ad occaſum, qui diei, vel ad hyemem, quæ anni pars videtur eſſe inferior, idemque oculis patentibus atque igneis cernitur ſemper; vt Sol patenti igneoque oculo terram conſpectu perpetuo atque indefatigabili cernit;* quæ ſanè verba ita clara ſunt, vt explicatione fuſiori non indigeant.

Accedunt ad confirmationem dictorum arcus & ſagitta, quo nihil ſignificatur aliud, niſi vis radiorum Solarium, de quibus iam ſupra mentio facta eſt: Medicus dicitur corona populea redimitus; eo quod teſte Porphyrio mala ab inferioribus hiſce Sol procul expellit. Corona verò populea, quâ coronabatur, nihil monſtrat aliud, niſi noctis dieique viciſſitudines, qua ſicuti populi folia ex altera parte albicantia, ex altera nigro virore infuſcata ſunt; ſic Sol ex ortu & occaſu alternis motibus terram relinquit lucidā, & tenebroſam. Narrat quoque Diodorus, Oſiridem Hercule ſibi Socio adſcito, totum mundum peragraſſe, quo ſanè nihil aliud ſignificari vult, niſi fortitudinem Solis maſculam omnia ſibi ſubijcientem; & robur igneum, quo mundus hîc ſenſibilis quadamtenus fouetur & ſuſtentatur.

Sacer itaque Soli Leo erat, quia vti Macrobius in ſomnio Scipionis, ait: *Cum animæ à Cancro ad Leonem labendo peruenerint, illic conditionis futuræ auſpicantur exordium, & quia in Leone ſunt rudimenta naſcendi, & quædam humanæ naturæ tyrocinia, Aquarius verò Leoni oppoſitus eſt, & illo oriente mox occidit, ideò cum Sol Aquarium tenet, Manibus parentatur.*

In omnibus igitur Solem refert Leo, calore lucem, iubis radios, fulgore oculorum, fulgorem Solis; æſtum, æſtu intenſo; inſomni vigilantia, indefeſſum Solis laborem; & cum Leo æſtuantiſſimum animal ſit, (vt ex oſſibus etiam eius veluti è ſilice ignem elici poſſe aſſeueret Plinius ſupra citatus) nō incongruè ob hanc cum Sole analogiam in ſummo honore habebatur, in quorum

12. Labores.

Claua Herculea.

Macrobius.

Arcus & ſagittæ quid?

Folia populi quid notent.

Leo ſacer Soli.

quorum honorem & vrbes & templa dicabant. Sed audiamus Ælianum.: *Leonibus*, inquit, *in Aegypto religionis cultus non modò tribuitur, ſed etiam ex ijs vrbs nomen traxit. Quorum ſanè vim ac naturam exponere non alienum erit: Tēpla habent ſibi conſecrata, & ſedes ad commorandum amplas & ad exercendum ſpatia & curricula laxa, tum eis bubulæ carnes quotidie præbentur, quas diſtractas atque ab oſsibus denudatas, cum intereà exedunt & conficiunt, ab Aegyptijs incantantur Aegyptiâ voce, cantionis argumentum huiuſmodi eſt, nè ex aſpicientibus quēquam faſcinent; imò non ſolùm eorum multi diuinitatē & religionem apud ipſos habēt, verùm etiam ſedes eis dedicatæ; è regione contrarios auerſoſque aſpectus habent, quorū feneſtræ tùm quæ ad Solis exortum pertinent, tùm etiam, quæ ad occaſum ſpectant, apertæ ſuauiorem viuendi rationem eis, & iucundius habitandi domicilium efficiunt; tùm eis etiam ſunt exercitationum loca ad tuendam valetudinem, tùm propinquæ palęſtræ. Eos ideò Vulcano Aegyptij conſecrant, (eſt autem Vulcanus nihil aliud, niſi ignea quædam Solis ſubterranei virtus & fulgure eluceſcens) quod ſint naturæ vehementer ignitæ, atque adeò exteriorem ignem, ob interioris vehementiam ægerrimè intuentur.* Plinius. Ridiculus cultus Leonis.

Atque ex his omnibus patet, quod ſicuti Aegyptij Oſiridis ſimulacrum forma accipitris, ad lucidam Solis virtutem omnium penetratiuam indicādam; ita ob ſummam eiuſdem in operando fortitudinem, & vim corroboratiuam, illud idem ſub Leonis forma repræſentabant; Hinc in Obeliſcis Mahuteo, Mediceo, Monti-cęlio poſitum vides ſimulacrum Mophta Leoniforme, charactere Tautico inſtructum; cuius ſenſus idealis eſt, qui ſequitur.

Sacri ſeu diuini Oſiridis

Seu Solis ignea poteſtas & fortitudo

♀ *Quà Mundum, Cęlos & elementa atque ideò omnia, quæ ex eis componuntur, virtute ſua corroborat conſeruatque.*

Nota Lector huius figuræ caput non accipitris, ſed Leonis intelligi debere.

Prætereà Sol Leonis vultu figurabatur, inquit Lutatius Placidus, vel quòd hic Deus cœteros vi nominis & potentia excellat, vt inter reliquas feras Leo, vel quòd ſit rapidū animal; de hoc & ſimili idolo ſcripſiſſe videtur Minutius Felix in Octauio, dùm inquit: *De Capro etiā & homine mixtos Deos, & Leonum, & Canum vultus Deos dicitis.* Arnobius lib. contra gent. & ipſe: *Inter Deos videmus*, ait, *Leones toruiſſima facie, mero illita minio & nomine frugifero appellari*; Sed & Tertalion: *Illi*, ait, *debebant adorare ſtatim biforme Numen, quia ex canino & leonino capite commixtos; & de capra & ariete cornutos & à lumbis hircos, & à cruribus ſerpentes, & plantis vel tergis alites Deos receperūt.* Hinc originem lib. 4. de abſtin. deſumpſiſſe videtur Porphyrius, hæreſim *Lutatius Placidus.*

Oo ſuam

Ad compoſitionẽ ſimulacrorum quod libet animal cum homine aſſumptum.

ſuam ſtabiliendi;ad ſimulacrorum videlicet compoſitionem quodlibet animal cum homine olim aſſumptum fuiſſe, veluti cùm humano corpori facies auis cuiuſpiam leoniſque iungeretur, & Lucianus huc reſpexiſſe videtur λεοντοκεφάλους ἀνθρώπους recenſens. Imò hæc non tantùm apud Ægyptios, ſed & apud omnes paſſim nationes & populos myſticis ſignificationibus inſeruiſſe, teſtatur variæ inſcriptiones: huiuſmodi Leonis terrifici caput in ſepulchro ſuo Simandius in ſignum fortitudinis ſuæ, pingi voluit; apud Heſychium Leones fontibus Alphei fluminis dedicantur; Sycione teſte, in templo Æſculapij ſpectatur ſomno ſopitus Leo: ſed de hiſce & ſimilibus, ſi plura deſideres, conſule Suidam, Herodotum, Cœlium, Diodorum, Gyraldum, Pierium, alioſque.

Magi & Onirocantæ quid per Leonis partes ſignificarent.

Apollonius Tyaneus, quid per Leænam 8 catulos vtero gerentem notarit.

Hinc Magi multum vtebantur Leone in ſuis diuinationibus. Oniromantæ enim Leonem in ſomno apparentem, principatum & dominium portendere aſſerunt, confirmant ſomnio Olympiæ coniugis Philippi Macedonum Regis, quæ in ſomno viſa parere Leonem, paulò poſt peperit Alexandrum, Orbis terrificum dominatorem. Apollonius quoque cum nõ procul Babylone receſſiſſet, leænam inuenit, cuius vtero cæſo, octo catuli reperiebantur: vndè coniecit, peregrinationem ſuam ad Indorum Regem, vno anno & octo menſibus duraturam. Putabant enim antiqui, Leonem aliquid ſupra id, quod brutum eſt, poſſidere. Vndè nimirum eſt, quod de ſimili materia legitur apud Philoſtratum in vita Apollonij: *Vir*, inquit, *quidam Leonem manſuefactum ex loro veluti canem, quocunque volebat, ducebat. Leo autem non modò ei, qui ſe ducebat, blandiebatur, ſed cęteris omnibus, qui ei obuiã veniſſent, templa etiam ingrediens, nihil tamen de victimis ſacris tangebat; Is Leo ad Appollonium veniens, qui tum fortè in templo ſedebat, & ad eius genua procumbens, humiliùs etiam, quàm homines ſupplicare videbatur; quod videntes, qui adſtabant, mercedis cauſa id facere arbitrabantur. Reſpiciens autem ipſum Apollonius, hic, inquit, Leo me rogat, vt vos doceam, hominis animam ſe habere; Eſt autem is Amaſis quõdam Aegypti Rex circa Saiticam præfecturam, quibus verbis auditis Leo mirabiliter fremens lachrymabilem rugitum edidit, tùm dentibus infrendens cùm plorare proculdubio videretur, aptiſsimè lachrymas fundebat: demulcens igitur illum Apollonius: Ego,* inquit, *Leonem cenſeo Leontopolim mittendum eſſe, ibique in templo collocandum; Regem enim maximè in regiam belluam conuerſum, tanquam egenum mendicare iudico. Poſt hæc congregati Sacerdotes Amaſidi ſacrificauerunt, & belluã torquibus vittiſque redimitam in interiorem Aegyptum miſere, tibijs ante ipſam carmina & hymnos decantantes;* hactenus Philoſtratus.

Philoſtratus in vita Apoll. De Leone mirum exẽplum.

Metempſychoſis.

Magi quoque omnes Metempſichoſin credunt, communem nobis cum reliquis animalibus naturam inſinuantes, hymniſtas vel eos, qui ſacris initiati ſunt, Leones appellant, mulieres ijſdem ſacris initiatas, leænas, miniſtrantes verò Coruos; patres aquilas & accipitres, & qui Leoninis ſacris initiati ſunt, illis variæ animalium figuræ circumponuntur, teſte Porphyrio, atq; hæc Leonis excellentia & dignitas.

Sed

Sed & Leo antiquis Magis cauſam præbuit magnarum ſuperſtitionum. Aſtrologi ſub Baſiliſco, ſeù corde Leonis nato promittunt Regias dignitates. Perſæ ſuperſtitioſi Leonem criſtallo inſculpentes, veluti per taliſma quoddam principatum largiuntur; quod idem apud ſuperſtitioſiores Rabbinos ſic lego : תרצה לקנות האהבה כל אנשים וממשלת בארץ תרשם חצורת אריה בגלביש עם רגלי נשר ותשום על צוארך hoc eſt, *ſi amicitiam, & gratiam hominū deſideres, & dominiū in terra, inſculpes in lapide duro ſignum Leonis cum pedibus aquilinis, & pones ſuper collū tuū.* Item in Aſtrologiâ Arabū ſimile quid obſervatur. Arbitrabantur enim aliqui, inter ſolaria animalia Leonem eſſe aliquam particulá animæ Solis, & proindè Proclus in libro de magia & ſacrif. ait, gallum & Leonem eſſe ſolaria animalia. Vndè illud Cabaliſtarum emerſit de Chymia ſecretum, *ſicut Sol, ſic id, quod Leo eſt,* quaſi diceres, quòd Sol eſt in cœlo, hoc Leo eſt in terra: cui reſpondet illud apud Ellucha ſem dictum paulò poſt adducendum, qui hoc ipſo inſinuat, rubeū illum Leonē metallicum, quē è Mercurio ſuo elicit, non fieri, niſi ope Leonis cœleſtis, ſeù ignis miniſterio, myſterium autem indicant Hebræi numero contento in vtroq; vocabulo שכליש כשמש quorum vtrumq; continet 660. eò, qui ſequitur, modo :

Superſtitiones Aſtrologicæ.

כשמש שכליש

Arcanum Chymicum.

	ש 300
כ 20	כ 20
ש 300	ל 30
מ 40	י 10
ש 300	ש 300
660	660

Atque hæ ſunt horæ, quæ requiruntur ad abſolutionem, & perfectionem Magiſterij, quæ quidem in dies diuiſæ, faciunt dies 27$\frac{12}{17}$, numerum reſpondentē periodico motui Lunæ, & hoc dierū interuallo fit Chymicus ille coitus Solis & Lunæ, quo tempore Luna variè aſcendendo, deſcendendoque, diuerſa in colore & figura apparet, vſque dùm vnita Soli penitùs euaneſcat. Vndè inferunt, Magiſterio benè peracto, hominem prudentem reperturum quicquid in mundo arcanū eſt; leguntur hæc omnia per metatheticam quandá literarum combinationē יש לו שכל, id eſt, *ipſi intelligentia,* nimirum שכל יש לו *cui omnia inſunt.* Modum, qui per has literas יש לו שכל indicatur, libenter indicarem, niſi juſtæ cauſæ ſilentij obſtarent. Alludit ad hoc Elluchaſem Medicus Babylonicus hiſce verbis : الشمس في السما وشمس في الارض *Sol in cælo, Sol in terra. Arbitrantur enim antiqui, omnia in omnibus latentia, naturæ quadam ſimilitudine colligari, ita quidem, vt inferiora, quæ eiuſdem ordinis ſunt, ſuperiora reuereantur,* vt Proclus loquitur, & omnia inferiora ad ſui ordinis duces hymnos concinant. Vndè idem Proclus in lib. de magia & ſacrificijs, gallum à Leone valdè timeri, tanquam ordinis animalium Solarium ducem, cuius rei cauſam à materia ſenſuque aſſignare non

Ellachuſem in lib. de animalib.

poſſumus: ſed ſolùm ab ordinis ſuperni contemplatione, quoniam videlicet Solaris præſentia virtutis conuenit gallo magis, quàm Leoni; cuius meminiſſe videtur Lucretius:

Lucretius.

> *Quin etiam gallum noctе explaudentibus alis,*
> *Quem nequeunt rapidi contra conſtare leones.*

Cur dœmones λεοντόμορφοι gallo obiecto diſpareant.

Vndè & affirmat citatus Proclus, ſolares dœmones quoſdam ſub Leonina forma comparentes, mox objecto gallo, diſparuiſſe. Adhuc credunt Græcorum nonnulli, qui doctrinam Ægyptiorum ſequuntur, animam Cecropis, quem in Leonem tranſmutatum credebant, immolatis gallis gallinaceis, characteribus quibuſdam ſubſcriptis euocari, ſeque ſpectandam præbere. Mirùm verò, quòd veteres ſuperſtitioſiùs obſeruarunt, Leonem etiam, herbam ita nuncupatam, quæ ſurculis ſeſe circumplicando plurimum nocet, gallum ita abhorrere, vt ſi puella adhuc intacta, nuda paſſis crinibus leguminum ſegetem circumeat, gallum in manibus geſtans, exareſcat gramen id, prorſuſque deficiat, id qualecunque ſit, à Democrito tamen creditum eſt, vt aſſerit Solon; ſed qui alieniores ſunt à ſuperſtitione, arcanamque naturæ vim quandam contemplantur, ſemina aiunt, galli ſanguine contingi, hæcque ſata, à Leone nulla poſtmodum iniuria affici; atque hæc de Leone dicta ſufficiant.

HIEROGRAMMATISMVS V.

De cane eiuſque hieroglyphica ſignificatione.

CAnem Mercurij hieroglyphicum fuiſſe, omnium pené Authorum monumenta teſtantur; cuius rationem, vt cognoſcas, paulò altiùs rem ordiri viſum eſt.

Mercurius politicæ primus inſtitutor.

Mercurium primum Ægyptijs leges dediſſe, ſcientias tùm ſacras, tùm profanas inſtituiſſe, hieroglyphicæ quoque literaturæ, cultuſque vti & ceriмoniarum omnium, quæ Dijs exhiberi ſolebant, Authorem fuiſſe, ſatis, ni fallor, in primo libro demonſtratum eſt. Vndè poſteri virum tàm admirandâ ſapientiâ præditum, inter Deos relatum diuinis honoribus coluerunt, eum *Anubin* vocantes, hoc eſt, canem, ob admirabilem huius in rebus, quâ inueniendis, quâ inueſtigandis ſagacitatem; vti enim in Boue Oſirin, Ammonē in ariete, in hirco Menden, Mophta in leone, ita in cane Mercurium cognouerunt. Hunc enim ſtatis temporibus ſub forma canis comparere, rationem inuentionis rerum homines docere, ad benè beatéque viuendū incitare; ad Deorū cultum dirigere, referūt; vndè canes, Ægyptij aliquid diuinum habere rebantur, dùm fixis oculis, & quaſi cognoſcitiuâ vi excellentiæ Deorum præditi, ſimulacra eorum intuerentur; tùm ob ſummam fidelitatem, quâ tùm hominem, tùm clauſtra ſacrorum adytorum cuſtodiebant, tùm ob alias occultas virtutes colebant; & venerabantur tanto

Cur Mercurius Anubis dictus fuit?

κυνολατρεία

ſtudio,

ſtudio, vt Iuuenalis Satyra 15. inſanam hanc κυνολατρείαν cum riſu ijs exprobrare videatur.

Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.

Imò nullam gentem cum beſtijs præſertim canibus comedere conſueuiſſe, niſi Ægyptiam, refert Herodotus; apud quem cultum huius fuſiùs pertractatum vide; Canis itaque, virtutibus ſuis Mercurium in omnibus exhibet; eſt enim cuſtos hominis fidelis, ſicuti Anubis Mercurius cuſtos Oſiris & Iſis; eſt ſagax explorator rerum, & ratiocinatiua quâdam veluti facultate pollens, ita Mercurius Saturni Scriba, & Oſiridis & Iſidis Conſiliarius, teſte Diodoro, ab Ægyptijs ratiocinatiuæ potentiæ præeſſe dicitur, ob eam, quam dixi, rerum admirabilium inuentionem. Vndè ob eandem cauſam in cœlum tranſlatum inter ſidera poſuerunt: quod Sidus Latini caniculam, Græci Σείριον, alij Ἀστροκύονα & Σῶθις; nos ex Coptica lingua ⲥⲓⲱⲟⲩϯ vel vti aliud epitheton Dictionarij Ægyptiaci habet ⲁⲅⲓⲁ, id eſt, Sanctũ, interpretamur; vndè Harpocratem eundem vtplurimum cum digito labra prementem adiungebant, quo teſte Euſebio, occultè hominem eum fuiſſe negabant. Sanctum autem dicebant ſidus, quod primò influxus eius in ratiocinatiuam facultatem, quâ animus in Deorum cultum, & Religionis obſeruantiam, variamque rerum humano generi neceſſariarum inuentionem excitaretur, ageret; deindè quod ortu ⲥⲓⲱⲟⲩϯ, ſiuè caniculæ incrementum Nili, ex quo tanta bonorum abundantia Ægypto proueniret, diuini Anubis prouidentia cauſari, crederent; atque hinc ſub lecto Hori, vt in præcedentis hierogrammatis explicatione patuit, hydriam cum canino capite ei impoſito collocarunt. Hinc paſsìm in Bembina tabula, vti in vltimo tertij ordinis ſchemate videre eſt, ponitur Anubis Cynocephalus, tutulo κυκλο-οφι-πτερομόρφῳ inſignitus, quæ ſuo loco interpretabimur. Aſſiſtit autem ei λεοντόμορφος Mophta, id eſt, Numen leoninum, ad ſignificandum conſpirationem ⲁⲛⲟⲩⲃ, ſiuè ⲥⲓⲱⲟⲩϯ cum ⲙⲱⲟⲩϥϯ, ad tellurem Ægypti fœcunditate ſolida beandam. Sed hujuſmodi ſchematum interpretationem plenã, cum Oedipo reſeruauerimus, eò Lectorem remittimus.

Aegyptij contra omnium nationum mores cum canibus comedunt.

Mercurius in cœlum tranſlatus canicula ſiuè Σῶθις dictus.

Ortu caniculæ promouetur incrementum Nili.

Sed præ omnibus hieroglyphicum Schema, quod ſpectandum proponitur in theatro hieroglyphico figura 38. vbi Mercurium κυνοκέφαλον, dextrâ manu ſphœram, ſiniſtrâ caduceum tenentem, cętera nudum, crocodilo inſiſtentem conſpicies binis ſtellis circumdatum, à dextris quoque Ammonẽ arietino capite, à ſiniſtris Serapidem Taurino capite illuſtrem, cum hac inſcriptione:

ϹΥΝΘΡΟΝΟΙϹ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩΙ ΘΕΟΙϹ
ΙϹΙΔΑϹ ΑΡΧΙΕΡΕΥϹ ΑΝΕΘ.

Et

ΘΕΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ
38
F
F
M
A
L
D
K
G
B
M
H
E
N
CΥΝΘΡΟΝΟΙC ΤΟΙC
ЄΝ ΑΙΓΥΠΤCΟΙ
ΘЄΟΙC
ΙCΙΑC ΑΡΧΙЄΡЄΥC
ΑΝЄΘ.

Et per caput quidem A,nihil aliud niſi Anubin,eiuſque ſagacitatem; per ſphœram,ad cœleſtes diſciplinas ſpectantiũ rerum inuentionem, per D caduceum ὀφι-πτερόμορφον,celerem mentis motum,ad ratiocinandum,& inueniendum, aptum, quâ eloquentia & perſuaſio ad animos hominum in quamcumque partem trahendos, comparatur, & veritas rerum per nuditatem B, vti & fęcunditas mentis,per genitale viri detectum, indicata,acquirũtur. Crocodilo E inſiſtit,ad tutelam Ægypti, Genio Nili commiſſam,contra Typhonios inſultus indicandam. Caput verò κριοπροσωπον G caniſtro capiti impoſito verendum, vti & per caput βόμορφον K, & modio inſtructum,aſſeclas denotabant Anubidis, per illud quidem Amun, ignei-humidi præſidem, vti in præcedentibus explicatum eſt; per alterum bonorum omniũ terreſtrium præſidem Serapidem, quibus tanquam Genijs Ægyptijs principalibus omnia bona procurarentur, appoſitè exprimebant; per ſtellas binas F, ortũ & occaſum ϲιου⳽ cuius ortus incrementum Nili, & felicitatem bonorum; occaſus verò contrariam ſortem promittebat, deſignabant; & felicitate quidem per oliuæ foliũ L, per palmæ verò M foliũ,ſterilitate indicata; ſed hæc omnia in figura hac adiuncta contemplare. Vocantur autem hæc tria Numina Adelphi, id eſt, fratres, eò quòd communi amore veluti fratres, in commune bonum Ægypti,eorum fidei & tutelæ commiſſæ,conſpirare videantur. Quibus verò ſacrificijs, cerimonijſq;ea placare, & propitia ſibi reddere Ægyptij ſtuderent, alibi fuſè dicetur. Authoritates nõ appono,eò quòd pleræque in præcedentibus indicatæ ſunt, nè toties eaſdem Authoritates allegando faſtidium potiùs, quàm voluptatem Lectori pareremus. Explicatio ſchematiſmi Anubis. Expoſitio figuræ phyſicæ

Ab Ægyptijs Romani inſtructi, paſsim ad publica vota ſtabilienda in numiſmatis Anubidem Cynocephalon incidebant, ſiſtro & caduceo inſignem,& ex altera parte Iſidem cum ſiſtro pariter,& cyatho fructibus pleno exhibebant; quorum ſymbolorum ſignificatio, cum ſuprà explicatis pulchrè conſonat; per ſiſtrum enim, teſte Plutarcho, nihil niſi genium, ſiuè Agathodœmona, cuius tinnitu Typhonẽ ἀντίθεον fugari putabant,notabant. Variæ formæ Anubis.

huiuſmodi numiſma Guilielmus Choux apud doctiſſimum virum Dominum Ioannem Baptiſtam Caſalium nobis ſpectandum proponit, vti ſequitur.

Canis itaque hieroglyphicum, in noſtro hoc Obeliſco variè ſpectandum proponitur, vel per hominem κυνοκέφαλον, vel per abſolutam canis ſedentis figuram; primò, Anubin rationis, rerumque inventionis præſidem; ſecundò, Sacerdotem Hierogrammatea, ſiuè ſacrum Scribam, Sacerdotem & Vatem, ſiue Regem ſignificabant. Quibus, his verbis conſonat Horus: Ἱερογραμματέα δὲ πάλιν, ἢ προφήτην βουλόμενοι γράφειν· κύνα ζωογραφοῦσι· ἱερογραμματέα μὲν, ἐπειδήπερ τὸν βουλόμενον ἱερογραμματέα τέλειον γίνεσθαι, χρὴ πολλὰ μελετᾶν, ὑλακτεῖν *Horapollo.*

τε συ-

τ συνεχῶς καὶ ἀπηγριῶσθαι, μηδενὶ προσχαριζόμενον, ὥσπερ οἱ κύνες. Προφήτην τε, ἐπειδὴ ὁ κύων ἀτενίζει παρὰ τὰ ἄλλα τῶν ζώων, εἰς τὰ ἄλλα θεῶν εἴδωλα, καθάπερ Προφήτης. *Rurſum*, inquit, *ſacrum Scribam, aut Vatem, ſeù Prophetam ſcribere volentes, canem pingebant. Sacrum quidem Scribam, quoniam quicunque voluerit, vt par eſt, & abſolutiſſimè hoc munere fungi, eum oportet multa meditari, aſſiduèque omnibus more canum allatrare, & ferum eſſe, nulliqne gratificari, id eſt, nulli in peruerſitate morum increpanda parcere, nullius reſpectum habere. Vatem autem ſiuè Prophetam, quod canis præter cęterorum animalium conſuetudinem fixis in Deorum ſimulacra, non ſecùs ac vates conſueuere, intentiſque proſpiciat oculis.* Ælianus lib. 7. cap. 18. *Solos verò Memphicos canes in medium, auditione percepi, rapinas proponere, & communiter viuere; maximè omnium animalium defixis oculis Deorum ſimulacra intuentur.*

Canis Vatis & Prophetæ ſymbolum.

Canes ſimulacra Deorũ fixis oculis intuentur.

Porrò per figuram quoque canis ſedentis cum ſiſtro, aut cruce anſata ſignabant Geniũ Nili, quem Horus, Ἀστροκύονα, aut *Sothin*, nos veriùs ⲥⲓⲱⲧϮ, vocamus, notabaturq; per eũ incrementũ Nili, quod fiebat ſub ortũ caniculæ, Sole Leonē ingrediente, quo tēpore fœcunditas Ægypti mirificè promouebatur; per ſiſtrum verò aueruncationem denotabant Typhonis, ariditate & aduſtiua quadam vi, teſte Plutarcho, omnia conficientis, vti ſuo loco fuſiùs dictum eſt. Hinc primũ menſem, terrã, ſiuè Iſi, poſt inundationis beneficia veluti fœcundatã, nouiſque rerum ſeminarijs impinguatã, Mercurio ſiuè Anubi dicabant, quem & à nomine eius Thoth dicebant, de cuius inſtitutione fuſiſſimè in noſtra Aſtrologia hieroglyphica, ad quam Lectorem remittimus. Cur quoque Sothis cum Iſide & Anubi confundantur paſsim, vti nequaquam myſterijs caret, ita id alibi opportuniùs explicandum eſt.

Sothis vel ⲥⲓⲱⲧϮ.

Quid ſiſtrum in manu Anubidis.

Thoth.

Lupum verò vti animatam Solis imaginem venerabantur, quia hoc animal, vti exponit Macrobius, omnia arripit, ad Solis inſtar, qui radiorum vi omnia ad ſe trahit. Hinc Apollini Lycij cognomentum; hinc Aegyptiorum Lycopolitana ſuperſtitio, Apollinem & lupum pari proſequentium cultu, vndè & Lycoctonum herbam in Aegyptum importari vetuerunt. Oſiridem quoque ab inferis redeuntem, ad Iſidem à Typhonis violentia tutandam, in Lupum ſe transformaſſe Plutarchus memorat; Lupum quoque ſemper Oſiridi comitem fuiſſe, Diodorus docet. Verùm cùm de Lupo in noſtro Obeliſco nihil ſingulare occurrat; de eo quoque fuſiùs diſcurrendum non duxi; ſed conſultiùs hanc de Lupo tractationem ſymbolicam in proprios tractatus Oedipi reſeruauimus.

Quid Lupus Anubidis comes notet.

Lycoctonos herba.

Diod. l. 1. c. 2.

H E-

HIEROGRAMMATISMVS VI.

De Cynocephalo ſiuè Cercopitheco, eiuſque hieroglyphica ſignificatione.

SI Sol ſolus foret in vniuerſo, omnia pernicioſo ardore, & ſiccitate combuſtum iri certum eſt; Ægyptij itaque videntes, Lunam radios Solis plùs ęquo feruentes exceptos, humiditate ſuâ ita temperare, vt indè omnis ſublunaris mundi decor & gratia, omnis fœcunditatis vbertas originem inuenerit; Solem quippè ſine Luna, hanc ſine illo conſiſtere nullâ ratione poſſe arbitrati ſunt. Hinc illos principales, & primi ordinis Deos & Numina exiſtimarunt; & Solem quidem Oſirin, Lunam Iſin, teſte Plutarcho, Euſebio, Diodoro; Typhona verò, quicquid in Sole vitioſum, pernitioſum, exitiale ac deſtructiuâ vi imbutum eſt, teſte eodem Plutarcho, nuncuparunt. Typhonis malignitas. Si itaque Typhon ſolus eſſet, vtpotè humano generi contrarius, giganteâ ſuâ inanitate omnia conficeret. Oſiris itaque & Iſis debuerunt eſſe, quorum amico coniugio filius Horus, id eſt, quicquid in hoc mundanæ molis ambitu continetur, creſcit, alitur, fouetur, & perfectionem ſuam nanciſcitur. Horus mundus. Hinc tanto ſtudio contra Typhonis violentas machinationes res ſingulæ, quæ ſub Oſiris & Iſis tutela conſtituuntur, armantur: per huiuſmodi autem velitationes, conflictus; diſſenſuſque Typhonis, aſſeclarumque Gigantum, nihil aliud ſignificare voluiſſe viſi ſunt, quàm naturalium rerum conſenſus diſſonos, conſonoſque diſſenſus, quos antipathias rerum dixerunt veteres, ſine quibus, vt mundus conſeruetur, fieri non poteſt. Hinc appoſitè Plutarchus refert, Mercurium Typhoni neruos excidiſſe, & indè lyram ſibi confeciſſe, quâ pulchrè vis vniuerſi ex contrarijs & diſſonoconſonis conſtituta innuitur. Mercurius ex neruis Typhonis cytharam conficit. Hoc pacto quoque, vt ad inſtitutum reuertamur, animalia ad ſacrarum literarum ſtructuram aſſumebant Lunæ-Solaris naturæ; his enim fœcundam Solis cum Luna commiſtionem ad generationes rerum perficiendas, à natura intentam ſignificabant. Animalia verò Lunæ-Solaris naturæ ſunt, canis, felis, ſiuè ælurus, Cynocephalus, ſiuè Cercopithecus, ab hoc initium faciemus noſtræ diſceptationis.

Nullum fuit vnquam animal, quod maiorem hieroglyphicorum numerum exprimere poſſet, quàm Cynocephalus, huius enim belluæ iconibus vario modo delineatis, cœleſtia & terreſtria ferè omnia denotabant. Cynocephalus frequens inter hieroglyphica, quis? Eſt autem Cynocephalus, vel vt alii vocant, Gæpus, ſpecies Simiarum caudatarum, faciem habens cani ſimilem, oculis & fronte faciebus hominum haud abſimilibus. Primò, per figuram Cynocephali ſtantis, manibuſque in cœlum erectis tempus coniunctionis Solis & Lunæ indicabant. Quid notatur per Cynocephalum Neomeniam quidem, quia hoc animal neſcio quid ſympathiæ cum Luna habere deprehendebant. Nam Syzigiæ tempore loco vrinæ ſanguinem mittebat, triſte & melanchoni-

licum, quaſi Deæ raptum deploraret, neque enim veſcebatur, ſed ſemper terram intuebatur hominum fugiens conſortium; Mox verò Syzigia ſoluta, Lunaque creſcente veluti ex alto ſomno expergefactum ſe erigens, Deæ congratulabatur, inſolitoſque quaſi plauſus exhibiturum ſe oſtentabat, quantum conſolationis caperet, inſolitis geſtibus, corporiſque tripudio demonſtrabat. Quæ omnia pulchrè Horapollo deſcribit lib. 1. hieroglyphico 14. his verbis: Σελήνην τε γράφοντες ἢ οἰκουμένην, ἢ γράμματα, ἢ ἱερέα, ἢ κόλυμβον: κυνοκέφαλον ζωογραφοῦσι. Σελήνην μὲν, ἐπειδὴ τὸ ζῶον τοῦτο συμπάθειάν τινα πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ σύνοδον ἐκτήσατο. Ὅταν γὰρ ἐν τῷ μέρει τῆς ὥρας ἡ σελήνη συνοδεύουσα ἡλίῳ ἀφώτιστος γένηται, τότε ὁ μὲν ἄρσην κυνοκέφαλος οὐ βλέπει, οὐδὲ ἐσθίει: ἄχθεται τε εἰς τὴν γῆν νενευκὼς, καθάπερ πενθῶν τὴν τῆς σελήνης ἁρπαγήν; ἡ τε θήλεια μετὰ τοῦ μὴ ὁρᾶν καὶ ταῦτα τῷ ἄρρενι πάσχει; ἔτι τε καὶ ἐκ τῆς ἰδίας φύσεως αἱμάσσεται. διὸ καὶ μέχρι τοῦ τοῦ νῦν ἐν τοῖς ἱεροῖς τρέφονται κυνοκέφαλοι. ὅπως ἐξ αὐτῶν γινώσκηται τοῦ ἡλίου καὶ σελήνης μέρος τῆς συνόδου. *Lunam demonſtrantes, aut terrarum Orbem, aut literas, aut ſacrificium, aut iram, aut mutationem, Cynocephalum pingunt. Lunam quidem, eò quòd animal hoc conſenſum quendam cum Deæ congreſſu, ex quo & affici ſoleat, habet, vbi enim aliquanto tempore Luna cum Sole congrediens, expers luminis opacaque permanet, tùm mas quidem Cynocephalus, nec quoquam intuetur, nec veſcitur: ſed demiſſo in terram vultu indignabundus, veluti Lunæ raptum deplorans, triſtatur. Fœmina verò præterquam quod nuſquam oculos contorqueat, eadem cum maſculo patitur, inſuper & è genitali vaſe ſanguinem mittit; ideoque ad hæc vſque tempora in ſacris templis Cynocephali nutriuntur, vt ex ipſis coniunctionis Solis & Lunæ tempus cognoſci poſsit.*

Horapollo.

Quomodò porrò orbem terrarum præfigurauerint Cynocephalo, videamus. Traditione à primæuis poſt diluuium Patriarchis Aegyptij acceperant: Orbem terræ poſt confuſionem linguarum in ſeptuaginta duas nationes diuiſum; cum itaque totidem dierum ſpacio Cynocephalum deficere, & ad mortem diſponi viderent; ſiquidem non ſicuti cœtera animalia vno die moriuntur. Nam, vt rectè Horus in citato loco ait.

Orbem terræ quomodo per Cynocephalum notarent.

Τούτους τοὺς τρεφομένους ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ ἐπιμελείας τυγχάνοντας; οὐ καθάπερ τὰ λοιπὰ ζῶα ἐν ἡμέρα μιᾷ τελευτᾷ; οὕτω τε τούτους; ἀλλὰ μέρος αὐτῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν νεκρούμενον, ὑπὸ τῶν ἱερέων θάπτεσθαι, τοῦ λοιποῦ σώματος, ἐν τῷ κατὰ φύσιν ὄντος. ἕως δ' ἂν αἱ ἑβδομήκοντα καὶ δύο πληρωθῶσιν ἡμέραι, τότε ὅλος ἀποθνήσκει; *Hi*, inquit, *ſi diligenter in ſacris nutriantur, curenturque non ſicut cœtera animalia vno die moriuntur, ſic & ipſos emori; ſed ipſorum partem quandam ſingulis diebus emorientem ac tabeſcentem à Sacerdotibus humari, reliquo interim corpore in ſua natura perſiſtente, idque per 72. dies, quibus expletis tunc prorſus interit.* Haud igitur incongruè habitatum orbem in 72. nationes diuiſum per Cynocephalum indicabant, quod & dictus Horus eodem loco oſtendit: Οἰκουμένην τε σημαίνοντες κυνοκέφαλον ζωογραφοῦσι, ἐπειδὴ ἑβδομήκοντα δύο χώρας τὰς ἀρχαίας φασὶ τῆς οἰκουμένης εἶναι.

Secundò, cùm Ægyptij ſacerdotes ſub his animalibus, neſcio quid diuinum, & brutorum operationibus ſublimiùs notarent; vti diuinum quodpiam quoque reueriti ſunt; dùm videlicet literas ſcribunt, & mandata Sacerdotum ſtudioſè exequuntur; in adyta enim introductis, à Sacerdotibus tabula apponitur, vnà cum ſcirpeo ſtylo & atramēto, mox veluti ad im-

Cynocephalus literas nouit.

pe-

perium Antiſtitum apprehenſa tabula, literaſque formare traditur; Hinc non ſine ratione ad viuum Mercurij habitaculum, vtpotè in cuius corpus transformatus, & Aſtronomiam, & literas aliorumque omnium, quorum inuentor fuerat, doceret homines, ita Abenephius:

وكان يصدقون ان ادريس هو هرميس تحت صورة القرده يعلم الناس ان هذا الحيوان
هو يعرف مجامعة الشمس مع القمر ويعرف الحروف ويعمل كل ما يامرون الكهن

Firmiter enim credebant; quoniam Adris, qui eſt Hermes ſub figura ſimiæ doceat homines propter naturam huius animalis, cognoſcit enim coitum Solis & Lunæ, & nouit literas, operaturque ad imperium Sacerdotum.

Prætereà cùm Cynocephalus non ſecùs ac Hieromantæ & Sacerdotes, ab eſu piſcis abhorreat, ac ſine præputio veluti circūciſus naſcatur; hinc legē illam accepiſſe videntur abſtinentiæ à piſcibus, & circumciſionis præputij; Quam tamen ab Hebræis accepiſſe veriſimilius eſt; Ita enim Rab. Tichon in cap. 12. Geneſ. Cynocephalus piſces ab horret & ſine præputio eſt.

Sacerdotes quoque Ægyptij circumciderunt carnem præputij ſui, ita inſtructi à filijs Iſraël, propter bona ingentia, quæ emanare credebant ex circumciſione, vt ſcilicet caſtiùs ſacra adminiſtrarent; verum quæcunque hucuſque dicta ſunt, appoſitè confirmantur ab Horo ſequentibus verbis:

Ἔτι δὲ καὶ τὸ ζῶον ἐπὶ Ἑρμῆ ἐνεμήθη τῷ πάντων μετέχοντι γραμμάτων. ἱερέα τε, ὅτι φύσει ὁ κυνοκέφαλος ἰχθὺν οὐκ ἐσθίει, ἀλλ' οὐδὲ ἰχθυώμενον ἄρτον, καθάπερ καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκτός. γεννᾶται τε περιτετμημένος, ἣν καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπιτηδεύουσι περιτομήν.

Prætereà hoc animal Mercurio dicatum eſt, quia literarum omnium particeps eſt. Sacerdotem verò ſignificat, quod naturà Cynocephalus ab eſu piſcis abſtinet, quem tametſi piſcibus interim veſci contingat, ſegne tamen & torpori deditum animal non eſt, ſicuti externi Sacerdotes. Adde quod circumciſus gignitur, quam quidem circumciſionem ex eo capite ſummo curant, ac peragunt ſtudio Sacerdotes.

Tertiò, per Cynocephalum Ægyptios literas hieroglyphicè indigitaſſe, Horus citato loco oſtendit: Cynocephalus literas hieroglyphicè notat.

Γράμματα σημαίνοντες οἱ ἱερεῖς, κυνοκέφαλον ζωγραφοῦσι, ἐπειδὴ ἐστὶ συγγένεια κυνοκεφάλων Αἰγύπτια ἐπισταμένων γράμματα, παρ' ὃ εἰς ἱερὸν ἐπειδὰν πρῶτα κομισθῇ κυνοκέφαλος, δέλτον αὐτῷ παρατίθησιν ὁ ἱερεὺς, καὶ σχοίνιον, καὶ μέλαν; πειράζων εἰ ἐκ τῆς ἐπισταμένης ἐστὶ συγγενείας γράμματα, καὶ εἰ γράφει.

Literas ſignificantes Cynocephalum pingunt, quia eſt apud Aegyptios cognatio quædam & genus Cynocephalorum, qui literas norunt. Quapropter vbi primum in ſacram ædem ductus fuerit Cynocephalus, tabellam ei ſacerdos apponit, vna cum iunceo ſtylo ac atramento, vt videlicet periculum faciat, ſit ne ex eo Cynocephalorum genere, qui literas norunt, & num literas pingat, itaque in ea literas pingit. Meminit & huius docilitatis admirandæ Ælianus lib. 6. cap. 10. his verbis: *Animalia eſſe docilia, id cognouimus tempore, quo Ptolomæi Reges regnarunt, Aegyptij Sacerdotes Cynocephalos docebant literas, & ſaltationem, & tibiarum cantum, & mercedem pro his Cynocephali colligebant, datamque in marſupium conijcientes ferebant.*

Quartò, Lunam orientem indicare volentes, iterum Cynocephalum, hoc pingunt habitu. Verba Hori ſunt: Σελήνης δὲ ἀνατολὴν γράφειν βουλόμενοι κυνοκέφαλον γράφουσιν ἑστῶτα καὶ τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν ἐπαίροντα, βασίλειον τε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχοντα. Luna oriens per Cynocephalum indicata.

Stantem manuſq; in cœlum tollentem, ac regiũ diadema capite geſtantẽ; cauſam addit. Ὅτι ὁ κυνοκέφαλος ποιεῖται ὡς εἰπεῖν, προσευχόμενος τῇ Θεᾷ, ἐπειδὴ ἀμφότεροι φωτὸς μετειλήφασι; *Quod videlicet Cynocephalus hoc habitu videatur Deæ congratulari, eò quòd ambo, Sol inquam & Luna luminis participes ſint.*

Cynocephalus duodecies interdiu vrinam mittit, quid?

Quintò, Reperiebant curioſi rerum inueſtigatores Ægyptij aliam admirandam proprietatem in Cynocephalis, quæ ijs etiam hieroglyphicæ ſupellectilis dedit occaſionem; obſeruabant, inquam, quod, Sole Arietem & Libram ſubeunte, Cynocephalus ex abditâ quadam, quam cum Sole habet proprietate & conſenſu, ſingulis duodecim horarum interuallis, vrinam, duodecies noctu atque interdiu reddat; vt proindè hinc horologiorum hydraulicorum fabricæ occaſionem nacti videantur. Nam ad Cynocephalorum imitationem vaſa quædam ænea formabant ſub forma Cynocephalorum ſedentium, quæ aquam infuſam per genitale, ceu per canalem pro temporis, quod metiri debebat, proportione, ſtrictam anguſtamque redderet, hæc verò concauo cyatho excepta incremento ſuo paulatim intra lineas horarias cyatho inſcriptas, horam currentem oſtenderet. Huiuſmodi vas æneũ πιθηκόμορφον, dùm hæc ſcriberem ad me attulit, è peritiſſimi Franciſci Angelomi gazophylacio, Io. Petrus Bellorius eiuſdem, Nepos, cuius & figuram hîc apponendam duxi. Hinc duo Æquinoctia ſignificantes Cynocephalum pingunt ſedentem. Verùm cùm huiuſmodi hieroglyphici rationem Horus exactiſſimè deſcribat lib. 1. hieroglyphico 16. verba eius ſine vlteriore explicatione adduxiſſe ſufficiat, ita enim dicit.

Horometra horologia vndè originẽ traxerint.

A, Foramen in ſummitate capitis, vbi aqua infũdebatur.
B, Velamen ſacrum Iſidis, cui conſecrabatur.
C, Amictus Beſtiæ.
D, Manubrium, quo aquam in ſacris præbere ſolebant ſacrificantibus.
E, Orificium, à quo aquæ exitus dabatur.

Ἰσημερίας δύο πάλιν σημαίνοντες, κυνοκέφαλον καθήμενον ζωγραφοῦσι. ἐν ταῖς δυσὶ γὰρ ἰσημερίαις τοῦ ἐνιαυτοῦ, δωδεκάκις τῆς ἡμέρας καθ' ἑκάστην ὥραν οὐρεῖ. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ταῖς δυσὶ νυξὶ ποιεῖ. διόπερ οὐκ ἀλόγως ἐν τοῖς ὑδρολογίοις αὐτῶν Αἰγύπτιοι κυνοκέφαλον καθήμενον γλύφουσι, ἐκ δὲ τοῦ μορίου αὐτοῦ ὕδωρ ἐπιρρέον ποιοῦσιν. ἐπεὶ ὥσπερ προεῖπον τὰς τῆς ἰσημερίας δώδεκα σημαίνει ὥρας. ἵνα δὲ μὴ εὐρύτερον τὸ ὕδωρ κατασκευάσματα ὑπάρχει δι' οὗ τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ὡρολόγιον ἀποκρίνεται, μὴ δὲ πάλιν στενώτερον ἀμφοτέρων γὰρ χρεία. τὸ μὲν γὰρ εὐρύτερον ταχέως ἐκφέρον τὸ ὕδωρ, οὐχ ὑγιῶς τὴν ἀναμέτρησιν τῆς ὥρας ἀποτελεῖ. τὸ δὲ στενώτερον, κατ' ὀλίγον καὶ βραδέως ἀπολύον τὸν κρουνὸν ἕως τῆς οὐρᾶς τρίχα διείραντες τὸ ταύτης πάχος σίδηρον κατεσκευάζουσι πρὸς τὴν προειρημένην χρείαν. τοῦτο δὲ αὐτοῖς ἀρέσκει ποιεῖν, οὐκ ἄνευ λόγου τινὸς, ὡς καὶ οὐδὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καὶ ὅτι ἐν ταῖς ἰσημερίαις, μόνος τῶν ἄλλων ζώων δωδεκάκις τῆς ἡμέρας κράζει ἑκάστην τὴν ὥραν.

Aequinoctiũ quomodo ex primat Cynocephalus.

Rurſus æquinoctium ſignificantes, eundem Cynocephalum ſedẽtem pingunt, duobus enim anni æquinoctijs, duodecies in die per ſingulas nimirum horas vrinam reddit, idemque noctu facit. Vndè non immeritò ſuis hydrologijs Aegiptij Cynocephalum ſedentem inſculpunt, è cuius membro aqua defluat; idque propterea, quod duodecim

cim, vt dixi, in quas æquinoctij tempore dies & noctes ex æquo diuiduntur, horas ſignificet. Cæterum nè foramen illud artificioſè conſtructum; per quod in horologium aqua profluit & excernitur, aut latius ſit, aut rurſum arctius (vtriuſq; enim magni refert, ſi quidem latius cum magna celeritate aquam profundat, non rectè horæ modum ac dimenſionem perficit: anguſtius autem paulatim ac lentius quàm par ſit, aquæ laxat ductum) remedium hoc excogitarunt, vt quicquid pilorum eſt ad caudam vſque abradentes, pro huius craſſitudine ferream quandam fiſtulam in vſum iam fabricent; Hoc autem ijs viſum eſt non ſine ratione aliqua, ſicuti nec in cæteris facere; & quod etiam ſolus ex omnibus animantibus æquinoctio, duodecies in die per ſingulas horas adlatrat. Vides igitur quàm appoſitè ijs, quæ de hieroglyphicâ Cynocephali & hydrologij fabrica paulò ante diximus, Hori deſcriptio congruat; Huius vaſis πιθυκομόρφου vſum quoque fuiſſe, in aquâ manibus Sacerdotum ſacra adminiſtrantium affundendâ, manubrium D, quod in figura paulò ante poſita in poſteriori parte λεοντοδακτύλοις ſpectabile obtinet, clarè patet. Verum de hoc hieroglyphico hydrologio alibi fuſiùs.

Hinc nullum ferè delubrum, in quo teſte Luciano ſuprà citato, non inueniretur, aut hircus, aut ciconia, aut ſimia; hos Hermopolitæ ob Hermetis cultum, cui conſecrabantur, teſte Strabone, lib. 16. loco Numinum habuerunt. In tabula Bembina hieroglyphicum eiuſdem ſub forma ſedentis, & Lunæ ſextili veluti diademate coronati, exhibetur; manu vas tenet, ad indicandam humidam vim Lunę, adiunctũ habet pſyliũ, quæ herba quum folliculis ſuis caput ſimiæ referat, appoſitè eidem adiuncta fuit in ſacrificijs, ad Genium ſimilitudine rerum attrahendum; Loti ex altera parte florem habet adiunctum, ad ſympathiam, quam Cynocephalus cum Sole & Luna habet, commonſtrandum, de quo fuſiùs in hieroglyphico Loti. Nam cũ Sole, & Lunâ, vti dictum eſt, Iamblicho teſte, phyſicas rationes obtinet, quæ ſunt; eâdem exoriente, lætari, deficiente triſtari; iam erectum Luminaribus veluti congratulari, modò duodecim horarum æquinoctialium duodeno mictu, opera ſolis moliri; verbo in omnibus intellectiuę quædam veluti facultatis indicia commonſtrare. Vndè & Iſidi coniungi ſolitum Cynocephalũ, Minutius Felix refert; Iſis, ait, perditum filium cum Cynocephalo ſuo, & alijs Sacerdotibus luget, plangit, inquirit: mox inuento paruulo gaudet Iſis, exultant Sacerdotes, Cynocephalus inuentor gloriatur, quamvis hoc loco per Cynocephalum veriùs Anubidem quàm Simiam intelligant.

Prætereà in alijs Obeliſcis huiuſmodi Cynocephali hieroglyphicum, nunc ſub ſedentis, nunc ſtantis, & anſata Cruce ſpectabilis figurâ exprimitur: in hoc noſtro Obeliſco Pamphilio ſub dicto habitu tertiò exhibetur,

neque in Obeliſcis tantum inſculpi ſoliti erant, ſed & ſeparatim adhuc ſpectantur huius farinæ ſimulacra Cynocephalorum, cuiuſmodi in Capitolio etiamnum ſuperſtes reperio, eodem prorſus habitu, quo eum tabula Bembina refert, & ſitu quo eum deſcripſimus, & in mumiæ inuolucro Florentiā ad me tranſmiſſo huius manifeſta indicia ſunt; verum inſpice imagines & figuras hic appoſitas, ex quibus Lector mentem meam faciliùs cognoſcet.

Anubidis cõparatio cum Cynocephalo.

Fuit autem, teſte Diodoro, Anubis Cynoproſopos filius Oſiridis, vſuſque eſt canis inſigni, indè videtur natum, vt à canino capite, quo exprimebatur, Cynocephalus diceretur. Plutarchus Oſiridis & Nephthyos filium facit, quem Iſis à matre expoſitum ſuſtulerit, cuſtodemque perpetuò habuerit; eundem prætereà eſſe cum Horizonte & Saturno, Hecatemque imitari, numen cœleſte & terreſtre. Seruius & Apuleius eum Mercurium dicunt, vti & nos; Nam Iſidi, teſte Luciano, in dialogo Nothi & Zephyri Mercurius, in Ægyptũ veniente Iſide, κυνοπρόσωπος factus, Iſidis cuſtos extitit; hinc Anubidis anathemata Cynocephali, vti nunc cõplures veterũ demonſtrant, fuerunt; imò apud Virgilium, Ouidium, Propertium, Prudentium, Amianum paſſim Latratoris, latrantis & caniformis epitheto notatur. Quæ ideò fuſiùs proſecutus ſum, vt quomodò Simiæ Cynocephalæ, à Cynocephalo Anubide diſtingueretur, pateret. Sed iam hiſce relictis ad Æluri myſticas rationes explicandas digrediamur.

HIEROGRAMMATISMVS VII.

De Aeluro, ſiuè Felis myſtica & hieroglyphica ſignificatione.

Felis in ſiſtri apice quid?

APud Ægyptios præcipuum Felis hieroglyphicum erat, vt ex eius imagine Luna intelligeretur; propterea felem in ſummo ſiſtri apice collocabant, vti ſuo loco dicetur, ex quo quatuor veluti tintinabula mobilia æqualibus inter ſe interuallis pendebant, vt deſignarent omnia, quæ generationi & corruptioni obnoxia ſunt, globo Lunari ſubijci, infra quam alterabilia omnia neceſſariò conſpiciuntur. Ælurus ſiquidẽ, ſi oculos eius fulgidos & coruſcos reſpicias, ſimile quid cum Leone obtinere videbitur; ſi affectiones naturales, Lunaris prorſus comperietur; Hoc enim animal & forma & geſtu Leoninum eſt, nec non noctu magis, quàm diù ſuas exercet venationes; ob varietatem, vim noctu agendi, fœcunditatem, humiditatemque

ratéque, tum Lunæ vicibus ob oculorum auctiones & diminutiones, Lunæ prorſus ſimile eſt.

Huius enim pupilla, Luna creſcente dilatatur, eâque proportione Lunâ decreſcente conſtringitur, vt ſingulas Lunæ phaſes imitari videatur. Hinc Ægyptij, vt Leonem â Sole, ita ælurum â Luna procreatum fingunt, hoc apologo. Solem & Lunam in rerum principio, curâ à Ioue illis demandatâ in certamen deueniſſe, vt terram animalibus replerent; Itaque Leonem â Sole fuiſſe conformatum, Lunam verò æmulatione concitatam, felem animal Leoni ſimillimum protuliſſe; quem Græci ab Ægyptijs mutuati, hoc pacto deſcribunt. Ab Apolline hominem productum fuiſſe, & viciſſim in ludibrium Apollinis ab Hecates manibus Simiam profilijſſe. Verum terribilis Leo ab Apolline paulò poſt productus, riſum Hecates interturbauit. Tunc illa indignata, felem Leonis æmulam procreauit. Hinc Apollo in maiorem ſolutus riſum deludens Hecatem, murem protulit; illa magis indignata, & ad artes conuerſa, Simium in Leonem, & felem in murẽ acriter incitauit. Vndè poſteà cultus & Simiæ & felis apud poſteros remanſerit. *Felis imitatur Lunæ phaſes.* *Fabula.*

Quamuis ego veriùs exiſtimem, cultum hunc felinum proceſſiſſe ab ipſa opinione, quâ Felẽ viuum Iſidis habitaculũ eſſe, veteres ſibi perſuadebant. Per hoc enim animal hominibus comparere, varia docere, & mala auertere ab ijſdem crediderunt. Ad quod quidem luculenter alludere videtur Ouidius lib. 5. Metamor. dũ in transformatione Deorum, ſingulis ſibi diuerſas animalium formas aſſumentibus, Dianam ſiue Lunam felis figuram aſſumpſiſſe refert. *Felis habitaculum Iſidis.* *Ouidius.*

Duxque gregis dixit, ſit Iuppiter, vnde recuruis
Nunc quoque formatus Lybis eſt cum cornibus Ammon.
Delius in Coruo, proles Semeleia Capro,
Fele Soror Phœbi, niueâ Saturnia vaccâ
Piſce Venus latuit, Cyllenius Ibidis alis.

Hinc ipſi ſimulacrum conſtitutum tetrapleurum & capite αἰλουρόμορφον, per quatuor latera 4. elementa, per felinam formam Lunam notatam, Giraldus aſſerit. Hinc quoque Ægyptij feles non tantùm viuas magnificiebant, ſed etiam mortuas magno luctu, teſte Herodoto, deflebant, & tandem eorum cadauera ad ſacra tecta deferentes, cum luctu in Vrbe Bubaſti, vbi Diana colebatur, ſepeliebant; imò felem, ſtudio aut caſu occidiſſe, crimen erat morte piandum, cuius hiſtoriam ſanè ridiculam de fele â Romanis in Ægypto occiſæ, vide apud Diodorum; mirum igitur non eſt, felem ceu ſacrum animal in hieroglyphicorum album tranſlatum, ſub varijs Symbolis varia ſignificaſſe; primò per felem marem Solem exprimebant, ita Horus lib. 1. hieroglyph. 10. dum inquit. *Giraldus.* *Cultus feliũ apud Aegyptios ridiculus.* *Significatio hieroglyphica felium.*

Φασὶ γὰρ τὸν ἄῤῥενα αἴλουρον συμμεταβάλλειν τὰς κόρας τοῖς τοῦ ἡλίου δρόμοις. ὑπεκτείνονται μὲν γὰρ κατὰ πρωῒ πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ ἀνατολὴν στρογγυλοειδεῖς τε γίνονται κατὰ μέσον τῆς ἡμέρας, ἀμυδρότεραι δὲ φαίνονται, δύνειν μέλλοντος τοῦ ἡλίου; ὅθεν καὶ τὸ ἐν Ἡλίου πόλει ξόανον τοῦ Θεοῦ αἰλουρόμορφον ὑπάρχει.

Felem marem iuxta varium Solis habitum & curſum pupillas commutare, ad ortum quidem Solis manè nonnihil extendi, ſub meridiem verò veluti rotundas fieri; Sole ad occaſum vrgente, obtuſiores obſcurioreſque apparere. Vndè & quæ apud Heliopolin eſt, Dei Solis ſtatua felis ſpeciem habet.

Hieroglyphicè itaque per felem, hæc quæ ſequuntur, ſignificabant; per felem ſedentem cum Cruce anſata, primò vim malorum auerruncatiuam; Secundò Lunarem vim in elementa diffuſam ſignificabant; priùs in anſatæ Crucis ſiue characteris Tautici enodatione oſtendetur; poſterius in præcedentibus iam ex conſenſu, quem cum Luna habet, rationibus myſticis demonſtratum eſt. Sedet autem felis, ad ſtabilimentum, quod elementari mundo Lunaris iſte Genius confert, indicandum; quemadmodũ in ſequentibus de ſitu ſimulacrorum hieroglyphicorum ampliùs declarabitur.

Tertiò ſolarem quoque vim innuentes Ægyptij, ſtatuam fingebant ſedentem (manibus genibus impoſitis, quarum ſiniſtra Crucem anſatam tenebat) ab vmbelico ad pedes vſque linteo tectam, cœtera nudam, mammiſque turgentem & cum capite αἰλουρόμορφον, quod circulus ambibat, ex cuius ceruice flamma emicabat; atque hæc eſt ſtatua illa, cuius paulò antè citatus Horus mentionem facit; cuius & exemplar in theatro hieroglyphico figura 36. ſpectandum præbetur; circulus cum flamma, Solis denotat virtutẽ quam circulari ſuo motu præſtat, atque ob maximam fœcunditatem, quam mundo confert. Sed hanc figuram alibi explicatam conſidera. Atque hæc ſunt quæ de felis hieroglyphico paucis dicenda putaui.

HIEROGRAMMATISMVS VIII.

De Amphibijs ſiuè

De Hippopotami hieroglyphica ſignificatione.

OPortunè hoc loco amphibiorum animaliũ Hippopotami & Crocodili hieroglyphicam ſignificationem ſubnectendam duximus; ab Hippopotamo itaque initium faciamus.

Hippopotamus Amphibium animal, variam dedit Ægyptijs hieroglyphicorum occaſionem, tàm in morali, quàm phyſica doctrina. Primò quidem ἀντίθεον Oſiridis Numen Typhonem exprimere volentes, hippopotamum figurabant. Cùm enim hoc animal nociuum cognoſcerent, & ad dãna inferanda natum, præterea aſtutia & impietate immane, perfectè Typhonis naturam exprimeret, Typhonem ab Oſiride domitum haud incongruè notabant; Per Oſirim enim Nilum, & per Hippopotamum Typhonem denotantes, vim illam malignam, putridam & venenoſam, quâ ſege-

Hippopotamus Typhonem notat.

Pauſanias.

tes

tesfrugeſque inficerentur, occultè innuebant. Confirmat hæc eius, Hermopoli, Pauſania teſte, ſimulacrum, cui accipiter immineret cum ſerpente dimicans, pulchrè quod diximus Oſiridis cum Typhone prælium exhibēs; Hecatæus quoque libro de ſacra Philoſophia dictam noſtram ſententiam confirmat, dum clarè tradit, Typhonem in hippopotamum tranſmutatum cum Oſiride perpetuò contendere: verba eius alliganda duxi.

Φασὶ τὲ Τύφωνα ἀντίθεον καὶ ἀντίτεχνον ἱπποποταμόμορφον, μετὰ τοῦ Ὀσείριδος συνεχῶς πολεμίζειν, φύσιν μὲν κακεργὸν διὰ Τύφωνος, καὶ ἔνδικον δι' Ὀσείριδος σημαίνοντες.

Dicunt Typhonem antagoniſtam ſub Hyppopotami forma perpetuò cum Oſiride decertare, naturam malignam per Typhonem; bonam per Oſirim ſignificantes.

Secundò, cùm nullum animal, teſte Suida, ingrati animi vitium, impietatem & iniuſtitiam magis exprimat, teſte Horo, quàm Hippopotamus, illum pingentes, vel in toto, vel in parte, nunc ingratitudinem, nunc impietatem, modò impudentiam denotabant. Nam vt rectè Poëta: Hippopotamus ingratitudinis & impietatis ſymbolum.

Turpis inuſt matrem lethato bellua patre
Pinguia qua Nilus fœtifer arua rigat.

Cum patre enim pugnâ congreditur, quo ſuperato & inceſtuosâ in matrem libidine, teſte Horo, debacchatur. Hinc, eodem Horo teſte, Regū ſceptris Cucupham ſubiecto hippopotamo ſuperimponebant, aut duas vngulas eiuſdem ſubijciebant ſceptro, quia pietas impietatem, & clementia inclementiam debet ſupprimere. Siquidem nihil eſt, quod Reges aut Principes magis deceat, quàm manſuetudo, beneficentia, animique moderatio; vt quantùm cœteris imperio & poteſtate præcellant, tantum ſibi ipſis humanitate & facili inductione animi dominentur. Sceptris quoque ſupernè iconem Ciconiæ, infernè verò hippopotami imponebant, vt violentiam iuſtitiæ ſubiectam eſſe, hanc Ciconiæ ſymbolo, illam hippopotami, innuerent. Regū ſceptra ſubiecta habebant vngulas hippopotami.

Qua de cauſa pro veſtibulo templi, quod in Saitica præfectura Palladi dedicatum erat, hæc, teſte Clemente lib. 6. ſtromatum, inciſa ſpectabantur, facies pueri, & ſenis, accipiter, piſcis, hippopotamus, quem hieroglyphiſmū cùm in tertia parte fol. 198. interpretati ſumus, eò Lectorem remittimus. Ad quod ingenioſè alludit Iunius hoc tetraſtycho.

Pernix Accipiter, piſcis Nili incola, dirus
Equus, quod ordine hæreat,
Symbolon hoc loquitur. Phariæ tria ſymbola genti;
Deus odit impudentiam.

Tertiò, per Hippopotamum Ægyptij nunc ver; nunc horas indicaſſe Horapollo refert; ratio eſt; quia Hippopotamus ſimul ac prata virere incipiunt, verno tempore à Nilo ad depaſcendas herbas exire ſolet; horas verò, quia interdiu ſub aquis latet, noctu verò à fluuio in campos exiens non feſtinus, ſed tanquam meſſor ad certum opus cōductus, meſſem æqualiter pabulatur, per noctem diemque quibus operationes ſuas tempuſque veluti menſurando perficit, haud incongruè horas indigitarunt. Vide citatum Hippopotamus quid notet.

Horum libro primo cap. 56. lib. 2. cap. 20. Suidas verbo πάλαγχος & Plinius lib. 20. cap. 22.

HIEROGRAMMATISMVS IX.

Crocodilus, ſiuè

De Crocodili ſignificatione hieroglyphica.

Crocodilus diuinæ eſſentiæ rationem notat.

CRocodilus Amphibium animal, vti magni apud Ægyptios nominis, ita variam quoque hieroglyphicæ ſuppellectilis ſobolem peperit. Primò ſecretiores myſtæ, diuinæ quandam eſſentiæ rationem per huius animalis naturam indicabant. Sicuti enim hoc animal ſub aquis latẽs per diaphanam obductam pupillæ pelliculam, alios quidem eminentibus ſolùm extra aquam oculis intuetur, ipſo latente & ἀφανῷ; ita Deum omnia intueri, nihilque adeò imperuium eſſe, ad quod diuinæ mentis oculi non dirigantur, ipſo ab omnium mortalium ſenſibus remotiſſimo, inuiſibili & ἀοράτῳ, etſi intimè omnibus præſente. Cûm verò Crocodilus inter cœtera animalia ſit ſine lingua, hinc Dei ineffabilem naturam deſignantes Crocodilum pingebant, ita Abenephi: ولان الطبيعة الله لا تتغير ولا تدرك وهي غير منظرة من عين الناس لذلك ومعما كان يريدون يدلون الطبيعة الله التي هي غير منظرة وكانوا رسموا صورة التمساح ان هذا الحيوان تحت الما يرا ولا يرة وان التمساح بلا لسان لذلك كان يعنوا بصورة الطبيعة الله غير مدركة وغير موصوفة ☼

Abenephi.

Ineffabilis Dei natura.

Et quoniam natura Dei incomprehenſibilis & immutabilis eſt, inuiſibilis ab oculis filiorum hominis, ideò quandò ſignificare volebant naturam Dei inuiſibilem, incidebant figuram crocodili, quoniam hoc animal videt & non videtur, & quoniam crocodilus eſt elinguis, ideò naturam Dei notabant incomprehenſibilem & ineffabilem.

Quæ confirmat Valerianus ex mẽte Hori, qui per Crocodili picturam in ſpecu latitantis, cuius cauda tantum conſpiciatur, Dei caput & ſubſtantiam eius incompertam; per caudam verò apparentem, Deum non niſi à poſteriori, hoc eſt, ex operibus cognoſci poſſe, ſignificabat.

Secun-

Secundò, præterea cum motum Solis ſignificare volebant Sacerdotes, imaginem Solis pingebant in naui, quam ferebat Crocodilus, quo occultè notabant motum Solis in humido ad rerum generationem, per Crocodilum quidem aquam dulcem, quam ſuo Sol calore purificat, ita Euſebius lib. 3. c. 3. præparat. Euangelicæ. ἥλιον τὶ σημαίνουσι, ποτὲ μὲν δι᾽ ἀνθρώπου ἐπιβεβηκότος, τοῦ πλοίου ἐπὶ κροκοδείλου κειμένου. δηλοῖ τι τὸ μὲν πλοῖον τὴν ἐν ὑγρῷ κίνησιν· ὁ τε κροκόδειλος, πότιμον ὕδωρ ἐν ᾧ φέρεται ὁ ἥλιος. ἐσήμαινε τοίνυν ὁ ἥλιος δι᾽ ἀέρος ὑγροῦ καὶ γλυκέος τὴν περιπόλησιν ποιεῖσθαι. *Solem verò ſignificat per hominem gubernantem nauem. Naui à Crocodilo ſubiecto deportatâ; oſtendit quidem nauis, Solis in humido motum; Crocodilus verò aquam potabilē per quā Sol fertur. Signatur ergò hiſce, Solem per aëris humidi, & dulcis circumuolutionem ſuam peragere.* Motum Solis notat. Euſebius.

Tertiò, Solis ortum indicaturi, Crocodili oculos effigiabant, vel quia hoc animal oculis prominentibus præditum eſt, vel quia ſine vllo parentum incubatu ab ouo excluſum in lucem exeat, ita Horus: Ἀνατολὴν τε λέγοντες δύο ὀφθαλμοὺς κροκοδείλου ζωγραφοῦσι· ἐπειδήπερ παντὸς σώματος ζώου οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τοῦ βυθοῦ ἀναφαίνονται; Occaſum verô ſignificaturi, teſte Horo, κροκόδειλον κεκυφότα ζωγραφοῦσι. *Crocodilum inflexum ac cernuum terra proſtratum pingunt, quia ſicuti Sol ortus toto die ſupra Horizontem, occidens verò infra Horizontem manet, ita Crocodilus interdiù ſupra terram vegetis oculis, noctu ſub aquis obtuſo viſu commorari dicitur.* Quæ verò in morali diſciplina per Crocodilum ſignârint Ægyptij, alibi dicetur. Solis ortus ſymbolum, oculi crocodili.

Quartò, per Crocodilum indigitatur terra Ægypti, vel Nilus, eò quòd hoc animal Ægypti proprium ſit; hinc Imperator Auguſtus Ægypto ſub poteſtatem Romani populi redactâ, numum excudit cum palma & crocodilo. Ægypti ſymbolum crocodilus.

Quintò, Ortum, Occaſumque, facultatemque in humidi elementi ſubſtantiam, vti & Genium Lunarem humiditati ad rerum generationem neceſſariæ præſidentem ſignificaturi, Iſidem ibimorpham, ſiuè ibidis capite conſpicuam in ſede quadrata, cui duo crocodili in oppoſitis partes reſpicientes proſternuntur, depingebant. Hoc ſchema conſpicitur in tabulæ Bembinæ medio ſpatio tertium; quod cùm ob maximam rerum ſub eo contentarum varietatem, myſteriorumque multitudinem hoc loco ob temporis breuitatem explicare non poſſimus, eius interpretationem Oedipo conſultò reſeruauimus.

HIEROGRAMMATISMVS X.

Accipiter ſiuè

De Accipitris hieroglyphica ſignificatione.

QVamuis in varijs huius operis locis, præſentis hieroglyphici myſteria attigerimus, quia tamen id, occaſione aliorum diſcurſuũ factum eſt; ideò viſum fuit hoc loco verè & ex profeſſo huius hieroglyphici Accipitrini recondita enucleare, tùm vt ſymbolorum contextus, atque ingenioſa veterum in ſymbolis condendis Architectura penitiùs innoteſcat, tùm vt multa loca mendoſa de huius hieroglyphici ſignificatione corrigantur, adeòque veritas pateſiat, Plutarchus, Accipitre picto, Ægyptios ſemper Oſirin, Deũ illum ſuum & ſacroſanctum Regem omni glorię, & honoris genere decoratum propoſuiſſe, refert. Quòd cùm ita ſit, nihil me gratiùs curioſo Lectori facturum arbitror, quam ſi Accipitri diuinitatis aliquid in eſſe a ſuperſtitioſa antiquitate putatum, quamque ob cauſam ei honores tanto ſtudio impenderint, oſtendam. Quemadmodum enim peſſimis erroribus irretitæ ac dęmonis aſtu illuſæ Nationes pleræque. Nonnullæ ob certa quædam beneficia Iouem, Apollinem & Mineruam; aliæ Iunonem, Venerem aliæ, aliæ alium Deum aut Deam etiam febrem & famem adorabãt; ita Ægyptij cœteris ſuperſtitioſiores, præter Crocodilũ & Ibidem maximo imprimis honore habebant accipitrem, dùm non ſolùm per hunc Oſiridẽ deſignabant, ſed eum ipſum præcipuum Deum ſuum honorabant, vti illud pluribus locis teſtatum reliquit Plutarchus; præſtantiſſimam enim omniũ apud Ægyptios conſiderationem ſuper Accipitre fuiſſe, teſtantur in omnibus penè obeliſcis multiplici figura eiuſdem repræſentatæ imagines, ac hierogrammatiſmi ἱερακόμορφα. cũ hũc modò tutulatum, modò ἀνθρωπόμορφον, hoc eſt in vnum ex homine & Accipitre compoſitum, nunc in vnum ex ſerpẽte & accipitre transformatum intuearis ὀφιόμορφον ſiuè ſerpentiformem, nũc criſtâ, iam tutulo veluti tiarâ, ſeu mitrâ Sacerdotali cõſpicias inſignem, nũc extenſis alarum remigijs ſumma veluti petiturũ, nunc iterum ijſdem contractis ex alto ad ima delatum. Nunc de repente ferinâ facie, ac plumoſo capite in humanæ faciei blandimenta abeunte; pedibus per vngues in digitos abeũtibus, manibuſq; in rectum exporrectis officijs, ἀνθρωπόμορφον hominem mẽtitur; nunc pedibus in ſerpentinas ſpiras & volumina abeuntibus horridus, aſpidem & Draconem refert, de quibus omnibus dicendũ eſt; vt tandem tantæ rerum confuſioni modus ſtatuatur; ac de ἀνθρωπόμορφα quidem in præcedentibus dictum eſt. Nunc quid per tutulatum ſeu criſtatum Accipitrem ſignificârint, videamus. Ac primò quidem Abenephius Animam Solis ſignificaſſe aſſerit: ☼ بصورة البازي كان يدلون النفس الشمس

Accipiter sũmo honore cultus apud Aegyptios.

Variæ transformationes Accipitris.

Accipitris ſignificationes.

Et

Et per figuram accipitris, denotabant animam Solis.

Cui adſtipulatur Horus. Ἐπὶ γε μὲν ἐπεὶ καὶ δοκεῖ εἴδωλον ἡλίου ὑπάρχειν παρὰ πάντα τὰ πετεινὰ πρὸς τὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας, ὀξυωπεῖν ἀφ᾽ οὗ καὶ οἱ ἰατροὶ πρὸς ἴασιν ὀφθαλμῶν τῇ ἱερακίᾳ βοτάνῃ χρῶνται, ὅθεν καὶ τὸν ἥλιον ὡς κύριον ὄντα ὁράσεως, &c. *Horus:*

Tùm etiam, quod Solis, præter cęteras volucres ſimulacrum eſſe videatur, vtpote peculiari quadam & occulta naturæ vi præditum, dum præter cęterarum auium morē irretortis eius radios oculis ſuſtinet. Hinc fit vt medici, ad ſananda oculorum vitia & incommoda, hieracio herba vtantur. Indè etiam fit, vt Solem interdū tanquā viſus tutorem ac Dominum Accipitris forma pingerent. Hinc teſte Æliano: *Accipitrem quoque Apollini conſecrant Aegyptij & venerantur; Oron ſua lingua Deū hunc appellantes; auem autem huiuſmodi Thauſtum nominant; eum Apolline idcircò conuenientiam habere aiunt; quod ex auibus ſoli accipitres ſemper nullo negotio aduerſus Solis radios intueātur, nec intentis oculis ſurſum verſus iter ſuſcipere grauentur, nec diuina flamma iſtiuſmodi offendantur: ijdemq́ venenoſis beſtijs, vt ceraſtibus & ſcorpionibus inimiciſſima ſint.* Scholiaſtes quoque in aues Ariſtophanis, ἱέραξ ἱερὸς ἐστι τῷ Ἀπόλλωνι. Accipiter ſacer eſt Soli, tùm propter motus ſui velocitatem (nam vt Sol velociſſimus eſt, ſic volatu ſuo perniciſſimus accipiter) tum propter cognationem ex origine ſui nominis, vocatur enim ἱέραξ ἀπὸ τοῦ ῥᾴδιον ἵεσθαι, id eſt, à facili motu, qui quidem Soli quàm maximè conuenit: Quin & à cęleſti ſphærarum impetu ſic eum aiunt dici Varinus & Euſebius in Homer. ſcilicet παρὰ τὸ ἵεσθαι καὶ πέτεσθαι. quod ita facilè ſcilicet feratur, acſi volaret. Porphyrius quoque lib. 4. de abſtinentia: Deos, ait, aliquot animalium nominibus veteres appellant, vt Felem, Lacertum, Leonem, Draconem, Accipitrem. Giraldus quoque Apollini accipitris genus, quod ἱερακόπτερον vocat, attribuit; Plutarchus quoque in Oſirid. & Iſid. Aegyptij Oſiridem ſæpè accipitris forma pingunt; excellit enim hæc auis acumine videndi & vi volandi; δύναμιν γὰρ ὄψεως ὑπερβάλλει καὶ πτήσεως ὀξύτητι. Accedit, teſte Euſebio, accipitrem lucis & ſpiritus ſymbolum apud Ægyptios fuiſſe; eſt enim Accipiter acerrimi viſus & velocitatis maximæ.

Hieracion Accipitris herba.

Aelianus.

Accipiter Apolloni Sacer

Porphyrius.

Ægyptij igitur Accipitris admirandas proprietates conſiderantes, certè aptius ſymbolum ad Solis naturam igniſque indicandam excogitare vix potuêre. Quemadmodum enim Sol ab omni corruptionis terrenæ mole remotus, radijs nihilominus omnia luſtrat, omnia attingit, omnia fęcūdat, immunda à mundis ſeparat. Sic Accipiter cum ſe nubium tenus altiſſimè ſublimauit, euectis alis, totum illud ſpacium, quo pluitur & ningitur deſpiciens, eo ſe recipit, vbi nec fulmini, nec fulguri locus eſt, ipſo, vt ita dicam aëris diuinioris faſtigio gaudere videtur. Ex quo loco ceu alta quadam ſpecula inſigni corporis agilitate in quamcunque partem ſagittæ inſtar labitur, velificantia alarum remigia, quolibet, modico caudæ gubernaculo, dirigit, iam cunctabundo volatu penè eodem loco pendula circumtuetur & quærit, quorſum potiſſimum in prædam ſupernè ſeſe præcipitet, ac mox fulminis inſtar de cœlo improuiſa ſimul campis pecora, ſimul montibus feras

Miræ proprietates Accipitris.

ras ſub eodem impetu cernens, vndè roſtro transfodiat, vndè vnguibus dilaceret, vel agnum incurioſum, vel leporem meticuloſum, vel quodcunq; eſui animatum vel laniatum fors obtulerit, quæ omnia Solis naturæ omninò accommodari queunt.

Hiſce accedit, multiplex ille Accipitris volatus, quo nihil exactius refert rerum naturalium motum, vti ſurſum verſus rectò fertur volatu, ita ſi supernè in terram delabitur, non id tortuoſo & obliquo, ſed rectò ad nos tramite perficit. Certè ſicut varia illa helicum, quę ſpirali volatu ſenſim, in aëre decircinat volumina; nihil aliud quam ſpiralem Solis reliquorumque ſiderum motum, ſic rectus ille ac veluti perpendicularis motus, quem ſiue deſcendendo pullorum impetat agmen, ſiue aſcendendo ſublimem in nube columbam, conſtanter ſeruat, nihil aliud niſi linearem elementorũ motum deſignare videtur: motus ſanè qui præter accipitrem & aquilam nulli alteri conuenit; omnes enim reliquæ volucres, ſi curſum arripuerint in ſublimia, obliquo ferri tractu curuatiſque ſpacijs agi cogũtur; quid aliud quoque ſcintillantibus illis oculorum orbitis, niſi luminarium ſplendentia corpora, & latentis ignis vbique diffuſa virtus denotatur. Præterea ſicut Sol viuifici caloris motu perpetuò æſtuat, ita accipiter ſanguine & ſpiritu viuaciſſimo turgens, longæua viuacitate ſua Solis quodammodo perpetuitatem æmulatur. Cumque Sol omnia radiorum ſuorum proiectione in inferiori mundo veluti oculis quibuſdam pelluſtret, hinc non incongruè Plutarchus lib. de Iſid. & Oſirid. Accipitris imagine Solem denotari Ægyptijs ſolitũ, ob eximiam eius videndi facultatem aſſerit. Eandem ob dotem etiam ἱέραξ παντόφθαλμος, id eſt, multioculus, ſicuti Oſiris dictus fuit. Eodẽ pertines, quod, inquit, Epies maximus apud Ægyptios Deorum interpres, vt eſt apud Euſebium lib. 1. cap. 7. diuiniſſimum ait ſerpens accipitris caput habens, valdè iocundum eſt, id, ſi palpebras erigebat, luce primogenita omnem ſuam regionem replebat. Cum verò clauſos retinebat oculos, tenebræ fundebantur: vt nullũ dubium ſit, naturam eius maximè igneam eos exiſtimaſſe, ac Solis effectus illos, accipitris geſtibus demonſtrare voluiſſe.

Solis virtutes in omnibus æmulatur.

Epies Aegyptius Deorũ interpres.

Huic tam eximiæ videndi facultati accedit celeritas volatus, quâ omnibus alijs volucribus non immeritò palmam præripit, quem & veteres ſymbolis paraboliſque multifariàm indicarunt. Æthiopes quidem, vt Clemens lib. 5. ſtrom. memorat, in accipitre celeritatem, ſicuti Ægyptij pari pacto rem citò factam denotabant. Hinc, vt ſuo loco dicetur, ventum pingentes, accipitrem pingebant volantem; ob hanc, inquit Varinus, motus velocitatem Apollini ſeu Soli Accipitrem antiquitùs dedicabant; vndè Homerus Apollinem comparans Accipitri, ſic dicit.

Homerus.

Βῆ δὲ κατ' ἰδαίων ὀρέων ἴρηκι ἐοικώς
Ὠκεῖ φασσοφόνῳ ὅς ὤκιστος πετεηνῶν.

hoc eſt: *Deſcendit verò ab idæis montibus accipitri ſimilis*
Celeri columbarum occiſori, qui celerrimus volucrum.

Por-

Porphyrius lib.4. de Abſtinentia ; *Accipitrem,* inquit, *Aegyptij Solis imaginem putant, cuius totam ſubſtantiam aiunt ex ſanguine & ſpiritu conſtare, & hominis miſericordia affici, ac mortuum lugere, ac in oculos terram ingerere . Vndè Aegyptijs ſolitum fuit, Iſidis ſtatuam pennis accipitrinis ornare in ſignum excellentiæ .* Ælianus tradit, in vſu fuiſſe apud Reges Perſarum, veſtem purpuream accipitris pennâ ſpectabilem.

Porphyrius.

Aethiopibus Iſidis ſtatua accipitrinis pennis veſtita.

Atque ex his & ſimilibus ingenij ac naturæ dotibus, non Solis tantum, ſed & aliorum, vti animæ, victoriæ, gloriæ hieroglyphicum connotabant, vt rectè Horus. Hinc eum Ægyptiaca lingua dicebant Ⲃⲁⲏⲉⲑ, quod cor ſeu ſedem animæ propriam ſignificat, cuius & animæ ſymbolum, teſte Horo, Accipiter erat . Eſt autem Βαιηθ compoſitum vocabulum à βαι, quod vitam ſeu animá, vel vt ego arbitror, ab antiquo βίος & ηθ; quod cor ſignificat; vtebantur enim illi libenter huiuſmodi compoſitis vocibus, cum vel ipſam rei originem naturamque, aut quid ſimile ſignificare vellent, quod & apud Hebræos frequentiſſimum eſſe monſtrat שמים, quo cœlos ex aqua & igne conſtare innuebant . Sed iam quid commercij anima cum ipſo corde habeat, videamus . Ægyptiorum opinio fuit, cor eſſe animæ receptaculum, ex compoſitione verò duarum illarum ſyllabarum, βαι & ηθ in vnam dictionem, fit vox *Βαιηθ*, quæ Accipitrem ſignificat . Ergò ſicut animæ ſedem in corde, ita animam mundi in Sole reſidere credebant; cum verò ſanguis, qui in corde exiſtit, vehiculum animæ ſit, Ægyptij quoq; pro ſanguinis ſymbolo, accipitrem pingebant; ſanguinis enim victu eum viuere & nutriri credebant . Cur autem eum potiſſimum dedicarét Mercurio, multæ ſunt cauſæ, quarum prima eſt, quod Apollinem, quem in apparatu noſtro eundem eſſe cum Mercurio demonſtrauimus, in hunc alitem ſe ſæpius tranſmutaſſe comminiſcantur : quemadmodum & aliàs eum nunc lacerti, nunc Leonis, nunc Draconis habitum induiſſe fingunt; vndè hunc Deum Phæbum, quo nomine Solem intelligebant & venerabantur : & accipitris ſubindè nomine inſigniebant, & hinc ob maximam naturæ accipitrinæ cum Sole ſimilitudinem, Apollinis præcipuum nuncium, eiuſque voluntatis interpretē, poëtæ eam auem habitam fabulantur. Vndè Ouidius de Arachne puella cum Minerua de lanificio certante, lib.6. metamorph. ita canit .

Accipiter in moralibus quid denotêt?

Βαιηθ quid?

Accipiter ſanguinem notat.

Apollo in accipitrem tranſmutatus.

Eſt illic agreſtis imagine Phæbus
Vti modò accipitris pennas, modò terga Leonis .

Homerus : Κίρκος Ἀπόλλωνος ταχὺς ἄγγελος. In hanc auem quoque *Dædalionem* conuerſum nugantur Poëtæ. Sed de hac fabula lege Ouidium lib. 11. Metam. Eſt enim accipiter animal ſolare & occulta quadam naturæ ſimilitudine fertur ad ſolaria. Hinc ſolari herba oculos purgat. Hinc ad Solem illum ſubterraneum, aurum, inquam, maxima ei ſympathia ; Accipitris enim oſſa aurum magnetis ad inſtar attrahere, non tantùm Ægyptij, ſed & Plinius ipſe nouerat, ſic enim ſcribit : *Apud Arabes quoque, ex oſſibus accipitris ignem elici, aurumque attrahi ſcriptum inueni.* Ælianus lib. 10. de animal. c. 14. ait :

Apollinis nuncius accipiter.

Accipitris oſſa aurum trahunt.

Aelianus.

ait: *Os tibiæ accipitrum, ſi ad aurum admoueatur, hoc ipſum illecebra quadam mirabili non ſecùs ac magnes ferrum, ita hoc quaſi præſtigijs & captionibus quibuſdam aurum ad ſe trahere.* Sed hæc fuſè diſcutiuntur in Alchimia noſtra hieroglyphica.

Accipiter Mercurio ſacer ob diuinationem.

Secundò, Mercurio ſacri putabantur Accipitres maximè palumbares, teſte Plinio lib. 12. cap. 4. ob inſignem quandam, quâ pollent rerum futurarum præſcientiam. Accedit quòd maximus eorum in augurijs capeſcendis eſſet vſus; vndè certos miniſtros in curam Accipitrum, quos ad certos vſus alebant, deſtinabant, teſte Diodoro lib. 2. cap. 4. adeò quidem, vt volantibus carnes inciſas proijcerent, magnaque voce, donec carnes caperent, inuitarent. Mortuos quoque accipitres colebant, quod earum animas vaticinandi vi præditas exiſtimarent. Vnde Ælianus 1. de antiquitate; quoad viuit tùm apud Aegyptios egregiè carus Deo exiſtimatur, tùm poſt exceſsũ è vita, futura eum oſtendere, ab eodemq; ſomniorum interpretationes proficiſci arbitrantur. Atque apud eoſdem populos tripoda accipitris aliquandò fuiſſe, vndè oracula conſulentibus diuino inſtinctu afflata effunderentur, fama eſt: Euſebius quoque lib. 2. cap. 1. diuinum, inquit, fuiſſe animal habitum ab Aegyptijs, & indè conſtare poſſe, quod bonum illum dęmonem, cuius beneficio ac nutu omnia ſubſiſtere, vigere atque contineri credebãt; ex ſerpentis imagine, & capite Accipitris effingerent. Hinc mortuos etiã publico exequiarum honore proſequebantur; vide de his Herodotum in Euterpe; & Diodorum lib. 2.

Præſentiendi vis in accipitre.

Tertiò, Mercuriò dicabant, Πάντα γὰρ ἐξελέγχει καὶ διασύνοπτα ποιεῖ. Quia ſicuti Mercurius aliger Deorum nuncius, ſeù Sol lucis beneficio omnia ſecreta, atque incognita patefacit, ſic & accipiter diuinæ voluntatis nuncius ac interpres haberetur. Quæ opinio tantum inualuit apud omnes, vt ab augurijs nomen traxiſſe velint, quaſi, quod ter accepta & nuncio lætiſſima dicatur in augurijs auis; tantum verò hanc prædicendi vim in Accipitre valere arbitrabantur, vt etiam cum moriente non ſolùm non mori, ſed & in alios etiam; deuoratis eius extis, transferri ſe poſſe crederent. Quod impius ille Porphyrius aſſerere etiam non dubitauit, hiſce verbis: *Qui animalium vaticinijs pollentium animas in ſe recipere volunt, deuoratis principalibus corporis eorum partibus, vt cordibus coruorum, aut talparum, aut accipitrum, animam quoq; ſingulorum præſentem & ingredientem in ipſis accipiunt, & Dei inſtar futura præſentientem.* Cui adſtipulatur Strabo lib. 17. qui, ait; *Philarum incolas (quæ habitatio communis erat Aegyptiorum & Aethiopum) Aegyptia templa habuiſſe, vbi ales colebatur, qui accipiter appellatur. Hinc eum Thauſtũ antiqui Aegyptiaca lingua, quod idem ac Tauutum in Phœnica lingua; Thaut autem in Aegyptiaca lingua idem eſt, quod Thoth ſeu Mercurius.*

Porphyrius.

Strabo.

Accipiter cur Thauſtus dictus.

Mercuriales igitur dicebant accipitres, ob præclaram rerum inuentionem, quam Mercurio adſcribebant; Quam quî per hanc auem præſtiterit, explicamus. Primò, ſanandorum oculorum rationem herba ἀπὸ τοῦ ἱέρακος

ab

ab Accipitre hieracium ſiue accipitrina herba ſic dicta, Collyrium abſolutiſſimum manifeſtat. Eſt enim intybacei generis herba quædam, quæ mutuato ab hierace vocabulo, hieracium plerumque apud Græcos, Latinos, atque etiam fœminino genere à quibuſdam hierace dicitur. Huius enim Accipiter auulſæ ſcalptæque ſucco oculos inungens oblinenſque, deperditã oculorum aciem in integrum reſtituit, priſtinamque claritatem recuperat. Vocatur autem illa herba vulgò dens Leonis. Ruſtici in Germania à ſimili euentu *Vveyenſchvvantz* caudam accipitris vocant. Huius enim flores inſtar lactucæ, & hieracis Cretici, aliorumq; quorundam Hieraciorum, lacteo ſucco diffracti manant, qui cùm amarus ſit, & inſigni abſtergendi vi præditus, non mirum, ſi accipitribus affrictu oculorum caliginem diſcutiat. Vtrum autem verum illud Hieracium ſit intubus, vtrum Thythimalloides, vtrum Cychorium ſylueſtre, aut dracunculus caule maculis accipitrinis inſigni præditus, aut hieracopodion ſeu pes Accipitrinus, ſeu Lychnis coronaria, diſputant Botanici; ego arbitror eſſe hieraciũ illud, quod ſupra Thythimalloiden diximus; hoc enim egregia vi deterſoria pollet, eaque ratione oculorum defectibus prodeſt, vt Chelidonium maius, aliaque huiuſmodi, cuiuſmodi magnam quoque copiam creſcere in Ægypto, teſtatur Proſper Alpinus. Atque hinc Collyriorum origo, quæ Medici hieracia vocant, tale eſt Apollonij Phęnix Collyrij genus, apud Galenum Hieracium cognominatum, vt Doctoribus quibuſdam recentioribus placet; quod ab Hierace quodam compoſitum, ab Apollonio verò in vſum aſſumptum ſit.

Accipitrina herba Hieracium dicta, collyrium optimum.

Deſcriptio Hieracij.

Iterum huic Mercurialem illum characterem, ſeu Iſiacum ſignum Tau acceptum referebant, cum enim Accipitrem Ægyptij capite, roſtro, oculis neſcio quid Tautico characteri ſimile effigiare notarent, veluti Mercurialis præſentiæ notam admirantes, hunc characterem ceu myſterioſiſſimum venerantes, ex Tauri videlicet & Accipitris vultu deſumptum, inter quatuor literas ab Ægyptijs in Comaſiarum ſolennitatibus circũmportari ſolitas, vti ſuprà inſinuauimus, receperunt. Erant enim Ægyptij ad ſuperſtitionem vſq; in animalium formis & figuris curioſè obſeruandis præ cęteris ſtudioſi.

Tauticus character accipitrinum caput refert.

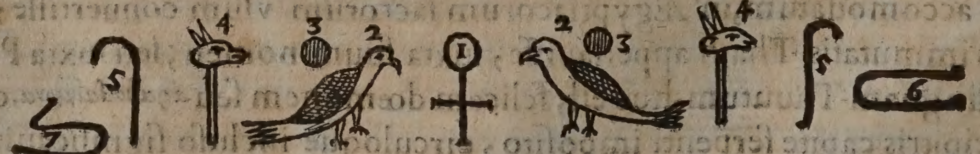
Diximus enim ſuprà, Mercurium ſignum Hebræorum Tau alijs myſterijs accomodatum, in Ægyptiacorum ſacrorum vſum conuertiſſe, imò paucis immutatis Thath appellauiſſe, iuxta ſuum nomen; ſeù iuxta Phęniciam linguam Tauutum, hoc eſt, felicem dœmonem ſeu ἀγαθοδαίμονα, quem & Accipitris capite ſerpenti impoſito, circuloque incluſo ſignificauit; per accipitris caput, quod dictum characterem effigiat, nihil aliud, niſi vitam, quam diuini Oſiridis potentia, & genialis illa virtus fęcunda per ſerpentem indicata, toti mundo communicat appoſitè exprimunt; ſed nè quicquam proprio ſenſu moti excogitaſſe videamur, audiamus Euſebiũ lib. 1. cap. 7. de hoc non tàm doctè, quàm cumprimis appoſitè diſſerentem. *A Miſore Tauutum fuiſſe natum, qui primus Elementa literarum conſcripſit, quem Aegyptij Thauth, Alexandrini Thoyth, Græci Mercurium appellant.* Et in eodem

Tautus quid?

capite circa medium. *Cùm verò Mercurius Auſtri Regiones petijſſet vniuerſam Aegyptum Deo Tauuto largitus, ipſum ibi Regem conſtituit.* Et quæ ſequuntur: & poſtea. *Draconum naturam atque ſerpentum ipſe Tauutus diuinam putauit, & poſt ipſum etiam Phœnices atque Aegyptij; ſpirituoſiſſimum enim animal eſt omnium & maximè igneum; id Phœnices felicem Dæmonem appellant; Aegyptij verò Cneph appellarunt, cui accipitris caput apponunt, propter actiuitatem accipitris ſingularem, idcircò Epies* διὰ τὸ ϖεϱαχπειν, *(quem ſummum Deorum interpretem Aegyptij putarunt) ſacrarum literarum ſcriba, cuius libros Arius in græcam linguam tranſtulit, allegoricè hoc tradens ad verbum ait; diuiniſſimum animal ſerpens & accipitris habens caput, valdè iocundum eſt, & ſi palpebras erigit, luce primogenitam omnem ſuam regionem replebat; cum verò clauſos retinebat oculos, tenebræ fundebantur;* & circa finem: *verum Aegyptij vniuerſum depingentes mundum, hac ipſi inducti ſententià, intercurrentem aërem ignemque in ſuperficie circumfuſum, ſerpentis* ἱεϱακομόϱφου, *ſiuè ſub Accipitris figura extendunt; vt ſit Theta græcæ literæ figuræ ſimillimum. Magnitudinem ac formam mundi per circulum indicantes: per ſerpentem verò* ἱεϱακόμοϱφον, *qui in circulo medio poſitus eſt, bonum dæmonem conſeruatorem omnium, cuius virtute mundus continetur, oſtendentes;* Atque hinc patet. Cur Accipiter inter quatuor quoq; literas computetur, & vndè natum ſit, quod Græci poſtmodum caduceum Mercurij ex ſerpentibus effigiarint.

Atque hinc quoque accipitris figura loco amuleti vtebantur contra malignos Typhonis inſultus, vti videre eſt in hieroglyphica deſcriptione, quæ hodiernâ die in baſibus ſphyngis, ſeù Leonis, ad fontem aquæ felicis iuxta thermas Diocletiani apparent, vbi character noſter Thauticus vna cum duabus hinc inde accipitribus poſitus, nihil aliud refert, quàm amuletum quoddam contra Typhonem poſitum, hoc eſt, contra igneam ariditatem ſeu Eteſiarum flatus, quêis aqua Nili exareſcit, & ſic fœcundam Nili inundationem impediens, ſterilitatem inducit. Arbitrantur enim Aegyptij ad hunc characterem Iſiacum omnium auerruncari malorum incurſus, & Oſiridem hiſce medijs allici, & ſpiritum Mundi trahi. Amuletum vna cum interpretatione eius ſequitur.

Ex ſphynge ad aquas felices

5 vis conſeruatiua
4 & omnium fœcundatiua
3 diuini
2 Oſiridis
diffuſa vis
1 in totum mundum
2 Oſiridis
3 diuini
4 ac omnium fœcundatiua
5 vis conſeruatiua

re-

replicantur autem figuræ ex ortu in occaſum, contra potentias infauſtas, quæ orienti & occidenti dum præſunt, eas hâc ſymbolorum duplicata ſerie, veluti aduerſis & inimicis ſignis auerti credebant.

Atque proindè hæc hieroglyphica ponebantur propriè in baſibus Sphyngum, & in ripa Nili collocabantur, vt eſſent quaſi phylacterium quoddam contra ariditatem & igneam vim, Nili exſiccatiuam, quam teſte Plutarcho Typhonem dicebant. Accedit quod alibi hæc inſtrumenta numeri 6 & 7 ſignata, Abenephi, vt ſuo loco dicetur, Typhonis machinamenta vocet, cauſam non addit, vnde ego arbitror, illa nihil aliud eſſe, quã inſtrumenta ſeu funes, quibus olim Oſiridem in arcam, iuxta hiſtoriã â Plutarcho enarratam, compegit Typhon. Confirmat hanc opinionem, quod in eodem hieroglyphicorum ſyntagmate Accipiter cum dictis inſtrumẽtis & cum muſca, & iunco marino, nihil aliud velint, quàm Oſiridem propulſatorem machinamentorum Typhonis. De quibus vide fuſiùs tractantem Plutarchum, & plenam eius explicationem alijs locis reſeruatam.

HIEROGRAMMATISMVS XI.

Noctua ſiue

De Noctuæ hieroglyphica ſignificatione.

TRia Noctuam apud Ægyptios ſignificaſſe reperio. Primò ſapientiam ſilentio comparatam. Secundò DEVM; Tertiò dæmonem auerruncum ἀντίτεχνον Oſiri, ſiuè omne ominoſum & portentoſum; Noctua tria potiſsimum ſignificat. Cùm itaque inter cœtera hieroglyphica, quæ in Obeliſcis ſpectantur iſtiuſmodi ſit frequentiſſimum, idq; varijs modis exhibeatur, de eo hoc loco, vti meliori conditione quâ poſſum, ita fuſiùs quoque diſceptandum duxi, vt ratio huius hieroglyphici luculentius patefiat.

Sciendum itaque cùm naturam huius animalis attentiùs conſiderarent, vtpotè auem abditam, quæ noctu vigilet, dormientibus cunctis volet, in tenebris quoque, quibus cœteræ aues caligantibus oculis quieſcunt, illa viſum acuat, circumuagando operetur, futuriſque rebus proſpiciat. Natura noctuæ. Contrà diurno tempore quibus importunis variorum tumultuum ſtrepitibus fragoribuſque obnoxio, reliquæ volucres operantur, ipſa intra ſolitarias veterum ædificiorum parietinas, veluti dulci quadam contemplatione ſuauiter conquieſcat, aptè ſanè ſapientiam ſilentio comparatam per hanc auem compararunt; Noctua Symbolicũ Sapiẽtiæ ſilentio comparatæ.

Nam vigil inſomnes ducit ſolertia curas.

Sapientiam etiam in maxima errorum caligine perſpicas proprium ſplendorem acquirit, malumque â bono diſcernit; cùm nihil tam abditum ſit tamque obſcurum, quod ea non percipiat, & vbi cœterorum ho- Sapientia in quo conſiſtit.

minum vulgus oppidò occupatũ eſt, ſapientia quietem capit, & vbi plebs nihil, huius mundanæ lucis vſurâ excœcatâ, quid agat, videt; ſapientia tùm oportunè in rebus gerendis perſpicax redditur. Sapientis quippè eſt, ijs in rebus, quibus vulgus occupatur, quietem capere, & contra illic ſeſe plurimũm exercere, vbi vulgus nihil videt agendum, quod dum facit, pulchrè noctuam imitari dici poteſt. Quæ omnia calculo ſuo comprobat Abenephi his verbis;

Abenephius.

والهامة هي علامة الحكمة متحصلة بسكوت لان كما الهامة تعمل في الليل وفي نهار
تستريح هكذا العلما يهجرون الاشغال الدنيا ويستغفرون كثيرا بنظرهم مثل بليل
بسكوت الهامة

id eſt, *Noctua ſignum eſt Sapientiæ ſilentio acquiſitæ, quoniam ſicuti noctua nocte operatur, & de die quieſcit; ita ſapientes, qui fugiunt tumultum negotiorum mundi, tranquillam vitam agunt in contemplationibus ſuis, ſicuti in nocte & ſilentio noctua.*

Harpocratis pulchrum hieroglyphicum.

Quæ omnia pulchrè docet figura theatro hieroglyphicorum Hervvartiano inſerta, vbi Harpocrates ſub forma pueri ſedentis, capillis ὀφιομόρφοις, ſiuè in ſerpentes degenerantibus exhibetur, qui labijs digito preſſis ſilentia ſuadet; alterâ manu facem præferens cum tribus capitibus papaueris, ex cuius capite auris, cui perſeæ folium inſeritur, cum ſextilis Lunæ charactere, emergit; pharetra quoque poſt tergum cum arcu temerè proiecto ſpectatur, cui ad latus coniunguntur primò, Noctua, cuius è capite egreditur auris, cui pariter perſeę folium inſeritur; deindè gallus, vt hic in Schemate appoſito apparet.

Explicatio figuræ.

Quo quidem nihil aliud Hieromyſtæ indicare voluerunt, niſi veram ſapientis viri ideam; per Harpocratem ijs, quæ vides, ſymbolis inſignitum, indicatam. Sedet primò, quia ſola ſapientia quietem, & tranquillitatem animi componit. Iuuenis eſt, quia ſapientia immarceſcibilis ſemper floret & viget; digito labra premit, quia ſapientia nõ inter ſtrepitus & tumultus, ſed ſilentio, ſolitudine, receſſu, & omnium rerum terrenarum cõtemptu comparatur. Quæ per noctuam nocturnum & ſolitarium animal pulchrè indicantur, vti paulò ante indicatum fuit; gallum adjunctum habet, quia ſapiens omnibus actionibus ſuis, ne præpoſteris finibus in tranſuerſum agatur, inuigilare debet. Siniſtro cubito galli guttur premit, vt oſtenderet, quietem & otium contemplationis non interturbandum per importunas diurni temporis actiones, qua-

* Gallus quid notet?

rum

rumgallus nunciuseſt, voceque ad eas excitare ſolet homines; quemadmodum igitur Harpocrates digito labia ſua premit, ita & gallo importuno quietis interpellatori guttur coërcet, quaſi in gutture eius iam vocem moliente, ſentiretur tacitũ quoddã & internũ incitamentũ. Auris, cui inſeritur perſeæ folium capiti impoſitum habet, quod vti, teſte Horo, linguæ, ita fructus eius cordis figuram exprimit; quia Sapiens multum audire debet, & quod per linguam ſapientis Magiſtri didicit, altè cordis penetrabilibus per frequentem contemplationem committere debet. Papauera præfert cum face accenſa, quia Sapiens maximè in mortis, quæ per pauera ſignatur, & in ſupernarum rerum, altiſſimarumque per facem accenſam indicatarum meditatione verſari debet; pharetra poſt tergum, ac temerè proiectus arcus indicat, quod quicunque Sapientiæ penetralia intrare vult, is amori rerum terrenarum ante omnia abrenunciare debeat; rerumque corruptioni obnoxiarum, quæ per lunam & ſerpentem temporis caduci ſymbolum, teſte Horo, indicantur, penitùs obliuiſci. Quæ omnia fuſè ex varijs Authoritatibus comprobarem, niſi ea proprijs iſtiuſmodi ſymbolorum locis reſeruaſſem; quare eò Lectorem remittimus. Noctua itaque ſymbolum fuit Sapientiæ ſilentio comparatæ. Vndè non Athenienſes tantùm pro Vrbis inſigni aſſumpſerunt Noctuam, ſed & eandem τῇ Ἀθηνᾷ, id eſt, Mineruæ Vrbis tutelari ſacram eſſe voluerunt, vti numi penè innumerabiles oſtenduntapud Parutam, Auguſtinum, Choulum, alioſque, omnes noctuæ ſimulacro inſigniti.

Perſeæ foliũ.

Papauer quid notet.

Pharetra proiecta quid.

Cur Athenienſibus Noctua pro ſymbolo.

Eſt enim γλαὺξ idem quod noctua, â Cæſio oculorum colore, vndè Ἀθηνᾶ γλαυκῶπις, Minerua Glaucopis ſiuè quòd glaucis & cæſijs oculis eſſet, ſiuè ab aëris colore cœruleo; per Mineruam enim aërem interpretabantur, dicta fuit. Vndè & omnes, qui cæſijs oculis eſſent, tanquam Mineruę filij, ſummi ingenij homines reputabantur. Erat autem Athenienſium Vrbs hiſce auibus tantoperè referta, vt indè prouerbium natum ſit, γλαῦκας εἰς Ἀθήνας φέρει, id eſt, Noctuas Athenas fert, contra eos, qui illuc merces, vbi eæ affluunt ſtolidè comportant. Quod verò nonnulli Noctuam victoriæ ſymbolum aſſerunt, id ideò factum eſſe putem, quod Noctua Sapientiæ & prudentiæ, quam Pallas ex patris cerebro nata daret, ſimulacrum eſſet, quibus adminiſtratæ res optatum proculdubio finem ſortiuntur. Sapientia namque nocturnâ contemplatione vigilijſque diuturnis; vti ex paulò ante adductis ſymbolis patuit, paratur; quibus vtriſq; Noctua prę cœteris auibus egregiè præſtare videtur. ſi quidem Sapientis eſt, præmeditatione ea, quæ in obſcuris ſunt, dignoſcere, & loquacitate repudiata, loca tempuſque ad agendum reſpicere; Vndè & eandem ob cauſam Æſculapio dedicata eſt; quod ad imitationem huius alitis, Medico diù noctuque ſtudiosè in ægrotorum ſalutem inuigilandum ſit. Et quoniam ſapientiæ acquirendæ nihil adeò contrarium quàm temulentia, & nimius vini vſus; hinc aptè quoque Noctuam poſuêre abſtinentiæ & temperantiæ ſymbolum, eò

γλαὺξ quid & vndè Minerua Glaucopis dicatur.

Multitudo noctuarum Athenis prouerbium dedit.

Noctua victoriæ ſymbolum quid intelligendũ.

Cur Æſculapio dedicata.

Noctua cur abſtinentiæ ſymbolum.

quod

quod oua Noctuæ ea vi pollere dicantur, vt ſi per triduum ebrioſis in vino dentur, tædium vini adducant, & abſtemios reddant. Sed hæc de primo ſapientiæ ſymbolo dicta ſufficiant.

Noctua malignum dæmonem notat.

Diximus quid Noctua apud Græcos indicârit, nunc quid apud Ægyptios notârit aperiamus; Apud Ægyptios itaque ſignabat primò ἀντίτεχνον Oſiridi Numen, ſiue malignum dæmonem, Oſiridis Aduerſarium, qui dira peſſima portendat, etſi ſubindè proſperorum nuncium quoque ſignificaret, vt poſteà dicetur; cuius ſignificationis ratio hinc originem ſumpſit. Ferunt, Ægyptij, teſte Hecatæo, Typhonis aſſeclas ſingulos ſibi eorum animalium, quæ cum ſacris animalibus ingenij & naturæ dotibus diſſiderent, formas aſſumere ſolitos, ſub ijs dira mortalibus portendiſſe, eoſq; varijs modis vexaſſe. Sicuti itaque Typhon ſubindè Crocodili, vel Aſini, nonnunquam Hippopotami, ita interdum quoque Draconis, aut Noctuæ formam aſſumpſiſſe, ſicuti alibi probatum eſt, vt hominibus illuderet, eoſq; varijs perſuaſionibus agitaret. Verba Hecatæi. Τύφων δὲ μετασχηματιζόμενος εἰς

Hecateus apud Malchū.

γλαῦκα τερατολογούμενος ἔτυχε. *Typhon verò in noctuam transſmutatus, dira portendebat*. Hinc Ægyptij occaſionem ſumentes, quando Draconem ſignificare volebant, noctuam pinguebant. Et quemadmodum certis ſacrificijs aduerſa Dijs ſacris Numina placare contendebant, ita & Numen hoc ἀντίτεχνον ſub Noctuæ forma conſpicuum, auertuncandi gratia varijs materijs Noctuæ appropriatis, ceu malignum dæmonem, lucis Oſorem, & tenebrarum incolam, nè noceret, & vt dira omnia auerterent, venerari ſtudebant. Erant quippè Ægyptij mortalium omnium ſuperſtitioſiſſimi, dum omina in omina, quæ vel viderent, vel audirent, aut ſomniarent, traherent. Vt proinde Meandrum ſub perſona Ægyptiorum, de diris huiuſmodi omnibus conqueſtum eſſe, mirum non ſit.

Superſtitio Aegyptiorū.

Angimur, ſi ſternutauerit, ſi mala loquatur
Iraſcimur, ſi quis viderit inſomnium, valdè
Metuimus, ſi Noctua clamauerit quæpiam, timemus.

Auis inauſpicata noctua.

Hinc ad omnes ferè populos & Nationes tranſijt hæc de Noctuæ ferali carmine & ominoſo gemitu perſuaſio; Hinc tot infelicia epitheta apud Poëtas paſſim Noctuæ attributa legimus, quibus tanquam inauſpicatiſſima auis, dum bubulat horrendum, credita fuit; humano generi. Triſtia fata ferens. Teſte Ouidio.

Fædaque fit volucris venturi nuncia luctus,
Ignauus Bubo, dirum mortalibus omen.

Et Virgilius

Seraque culminibus ferali carmine Bubo
Viſa queri, & longas in fletum ducere noctes.

Noctua diei ſymbolum

Vt verò rationem & originem huius luculentiùs perſpiciat Lector; Notandum eſt. Ægyptios non tantum per noctuam aduerſi Numinis operationes ſignificaſſe; Sed etiam exiſtimaſſe, Hemphta (eſt hoc prouidentiæ

vni-

vniuerſalis nomen & Numen,) Noctuam veluti nuncium ſuum ad homines mittere; iiſque per eam futura ſignificare, de ſiniſtris euentibus præmonere; ac quid inſtante quadam calamitate prudenter agendum ſit, ſuo exemplo docere. Sapientiam enim veram, quam per noctuæ actiones ſignificabant, vnicam eſſe, quæ omn bus ſiniſtris euentibus, obuiiſque calamitatibus occurrere, reſiſtereque poſſit; vt vel ex hoc appareat, hoc hieroglyphicum omnium optime concordare Sapientiæ; ita Abenephius:
وقالوا ان الهامة هي مبشرة ممفطا الاهم الذي هو عندهم الاهوت لوليي وصدقوا ان مبغطا
منكو يبشر كل ما مستقبل علي النـــــــــــــــاس ☼

Credebant enim, quòd Noctua nuncia ſit Numinis Hemphta, quæ eſt prima apud eos diuinitas, & annunciatrix omniũ, quæ euentura eſſent hominibus. Certè quæ de Hemphta dicit Abenephi, de Iſide, quam Plutarchus prudentem naturæ progreſſum interpretatur, Diodorus lib. 1. c. 2. apertis verbis confirmat, dùm ait: *Iſidem in ſomnis paſſim apparere ſe colentibus, non rectè valentium morbis auxilia præbere, monita dare ſalutis, & tùm ad mala euitanda, tùm ad bona conſequenda, homines nocturno tempore per ſomnum, & varia phantaſmata ſollicitare.* Quæ propiùs adhuc attingens Porphyrius l. 4. de abſtin. apertè dicit, inter Oſcines aues, Noctuam vnam eſſe, quæ Mineruæ, quam eandem cum Iſide libro tertio aſſeruimus, de rebus euenturis ſententiam denunciaret; quæ fuſiùs Plutarchus in Themiſtocle proſequens, hanc annexuit fabulam. Cùm Neptunus à Mineruа victus, non poſſet Atticâ regione potiri, iratus δυσβουλίαν, id eſt, leuia, ſtolidaque conſilia illis immiſit, cùm autem Palladis ales mentem eius hominibus aperire crederetur, hinc prouerbium natum eſt, *Noctua volauit*, quod rebus feliciter atque ex animi ſententia geſtis, ſeù ſuccedentibus dici conſueuit. Vndè & ipſe Plutarchus ait, natum eſſe, vt in ſymbolum victoriæ noctua aſſumeretur, de quo ſuprà agebamus. Explicat hæc omnia appoſitè ſanè Porphyrius l. 3. de abſtinentia his verbis: *Sed Dij quidem tacendo res indicant, & eorum ſignificationes aues celeriùs quàm homines percipiunt, & percipientes nobis eò quò poſſunt modò denunciant. Et aliæ aliorum Deorum nunciæ hominibus ſunt. Iouis aquila, Apollinis accipiter, & noctua Mineruæ, Cereris grus, & cæterorum aliæ.* Hebræi quoque hoc dœmonium לילית *Lilith* vocaſſe reperio, quaſi nocturnum dœmonium. Ita Elias Thiſbites, quam & puerperis infeſtam inimicamq; ait, לילית ואך שם הרגיעה לילית
רשי״ פורש שם שדה תרגום יונתן לילין בלשון רבים וכן בפסוק בימים ההם כשבת מלך
Lilith, quin & Lamia ibi requieſcit. R. Salomõ Iarrhi dicit תרגום ירושלמי שדין ולילין *eſſe nomen dæmonis; & Ionathas in Thargum tranſtulit* לילין *Lilin in plurali numero, & ita in hoc verſu: In diebus illis cùm ſederet Rex &c. Thargum Hieroſolymitanum Sedin & Lilin; Dæmones & Lamias habet*; Fabulas, quas Hebræi hic inſerunt, qui videre volet, conſulat Oedipum, vbi fuſè de huiuſmodi tractatum reperiet. Meminit huius dœmonij nocturni quoque Abenſihal Haſſemoni in libris de ſectis Religionum in Oriente, his verbis:

Porphyrius l. 4

Aben Sihal Haſſemon.

والقل مبين

ولاوايل كان يعبدون الصنم اسمه الليلة يقولونه القمر ويسمونه الليلة لانها السيدة
وملكة الليل

Colebant, inquit, *Antiqui etiam Deam, quam Alilath vocabant, & dicebant illam Lunare Dæmonium eſſe, appellabant autem eam Alilath, eò quòd ipſa Domina & Regina noctis eſſet*; Cui conſentit Herodotus, quia in Euterpe aſſerit, Arabes Deam nomine Alittam coluiſſe, vbi loco Alittæ corrupti vocabuli, Alilath legendum eſſe cenſeo. Καλέουσι δὲ τὴν Ἀφροδίτην μυλίτταν, Ἀράβιοι δὲ Ἀλίτταν. Quamuis Milittam Mor Iſaac Syrus à pariendo ſic dictam eſſe velit, vbi enim de Aſtartha Dea Aſſyriorum agit, ſic ait:

ܐܣܛܪܘܬ ܗܘ ܚܕ ܡܢ ܫܒܥܐ ܦܠܢܝ̈ܛܐ ܗܢܘܢ ܕܡܬܩܪܝܐ ܝܠܕܬܐ ܘܡܝܠܕܢܝܬܐ
ܐܝܟ ܐܡܐ ܘܡܦܩܢܝܬܐ ܕܟܠ ܡܕܡ ܘܢܛܘܪܬܐ

Aſtaruth, inquit, *ſidus eſt vnum de ſeptem errantibus ſiuè planetis, quæ etiam vocatur Genitrix, & obſtetrix, eò quòd ipſa veluti mater ſit omnium, omnium productrix rerum, omnium quæ in mundo ſunt conſeruatrix.* Quicquid ſit, ſiuè Militta à Valed, id eſt, parturiendo, ſiuè à lail Alilath & Lilath, hoc eſt, à nocte deriuetur; Certè omnia hucuſque recenſita nomina Ilithya, Militta, Alilath, Lilith, eandem Deam eſſe, & cum Lucina, Hecate, Proſerpina, Iſi ſeù Venere ſubterranea Nephthe, Empuſa, Lamia, Lemuribus dęmonibuſq; nocturnis confundi fatebitur, qui ſingularum actiones Authoreſque mythologos, & quæ alibi de hiſce ſcripſimus, ritè inter ſe contulerit, & per noctuas ſymbolicè indicatas, pulchrè ex Parutæ nūmis & medallijs nūc Iunoni, modò Palladi, jam Proſerpinæ inſcriptis, demonſtratur, vt ſuo loco videbitur. Quæ omnia fuſiùs hoc loco proſequi voluimus, vt conſenſus Authorum omnium populorum circa dœmonem illum nocturnum ſiuè proſpera, ſiuè aduerſa portendentem, per noctuam ab Ægyptijs demonſtratum, luculentiùs patefiat; & quomodò noctua naturalibus ſuis actionibus pulchrè demonſtret, quomodò Sapientiā (quam Nūmen Ægyptiorum Hemphtha, quod Euſebius Emet, Iamblichus Gneph corruptè vocat) per noctuam, ceù per voluntatis ſuæ internunciam docet) aduerſis omnibus reſiſtere poſſit. Quę omnia fuſiùs in Theologia Ægyptiorū hieroglyphica, vbi ſecundùm anagogicos ſenſus, memorata ſymbola explicantes, diuinæ prouidētiæ mirā vim docemus; atq; adeò Hieromantas non multum ab orthodoxorū Theologorum doctrina diſſenſiſſe, apertè monſtramus. Sed ad inſtitutum.

Conſenſus ſymbolorum adductorum

Diſſidium naturæ per noctuam & cornicem.

Tertiò, reperio nonnullos per noctuam & cornicem diſſidium naturæ, quam Antipathiam vocant, ſignificaſſe, eò quòd hæ duæ volucres adeò irreconciabili odio diffideant, vt ſanguis cornicis, ſanguini noctuæ commiſtus, nunquam coaleſcere dicatur, quod profectò (ſi vera ſunt, quæ dicuntur) diuerſam omninò earundem temperiem, & maximum naturarum diſſidium oſtendit. Verùm cùm de huiuſmodi ſymbolo nihil apud Ægyptios repererim, de eo quoque nihil proferre libuit. Horus tamen ait, ſi quando Ægyptij hominem ad alicuius aras patrocinij, vel ſalutis cauſa euentu irrito confugientem ſignificare vellent, paſſerem & noctuam, cu-

Sanguis noctuæ miſtus cornicis ſanguini non coaleſcit.

ius

ius patrocinio periculum euadere ſperat, confugit, ab eametipſa longè infeſtius excipitur. Ἄνθρωπον προσφεύγοντα τῷ ἰδίῳ πάτρωνι καὶ μὴ βοηθούμενον θέλοντες δηλῶσαι, στρουθὸν καὶ γλαῦκα, ζωογραφοῦσι. οὗτος γὰρ θηρώμενος, πρὸς τὴν γλαῦκα τρέχει, καὶ πρὸς αὐτῇ ὢν πιέζεται. *Hominem qui ad proprium Patronum contagiat, nec eius ſubleuetur auxilio, monſtrare cupientes, paſſerem & noctuam pingunt. Hic enim dum Aucupum venatione petitur, ad noctuam confugit, à qua mox opprimitur.* *Horus l. 1. cap. 51.*

Verùm cùm huiuſmodi ab Horo recenſita ſymbola, inter hieroglyphica ſchemata necdum reperire licuerit, ea veriùs inter emblemata & apophtegmata Ægyptiorum reijcienda duximus. Porrò noctuæ ſymbolum pro diuerſis rebus eidem adiunctis, diuerſa ſignificat. Ita Noctua cum Tautico charactere dœmonem auerruncum notat. Eadem cum baculo recuruo ſapientiam, cum figura aquam denotante, auerruncationem ab aquis; cum Serpente, à terra; cum Niloſcopio à Nilo; cum alijs alias ſignificationes habet. Ita Athenienſibus cum ramo lauri aut palmæ, quem expanſis alis ore geſtabat, victoriam; ſuperuolans verò Leoni procumbenti, vires ceſſiſſe prudentiæ innuebant; Eſt enim Noctua, vti ſuprà oſtenſum fuit, vigilantiæ ſtudioſis quam maximè neceſſariæ ſymbolum, quam ſobrietate colere & conſeruare oportet; quam ob cauſam Attici ita Noctuam depinxiſſe legimus, vt vas ſeu dolium inuerſum & vino vacuum pedibus premere videretur. Atq; hæc de Noctuæ hieroglyphico ſufficiant. Quid adiuncta Noctuæ varia ſymbola denotent.

HIEROGRAMMATISMVS XII.

Coturnicis, ſiuè

De Coturnicis hieroglyphica ſignificatione.

CVm in Obeliſco noſtro Pamphilio bis Coturnicis figura occurrat; quid per eam ſapientes ſignificauerint, iam dicendum eſt. Cum itaque Coturnicem, neſcio quod cum Luna diſſidium habere comperiam, ſi quidem illa, Luna oriente mox inauſpicatos clamores aduerſus eam excitat, non quæ Deam ſaluere libeat, aut laudatione proſequatur, vt ſolent galli, gallinacei; ſed manifeſtiſſima det indignationis aduerſus eam indicia, ante omnia autem terram fodicet, pupillaſque identidem ſibi conſcribillet, vtpotè quæ Lunæ apparentiam indignè ferat; quam neque quidem intueri patitur; atque hoc idem facit in ipſius Solis diuini aſtri exortu. Quod cùm apud Ægyptios ſummos Solis & Lunæ cultores ſummæ dare- tur impietati & ingratitudini; hinc occultè impium quid, malignum & inuiſum ſignificantes, volucrem degeneris & Typhoniæ naturæ Coturnicem pingebant; Typhoniam enim quandam, Oſiridi & Iſidi aduerſam virtutem in ea obſeruabant, quam & ipſa voce naturali profitebatur. Nam voce ſuâ continuò illud κη πα κη, quod in Ægyptiaca lingua idem notat ac Natura coturnicis. Ingratitudinis ſymbolum. quid ſignificet vox eius.

procul hinc, quâ ſummum in dicta Numina odium demonſtrabat, teſte Hecatęo, vociferare credebatur, prius verum eſſe his verbis comprobat; Horus, lib. 1. hieroglyph. 49. Ἀκαθαρσίαν τε γράφοντες ὄρτυγα (ita enim manu ſcriptũ, quod penes me eſt, habet, non ὄρυγα) ζωογραφοῦσι, ἐπεὶ δὴ ἐπ᾽ ἀνατολὴν ἐρχομένης τῆς σελήνης ἀτενίζων εἰς τὴν θεὸν κραυγὴν ποιεῖται. οὐκ εὐλογῶν αὐτὴν, οὔτε εὐφημῶν; σημεῖον τὸ τούτου ἐναργέστατον, τοῖς γὰρ αὐτοῦ σκέλεσιν ἀναρύσσων τὴν γῆν ζωογραφεῖ ἑαυτοῦ τὰς κόρας; ὥσπερεὶ ἀγανακτῶν καὶ μὴ βουλόμενος ἰδεῖν τὴν τοῦ θεοῦ ἀνατολήν; τὰ δὲ αὐτὰ ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῇ τοῦ θείου ἄστρου ἀνατολῇ.

Horus l. 1. c. 49.

Porrò impurum ſceleſtumque notantes animum, Coturnicem, pingunt, quoniam ad ortum accedente Luna, intentis in Deam oculis proſpiciens, vociferatur, non ei benedicens, nec fauſta acclamatione gratulationeque proſequitur, cuius rei argumentum eſt apertiſſimum, quod cruribus terram effodiens ſuas ipſius pupillas humi veluti pingens defigit, quaſi indignabunda inuitaque Deæ ortum aſpiciens, Idem quoque in exortu Dei, Solis, inquam, efficit; quàm denique praua atque infeſta Coturnicis natura, quamque omne bonum reliquis animantibus inuideat; Horus in citato loco fusè proſequitur; Cùm enim quemcunque in deſerto locum aquis ſcatentem nacta fuerit, poſtquam biberit, roſtro turbat, lutumque aquæ commiſcet, ac pedibus in eam puluerem conijcit, idque nè vlli alteri animanti aqua ſit ad potum idonea. Et cum Luna omnia, quæ in toto orbe ſunt vtilia gignat, augeat, ac vegetet, nihilominus eam quaſi deſpicere videtur; οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο καθῆκον ἐργάζεται, τῆς θεοῦ αὐτῆς πάντα γεννώσης καὶ αὐξανούσης ὅσα κατὰ τὸν κόσμον ἐστὶ χρήσιμα. idque voce palàm teſtatur, vti & Hecatęus his verbis notat. τί ἀναξιώτερον τοῦ κιππακῆ τῆς ὀρτυγομήτρας κραυγοῦ ὡς καταφρονοῦσα ἐστὶ ταύτης τῇ φωνῇ τῶν θεῶν μεγαλότητος. *Quid indignius* κιππακῆ *voce Coturnicis, qua Deorum magnitudinem quadantenus ſpernere & ridere videtur*. Sed hæc de Coturnice ſufficiant, qui plura deſiderat, conſulat Oedipum, vbi omnia fuſius proſecuti ſumus.

Malitia Coturnicis.

Hierogramma Galli.

Græcis Gallum multa ſignificaſſe, Ægyptijs verò vix, & non niſi in emblematis ſymbolicis adhibitũ fuiſſe conſtat. Quare cum nullũ in Obeliſcis hieroglyphica literatura inſignitis, ſicuti nec in cœteris inſcriptionibus eiuſdem veſtigium repererim, ſuperuacaneum quoque eſſe ratus ſum, de eius ſignificatione fuſius agere, quare ad alia progrediamur.

Gallus iſta hieroglyphica non inuenitur.

HIEROGRAMMATISMVS XIII.

Columbã ſiuè

De Columbæ hieroglyphica ſignificatione.

DE hieroglyphicis Columbæ, varij varia comminiſcuntur. Certum eſt, eam non tàm Ægyptijs, quàm Aſſyrijs cum primis in ſumma vene-

venerationefuiſſe. Ratio cultus fuit, quod nonnulli Semiramidem, veriùs alij Decretam Semiramidis filiam in Columbam conuerſam referant. De quo cùm in Oedipo,in ſyntagmate Panthei Hebræorum, tractatù de Decreto, Dagon, Oanne fuſiſſimè tractauerimus, eo Lectorem remittimus; Inueni tamen, per columbam morales actiones ſignificaſſe Ægyptios, vt dùm purum aërem ab omni peſtilentis halitus contagione immunem per Columbam ſignificant, quod eſus Columbæ eximium prophylacticum fit, adeòque ſolis regibus caſtiſque ſacrorum miniſtris, tempore contagionis in cibum cædat; de quibus vide Horum lib. 1. hieroglyph. 57. Secundò hominem, qui ſe priſtinæ ſanitati reſtituerit ex oraculo, innuere volentes; palumbũ pingunt, quòd lauri foliũ in nidũ ſuum inferens, eo morbis medeatur. Vide Horum lib. 2. hieroglyphico 46. Tertiò, mulierem viduam, quæ ad mortem vſq; in eo permanſerit vitæ ſtatu, volentes ſignificare; nigram pingunt Columbam, hæc enim quamdiu vidua eſt, alteri viro non miſcetur. Vide Horum lib. 2. hieroglyph. 32. Ex quibus patet, Ægyptios non omnia animalia in album ſacrarum literarum tranſtuliſſe, ſed ea tantùm, quæ Ægyptijs Dijs ſacra habebantur, ob quandam ad Deorum operationes ſimilitudinem & analogiam. Cuiuſmodi ſunt ea ferè, quæ hucuſque explicuimus. Quaſdam verò, vti equum, elephantem, leporem, aſinum, ceruum, ſcorpium, muſtelam, ichneumonem, pardum, porcum, hyænam, aquilam, gallum, columbam, paſſerem ſimileſque, quarum mentionem Horus facit, ſacras literas non fuiſſe, ſed tantum ad morales actiones, per earum proprietates, indicandas, aſſumptas fuiſſe, cuiuſmodi hoc tempore ſunt phrenoſchemata, emblemata, prouerbia, ſimiliaque. Ratio huius rei, quam & ſuprà inſinuauimus, eſt; quòd nullum citatorum animalium neque in vllo obeliſco, neque Sphyngibus, neque tabula Bembina, neque in vlla altera hieroglyphica inſcriptione, quas in Iſiacis ſtatuis, Mumijs, & Canopis pingere ſolebant, reperiatur; haud dubiè verò illa impoſuiſſent, niſi ratio myſtica obſtitiſſet.

Morales actiones per ſymbola columbæ.

Columbæ nõ habẽtur inter hieroglyphica.

HIEROGRAMMATISMVS XIV.

Ibis ſiuè

De Ibidis hieroglyphica ſignificatione.

*Q*Vis neſcit Voluſi Bithynice qualia demens
Aegyptus portenta colat, Crocodilon adorat
Pars hæc, illa fouet ſaturam Serpentibus ibin.

Ibidi itaque ſummos honores exhibitos plena ſunt omnium penè veterum Ægyptiorum monumenta, de quo, Horo, & Plutarcho teſte, varios apud Ægyptios agitatos ſermones, mirum non eſt. Cùm nullum alia-

Ibis in hieroglyphicis frequentiſſima. rum tantum hieroglyphicæ ſuppellectilis copiam ſuppeditauerit,quam ibis. Huius enim ductu Hermetem primùm literas inueniſſe, ſupra dictum eſt; huius ope arithmeticæ, geometriæ, & quæ ad menſuræ rationes pertinent elementa perceperunt; Ex huius miris proprietatibus, humano generi neceſſarias artes, præſertim quæ ad medicinam & diuinandi ſcientiam pertinent, ſe inueniſſe gloriantur; huius beneficijs ab innumeris malis, quibus

Vtilitas Ibũ. Ægyptia tellus continuò, tum à venenatorum animalium multitudine, tũ à Crocodilorum ſæuitie infeſtabatur, liberabantur. Huius operationibus, non ad morales tantùm, ſed & phyſicas archetypaſque rationes tranſlatis, ingentia tùm ſenſibilis, tùm inſenſibilis & ſupramundanæ Sphœræ myſteria denotabant. Hinc viuum diuinitatis habitaculum appellabant; putabant enim Mercurium, quem ipſi nunc Phta, iam Thoth, modò Tautum,

Viuum habitaculum ibis Mercurij. huius animalis forma veſtitum, Ægyptum circumire, homines variarum rerum inuentionem, cultumque Deorum docere; vndè & Ægyptiacâ linguâ, vti in Dictionario noſtro oſtendimus, eum dicebant, nunc Hermanuphta, hoc eſt Deum interpretationis, nunc Hermanubis Zeuda, hoc eſt, Mercurium ibiacum ſub forma ibidis docentem; vidè quæ de horum etymo fusè in ſupplemento Prodromi tractauimus: Exiſtimabant enim magnum illum Phta Mercurium videlicet, qui ipſis tantarum rerum inuentiones præſtiterat, ad Deorum aſſumptum conſortium, homines quibuſcunque modis non deſinere inſtruere, dùm ſub Ibidis formâ, varia præſentiâ ſuâ oracula fundit, dùm eos per occultas Alitis huius operationes ad mores formandos inſtruit; dùm dira omnia felici augurio auertit & complura alia, de quibus in ſequentibus.

Ibis ſymbolum A. Ibis itaque primæ literæ A, erat Hieroglyphicum, dicebaturque Ἀγαθοδαίμων, quem Ibis, vti indicabat, ita roſtro duobus cruribus inſerto eundem ἱερογραμματικῶς pulchrè exprimebat. Verum qui multa curioſa de primâ Ægyptiorum characterum fabricâ, ex animalium forma, ſituq; deſumpta ſcire deſiderat, is legat lib. 2. caput 7. de fabrica literarum Ægyptiarum; vbi ſex diuerſorum characterum formas ex Ibide deſumptas fuſè ex varijs probatiſſimiſque Authoribus oſtendimus, vt proindè ſuperfluũ ſit, eaſdem hîc Authoritates repetere.

2. Ægyptum notat. Secundò, priſci illi Ægyptij Regionem ſuam ſignificaturi, Ibidem auem imprimis depingebant, primò quod hæc auis ita Aegyptum amet, vt extra eam viuere non poſſit, exportataque quantocyùs moriatur. Aelia-

Aelianus de Ibi. nus, *extra Aegyptum nunquam progreditur ibis; quoniam Cæli ſtatus ille vuidus eſt, & Luna omnium maximè planetarum humida: Nam ſi quis vi atque impetu eam ab Aegypto exportet, illa quidem ex inſidiatoribus vltionem capit, vel cum magna ſui pernicie; mortem enim ſibi fame conſciſcens, raptoribus ſtudium in ſe exportanda extra Aegyptum, vanum eſſe oſtendit*; Hinc mirum non eſt, ſi teſte Strabone, nullum non Alexandriæ triuium ijs plenum ſit; Cùm itaque ſoli Aegypto hæc auis peculiaris ſit, mirum non eſt, eam in eiuſdem Re-

gionis

gionis hieroglyphycum aſſumptam. Secundò, cùm Ibis dum quieſcit, diuaricatis pedibus vna cum linea terræ, vti citato capite ſeptimo probatum fuit, Δ conſtituat, hinc eandem Regionem, quæ duobus Nili brachijs vnà cum obtenſo maris latere efformatur, à ſimilitudine Δ *Delta*, vel Copticè ⲁⲁⲗⲩⲧⲧⲓ, hoc eſt, bonum agrum dixerunt, eã hoc monogrammate A, ἀγαθοδαίμονα, vt citato loco probauimus, vocitantes. Et cum Ibis diuaricatione ſuorum crurum Nili diuaricationẽ docuiſſet; hinc Ibidem pingentes hoc ſitu, hanc Aegypti partem præ cæteris fœcundã denotabant. Plato in Phœdro eã Mercurio dicat. *Audiui, inquit, circa Naucratẽ Aegypti, priſcorum quendã fuiſſe Deorum, cui dicata ſit auis, quã ibin vocant, Deo autẽ ipſi nomen Thoth.* Cur autem illa Mercurio ſacra fuerit, ſex cauſas reperio. Prima eſt, quod Mercurius ad Typhonicos furores vitandos, alijs Dijs, alias ſibi animalium formas aſſumentibus, ipſe in Ibidem ſit transformatus. Ita Ouidius ſuprà citatus lib. 5. Altera eſt, quod Mercurius ſub huius alitis forma circumiens, hominibus variarum rerum vſum oſtenderet, ita Abenephi.

Literarum traditrix Ibis

Vndè Aegyptium Δ.

Cur Mercurio ſacra.

برلوجة هي الطير هرميس ويصدقوا الاهل مصر لان هرميس تدعت صورته براي
لهم لعلمهم

Ibis, ſiuè ciconia dicitur auis Mercurij, putabant enim, quòd Hermes ſua figura eius compareret hominibus ad docendum eos.

Tertia, quia cùm Mercurius cordis rationiſque præſes ſit & moderator, hinc cor ſignificantes Ibidem pingebant, eò quòd ipſa cordi magna ex parte ſimilis ſit, ita Horus: Καρδίαν βουλόμενοι γράφειν, ἶβιν ζωγραφοῦσι, τὸ γὰρ ζῶον Ἑρμῇ ᾠκείωται, πάσης καρδίας καὶ λογισμοῦ δεσπότῃ. ἐπεὶ καὶ ἡ ἶβις καθ' αὑτὸ τῇ καρδίᾳ ἐστὶν ἐμφερής. περὶ οὗ λόγος ἐστὶ πλεῖστος παρ' Αἰγυπτίοις φερόμενος. *Cor volentes indicare, ibin pingunt, quod quidem animal Mercurio attributum ac dicatum eſt, cordis omniſque rationis præſidi & moderatori. Nam & ibis per ſeipſam magna ex parte cordi ſimilis eſt, de qua plurimus apud Aegyptios ſermo fertur.* Vndè Pherecides in hymno Mercurij:

Mercurius cordis & rationis præſes.

Horus.

Ὦ Ἑρμῆς Ἰβίμορφε
Ἀρχηγὸς σὺ νόου
Σὺ γραμμάτων γενῆτορ
Μετρήσεως τὲ πάσης.

Pherecides.

O Hermes ibiformis, Dux cordis, tu Literarum, tu totius menſuræ Auctor.

Hinc ſcrutantes rerum naturam Ægyptij, cùm inuenirent ibin, ſtatim ab ouo excuſſum tantùm pendere, quantùm cor infantis recens nati, ſcilicet duas drachmas, ex ſimilitudine, quam cor ad ibin habet, in eam deuenerunt cogitationem, cor membrum eſſe Mercurio dicatum, vti & ibin; quod cor occultâ figuræ, ponderis ac menſuræ proprietate referret, imò ea, idem certis pedum interſe, & ad roſtrum interuallis deſignaret, dùm trigonum æquilaterum, ceù cordis quandam ſpeciem & formam conſtituebat, ita Plutarchus lib. de Oſiride & Iſide.

Pondere ibis ouo excluſa tantùm pendet, quantùm cor infantis recens nati.

Quartam cauſam refert Ælianus his verbis: *Ibin, orationis parenti Mercurio aiunt in amore eſſe, quia orationis ſpecimen, ſimilitudinemque gerat, namque eius*

Aelianus de Ibis myſtica figura.

eius nigræ pennæ cum tacito, & nondum emiſſo ſermone comparari queunt; necdum verò prolatæ orationi, intimorum ſenſuum enunciatrici, candidæ poſſunt conferri, quæ Volaterranus hoc pacto explicat: *Ibis*, inquit, *à Mercurio ſeligitur, quod eius naturæ conueniat; nam quod nigra, & alba in hoc genere reperitur, altera mentis tantum excogitata, tacitaque notantur; altera verò nuncius auditi prolatique ſermonis extrinſecùs ſignificatur.*

Quinta ratio eſt, quod cùm Mercurium Hermophroditum ſiuè Lunæ-Solarem aſſererent, ſicuti per cordis feruorem caloriſque fontem, Solarem, ita Ibidem pingentes, vim eiuſdem Lunarem deſignabant. Ælian. *Expanſis alis, eò quòd Ibis tot diebus oua excludat, quod Luna augetur, & decreſcit, inteſtinumque eius Luna creſcente comprimitur, pingebant.*

Ælianus de Ibi. Plutarchus.

Aliam cauſam Plutarchus adducit, quod videlicet, nigræ eius pennę albis, ita appoſitæ ſint, vt Lunam ἀμφίκυρτον, hoc eſt vtrinque inflexam, & gibboſam referant, vndè & Iſidi Sacra quoque fuiſſe dicitur. Quæ Clemens Alexandrinus libr. 5. ſtromatum de Commaſiarum Solennitatibus comprobat. Vbi inter cœtera ſimulacra, quæ circumferebantur, Ibis quoque ſimulacrum erat, quâ Lunam denotabant, de qua ſolennitate pluribus in locis huius Operis egimus.

Clem. Alex.

Sextam tam inſani cultus ibiaci cauſam aſſignat Cicero his verbis. *Ibes maximam vim ſerpentum conficiunt, cum ſint aues excelſæ, cruribus rigidis, corneo proceroque roſtro; Conſecrationis igitur cauſa erat vtilitas: ſerpentibus enim alatis ex Arabia in Aegyptum aduentantibus, obuiam procedentes Ibides, eas conficiunt, eorumque oua diſperdunt (vti Herodotus, Solinus, Iuuenalis referunt) quibus terra multis incommodis purgata liberatur.*

Cicero. de natura Ibis, & eius vtilitate.

Atque hæ ſunt cauſæ, cur Ibis tanto in honore haberetur, adeò vt capite pœnas lueret, qui etiam imprudens Ibin, teſte Herodoto, occidiſſet, qui ſanctionem hanc etiam ad Accipitrum occiſores protendit. De Ibide teſtatur eadem Diodorus, additque veluti oculatus teſtis, eandem pœnam manere, vt ſuprà dictum eſt, etiam inuoluntarios interfectores. Adiungit hiſce Cicero 5. Tuſculan: *Aſpidem, Canem, Crocodilum;* verè ergò Pomponius Mela; *Colunt Aegyptij, effigies multorum animalium, atque ipſa magis animalia; ſed alij alia adeò, vt etiam quædam eorum per imprudentiam interemiſſe capitale ſit; quà quidem ſuperſtitione prudenter vſus eſt Cambyſes, dum Peluſium oppugnaret, cùm enim Aegyptij miſſilibus eius exercitum vexarent, is, τὺς κύνας, πρόβατα, αἰλύρυς, ἴβις ante agmen vtili conſilio collocauit, Aegyptij enim iaculari deſierunt, timentes ne ſacris occiſis animalibus magnum ſibi crimen adſciſcerent.*

Herodotus lib. 8.

Diodor.

Cicero.

Sed vt ad inſtitutum reuertamur. Ibis itaque quarto loco præter earum rerum, quæ meminimus Symbola, hieroglyphicum quoque fuit Genij Lunaris, ſiuè præſidis in humidum elementum. Quam ob cauſam Lunæ, ſeù Iſidi quoque Sacram fuiſſe paulò ante indicauimus. Atque ſub hac ſignificatione ſumitur illud hieroglyphicum in Tabula Bembina, vbi ſimulacrum ἰβίμορφον ſiuè ibiforme cubo inſidens, Læua baculum Hori capite

Ibis Symbolũ Genii Lunaris & ideo Sacra Mercurio.

piteinſignitum, dextram anſatam crucem præfert; ſedi ſubſternuntur duo Crocodili in oppoſitas partes reſpicientes, capite verò tutulum ὀφιονυχλοφλογόμορφον ſuſtinet; quæ omnia ſua myſteria habent, quæ libenter hoc loco explicarem, niſi integrę ea huius tabulæ interpretationi reſeruaſſem. Sufficit hoc loco tantùm hieroglyphicam ſignificationem obiter demonſtraſſe.

Quintò ibidis ala iuncta cum Crocodilo, indicabant vim quandam malorum auerruncatiuam; ſicuti enim Ibis, vel ſolo tactu Crocodilum ſiderat, id eſt, immotum reddit, ita Genius tutelaris vi ſuperdominatiua ſua omnem Typhonicam vim per Crocodilum indicatam, vt ſuprà dictum eſt, præſentiâ ſuâ diſſipat profligatque, ſiuè quod idem, malorum imminentium ſiſtit impetum, inualidumque reddit. ita Horus: Ἅρπαγα τὸ ἢ ἀνενέργητον βουλόμενοι σημῆναι, Κροκόδειλον ἔχοντα ἴβεως πτερὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ζωογραφοῦσι, τοῦτον γὰρ ἐὰν ἴβεως πτερὸν θίγῃς ἀκίνητον αὐτὸν εὑρήσεις. *Rapacem & inertem ſignificaturi Crocodilum pingunt in capite Ibidis tenentem alam, hunc enim ſi Ibis penna tangat, immotum reddet.* Et quamuis hæc Horus ad morales actiones transferat; Aegyptij tamen per rapacem Crocodilum intelligunt Typhonem, quem in Crocodilum verſum, teſte Plutarcho, credebant, vti alibi dictum eſt. *Horus lib. 2. c. 18.*

Sextò hæc eadem auis, quoniam Cliſterem, ſiuè illud remedij genus reperiſſe putatur; quod ad conſeruandam, & inducendam ſalubritatem in frequentiſſimo apud Aegyptios vſu erat, ita depicta, vt roſtrum in aluum inditum teneret; ſalubritatis Symbolum eiſdem Aegyptijs fuit. Verùm hæc de Ibidis ſignificatione ſufficiat.

HIEROGRAMMATISMVS XV.

Vpupæ, ſiuè

De Vpupæ ſignificatione hieroglyphica.

QVamuis inter obeliſci noſtri hieroglyphica, Vpupæ figura integra non compareat, quia tamen caput eius ſceptro impoſitum ſubindè inter alia non infrequenter comparet, quid per vpupam & ſceptrum eius capite inſignitum indicauerint, hoc loco explicare viſum eſt.

Inter cętera itaque portabilia, quêis ſimulacra Comaſiarum dicta, ornata videbantur, ſceptrũ quoq; κουκουφόμορφον, ſeu vpupæ capite inſigne erat, cuius ignorantia multis quoque magnam errorum materiam ſuppeditauit. Pierius quidem non vpupæ ſeu cucuphæ, ſed cicumæ, hoc eſt, ciconiæ caput

put eſſe exiſtimat. Quod falſum eſſe ex Feſto & Iſidoro, qui eam noctuam interpretabantur, patet. Goropius Becanus multa de hoc fingendo more ſuo, nobis per cucupham, galeritam omnibus modis intendit obtrudere, criſtâ forſan deluſus; Alij Ciconiæ aſſerunt eſſe caput, ſed quis vnquam criſtatam vidit Ciconiam? niſi fortè pro ciconia gallum intelligat calecuticum. Sed erroris materiā protuliſſe videtur, vtriuſque maxima in ſuos φιλοςοργία. Nos vt difficultatem, quam Authores in hoc nodo diſſoluendo reperiunt, tandem dirimamus, hoc dicimus nihil aliud eſſe, quàm caput vpupæ, quod ex Arabico facilè liquebit. Abenephius enim hoc loco ſceptrum vocat vpupæ capite inſignitum: قضبة جمورة الراس الهدهد hoc eſt, *ſceptrum, cuius extremum caput Hodhod*, quam Camus Arabum, verbo هدهد appoſitè deſcribit.

Hodhod quid propriè Arabibus.

Accedit, quòd in lingua antiqua Ægyptia ſeù Coptica, Vpupa, ſeù *Hodhod* Arabibus idē ſit, quòd κὲκκφα, vti videre eſt in noſtro theſauro Ægyptio & Coptico, capite de animalibus, quem ex Arabico in Latinum translatum, proximè edidimus.

Sceptrum Vpupæ capite inſignitū.

Atq; hinc apparet, rectè per Cucuphā Vpupā intelligi. Eſt enim Vpupa amans librorū, eſt Vpupa ſceptrorum diuinorum inſigne & ornamentū, teſte Horo l. 1. c. 55. εὐχαριςίαν γράφοντες, κύκυφαν ζωογραφῦσι, διότι τῦτο μόνον τῶν ἀλόγων ζώων ἐπειδὰν, ὑπὸ τῶν γονέων ἐκτραφῇ γηράσασιν αὐτοῖς, τὴν αὐτὴν ἀνταποδίδωσι χάριν, ὅθεν καὶ τῶν θείων σκήπτρων κύκυφα προτίμησις ἐςὶ. Cucupha quoq; nō valdè diſtingui videtur à דוכיפת *Duchiphath*, quod 70. interpretes in Leuit. 11. vertunt Vpupam. Vbi Rabb. Salomon exponit gallum ſylueſtrem duplicatâ criſtâ, vndè etiam nomen ei fit, quaſi *Du Kephath, habens criſtas*, verba eius ſunt: דוכיפת תרנגל של יער׳ כן אשתמא מדו כיפת *Cucupha gallus ſylueſtris ſic dictus à duabus criſtis, quibus ornatur*. Eundem ſequuntur Kimchi & Abenezra, quorum verſionem ſequens Pagninus, ait, Vpupam auem eſſe, criſtis à capite exeuntibus, galeatam. Quæ verſio Rabbinorum non diſplicuit: nam Vpupa à quibuſdam etiam Græcis dicitur ἀλεκτρύων ἄγειος, vti & à nonnullis gallus paradiſi. Et quoniam Vpupa in criſta cum galerita, in ſolitaria vita cum cicuma, in φιλοςόργια cum ciconia, in cantu denique cum cuculo conuenit. Hinc diuerſorum in determinanda ſpecie Vpupæ opinio nata, hæc tria animalia vti Goropius cum Galerita, Pierius cum Ciconia, Æſchylus cum cuculo paſsìm confudit.

Horus.

Duplici criſta conſpicua Vpupa.

Vpupa, Cicuma & Ciconia concordantur.

Cùm igitur Vpupa inſigne fuerit ſceptrorumq; hieroglyphicorum ornamentum, nunc videndum eſt; quid per eiuſmodi κυκυφόμορφον ſceptrum intellexerint. Notum quidem eſt ex Horo, Cucupham per ſe poſitam gratitudinis ſymbolum eſſe: per in ſceptro verò poſitam, ex ſuperius adductis patet, varietatem rerum incommutabilem inſinuaſſe. Videbant enim Ægyptij, auem eſſe multicolorem, pulchram, plicatili criſtâ inſtructam, alijſque raris virtutibus ornatam, eam ab hieroglyphicorum ſuorum catalogo abeſſe noluerunt. Eſt enim Vpupa auis, teſte Aldrouando & Pauſania, magnitudine excedens coturnicem, capite acuta, quali Philiclem Comi-

Quid per ſceptrum cuphomorphon.

Pauſanias. Aldrou. de Vpupa.

cum

cum Suidas fuiſſe ſcribit, roſtro aliquantùm falcato, Certhiæ inſtar nigricante, rotundiuſcolo, parumper tamen depreſſo à lateribus, criſtâ admirabili, conſtante ex viginti ſex plumis, quamuis Ægyptij viginti octo, vt poſteà dicetur, ei pennas attribuant, quarum aliæ alijs longiores, quarumque extrema nigricent, deindè albicent. Quod reliquum eſt caſtanei coloris ad flauum vergentis; palpebra, vt in gallinaceo genere, oculum contegit. Porrò criſtam pro libitu nunc erigere, nunc deprimere dicitur, ſine dubio muſculorum quorundam ope, vbi collum capiti annexum aliquantulum ruffeſcens; tandem in cineritium declinat ad dorſum vſque, à dorſo vſque ad caudam cinereis veſtitur plumis per interualla albicantibus, diſtinctis maculis. Caudam habet ſex digitos per tranſuerſum longam, in medio tranſuerſalis linea alba, lata, primæ quadraturæ ipſius Lunæ creſcentis effigiem referens, inſerta à natura ſpectatur, cauda tota decem conſtat pennis, crura ſunt breuia, colore plumbeo. Alas habet nigras, lineis latis, altis per tranſuerſum diſtinctis; Harum pennæ aliquæ in extremis nigricant, aliæ verò albicant. Cauda alas ſuperat, ſub ventre vripygium verſus candicat, pectus verò ruffeſcit, linguam habet trigonam, initio latam, extremo acutam inſtar perfecti & æqualium laterum trianguli. Ex qua minuta exactiſſimaque deſcriptione illam pulcherrimam auem eſse, & ſicuti myſtico quodam colore plumarumque varietate imbutam; ſic occultis naturæ dotibus quàm maximè excellere veriſimile eſt, vti ex Abenephio patet, qui Ægyptios varietatem rerum huiuſmodi indicaſse exiſtimat, quòd aliâ ratione meliùs præſtare non potuerunt, quàm per ſymbolum Vpupæ, quam παντοχρώματον non immeritò dicere poſsumus. Vndè Kiranides ei diuerſitatem colorum, & quatuor anni tempora accommodat, verba eius ſunt: *Vpupa eſt ſepticolor, regimen habens in capite, altitudine digitorum duorum, quod aperitur & contrahitur, eſtque quatuor colorum, conuenientium ad quatuor anni tempora.* Septem igitur colores habet vpupa, quibus veriſimile eſt, Ægyptios ſignificaſſe ſeptem planetarum radios, quorum commixtione, ſicuti colorum quadam contemperatione omnes res inferiores, id quod ſunt, ſunt. per quatuor autem colores, quêis criſtam vpupæ conſtare indicat Kiranides, non tantum quatuor anni tempora, ſed quicquid illis analogum eſt, intellexiſſe, probabile eſt, vti quatuor elementa, quatuor Lunæ phaſes, quatuor mundi plagas, quatuor Zodiaci triplicitates, ſimiliaque, habet iuxta ſuperiorem deſcriptionem criſta vpupæ nigrum, albo-ſubflauum, ruffum & cinereum colorem, qui pulchrè quatuor elementis conueniunt, ita vt niger terræ, aquæ ceruleus, albus aëri, flauo-fuſcus igni reſpondeat, qui velut primarij colores alijs mixti, infinitas colorum diuerſitates producunt. Sic elementa radijs cœleſtibus incitata, mixtiſque coniuncta, infinitas rerum ſpeties producunt. Sic Luna tot nimirum dierum ſpatio, quot iuxta Ægyptios vpupa plumas habet in criſta, viginti octo nimirum, tametſi alij dicant viginti ſex, periodicum curſum perficiens, totum Lunarem annum

Deſcriptio vpupæ.

Vpupa παντοχρώματος

7 colorum vpupa

4 Elementa notat.

Lunæ ſimbolum criſta vpupa.

Horus cum ſceptro quid notet?

in quatuor diſperſit partes, quas quadrantes appellant Aſtrologi, quarum vnaquæq; alicuius elementi qualitatem poſſideat; ita vt prima ſit calida ſicca, Secunda frigida &c. vt infra patet: Quod & ἀναλόγως de quadrantibus ſolis vere, æſtate, autumno, hyeme, dici poteſt. Si quidē hoc quadripartito anni tempore, totus mundus quaſi renaſcitur. Atque huc reſpexiſſe videntur Ægyptij, quandô Horum, hoc eſt mundum ſignificare volentes, puerum pingebant reticulata veſte, & ſceptro cucuphomorpho in manibus, vt in obeliſco noſtro, & Bembina tabula apparet, ſine hoc enim Horus nullibi

pictus cernitur, vt hic apparet. Mūdus enim nō ſecus, ac infans ſingulis annis vere naſcens, æſtate iuueneſcit, matureſcit autūno, hyeme ſeneſcens tandem moritur, & mortuus mox reſurgens, ſe varietate rerum conſpicuum præbet. Quæ omnia pulchrè, & exactè coloribus in criſta vpupæ conſpicuis, cuius ſceptrum proprium Hori eſt, repræſentantur. Hinc quoq; ſepties hoc ſceptrum in Bembina tabula poſitum cernitur, iuxta colorū in criſta vpupæ obſeruatorum multitudinem, toties nimirum, quot colores à Kiranide in vpupa recenſentur eſſe, vt monſtrarent varietatem hanc rerum in ſeptem potiſſimum ſubiectis ſenſibilibus huius mundi reperiri. in terra, aqua, aëre, igne, animalibus, plantis, foſſilibus. Sed hæc omnia fuſiùs, dum dictam tabulam explicabimus. Tu interim aſpice ſequentem Typum.

Vpupa Varietatem rerum notat.

Typus hieroglyphicus, quem criſta vpupæ ſeptemcolor exhibet.

1	Albus.	flauus rufeſcens.	Cęruleus.	Niger
2	Sanguis	Cholera flaua.	phlegma.	melácholia.
3	Ver.	Æſtas.	Autumnus.	Hyems.
4	Aër.	Ignis.	Aqua.	Terra
5	Prima.	Secunda.	Tertia.	Quarta
	Calida humida.	Calida ſicca.	Frigida humida.	Frigida ſicca.
6	Pueritia;	Iuuentus.	Virilitas.	Senectus.
7	Zephyrus.	Subſilenus.	Auſter.	Septentrio.

quæ omnia

1	2	3	4
Rationatiuis.	Senſitiuis.	Vegetatiuis.	Inanimatis

hoc pacto 7 priora in hæc 4 ducta, oſtendunt 28, periodicum Lunæ motum.

Atque

Atque hæc eſt rerum varietas, quam per vpupæ caput in ſceptro Hori reluceſcenté intimarunt Aegyptij. Quam rerum varietatem ipſa auis natura nobis dupliciter indicat. primò criſtâ, quam ſurrigere poteſt, & depreſſam recondere, teſte Plinio. Secundò exuuio ipſo plumarum, quibus hyeme, & autumno denudata latet, teſte Theophraſto; quo patet, varietatem iſtam rerum, nunc latere, nunc apparere, prout Horus ille verus mundi oculus plus receſſerit, aut appropinquârit.

Atque hîc quoque notandum; quod vbicumque in tabula Bembina ponitur Iſiacus character, ſeu Tau anſatum, etiam poni ſceptrum cucuphomorphum, quod & in obeliſco noſtro obſeruatur, de quo poſtea: Quo ſanè nihil aliud inſinuare voluerunt, niſi admirandam virtutem ſpiritus mundi, qui ex admirabili ſua per vniuerſum diffuſione, maximam in mundo rerum inducit varietatem; ac proindè ingenioſè Aegyptij illa ſimul coniungebant, vti fuſiùs alibi indicabimus, ſed & vtrumque amuleti loco adhibebant. vti & de charactere Tautico ſuprà diximus; cui fidem facit de vpupa quoque teſtimonium Alberti Magni, & Euacis, qui eam vocant auem totam præſtigioſam & auguralem; & magi in magno eam ſemper pretio habuerunt. Vndè Syluaticus ſuperſtitioſus ait, lapidem in nido vpupæ inuentum, impoſitumque pectori dormientis, ſecreta prodere, & phantaſias permouere. Kyranides quoque Syluatico non minus ſuperſtitioſus hanc tradit operationem, *Vpupæ adhuc viuæ, & palpitantis cor exemptum deglutito, conuerſus ad Solem initio horæ primæ, vel octauæ, die Saturni, Luna Orientali, & ſuperbibito lac Vaccæ nigræ cum modico melle, ex compoſitione recitanda; vide vt ſanum, & integrum vores cor, & eris præſcius eorum, quæ in cœlo, & quæ in terra fiunt*, O præclarum Prophetam! *Et quid cogitent homines, cognoſces*, (ſi tamen, vt ego arbitror, primò à diabolo didicerit. *& res, quæ in locis remotiſſimis geruntur, futuras*. Deindè mellis compoſitionem recitat, quam meliorem eſſe ait; ſi cor & iecur vpupæ inieccrit. Similia ridicula dicùntur de corde, & ſanguine vpupæ. quibus ſubſcribit Villanouanus lib 2. de talpa. quod cor vpupæ palpitans, Lunâ nouâ deglutitum, omnia faciat ſcire, quæ ſunt, & mentes hominum, & multa cœleſtia. Similia narrat Raſis. Sed quia indigna ſunt, vt de ijs pluribus tempus perdamus; ad alia nos accingamus, ſiquidem iſta omnia, ex Magorũ diſciplina prodierunt. In Geoponicis græcis. 15. c. 1. Authore Zoroaſtre, herbam adiantum contra faſcinationem, nido ſuo impónere vpupá legimus. Tametſi Horus alium adianti vſum in vpupa monſtret, quod & Aelianus docet, qui ei vim quandam tribuit reſeratiuam; *Cùm enim*, ait, *aliquando in parietis diruti, & deſerti rima reperiſſet vpupã, idipſumque curator aduertiſſet, luto rimam expleuit, & obſtruxit, vpupa verò rediens, ac videns latebram ſuam clauſam opletamque, herbam attulit, qua ad lutum admota, diſſolutum defluxit; illa in cauum ad pullos ſuos ingreſſa eſt; at ea poſteà cum ad inquirenda cibaria rurſus proficiſceretur, homo ille iterum cauernam oblinens obſtruxit; auis verò eadem ipſa herba rimam aperuit*,

Vpupa cuius magica.

Syluaticus.

Kyranides

l. 1. elem. *Villanouanus*

Raſis.

Adicambium vpupæ nido imponitur.

Aelianus.

Fabula de vpupa referente.

quod ipſum ter factum eſt. Quod parietis curator intelligens herba illa è luto ſublata, non quidem ad eos vſus, ad quos vpupa vtebatur, ſed ad referandos theſauros, (puto ego) phantaſticos,& ad eum nihil pertinentes. Certè ab Aegyptijs huiuſmodi ſuperſtitionum deliria ad poſteros translatas hinc apparet. Quod in ſacris Typhonijs vpupæ ſanguinem vſurpatum Pauſanias tradat. Cùm enim Ægyptij eam viderent certis anni temporibus ſpecië ſuā mutare,hanc mutationem vocabant,Typhonis in Horum tranſitum: putabant enim Typhonem ſubindè animalium Horo dedicatorum figuras ſubire, quo occultè, ad varietatem rerum in hoc mundo,neceſſariam eſſe indicabant mixturam Hori cum Typhone, id eſt, contrariorum principiorum diſſidium, ex quo naſcitur harmonia totius, veluti ex conſonis, & diſſonis conſtituta, quæ eleganter ſanè Plutarchus explicuit, vti alibi dictum eſt. & huc alludere videtur fabula illa apud Æſchylum, quàm ſequentibus verſibus deſcripſit.

Speciem ſuā mutat vpupa certis anni temporibus.

Τοῦτον δ' ἐπόπτην ἔποπα τὸν αὑτοῦ κακῶν.
Πεποικίλωκε καὶ ἀποδηλώσας ἔχει
Θρασὺν πετραῖον ὄρνιν ἐν παντευχίᾳ
Ὃς ἦρι μὲν φαίνοντι διαπάλλει πτερὸν
Κίρκου λεπάργου. δύο γὰρ οὖν μορφὰς φανεῖ
Παιδός τε τ' αὑτοῦ νηδύος μιᾶς ἄπο
Νέας δ' ὀπώρας ἡνίκ' ἂν ξανθῇ στάχυς
Τίκτει νιν αὖθις κάμφινωμένη πτερὺξ
Δεὶ δὲ μίσει τῶ δὲ παλλήνης τόπου
Δρυμοὺς ἐρήμους ἢ πάγους ἀποικίσει.

Quæ ita interpretamur.

Hanc calamitatis vpupam teſtem ſuæ
Variam fecit, tenetque perculſum metu,
Ferum antea armatum, petrarum nunc auem
Vere apparente, quæ noua pennas quatit
Inſtar accipitris ventre albo. Nam eſt figura duplici
Vnus quidem iuueni color eſt pectoris
Autumno, & illa flaua cum peperit ſeges
Mutata pennas rurſus alias induit. &c.

Ex quibus ſanè luculenter apparet, hîc alludere ad Thereum in vpupam mutatum, & in hac facie ſuiipſius calamitatem inſpicere. vbi ludit in vocabulis ἔποψ & ἐπόπτης, tanquam ita diceret. Iupiter (aut quiſquis Thereum mutauit in auem) effecit eum ſuorum ſpectatorem malorum, & pennis inſignitum varijs,& ferocem illum anteà in ſua panoplia,auem iam eandem (nam roſtrum longum pro enſe eſt, criſta pro galea) reddidit timidam. Cenſeo hic ἀποδηλώσας per ει non per η legendum. vt ἀποδειλοῦν verbum ſignificet δειλὸν ποιεῖν, ſicuti ποικίλον ποιεῖν; & pro φαίνει, φύει legendum, vt carmen conſtet ſenſu eodem. pro κομφινωμένη forté κομφύεννυσιν, hoc eſt, veſtit & induit, vt ſenſus ſit, eam tempore veris plumas amittere,

Thereus in vpupā conuerſus.

tere, meſſe denuò ijs veſtiri. Cœterum Ouidius 6. metam. de Thereo in Vpupam mutato, qui militarem adhuc in capite criſtam gereret, & roſtro oblongiori enſem referret, quaſi hoc habitu vxorem Prognem inſequeretur, filiumq; quæreret, verbis ποῦ, ſequentibus verſibus cóćinnè deſcribit. Ouid. met.

Vertitur in volucrem, cui ſtant in vertice criſtæ,
Prominet immodicum pro longa cuſpide roſtrum,
Nomen Epops volucri, facies armata videtur.

Quæ ſanè pulchrè Typhoniæ metamorphoſi quadrant; vt proindè luculenter ratio hieroglyphici Vpupæ Ægyptijs vſitati è dictis appareat. Sed hæc fuſiùs alibi.

HIEROGRAMMATISMVS XVI.

Scarabæus, ſiue

De Scarabæi hieroglyphica ſignificatione.

SCarabæum, quem Græci à Sole Ἡλιοκάνθαρον & à felis formâ αἰλουρόμορφον, vocant, Ægyptijs hieroglyphicum fuiſſe, quod Solem indicaret, eiuſque effigiem geminam, non duntaxat hieroglyphicorum obeliſco præſenti inſcriptorum, ſed & irrefragabilia ex omni antiquitate, vetuſtiſque hiſtoriarum monumentis allata teſtimonia, ſatis ſuperque demonſtrant. Atque vt alios innumeros omittam, teſtantur luculentiſſimis ſanè verbis Suidas & Ælianus, Sacerdotes Ægyptios, Scarabæos ſingulari quodam honore cultos, ſacris obeliſcis inſculpere ſolitos, quibus adſtipulatur Abenephi de antiquitatibus Ægyptiorum, dùm ſic ait: *Aegyptij philoſophi ad Solis denotandam excellentiam, ſcarabæos paſsim ſaxis ſuis inſculpebant.* Verba eius ſunt: Excellentia Solis per ſcarabæum.

الحكما مصر فلما يريدون ان يدلون الفضلة الشمس ونقشوا في الحجار الصورة الخنفس —————— ☼ Abenephi. Arabs.

Cui Manethon quoque in naturalium epitome, & Hecatæus de Ægyptiorum philoſophia à Diogene Laërtio citati, de vitis philoſophorum, conſentire videntur: *Aegyptij,* inquit, *eiuſmodi philoſophiam de Dijs ac iuſtitia dixere; materiam primam principium fuiſſe rerum, & elementa diſcreta, perfectaſque complures animantes, Solem & Lunam Deos eſſe, alterumque Oſirim, alterum Iſim appellatos; exprimere autem illos per ſcarabæum & draconem ſaxis inſculptos.* Euſebius Pamphilus inquit: *Inter cætera Soli conſecrata animalia, ſcarabæum ſummoperè venerabantur Aegyptij, animatam Solis effigiem eſſe putantes.* Suffragatur huic epiſtola Æthiopico ſermone conſcripta, ad Petrum de Comis Abyſſinum Romam ex Æthiopia tranſmiſſa, cuius exemplar in Bibliotheca Vaticana annexa libro rituum Æthiopicorum, in qua poſtquàm de antiquitatibus Æthiopum diſſeruiſſet, ſic quoque de ſcarabæo ſcribit, quæ ex Æthiopico ſermone ita verto: *Videntur,* inquit, *in hiſce partibus noſtris multa veterum monumenta, vt columnæ, ſaxa, in quibus præter alia animalia, plurimi* Euſeb. Pamphil. l. 3. c. 2. Litera Aethiopica.

quoque

Horus.

quoque ſcarabæi inciſi videntur, Regum Aegypti, vti nos arbitramur reliquiæ. de quo vide & Heliodor. Horus Apollo l. 1. hieroglyph. 10. ſic ſcribit: μονογενὲς δὲ δηλοῦντες, ἢ γένεσιν, ἢ κόσμον, κάνθαρον ζωγραφοῦσι. *Unigenam*, inquit, *ſignificantes aut vitam aut patrem, aut mundum, ſcarabæum pingunt*. Cœlius Calcagninus: *Aegyptij*, inquit, *ſcarabæum αἰλουρόμορφον maximè venerabantur, alijs omnibus ſacris inſculptu ſaxis anteferebant*. Vincentius quoque Cartarus Reggianus libro de imaginibus antiquorum Deorum, ſic ait: *Dello Scarauaggio, che quelli d'Egitto ne faceuano vn gran conto, e lo riueriuano molto, credendolo eſſere la vera e viua imagine del Sole.* Soli quoque aſturi, Cantharum ſiuè Scarabæũ, arietem atq; crocodilum dicatum ab Aegyptijs teſtatur Cheræmon apud Syneſium lib. 4. de ſomnijs. Atque hæc probaſſe ſat eſt. Quam ob rem verò ſapientes Aegyptiorum tanto honore dignati fuerint viliſſimum Scarabæum, jam tempus, ordoque poſtulat, vt exponamus.

Scarabæus αἰλουρόμορφος quid notaret, Vincentius Cartarus.

Cur Scarabæum tanto honore colue-rint.

Nota itaque, omnia ea inſectorum animalium genera, quæ à Græcis κολεόπτερα dicuntur, hoc eſt, quorum alæ cruſta veluti in vagina quadam conduntur, in Scarabæorum (quos Græci κάνθαρος dicunt) album, teſte Plinio, referri, diſtinguique ab analytris, ſeu ab inſectis cruſtâ carentibus, quod hæc aculeis, & proboſcide inſtructa, perpetuo alarum remigio aëra tranent, illa prædictis carentia inſtrumentis (vtpotè ad explendum edendi munus, dentibus à prouida rerum Magiſtrâ natura inſtructa) perpetuò in puluere, & ſtercore ſub hominum oculis pedibuſuè in nullis non locis, & vijs, niſi vbi deſint excrementa, paſſim obuia verſentur.

differentia Scarabæorum.

Hunc itaque Scarabæum (qui inter cœtera diuinis honoribus affecta animalia non infimum ſanè locum obtinet, Ægyptij, vt vberiorem rerum ſignificandarum haberent materiam, in tres veluti ſpecies, ſeu differentias diuiſum, teſte Hòro Appolline ſaxis ſuis, quæ Soli ſacra ob acutam figuram Obeliſcos veteres appellabant) ad ſolis indicandas virtutes inſculpſerunt. Ac primæ quidem ſpeciei Scarabæus eſt αἰλουρόμορφος feliformis, quem ob eũ, quo coruſcat, fulgorem cum Plinio, & Ariſtotele non malè χρυσοκάνθαρον, ſeu cum Ariſtophane χρυσομηλολόνθιον dicamus. Secundi generis erat ταύρειος, ſeu ταυρόμορφος, tauri genuina ſoboles, neſcio quid bouinum affectans. Tertij denique generis Scarabæus μονόκερος erat, cæteris diſſimilior, Mercurio, teſte Horo, ſicuti præcedens, ſeu ταυροειδὴς Lunæ, ob eius in Tauro exaltationem, conſecratus. Quis porrò ex hac triplici Scarabæorum differentia Oſiridi, ſeu cœleſti Soli potiſſimum conſecratus, meritò quiſpiam dubitare poſſit. Verùm nè vllus in legentium animis dubitandi ſcrupulus relinquatur; Dico ſingulos Oſiridi, quamuis non niſi ſub diuerſorum effectuum, quos cœleſtis ille Oſiris in hoc mundo cauſat, repræſentatione, fuiſſe conſecratos; erat enim, teſte Plutarcho, hoc familiare Ægyptijs, diuerſis vnius rei effectibus diuerſa nomina, & ſymbola affingere, vt doctè demonſtrat Hieronymus Alexander in tabulis ſuis Heliacis, & ego in protheoria, ſeu apparatu hieroglyphicorum fusè oſtendo. Præcipuè tamen feliformen illum Scara-

differentia implet Scarabæorum.

1 Scarabæus Feliformis.
2 Tauroformis.
3 Vnicornis.

ſcarabæum ob expreſſam quandam in actionibus ſuis operum Solis ſimili- Feliformi
tudinem, Oſiridi, in quantum Sol mundi ſenſibilis credebatur, ab Ægyptijs dicatum, teſtatur hiſce verbis Horus Apollo. εἰσὶ τε καὶ κανθάρων ἰδέαι τρεῖς, πρώτη μὲν αἰλουρόμορφος, καὶ ἀκτινωτὴ ἥντινα καὶ ἡλίῳ ἀνέθεσαν διὰ τὸ σύμβολον. *Tres* inquit, *ſunt ſcarabæorum, ſpecies; prima quidem catti referens faciem, & radijs quibuſdam veluti inſignita, quam ob ſimilitudinem quandam ſoli dicarunt*, tùm quia fulgore ſuo Solis imitatur radios, tùm vt ſtatim indicat, quia ad æluri feliſque ſimilitudinem ſolis aſcenſum deſcenſumque, ſymphathico quodam oculorum pupillarumque incremento decrementoque, vt qui ſub ortum intendantur, retundantur ſub meridiem, cùm occaſuro verò hebeſcentes occidant fideré, referre videntur. Atque hinc veteres in gemma eum inſculpebant cum capite radioſo, vt hic patet. Tauriformem verò Scarabæum Lunæ, teſte Horo dicabant; tùm quia Luna ab Oſiride (quem in bouem tranſmutatum credunt Ægyptij, quemque cum Apide eundem dicimus, cuius lingua juxta Herodoti mentionem Cantharo inſignitur) circa Vergiliarum ortum menſe Athyr Tauri ſigno correſpondente, fæcũdo luminis influxu impræ- gnata, circa idem tempus, quo Sol tauri δωδεκατημόριον percurrit, ad plantandũ, ſeminandum, aliaque agriculturæ, cuius bos Symbolum erat, exercitia, terram aptam reddebat, & idoneam. Sed audiamus Plutarchum, dictorum veritatem teſtimonio maximè congruo approbantem. Sic enim ait in libro de Oſiride & Iſide. *Porrò Apin animatam dicunt Oſiridis eſſe imaginem. Itaque etiam figura, Lunæ ſimilis habet multa, veluti ſplendidas partes vmbroſis tectas, & in nouilunio menſis Phamenoth feſtum celebrant, quod ingreſſum Oſiridis in Lunam appellant, eſt autem id veris initium. Hoc pacto vim Oſiridis in Luna collocantes, Iſidem ei vxorem, ex qua prolem generet, adſcribunt; Ideò & Lunam mundi matrem appellant, & naturam ex vtroque mixtam ſexu affingunt ei, quod impleta, & grauida facta à Sole, rurſum à ſe in aërem emittat, & diſſeminet genitalia principia.* Ad confirmationem dictorum accedit & illud quoque, quod ſcarabæus dicti temporis verni, veluti præſagium quoddam habebatur. vtpotè, qui circa veris initium, reducis Phœbi calore poſtliminiò rediuiuus, paulatim agglomerare ſtercora, luteas ad prolem producendam formare pilas, & nullam non ſemitam nigrâ ſobole replere incipiat.

c. 10. *Horus lib. 1.* Scarabæus Soli dicatus quis?

Horat. cit. loc. Scarabæus Lunę dicatus quis?

Tertij denique generis ſcarabæum μονόκερων, teſte Horo, Mercurio dicabant. Mercurium autem cum Oſiride, ſeù Sole eundem eſſe, tùm fusè doctèque Aleander in tabulis ſuis heliacis tit. Mercurius, tùm omnia ea demonſtrant Symbola, quæ ingenioſè ei poëtica affinxit credulitas. Siquidem per radioſum caput nihil aliud, niſi inſignem Solis claritatem, vti per imberbis ſimulacri ſpeciem, Solis veluti quotidianam in ortu ſuo renaſcentiam; per heptachordõ pſalterium, ſeptem vagantium ſiderum harmoniam, motus velocitatem per alatos pedes, viciſſitudinem dierum, & noctium per galeam albonigram; per virgam denique tricolorem χυπολευκομέλαιναν, cœleſtium, äeriorum, & terreſtrium abſolutum dominium, teſte Philoſtrato,

Scarabæus Mercurio dicatus quis?

Phor-

Phornuto & Albrico, ſignificare voluiſſe viſi ſunt. Ex quo profectò clarè patet, Ægyptios non incongruè vnum, & eundem Oſiridem per diuerſorum ſcarabæorum ſymbola, veluti virtute, & operatione multiplicem, expreſiſſe, potiſſimum tamen per illum, teſte Horo, quem ἡλιοκάνθαρον, ſeu χρυσοκάνθαρον initio diximus. Hic enim alarũ diffuſo fulgore veluti radijs quibuſdam coruſcus, diurnum Solis lumen; clunium vero nitore, quo ſcincintelarum more noctu fulget, reflexum Solis à Luna lumen, non obſcuro argumento referre videtur. Porrò iam tandem cœleſtis illius Scarabæi illuſtrati radijs, qua ratione per eundem mundum eiuſque conuerſiones, ac ſiderum motus expreſſerint, videamus.

Scarabæus Heliocātharus Solidicatus.

Conſtat, teſte Plutarcho, Aegyptios, magiſtro Zoroaſtre, mundum ouum quoddam, ſiue ſimilitudine, ſiue occultâ quadam ex ſpiralis motus, aut atmoſphæræ ouali terminatione, analogiâ, ſiue aliam ob cauſam dixiſſe. Euſebius Pamphilus lib. 3. mundanum illud ouum ab Orimaze productum his verbis ſignificat: *Hic Deus, inquit, ex ore ouum producit, à quo naſcitur Deus, quem Aegyptij Phta, Græci Vulcanum nominant; ſignificatur huiuſmodi ouo mundus*; Mundum autem maximam ad ouum habere ſimilitudinem, ex comparatione eius cũ eo facta, facilè patebit. Sicut enim ouum tribus veluti partibus, teſtâ, albugine & vitello abſoluitur, ſic etiam mundus; ita quidem, vt ſolidum illud cælorum ſpatium, teſtæ; æthereum albugini; vitello denique terreſtre, non ſecus, ac vitellus quidam in ouo, (in quo tota vis ſeminis latet) omnium influxuum virtutumque cęleſtium receptaculum non incongruè reſpondeat.

Mundus ouo aſſimilatus. Euſebius.

Oui conſtitutio, & ad mũdum comparatio.

His ita poſitis, magnam quoque Scarabæum, tùm quoad propriam formam, tùm quoad operandi modum cum ouo & cælo affinitatem habere, teſtantur ſingulæ Scarabæi partes; totius corporis cruſtaceâ ſtructurâ, neſcio quid ouale ac teſtaceum affectans inſinuat; tenuibus, diaphanis ac plicatilibus alis, aërio ſpatio, igneoque, ſicuti reliquo corpore ſeminalis virtutis receptaculo, terreſtri ſphœræ totius corruptionis loco vndequaque correſpondentibus. Quid aliud quinque illæ lineæ, quæ in dorſo eius apparent, niſi quinque mundi zonarum repræſentatio eſt? Accedit vnumquemque Scarabæum triginta inſtructum digitis cum ſex ſuis bifurcatis pedunculis; quibus ſanè nihil aliud ſignificari videtur, niſi menſtrua triginta dierum ſpacia, quibus ſingula ſigna in Zodiaco Sol percurrit, quæ omnia appoſitè confirmat Ruellius l. 2 de ſtirpium natura, hiſce verbis: *Quin & Scarabæus omnibus cognitum animal totidem digitis, aut potiùs pedibus innititur, quot diebus menſis conſtat, in quibus exoriens Sol ſuos proſequitur curſus, is Solis & Lunæ coitum nobis apertè demonſtrat. quandoquidem è bubulo ſtercore pilulam ab ortu ad occaſum rotando verſans, in orbis imaginem effingit; quem in 28. diebus facto humi ſcrobulo adobruens tantiſper cælat, dum ſigniferum ambiens Luna ad intermenſtruum reuertens, ſileat. aperto tùm orbiculo nouam prolem edit, nec aliam naſcendi nouit originem.* Plinius quoque de eodem loquens: *Propter hunc*, inquit

Scarabæus 30 habet digitos.

Ruellius de ſtirpibus.

Plinius.

quit lib. 30. c. 11. *Aegypti magna pars Scarabæos inter Numina colit, curioſa Appionis interpretatione, quà colligit Solis operum ſimilitudinem*, vt ſuprà diximus, *huic animali ineſſe*. Horus Apollo clariſſimis verbis prædicta confirmat lib. 1. c. 10. ſic enim ait: ἔχει δὲ πᾶς κάνθαρος καὶ δακτύλους τριάκοντα διὰ τὴν τριακονθήμερον τοῦ μηνὸς, ἐν αἷς ὁ ἥλιος ἀνατέλλων τὸν ἑαυτοῦ ποιεῖται δρόμον. *Habet*, inquit, *omnis cantharus digitos triginta, ob triginta dies Menſis, quibus Sol oriens ſuum per ſingula Zodiaci ſigna curſum peragit.* Porrò non ſimilitudine tantùm, aut partium veluti anagogicâ quâdam repræſentatione, ſed motu quoque operandique ratione ac methodo Solem Scarabæus in omnibus æmulari patet; pilulas enim illas, ex quibus ortum Scarabæi habuerint, ad ipſam mundi formam, & imaginem effingunt. Vbi enim bubulum aut alterius jumenti excrementum nacti fuerint, pilulas efficiunt, quas ab exortu, occaſum verſus voluunt, ac poſticis impellentes pedibus non intermiſsâ rotatione protrudunt, ipſi interim aduerſus ortum, teſte Horo citato loco, ſpectant, quaſi de induſtria id dent operæ, vt cœli ipſius intuendo exemplar, imaginem eius exprimere conentur. Quid verò illud, quod inter trudendum à ſubſolano in Africum, quaſi aſtrorum ortui obuiam fieri contendat, qui quidem proprius motus ab Africo ad ſubſolanum eſt, an non in hoc motum Solis proprium etiam affectare videntur? Quid dicam de tempore fœtui excludendo deſtinato, qui certè ad Solis, Lunæque motum exactiſſimè, vti ex ſuprà citatis Authoribus conſtat, ordinatus eſt. Nam Sphœræ illæ ſtercorariæ ad exemplar mundi à Scarabæo fabricatæ, in que terram defoſſæ, tanto dierum ſpacio, quantò periodicus Lunæ motus conſtat, detentæ, paulatim animari videbuntur, primùm quidem in vermiculos, mox in ſcarabæos ſuo tamen adhuc incluſos folliculo. Nono autem, & vigeſimo die, paterè nido prodit, pilulas congerit, & ſingulas, vt diximus protrudendo in aquam deuoluit; vt qui diem eundem Solis Lunæque ortum conciliare non ignoret, ac proindè mundi ipſius generationem quandam aſſimilare, Lunâ nouâ incipiente affectet, pilæ autem iſtæ in aquis mollitę primùm, atque haud, ita multò poſt adapertæ cum fuerint, informati iam excluduntur ſcarabæi, nigrum it campis agmen. Ægyptij itaque ſapientes admirabile beſtiolæ huius opificium profundius penſitantes, paulatim in opificium mundi huius profunda quadam inueſtigatione peruenerunt. Imò ſcarabæo Magiſtro paulatim in ſpiralem aſtrorum Solis Lunæque, & deniq; vniuerſi motum, in ſpiralem humanæ mentis progreſſum; in archetypi deniq; mundi circumuolutionum reflexas (ſi ita loqui licet) agitationes motioneſque peruenerunt; demum ſcarabæi opificio veluti archetypo quodam propoſito, iuxta quod Lyncei primorum ſeculorum philoſophi operantes in ſtupenda naturæ myſteria, ac reconditiſſima vtriuſque Medicinæ Sacramenta, manuductione ſolâ ſcarabæi, penetrarunt. Deenus certè in Monade hieroglyphica de hiſce iam relatis myſterijs non tam præmeditata oratione, quàm ſacro veluti inſtinctu agitatus, pulchrè philoſophari videtur; verba

Horus.

Operationes Scarabęi ana logæ ſolaribus.

Lunæ motus obſeruat.

Aegyptij motus Cęlorum ex motibus Scarabæi diſcunt.

Deenus in monade hieroglyphica.

eius hæc ſunt: Cum cæleſtis aſtronomia inferioris ſit quaſi parens, & Magiſtra, ſublatis in cælum oculis ex prædictorum myſteriorum theoria illuminatis, talem ad amuſſim noſtræ monadis conſpiciemus anatomen in naturæ lumine, vitaque ſeſe ſic nobis ſemper oſtendentem. Suopte nutu ſecretiſſima huiuſce phyſicæ annalyſeos myſteria apertiſſimè detegentem. Cui autem figuram iſti coordinationi adhibere, cæleſti nuncio, dum theoricos cæleſteſque theſauros ſumus aliquandò contemplati, ſuimus edocti; Qualem enim ipſum in æthere ſuo curſu figurare circuitionem, aſtronomis eſt notiſſimum, & cum dictum Sapienti ſat eſſe debet; En noctis huius cæleſtis conſilij

Alchimicus diſcurſus. interpretationes ſic hieroglyphicè propoſitas, prædictis omninò conſentaneas. Hinc diſcant Alchimiſtæ, quæ ſit vera albuminis ouorum aqua, quod è vitellis oleum; quæ ouorum calx. Hic proportionatum à natura ferè totum habemus. Hoc eſt ouum illud aquilinum, quod Scarabæus olim diſcuſſit propter iniuriam, quam timidis brutiſque hominibus illius auis violentia, & crudelitas intulit; licet ad Scarabæi antrum, auxilij implorandi gratia aliquibus confugientibus, non indè tamen liberatis; ſed ipſe ſolus Scarabæus hanc ſibi vindicandam iniuriam modis omnibus exiſtimans; vti erat alacri animo conſtantique voluntate paratus, ita ad id præſtandum, nec viribus carebat, nec ingenio; vndè varijs conatibus aquilam dum perſequeretur, Scarabæus ſubtiliſſima ſua arte vſus, illius tandem, vel in Iouis gremio depoſitum ouum in terram præcipitari, atque adeò diſrumpi fecit; Et eadem aliaque ratione Aquilinam tandem totam ſpeciem è terris deleuiſſet Scarabæus, niſi malum tantum præcauens Iuppiter affuiſſet. Quo verò tempore Aquilæ ſua ſollicitè curant oua, nulli circumuolitent Scarabæi. Illis tamen conſulerem, qui iſtius auis vexantur crudelitate, ab ipſis Heliocantharis (qui ita certis temporum curriculis latitando viuunt) vti-

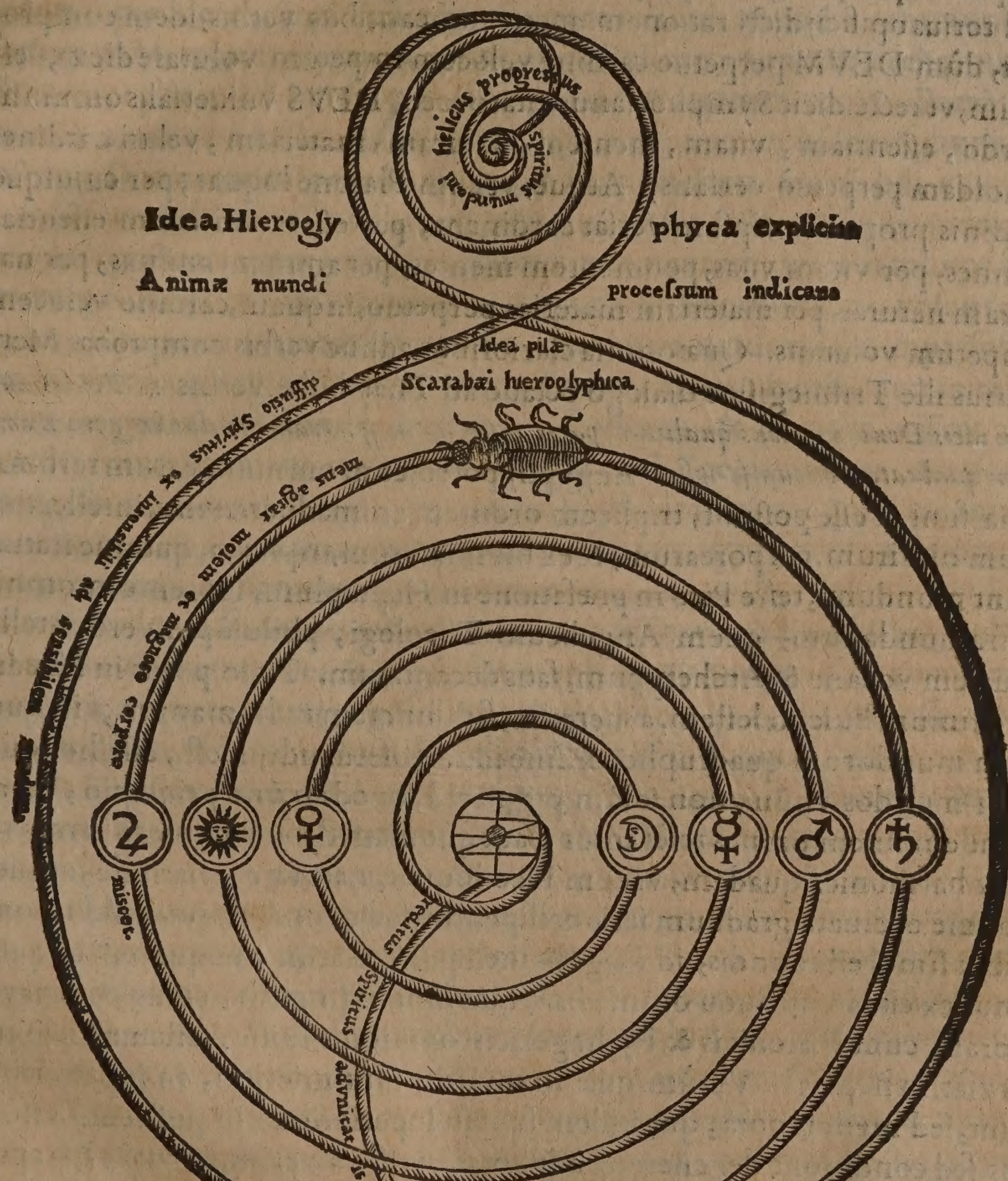
Myſterium chymicum. liſſimam artem diſcere. Quibus iam licet, vel non faciant ipſi, eſſe tamen longè gratiſſimum ſuis indicijs & ſignis, de ſuo inimico vindictam ſumi poſſe. Et hic non Aeſopum conari me, vt agam, ſed ædipum faterentur, ſi adeſſent illi, quorum mentes, ita de naturæ ſummis myſterijs fabulari primò ſubijt. Eſſe profectò quoſdam noui, qui Scarabæi artificio, ſi haberent diſſolutum aquilinum ouum, calcem eiuſdem cum albumine puro totoque temperarent primò; deindè illud temperamentum vitelli liquore toto artificioſo ordine oblinerent voluendo reuoluendoque, vt Scarabæi ſuas conglomerant pilas, ita magna fit oui metamorphoſis; iam ſcilicet diſparente, & quaſi inuoluto albumine ipſo vitelli, liquore. Porrò aquilinum ouum per artificium Scarabæi, ex dicta hieroglyphicorum deſcriptione facilè innoteſcet Hermetis filijs: Certè tale prioribus ſeculis à grauiſſimis, & antiquiſſimis philoſophis plurimùm celebratum eſ-

Anaxagoras. ſe artificium legimus, vtpotè certiſſimum, vtiliſſimum & ad naturæ exemplar factum, hæc Deenus. Anaxagoras certè ex hoc magiſterio excellentiſſimam fecit medicinam, vt in ſuo περὶ τῶν ἐκστροφῶν φυσικῶν libello videre licet.

Ericius Puteanus. Totum enim ouum myſterioſiſſimum eſſe teſtatur Ericius Puteanus; Qualis enim figura, quæ recondita habeat, nouerunt ij, qui ſubtiliorem conicorum callent ſcientiam, qui catoptricæ, ac reflexorum radiorum norunt rationes, qui ſeptem errantium motus ſciunt, & helicas circumuolutiones; quid albugo, & vitellus, ſecretioris medicinæ magiſtri optimè nerunt.

Verùm

Verùm ne, dum Oedipum hieroglyphica enodantem ago; in rebus obſcurè repræſentandis ſphyngem agere videar, placuit hic de triplicis mundi ortu proceſſuque ſymbolum, in Scarabæi opificio repræſentare, quod ſedulis naturæ ſine dubio non diſplicebit Oeconomis.

Hæ ſunt itaque ideales illæ diuinitatis, triplicem mundum implicantes ſpiræ in Scarabæi opificio, veluti in rudi quodam exemplari repræſentatæ, quibus tota ſanè Ægyptiorum, atque adeò omnium aliorum antiquorum Sapientum de DEO, de Opifice mente, de Anima mundi, de Angelis, & Dœmonibus, de Mundo, & filio mundi homine, philoſophia abſol-

 uitur.

Virg. Aen. 6. uitur. Ad hæc idealium ſpirarum volumina Ægyptios alluſiſſe clariſſimis verbis inſinuat Poëta, dùm canit Aeneid. 6.

Spiritus intus alit, totamque infuſa per artus
Mens agitat molem, & magno ſe corpore miſcet.

Orpheus. Orpheus quoque apud Symphorianum Camperium pauciſſimis quidem, ſed totius opificij dicti rationem aperte indicantibus verbis, idem comprobat, dùm DEVM perpetuo cardine velocem impetum volutare dicit; eſt enim, vt rectè dicit Symphorianus citato loco, DEVS vniuerſalis omnium cardo, eſſentiam, vitam, mentem, naturam, materiam, veluti cardines quoſdam perpetuò verſans; Atque, vt cum Platone loquar; per cujuſque ordinis proprium, ipſum verſat cardinem, per eſſentiam vnam eſſentias omnes, per vitam vitas, per mentem mentes, per animam animas, per naturam naturas, per materiam materias perpetuo, inquam, cardine velocem impetum volutans. Quæ omnia clarioribus adhuc verbis comprobat Mercurius ille Triſmegiſtus dialogo octauo ad That hiſce verbis: *Plenus autem ideis Deus, omnibus qualitates pater inſerens in ſphæram, velut in gyrum omnem qualitatem circumſcripſit.* Aegyptij porrò, cum omnium earum rerum, quæ ſunt & eſſe poſſunt, triplicem ordinem animaduerterent, intellectualium nimirum, corporearum, & ex his mixtarum; triplicem quoque ſtatuerunt mundum, teſte Pico in præfatione in Heptaplum, ſupremum omniũ vltramundanum, quem Angelicum Theologi, philoſophi verò intellectualem vocant & Archetypum, ſatis decantatum. Plato ponit in Phædro proximum huic cœleſtem, æthereum, ſublunarem & humanum; in quorum mundorum quadruplici ordine illud obſeruandum eſt, eſſe hos quatuor mundos vnum, non ſolùm propterea, quod ab vno principio, & ad eundem finem omnes referantur; aut quoniam debitis numeris temperati, & harmonicâ quadam, vt cum Pico loquar, naturæ cognatione, atque optimè ordinatâ graduum ſerie colligentur, ſed quoniam, quicquid in omnibus ſimul eſt mundis, id ſingulis ineſt particulatim, neque eſt aliquis, vnus ex eis, in quo non omnia ſint, quæ ſunt in ſingulis, cuius & Anaxagoram cum Platonicis & Pythagoricis opinionis fuiſſe, teſtatur Picus in præfat. in heptapl. Verùm quæ in mundo ſunt inferiori, in ſuperioribus ſunt, ſed meliori notâ, quę itidem ſunt in ſuperioribus, in poſtremis viſuntur, ſed conditione degenere, & adulteratâ, vt ſic dixerim, naturâ. Eſt apud nos calor qualitas elementaris, eſt in cœleſtibus virtus calefactiua, eſt in humano corpore calor quidam, quem humidum radicale appellant Medici, eſt in angelicis mentibus, idea caloris; dicam aliquid expreſſius: Eſt apud nos ignis, quod eſt elementum; Sol ignis in cœlo eſt, eſt in Microcoſmo cor concupiſcentijs exæſtuans, eſt in regione vltramundana ignis, Seraphicus intellectus. Sed vide quî differant; elementaris vrit, cœleſtis viuificat, microcoſmicus illuſtrat, & animat; ſupercœleſtis amat. Eſt aqua apud nos, eſt aqua in cœlis, huius nutrix, & domina, veſtibulum ſcilicet cœlorum Luna;

Marginal notes:
- Operũ diuinorum ſpiræ (beside "bat, dùm DEVM perpetuo cardine …")
- Triplex ordo rerum in triplici mundo. (beside "lium nimirum, corporearum …")
- In ſingulis mundis ſingula omnia. (beside "tuor mundos vnum …")
- Quomodo omnia omnibus inſint. (beside "præfat. in heptapl. …")

na; ſunt aquæ, & ſuper cęlum mentes cherubicæ; In primo mundo DEVS,
vnitas prima, nouem Angelorum ordinibus quaſi ſphęris totidem præeſt,
immobiliſque ipſe omnes mouet adſe, quas ſphæras ideò non malè repræ-
ſentant antiqui per Saturnum temporum diſpoſitionem, per iouem mun- Nomina Geniorum mundi præſidū.
di ſpiritum, per Martem malorum vindicem, per Venerem generationis
ſedem, per Mercurium denique virtutem reliquis mundis communica-
tam, quos Mercurius mutato nomine nunc Ephoros, nunc Vſiarchos, nunc
Pantomorphos, & Horoſcopos, dialogo ad Pimandrum vocat. Porrò in
mundo medio, id eſt cœleſti cęlum empyreum nouem itidem ſphæris cę- 9. Sphæræ cęleſtes.
leſtibus Dux exercitui præeſt, quæ cum ſingulæ motu inceſſabili voluan-
tur, illas tamen DEVS intelligens immotus verſat. Sunt & in mundo ele-
mentari poſt materiam primam, ipſius fundamentum, nouem ſphæræ for-
marum corruptibilium, tres ſcilicet corporum vitæ expertium, vt ſunt ele- 9 formæ corrupubiles.
menta & mixta, tum inter hæc media, quæ mixta quidem, ſed imperfecta,
vt ſunt meteorologicæ impreſſiones; Tres vegetales naturæ, quæ in tria
primum genera diuiduntur, herbarum, fruticum, & arborum. Tres ani-
mæ ſenſitiuæ, quæ aut imperfecta eſt, qualis eſt Zoophytorum, aut perfe-
cta quidem, ſed inter terminos irrationalis phantaſiæ, aut quod ſummum
animalibus eſt, humanæ etiam capax eruditionis, quod quaſi medium eſt
inter brutum, & plantam.

Sunt, & in humano mundo nouem purificationis notionum gradus,
de quibus Clemens Alex. ſuntq, inſtrumenta, quêis homo veluti circuli mo-
tu ad omnium peruenit cognitionem, ſuntque res quæ ſunt, vel eſſe cenſe- *Clem. Alex.*
tur ὑποκείμενον, ſeù ſubiectum Philoſophis; mediū ſc. quo ſubſtantia rei col- 9 Purificationis notionū gradus.
ligitur. Senſus exterior, & ſenſus interior, græcis αἴσθησις, & phantaſia, in qua
firmatio fit rerum à ſenſu comprehenſarum; Æſtimatio, qua imagines tales
eſſe, vel aliquid eſsé nobis perſuademus, ſeu iudiciū inferius animale. Cogi-
tatio, ſeù iudicium ſuperius, quâ purificantur comprehenſiones, atque hoc
gradu fit præparatio, & tranſitus ad rationem. Ratio, quæ confirmatione
rationabili omnia determinat. Intellectus denique conſumatus, & mundo 9 actiones humanę.
vnitus, quietus & immobilis ad finem ſuum perductus. Sunt quoque toti-
dem actiones humanæ, quibus ad ſupremam peruenitur felicitatem ſiuè fi-
nem. Suntque intellectus, recordatio, voluntas, deſiderium, ardens amor,
efficax impedimentorum penetratio, conſultatio, prudens electio, fruitio
boni acquiſiti, ita quidē, vt intellectus ſe habeat inſtar ſolis archetypi om-
nia illuſtrantis, ac Regis intuentis opus, memoria inſtar Notarij propoſita
ab intellectu diligenter notantis, voluntas verò inſtar executoris, cū reliquis
officialibus, Mercurio, Venere, Marte, Ioue, Saturno; Intellectus enim, ſeu
ſol humanus, ſimulac per dictos nouē notiònum gradus currendo, in bonū
fuerit latus; Voluntas, ſeu Luna mox radijs intellectus illuſtrata, bonoq; pro-
poſito excitata protinus circulari motu agitata, mediātibus planetis ſuis, hoc
eſt, per Mercuriū veluti per boni aſſequendi conſultationem. per Venerem,

ceu

ceu per ardentem boni propoſiti amorē,& deſiderium; per Martem vti per efficacem difficultatum in eo aſſequēdo penetrationem; per Iouem, vti per prudentem mediorum ad id conducentium electionem; per Saturnum denique vti conſtantem boni perſecutorem, ad ipſius boni perueniat deſideratam poſſeſſionem fruitionemque. Omnia igitur ideis plena ſunt. *DEVS enim, teſte Mercurio Circulus eſt*, & animum noſtrum circulum eſſe teſtatur Picus in hexaplo. Eſt diuina eſſentia, ſeu mundus ille intelligibilis triformis, τετραπρόσωπος. Vndè legimus in Vaicra Rabba ſuper caput 4. Leuit. & in midras Thehillim, ſequentia verba. רבנן אמרי מה הנפש הממלאת את הגוף כן הקב״ה ממלא את העולם dixerunt Rabbini noſtri, quòd eſt anima implens corpus, hoc DEVS ſuſtinens mundum. Et Porphyrius libello inſcripto πρὸς τὰ νοητὰ ἀφορμαὶ, DEVS vbique, quum nullibi eſt. &c. Ex quibus verbis ſanè apparet, quæ ſit illa linea viridis, quam teſte Pico Conclus. 29. Calabiſtæ dicunt, gyrare totum vniuerſum. Ex quibus quoque apparet, quare Albumazar Arabs DEVM excelſum, idealiter cognoſcendo eſſentiam ſui, in identitate generare mentem ſapientiam per omnia ſui ſimilem, & iterum, Deū omnia flatu & gyro produxiſſe, & Martianus capella, philoſophiam ad abyſſum diuinitatis penetrantem, circulos, & ſphæras vomuiſſe Apparet quoque cur Triſmegiſtus D E V M dixerit circulum, cuius centrum vbique, circumferentia nuſquam, & Plato D E V M ſemper circulis efformandis occupatum, cùm dixit. ὁ Θεὸς ἀεὶ κυκλομετρεῖ, quibus conſonat, quod Picus ait lib. 1. in Hept. cap. 1. de Mundo humano. Conſtat homo ex anima & corpore; rationalis animus cœlum dicitur, Nam & cœlum animal à ſeipſo motum vocat Ariſtoteles, & animus noſter, vt probant Platonici, ſubſtantia eſt ſeipſam mouens; Cœlum circulus eſt, & animus idem circulus, quin imò, vt ſcribit Plotinus, ideò cœlum circulus, quia animus eius circulus eſt. Cœlum in orbem mouetur animus rationalis à cauſis ad effectus ſe transferens, rurſuſque ab effectibus concurrens ad cauſas, ratiocinationis orbe circum uoluitur. Quid enim aliud eſt ratiocinatio illa, quam philoſophi ſyllogiſmum vocant, niſi ſpiralis quidam animi motus, qui quidem tribus partibus abſoluitur; ſimplici apprehenſione, compoſitione, ſeu medij inuentione, & concluſione, ſeu quod idē eſt veritatis iam inueſtigatæ fruitione; Porrò eſt diuina eſſentia τετραπρόσωπος, eſt & animus noſter. Hinc in arbore ſephiroth apud Cabaliſtas tres midoth, ſeu tres proprietates DEO affinguntur, nimirum כתר חכמה בינה, *Corona, Sapientia, intelligentia*, quibus DEVM omnia feciſſe memorāt, quæ tria exactè dictis reſpondere videntur, &c. Verùm de his omnibus amplior dabitur alibì loquendi materia, quarè hic Ægyptiorum philoſophiam, & Theologiam, qua ratione ex hieroglyphicis inueſtigetur, obiter indicare voluimus.

Quod ſi ſingulatim omnem hanc conſenſionis legem quis volet exſequi, opus ſanè ſuſceperit infinitum. Cui ſi ſemel vela pandimus, in portum ſeſe recipere, difficillimum erit; illud ſuffecerit ſemel ē ſapientum pe-

netra-

Picus

Vaicra Rabba Midras Thehillim.

Porphyrius.

Linea viridis cabalyſtarū quæ nam? *Albumaſar.*

Martianus capella Triſmegiſtus.

Rationalis animus cœlū

cœlum circulus eſt quia genius eius circulus eſt te ſte Plotino.

Sylogiſmus circularis motus illatus.

Quomodo omnia in omnibus ſint.

metralibus hauſtum, nihil in cœlo eſſe, quod ſecundum analogiam non ſit in æthere atq; elementis, nihil in iſtis omnibus, quod non in homine. Eſt enim in nobis cœleſtis quædam portio, ſublunaris altera, & quæ in vtriuſq; confinio poſita, veluti æther quiſpiam vires vtrinq; coniungat. Præſertim ſi conſenſum conſideres, vel viſcerum interiorum cum externis ſedibus per intermedios riuos humorum atq; ſpirituum; vel inter viſcera; rurſus quo pacto ſuprema infimis per media committantur, quod & ſpiritibus & animæ totius pari proportione reſpondet; ſimiliter in corpore, in anima, in ſpiritu ſuæ ſunt ſtellæ, ſui axes, centra, circuli, Zonæ & climata, in cœlo ſuæ plantæ & animalia, ſua viſcera, tunicæ, muſculi, venæ, arteriæ, nerui, ſuum caput, cor, hepar; ſuus ſpiritus vitalis, animalis, naturalis, ſua anima concupiſcibilis, iraſcibilis, rationalis, vt nullum ſit apud philoſophos verius dictum neq; celebrius, quàm omnia in omnibus eſſe, & cum maximis minima quoq; ὁμοθυμίαν perpetuam obtinere. Vnde & Proclus lib. de magia & ſacrificio; Sacerdotes olim ac veriſſimos amatores, aiebat, ab illa pulchritudine, quæ circa ſenſus apparet, ad diuinam pulchritudinem ſenſuum ratione progreſſos, quia conſiderarent in rebus naturæ cognationem quandam & perennis conſortij leges, quibus & ſe fouere mutuò, & vires conſerere videantur, vt tandem affectibus amatorijs omnia permiſcentibus, vniuerſa hæc materia Hippocratis ἀπνοῦν καὶ ἐκπνοῦν ἅπαν, id eſt conſpirabile prorſus & exſpirabile quoddã animal exſtimata fuerit, ſuã inde ſcientiam ſub veræ magiæ ratione componentes in illa cauſarum effectuumq; in vniuerſarum partium mutua conſpiratione defixam; ſed quia de his omnibus infra fuſius tractabitur; hic ſiſtimus.

Eorum quæ dicta ſunt Anacæphaleoſis.

CVm familiare hoc, Iamblicho teſte priſcis temporibus fuerit Ægyptijs, ea tantum animalia diuinis honoribus cumulare, quæ cum Dijs, quibus dicabantur, hoc eſt, Sole aut Lunâ cæteriſue àliquam haberent ſimilitudinem ſeu analogiam ex calore, figura, motu membrorum numero & diſpoſitione depromptam, aut in quibus ſympathicus dictorum Deorum character ex panthomorpha illa ὁμοιώσει naturæ quadam ſimilitudine, impreſſus refulgeret; certè ex omnibus hactenus tam fusè probatis, quàm maximè patet, ſcarabœum ob egregia, quæ mentitur ſigna & ſymbola, non incongruè ſolem orbis moderatorem nos interpretatos eſſe, vt in ſequentibus patebit luculenter. Eſt Sol coruſcus, eiq; noctiluca quædam vis é Lunâ veluti ſpeculo ad nos reflexa, eſt & ſcarabęo diurna veluti lux quædam ab alarum ſpeculis, quam vibrat vndiq; circumfuſa; eſt & ei noctilucus quidam fulgor, quem communem habet cum omnibus vermibus, quos cicindelas vocant, quêis ad inſtar Lunæ noctis caliginem diſcutit. Eſt Sol rotundus, eſt & ſcarabęus. Sunt in cęlo duodecim ſigna Zodiaci, per quæ ſingula

Comparatio ſcarabæi ad Solem Lunæ & Stellas.

gula

gula triginta dierum ſpatio percurrendo; duplici motu annum abſoluit, quis ea Heliocantharo noſtro negare audebit? dum modo ſex pedunculos, quorum ſinguli iterum in binos in furcam veluti abeunt, & triginta digitos, quos antiquitas ei attribuebat, diligenter cõſiderârit; quid hæc aliud, niſi 30. dierũ reuolutiones, quêis Sol omni mẽſe ad inferiorẽ mundũ fæcundandum, nouaq; ſobole replendum cum Luna coit. Exemplum huius imitatur & ſcarabæus; pilam enim ex ſtercore congeſtam, infuſo ſemine viginti octo dierum ſpatio condit, quo euoluto ſpatio conditam eximit, conſuetoque artificio animatam, nigram tandem ſobolem mundo exponit. Eſt Cœlum in quinque Zonas, in quaſdam veluti radiorum ſolarium metas diſtributum, eſt & ſcarabæus, vt ex imagine eius ſuperius poſita patet. Omnia quæ in mundo fiunt, circularem ſeu ſpiralem affectant motum; quis hunc ſcarabæo negabit, vbi globoſa illa luti volumina ex multiplici veluti ſpirarum ductu coagmentata verum ſpiralis proceſſus opus penſiculatiùs fuerit ſcrutatus. Sicuti ſol vnigenus, ſexus fæminei neſcius, maſcula quadam virtute, & robore imbuitur, ſic ſcarabæus, quemadmodũ oſtendit Horus hiſcé verbis, μονογενὲς μὲν ὅτι αὐτογενές ἐστι τὸ ζῶον ὑπὸ θηλείας μὴ κυοφορούμενον, μόνη γὰρ γένεσις αὐτοῦ τοιαύτη ἐστίν. ἄνδρα τὲ ἐπειδὴ θηλυκὸν γενὸς αὐτοῖς οὐ γίνεται. quibus & aſtipulatur Ariſtot. l. 5. hiſtor. cap. 19. & Plin. l. 11. cap. 28. Quo ſanè nil aliud repræſentare viſa eſt ingenioſa antiquitas, niſi maſculam quandam virtutem ſolis per opera Oſiridis repræſentatam. Quem Diodorus lib. 1. bibl. c. 2. totum terrarum orbem, ingenti comparato exercitu, ſubegiſſe refert. Solem certè totum Orbem terrarum diffuſiua radiorum virtute ſubigere ingenioſè poëtica oſtendit argutia, cùm ſolis imaginem, ſeu Apollinem, pharetra, arcu, ſagittiſque inſtructum depinxit. Verùm cùm de ijs fusè in apparatu præcedenti actum ſit, ſileo, qui plura deſiderat, is conſulat Aleandri doctiſſimã in Heliacam Tabulam, commentationẽ, Macrobium in Som. Scip. Fulgentium, Phornutum, Auſonium. At dixerit forſan hic imperitus aliquis; Quid ſcarabæus cum belli Duce Oſiride? Quid cum ſagittifero ſole? facilè ſilebit obiector, ſi contemplatus fuerit, vt totus luceat armis ſcarabæus, vti martio quodam fulgure perſtringat ſe intuentes, vt eminentijs acutioribus veluti ſagittis quibuſdam inſtructus, vt nullam corporis partem cruſtis habeat, ac clypeo non diligenter communitam, adeò quidem, vt Homericus Mauors melius armatus non videatur, cùm eum maxima ſua inſtruit panoplia. Auſculta militarem aſſultum cum horrendo, ac panico bombo; contemplare eius in luti perfoſſione veluti in cuniculis fodiendis induſtriam, & aſſiduitatem. Aſpice in congeſtura, ac conglobatione materiæ luteæ, veluti in aggeribus conſtruendis continuos labores; quæ profectò omnia maximè in Imperatorem, vel belli ducem quadrare videntur. atque ob eandem cauſam Ægyptij ſcarabæum, teſte citato Horo, ponentes bellicoſum, maſcula quadam virtute præditum hominem; fæminei neſcium conſortij, veram denique Oſiridis ſobolem ſignificabant. Vndè, & imagines eorum

Horus l. 1. c. 10.

Deodorus

Belli duces refert ſcarabæus.

annulis

annulis inſculptas, teſte Plutarcho, geſtarunt; cuius rei cauſam indicat Cælius Calcagnius ſequentibus verbis: *Scarabæus annulis inſculptus ſignificat hominem animo debere eſſe virili, & non effæminato, ſicuti ſcarabæus maſculus natum eſt, fæminæ neſcius.* atque huc alludere videtur illud Horatij. Scarabæus annulis inſculptus.

Tyrtæus mares animos in Martia bella, verſibus exacuit.

Vndè Vulcanum armorum fabricatorem Ægyptij, teſte Horo lib. 1. c. 13. per ſcarabæum pingebant; verba Hori ſunt. Ἡφαιϛον τὲ γράφοντες κάνθαρον καὶ γῦπα ζωγραφῶσι, ἀθηνᾶν τὲ γῦπα καὶ κάνθαρον, hoc eſt: *Vulcanum indicantes, ſcarabæum & vulturem pingunt, Mineruam verò, vulturem & ſcarabæum.* Qui textus neſcio quid inconuenientiæ importat, & incongruitatis; vti benè notauit hoc loco Cęlius Calcagninus; quomodò enim vni duo ſymbola inter ſe oppoſita reſponderent? Quare prædictum textum, vtpotè vitiatum, & corruptum, ſic emandemus. Vt ſit ille ſenſus; *Vulcanum indicantes ſcarabæum pingunt, Mineruam verò ſimul cum Vulcano, vulturem, & ſcarabæum.*

Porrò occurrente in hieroglyphicis ſcarabæo, vt genuinam eius ſignificationem intelligas, hanc regulam tradunt meliores Authores: Volans ſcarabæus expanſiſque alis, vel etiam capite radioſo, humano aut cum circulo, aut triangulo ſemper aliquid diuinum, vti Oſiridem, Solem, ſeu mundum, eiuſque gubernationem deſignat. Alis verò complicatis, annulis inciſus, animi fortitudinem, & virilem animum deſignabat. Ex quibus omnibus patet, Ægyptios minimè temerè, ſed ſummo ingenio accommodatis ſymbolis rerum conceptus expreſſiſſe. Symbola Serpentis.

HIEROGRAMMATISMVS XVII.

Serpentis, Aſpidis, Draconis.

CVm nihil inter Hieroglyphica ſymbola Serpente frequẽtius occurrat, quid Ægyptij per huiuſmodi ſymbola indigitauerint, hoc loco exponendum eſt; ſciendum itaque, Ægyptios, vti curioſos naturæ omnium ferè animantium Ægypto propriarum inueſtigatores, ita & Serpentis fuiſſe. Cùm enim viderent, ſerpentem nullo manuum pedumque miniſterio, ſolo oblongi corporis tractu procedere, nullo præterea membro præter os conſtare, animal igneo ſpiritu plenum, viuax, ſenectutem quotannis, depoſito veteri exuuio, in iuuentutem inſtaurare; fieri non poſſe crediderunt, quin aliquid magnum, excellens, & prorſus diuinum ſub ijs lateret; accidebat hiſce, quod vndulato illo plicatilis corporis motu omnes propè figuras exprimerent; dum videlicet nunc caudam capiti admouentes circulũ, iam in ſpiras cõuolutũ ſpherarum cęleſtium exhibere volumina; iam in longũ extenſum lineá rectam? iam curuam; iam planam, modò corporis erectione normalem; iam multifario ſquammarum ordine, veluti totidem ſtellis rutilum, ſibilo quoque & traſulcâ linguâ formidandum, hæc, inquam, dum contempla- Serpens motu ſuo omnes figuras exprimit.

rentur in ſerpente, eum tanquam reconditiſſimum præſtantiſſimarũ rerum ſymbolum adhibuerunt. Verum quæ & qualia per eum connotârint, videamus.

Primò itaque Epies Phænix apud Euſebium ait DEVM Emepht Serpente, ſeu Aſpide ſignificatũ, his verbis: *Euſeb. l. 1. c. 7.* Τὴν μὲν οὖν τοῦ δράκοντος φύσιν καὶ τῶν ὄφεων αὐτὸς ἐξεθείασεν ὁ Τάαυτος, καὶ μετ' αὐτὸν αὖθις Φοίνικές τε καὶ Αἰγύπτιοι. πνευματικώτατον γὰρ τὸ ζῶον πάντων τῶν ἑρπετῶν, καὶ πυρῶδες ὑπ' αὐτοῦ παρεδόθη. παρ' ᾧ καὶ τάχος ἀνυπέρβλητον διὰ τοῦ πνεύματος παρίστησι, χωρὶς ποδῶν τε καὶ χειρῶν, ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἔξωθεν. ἐξ ὧν τὰ λοιπὰ ζῶα τὰς κινήσεις ποιεῖται, καὶ ποικίλων σχημάτων τύπους ἀποτελεῖ, καὶ κατὰ τὴν πορείαν ἑλικοειδεῖς ἔχει τὰς ὁρμὰς, ἐφ' ὃ βούλεται τάχος; καὶ πολυχρονιώτατον δέ ἐστι, οὐ μόνον τῷ ἐκδυόμενον τὸ γῆρας νεάζειν, ἀλλὰ καὶ αὔξησιν ἐπιδέχεσθαι μείζονα πέφυκε, καὶ ἐπειδὰν τὸ ὡρισμένον μέτρον πληρώσῃ, εἰς ἑαυτὸν ἀναλίσκεται, ὡς ἐν ταῖς ἱεραῖς ὁμοίως αὐτὸς ὁ Τάαυτος κατέταξε γραφαῖς. διὸ καὶ ἐν ἱεροῖς τοῦτο τὸ ζῶον καὶ ἐν μυστηρίοις συμπαρείληπται. εἴρεται δὲ ἡμῖν περὶ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις Ἐθωθίων ὑπομνήμασι πλεῖον. ἐν οἷς κατασκευάζεται ὅτι ἀθάνατον εἴη, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναλύεται, ὡς προειρηκέναι. οὐ γὰρ θνήσκει ἰδίῳ θανάτῳ, εἰ μὴ βίαιτινὶ πληγὲν τοῦτο τὸ ζῶον, Φοίνικες δὲ αὐτὸ ἀγαθὸν δαίμονα καλοῦσι· ὁμοίως καὶ Αἰγύπτιοι Κνὴφ ἐπονομάζουσι.

Draconis & Serpentum naturam ipſe Tautus (vti & Phenices ac Aegyptij) diuinam putauit: ſpiritaliſsimum enim omnium animal & igneum ab ipſo traditum. Nam ſpiritu abſque manuum aut pedum, & omnino alicuius organi exterioris argumento, vt cętera videmus animalia ferri, eximiam celeritatem aſſequitur, variaſque figuras & formas gradiens, inuoluto reuolutoque, vti & ſpiriformi ad quam vult celeritatem, greſſu facillimè praſtat. Longæuum etiam eſt, nec ſolum ſenectutem cum pelle deponens reiuueneſcit, ſed creſcit etiam in adoleſcentiam reductum, cumque determinatos adimpleuerit terminos, in ſeipſum reuolutum, rurſum reuireſcit; ſicuti in ſacris literis pariter ipſe Tautus conſtituit, quapropter in ſacris hoc animal & in myſterijs fuit aſſumptum, de quibus & in alijs ſuis propoſitionibus plura adducit, in quibus refertur, quod immortale ſit, & in ſeipſum, ex quo prouenit, reſoluatur, non etiam moriatur morte propriâ hoc animal, niſi violentâ percuſſum interierit; Hinc Phœnices ipſum vocant bonum dæmonem, ſicuti Aegyptij Kneph appellant.

Aptè itaque naturam diuinam per ſerpentis naturam & operationes notabant, quæ omnia ex dictis patent. Hinc Græci, teſte eodem, Euſebio Æſculapium ſalutis Numen, Τῆς σωστικῆς δυνάμεως σύμβολον, ſerpente referebant. *Serpens ſalutis ſymbolũ.* *Euſeb. l. 3. c. 3.* ὄφις τε περισπείρεται τῆς περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν σωτηρίας φέρων σημεῖον; καὶ μὴν ὑφίστανται ἡμῖν τὸν κόσμον οἱ φυσικοὶ, τὰ περὶ τὴν γῆν ἰλυσπώμενα τῶν ζώων, τῆς παχύτητος καὶ γεώδους ἠπάσαντο οὐσίας. πνευματικώτατον γὰρ τὸ ζῶον ἐστὶ καὶ τὴν ἀσθένειαν τοῦ σώματος ἀποδύεται. δοκεῖ δὲ καὶ ἰατρικώτατον εἶναι τῆς γὰρ ὀξυδορκίας εὗρε τὸ φάρμακον, καὶ μυθεύεται τῆς ἀναβιώσεως εἰδέναι τινὰ βοτανήν;

Serpens circumuolutus ſalutis corporis & animæ ferens ſymbolum. Mundum enim contemplantes phyſici, cętera quidem reptilia craſsioris dicunt & terreſtris eſſe ſubſtantiæ, Serpentem verò ſpiritaliſsimum animal eſſe dicunt, quod & imbecillitatem corporis exuat, & ad medicinam aptiſsimum eſſe videatur. Nam & ad acuendum viſum inuenit pharmacum, & ad reuiueſcendum herbam quandum noſſe narratur. Præterea Ægyptij mundum ſignificantes ſerpentem pingunt, qui caudam propriam depaſceretur, eumque *Serpens mũdi ſymbolum*

varijs

varijs maculis inſignem dipingebant, de quo Claudianus:

Perpetuumque virens ſquamis, caudamque reducto
Ore vorans tacito relegens exordia lapſu.

Quod procul dubio ſignificat, omnia, quæ diuinâ prouidentiâ in mundo generantur, ab eâdem ſolui celerius, ſiue paulatim imminui atque deficere, in ſe recipi, fierique illud propemodum; iuxta illud, in id reſoluimur ex quo ſumus, quod paulò ante hiſce verbis pulchrè indicat Euſebius ex mẽte Phænicum, cum de natura ſerpentis loqueretur, καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναλύεται ὃ προείρηται; vt vel inde appareat, mundum ex ſe ipſo ali, & in ſe reuolui; Nam cum æterna ſint elementa, neque corruptione neque variatione per ſe vlla immutentur, corruptioni tamen ac variationi ſubiecta videntur, ea parte, qua ſpecierum informationi admiſcentur, vi tamen ipsâ incolumi permanente, non ſecus ac typographicæ literæ, quæ copulata quiddam ſignificant; mox verò ac typothetæ ſeruierunt vſibus, diſſolutæ incolumtati priſtinæ, generique ſuo reſtituuntur, & in alterius formæ vſum reſeruantur, quæ doctè deſcripta videas apud Pacuuium & Lucretium. Serpente itaque caudam ſuam depaſcente, ingenioſè ſanè indicãt generum, quâ rerum naturam DEVS inſigniuit, immortalitatem, vt principium ad finem directum eſſe, finemque ad principium reflecti doceant; nihil enim in mundo perire credebant, ſed eorum, quæ nobis interim videntur, ſolæ mutantur ſpecies teſte Virgilio, qui nec morti eſſe locum dixit, & Democritus atomorum confluxu illo perẽni, nihil aliud indicare voluiſſe videtur, contra modernos quoſdam philoſophaſtros, niſi corpora illa indiuidua, quæ diſiuncta cum fuerint, neq; legantur, neque internecionem recipiãt, nec ſectionibus diuidantur, ſed omne per æuum infinitã in ſe retineant ſoliditatẽ, quo alludit ſaturnina illa παιδοφαγία, Iouem ſc. lapidẽ interpoſuiſſe, quem & deuorauerit; per huiuſmodi figmentũ aptè indicantes terreſtria corruptioni variationique vtplurimũ obnoxia eſſe, animum verò immortalem; iuxta illud Heſiodi reconditè & iuxta Ægyptiorum mentem canentis:

Mundi res in ſe perpetuò reuolubiles, vt notarent?

De mocriti de atomis philoſophia.

Καὶ τοὺς μὲν κατέπινε Κρόνος μέγας, ὅστις ἕκαστος
Νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο.
Atque hos deglutit Saturnus, vt ille vel ille
Diuino ex vtero genua ad materna veniret.

Heſiodus.

Quod ita interpretor, naſcuntur è terrâ rerum ſpecies, & in terram mox recedunt; Nam Rhea defluxus eſt & corruptio mùndi. Quæcunque igitur tempus protulit, eadem tempus abſumit. quæ omnia ijſdem pœnè verbis exponit Horus lib. 1. cap. 1. & 2. quæ cum in ſequentibus allegemus, hic omittenda duxi.

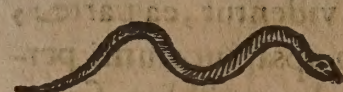
Iterum cum viderent, Serpentem terreſtris ſubſtantię, & ex putri vt plurimum genitum, tortuoſo corporis tractu, fluctuationis rudimenta; ſibilo ſonoq; formidabili aërem; totâ præntereà ſubſtãtiâ ſquamarũ ſplendentiũ ornatu, neſcio quid igneum exprimeret; haud incongruè quatuor elementa

per id indicare conſueuerunt. per corpus quidē, quod terreum & grauiſſimū eſt, terrā; per tortuoſū corporis tractū, vtpote qui vndarū fluctuationes exprimat, apte ſane aquā; per ſibilum verò rectè aërem, ſubiectum ſoni; ignem denique totius vigore ſubſtantiæ, & tricuſpide linguâ, ignis ſymbolo appoſitè denotabant, quæ omnia Horus l. 1. cap. 2. innuit. Porrò quamuis per ſerpentem dicta quatuor elementa exprimerent; non tamen ſingula eodem modo, ſed diuerſo ſerpentis ſitu, & conformatione exponebant; ſic vitalem terræ ſpiritum, vel ipſam terram, quam ⲙⲉⲉⲓ vel ⲟⲫϯ, vti docetur fol. 127. (ita enim Genium omnia moderantem vocant, per ſerpentem indicatum) igneâ vi ſua animat; per ſerpentem proſtratum & bicornem, cuiuſmodi nihil in obeliſco noſtro frequentius eſt, depingunt. Aquam verò denotantes, ſerpentem pingūt, tortuoſo corporis tractu, vndarum volumina exprimentem, cuiuſmodi eſt ſerpens, quem in V. libro exhibemus in expoſitione figuræ ex Barberinorum Gazophylacio eductæ. & ſic denotabāt genium aquarū *Mophta* dictum, hoc eſt à ⲙⲱⲟⲩ & ⲫϯ, quorum illud aquam, hoc DEVM ſiue genium notat; quę omnia in V. libro huius (vnde & character κυεβολογικὸς aquæ originem ſumit) fuſius explicantur. Aërem verò exprimunt per ſibilum ſerpentis erecti, & triſulcâ linguâ veluti ſibilantis; per triſulcam 3 aëreos mundos, in quos dominium ſuum exercet, notabant; vndè ζῶντα id eſt vitam huiuſmodi characterem appellabant, vti ſupra folio 129. oſtendimus. Porrò ignem ſignificaturi aſpidem erectum, vel altari vel capitibus Deorum impoſitum, cuius capiti globus inſiſteret, pingebant; quo igneam quadam vim vniuerſum permeantem indicare ſolebant, vti ſuo loco in libro V. oſtendetur; atq; hūc reſpiciunt ea, quæ paulò antè ex Euſebio & Horo adduximus. hanc vim quoque notabant, per circulum cui ſerpens inſertus, ⊖ græcum aut coptum exprimeret, quam Tauta vocabant; quo teſte Euſebio, ſpiritum igneum toti vniuerſo infuſum aptè ſignabant. quæ tum alibi in ſequentibus, tum folio 129. amplè proſequimur.

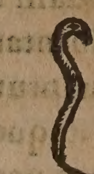
Terra,

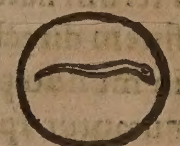
Aqua,

Aër

Ignis.

Dominium in igneam ſubſtantiam.

A

Baſiliſcus quid notet?

Præterea Ægyptios per Baſiliſcum æuum ſiue æternitatem ſignificaſſe Horus aperte teſtatur l. 1. cap. 2. vbi nonnulla manuſcripta ὑραῖον, quędam ὄβαιον pro Baſiliſco accipiunt, nos genuinum Baſiliſci vocabulum ex linguæ Ægyptiacę reliquijs reſtaurantes τόφιον reperimus. ita enim legendum cenſeo ὃν καλοῦσιν αἰγύπτιοι, τόφιον, ὅ ἐστιν ἑλληνιστὶ βασίλισκος. Cauſa verò cur per τόφιον ſeu βασίλισκον æternitatem ſtatuerent, hęc ferè erat, quod inter ſerpentum genera hoc vnum interfici vi non poſſet; vtpotè cui, teſte Horo, tanta vis ſit, vt animalia reliqua ſolo ſibilo fuget; quo audito ferunt omnes auium cantus

coër-

ceri, fruticeſque & herbas non morſu ſolùm, ſed olfactu aſpectuq; ſolo enecari. Hinc Archelaus apud Ælianum narrat, cum iumentum in Africæ ſolitudine defeciſſet, plurimos ad id depaſcendum ſerpentes continuò cõfluxiſſe, interim Baſiliſci audito ſibilo omnes profugiſſe, aut in ſabulum ſeſe abdidiſſe, progreſſum verò Baſiliſcum per otium ſine cuiuſquam tumultu quantum voluerit eſitaſſe; cum ſatur iam abiret, iterum ſolito ſuo edito ſibilo, reliquis ſerpentibus veluti poteſtatem reliquum depaſcendi feciſſe. Non neſcio hoc tempore Baſiliſci hiſtoriam fabulæ, quam hiſtoriæ veriorem haberi; nihilominus, qui Ægyptiorum ingenium nouit, aſſerere cogetur, eos ſæpenumero multa, quæ ad eorum myſticas rationes appoſitè faciebant, cõfinxiſſe in animalibus, quę moderni temporis, vti & de Phœnice fingunt, experimentis repugnant. Non igitur preciſè proprietatem animalium attendebant, ſed Deorum munus & officium vtplurimum per huiuſmodi proprietates confictas explicabant. Hoc pacto ſupremum numen ſiue Agathodæmona indigitãtes, Baſiliſcum ſeu aſpidem pingebant; cuius ſibilum omnia animantia veluti imperioſum Regis nutum pauerent, occultè, ſupremi Numinis in omnia ſibi ſubiecta vim & potentiam, obedientiãq; innuentes. Hinc eũdem vtplurimum Deorum capitibus, teſte Horo ſuperimponebant, cuius veſtigia tum in tabula Bembina, tum alijs monumentis haud infrequenter occurrunt. cuiuſmodi eſt, quod dum hæc ſcribo in fundamentis Eccleſiæ ſub nomine Mineruæ, alias Ord. Prædicatorũ intitulatæ inuentũ fuit, vti A paulò antè poſitũ ectypon demonſtrat. in quo vides tutulum inter duas aſpides intermediũ, ſpicis floribuſq; inſignem, ex cuius baſi flamma bifurcata erumpens, quæ hucuſque dicta ſunt, appoſitè declarat. Porrò ſubinde quoque aſpidem hunc accipitrino capite efformabant, formidandum, oculis eo artificio concinnatis, vt claudi & aperiri poſſent. Quem ſimulac oculis apertis proferebant, vniuerſa Ægyptus lætitia atq; hilaritate perfundebatur, perindè ac Deorum oculi eos aſpicerent, opemque præſentem pollicerentur; in luce igitur omnes eſſe, & riſui, iocis, conuiuijſque operam dare. Quod ſi clauſis oculis eum extuliſſent, ibi tum omnes in tenebras & obſcura penetralia miſerabilique deploratione per ſe quemque niti, vt Deorum in dignationem, quacunque poſſent, ratione abigerent. Verùm qui plura de ſerpentum myſterijs deſiderat, is Horum, & Phærecidem apud Euſebium conſulat, vbi multa circa hoc argumentũ mira ſanè offendet, quæ omnia, cum nos fusè in ſequentibus variâ authoritatum allegatione deſcribamus, ad ea Lectorem remittimus.

Baſiliſci mira vis.

HIEROGRAMMATISMVS XVIII.

De humanæ figuræ varia transformatione ex prædictis animalibus facta.

PRimò,in ſtatua hieroglyphica conſiderabant Ægyptij formam, ſitum, geſtum, habitum, ornamenta, inſtrumenta, quibus omnibus varia denotabant. Et primo quidem vel ſtatua erat ſimplex & naturalis, vel cõpoſita ſeu multiformis, vel enim ſtatua referebat caput humanum, reliquo corpore, vno è ſacris animalibus transformato, & dicebãtur Sphynges & androſphynges, erantque diuinitatis latentis indicia; Simplex dicitur, quando figuram humanam, ſine vllâ transformatione exactè & ſimpliciter exhibet. Multiformis ſiuè πολύμορφος, quando loco humani capitis, aliud quoduis ex ſacris animalibus corpus apponitur, vti Accipitris, vel Canis, vel Ibidis, Bouis, Felis, Hirci, Simiæ, Leonis; vel contra, humano capiti ſupponebatur corpus ſiue truncus vnius ex recenſitis animalibus; hoc pacto dicuntur ſtatuæ ſacræ.

Idolum ſimplex.

Multiforme.

ἱερακόμορφος	hoc eſt	Accipitriformis	vel à ſolo capite	ἱερακέφαλος	hoc eſt, ſtatua	Accipitrino	capite
αἰλουρόμορφος		Cattiformis		αἰλουροκέφαλος		Felino	
κριόμορφος		Arietiformis		κριοκέφαλος		Arietino	
κυνόμορφος		Caniformis		κυνοκέφαλος		Canino	
λεοντόμορφος		Leoniformis		λεοντοκέφαλος		Leonino	
ἰβίμορφος		Ibiformis		ἰβικέφαλος		Ibiaco	
αἰγόμορφος		Hircoformis		αἰγοκέφαλος		Caprino	
πιθηκόμορφος		Simiformis		πιθηκοκέφαλος		Simiæ	
κανθαρόμορφος		Scarabæoformis		κανθαροκέφαλος		Scarabæi	

Manuum pedumq; ratio.

Transformatio præterea reſpectu cęterorũ mẽbrorũ manuũ vel pedum attendenda eſt, ſubindè videas ſtatuas inuolutas ſine manibus & pedibus; vt in canopis; nonnunquam reperias manibus inſtructas quidam, ſed ſine pedibus, & contra; Præterea ſitus diligenter explorandus, ſtatua enim vel ſedet, vel ſtat, vel iacet, vel repentis in morem incuruata eſt; vel deniq; omnium membrorum ſitu in varias literas, ſeu monogrammata mirificè trãsformata, quorum paradigmata in ſequentibus adferentur. Statuarum manus nunc extenſæ, iam contractæ aut pendulæ, modo genibus applicatæ, ſubinde veluti quidpiã prementes, ſæpiſſimè clauſæ, vel apertæ alijſue ſacris inſtrumentis præoccupatæ ſpectantur. Pedes quoque vel diſcreti, vel complicati, vel directi, vel repandi, vel in currentis ſitum adaptati, vel etiam in ſupplicantium morem inflexi cernuntur. Ad habitum verò quod attinet vel enim nudæ ſunt, vel ſimplici veſtitæ induſio, aut accipitrinis pennis variè adornatę, vel tutulis & diadematis, vel ſine hiſce conſpicuæ. Quorum omnium differentias, & arcanas ſignificationes declarare, cum infiniti penè labo-

Situs.

Manus, Pedes, Habitus.

laboris opus ſit, Oedipo illa cóſultiùs reſeruauimus,in quo ſuo tempore perfectam ſingulorum cóbinationem inſtituemus. Vti enim diuerſis membris diuerſas virtutes & operationes attribuebant, ita illa vni ex recenſitis rebus adiuncta,iam aliam & aliam ſignificationem illis exhiberi ſignificabant, vt in ſequentibus varié patebit; & pulchrè exponit Porphyrius in 4. libro de Abſtin. his verbis: *Ab hac itaque exercitatione, & cum DEO coniunctione profecti nouerunt, non per hominem ſolùm, diuinitatem tranſiuiſſe, neque animam in ſolo homine in terra tabernaculum obtinuiſſe, ſed etiam propemodum per omnia animalia pertranſire; vnde etiam ad Deorum fabricam omne animal vna cum homine aſſumpſerunt; in qua, & brutorū, & hominis, & auium, item & hominis corpora commiſcuere. Singulæ enim apud ipſos Deorum ſtatuæ, vel vſque ad collum humanam ſpeciem præferunt, caput verò vel auis, vel Leonis, vel alicuius alterius animalis impoſitum habent; vel è contrariò capiti humano ſubiectum alterius animalis corpus præmonſtrāt. quibus videlicet ſignificant, hæc ex Deorum ſententia habere inter ſe ſocietatē; atq; adeò cognata tàm manſueta, quàm agreſtia animalia non ſine diuina quadā voluntate eſſe:* φανερὸν γὰρ ἐπὶ τοὺς αἰγυπτίους ἱερομάντας πάντα πρὸς σημαίνειν τὰ τῶν ἱερῶν ἄῤῥητα ἀνελέγχειν, ἔτι ἐκ τῶν ποικίλων εἰς ἕνα συςαμμένων. καθὼς πρὸς τὸ σχῆμα ἀνθρώπινον τοῦ ἱέρακος, εἴτε τοῦ ἴβιδος κεφαλὴν καὶ ὁμοῖα κατέλαβεν. Et Abenephi Ægyptius confirmat his verbis:

الفلاسفة مصر كان يبذلوا الاسرارهم او بصورة الحيوانات او بالطيور وبعسبات
وبالايات وبصورة الهندسة او باصبعهم يعني او براسهم وبعيونهم وباذانهم وبايديهم
وبارجالهم وفسلوتهم مع اخرا الايات ومع صورة العسبات والايات الهندسة واخرا
مثلهم

Philoſophi Aegyptij magna arcana ſua vtplurimum exhibebant figuris animalium quadrupedum vel volucrium, vel herbarum, vel inſtrumentorum, vel figuris geometricis, vel extremis eorum, videlicet, per caput, manus, pedes eorum, coniungentes ijs alia inſtrumenta & figuras herbarum, & Geometricas, & hiſce ſimilia. Verùm,vt dixi: cum de ſingulis recenſitis combinatorum ſymbolorum ſignificationibus ex profeſſo in Oedipo tractemus; ſuperuacaneum eſſe ratus ſum ijs diutius inhærere.

HIEROGRAMMATISMVS XIX.

De Vegetabilium Hieroglyphicis.

§. I.

De Ferula, & Iunco Nilotico, Thyrſis, ſeù baculis ex ijs fieri ſolitis.

EſtSceptrum quoddam inter hieroglyphicā litui inſtar curuum, quod nos ferulaceum aut papyraceum interpretamur ex Arabico قصبة, *Kaſbe* hoc enim nomen idem eſt,ac virgultum, thyrſus, ferula,inſtrumentū, haſtile,pertica,virga,flagellum,vti ex Camus ſiue Diction.Arabico, & Granatenſi Kamus Dictionariū Arabicū

Thyrſus ex quibus fieret. natenſi Lexico apparet. Dicimus autem thyrſum ferulaceum, quia thyrſus non neceſſariò ex racemis vitium, ſed ex quibuſuis oblongis teretibuſque caulium baculis aſſumptus, cuiuſmodi ferula eſt, haſta dicebatur. Thyrſum autem dictum circumferebant, eò quod thyrſus, & ferula Baccho ſeù Dionyſio Aegyptio attribueretur, vndè & χοινόπεις paſſim dicitur, vt alibi docuimus. iuxta illud Statij:

Qui molles thyrſos Bacchæaq; cornua. & alio loco: *Non tamen aut teretes thyrſos, aut mollia geſsi Penthea.* Meminit, & alio loco. *Mollia Niphæis armati brachia thyrſis.* Ouidius quoq; Metamorph. l. 6. *Et fronde virentes coniȷciunt thyrſos.* Item lib. 3. ſimilia plura reperies. Sidonius quoq: *Indica Echionio Bromius rotat Orgya thyrſo.*

Circumportabant autem, & loco Symbolorum habebāt thyrſos ferulaceos, eò quod eos portaret Dionyſius; vndè, & lib. 2. præparat. Euang. ab Euſebio ναρθηκοφόρος ſeu θυρσοφόρος dictus eſt, Thyrſianacta νυκτὶ λι ἰυβυλευμιξη- φόρε θυρσανάκτε, hoc eſt (qui thyrſo regnat, dictus eſt,) Hinc Orpheus in Hymnis, ipſum cum thymiamate Styracis venerabundus adorat, dicendo: *Inuoco legiferum Narthicophorum Dionyſium, Laudatum Eubuli ſemen; cui nomina multa, Sacratum Caſtumque Miſen, dominumque verendum; Qui mas, & mulier duplex Lyſæus, Iacchus, ſeu te, Sacratæ templum delectet Eleuſis; ſeu phrygia cum Matre Deùm myſteria tractas; ſeu Cypri cythareia tenet te compta capillos; ſeu de frugiferis campis lætaris honeſto, matre Dea tecum, anguifera Iſide caſtū Aegypti propè flumen.*

Cur verò ferulaceus thyrſus Libero Patri ſeu Dionyſio Aegyptio, quem nos eundem cum Oſiride ſeu Sole in tertio libro demonſtrauimus, aſsignetur, varij varias dant rationes: Euſebius in præp. Euang. ναρθηκοφόρον, id eſt, feruligerum appellat, rationemq; docet, quod homines poti in furorem agantur, ac ſe inuicem feriant, vt ſe mutuis vulneribus confodiant, ferulis vtuntur, quarum ictus lentus, ſed non læthalis eſt. Plutarchus in Sympoſio aliam aſſignat rationem; ferulam, & obliuionem Baccho dari, cui vel parum conueniat, errorum inter pocula deinceps comminiſci; aut ſi qua in parte peccatum ſit, puerilis, & leuis repræhenſio ſufficiat, quin, & pueri ferulâ caſtigentur. Alij dicunt, quod ferula Baccho aptiſſima ſit, vt infirmos ebrietate pedes leui hoc pedamento regant ebrij: à Latinis dicta ferula à ferendo, quod illius caules ſenibus loco fulcientiū ſcipionum eſſent. Theophraſtus ita eam deſcribit: ferula grandis admodū ſurgit, vnicaulis, & geniculata à genibus cauliculi, vt folia alternatim, grandia multifida, capillamenti modo extenuata, maxima, vt quæ terræ proxima ſunt, caulem amplexantia, vt arundines, ſemen Anethi &c. in Aegypto cum magno prouentu fruticat; Aegyptiaci ſunt caui, cœteri plerumq; fungoſam intrinſecus obtinent medullam. Sed nos hiſcè relictis videamus, cur Aegyptij hiſce ferulaceis thyrſis pro ſymbolis vſi ſint. Ac primò quidem Oſiridi ſeu Dionyſio Aegyptio tribuitur, eò quod docuerit primò vitem plan-

Cur in pompis Bacchi ferulas portent.

Ferula à ferendo dicta.

Deſcriptio ferulæ.

plantare, ac eam thyrſo ferulaceo veluti ſtatumini ſuſtentandæ vitis aptiſſimo, applicare. Cum enim ferulæ iuxta Theophraſtum in Aegypto quinq; aut ſex cubitorum plerumq; proueniant in magna copia, ijs Oſiridem primò pedamentorum loco in ſatione vini vſum, docet Tibullus.

Cur Oſiri thyrſus ferulaceus ſacer.

Hic docuit teneram palis adiungere Vitem,
Et viridem dura cædere falce comam.

Thyrſus igitur ille ferulaceus ſymbolũ fuit apud Aegyptios vini vitiſq; vsûs; hinc, & promiſcuè Oſiridi, & Iſidi in tabula Bembina attribuitur. Ob quem vſum etiam arundinem in Italia potiſſimum cultam ſcribit Plinius, vel quod ex eius interuallis coniugatis compingeretur *ſeptenis*, vt Ouidius ait, *fiſtula cannis*. ζεύγην enim vocabant antiqui coniunctam arundinem, paria, & μεσογόνια fabricandis muſicis inſtrumentis idonea. Horum cauis, teſte Macrobio, teneros racemos vitis, & hæderæ imponebant; vnde incuruabantur in ſuperiori parte, quod myſterio non carebat; Præterea ex ferulaceis thyrſis eos lituos, ſicuti ex arundinibus concinnaſſe, teſtatur Herodotus. Cum autem Oſiridi non vini tantum inuentionem per thyrſos ferulaceos, vt dictum eſt, ſignificatam, ſed, & Muſicæ quoq; attribuerint, iuxta Diodorum; certè per nullum aliud Symbolum melius eam exprimere valebant, quàm per ferulas & arundines, ex quibus Muſica primam traxiſſe originem in Ægypto, teſtatur Plinius lib. 16. c. 36. & Theophraſtus lib. 4. c. 12. cum vtraq; flexum recipiat, vtraq; caua in Ægypto proueniat. Ægypto, enim ſcatente paluſtribus locis, proindè nequaquam carente herbis, dictis locis, in quibus ferulæ & arundines prouenire ſolent, cum inter cætera deprehendiſſent multa genera ferularum & arundinũ flexũ recipientia, necnõ intrinſecus caua, viderentq; ſono prouocando apta, tandem vtraq; fiſtulis & lituis inueniendis, crebrâ interueniente experientiâ, occaſionem præbuit, iuxta illud Ouidij lib. 11.

Cur Italiæ vitis ſacra.

Cur curui eſſent Thyrſi.

Litui ex ijs conficiebantur.

Et leue cerata modulatur arundine carmen.

Vndè & græcè κάλαμος, quæ vox paſſim â latinis poëtis quoq; recepta, vt ait Manilius agens de vi Muſicæ.

Et graciles calamos, & neruis inſita verba.
Primuſq; inflare Sonoros.
Pan doctus calamos.

Arundo apud Theophraſtum lib. 24. c. 11. vocatur ζευγίτης, quam Gaza vertens, ſtramentariam iugalem nominandam exiſtimat, vt quâ vites in iugum alligarentur, quam nectendæ vitis rationem docet Columella lib. 4. c. 17. Præterea Theopraſtus citato loco, duo genera facit arundinum; primum αὐλητικὸν, quam tibialem Plinius interpretatur, & alterum πλόκιμον, ideſt, textilem, Gaza interprete; fortaſsè quod ex eius folijs tegetes & ſpiræ atq; alia id genus fierent. Vbi Plinius affinitate vocum apud Theophraſtum, pro πλοκιμὸς legit πλοτίαν quaſi natitantem arundinem. Sunt etiam Ægyptijs calami, teſte Plinio, vti & Creticis, quos τοξικὰς appel-

ζευγίτης quid?

Duo genera arundinum.

 lant;

lant, eò quod ex ijs optimè ſagittæ fierent. Has, Theophraſto teſte, loco citato tempeſtiuè cædi ſolitas ante Antigenem, cum adhuc ſimplicius tibiâ canerent, ſub Arcturo menſe Septembris. Sic enim cœſas multis poſt annis vtiles eſſe, multaq; ſonandi exercitatione indigere, ſed ora linguarum cô-niuere, quod erat illis ad res populo ſignificandas vtilius; poſtquam verò varietas fictioq; acceſſit, cæſura mutata eſt.

Quando tę-di flarent.

Horum calamorum in Ægyptiacis Solennitatibus vſitatorum meminit Apuleius his verbis: *Ibant & dicati magno Serapidi tibicines, qui per obliquũ calamum ad aurem porrectum dextram, familiare templi, Deique modulum frequentabãt.* Imò vt multa paucis complectamur, dicimus Ægyptios hoc thyrſorũ ferulaceorũ (qui partim manibus Deorum inſerti ſpectabãtur, partim in feſtis ſolennioribus circumferri ſolebant) ſymbolo nihil aliud denotaſſe, niſi plantationem Vitis & Muſicæ inuentionem, hoc eſt vitæ liquorem, & harmoniam rebus ſingulis inexiſtentem, qua ſuprema mens mundum, & quę in mundo exiſtunt, locupletauit. Nam Oſiris, teſte Diodoro, muſicâ cum primis delectatus, Satyrorum Muſarumque conſortio nunquam deſtituebatur; vt quod per muſas ſapienter & harmonicè diſpoſuerat, per Satyros, hoc eſt fœcundam vitam conſeruaret. Attribuitur igitur Oſiridi ſceptrum, ſeu thyrſus iſte fiſtularis, tum vt eius in mundi harmonia potentiam denotarent. Tria igitur ſunt conſideranda in hoc hieroglyphico; primò ratio vitis plantandæ ad ferulam ſeu palum applicandæ methodus, quam inuentionem eius eſſe propriam, ex varijs ſuprà probauimus. Secundò fiſtularum & lituorum compoſitio, quem Pana ſeu Mercurium primò ex calamis huiuſmodi confeciſſe variè quoque monſtratum eſt; ex quibus poſtmodum muſicæ profluxerunt proportiones. Tertiò demum, hôc, loco ſceptri quoque in manu Oſiridis & Iſidis videtur; & hoc pacto ſexies in tabula Bembina huiuſmodi thyrſus fiſtularis & ſceptrum recuruum in modum obliqui calami exporrectus repræſentatur, quo non obſcurè potentiam rerumque ab ipſis inuentarum diſpoſitarumque in hac mundi œconomia harmonicam præſtantiam ſignificare voluerunt. Cur verò ſexies tantum iſte thyrſus in Bembina tabula reperiatur, myſterium eſt maximum in rerum natura, de quo fuſiſſimè ſuo & proprio loco. Nihil igitur aliud eſt ſignum hoc niſi thyrſus ferulaceus aut arundineus, dictarum rerum ſymbolum hieroglyphicum, vti demonſtrauimus; ſed nunc ad tertium ſymbolum procedamus.

Apuleius.

Significata myſtica thyrſi recurui.

§. II.

De Thyrſo Papyraceo & Iunceo.

TErtium in ordine locum obtinet Iuncus Niloticus, vel mauis, Scirpus leuis & enodis, qui à Plinio, Hermelao & Donato cum papyro ſeu biblo confunditur, quo Ægyptij nihil aliud ſignificare volebant, niſi lite-

rarum

rarum ac ſcriptionis nobile inuentum à Mercurio Ægyptio ſeu mauis Oſi-
ride & Iſide primò repertum, teſtatur Diodorus lib. 3. cap. 2. Eſt autem plã- Inuentum literarum per thyrſum papyraceum.
ta leuis ὀξύχοινος, foliorũ loco ſtolones ſeu culmos, aut virgas profert erectas,
rotundas, tenues, teretes, enodes, cubitum vel ſeſquicubitum altos, herbaceo Definitio papyri.
colore virentes, acutis cuſpidibus, candida medulla refertas, elychnium re-
ferentes, & vſu ſupplentes. Theophraſtus inquit; Scirpus eſt Iunci quæ- Scirpus quid? Vſus iuncorũ
dam ſpecies, leuis & enodis, indè cribra faciunt in Ægypto: Alij juncorum
vſum in naſſas marinas referunt; Alij Plinio teſte, junci medullam in lu-
cernarum lumine, veluti elychnium adhibent.

Habet autem iuncus hic tot ſignificationes, quot rebus appoſitus fuerit, aliam enim habet ſignificationem ſolus poſitus, aliam cum cribro, aliam cum muſca, aliam cũ alijs. Hinc adiunctus ſymbolis inuentionis rerum ab Oſiride factæ, nil aliud ſignificat niſi literarum nobile inuentum; quod qua de cauſa breuiter videndum eſt. Conſtat iuncum ſeu ſcirpum, aut mauis papyrum (confunduntur enim hæc à pleriſque Authoribus, vti ex Plinio Hermolaus & Donatus monſtrant) plantam eſſe, qualem ſupra ex Dioſcoride, Theophraſto, Plinio deſcripſimus. Et hanc nulla in parte prouenire frequentius, quàm in Ægypto, teſtantur, quotquot de ea ſcripſerunt & tradiderunt Authores. Et hunc iuncum ob egregias ſuas vtilitates, eaſque multifarias, pro varijs quoque paſſim ſymbolis aſſumptum fuiſſe, in ſequentibus expreſsè videbitur. Hîc autem poſitum ſymbolum eſſe literarum ab Oſiride inuentarum, teſtatur Horus ipſe libro 1. cap. 38. his verbis, &c. *Aegyptij, ait, literas aut ſacrum ſcribam, aut finem ſignificaturi, atramentum, cribrum & iuncum ponebant, quæ omnia diuerſas habent ſignificationes, Aegyptias quidem literas; quod his omnis apud eos ſcriptura compleatur: iunco enim & non alio propriè ſcribunt;* Libenter igitur aſſumebant pro ſymbolo literarum illud inſtrumentum, quod ijs primò ſcribendi dediſſet occaſionem, nec enim iũcus tantum ſuppeditat calamos, ſed & chartam, vtrumque enim ex eodem fieri teſtatur Theophraſtus & Plinius; & poſt hos Proſper Alpinus, & eius doctiſſimus commentator Ioannes Vueſtlingus Archiater Paduanus. Vndè Apuleius, his verbis: *Nilotici calami perſtringere argutiã,* Ægyptiũ papyrum inuenit; & alius: *Qui tenui committere verba papyro;* & Martialis lib. 13. *Perdite Niliaco muſa mea damna papyro.* Significabant itaque Ægyptij, iunco papyraceo appoſito Papilioni δρακοντομόρφῳ, omnium rerum neceſſariarum abundantiã; ſed hæc de iunco ſeu papyro, ſufficiant.

Significata papyri ſeu Iunci Aegyptij.

Apul. de aureo Aſino.

§. III.

De Loto, eiuſque ſceptris, coronis, tutulis.

CVm de Iunco, Papyro, Arundine, ferula, ſimilibuſque fusè actum ſit; reſtat vt & de reliquis plantis hieroglyphicis breuiter aliquid dica-

 mus,

mus, & primò quidem occurrit inter hieroglyphica non infrequens Lotus planta Ægyptia, quam alij cum Nenuphare ſiue Nymphæa, alij cum faba Ægyptia prorſus confundunt. Horum opinionem vt reijcimus, ita illorum libenter acceptamus. Eſt enim Lotus nihil aliud quam Nymphæa Ægyptia, herba paluſtris, inter ſtagnantium aquarum lacunas luxurioſo amictu tripudians: putant nonnulli hanc plantam ſummè venuſtam inter Oſiridis & Iſidis complexus natam; eandemque cum noſtra Nymphæa eſſe; diſtare tamen tum à Luteâ illa maiore, quæ radices in longum porrigit, tum ab albâ illa vulgarius cognitâ, filorum paulò contractiore magnitudine & quod oras habeat leuibus illis quidam, ſed latis inciſuris excauatas, neruulis etiam copioſioribus pertextas; tum ſemina capiti papaueraceo incluſa, quam vulgaris Nymphæa, magnitudine conſpectiora poſſidet.

Lotus Oſiridis & Iſidis herba.

Sed ad inſtitutum, indicabant itaque Ægyptij primò per Lòton, Solem, ſiue Solis motum ex oriente in occidentem peractum, ob naturalem quandam cum Sole ſympathiam; Plerique tamen etiam eam plagam notant, in qua Sol exoritur, quod hieroglyphicum inde ſumptum crediderim, quod ea ante Solis emerſum implicata folia habeat, quæ quidem ita ſenſim exſinuantur aperiunturque, vt magis ac magis tollitur iubar Solis. Maximè verò panduntur, vbi medium is iter emenſus eſt; Eodem verò decedēte folia ipſa viciſſim contrahuntur, complicarique incipiunt, ac inſinuari, veluti nulli patere velint, præterquam Numini quod venerantur, atque ita quibus liceat modis, eo abeunte ſeſe intra clauſtra cohibeant. Quod, vt Proclus ait, obſeruatum à Magis, vt ſacram omnino eam Apollini crederent, effecit. Sed audiamus de hoc oſtento Theophraſtum, qui lib. 4. hiſce plantam verbis deſcribit: Τὸ λωτὸς καλούμενος, φύεται μὲν ὁ πλεῖστος ἐν τοῖς πεδίοις ὅταν ἡ χώρα κατακλυσθῇ. τούτου δὲ ἡ μὲν τοῦ καυλοῦ φύσις ὁμοία τῇ τοῦ κυάμου, καὶ οἱ πέτασοι δὲ ὡσαύτως πλὴν ἐλάττους καὶ λεπτότεροι. ἐπιφύεται δ᾽ ὁμοίως ὁ λωτὸς τῷ τοῦ κυάμου. τὸ ἄνθος αὐτοῦ λευκὸν ἐμφερὲς τῇ στενότητι τῶν φύλλων τοῖς τῶν κρίνων. πολλὰ δὲ καὶ πυκνὰ ἐπαλλήλως φύεται. ταῦτα δ᾽ ὅταν μὲν ὁ ἥλιος συμμύη συγκαλύπτει τὴν κωδίαν. ἅμα δὲ τῇ ἀνατολῇ διοίγεται, καὶ ὑπὲρ τοῦ ὕδατος γίνεται. τοῦτο δὲ ποιεῖ, μέχρις ἂν ἡ κωδία ἐκτελεωθῇ, καὶ τὰ ἄνθη περιρρυῇ, & paulò poſt, Ἐν δὲ τῷ Εὐφράτῃ τὴν κωδίαν φασὶ καὶ τὰ ἄνθη δύνειν, καὶ ὑποκαταβαίνειν τῆς ὀψίας δείλινης μέχρι μεσονυκτίου, καὶ τῷ βάθει πόρρω. οὐδὲ γὰρ καθιέντα τὴν χεῖρα λαβεῖν εἶναι. μετὰ δὲ ταῦτα ὅταν ὄρθρος ᾖ, πάλιν ἐπανιέναι. καὶ πρὸς ἡμέραν ἔτι μᾶλλον ἅμα τῷ ἡλίῳ φανερὸν ὑπὲρ τοῦ ὕδατος, καὶ ἀνοίγειν τὸ ἄνθος. ἀνοιχθέντος δὲ ἔτι ἀναβαίνειν. συχνὸν δὲ τὸ ὑπεραῖρον εἶναι τὸ ὕδωρ. hoc eſt, *Qui Lotus vocatur, in planis parte maxima prouenit, cum rura inundantur; huic natura caulis ſimilis fabæ, & fructus eodem modò, verum minores gracilioreſq; Naſcitur fructus in capite, flos candidus lilijs foliorum anguſtia proximus, fructus multi ac promiſcuè denſi exeunt. Sole occidente ſe comprimunt, caputque integunt mirà induſtrià, ad ortum aperiuntur & ſuper aquam aſſurgunt; idque facit, dum caput perficiatur; floreſque defluant:* & paulò poſt. *In Euphrate caput, floreſque mergi referunt, atque deſcendere vſque in medias noctes; tantumque abire in altum, vt ne dimiſſa quidem manu capere ſit, diluculo deinde redire, & ad diem magis, Sole oriente iam extra vndas emergere, floremque patefacere; quo patefacto amplius inſurgere; vt planè ab aquis abſit altè.*

Significata Loti.

Lotus motū Solis ſequitur

Vt proindè minimè mirum videri debeat, ſi tantò hunc florem honore proſequerentur. Præterea per hunc florem indicabant, ſympathiam rerũ inferiorum cum ſuperioribus; vti ſuo loco in ipſa Obeliſci interpretatione fusè oſtendetur.

Harpocrates ſupra Lotum quid?

Iterum DEVS ſuper Loton ſedens indicat principatus diuini ſuper omnia ſuperemi-nētiam, ita Iamblichus narrat, cuius ſunt ſequẽtia: *Confirmat & hoc, quod ſubindè ſequitur ſymbolum, vbi DEVS inducitur ſedens ſupra Lotum, aquaticam ſcilicet arborem; vbi ſignificatur, DEVM principatu ſuo mundanum ſuperexcedere lutum, nec attingere gubernando; ſed principatum gerere intellectualem penitus & empyreum. Omnia enim in Loto rotunda ſunt, tùm poma tùm folia; ex quo ſignificatur circularis actio mentis per eadem videlicet, & eodem pacto ſe habens. DEVS igitur ipſe ſupra hanc inſuper actionem in ſeipſo conſiſtit, ſuperans eiuſmodi principatum, ſanctus & venerandus, & in ſeipſo penitus conquieſcens, quod quidem ea actu ſedendi ſignificatur.* Hinc natum reor hieroglyphicum illud Harpocratis ſuper Lotũ ſedentis, & digito labra prementis, veluti ſilentiũ ſuadentis; Cuiuſmodi non infrequenter occurrunt, in varijs medalijs, vt vides in ectypo; Eſtq; idem qui Horus; ſiuè mundus ſenſibilis, teſte Plutarcho, cuius archetypus intellectus, iuxta anagogicam interpretationem, ſupremum illud Numen ſupramundanum eſt; Sol ἰνδαλμικὸς ſiuè Idealis, omnia virtute ſua gubernando conſeruandoque, & ad quam Loti inſtar, omnia ſuperiora & interiora radioſo actionũ motu cõuertuntur. Quod & Gnoſtici in ſuis ſigillis exhibent, ſedẽtem in Loto cum flagello ſeu ſcutica, è cuius regione hæc verba ponuntur ιαω, & σαβαωθ; quæ quidẽ ex hebræo corrupta idem denotãt, ac יהוה צבאות, *Iehoua* ſeu *Adonai Sabaoth*: *Dominus exercituum* cuius virtute omnis aduerſarum poteſtatum vis & truculentia eneruata proſcribitur; quæ aptè ſanè per ſcuticam indicantur, malorum auerſionis ſymbolum. Digito ſilentium ſuadet, vt indicent naturam eius eſſe ineffabilem, ac proindè ſolo ſilentio venerandam, vt proindè non ineptè eidẽ nomen Dei Ιαω affinxerint, & corruptum, quod idem Dei nomen יהוה hebræis ideo ἄῤῥητον καὶ ἀνεκφώνητον arcanum & nullis verbis pronunciabile aſſerunt; vide quæ alibi de hoc nomine copiosè tradidimus; acceptabant enim Ægyptij perlibenter huiuſmodi nomina. Nam vt Iamblichus ait, omnia huiuſmodi nomina aliquid ſignificãt apud Deos, quamuis in quibuſdam ſignificata nobis ſint ignota; eſſe tamen nota quædam, ait, quorum interpretationem diuinitus accepimus, omnino verò modum in eis ſignificandi ineffabilem eſſe. Neque ſecundum imaginationes humanas, ſed & ſecundum intellectum, qui in nobis eſt diuinus. Quæritur autem, cur nam inter nomina diuinorũ,

Barbara nomina quid notent?

barba

barbara cæteris antepoſuerint. Reſpondet Iamblichus: *Quia videlicet ſacrarum gentium veluti Aegyptiorum Aſſyriorumque totum ſermonem Dij approbarunt, tanquam factis maximè congruentem; propterea & communes dictiones modoſque loquendi arbitramur cognatæ ad Deos dictioni, orationique adhibendos, præſertim quia antiquior primuſque extitit iſte modus loquendi:* Patet igitur Harpocratis Loto inſidentis ſignificatio. Hinc quem Gnoſtici Ιαω, Græci Ioua dixerunt, ex eadem Hebraica origine corrupto vocabulo, quem Iouem multi, vt in 3. libro patuit, cum Horo confundunt; eſt enim Iuppiter nihil aliud, quam mundus, vel mundi pars; vti Horus; hinc Solem Iouis oculum appellauit antiquitas, & Iouē, ſeu Cœlū, Mundi mentē; & Ægyptij Hori oculos Solem & Lunam dixêre. Sed de hoc Harpocrate ſeu Horo, fuſius ſuo loco.

§. IV.

De Perſea Hieroglyphica, eiuſque Thyrſis.

PErſea Planta Ægypti eſt, quam hiſce verbis Theophraſtus deſcribit: *Eſt in Aegypto alia quoque arbor Perſea dicta, aſpectu magna formoſaque, folio, flore, ramo, totaque figura potiſſimùm pyro ſimilis; niſi quod altero folio perpetuo, altero deciduo ſit;* & paulò poſt. *Ex hac ſimulacra, & menſas, & ſimilia, ad ſacram ſupellectilem ſpectantia, olim faciebant.* Qui verò fructum huius arboris venenatum in perſide gigni putârunt, decepti forſan ſunt nominis vicinitate. Nam id de perſea diligentiores tradunt, quæ omnino alia eſt, myxis ſubrubeſcentibus ſimilis (pruna ea ſunt ſorbis inſita) in Æthiopia lethalis, in Ægypto ſalubris. Huius arboris tùm foliorum, tùm fructuum, tùm ramorū, magni apud Ægyptios ſapientes, in ſacris ſculpturis vſus eſt; Primò etenim ſignificant ſilentium, eam proindè Harpocrati Sigalioni dedicantes; cum enim fructum habeat cordi, folium linguæ ſimile, ſubobſcurè indicant, ſermonem, qui fructus eſt intelligentiæ, ſedem in corde, non in lingua habere debere; Vnde & cordis ſymbolum fuit, vt eſt apud Plutarchum, cum enim Naturam ei cordis figuram impreſiſſe, atque adeò eum fructum cordi mirificè conferre comperirent, vt cui eſſet genitus parti, vel ea ipſa ſpecie & charactериſmo patefaceret, haud incongruè eum in cordis ſymbolum aſſumptum, Iſidi ſacrarunt. Cum enim Iſis παρὰ τὸ εἰδῶ ſit, ſapientiam hoc indicat intellectu primùm concipi, ſed parum hoc prodeſſe, niſi etiam in mortaliū vſum enuncietur. Subinde fructum vnà cum folio exhibent, & tunc veritatis ſymbolum figurabat. Quippe quod ea ſpecies linguam cordi coniunctā oſtendat, ac perinde ſermo cordis ipſius penetralia adaperiat, nō aliud quippe ſentiat, aliud loquatur; cuiuſmodi orationem ingenuè, & citra fucum loquentis eſſe debere, omnes ſapientes fatentur. Veritas itaq; dicta tanti apud Ægyptios fiebat, vt ad eam acquirendam phylacterijs ex perſea confectis vſi ſint. Ita Plutarchus: *Vnde 20. die primi menſis, diem Mercurio feſtum celebrantes,*

Natura Perſeæ.

Significata Perſeæ.

tes, mel & ficus edunt, ſimul dicentes, γλυκὺ ἡ ἀλήθεια. *Dulcis eſt veritas. Iſidis amuletum, quod appendiſſe ſibi eam fabulantur, interpretatum ſonat* φωνὴ ἀληθὴς, *vox vera. Harpocrates neque Deus imperfectus, ac infans putandus eſt; neque vllum leguminum: ſed præſes atque corrector recentis, imperfectæ & incompoſitæ hominum de Dijs ſententiæ: itaque & digitum ori impoſitum tenet, argumentum taciturnitatis & ſilentij; & menſe Meſore offerentes ei legumina, dicunt.*

Γλῶσσα τύχη, γλῶσσα δαίμων: τῶν δ' ἐν Αἰγύπτῳ φυτῶν μάλιστα τῇ Θεῷ καθιερῶσθαι λέγουσι τὴν περσέαν, ὅτι καρδίᾳ μὲν ὁ καρπὸς αὐτῆς, γλώττῃ τι τὸ φύλλον ἔοικεν.

De ſtirpibus Aegyptijs maximè conſecratam DEO aiunt Perſeam; quod eius fructus, cordis; folium, linguæ ſpeciem referat; Quippe eorum quæ homini obtingere poſſunt, omnium, nihil diuinius eſt oratione præcipuè de Dijs, neque maius res vlla ad felicitatem momentum adfert. Itaque hic oraculum intraturo mandatur, vt ſanctè ſentiat, & modeſtè loquatur. Hinc perſeam, oppidò frequenter in tabula Bembina Deorum Dearumque ſimulacris adiunctam videas; Hanc in pompis, in Deorum honorem inſtitutis, circumferebant, vt poſtea videbitur; ex ligno eiuſdem ſacras ſtatuas & fabricabātur & folijs fructibuſque ornabant, & paulò poſt fuſiùs declarabitur.

Lingua fortuna lingua dæmon. Cordis & linguæ ſymbolū Perſeæ.

§. V.

Rami Hieroglyphici.

IN ſolennitatibus Pompiſque Ægyptiorum ſacris, ramos circumlatos fuiſſe, teſtatur Clemens Alexandrinus lib. 6. ſtromatum: his verbis:

Διὰ τὰ τῶν συμβόλων, ὡς ὁ τε τρόχος ὁ στρεφόμενος ἐν τοῖς τῶν Θεῶν τεμένεσιν εἱλκυσμένος παρὰ Αἰγυπτίων, καὶ τὰ τῶν θαλλῶν διδομένων τοῖς προσκυνοῦσι. *Per ſymbola autem, quemadmodum & rota; quæ vertebatur in Deorum ſolennitatibus, tracta ab Aegyptijs, rami quoque dabantur adorantibus,* quæ & Orphei verſibus apud dictum Clementem hoc pacto exponuntur:

Ramorum aſt queis ſunt humanum terreſtria curæ
Non vno ſtant fata loco, in mente, omnia circum
Voluuntur, nec fas vna eſt conſiſtere parte
Vt cœpit curſus, verum eſt pars cuilibet æqua.

Significata Ramorum.

Rami autem ſunt ſymbolum primi nutrimenti, vt ſciat vulgus fructus quidem omnino germinare & augeri, longiſſimo tempore permanere, ſe autem accepiſſe exiguū vitæ tempus, & eâ de cauſâ volunt dari ramos. Certè apud Athenienſes feſtus erat dies ramorum nomine inſignis, quo in honorem Bacchi præferebantur ὄχοι, quaſi moſchi, hoc eſt tenues rami maximè vitis, ex quo ὀχοφορείας, ſolennitas & ὀχοφόροι nomen ramiferorum obtinuerunt; Sacrorumque miniſtri acceptos vitis ramuſculos ex Bacchi templo in Mineruæ Schirradis ædem deferebant. Vt desertè teſtatur Scholiaſtes Nicandri; ὀχοφόροι λέγονται Ἀθήνησι παῖδες ἀμφιθαλεῖς ἁμιλλώμενοι κατὰ φυλὰς, οἱ λαμβάνοντες κλήματα ἀμπέλου ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διονύσου, ἔτρεχον εἰς τὸ τῆς σκιρράδος Ἀθηνᾶς ἱερόν. Quod

ὀχοφορεία quid?

verò

R. amorum vſus in ſacris. vero Deos venerantes & manum & ramum ſecundum veterum adorandi ritum DEO admouerent, hinc D. Hieronymus rectè vertit, & applicabant ad nares ſuas ramum, in ſignum ſcilicet adorationis, quam Soli præſtabant. Hebræos quoque ijſdem cerimonijs in cultu Dei vſos, in illo feſto, quod סוכות id eſt tabernaculorum vocant, & ſacræ literæ, & deſertè teſtatur Ioſephus lib. 3. antiq. hiſce verbis: ὁλοκαυτοῦν τε καὶ θύειν τῷ Θεῷ πότε χαριστήρια φέροντας ἐν ταῖς χερσὶν εἰρεσιώνην μυρσίνης, καὶ ἰτέας σὺν κράδῃ φοίνικος πεποιημένην τοῦ μήλου τοῦ τῆς περσέας προσόντος. *Victimas DEO immolantes, & ſimul per gratiarum actionem ſacrificantes, manibus interim geſtant ramos myrthi & palmæ, ex quibus mala perſeæ dependebant;* In quibus Ægyptios imitatos, patet ex Horo, vbi Horum ramis Perſeæ & Loti venerantur, vt ſignificarent cor & linguam Deo dedicandam eſſe; Hos & Aethiopes imitatos patet ex Heſiodoro lib. 3. Qui Reges

Heliodorus Aethiop. aut Magnates excipientes: *Obuiam venere Loto coronati & palmarum ramos in honorem ipſius quatientes.* Verba eius ſunt: τὰς κεφαλὰς τῷ Νειλῴῳ λωτῷ καταστέψαντες καὶ φοινίκων πτόρθους ταῖς χερσὶ κατασείοντες; Itaque ſi quem inſigni populi fauore honeſtatum, omniumque celeberrimo plauſu & lætitiâ exceptum ſignificare vellent, hunc φυλλοβολούμενον dicebant; quin non ſolùm ramos illos exhibebant, ſed præterea folia & flores in benè meritos ſpagebant, quod genus honoris & beneuolentiæ φυλλοβολίαν καὶ ἀνθοβολίαν nominabant. Vndè Philo libro de legatione ad Caium Agrippam dicit fuiſſe φυλλοβολούμενον καὶ ἀνθοβολούμενον ἐπ' εὐσεβείᾳ. Nec hoc tantum fauoris ſigno contenti, etiam ramos maximè palmarum ad fores inſignium virorum affigere conſueuerant, quod genus honoris Lucianus notas ait, οἱ φοίνικες δὲ ἐπὶ τῇ θύρᾳ χλωροὶ ἐστεφανωμένοι; Hinc Chriſtus quoque tanquam Rex & Deus, Χριστὸς σοφίας κοσμοτεχνίτης dicit Syneſius, ramis palmarum à Populo Hebręorum fuit exceptus, quod rectè animaduertit Poëta:

φυλλοβολούμενος quid?

Perque viam vt regi velamina præparata
Arboreaſque ſolo frondes, & olentia ſerta
Sub pedibus ſtrauere, Deum omnes voce fatentes.

βαΐα & βαϊοφορία græcorum quid? Eſt porrò obſeruatione dignum, hanc ceremoniam, quam anniuerſariâ religione Eccleſia veneratur, apud Gręcos fuiſſe percelebrem, dominicamque quam nos palmarum vocamus, ab ijs vocari βαϊοφόρον, à βάις, quod βαις ægyptiaca lingua, vti Horas docet l. 1. c. 4. ſit ramus palmæ; Vnde & βάϊα largitiones & munera quæ ab Imperatore & Patriarcha diſtribuebantur ea videlicet ſeptimana, quæ diem palmarum præcedit, dicuntur, teſte Balſamone, qui de incenſ. Patriarchę copiosè pertractat his verbis. τὴν ὑψηλοτάτην τῶν θείων αὐτοκρατόρων περιωπὴν, καὶ τῶν πατριαρχῶν τὴν μεγαλειότητα μετὰ τῶν ἄλλων ἐσέμνυνε καὶ ἐτήσιοι ἔργαι ποτε καὶ βαΐων φιλοτιμήματα *Præceſam,* inquit, *diuorum Imperatorum circumſpectionem & Patriarcharum magnificentiam, cum reliquis auguſtam faciebant, & annuæ erogationes, & donorum qui* βαΐα *nominantur, munifica largitio;* de quibus plura huius generis lib 3. cap. 5. rerum Europ. Luitprandus adfert. Patet igitur nullam Ægyptijs ſine ramorũ circũgeſtatione

ſolem-

ſolemnitatem peractam eſſe; hoſce ſiquidem ramos in Iſiacis, Mythriacis, Ithyphallijs, ſiue Dionyſiacis, geſtare conſuêrant, nullam ſine hiſce diuinationem, nullas ſortes, vel conſultationes peragebant, vt alibi docebitur. Cur verò hiſce potiſſimum ſignis & ſymbolis vſi ſint Ægyptij, docet Porphyrius lib. de abſtinentia. οἱ παλαιοὶ ἀνθρώποι οὔτε λιβανωτὸν, οὔτε ἄλλο θῦμα προσέφερον, ἀλλὰ χλόης οἷον τινα τῆς γονίμου φύσεως χνοῦν ταῖς χερσὶν ἀράμενοι κατῆγον. *Antiqui*, inquit, *homines neque thus, neque aliud incenſum offerebant, ſed folia veluti primam pubeſcentis naturæ lanuginem manibus decerptum*; quorũ vi, & herbæ, & fruges, & fructus, omnia deniquè ex terra orta producerentur, & adoleſcerent. Vti verò per variarum arborum ramos, diuerſas Deorum virtutes deſignabant, ita in eorumdem ſolmnitatibus, eos quæ eorum virtutibus maximè congruerent, ramos præferebant. Ita in Mercurij ſolẽnitatibus, Perſeæ ramos, cordis & linguę ſymbola; in Iſidis, Palmæ, abrotoni, & ſeriphij ſiue Abſynthij marini; In Hippocratis ſiue Hori põpis, Loti & Fabæ ægyptiæ; in Dionyſiacis, ficulneos ramos, eò quod folium eorum veretrum exprimeret, & Thryo dicebant, teſte Plutarcho; ad fęcunditatem huius Numinis, vitis quoque ramos, ad vini, cui præerat, vim indicandam. In aliorum feſtis, alios & alios ramos præferebant; neque hîc quieſcebant, ſed & in varias eoſdem ramos figuras, ne quicquam myſterijs vacaret, detorquebant.

Qui rami quibus Dijs ſacris?

Thryo quid?

Hoc pacto, Agathodæmona expreſſuri, in figuram A, vt figura in marg. docet, transformabant, ita Perſeæ quoq; ramos, Mercurio, Iſidi, & Harpocrati ſacros hâc formâ, quã vides in ſubiecta figura, inuerſo ſitu exprimebant. Quibus quidem occultè rerum generationem totius anni decurſu fieri ſolitam; per triplicem quidẽ ramum 3. anni partes, per 2. folia quorum vnuſquiſque rurſus 4. alia continet, 12. menſes innuebant; vidimus ramum, iam myſteria quoque ſub eo latentia exploremus. Sicut igitur Perſeæ ſemen, terræ inditum, primâ anni parte, hoc eſt quadrimeſtri ſpatio hyemali putrefactum, per conceptum genitalem calorem animatur; ſecundâ verò anni parte, hoc eſt ſecundo quadrimeſtri verno in ſurculos, folia, calices, flores erũpit; Tertia demùm anni parte, hoc eſt quadrimeſtri ſpacio æſtiuo in fructus protuberat, qui Eteſiarum flatu ad maturitatem perducti, nouam ſeminis copiam pro ſecuturo anno producũt; Sic, inquam, omnis vegetabilium generatio contingit.

A

Rami triplicis ſignificata

Nam ſemen primò terræ mandatum, putrifactumque pulatim ad vitã diſponitur; quo facto, in ſurculos, folia, flores, mox prorumpit; denique So-

lis virtute in fructus nouos, qui eſt vltimus vegetabilis naturæ ſcopus, annuo ſpacio, decoquitur; quem circularem vegetationis motum haudquaquam incongruè per ramum inuerſum expreſſiſſe videntur; niſi enim planta ſeu arbor quodammodo inuertatur, & ſuperiora inferiora fiant, iuxta illud ſecretioris phyloſophiæ pronunciatū, quod ſuperius eſt, fit ſicut id quod inferius; hoc eſt, niſi fructus ſuperiorem primò in arbore locum obtinentes inferiores fiant, id eſt in terram recidentes putrefiant, nouam vt fundent generationis ſobolem, fieri non poteſt, iuxta illud æternæ ſapientiæ dictum, *niſi granum frumenti in terram cadens mortuum fuerit, ipſum ſolum manet, ſi autem mortuum fuerit, centuplum fructum adfert*; pulchrè itaque hoc triplici ramo inuerſo, generationis myſterium, veteres inſinuaſſe videntur. Quia verò omnis ſeminatio aut plantatio fruſtranea eſt, niſi Oſiris ille cœleſtis Sol accedens, motu illo ſuo per 12. cœli menſiones facto, eam viuificet, Iſis verò Luna influxu ſuo eandem viuificatam humectatione veluti irrigatione perpetuâ vegetet & augmentet; Mercurius denique id eſt agriculturæ ratio accedens, illa per induſtriam ad perfectionem perducat; hinc aptè in ſolennitatibus ſuis, triplicem illum myſticum ramum preferebant, quorum primus Oſiri, Soli; ſecundus Iſi, id eſt Lunæ; tertius Mercurio dicabatur; Horum enim ductu omnia ſuam perfectionem, totius anni decurſu nanciſci rebantur; Atque hiſce tribus Numinibus triplici ramo, veluti myſtica quadam veneratione ſupplicare, eorundemque ſubſidium implorare videbantur; Quem & tanti facere, vt hunc characterem, in album hieroglyphicorum adſcriptum, nulli non obeliſco inſeruerint, quem & omnium folijs & floribus expreſſiſſimum in Rameſſæo ſiue Lateranenſi Obeliſco reperias. Atque hæc de vegetabilium hieroglyphicis ſufficiant. De colcaſia, faba aegyptia, ſchenoſyri, ſeriphio, plurima dicenda erant, ſed cum hæc in noſtro Obeliſco non compareant; ea in Oëdipi Hierographiam botanicam conſultius differenda duximus; de tetradicis verò germine in V. libro ſuo loco videat Lector curioſè tractatum.

Omnia corruptione præuia generantur.

Ramus triplex quibus Sacer?

HIEROGRAMMATISMVS XX.

De Hieroglyphycis Geometricis, inſtrumentalibus, & Kyriologicis.

§. I.

De Charactere Tautico, ſiue Cruce anſata omnium hieroglyphicorum principe.

MVltorum ſanè ingenia defatigauit hoc hieroglyphicum anſatæ Crucis, quam nos Characterem Tauticum dicimus, in quô ter hieroglyphicas notas frequentius nihil occurrit; Non enim in ſcriptionem vel minimam

nimam hieroglypgicam inuenias, vbi non mox dictum occurrat myſterioſum Crucis ἔκτυπον.

Vnde varij varijs diuerſiſque agitati ſententijs & opinionibus, varias quoque explicationes ſeù potius coniecturas prodiderunt. Ruffinus lib. 11. cap. 29. id ſignificaſſe putat vitam venturam: Verba eius hæc ſunt. *Signum hoc dominicum Crucis, inter illas, quas dicunt ἱερατικὰς, id eſt, Sacerdotales litteras habere Aegyptij dicuntur, velut vnum ex ijs, quæ apud illos ſunt litterarum elementis. Cuius litteræ ſeu vocabuli hanc aſſerunt eſſe interpretationem, Vita ventura.* Sozomenus lib. 7. Eccl. inſtit. c. 13. Φασὶ δὲ τοῦ ναοῦ καθαιρουμένου τούτου (τοῦ Σεράπιδος) τινας τῶν καλουμένων ἱερογλυφικῶν χαρακτήρων σταυροῦ σημείῳ ἐμφερεῖς ἐγκεχαραγμένους τοῖς λίθοις ἀναφανῆναι, παρ' ἐπιστημόνων δὲ τὰ τοιάδε ἑρμηνευθεῖσαν, σημαίνειν ταύτην τὴν γραφὴν ζωὴν ἐπερχομένην. *Aiunt templo iſto Serapidis diruto & diſiecto, quaſdam ex ijs, quas vocant hieroglyphicas notas ſimiles ſigno crucis inſcriptas lapidibus apparuiſſe. Ab ijs autem, qui docti hæc talia, explicatam eam notam ſignificare vitam venturam.* In Socratis quoque hiſtoriola hæc breuiter; Ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου βασιλέως καθαιρουμένων τῶν ἑλληνικῶν ἱερῶν εὑρέθησαν ἐν τῷ Σεράπιδος ναῷ ἱερογλυφικὰ γράμματα σταυροῦ ἔχοντα τύπον. ἅπερ θεασάμενοι οἱ ἐξ Ἑλλήνων χριστιανίσαντες ἔφασαν σημαίνειν τὸν σταυρὸν παρὰ τοῖς ἱερογλυφικὰ γινώσκουσι γράμματα, ζωὴν ἐπερχομένην. *Theodoſio Magno regnante cum fana gentilium diruerentur, inuentæ ſunt, in Serapidis templo hieroglyphicæ litteræ habentes Crucis formam, quas videntes ij gentilium, qui Chriſto iam addicti erant, aiebant, ſignificare Crucem apud peritos hieroglyphicarum notarum, vitam venturam.* Lipſius in ſuo tractatulo de Cruce, cum myſticum hoc Crucis ἔκτυπον admirabundus conſideraſſet; tandem ingenuè fatetur, neſcire ſe, quid id ſignificet, & cur toties in omnibus hieroglyphicis ſyntagmatis inſcultum reperiatur. Gretſerus vult, annulum iſtum ei impoſitum, oculum ſignificare; per oculum autem Aegyptij ſignificabant Solem, vndè & eum oculum Iouis appellant.

Crux hieroglyphica vitam venturã notat?

Ruffinus

Zozomenus

Crux anſata vitæ venturę ſymbolum.

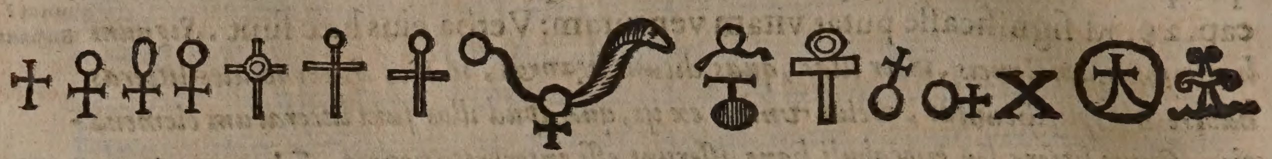
Lipſius

Gretſerus de Cruce.

Sed ex his & ſimilibus apparet; nec Lipſium nec Gretſerum vidiſſe Obeliſcos, qui modò in Vrbe inueniuntur, vel ſi viderint, non exactè comparationem huius figuræ cum alijs paſſim hinc indè occurrentibus inſtituiſſe, quod occaſionem præbuiſſe videtur errori, quo putant hoc Symbolum per ſignum T ſolummodò repræſentatum; cum illa non ea tantum figura, quâ Gretſerus noſter eam deſcribit, occurrat; ſed omninò diuerſis figuris. Fallitur quoque Iacobus Boſius, quamuis in hoc negotio præ cœteris acutior, qui eam vult tantùm illâ figurâ vbique poni, quâ hic delineatam vides ♀. Verba eius Italica ſic ſonant: *Perciochè l'annello ò ſia il Circulo, ſtà ſopra il Tau, ouero ſopra la Croce, non è in modo alcuno figurato, ma per tutto è intagliato, e ſcolpito, come in ſeguente figura ſi vede, non ſolamente negli obeliſchi, ma in tutti gl'alteri ſaſsi e framenti dell'Egyttiache antiquità hieroglyphicate, ch'in Roma ſi ritrouano;* Quod falſum eſse, pace boni viri dixerim, manifeſtiſſimè patebit ijs, qui paulò diligentiorem fecerint huius cum cœteris comparationem; Ego ſanè, qui nihil non intentatum in hieroglyphico hoc negotio relinqui, dum ad calculum reuoco, & ſingulari ſcrutinio omnia penſito, in ipſis exemplaribus hunc Characterem duodecies &

Boſius de Cruce.

pluries diuerſis modis ſcriptum ex omnibus hieroglyphicorum fragmentis, quæ aut Romam, aut ad tempora noſtra vſque peruenerunt, connotaui; quorum figurarum diuerſitatem hîc ob oculos pono Lectoris.

Ex quibus luculenter cognoſcitur, in omnibus hiſce figuris, Crucis figuræ circulare quid admixtũ, quod myſterio nequaquam carere exiſtimandum eſt, vti poſtea videbimus. Verum vt poſt tot, atque adeò diuerſos ingeniorum conatus aliquid certi de hac figura ſtatuatur, nos quid de ea ſtatuendum ſit, oſtendere aggredimur. Ac primò quidem de origine huius figuræ, & qua ratione ad Aegyptios translata ſit, audiamus. Sic igitur dicit Abenephi. Crucẽ autem circularã Miſraim à Noë per patrem Cham accepit, ille ab Adamo, quæ quidem nihil aliud eſt, niſi character myſterioſus, cuius ope Angelus Raziel Adamum maxima queuis myſteria edocebat, qui character, per continuam ſucceſſionem poſteris temporibus per Noë ad Cham, & ab hoc per Miſraim ad Aegyptios peruenit; Cham quoque illum in vſum magicum conuertit, & multa eo miracula & prodigia edidit. Hinc Aegyptij ſtupefacti illum varijs modis accomodantes in proprium vſum conuerterunt & amuleti loco vſurparunt; proceſſumque naturæ in rebus ſub ipſo ſymbolicè repræſentarunt, vehiculumque dixerunt Spiritus Mundi. Hactenus Abenephi cuius Arabica verba citata, vide in V. libro.

Origo Crucis anſatæ.

Atque hæc eſt ſententia Abenephi de hoc ſigno, quibus ſanè nihil aliud inſinuare vult, niſi myſterioſum illum Characterem, & nulli non notũ T Tau: alludendo ad communem illum arboris vitæ ramum, quem Angelum Adamo poſt præuaricationem dediſse ferunt; quod vt melius intelligatur, audiamus alios Rabbinos de hiſce clarius loquentes. Rabbi ille magnus apud eos, quem ob ſingularem vitæ ſanctitatem ac doctrinæ excellentiam רבנו הקדוש id eſt, magiſtrum noſtrum ſanctum appellant, in libro quem RazeGaleia, id eſt, reuelatorem arcanorũ vocat. Hic ad Antonini Conſulis Vrbis Romæ petitionem, qui ipſum interrogauerat, ex qua arbore exciſa eſset virga, quâ Moſes miracula faciebat, atque vndè eam nactus fuiſſet, ita reſpondit. Quod me rogas de virga Moſis, tibi notitiam dare, dicam tibi, quod de hoc ipſo ſcriptum reperi à R. Simone filio Iochai in libro qui dicitur מחוקר הסודות, id eſt, Inueſtigator ſecretorum, ſic dicente: *Virga illa, quâ Moſes & Aharon miracula faciebant in terra Aegypti, & poſteà in deſerto floruit, gemmaſque edidit, ab ea arbore exciſa eſt, quam Moſes oſtendit in deſerto, vt aquæ amaræ dulces fierent. Et hæc arbor exciſa eſt, ab arbore vitæ, quæ in paradiſo ſita erat angelorum manibus; quam quidem miſerunt Adæ, cum ille miſiſſet Seth filium ſuum ad paradiſum, miſericordiam Dei imploraturum de*

Iochaides.

ſuo

ſuo peccato; dixeruntque Angeli ad Seth; vt plantaret hanc arborem, futurum vt quò primum fructum faceret, miſericordia DEI in eum deſcenderet, aperirenturque portæ Cœli, quæ obſeratæ ſunt. Hanc autem arborem, ſeu potius ramum accepit Seth, plantauitque in deſerto, quam poſteà Moſes inuenit, & ex ea virgam ſuam excìdit, ideòque DEI virga dicta eſt. Cum autem Iſrael ad Marah conſiſteret, neque illas aquas bibere poſſet, DEVS oſtendit Moſi hanc arborem, quà aquas illas redderet dulces; & hæc eſt arbor illa, in qua Moſes ſerpentem impoſuit, per quam DEVS vniuerſum orbem ſaluum facere inſtituit, & mittere miſericordiam ſuam ſuper Adam, cum venerit Meſſias; Tunc enim hæc arbor fructus geſtabit, quibus ſecundò amaræ aquæ efficiãtur dulces, purgabitque primum peccatum, omniaque delicta, quæ fecerunt, facturique ſunt homines. Et paulò poſt: *Docuite hoc arcanum, cum contemplaberis arborem ſcientiæ boni & mali & inſuper arborem vitæ, quæ in paradiſo ſita erat, ac etiam ſerpentem, qui Heuam tentaturus acceſſit; intelligas quam ob rem Virga Moſis in terrã proiecta, ſerpens effecta eſt, moxque per caudam accepta eleuataque à terra, virga redierit, vt erat, abſorbueritque omnes Virgas Magorum Aegypti, qui idem faciebant, ſicut dictum eſt, Zachar. 13. cap.* והיה ביום ההוא נאם יהוה צבאות אכרות כל עצבים מן הארמה ולא יזכרו עוד *Et erit in die illa dicit DEVS exercituum, exſcindam omnes arbores à terra, &c. Item intelliges, cur DEVS miſerit Serpentem Iſraël in deſerto, & tamen præceperit Moſi, eique dixerit num. 21. cap.* עשה לך שרף ושים אותו על עשויחיה כל הנשוף ירא אותו ויחי *fac tibi Serpentem, & pone eum ſuper lignum, vt quicunque morſus viderit eum, viuat. Hoc enim ſignificat, quod quicunque morſus fuerit à ſerpente peccatorum, reſpiciens in ſerpentem in arbore collocatum, ſuperuiuat, & quoniam ex arbore vitæ hic ramus exciſus fuit, fructus eius vitam afferũt mundo: hæc omnia ad verbum ille, quem ipſi Magiſtrum noſtrum Sanctum appellant.* Quod porrò Abenephi dicat, Crucis fuiſſe ſymbolũ myſterioſũ, iſtud ſignũ, teſtatur cabaliſticũ fragmentũ, quod habetur apud Galatinũ, in illud pſal. c. 39. *Retrò & ante formaſti me, & poſuiſti ſuper me vitam tuam, ſcilicet manum tuam:*

Seth plantauit ramum arboris vitæ in deſerto; ex qua arbore deinde Moyſes virgam ſuam fabricauit.

Hinc Cabaliſtæ in reconditiori ſuà Theologia arborem Sephiroth ea ratione formant, vt tres proprietates, ſeu מדות vt ipſi vocant, cum Sephirâ תפארת, quam ipſi arborem vitæ in medio paradiſi plantatam dicunt, conſtituant in perfectam Crucis figuram, vnicuique autem Sephiroth diuinæ, attribuunt quatuor Angelos, quos hîc repræſentauimus. Atque hoc myſteriũ Adamo primò poſt præuaricationem in ramo, quem Angelus é paradiſo ei tranſmiſit, repræſentatum aiunt; vt antè dictum eſt. Lege Raphaëlem Aquilinum in tractatu de S. Trinitate.

Myſtica ratio arboris Sephiroth.

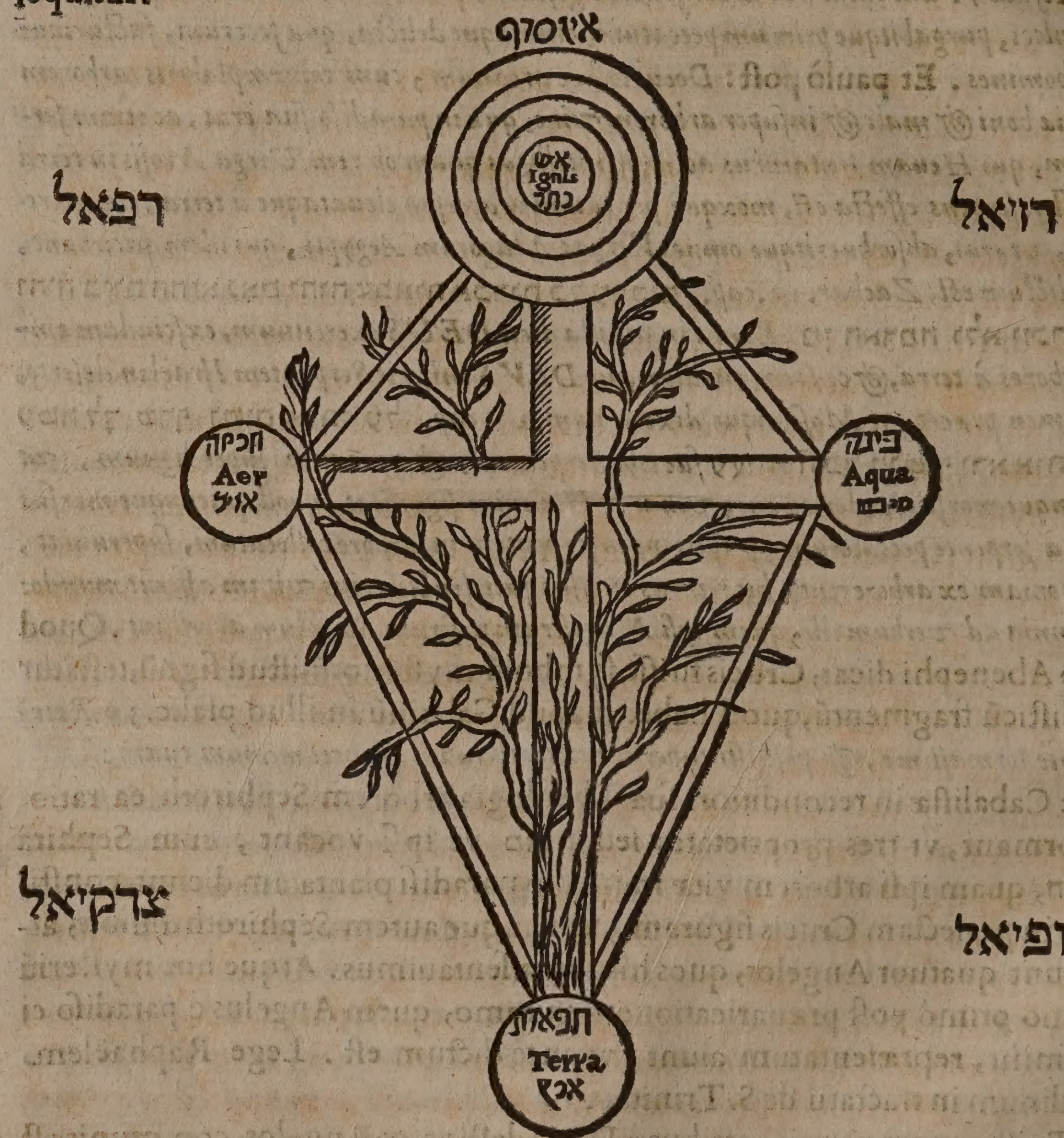
Fuiſſe autem primis patribus à DEO deſtinatos Angelos, communis eſt Cabaliſtarum opinio, quam & alibi in hoc opere ex Iezirah R. Abraham, aliiſque Rabbinis citauimus: quibus ex ſacris litteris addi poſſunt Tobiæ præceptor Raphaël, Danielis in viſione de Anti-Chriſto, ſicut & B. V. Mariæ Gabriel. Atque hoc eſt ſignum illud ſalutiferum Tau, quo fideles ad vitæ fructus percipiendos ſignatos ait Ezechiel; quod figuram Crucis habere teſtatur S. Hieronymus in hunc locum.

Patriarchis primæuis ſingulis ſui Angeli.

Dein

Dein Ægyptios hunc characterem ab Hebræis accepiſſe Abenephius; quem alibi citamus, confirmat. Ægyptij quoque notantes huiuſmodi ſignum in Virgâ miraculosâ Moſis & Aaron, quâ tanta miracula patrabant, dùm poſt diſceſſum Iſraël domos Hebræorum iſtiuſmodi ſigno in primogenitorum plagâ ſignatas viderẽt; vti rem diuinam arbitrati ſunt, ita quoq; ceù potentiſſimum cõtra malorum occurſus amuletum receperunt; At Triſmegiſtum à primis Patriarchis id acceptũ ſui iuris feciſſe, & Tautũ à ſuo nomine dixiſſe, alibi diximus. figura Taumyſtici in præcedẽti foglio explicata ſequitur.

Tau ſiue anſatam crucẽ Aegyptij à primis patribus acceperunt.

Atque horum paulò antè citatorũ teſtimonia vera eſſe, liquet ex antiquo Hebraico alphabeto, quod tibi R. Azarias proponit, in libro, quem intitulat מאור עינים lumen oculorum. Et Vilallpandus in explanat. Ezechielis cap. IX. fol 129. cum multa de ſignificatione literæ Tau diſcurriſſet, tandem ita concludit. *Quod ſi roges, vndenam Gentiles hæc ſigna ſacra, imò myſteria tam abſtruſa diſcere potuerint; Reſpondebo, non eſſe nouum Romanos à Græcis,*

R. Azarias in meor ghainaim.

Villalpandus.

Græcos

Græcos ab Aegyptijs, Aegyptios ab Iſraelitis multa accepiſſe pietatis noſtræ Sacramenta. Nam & Epiphanius Author eſt, Aegyptios memores illius diei, quo à cæde Angeli liberati ſunt Iſraelitæ, qui ſanguine agni poſtes domorum deliniérant, ſolitos eſſe intrante æquinoctio vernali accipere rubricam, & illinire omnes arbores, domosque vniuerſas, clamantes, quia in tempore hoc ignis vaſtauit omnia, contra quam luem remediū putant ignicolorem ſanguineam rubricā. Hanc cum Thephilim quoque ſeu Totaphot, in pergameno agni mundiſſimo in modum Crucis deſcriptam, quatuor ſententijs ex ſacra ſcriptura depromptis, brachijs & fronti olim affigebant ex mandato Dei; de quibus plurima in Zohar inuenies, & paſſim apud Cabaliſtas.

Thephillin, ſeu Totaphoth

Cum igitur ſignum T character fuerit myſticus, & propriè Hebræis in ſumma veneratione; Aegyptij autem pleraque ab antiquis Hebræorum acceperint, quemadmodum iam ſæpè ex Clemente oſtendimus, veriſimile eſt, tùm ex dictis, tùm ex ratiocinatione Abenephi, hunc characterem quoque ab Hebræis mutuatos eſſe Aegyptios, vtpotè curioſos figurarum obſeruatores; vtriſque quidem myſticum, ſed diuerſorum myſteriorum ſignificatione diſſipatum. Dicimus igitur, characterem hunc apud Aegyptios non præcisè ſignificare vitam venturam, quemadmodum vult Ruffinus, Suidas, alijque ſupracitati Authores; Sed veriſimile eſt, totum hunc rumorem exortum eſſe à Iudæis, qui tum temporis Aegyptum exules peruagabantur; videntes enim ſignum hoc T toties in imaginibus eorum repetitum, paſſim ſalutem ſuam, ſeu vitam venturam ex patrum ſuorum traditione interpretabantur, vti dictum eſt. Sed congruentius dicemus cum Abenephio, illum characterem nihil aliud apud Aegyptios ſignificaſſe, quam diuinæ mentis in rerum omnium productione motum & diffuſionem. Quàm alta itaque & ſublimia per hunc caracterem denotarint Aegyptij penitiùs diſcutiamus.

Quid ſignificet Tau anſatum propriè.

Dicimus igitur, characterem hunc myſticum à primis patriarchis acceptū eſſe; alios verò aſtronomicos ope illius adinuentos eſſe primò, partim à Zoroaſtre, quem ſupra cum Chamo & Miſraim confudimus; partim à Mercurio, de quo in primo libro multis iam egimus; vt ijs ingenioſè repræſentaret rerum in hoc mundo naſcentium proceſſum: Quam opinionem noſtram confirmat Marſilius Ficinus, in plat. philoſoph. c. 29. *Habuerunt enim Zoroaſtres eiuſque Sacerdotes peculiarem quandam ſcribendi rationem à vulgari differentem; ipſe autem Zoroaſtres eam inſtituit, & formauit literas cum characteribus cœleſtibus ſignorum & ſtellarum, à quo poſtmodum inſtructus Mercurius triſmegiſtus eam tradidit Aegyptijs.* Siuè igitur Zoroaſtres, ſiue Mercurius illū primò inuenerit, aut traditione acceptum, ſuis inuentis auxerit, perindè eſt. Character ſanè ſummo ingenio confictus maximam primorum hominum in imponendis rebus nominibus ſolertiam, & in naturâ rerum per congruos characteres exprimendâ, arguit ingenium, quod & in hoc præſenti charactere maximè elucet, in quo vnico quaſi in

Ex Tau anſato chracteres Aſtronomici formatio prima.

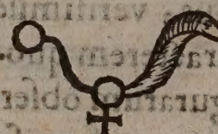
Marſilius Ficinus

Hermes Triſmegiſtus in numerum literarū Tau trāſtulit.

ſpeculo quodam ob oculos poſuiſſe videntur totius naturæ pantamorphæ ideam. Sed cum character ille adeò multiplex reperiatur in ſacris ſculpturis; nos tantum hîc agemus de charactere huius loci proprio, qualem nimirum ſacris ſimulacris vtplurimũ appoſitũ videmus; de alio charactere ſignũ Crucis Andreanæ formam præſeferente, fuſius agentes in Prodromo & acturi in explicatione tabulæ Bembinæ; quamuis etiam hi caracteres ijdem ſint, vt poſtea patebit.

Compoſitio characteris Tautici.

Conſtat igitur Character iſte duabus heterogeneis partibus, circularibus, & rectilineis, apparetque nihil aliud eſſe, quàm character ille, quo antiqui aſtronomi, Aegyptos ſecuti denotabant Mercurium, ſic ☿; Vndè & characteré Tauticũ dicebant. Per circulum denotabant, diuinæ mentis diffuſionem in mundum ſiderium, & per Crucem, diffuſionem in elementa; quē lapſum elegantiſſimè expreſſum hieroglyphicé videmus in obeliſci Lateranenſis lateris 1. tertio hierogrãmatiſmo, hoc ectypo.

Vbi ſerpens ἱερακόμορφος ex circulo prodiens ſeſe inſinuare videtur mundo huic ſenſibili, per crucem anſatam ſignificato, adeò quidem, vt circulus nihil aliud niſi motum diuinæ mentis, vt ſupra fusè demonſtrauimus. Serpens autem ἱερακόμορφος nihil aliud, niſi ſpiritus illius, qui per vniuerſam Mundi molem diffunditur; vti fusè in hierogrammatiſmo xvij. ſerpentis actum eſt. Hinc Anaxagoras quatuor elementis conſtitutis per crucem indicatis, ijs motorem adiungit ſiue ſpiritum, ſiue DEVM, ſiue Mentem; vt Proclus interpretatur, per quem hæc quatuor regantur; Quòd Virgilius etiam, nullius ignarus diſciplinæ affirmat, dum canit:

Anaxagoras

Virgilis.

Principio Cœlum ac terras, campoſque, liquentes,
Lucentemque globum Lunæ, Titaniaque aſtra.
Spiritus intùs alit, totumque infuſa per artus
Mens agitat molem, & magno ſe corpore miſcet.

Triſmegiſtus fol. 13. edit. Baſ.

Alluſiſſe quoque videtur ad hoc Triſmegiſtus in ſuo ad Æſculapium dialogo, cum ſic ait apud Symphorianum ſupra citatum lib. de poteſt. & ſapientia DEI. *Ex voluntate DEI, quæ Verbum complexa, pulchrumque intuita mundum, ad eius exemplar, reliquum ſuipſius elementis, virtutibuſque ſeminalibus exornauit. Mens autem DEVS, vtriuſque ſexus fæcunditate pleniſſimus, vita & lux, cum verbo ſuo mentem alteram opificem peperit, qui quidem DEVS ignis, atque ſpiritus Numen; DEVS verbo ſancto clamauit; pullulate, adoleſcite, propagate vniuerſa germina atque opera mea; Vos inſuper, quibus mentis portio conceßa eſt; genus recognoſcite veſtrum; his dictis, prouidentia per fatum harmoniamque conflauit miſtiones, generationeſque inſtituit, vndè cuncta ſunt ſecundum genus proprium propagata.* Quæ omnia exactè quadrare videntnr ijs, quæ & Moſes in geneſi ſua, de prima rerum productione protulit, vbi ſic habet Targum hieroſolymit: בחכמתא ברא ייי שמיא וארעא idest, *DEVS in ſapientia ſua*, ſeu כר *Bar*, hoc eſt filio, & Verbo mundum creaſſe dicit, & ſpiritu amoris à DEO

Targum Hieroſolymitanũ.

proce-

procedentē ſupra aquas agitatum fæcundo flatu eas incubuiſſe, hoc eſt, incubantē, ac fęcundātem aquas ורוח מרחפת על פני המים: cui conſentiunt Ionathas Ben Vziel, vna cum Hebraicis paraphraſtis Vt proindè ſi gradus, & ordinem verborum à Mercurio prolatorum adductum benè conſideres, luculenter in ſcriptis ſuis Mercurium Moſi eſſe quàm ſimillimum perſpicias. Moſes enim tenebras vidit ſuper faciem, & ſpiritum Domini incubantem ſuper aquas; Mercurius verò vmbram horrendam in humidam naturam migrantem, quam verbum Domini faciebat. Ille potenti verbo Domini cuncta creata nunciat; hic verò: *Verbum illud lucens, germen mentis, filiū DEI eſſe afferebat, & mentē, Patrē, & verbum mentis filium naturâ non diſtare, conſubſtantialis quippe erat ei.* Philo quoque ſimilibus verbis hunc Geneſis locum exponit, lib. de opificio Mundi. Gen. 1. Vzielides.

Appoſitè igitur per hoc ſignum hieroglyphicum Ægyptij, primam rerū omnium creationem, atque à prima cauſa, & opifice mente earundem proceſſum exhibuerunt; ad quod hiſcè verſibus Pacuuius congruè alludit. Pacuuius.

Quicquid eſt hoc, omnia animat, format, alit.
Auget, creat, ſepelit, recipitque in ſeomnia.
Dumque idem eſt Pater, identidemque eadem,
Quæ erant de integro, atque eodem occidunt.

Notandum autem, duplici hieroglyphico ſua arcana exhibuiſſe Ægyptios. Alij enim naturam rerum per virtutes, & proprietates animantium; Alij per characteres quoſdam ſummo ingenio excogitatos, ſeu geometricas notas repræſentabāt. Nē enim adeò multa congererent, neuè longis diſcere volentes ambagibus implicarent, cum omnem illi naturæ obſcuritatem manifeſtè adeò ſibi cognitam profiterentur, & quaſi per manus proditam diſciplinam poſſiderent, cumque prætereà cognoſcerent, nec ſine linea circulum, nec ſine puncto rectum artificiosè fieri poſſe, hoc vnico contenti hieroglyphico conſtante lineis rectis, & circulo, mundi conditionem omnem, rerumque ſpeciem quandam vniuerſam expreſſam eſſe voluêre; lōga enim experientia edocti, & variarum rerum cognitione imbuti, rerum omnium tum non exiſtentium, tum in naturæ latentium inuolucris, primam ſimpliciſſimamque productionem repræſentationemque factam fuiſſe, non niſi per lineā rectā & circulum intuebāt; puncti proindè, monadiſq; ratione res & eſſe, & cępiſſe primò, & quæ peripheriâ ſunt affectæ, quantæcunque eæ fuerint, puncti nullo modo carere poſſe miniſterio, egregiè oſtēdit Deenus in Monade ſua hieroglyphica primò, & ſecundò Theoremate. Duplex ſignificandi modus Aegyptijs vſitatus. Per circulum & lineas rectas omnia in mundo explicant Aegyptij.

Circulo igitur Orbes Cœleſtes, quibus ſe ſpiritus Mundi primò, ijs ſuā communicando virtutem, immiſcet; per Crucem quatuor elementorum in ſublunarem Mundum, virtutem, mediantibus cęleſtibus corporibus, ex quibus omnium rerum exurgit generatio, notabant. Quæ omnia pulchrè per numeros ſub decuſſata hac figura latitantes, exprimebant. Circulus verō Cruci innitens appoſitè tùm ternarium, tùm quaternarium ſignificat. Quid per Crucem annotatam. Figura decuſſata.

Ternarium, quandò ex duabus rectis lineis & vtriuſque quaſi copulatiuo puncto conſtat. Quaternarium verò ex quatuor rectis interſecantibus ſe ad quatuor angulos rectos, vndè ex quatuor rectis, quatuor angulos comprehendentibus octonarius quoque myſticus reſultat, de quo ſupra, cum de myſterijs pyramidum tractaremus, fusè actum eſt. Manifeſtè quoque hîc elucet, ſeptenarius numerus ex duabus nimirum rectis & communi puncto; deindè è quatuor rectis ab vno puncto ſe ſeparantibus, quorum numerorum ope Pythagoras & Plato, Ægyptiorum diſcipuli, totius mundi viſibiliſque orbis machinam oſtendebant, vti citato loco oſtendimus. Aduertebant enim Ægyptij, duos potiſſimum ſimplices motus in rerum naturâ elucefcentes, rectum ac circularem, hunc per circulum, illum per rectas exhibebant; Elementis enim extra ſedes naturales dimotis, ſuos ad eaſdem reditus non aliter, ac per rectas lineas facere experimento comprobabant. Non igitur incongruè per quatuor rectas & vnico puncto indiuiduoque in contrarias excurrentes partes, quatuor elementorum (in quæ elemẽtata ſingula tandem reſolui poſſunt) innuêre myſterium, confirmant ea quæ in Cabala Saracenica me annotaſſe memini. اهل الفلسفة وطبا مصر وفرس والهند والروم فلما يريدون ان يدلون العناصر اوبكتبوا مربع بصورة الصليب ☼ *Philoſophi & Medici Aegyptij, partium Indiæ & Græciæ indicaturi quatuor elementa, quadratum ſub figura Crucis pingebant*. Quomodò autem ex quaternario denarius reſultet, omnium in vniuerſo contentorũ ſymbolũ, ſupra folio 183. dictum eſt. Verùm antequàm vlterius progrediamur, hoc loco originem literarum, ſeu characterum planetariorum oſtendere viſum fuit, vt quàm ingenioſa ſpeculatione, & quàm congruorum ſymbolorum adinuentione, conceptus ſuos myſticos adornauerint, ex hierogrammatico hoc apparatu Lector curioſus colligere poſſit.

Omnis numerus ſub Crucis figura latet.

Pythagoras

Duo motus in natura ſimplices, rectus & circularis.

Cabala Saracenica.

Origo literarum aſtronomicarum.

Ac primò quidem ſuppono ex Clemente Alexandrino & Euſebio; duplicem habuiſſe Ægyptios modum myſteria ſua ſymbolica repræſentandi; vnum per virtutes animalium, herbarum, plantarum; alterum per geometricos characteres, appoſitè myſteria intenta repræſentantes. Sic per ſcarabæum & Ibidem primo modo Solem & Lunã, quos eoſdem poſteriori modo per Solis & Lunæ ſimplices characteres repræſentabant. Sic quatuor Elementa ſiue principia rerum per quatuor animalia, quæ qualitates haberent elementis non abſimiles primo modo; poſteriori verò per † repræſentabant; quod Clemens Alexandrinus hiſce verbis confirmat.

Symbolicè autem vna quidem loquitur per imitationem, alia verò ſcribitur veluti propriè, alia verò apertè ſumitur allegoricè per quædam ænigmata; vt qui Solem volunt ſcribere, faciunt circulum, Lunam autem, figuram Lunæ cornuum formam præſeferentem (hoc eſt, ſemicirculum) conuenienter ei formæ, quæ propriè dicitur; ænigmaticè verò Solem ſcarabæo aſſimilant, obliquam aſtrorum conuerſionem, ſpiris & voluminibus ſerpentum. Porphyrius quoque apud Euſebium ſic ait: *Vndè factũ eſt, vt omnia candida cæleſtibus Dijs attribuerentur; pila & rotunda omnia Mundo, præci-*

Clem. Alex. 6. ſtrom.

Lib. 3. c. 3.

præcipuè ☉ *&* ☽, id eſt, *Soli & Lunæ. Circulus verò & quæ circularia, ſunt, ſeculo & motui Cœleſti & Zonis ac circulis, qui in Cœlo eſſe intelliguntur.* Quæ nos ad mẽtem veterũ ita explicamus. Ægyptij pingebant circulũ, quo Solem repręſentabant, ſtellarũ omniũ principem, & cęleſtium Numen, à cuius luce omnes participarent. Cum autem omnem virtutem ſuam ſolùm in Elementarem Mundũ cognoſcerent, circulo decuſſatũ appoſuere ſignũ ſeu characterem ♀, quo notabant ſpiritus Mundi omnia permeãtis, fęcunditatem vndè & Gręci, Venerem veluti generationis Deã illo exprimendã aſſumpsêre. Cũ autem hanc virtutem Veneris ſparſam & ſeminatã à Deo per omnes mundi partes intuerentur, ſpiritũ nimirum animæ Mundi, ſiue Solis, dantis vnicuique rei formam, vitam, eſſentiam & durationem, cum, inquam, eũ inueniri viderent in omnibus rebus, in homine inquam, in beſtijs, in terra, aqua, aëre, igne, in fluminibus, in aëre, in montibus, planis, vallibus, ſyluis, pratis, deſertis, plantis, animalibus, in cœlis etiã & ſtellis, ſemicirculũ ☽ ei appoſuerunt, & ortus eſt character ille celeberrimus, & ſacer ☿ Mercurij, quem in tertio libro ſpiritũ Mundi, ſeu Solem Aegyptiorũ omnia ad ſe attrahentem, interpretati ſumus. Mẽti noſtrę mirũ in modũ aſtipulatur Deenus in ſua Monade hieroglyphica: vndè verba eius cedro digna, hæc ſunt: *Antiquiſſimi Sapiẽtes Magi, quinq; planetarum nobis tradidère notas hieroglyphicas, compoſitas quidem omnes ex Solis & Lunæ characteribus, cum elementorum aut arietis hieroglyphico ſigno. Ac primam, quidem de ijs, qui Lunæ habent characterem, nos iam paraphraſticè agemus: de Solaribus deindè, Lunaris noſtra natura, dum per Elementorum ſcientiam circa noſtram ſit ſemel reuoluta terram, Saturnus myſticè dicebatur. Et eadem de cauſa Iouis quoque habebat nomen, iſtamque ſecretiorem tenebat figuram ♃. Et Lunam tertià vice elementatam obſcurius ſic notabant ☿ quam Mercurium vocare ſolent, qui quàm Lunaris ſit, videtis? Martis verò character myſticus ♂, an non è Solis & Arietis hieroglyphicis eſt conflatus? ♃ elementato partim interueniente magiſterio. Et Veneris quæſo, an non ex Solis & elementorum pleniore explicatione? iſti ergò planetæ ſolarem recipiunt* περιφορὰν *opuſque* ἀναζωοπυρήσεως; *in cuius progreſſu fit tandem conſpicuus Mercurius ille alter, priori quidem vterinus frater; ex Lunari ſcilicet, ſolarique elemento completa magia;* Quæ omnia appoſitè Hermes expreſſit his verbis:

Characteris ☿ origo.

Deenus

Sicut res omnes fuerunt ab vno mediatione vnius, ſic omnes res natæ fuerunt ab hac vna re, adaptatione. Vides igitur, quomodò, & quam ingenioſe myſturam qualitatis planetarum in appropriatis characteribus exhibuerint. Meminit huius characteris myſtici, quoque Cæſar Riuiera in ſuo de Mundo magico tractatu, vbi compoſitionem eius admirabilem ex recondito manuſcripto erutam, attribuit primò Ægyptijs, verba eius Italica ſic ſonant,

♄ Saturnus conuenit frigore cum ☽

♃ Iupiter humore cum ☽+

♂ Mars calore & ſiccitate cum ○†Y

♀ Venus humore & calore cum ○+

☿ Mercurius cum omnibus. ☽○Y

Riuiera in mundo magico

nant, lib. 1. fol. 22. *Queſto medeſimo ci ſignificauano gli antichi Sacerdoti Egitij col mirabile, e miſterioſo giroglifico, è materiale, Secondo Platone & Ariſtotele, e compoſto di otto Cieli, di quattro elementi, è delle coſe, che in eſſi ſi trouano. Tanto queſto comprende in ſe detto giroglifico, eſſendo egli compoſto de caratteri delle note di ciaſcuna di dette coſe, le quali iui apertamente ſi ſcorgono. Imperoche facendoſi di quello anatomia, e diuidendoſi nelle ſue parti vedraſſi chiaramente, che egli coſta primieramente d'vn circolo perfetto giroglifico del Sole. appreſſo egli coſta d'vn ſemicircolo, nota della Luna, d'vna croce, ſymbolo delli quattro elementi, è del ſegno dell'Ariete; gli altri quattro giroglifici poſcia, cioè quello di Saturno, di Gioue, di Marte, e di Venere ſono formati ò dal carattere del Sole, ouerò della Luna, con l'aneſsione della croce, ò parte di lei, ouerò della nota dell'ariete. Il giroglifico di Saturno è compoſto di quello della Luna, & inſieme di quello de gli Elementi; Quello di Gioue coſta de i medeſimi, & è, iſteſſo, eccetto che ritiene ſito diuerſo. Il carattere di Marte è compoſto di quello del Sole, e di quello del Ariete congionti inſieme dalla retta linea della croce. La nota di Venere è formata di quella del Sole, e de gli Elementi. [e finalmente il giroglifico dell'Ariete ſi forma di duoi ſemicircoli conneſsi in vn commun punto.*

Compoſitio characterum aſtronomic.

Vides igitur quàm mirabile iſtiuſmodi hieroglyphicum appareat, & quàm aptè magnus ille Mercurius Triſmegiſtus, maximum illum Mercurium ſpiritum & animum vniuerſi, vnicam cauſarum cauſam repræſentarit? Quod autem cœleſtis ille ſpiritus Mercurij in omnibus rebus inueniatur, & quod ſimiliter res omnes in ipſo ſpiritu contineantur, affirmant Platonici. Hinc Proclus in lib. de Magia & Sacrificio; Antiquos Sacerdotes optimè cognouiſſe, omnia in omnibus eſſe; in Cœlo quidem res terrenas modo cœleſti, & in terra cœleſtes modo quodam terreſtri, vti ſupra in pyramide myſtica interpretati ſumus; Cui Anaxagoras quoque ſubſcribere videtur, dicendo: omnia in omnibus eſſe. Hermes quoque in myſterioſa ſua tabula ſmaragdina, dicta ſcitè exprimit, dum dicit; *Quod eſt ſupra, eſt ſicut, quod eſt infra*, ſed de his etiam alibi dictum eſt. Ad hoc quoque alludere videtur antiquiſſimus Arteſio in principio de abſtruſis ſecretis: *Mũdus ait à primo omnium cognoſcitur*. Porrò cum ſpiritus ille mundi, Mercurius ille cęleſtis omnia numeris, proportionibus & harmonia complêrit, ſine numeris deprehendi non poſſunt. Pythagorâ enim teſte, natura numerorum tranſiuit per omnes res, & cognitio illius, eſt illa vera ſapientia diuina & incorrupta, de qua Antiquiſſimus Arteſio in libro ſecretorum. *Cognito numero, cognoſces, qualiter notitia rerum omnium habeatur per illũ*, & alibi, *à calculis primi hominis, omnium artium ſcientiam, omnemque cognitionem inueniri*; Numeris enim omnia, quæ in mundo ſunt; (teſte Boëtio) conſtant; in hoc charactere Mercuriali omnes quoque numeri repræſentati videntur; ſi enim eum in partes ſuas explicaueris, vti dictum eſt, hoc eſt, in ☉, ☽, †, ♈, habebis mox mirabilem illam τετράκτυα pythagoricam, quam ille vocabat fontem perpetuæ naturæ, ideam omnium rerum creatarum & cognitionis rerũ

Proclus.

Anaxagoras.

Tabula ſmaragdina Hermetis.

Arteſio

in

in diuina mente rationabiliter operantiũ: hæc tetras quoq; iuxta Iamblichũ, myſtica fuit appellata, quâ per Ægyptios 4. mundi partes repræſentabantur; vti in proceſſu operis, dicemus. Item manifeſtè apparet, qua ratione tetractide iſta omnes res gubernentur & comprehendantur, quod & Hebræos non latuit, cum ſub nomine Dei tetragrammato totius vniuerſi res comprehendant, vti alibi diximus.

Explicatio figuræ.

1. Tota Crux nota diffuſionis mentis diuinæ.

2. Circuli 8. notant 7. Planetarum Orbes cum firmamento.

3. Figura circularis, Solẽ, Luna ſextilis Lunam.

4. Crux notat Mũdum Elementarem.

5. Quatuor Genij, præſides notant 4. Elementorũ.

6. Cruces anſatæ ideas in mente diuina exiſtentes.

7. Cornu Arietis notat calorem in Mundo.

8. Luna huc morem, quæ duo ſunt generationis principia.

9. Caput Tauri ♉ notat Characterem ex capite Taurino inuentũ.

10. Scarabæi figura idem notat.

Serpens denique ex inferiori globo emergẽs notat vim diuinam omnia permeantem.

Primò Chaos eſt diuiſũ in 4. elem. principia rerũ omniũ corporaliũ. Cœlũ in 4. part. ſeu angulos. Aër in 4. Ventos. Zodiacus in quatuor triplicitates; ſub Cœlo quatuor temporũ qualitates, ſub qualitatibus quatuor elemẽta, ſub ele-

mentis

mentis ſubſtantia, quantitas, qualitas, motus: Sub ſubſtantia corporea, entitatiuum, vegetabile, ſenſitiuum & intellectiuum: Quantitates in punctũ, longitudinem, latitudinem & profunditatem; qualitas in quatuor, ſiccum, frigidum, humidum, calidum; Motus in aſcendentem, deſcendentem, rectum, circularem. Terra in quatuor ſpacia diuiditur.

Prætereà non malè Tetractys dicitur continere res omnes, cum quaternarius, vti alibi oſtendimus, vtpotè in potentia denarius, numerorum omnium perfectiſſimus & abſolutiſſimus, ſit rerum omnium idea, vltra quam nullus alius numerus reperitur: vt ſupra oſtenſum lib. 2. cap. 10. Hunc quoque Cabalici Hebræorum reducebant ad decem Zephiroth, quæ ſunt diuina attributa & menſuræ, quêis ſolent deſcribere Deum, diuinam prouidentiam, & immenſitatem rerum. Verùm vt quæ hucuſque dicta ſunt, in compendium contrahantur, præcedentem figuram proponendã duxi, in qua totius ſpeculationis ideam in charactere Tautico conſideratam ob oculos ponimus curioſi Lectoris. Conſtat figura circulo, Lunæ ſegmento, cruce, per circulũ, mundũ ſiderium in ſuas orbitas planetarũ diuiſum; quem Luna interſecans, characterem Mercurij, ex Sole & Luna compoſitum efformat. Crux verò mundum notat elementarem, in quem vim ſuam exerit mundus ſiderius per animam mundi omnia peruadentem; extramitates crucis 4. continent ſtatuas præſides 4. elementorum, per 4. mundi plagas indicatorum. ſuprema ſtatua accipitriformis eſt, & ignem denotat; ſitu ypſilomorpho, cuius myſterium in ſequentibus aperimus.

Cabaliſtæ ad 10. omnia reuocant.

Altera ſtatua caniformis, Aëri; Tertia Ibiformis Aquæ; quarta denique ἀνθρωπόμορφος Terræ notat præſidiũ, ex qua erumpit ſerpens fœcunditatis nota, quâ terra mundani ſpiritus diffuſione impręgnatur; omnes ſunt poſitæ in formã ypſilon, cuius myſterium in ſequentibus aperietur; omnes inſtructę crucibus anſatis, ad indicandam vim, quam à ſpiritu mundi hauriunt; tota crux crucibus anſatis referta eſt, ad indicandas diuinę mẽtis ideas, cuius totus ille character ſymbolum eſt; appoſita ſunt cornu Arietis cum lunula, capita bouis & ſcarabæi, e quibus veluti elementis character Tauticus conſtituitur, adeoque tota figura characterem ☿ mercurij exprimit, vtpotè ab ipſo inuentum; & ex omnibus mundanis materijs compoſitum; reliqua characteris arcana cum fusè in toto hoc hierogramatiſmo expoſita ſint, ſuperuacaneam eſſe ratus ſum de ijs hîc verboſius agere. ſufficiat itaque expanſa totius characteris hic appoſiti ſane myſtenſiſſimi, veluti in epitome quadam comprehenſa exhibitio.

Cur Tau anſatũ toties videatur inter hieroglyphica.

Cur porrò myſticus ille crucis character plerumque appareat in Bembina tabula, alijſque idolis ex Ægypto recens adductis, manibus eum geſtantibus, mirum alicui forſan videri poſſet, Verum id iam reſtat, vt explicemus.

Notandum igitur, Ægyptios huiuſmodi characteres myſterioſos in magna ſemper veneratione habuiſse, non tantum ob ſumma, quæ in ſe contine-

tinebant myſteria; Sed vel maximè, quia huiuſmodi charactere, naturali quadam ſympathiâ Genios cœleſtes allici putabant. Mundum enim, cum crederent animal eſſe veluti quoddam, in quo partes, quamuis loco diſtantes, propter naturam tamen vnam ad ſe inuicem ferantur, ipſamque conciliatricem mundi & cauſam communem omnium miſtionum trahere ad ſe inuicem partes, vt Iamblichus ait, ſuapte natura; hinc eiuſmodi tractus, & appetitus arte quadam præter ordinem augeri poſſe exiſtimarunt. Hinc vtrectè Iamblichus ait, *A g ptij imitantes ipſam vniuerſi naturam fabricamque Deorum, ipſi quoque myſticarum reconditarumque notionum imagines quaſdam in ſimbolis conficiendis oſtendebant, quemadmodum & natura rationes occultas in apparentibus formis quaſi ſymbolis exprimit, & Dij veritatem idearum per manifeſtas imagines explicant, præſertim cum perſpicerent, ſuperiora omnia inferiorum ſimilitudine delectari, atque inſuper optent à ſuperioribus bonitate repleri, quatenus pro viribus imitentur; meritò & ipſi conuenientem ſuperis modum agendi pro viribus offerunt, quandò occulta myſteria ſymbolis inferunt manifeſtis, in quibus interpretandis dimitte voces, accipe ſenſus.* Ægyptij igitur huiuſmodi ſymbolum ſub certis temporibus cœlique ſitu efformabant, maximè ſub Ariete & Mercurio, ex quibus ſignis, vti ſupra demonſtrauimus, conſtituebatur character. Sole enim in Ariete exaltato, & Luna cum Mercurio maximam virtutem cœlitus acquirere arbitrabantur, ad Genios in diuinationibus perficiendis, rerumque inueſtigatione eliciendos, & ad contrarios Genios Typhonios repellendos. Sed hæc omnia aptè & clarè deſcribit Marſilius lib. 3. de vita cęlitus propaganda.

Tauticus character efficax amuletum Aegyptijs.

Iambl. de myſterijs Aegypt. fol. 140. Edit. Baſ.

Aliquis autem quæret, quas potiſsimum cœli figuras imaginibus imprimere ſolerent Aegyptij. Sunt enim ibi formæ oculis valdè conſpicuæ, & à multis quales ſunt, quaſi depictæ, vt ♈, ♉, ſimileſque figuræ Zodiaci, & quæ ſunt extra Zodiacum manifeſtæ. Sunt ibi prætereà formæ quamplurimæ non tàm viſibiles, quàm imaginabiles, per ſignorum facies ab Indis, Aegyptijs, Chaldæiſque profectæ, vel ſaltem excogitatæ. Veluti in prima facie Virginis Virgo pulchra ſedens, geminas manu ſpicas habens, puerumque nutriens. Sunt denique characteres quidam ſignorum & planetarum ab Aegyptijs deſignati. Volunt igitur imaginibus omnia hæc inſculpi; vt ſi quis exſpectet proprium à ☿ beneficiū, collocare eum in ♍ debeat, vel ſaltem ibi ☽ cum aſpectu Mercurij; & imaginem tunc ex ſtanno conficere vel argento, in qua totum ſit virginis ſignum, & character eius, characterq; ☿. conſtituebant quidam vniuerſam eorum formam ad cœli ſimilitudinem rotundam, Antiquiores verò figuram crucis cunctis anteponebant; Quia corpora per virtutem agunt, ad ſuperficiem iam diffuſam; prima verò ſuperficies cruce deſcribitur; Sic enim in primis habet longitudinem & latitudinem; primaque hæc figura eſt & omnium quam maximè recta; & quatuor rectos angulos continet; effectus verò cœleſtium maximè per rectitudinem radiorum angulorumque reſultant; Tunc enim ſtellæ quàm maximè ſunt potentes, quandò quatuor cœli tenent angulos, Cardines Orientis videlicet, occidentiſq; atq; medij vtrinq; cœli; ſic verò diſpoſitæ, radios ita coijciunt in ſe inuicem, vt crucem indè

Crux Aſtronomis veteribus víitata.

conſti-

conſtituant; Crucem ergò veteres figuram eſſe dicebant, tum ſtellarum fortitudine factam, tum earundem fortitudinis ſuſceptaculum. Ideoque habere ſummam in imaginibus poteſtatem, ac vires, & ſpiritus ſuſcipere planetarum. Hæc autem opinio ab Aegyptijs vel inducta fuit, vel maximè confirmata, inter quos characteres crux vna erat inſignis, vitam eorum futuram ſignificans, cuius figuram pectori ſerapidis inſculpebant, interim characterem hunc multis rebus impreſſum. Ego verò, quod de crucis excellentia fuit apud Aegyptios ante Chriſtum, non tàm muneris ſtellarum teſtimonium fuiſſe arbitror, quàm virtutis præſagium, quam cum Chriſto fuerat acceptura. Aſtrologi autem, qui ſtatim poſt Chriſtum fuerunt, videntes à Chriſtianis miranda per crucem fieri, neſcientes autem, vel nolentes in IESVM tantum conferre, in celeſtia retuliſſe. Atque hactenus Marſilius, in quo veluti in breui quodam compendio, omnia ea, quæ hactenus fusè dicta ſunt, comprobantur.

Arabs anonymos. Sedet hæc confirmantur ab Arabe quodam Anonymo, qui in libro manuſcripto ſic dicit:

من القدما نقبل ان قوة كثيره في صوره الصليب —————————— ب

Ab antiquis accepimus, magnam in decuſſatæ figuræ, hoc eſt, crucis ſymbolo ineſſe vim & efficaciam. Ex quibus omnibus patet fuiſſe præcipuum Aegyptiorum philacterion, & amuletum, hunc characterem magicum. Cuius virtute nimirum dęmones in idola compingerent, & ad reſponſa danda compelle-

Serapidis frōti inuiſa. rent, typhonioſque inſultus infringerent, ac proindè ſerapidis fronti, qui molis mundanæ ſymbolum, & oraculum Aegyptiorum maximum erat, fuiſſe inſculptum.

Caduceus Mercurij ex Tautico charactere originem habuit. Atque hinc Caduceus Mercurij originem traxiſſe videtur.

Nam poſteriores Aegyptij, vt illud myſterium ſpiritus Mundi clariùs explicarent; ope characteris illius, duos ſerpentes finxerunt, alarum veluti remigio, decuſſatæ virgæ ita complicatos, vt medio gyro circulum, capitibus verò ſe mutuò appetentes, ſemicirculum conſtituerent. Spiritum ſerpēs denotat. Circularis figurá, & hemicyclicá, dum gyrādo ſe ſerpens in eas ſe trāsformat, notat Solem, Lunam, aſtra, vt ex Horo, alijſque hieroglyphicographis diximus; Crucem, quam conſtituit virga arundinea cum alis hinc indè affixis, elementa, quæ ſpiritus Mundi peruadit. Quæ omnia pulchrè repræſentata ſpectantur in hieroglyphico ſchemate, quod ſupra in Hierogrāmatiſmo Canis folio 294. exhibuimus; vbi Mercurius, ſiue Anubis pin-

deſcriptio Mercurij. gitur â poſterioribus Aegyptijs canino capite cū, caduceo, inſiſtens crocodilo, cui â latere adiuncta

Explicatio figurarum ſchematiſmo IV. exhibitæ. capita Ammonis κριοκεφάλȣ, & Apidis βȣκεφάλȣ cum inſcriptionibus, vti vides. Per Mercurium hunc ſolem intelligi, ſeu animam Mundi alibi dictū eſt. pudendum eius detectum ſignificat fęcunditatem vbique apparentem

ſpiri-

ſpiritus Mercurialis;per ſphæram verò Mundi gubernatorem & harmonicis ordinis Choragum . per Crocodilum , humorem fœcundum ſpiritus Mundi ad rerum generationes requiſitum. Eſt enim crocodilus animal fęcundum gaudens humore Nili fęcundo. in humido enim & calido omnis generatio conſiſtit. Per Ammonis & Apidis adiuncta capita indicare voluerunt, Anubidem Mercurium, Ammonem & Apidem eandem rem eſſe, effectu diuerſam , vt inſcriptio docet; ſed hæc fuſius in præcedentibus explicata reperies.

§. II.

De Sphæra, & Circulo.

Conſenſu omnium Doctorum, conſtat ,ſenſibilia, eorum, quæ inuiſibilia ſunt, quædam veluti ſimulacra eſſe,Deumque proindè cognitione non ſecus ac in ſpeculo & ænigmate ab intellectu humano videri poſſe, cum enim omnia ad ſe inuicē quandam (nobis tamen occultā & incōprehensā) habeant proportionem, vt ex omnibus vnum exurgat vniuerſum, & omnia in vno maximo, ſint ipſa vnum , ea autem ſine imagine & ſimilitudine concipi nō poſsint; hinc plerique ſapientes eos maximè imagines & ſimilitudines in ſupernorum entium contemplationibus adhibuêre , quæ vti ſimpliciores abſtractioreſque , ita ſupernorum rationes aptiùs quoque exprimerent. Cuiuſmodi ſunt rerum mathematicarum contemplationes,quæ cum circa numeros & figuras geometricas vt plurimùm occupētur,eam ſpeculationum pepererunt abundantiam,vel nemo è veterum magnis viris alia, præterquam dictā viâ, ardua diuinarum rerum myſteria aggreſsus ſit; Hinc appoſitè Boetius , nullum inquit , diuinorum ſcientiam ἀγεωμέτρητον attingere poſſe. Hinc Pythagoras, Plato eorumque aſſeclæ omnem veritatis inquiſitionem in numeris & geometricis figuris poſuêrūt.imo D.Auguſtinus,numerum rerum creandarum in animo Conditoris principale exemplar fuiſſe , ex Platone probat. Ariſtoteles ipſe aliter nobis mathematicarum ſpecierum differentiam tradere non potuit , quam per numerorum comparationem; Cum enim de formis naturalibus, quomodo vna in alia, ſcientiam tradere vellet; ad formas mathematicas neceſſariò ſibi confugiendum cenſuit , dum dixit. Καθάπερ τρίγωνον ἐν τῷ τετραγώνῳ, ὕτως ὕπατον ἐν τῷ ὑπερτάτῳ; ſicut trigonum in tetragono , ita & inferius in ſuperiori . adeo vt teſtè Boetio,tota veritatis doctrina in multitudine & magnitudine , comprehendatur. Quæ omnia , ab Ægyptijs hauſiſſe veteres græcos, nulli dubium eſſe debet ; Hi enim, vti primi Literarum, mathematicarumque inuentores, ita & earum freti notitiâ , maxima quæuis ſuperiorum entium myſteria & ſacramenta ijs denotabant . Quæ vt oſtendamus, à circulo initium faciemus noſtræ diſceptationis.

Antiqui geometricis ſūma notabant myſteria.

Numeri & figuræ notant ideas rerum.

Miranda circuli.

Ariſtoteles, cum mirabilium & prodigioſorum effectuum cauſam, quæ circa vectem & libram cum magna omnium admiratione in mechanicis paſſim occurrunt, cauſam profundiùs ſcrutaretur; nullam aliam tandem eorum effectuum cauſam inuenit, niſi ſtupendarum rerum maximè obſtupeſcendum circulum; nec immeritò: ex admiranda enim cauſa admirãdos effectus procedere, rationi quàm maximè conſentaneum eſt. Eſt autem

Circuli definitio.

circulus figura plana, vnâ tantum lineâ contenta, quæ circumferentia nuncupatur, ad quam ab vno ſigno, quod centrum vocant, omnes rectæ lineæ prodeuntes inter ſe ſunt æquales. In hac itaque figura maximè contrariorũ exiſtentia occurrit admiranda; fit enim omnis circulus ex commoto & manente, vno quidem circini pede fixo ſtante, altero in peripheriam circumacto. Præterea maximè mirum eſt, lineam eam, quæ circuli orbem comple-

Circuli proprietas mirabilis.

ctitur, Græcis περίμετρον dictam, cũ omnis expers latitudinis ſit, contrariorum quoque veluti quandam admittere conuenientiam, concauum ſcilicet & curuum, quę quidem eo modo ſunt contraria, quo etiam magnum & paruũ, horum enim medium eſt æquale, illorum verò rectum: omne quippe quod magnum eſt, vt fiat paruum, vel quod paruum, vt fiat magnũ, neceſsè eſt, vt perueniat ad æquale, priuſquã ad extremum alterutrum peruenerit, ita linea curua, antequam fiat concaua, debet fieri quaſi recta; & concaua, vt tranſeat ad conuexam & circularem, debet ſimiliter prius eſſe quodammodo rectam.

Has admirabiles circuli qualitates ac virtutes Ægyptij minimè ignoraſſe videntur; Nam cum rerum omnium in mundi huius ambitu contentarum cyclicas quaſdam veluti eluceſcentes συστάσεις intuerentur, ſupremi quoque illius Architecti, neſcio quid ſphæricum, tum in ſeipſo, tum in operibus

Veteres circulo quiddã diuinum ineſſe putabant.

ſuis, quæ non niſi ad circuli exemplar facta, teſte Plutarcho, ſupra diximus, affectantis ſpirales ideas cum ſumma admiratione contemplarentur, circulo diuinum quippiam ineſſe arbitrati ſunt, adeò quidem, vt quandocunque magnũ quid piam, mirabile, excellens, in quo aliqua diuinitatis veſtigia apparerent, indicare vellent, id appoſito circulo, ſeu ſphærâ demonſtrabant. Indè Hermes ille verè Triſmegiſtus diuinam naturam definiens, medium aſſumpſit circulum, interrogatus enim, quid eſſet DEVS? Reſpondit, *Deus circulus eſt, ſeu ſphæra intelligibilis, cuius centrum eſt vbique, circumferentia nuſquam.* Cum enim DEVS non ſit corpus, nec etiã eſſe poſſit, eò quod ſummè ſimplex ſit, quia omne perfectiſſimũ oportet eſſe ſimpliciſſimum, omnis compoſitionis expers, eò quod poſterius componentibus, ſit omne compoſitũ, ideò ad differentiam ſpæræ corporalis, dicit eſſe ſphæram intelligibilem,

Deus circulus eſt & quo modo hoc intelligendum.

vndè per centrũ, quod eſt quid minimum & ſimpliciſſimum circumferẽtię comparatum, diuinam ſimplicitatem intellige, ſed per circumferentiam, quæ eſt maxima, immenſitatem diuinam accipe, eſt ergò prædictæ deſcriptionis ſenſus; DEVS eſt ſphæra, id eſt, principio carens & fine, multò magis quam circulus ſiue ſphæra materialis, vt ſic notetur eius æternitas; intelligibilis, vt notetur eius immaterialitas, cuius centrum, id eſt, indiuiſibilis

eſſen-

eſſentia vbique tota eſt; ſed circumferentia eius, id eſt immenſitas nuſquam eſt, quia à loco comprehendi non poteſt DEVM quoque centro circuli cō-paramus, circa quod omnia ſunt, & à quo vniuerſa ordine certo in Orbem procedunt, donec integra rerum vniuerſitas abſoluatur; vt enim centrum nec magnitudo eſt, nec circulus, nec orbis, ſed omnium, & circulorum, & orbium principium; pari menſura & DEVS nihil eorum eſt, quæ ſunt in mundo, nec mundus totus, ſed totius tamen mundi principium. Ad hoc ergò centrum omnis creaturarum ſummitas terminatur, perindè atque in circulo omnes portiones per formam pyramidis à circumferentia in centrū finiuntur. Atque ex hac Triſmegiſti doctrina accepit Pythagoras noſter cerimoniam illam, quam poſteà tradidit, nempè eſſe DEVM circumactu corporis colendum προσκυνεῖν περιφερόμενον. Quod etiam Numæ Pompilij inſtitutum fuiſſe Author eſt Pierius Val. lib. 39. præcipiebat enim, vt priuſquā aliquis DEVM coleret, verteret ſe in orbem, factoque circulo cultum DEO exhiberet, quia illum venerabantur, qui per circulum, figuram perfectam erat ſignificandus. Plinius apud Pierium, in adorando inquit, dextram ad ortum referimus, totumque corpus circumagimus. Verum hæc adnotare hîc volui, licet πάρεργα forſan videantur; circularem motum, per quem corpus ad eundem, vndè aſcendit terminum, circumuoluitur, expreſſiſſimam videlicet eſſe imaginem veræ & æternæ felicitatis, per quam creatura ad idē principium redit, à quo proceſſerat, felicitatem enim definiunt, reditum vniuſcuiuſq; rei ad ſuum principium, quia felicitas eſt ſummum bonum, sū-mum bonum autem id eſt, quod omnia appetunt, quod autem omnia appetunt, idipſum eſt, quod omnium eſt principium, at omnium principium eſt Deus, vnus, omnipotens; idem igitur finis omnium, quod omniū principium. Hinc binæ illæ Dei appellationes apud Pythagoricos, vnum ſcilicet & bonum. Vnum enim cognominat, quia omnium eſt principium, quemadmodum vnitatem diximus eſſe totius numeri principium: bonum autem, qui omnium finis, omnium quies, & abſoluta felicitas; in orbem quidem non mouentur, niſi immortalia & incorruptibilia; ad Deum non redit, niſi immortalis & æterna ſubſtantia. Cœleſtia etſi idonea ſint motui circulari, non ipſa tamen ſibi ſufficiunt ad hunc motum explendum, ſed diuino opus eſt Motore, qui illa verſet & circumuoluat: Non aliter nobis atque Angelis contigit: tales enim naturâ ſumus, vt non circumagere nos, & reflectere, ſed circumagi Motricis vi gratiæ, & reflecti in Deum poſſimus. Hinc illud; *qui aguntur ſpiritu Dei, filij Dei ſunt*. pulſat aſſiduò animum noſtrum ſpiritus Motor, quē ſi admittamus, ſtatim Deo pleni per orbem religionis ad Dominum reportamur, in eò ſemper vitam poſſeſſuri; in quo & ſemper, antequam fieremus, vita fuimus. Hæc eſt vera Religio, vera hominis felicitas, ad quam Religio nos promouet, dirigit, & impellit.

Pythagoras Deum circūactu corporis colendū, qui intelligendū.

Fœlicitas quid ſit.

Quomodo reditus fiat ad Deum.

Sed vt eò, vndè digreſſi ſumus, redeamus; Circulum itaque Ægyptij inter cœteras Geometricas figuras in maxima ſemper veneratione habebāt,

Circulus in honore apud Aegyptios.

tùm ob dictas cauſas, tùm quia hanc Vniuerſi molem circulari figura inſignitam videbant. Hanc enim ex omnibus Cœlo maximè competere, neminē latet; quod quemadmodum capaciſſimū, ſimpliciſſimū & perfectiſſimū eſſe oportebat; ſic in eius cōditu capaciſſimā, ſimpliciſſimā & perfectiſſimam figuram ſapientiſsimus Architectus elegit; perfectiſsimum enim eſt, cum ſua omnia poſsideat, nec fieri poſsit, vt iacturam vel minimam patiatur. Simpliciſsimum, quoniam, vt ſentiunt Platonici, non eſt, ex quo fiat, aut in quod reſoluatur, alioquin generationem & corruptionem incurreret. Capaciſsimum, quoniam nihil extra ſeipſum relinquit, ſed vniuerſa intùs complectitur. At huiuſmodi ſphæram eſſe, inditio eſt, quod eandem ad cœtera ſolida, quam ad ſua plana circulus, habet comparationem. Primò quidem circuli figura eſt omnium iſoperimetrarum capaciſsima, ad hæc perfectiſsima, quod nullum incrementum decrementumque ſuſcipat, quin & ſimpliciſsima, quod vna duntaxat linea contineatur. Sic & ſphæra figura eſt ſolida vna ſuperficie contenta, ad quam ab vno puncto centrali omnes rectæ lineæ ductæ ſunt æquales; ergò & ſphæra capaciſsima eſt, quia pro termino circulū habet; eſt perfectiſsima, cū non, ſicut corpus angulosū, creſcat vſpiā, nec decreſcat; quin & ſimpliciſsima, nā vnica ſuperficie concluditur. Accedit ad hanc cauſam alia tantæ venerationis ratio, quod per lineam rectam circulumque prima ſimpliciſsimaque fuit rerum tum non exiſtentium, tum in naturæ latentium inuolucris, in lucem productio repræſentatioque; Sed circulus neque rectè, nec artificiosè ſine puncto fieri poteſt; puncti itaque monadiſque ratione res & eſſe cœperunt primò, & quæ peripheria affectæ quantæcunque fuerint, centralis puncti nullo modo carere poſſunt miniſterio. His itaque ſic demonſtratis, reſtat, vt cur Ægyptij circulum & ſphæram capitibus ſtatuarum, vt ex pleriſque Obeliſci noſtri ſimulachris videre eſt, impoſuerint, dicamus.

Proprietas Circuli.

Cur Aegyptij capitibus Deorum circulares coronas ſeu orbes impoſuerint.

Conſueuit antiquitas res hominum opinione religioſas & auguſtas ſtudiosè venerari, inter has maximè nobiles ſunt, orbis quidam capiti aliquādò circumſcriptus, venerationis index & maieſtatis, quæ humanam excederet. Hic paſſim Imperatoribus, quos Veteres ſupra faſtigium mortalitatis elatos ſuſpiciebant, Prouincijs Orbis Romani, Vrbibus primarijs, animalibus etiam Deorum circumpoſitus notatur; & quod ad Auguſtos pertinet, extāt numiſmata ęnea Antonini Pij & Conſtantij, quorum meminit Laurētius Pignorius vir antiquitatis peritiſſimus in menſæ Iſiacæ expoſitione. *Hunc Orbem,* ait, *Aegyptij in ſummo capite ſimulacrorum ſuorum locabant. Quod & hìc & alibì licet notare; ab illis Romanos ſumpſiſſe licet ſuſpicari & variaſſe habitū decoris ratione, quod capiti, cui diuinum aliquid ineſſe putabant, eo ſitu corona aptaretur, qui tamen ornatus in ſequentium principum moderatione & tacito omnium conſenſu Deo, & Sanctis eius vt pleraq; in totum ceſsit, & antiquum diadematis nomen in hodiernum diem retinuit;* Hactenus Pignorius, cui fauent ea, quæ Pierius fol. 4. lib. 29. dicit. *Vnus,* inquit, *circulus deſcriptus aut ſimpliciter, aut alteri cuipiā pictura*

Laurentius Pignorius.

Pierius. circulus quid notet.

picturæ ſignoque circumductus, nunc ſemper, nunc perpetuum & æternum, nunc omnia quippè τὸ πᾶν *ſignificabant Aegyptij, nempè quod in ea figura neque principium neque finem inuenire ſit, quod æternitatis eſt proprium :* Et paulò poſt, *Cuius etiam principij finiſque nuſquam comparentis ratione habita, Aegyptij Deum ex hieroglyphico circuli intelligebant.* Porphyrius apud Euſebium c. 3. de pręp. Pilam ab Ægyptijs, Dijs attributam teſtatur, hiſce verbis : *Pila & rotunda omnia mundo, præcipuè Soli & Lunæ attribuuntur; in circuli figuram aras, templa figurabant.* Perſæ quoque Briſſonio teſte : *Cum Iouem Cæli Dominum dicerent, ſacrificia illi facere putabant, vbi celſiſsimam ſpeculam conſcendiſſent, Iouemque Cæli circulum nuncupaſſent.* Tranſit idem mos ad Turcas, hinc ab alta quadam turri matutinales illæ conclamationes; *la alla elle alla*, &c. Quorum ſenſus eſt, Deum eſſe ſemper, futurumque ſemper, nec quicquam aliud, niſi quod ſuum etiam ſalutent Machometem. Saraceni quoque & pleræque aliæ nationes Deum circulum appellabant, atque hinc ſempiternum exprimi concludebant; Mogores quoque Regem ſuum, quem veluti diuinis honoribus venerantur, depingunt radioſo capite fulgentem.

Iuppiter cœli circulus.

Deus circulus

Ex hac Ægyptiorum conſuetudine, Græcorum & Romanorum origo profluxiſſe videtur, quod Deos ſuos radioſo circulo ornarent; quæ omnia infinita medalia, & numi, quos apud Fuluium Vrſinum, Parutam, alioſq; Antiquarios vide, monſtrant. Nam Dijs omnibus radiorum corona, ſeu fulgens quoddam lumen appingi quandoque ſolitum, fusè à me in apparatu hieroglyphico dictum eſt, idq; propriâ quâdam appellatione nimbum vocabant, vt pluribus locis teſtatur Seruius; neque verò quis putet, cœteris quidem Numinibus ſolidum tantummodò lumen, & quaſi continuum affingi conſueuiſſe; Soli verò in radios diſpertitum; Nam & ijs hominibus, quibus diuinitas tribuebatur, dabãtur radij in modũ circuli. Lucianus de Dea Syria. ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἀκτῖνας φορέει: & in Myſanthropo Iouẽ deſcribit; κεραυνὸν ἐν ἤ δεξιᾷ ἔχοντα, καὶ ἀκτῖνας ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. Æthiopes quoque hanc conſuetudinem habuiſſe teſtatur Heliodorus, qui lib. 9. Æthiop. hiſtor. eleganter has radiorum circumpoſitiones deſcribit: Πλέγμα, inquit, γὰρ τι κυκλοτερὲς τῇ κεφαλῇ περιθέντες, καὶ τοῦτο βέλεσι κατὰ τὸν κύκλον περιπείραντες τὸ μὲν ἐπτερωμένον τοῦ βέλους πρὸς τῇ κεφαλῇ περιτίθενται τὰς δὲ ἀκίδας οἷον ἀκτῖνας εἰς τὸ ἐκτὸς προβέβληνται. *Circulari, inquit, inuolucro quodem caput ambientes, illud ſagittis in orbem configentes, priores quidem ad caput conuertunt, cuſpides verò ad inſtar radiorum extrorſum protendunt.* Quibus quidem nihil aliud indicare voluerunt, niſi ad Ægyptiorum mentem, diuinitatis latentis indicia, vti in V. libro copioſius declarabitur.

quid radioſus orbis circa capita ſanctorum.

Nimbus quid

Lucianus.

Quomodo autem Ægyptij Deum, infinitum per circulum demonſtrarint, & quomodo lineam, circulum, & trigonum quadratumque in DEO idem eſſe ex circulo didicerint, reſtat explicandum; cum itaque cognoſcerent, Deum ex naturæ ſuæ neceſſitate neceſſariò infinitũ eſſe, primo ex ſimilibus circuli proprietatibus, ad infiniti proprietates ſubtili ſanè ratiocinio

deuo-

deuoluebantur; circulus enim quo maior eſt, eo ſemper obtuſiorem vide- bant obtinere circumferentiam; fiant itaque circuli ſemper in infinitum maiores & maiores, neceſſariò conſequebatur, vt is, qui infinitatis, vt ita dicam, terminum attingeret, infinitus eſſet, ac proinde cũ linea recta infinitâ coincideret; ita ſi circuli D, E, F, in infinitum ſemper maiores, & maiores effigientur omnes in puncto C ſe contingentes, certum eſt, omnium maximum, atque adeo infinitum omni exutum obtuſitate, cum lineâ AB pariter infinitâ coincidere. Fingamus iam triangulum CDB ex centro ſemper obtuſius & obtuſius verſus DEF promoueri crure DB, certum eſt illud triangulum in circulo infinito in F productum infinitum fore, atque idem cum diametro CF, quam cum infinitam ſupponamus, infinitum quoque triangulum fore, atque adeo lineā rectam, circulum, & triangulum in infinita magnitudine in vnũ concidere. Vide quæ abſtruſiſsima quæuis de hiſce & ſimilibus in Geometria noſtra hieroglyphica docuimus, vt proindè ex pauculis hiſce ſatis ſuperque conſtet, quam ſubtiliter veteres immenſam Dei naturam inueſtigarint, & quam appoſitè paulatim ex ſenſibilibus, ad inuiſibilia, & intellectui humano imperuia penetrarint; patet quoque ex hiſce, quomodo definitio Dei, ex Triſmegiſti, paulò ante propoſita deſcriptione circuli intellectualis, infiniti, intelligenda ſit. Viſa itaque ratione, qua ſupremũ Numen per geometricas figuras, innuebant; iam, quomodo eius in mundo ſenſibili operationes per eaſdem indicauerint, diſpiciamus.

Quomodo Dei infinitatem ex circulo oſtenderent?

Quomodo circulus triangulum linea recta in DEO idem ſint.

§. III.

De Circulo, & Angularibus figuris.

CVm Ægyptij in DEO tanquam in Archetypo rerum omnium, circularem proprietatem notaſſent, eundem meritò in ſenſibilis mundi ſymbolum ſelegerunt, vt ſic ideatum ideæ ſuæ vndiquaque perfectè reſponderet. Etenim intuentes rerum omnium veſtigia actioneſque circulares, mundum, & quæ in mundo ſunt circulos dixerunt ſenſibiles; intelligentias verò incorporeas, circulos inuiſibiles; quæ in l. 5. Eud. arguté more ſolito explicat Proclus. *Cunctæ res mathematicæ inquit, primum in ipſa anima ſunt, & ante numeros numeri, qui per ſe mouentur, & ante apparentes figuras, figuræ vitales, & ante ea, quæ concinnata ſunt, harmonicæ rationes, & ante corpora quæ circulando mouentur, inuiſibiles circuli producti ſunt*, cum enim ſtellarum radios, terræ veluti centro innixos, vertigine circulos deſcribere cognoſcerent; proprium id diuinæ

Proclus in 5. l. Eucl.

facul-

facultatis opus exiſtimantes, cum ſymbolis ſuis aut diuinitatem, aut mundum, aut cœlos indigitare volebant, circulo id, vel ſphærâ; vel ijs, ſymbolo quopiam ex rebus inferioribus aſſumpto, haud abſimili exprimebant; Vnde & natum puto; quod delubra, aræ, & inſtrumenta quibus ſacra adminiſtrabant, omnia circulari apparatu efformarentur; cerimoniæ quoque geſtus motuſque in circulum fierent, de quibus cum ſparsim toto hoc opere differuerimus, breuiter tãtum hîc ea indicare voluimus. De circulo itaq; ad liquas figuras angulares progrediamur. Cum itaque veteres notarent, ex centro ſeu puncti fluxu imaginario naſci lineam, cuius vnus terminus immotus, alter circumductus curuam deſcriberet lineam, quem circulum dicebant, ex hac contemplatione paulò altius progreſſi, neſcio quid angulare quoq; in ipſo circulo imaginati sũt; Nã angulus in eo cõſtituitur, influxus pyramidalis ſymbolum; deindè alia quæuis linea, diametrum in centro ſecans conſtituit decuſſim, quæ ſi ad angulos rectos fieret, crucem perfectam conſtituebat, ſymbolum influxus in 4. mundi plagas. ſi ad acutos, proprie χάσμα efficiebat, ſiue decuſſim, pyramidalis Numinum influxûs ſymbolum. prius probat Iuſtinus Martyr, qui mundum à DEO conditam, Ἐχίαζεν αὐτὸν, inquit, ἐν τῷ παντὶ, decuſſauit ipſum in toto; alludens ad crucis myſterium, quemadmodum in apologia II. tribus circiter ante finem folijs oſtendit ὅπως ἔδωκεν ἀναγνοὺς ὁ Πλάτων, καὶ μὴ ἀκριβῶς ἐπιστάμενος, μηδὲ νοήσας τύπον εἶναι σταυροῦ, ἀλλὰ χίασμα νοήσας, τὴν μετὰ τὸν πρῶτον Θεὸν δύναμιν κεχιάσθαι ἐν τῷ παντὶ Sit dedit & agnouit Plato, non certò ſciens, illud typum eſſe crucis, ſed decuſſis rationem ſolùm cognoſcens, videlicet illam à primo DEO virtutem, decuſſatim factam eſſe in vniuerſo. Myſterium ænei ſerpentis, de Chriſto explicauerat, quo Platonicum hoc trahit. addit in notis ad Iuſtinum ipſa Sylburgius Platonis verba. Ταύτην τὴν οὖν σύστασιν πᾶσαν διπλῆν κατὰ μῆκος σχίσας μέσην πρὸς μέσην, ἑκατέραν ἀλλήλαις, οἷον Χ προσβαλὼν κατέκαμψεν εἰς κύκλον. Quæ in opera de Vniuerſitate ſic conuertit, *Hanc igitur omnem coniunctionem duplicem in longitudinem diffindens, mediæque accommodans mediam quaſi decuſſauit.* Quod χάσματος ſiue decuſſis myſterium haud dubie ab Aegyptijs hauſerat. Quã decuſſim quoque in numerum literarum, ob rationes folio 126. demonſtratas, & ob eximia myſteria ſub ea latentia haud illibenter aſſumpſerunt. Ex quo quidem deindè charactere innumeri alij originem inuenererunt, inter cætera crux anſata, cuius myſteria in præcedentibus declarauimus, & aliæ eæque variæ decuſſium ſpecies quę in hoc noſtro Obeliſcó paſſim occurrunt, quaſque ſuo loco expoſituri ſumus, emerſerunt. Nàm primo Λ ex Ibidis inceſſu inuenta, influxum Numinis in inferiores hylæos mundos, per V verò roſtrũ Ibidis apertum, reditum Numinis ex inferioribus ad ſuperiora denotabãt, quibus quidẽ in vnũ coniunctis verticibus, X emergebat, decuſſis illa celebris & myſteriosa, quá proceſſum ſpiritûs mundi ἄνω καὶ κάτω ap e innuebãt; quo & denariũ numerũ ſymbolũ vniuerſitatis rerũ, clariſſimè Horus docet his verbis. γραμμὴ ὀρθὴ μία ἅμα γραμμῇ ἐπικεκαμμένῃ δέκα ἐπιπέδους σημαίνουσι

⊕

χασμα quid & ſignificata eius.

Plato.]

l. 2. c. 30.

Recta

Recta linea ſimul cum altera ſupernè inflexa, decem lineas planas ſignificant. Verum cum hic locus prorſus in omnibus exemplaribus mendoſus ſit: quomodo reſtituendus ſit, videamus; vſi ſumus codicibus impreſſis & M. SS: corrupti fere plerique ſic habeant γραμμὴ ὀρθὴ μία ἅμα γραμμῇ ἐπικεκαμμένῃ δέκα γραμμὰς ἐπιπέδους σημαίνουσι. *Lineà rectà vna cum lineà inflexà, decem lineas planas ſignificant*. Senſus prorſus inconueniens; In alijs manuſcriptis minus corruptè ita legitur. γραμμὴ ὀρθὴ μία ἅμα γραμμῇ ἐπικεκλιμένῃ, ... ἢ δέκα γράμμας ἐπιπέδους σημαίνουσι; *Linea recta vna cum linea inclinata, vel . . . . . vel 10. lineas planas ſignificant* vbi vide, ſpacium punctis notatum, aliquid omiſſum ſignificare; vnde ego ſic legendum exiſtimo; γραμμὴ ὀρθὴ μία ἅμα γραμμῇ ἐπιτεταμμένῃ, ἢ χίασμα, ἢ δέκα γράμμαι ἐπιπέδους σημαίνουσι. hoc eſt, *Linea recta quà pariter alia linea ſecta eſt, hoc pacto X, vel decuſsim, vel decem lineas planus hoc pacto* IIIIIIIIII *ſignificant*. Decuſſim igitur in formam crucis hoc pacto X deſignantes, denarium exprimebant, quæ conſuetudo in hunc vſque diem à poſteris recepta fuit; quomodo vero 10. lineas planas hunc eundem denarium expreſſerint, reſtat explicandum; ſciendum itaque veteres, dum necdum figuras numerorum certas inueniſſent; numeros ſuos totidem lineolis quot numerus ſignificabat, expreſſiſſe; hinc vnum, duo, tria, quatuor, &c. innuētes, vnam, duas, tres, quatuor, vſque ad decem lineas ponebant, I. II. III. IIII; hoc pacto IIIIIIIIII. quibus numerum per decuſſim indicatum ſimpliciter ob oculos per 10. lineas ponebant; atque hoc eſt, quod verba Hori indicare videntur, γραμμὴ ὀρθὴ μία, ἅμα γραμμῇ ἐπιτεταμμένῃ δέκα, ἢ χίασμα, ἢ δέκα γραμμὰς ἐπιπέδους σημαίνουσι, atque hoc numero, vti 10. ita rerum omnium complementum occultè denotabant; vltra 10. enim omnes numeri nihil aliud ſunt, quam repetitio priorum; videntur huius adhuc veſtigia quædam apud Veteres Romanos, dum Duumuiros, Triumuiros, Septemuiros, Decemuiros, hiſce linearibus numeris II vir III vir IIIIIII vir &c. indicabant. Quia ideo fuſiùs explicanda duximus, vt & textus Hori reſtitueretur, & quomodo denarium per illa indigitauerint, pateſieret. Per hanc enim decuſsationē duarum linearum oriebatur veluti duplex pyramis communi apice connexa, quarum prior ſurſum, altera deorſim tenderet, proceſsûs animæ mundi, ἄνω καὶ κάτω genuinum ſymbolum. Vide quæ de hiſce fol. 126. 169. 171. tradidimus.

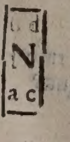
Emendatio loci corrupti in Horo.

Quomodo antiqui numeros formarēt

Myſteria ſub litera N.

Porro hanc decuſſin ſiue angularem figurā, ſub duplicis quoque piramidis expreſsę figura exprimebant hoc pacto N. quo ſigno pariter proceſsum illum Numinis ἄνω καὶ κάτω ſignabāt. quam & in numerum literarum referebant, vti fol. 126. oſtenſum fuit. prior piramis ABC denotat illapſum ſupremæ monadis in multitudinē; BCD vero pyramis, eiuſdem monadis ex inferiori, ſeu materiali mundo in lucis mundum reditum, vel quod idem eſt influxum Numinis actiuum per pyramidem ABC, quæ fit expunctio B in multitudinem, ſeu latitudinem AC. propagatum; influxum vero paſſiuum

uum,ſeu actiui influxus receptionem in inferiori per pyramidem inuerſam BGD indicabant; vide, quæ fol. 171. fuſius de hiſce egimus. Cum verò Ægyptiorum Genius eo ferretur, vt iuxta analogiam quandam archetypo congruam,reliquarum ſenſibilium rerum in generatione corruptioneque eluceſcentium proceſſum referrent; per hanc figuram aptè ſanè ſpermaticę virtutis progreſſionem, qua omnia, quæ in hylæis mundis continentur, & quæ per quaternarium, ſeptenarium, & denarij decuſſim indicantur,exhibentur. Sed myſterium paucis explico,idq;vegetabilium exemplo. Arbor cum ex ſemine progrediatur, atque ex arbore iterum ſemen fit; hoc quidem poſterius, alterum prius; finis quoque in numero, cum primo

non coincidat, coincidat autem finis effluxus; cum principio refluxus; rectè ſeptenarius exoritur, ac exinde denarius. Nam ſi A eſt vt ſemen; D vt arbor; G vt aliud ſemē; K vero vt alia arbor; tunc A per BC in D progreditur. D vero in G. per EF progreditur,& clauditur ſeptenarius; G verò in K per HI aſcendit, & ſic denarius complebitur. Indiuidualis itaque, vt ſcholæ loquuntur, contractio ſpeciei in A ſemine in ſeipſa corruptibilis, in ſpecie verò incorruptibilis, in virtute ſpeciei contractæ, in ipſa exiſtente ſe conſeruare ſtudens, in ſpeciem ſe reſoluens,indiuiduationem ſeminis exuit, vt per ſpeciei medium ex ſe ſimile elicere queat; quaternaria igitur progreſſione in arborem aſcendit; quoniam ſine eius medio ſe in ſpecificâ ſimilitudine multiplicare non poteſt; intendit itaque A, producere G; & quoniam id ſine aſcenſu in D perficere nequit, aſcendit in D, vt ſic ad intentum pertingat. D vero arbor exiſtens nō niſi in ſimili arbore ſe conſeruare poſſe conſpiciens, K intendit; K autem ſine G attingere nequit, quare in G. deſcendit; vt eius medio K attingere poſſit. Copulatur itaque in A duplex appetitus, naturalis qui in G,& accidentalis qui in K terminatur. In D verò pariter duplex copulatur appetitus, naturalis qui in K finem capit, accidentalis qui in G terminatur; ideò quaternarius appetitum mouet; vno appetitu ſtimulante alterum. vt ſit continuatio quædam generationis,& corruptionis ſucceſſio. Verùm hunc quam nos ſcholaſtico more propoſuimus diſcurſum, Aegyptij allegorico ſic explicant. Oſiris humidū, Iſis terra eſt, cui miſcetur Oſiris, ex quibus Horus ſpiritus omnia alens,& fœcundans,ex ſemine naſcitur; Iſis ab inferis Horum reſuſcitat, dùm ſemen terræ commiſſum in plantam, arborem, folia, flores, fructus protuberat: aduſtiua verò Typhonis vi & ſiccitate Horo inſidiante, quod Autumnali tempore fit, Horus interimitur à Typhone, id eſt, fructus decidens, nouam ſementem præſtat, quæ condita terræ, denuò ab Iſide Anubidis,id eſt, Mercuriali Agricultoris induſtriâ inſtauratur. Hâc ſimilitudine non tantùm de generationis ac corruptionis rerum viciſſitudine in ſemine vegetabili ſe exerente, ſed & de ſenſibili, imò & de rationali atq;

Hieroglyphicum generationis & corruptionis rerum.

intellectuali ſymbolicè ratiocinabantur. Nam de ſemine admirationis arbor exoritur rationalis, quæ fructus parit admirationi ſimiles; per elicitam ſiquidem admirationem, ſimilem erigit rationis arborem. Ita ex ſeminali demonſtrationis principio, intellectualis procedit arbor, ex ſe principia ſeminalia exerens, per quæ intellectualis iterum arbor exurgit. Ex quibus omnibus, fuſiùs forſan, quàm par erat, enarratis patet, quam ſubtili ratiocinio, rerum generabilium viciſſitudine ſub viliſſima etiã, hâc trigrãma litera indigitauerint; & quomodo ſpiritus ille mundanus inſeminibus rerum vniuerſi latens paulatim aſcendat, & quomodo deſcendat, vt iterum aſcendat, omnibus & ſingulis genitabilia principia inſtillando; vt ſic mundus in eſſe ſuo conſeruetur, quod ſine hac viciſſitudine minimè contingeret.

Arbor rationalis quæ?

§. IV.

De Triangulo, Quadrato, &c.

EXplicato iam Angularium linearum myſtico proceſſu, reſtat vt & de polygonorum ſymbolis pari pacto ratiocinemur. Ægyptij itaque per lineas, angulos, & figuras geneſin rerum occultè indigitabant. ita iuxta geneſin quoque figurarum, corporumque ex punctis, lineis, & ſuperficiebus, reſultantium, ſpiritus mundani proceſſum conſiderabant; qui ex vnitatis ſuæ puncto, ſeu centro euolutus neſcio quid angulare primo in mundo efformat, inferiori; hinc vero remeans, dum omnia mundi corpora permeat, velutis anacamptico quodam, varieque radiationis motu figuras innumeras deſcribere videtur; quarum prima triangulus eſt; iſque triplex, vel æquilaterus, vel Iſoſceles, vel ſcalenus. Et primò quidem V. libro Schematiſmi I. interpretatione fusè oſtenſum eſt, triangulum æquilaterum fuiſſe ſupremi Numinis in mũdum ſenſibilem Elementarem diffuſi ſymbolum, quid de Iſoſcele & Scaleno ſenſerint videamus, Proclus in Comment. in Eucl. ſcribit ex mente Pythagoræ & Platonis, primam figuram triãgularem, notam eſſe & imaginem coarctationis quæ diuinis ineſt, ordiniſque rationẽ, quæ diuiſa in vnum, partibilia in impartibilem naturam, multaque copulantem communitatem colliguntur, ideòque ab oraculis, angulares figurarũ coniunctiones, nodos nuncupari; quia imagines ſunt, vnionum coarctantium diuinarumque coniunctionum; per quas ea quæ natura diſcreta ſunt, ſibi inuicem adhærent. Deindè idem adijcit eos angulos, qui in ſuperficiebus ſpectantur, ipſarum rerum vniones exprimere, magis immateriales, ſimpliciores, & perfectiores. Eos verò qui ſunt in ſolidis, iam ad inferiora progredi, magiſque diſiunctis rebus communitatem & omnino partibilibus eiuſdem naturæ vnionem tribuere. Rurſus eorum angulorum, qui ſunt in ſuperficiebus, quoſdam primas horum formas, mixtaſque affingere, alios eas

Triangulum æquilaterũ, Iſoſceles & Scalenus quid notarẽt

quæ

quæ infinitatem progreſſionum in ipſis exiſtentium complectuntur: nonnulloſque intelligentes formas vnire, vt qui ad circulos pertinent; alios ſenſibilibus accommodari, & rationum in his exiſtentium coniunctionem præbere, vt ſunt, rectilineri; alios eſſe mixtos, qui eas copulât, quæ has inter & illas medium locum obtinent. Quæ faciunt vt intelligamus; cur pro principijs elementorum, quæ prima ſunt ſenſibilia corpora, eos tantùm angulos Alcinous ex Platone ſumat, qui & in planis ſpectantur, & rectis lineis conſtant. Cum verò rectilineorum tres ſūt ſpecies, rectus, obtuſus, & acutus, recti quia inter ſe omnes ſunt ſimiles, & ijdem; idcircò hos Pythagoras cenſecrat Dijs puris & immaculatis, vt Authoribus diuinæ prouidentiæ, quâ inferiora reguntur. At quia acuti & obtuſi maioris vel minoris inæqualitate diſtincti ſunt, & ſecundum hæc ipſa motum infinitum habent, hos illi referunt ad Deos progreſſionis & motûs, qui rebus ipſis naturâ conſtātibus varias facultates dicuntur tribuere; quibus etiam explicari poteſt; cur in triangulis elementa primò conſtituentibus, Plato potiſſimum affectauerit angulum rectū; nec tamen eius originem ſiuè obtuſo & acuto explicare potuerit. Quoniam vt idem Proclus dicit, obtuſus angulus elementis vniuerſam ſubſtantiam tribuit, eiuſque ratio materiales formas in magnitudinem auget, & in omnis generis mutationem; acutus verò eorum naturam diuiſibilem facit; addit etiam, hinc in triangulis æquilaterum, vtpotè immutabilis eſſentiæ omnium eſſe optimum, & circulo, diuiniſq; animis ſua çqualitate & ſimplicitate maximè cognatum. Quoniam, inquit, menſura inæqualiū æqualitas eſt, quemadmodum inferiorum omnium diuinitas; hinc patet, cur Plato in primis elementorum principijs æquilaterum triangulum non vſurpârit; & cur nos ſuprà id, Dei in mundum ſenſibilem diffuſi ſymbolum dixerimus. Hinc citatus Proclus ex Pythagorçorum ſententia, vt triangulum ortûs conformationiſque rerum omnium principium eſſe doceret, eo in explicandis primorum corporum cauſis fuit contentus; Quæ Philolaus pythagoricus diligenter obſeruans, trianguli angulum Dijs quatuor conſecraſſe dicitur, Saturno, Plutoni, Marti, & Baccho; his comprehendens quatuor elementorum exornationem, quæ ab ipſo cœlo, vel à quatuor Zodiaci ſegmentis proficiſcitur; ſi quidem Saturnus humidam & frigidam conſtituit eſſentiam; Mars ardentem, Pluto terrenam, Bacchus humidam & calidam. Verum cum hæc omnia fuſiſſimè in V. libro in Schem. I. interpretatione proſecuti fuerimus, Lector, ne eadem toties repetere cogeremur, adire poterit; vbi geneſin 5. regularium corporum, quæ ſunt geneſeos elementarium corporū ſymbolum, perfectè demonſtratam reperiet.

Angulus rectus quibus ſacer.

Acuti & obtuſi anguli, quid notent.

Proclus.

Angulus triā guli 4 Dijs dicatus.

§. V.

De Hieroglyphicis inſtrumentalibus & Kyriologicis.

Ægyptij vt omnia myſticâ quadâm ratione ſibi conſtarent, non animalia tantum, ſed & adeò inſtrumenta ipſa, quæ in vſum ſacrorum adhi-

bebâtur, in hieroglyphicorum album receperunt; ſuntea varij generis: quędam in ornamenta capitis ſymbolicą cedebant ſacrorum ſymulachrorum, vti tutuli, ſtruppi, cidares, tiaræ, è varijs materijs confectæ; Nonnulla manibus inſerebantur Deorum, vti baculi, ſceptra, tauticus character, ſiſtra, aliaque innumera; quæ pro diuerſitate Numinum, è diuerſa quoque materia fiebant; de quibus vidè hierogrammatiſmum vegetabilium, de ſceptris & thyrſo. Erant prætereа variæ ſediũ formæ quibus inſidentia Numina veluti poteſtate ſupremâ prædita, rerum potiri videbâtur. Quorũ quidem omnium rationes myſticæ, lib. V. proprijs locis, explicabuntur, vt proindè ſuperuacaneum eſſe ratus ſim, hoc loco peculiares de ijſdem hierogrammatiſmos attexere.

Quænam ſint ſymbola kyriologica.

Denique Kyriologica hieroglyphica ea dicuntur, quæ ipſis rebus appropriata ſunt. Ita Solem & Lunam, expreſſuri, circulum aut circuli ſegmentum pingebant; ſi portam, portæ figuram; ſi catenam, catenam; ſi ſacrum craterem, craterem; ſi ſeptum Apidis, ſeptum; ſi ſacrum feretrum, feretrum; ſi ſacram barram, barram; idem de innumeris aliјs quæ paſſim tùm in hoc noſtro, tùm alijs in obeliſcis occurrunt, figuris, iudicandum eſt; neque tamen quiſquam ſibi perſuadeat, eos ſimiles res, ſine myſterijs adhuibuiſſe, cum enim ſummo ingenio pollerent, ſingulas etiam minimas & viliſſimas res, adeò myſterioſa effugiatione exhibebant; vt ignarus rerum ſignificationem quidem rei, nudumque corticem perciperet, nucleum tamen, ſiue myſticas rationes nequaquam peruideret. Etſi enim Solem per circulum exhiberent, ſub circuli tamen proprietatibus varijs, varias Solaris Numinis excellentias & prærogatiuas, ſolis myſtis notas, vnà exhibebant. Hoc pacto, eas portas per quas in adyta ſacra, aditus patebat, non nudâ tantum figurâ contenti, ſed eas architecturâ myſterijs plenâ, efformabant. Idem de catena, pheretro, barra, cratere, receptaculo ſacræ lymphæ ſentiendum. De quibus omnibus, vt dixi, in ſequentibus proprijs locis, copioſior dabitur diſceptandi materia. Atquæ hæc ſunt, quæ de ideis hieroglyphicis paucis perſtingenda duxi.

OBELISCI PAMPHILII
LIBER V.
Actualem Obeliſci Interpretationem continens.

PRAEFATIO.

POST operoſam in ſuperioribus libris propoſitæ ſuppellectilis comparationem, tandem ipſam Hieroglyphicorum in Obeliſco ordine contentorum interpretationem felici diuini Numinis auſpicio ordimur. In qua ita eiuſdem diuina Patris luminum gratià verſabimur, vt nihil adeò minutum atque exile relinquamus, quod non explicemus, explicatum congruis Authoritatibus ex omnigena doctrina depromptis ſtabilitum comprobemus. Lector verò ipſo facto comperiet; Non me ſolis coniecturis, vt quidam ſibi imaginari poſsent, indulſiſſe, ſed ex veterum probatiſsimorum Authorum monumentis, doctrinam hanc Aegyptiorum depromptam, ita, ni fallor, me feliciter combinaſſe, ita ſucceſſu temporum diſsipatam connexuiſſe; vt vel indè catenam illam hieroglyphici contextus hucuſque deſideratam reſtituiſſe videamur. Cum porrò literaturæ hieroglyphicæ contextus idealis ſit, & integros ſiue naturalium ſiue diuinarum rerum ſenſus inuoluat; Nemo hic Lectionem illam, quæ ex literarum coniunctione in verba & periodos exurgit, exſpectet; Sed eam quæ abditos Aegyptiorum ſenſus, ſub ſymbolicis inuolucris latentes indicat, correſpondentem contempletur ἀνάγνωσιν. Quæ omnia clarè curioſo Lectori ex ſequentibus patebunt.

Interpretationem verò hoc pacto inſtituimus. Primò, ſingula ordine hierogrammata occurrentia, ſuis nominibus exprimimus; Actiones figurarum, ſeu imaginum trāſformationes indicamus; deindè ſingulorum myſticas ſignificationes adiungimus, quas ex Authoribus probatis ità ſtabilimus, vt ſi fidei humanæ locus ſit; Lector de veritatis notitia minimè dubitare poſsit.

Quæ verò maiorem ob multiplices ſenſus explanationem requirebant, in proprijs Hierogrammatiſmis fusè explicauimus, ad quos Lectorem remittimus, nè rerum congeſtarum multitudine in interpretationis ordine confuſus, contextum perderet.

Hiſce demum Lectionis idealis rationem apponimus ſingulis Schematiſmis: Et vt Lector ſcire poſſit, contextus lectionis cum figuris reſponſum, ſingula hieroglyphica ſuis numeris aut literis notauimus; quos eoſdem numeros literaſque appoſuimus correſpondentibus in contextu Lectionis verbis, nominibus, periodis. Sed & hoſce in principio quoque Explicationis ſingulorum appoſuimus; nè quicquam, quod ad abſtruſiſſimarum rerum notitiam clarè, ſyncerè & fideliter communicandam neceſſarium foret, omiſiſſe videremur.

Sciendum autem tantum eſſe huius hieroglyphicæ doctrinæ vaſtitatem & amplitudinem, vt ſi ſingulorum rationes, & ſcientiarum reconditiſſimarum penetralia diſcutere voluiſſemus, nè quidem tres tomi ad vnicam huius Obeliſci interpretationem, pro meritò perficiendam ſuffeciſſent. Hinc relictà rituum, & cerimoniarum, variàq; per huiuſmodi ſymbola diuinandi, medicandique methodo, fuſioreq; explicatione, ſolum hoc loco intentum Aegyptiorum, in admirandis huius Obeliſci literarum contextus ſignificationibus, per Authoritates congruas inſinuandum duximus, fuſiorem ſingulorũ interpretationem Oëdipo reſeruantes.

Quod ſi quandoque dogmatum Veterum Aegyptiorum rationes adducimus, nolim Lectorem ſibi perſuadere, aut me placitis eorum ſubſcribere, aut eadem proprio calculo approbare; Sed vt interpretem decet, ab omnibus huiuſmodi abſtrahendo, ſolam latentis veritatis ſignificationem intendere; Atque hæc ſunt, de quibus Lectorem primò monitum volebamus. Nihil igitur reſtat, niſi vt operi inſtituto manus adhibeamus.

CAPVT I.

Diarthroſis ſiue Anatomia Obeliſci Pamphilij.

hoc eſt,

De variâ diuiſiône & compoſitione hieroglyphicorum in Obeliſco Pamphilio contentorum.

AEGYPTII ingenio pollentes, longa rerum experientia docti ductique, vt myſterium ſuorum multitudinem variè referrent, non ſimplicibus tantum, ſed vt, plurium compoſitis ſymbolis vſi ſunt; quorum varietatem hoc capite explicare viſum eſt, vt interpretationis inſtitutæ ſcopus luculentius dignoſcatur.

Sunt itaque in hoc Obeliſco varia ſymbola, pro variâ rerum abditarum ſignificatione exhibita, quæ in quatuor claſſes diuidimus. Prima claſſis eſt rerum ad animalis naturæ conditionem pertinentium; vel enim ſunt ſimulachra humana, humanæ formæ conſtitutione conſpicua, quorum non-

nulla

nulla ſitu variant, quædam geſtu; alia habitu, ornamentiſque videlicet tutulis, ſtruppis, coronis, epomidibus; omni veſtiũ genere, inſtrumentiſque differentia conſpicuuntur. Sunt prætereà animalia quadrupedia; vti Bos, Leo, Canis, Felis, Cercopithecus, Hircus, Aries; omnia geſtu, ſitu & ornamentis varijs exornata. Sunt ex volatilibus, Accipiter, Ibis, Meleagris ſiue Gallina Pharaonis, Columba, Vpupa, Ardea, Noctua, Vultur, Anſer, Cornix, Hirundo, Coturnix. Ex Aquatilibus, Phagrus, Oxyringus; ex amphibijs, Crocodilus & hippopotamus. Sequuntur inſecta, Aſpis, Ceraſtes, Serpens cornibus conſpicuus, Serpentis figura varia, Scarabæus δρακοντόμορφος ſiue Muſca Nili; Quorum interpretationem paulò poſt adferemus.

Secunda claſſis eſt dictarum rerum πολυμόρφωσις, ſiue rerum variè transformatarum ſyntaxis; dum cum admiratione aſpicimus hominem cum quolibet dictarum animantium aſſumi, & in vnum veluti compingi. adeoque totus in toto πολύμορφος ſeu multiformis euadat, dum ſub humanâ formâ accipitrino vulto minax, iam ibiacâ facie deformis, modò hircinâ formâ ridiculus, ſubinde leonino rictu formidabilis ſe conſpiciendum præbet. Modò ἀνθρωποπρόσωπος ſiue vultu & capite tantum humano, reliquo corpore vel Ibidis, vel accipitris vel leonis, vel felis, vel ſcorpionis aut ſcarabæi ſe ſuſtituente, manifeſtat. Vt proindè non mirer, Ammianum Marcellinũ myſteriorum ſub ijs latentium ignarum, Obeliſcos animalibus huiuſmodi ob nimiam transformationem, vel ex altero mundo aſſumptis refertos putaſſe. Neque transformatio tantùm locum habet in capite & corpore diuerſorum animalium in vnum coniunctis; Sed ſubindè volucribus dantur brachia humana, & inſectorum chelæ, vti in hieroglyphico quartæ faciei circa finem videre eſt. vbi Accipiter vnâ alâ, vno brachio humano, & chelâ ſcarabæi ridiculè transformatus cernitur. II. Claſſis hieroglyphicorum.

Tertia claſſis eſt Arthrotica, ideſt, humani corporis, aut etiam reliquorum animalium diuerſa membra, ſeorſim â reliquo corpore, eaque ſitu, geſtu, habitu differentia exhibet. Caput humanum variè ornatum ſæpius videas; brachium verô modò clauſum, modò apertum, iam alijs rebus inſtructum; Pedes modò vnum, modò diſcretos, modò cum alia quapiam re coniunctos. Oculi quoque in hoc Obeliſco non deſunt, nunc ſceptro fulgẽtes, iam perſeæ folio, modò phallo inſerti. Phallus ſiue veretrũ humanũ ὀφθαλμόμορφοι frequens eſt. Ex reliquis verò animantium corporibus, videas ſimiliter capita nunc per ſe, vt leonis, arietis, felis, bouis, modò coxas pedeſue poni; Ex volucribus verò iam capita, modò pennas aut alas, nunc vnam, iam binas, nonnunquam pedes, pariter vel vnum, vel duos, iam diſcretos, modò indiſcretos ad ſua ſacramenta arcanè notanda aſſumebant, quod & in Inſectis obſeruabant. III. Claſſis.

Quarta claſſis eſt rerum vegetabilium & inſtrumentalium, artificioſa machinatione confictarum. Ex vegetabilibus videas hic Lotum, ἡλιότροπον perſeam, Iuncum niloticum, colocaſiam; nymphæam ſeriphium, aliaſ- IV. Claſſis.

que

que, quæ ſuo loco declarabuntur, vna cum floribus, fructibus, ſeminibus; lapides quoque non deſunt, vti Mnizuris Pyropus, amethiſtus, criſtallus ſmaragdus, topatius, lazulus, turcoius, onyx, quibus omnibus diuerſa ſignabant myſteria. Ex metallicis corporibus aurum, argentum, plumbũ, ferrũ; quorũ omniũ ſignificata, nõ ex colore qui defuit, aut ex proprietatibus ſingulis conditis, ſed ex contextu & authoritate didicimus. Ex inſtrumentorum ſuppellectili, videas hic varia ſedilia, baſes, ſceptra, vncos, vaſa, tripodes, abacos, baculos, coronides, lanceas. Ex ornamentis tutulos, mitras, cydares, coronas, vela. Ex Geometricis figuris, triangulos, quadrata, pyramides, trapezia, ſtellas, decuſſes, circulos, ſphæras; earumque ſegmenta, aliaque oualia ſchemata. Ex artificialibus ἰδιοξενίας ſiue κυριολογίας ſignis, figuras literarum variarum, portarum, portuum, murorum, Solis, Lunæ, ſimiliumque de quibus in decurſu operis, DEO dante, tractabitur.

Lapides.

Metalla.

Inſtrumenta & ornamenta.

Figura geometricæ.

Viſa itaque diarthroſi, & anatomia rerum in dicto Obeliſco contentarum, nihil modò reſtat, niſi vt ad interpretationem ſingulorum calamum conuertamus.

CAPVT II.

Obeliſci Pamphilij Argumentum.

MErcurius Triſmegiſtus è ſtirpe Chanaan vir philoſophus, ſagax, ingenio peracutus, & diuino quodam mentis vigore præditus, Abrahę σύγχρονος, cùm immenſo, tùm ad rerum naturalium, tùm eorum potiſſimum, quæ ad diuinarum notionum inquiſitionem pertinerent, ſtimularetur deſiderio; nihil non egit, vt earundem plenam perfectamque notitiam nactus, eam poſteris conſignaret. Cum itaque primi Patriarchæ ab Adamo humani generis protoplaſto inſtructi, oretenus multa de natura DEI, de beneficijs in humanum genus collatis & conferendis, de Angelis, eorumque natura, & miniſterio, varijſque in mundana Oeconomia officijs, de mundi conditu, ſtructurâ, fabricâ, de rerum naturalium ordinibus, virtutibus, vſibuſque, continua & ſucceſſiua quadam traditione accepiſſent, tùm potiſſimum Noëmus vtriuſque mundi ſpectator, humanique generis conſeruator futurus, vnà cum filijs ſuis Sem, Cham & Iaphet perfectam, haud dubiè earundem tantoperè humano generi neceſſariarum notitiam hauſit; Mercurius itaque Noëmi filiorumque eo ipſo tempore adhuc ſuperſtitum frequenti conſuetudine vſus, ab ijs, quibus ſanguine proximus erat, perfectam rerum, tùm ante, tùm poſt diluuium immediatè geſtarum creditarumque, vt fusè in primo libro probatum eſt, hiſtoriam oretenus didicit; tùm inter cœtera de profundo triunius DEI myſterio, & verbo eiuſdẽ incarnando, tùm gratia, tùm natura, alijſque myſterijs primis mundi humani generis propagatoribus à DEO reuelatis, aliquam notitiam hauſit;

Vnde prima ſemina literaturę hieroglyphicæ.

Noe filijque notitiam rerũ ante diluuiũ ad poſteros propagant.

Mercurius eorundem particeps exponit.

Quibus

Quibus quidem inſtructior & ipſe multa commentans animum adjecit, ad ea poſteritati conſignanda; Et ne rerum tam inſignium memoria, ſucceſſu temporum aboleretur, prædeceſſorum conſuetudinem ſecutus, ea ſaxis duriſſimis ceu perpetuò duratura inſculpſit; ne verò cuiuis plebeio tam ſublimia arcana obuia forent; ea allegorico quodã ſymbolorum variorum apparatu inuoluta; quorum penitior intelligentia foret, penes ſolos Sacerdotes (quos ea de cauſa inſtituit) Regnique Primores, mundo expoſuit; & ne nihil non myſterioſum eſſet, figuram elegit ſaxorum oppidò myſterioſam, vt ſic ſublimitas ſacramentorum per ipſam myſticam figuram exhiberetur. Quod inſtitutum Poſteri ſecuti paſsim in templis, ſacriſque locis huiuſmodi ſaxeas moles, quas à formâ quã imitantur radiorum, *digitos Solis*, hoc eſt, Archetypi Numinis & *Ambras*, hoc eſt, ſacros libros; Græci à forma Obeliſcos appellabant. Symbola verò ſiue literas, quibus ſacram doctrinam ab Hermete acceptam ſaxis inſculpſerunt, ſacras literas; Græci deindè Hieroglyphicas appellarunt; Cui inſtituto tanto ſequentibus ſeculis ſtudio incumbuerunt, vt vix locus eſſet Ægypti huiuſmodi Obeliſcis immunis, cum tantâ nominis & ſapientiæ famâ, vt Philoſophus apud externos non haberetur, qui Ægyptios non habuiſſet Magiſtros, tametſi ſucceſſu temporum, Sacerdotes, Chami degeneris ſtirpis placita ſectantes, vti fieri ſolet, plurima varijs ſuperſtitionibus inuoluerint. Atque ex huiuſmodi Obeliſcis vnus eſt noſter Pamphilius, qui præ cæteris ſublimium rerum contemplatione fulget, vt neſciam ſanè, quâ prouidentiâ factum ſit, vt eius Obeliſci myſterijs Chriſtianæ fidei haud abſimilibus referti, eo tempore prodiret à tot ſeculis abſcondita interpretatio, quo Pamphilius Chriſtianæ Religionis Præſes Orbem moderaretur. Verùm antequam ad actualem eiuſdem interpretationem progrediamur, hoc loco primo Argumentum totius ob oculos ponemus curioſi Lectoris; vt eum ad ſecutura, majori attentione expendenda inuitaremus, animaremuſque.

ⲛⲓⲧⲉⲃ-ⲡⲏⲣⲏ. quid?

ϩⲙⲃⲣⲏ quid?

Continet itaque Obeliſcus hîc Pamphilius primò Triunius Numinis, ſiue Animæ mundi vniuerſalis Triformis, quam Ægyptij Hemphta vocãt, tùm intrinſecas, tùm extrinſecas operationes. Quomodò videlicet ſupremum illud Triforme Numen ante omnem creaturarum conſtitutionem in ſolitaria eſſentiæ ſuæ vnitate Mentem genuerit opificem, & deindè Mentem tertiam, ſpiritum omnium viuificatorem; Quomodò deindè Triunum hoc Numen ex ſolitaria vnitate in multitudinem lapſum, primò produxerit Mũdum intellectualem ſiue Angelicum, quem Ægyptij Genialem vocant, & quomodò in eum continuò veluti diuinæ mentis exemplaria quædam abſolutiſſima & immediata, bonitate influat, vitam, motum, potentiam in omnia inferiora tribuendo, qui influxum immediatè à ſupremo Numine Hemphta participantes, in quadripartitam Mundi plagam, quæ per quatuor Obeliſci latera indicantur, exerunt, atque adeò in varias claſſes diuidũtur, quorum alij Rectores & Duces, alij veluti adminiſtri ſpiritus, mandata

Triformis numinis eſſentia centralis, & quomodo generet?

Numen in multitudinẽ lapſum.

Mundi Angelici & Genialis claſſis expoſitio.

principis in executionẽ deducunt; alij Tutelares ad mala propulſanda deſtinati. Continet præterea hîc Obeliſcus, quomodò ſupremum Numen Triforme vim ſuam per Genios veluti adminiſtros in ſiderium Mundum exerat, videlicet in Oſirim SolareNumen pantomorphon, & ſiderei Mundi animam vnà cum effectibus & operationibus, quas mediantibus quatuor primis naturis ſeu elementis in inferiori mundo exercet; quomodò deindè hæc Mundi Anima in corporeum ſiue elementarem Mundum corruptionibus & generationibus rerum deſtinatum influat; Ex quo influxu rerum omniũ humanæ vitæ neceſſariarum vbertas emanat & abundantia, quam vitæ humanæ felicitas, tandem conſequitur. Atque hæc eſt mirifica illa trium Mũdorum catena, quam Plato quoq; & Pythagoras ab Ægyptijs inſtituti aſſeruerunt. Cum verò quatuor Obeliſcus conſtet lateribus, quatuor Mundi partibus correſpondentibus; Primum namque Obeliſci latus Orientem; ſecundum Meridiem; tertium Occidentem; quartum Boream reſpicit. Obeliſcus pulchrè docet, quibus rebus analogis, ex omnibus rerum naturaliũ claſſibus depromptis, ſingularum Mundi partium Genij ſint attrahẽdi, quibus ritibus ſacrificijſque propitiandi; quibus adiurationibus, hymnis, canticis, ſuffimigijs, iuxta analogiam quandam naturæ & proprietati vniuſcuiuſque correſpondentem alliciendi; Quomodo in bonum mundi, ſi quandò irati fuerint, placandi ſint, & ad bonum procurandum ſollicitandi; quibus denique Geniorum aduerſorum nociua vis coërcenda & propulſanda; continet præterea, quibus medicamentis ingruentium infirmitatum morborũque ab aduerſis Genijs immiſſorum mala curanda, quibus prophylacticis auertenda; Cum verò futurarum rerum euentus, ſiue ad mala vitanda, ſiue ad bona acquirenda cognoſcere ſubindè neceſſarium ſit, docet hîc Obeliſcus, quomodò per ſomnia, per auguria, per varias eaſque multiplices diuinationum ſpecies vaticinandi ſcientia procuretur. Quo victu, veſtitu, ſitu in religionis negotio, ſacriſque peragendis, ad ſimilia à ſupremo Numine, Genijſque obtinenda, vti oporteat. Præterea in huius Obeliſci mirifico ſymbolorum contextu implicitè quoque docetur, quibus Amuletis, phylacterijs, prophylacticiſq; ad malorum omnium auerruncationem, felicitatemq; conſequendam, cùm publicè tùm priuatim, tùm denique in adytis iſiacis, quiſque dictorum Geniorum colendus ſit & inuocandus; quibus cerimonijs & exorciſmis ſub multiplici fabularum allegoria inuocari debant, quauè ex materia ſtatuas τετελέσμενας, quas nunc Thaliſmata, modò ϛοιχεῖα Græci, Arabes Talleſmath vocant; ex ſingulis mundi materijs conſtruxerint, vt ijs, Geniorum proprietatibus κ̀ τὴν ἀναλογίαν adaptatis, hoc eſt, per aſſiduam & puram vitæ, animi, corporiſque caſtimoniam allecti obſequantur.

Siderius mũdus.

Mundi Elementarem.

4 Mundi partes.

Attractio geniorum bonorum, malorum propulſatio.

Medicandi ratio.

Diuinatio.

Amuleta, phylacteria.

Statuæ tetelesmenæ.

Atque hæc eſt ſumma rerum in præſenti Obeliſco contentarum; quæ omnia ſub artificioſa ſymbolorum architecturâ propoſita continentur, quorum aliqua eximia cùm in Theologia, tùm in naturali philoſophia pandunt myſteria; Nonnulla magicis & ſuperſtitioſis artibus inuoluta, vtporè

Superſtitiones.

vtpotè Dœmonibus occultè operationibus eorũ ſeſe immiſcẽtibus, ac Simias quaſdam diuini cultus agentibus, cœcis mentibus, ac fidei ſupernæ lumine deſtitutis, dùm ſanctam Religionem ſe profiteri inconſultiùs credunt, iter ad totius perditionis præcipitium aperuerunt. Quæ tamen omnia eâ cautelâ à nobis explicabuntur, vt ſolis ijs rebus, quæ Chriſtianum animum ſcire oporteat, expoſitis, nec ſcandalo tenerioribus mentibus hæc noſtra interpretatio eſſe poſſit, nec pręferuidis, curioſiſque ingenijs antiquorum Magiam addiſcendi detur occaſio. Quin potiùs futurum ſperamus, vt ope huius, arcanis Ægyptiacæ, Pythagoricæ, Platonicæ, Chaldaicæ, Perſicæ Theologiæ recluſis penetralibus, antiquorumque detectis, refutatiſque ſuperſtitionibus, omnes noſtri temporis artium ſuſpectarum, totiuſque adeò ματαιοτεχνίας officinæ fraudibus & impoſturâ Dæmonum oſtenſâ, ſuaptè ſponte corruant. Diuinæ itaque bonitatis freti ſubſidio, hanc Obeliſci interpretationem aggredimur, nihil aliud in toto hoc opere quæſituri, niſi vt malignorum ſpirituum fallacijs, & impoſturis detectis, Lector curioſus, inſignes quaſdam vtilitates & vitæ documenta hauriat, ac tandem hoc pacto, diuinus honor & gloria vnicè promoveatur.

Cautela in explicatione ſeruanda.

CAPVT III.

Obeliſci Pamphilij Interpretationis partitio.

ACcedimus tandem cum bono DEO ad id, quod à principio intenderamus, videlicet ad actualem totius Obeliſci interpretationem, quod negotium vti arduum, difficile, ac prorſus profundæ ſpeculationis, fabricæque ſublimiſſimæ opus eſt; ita alta quoque fundamenta ſuo veluti iure poſtulare videbatur; adeò vt quęcunq; in toto hoc opere per apparatum quadruplicẽ operosè produximus, in hunc vnicũ exactæ interpretationis ſcopũ collimare videantur. Vt verò methodicè in tam intricato negotio procedamus; totum Obeliſcum in viginti quatuor Schematiſmos, vel quod idem eſt, ſingula latera in ſex partes diſſecabimus; quorum vnuſquiſque iterum in alios 6. hierogrãmatiſmos diuiditur; vt ſic ſinguli Schematiſmi ordine explicati perfectius clariuſq; totius argumentum Obeliſci, ob oculos ponerent curioſi Lectoris. Intelligimus autem per ſchematiſmum, certam quandam ſiue hierogrammatum, ſiue hierogrammatiſmorum congeriem, per hierogramma verò, ſimplicem literam hieroglyphicam, per hierogrammatiſmũ verò hieroglyphicum ex varijs ſymbolis conflatum; quæ ideò præmittere voluimus, nè multitudine terminorum confunderetis. Et primò quidem ſingulis ſchematiſmis ſimplicem totius idealis conceptus ſignificationem proponemus, deindè ſcholia ad lectionem authoritatibus debitis comprobãdam ſubiungemus. Et nè filum interpretationis rerum dicendarum authoritatumque multitudine & copia interrumpatur, hinc omiſſis longioribus

Diuiſio Obeliſci in Schematiſmos 24 quorum quilibet alios 6. hierogrammatiſmos continet.

authoritatibus Lectorem auidum ad eaſdem in præcedentibus copioſè allatas remittimus. Sic enim futurum confidimus, vt rerum demonſtratarum veritas luculentiùs pateſiat; vt verò idealis conceptus ratio, rerumque ſignificatarum multitudo & varietas à ſapientibus maximè intenta penitiùs introſpiciatur, phyſicas anagogicis, & his morales magicas, myſticaſque interpretationes κατὰ τὴν ἀναλογίαν, allegoricis myſterijs ita tēperabimus, vt ſic vel ex hoc capite Veterū ſacerdotum intentio & ſcopus, & quantam rerum ſcientiarumque congeriem ſub pauculis ſymbolis indigitauerint, exactiùs diſpiciatur. Conſtat autem Obeliſcus quatuor lateribus ita diſpoſitis, vt ſinguli ſingulis mundi lateribus, arcanis rationibus paulò poſt aperiendis, reſponderent. Ita latus A plagæ Orientali; B Meridionali; C Occidentali; D Boreæ; ſi, latera ſingula Genijs ſingulis plagis præſidentibus exactè reſpondent, tum ad eoſdem propitiandos, tùm per res conſimiles in bonum commune priuatumuè attrahendos, vti in argumento dictum fuit, ordinata. Sed relictis verborum ambagibus rem ipſam poſtliminiò aggrediamur. Quod dum facimus, nemo ſibi imaginetur hanc hieroglyphicam ſcripturam eo modo perfici, quo ſcriptura ex literis alphabeti, ſyllabis & vocibus ſyntaxique conflata nobis vſitato more perficitur; ſed cum hæc ſymbolica & idealium conceptuum ſcriptura ſit; hinc per idealem quoque lectionem Lectoris animo exhibenda eſt; in quibus legendis, vt cum Iamblicho loquar: *dimitte voces, accipe ſenſus*. Vide quæ de natura huius in 2. libro de ſymbolica Ægyptiorum ſcriptura fusè egimus:

LATVS I. ORIENTALE.

SCHEMATISMI I.

HIEROGRAMMATISMVS I.

Globus, ὀφι-κυκλο-πτερόμορφος, *hoc eſt*, Ali-cyclo-ſerpentiformis.

CONtinet primus Schematiſmus Lateris Orientalis, vti & cæterorum trium laterum primi Schematiſmi, ſinguli quatuor alios hierogrammatiſmos; qui ſunt veluti Epigraphæ quædam totius ſecuturi apparatus rationem indicantes; & primò quidem juxta apicem Obeliſci occurrit in ſingulis lateribus globus alis conſpicuus, ex quo ſerpens emergit, eſtque ſymbolum τρίμορφον, nos non incongruè ὀφι-κυκλο-πτερόμορφον, hoc eſt, Ali-ſphæro-ſerpentiformem appellamus, quo Sacerdotes pulchrè ſanè Numen illud, ſiuè Diuinitatem illam virtute & proprietate triformem, quam Euſebius corruptè *Emeth*, Iamblichus *Emeph*; Ægyptij, vt in Scala magna Ægyptiacæ linguæ videre eſt, nunc ϩⲉⲙⲫϯ *Hemphtha*, hoc eſt, *Deum maximum*, nunc ⲫⲏⲉⲧⲥⲁϫⲓ *Phietſagi, omnia verbo virtutis ſuæ exprimentem*; modò ⲫⲏⲉⲑⲙⲉϩⲛⲉⲃⲟⲗ ⲡⲓⲣⲉϥⲧⲁⲛϧⲟ, id eſt, *æternum rerum omnium viuificatorem*, nunc ⲑⲗⲱⲓϫⲓⲛⲧⲉⲗⲱⲓ ϫⲓⲛⲓϭⲉⲛ, id eſt, *cauſam cauſarum*, ſeù *vniuer-*

Nomina Aegyptiaca attributorum DEI.

ſalem

ſem mundi animam vocabant; quam-
que virtute ſuâ triformem eſſe hiſce
ſymbolis indicabant; per globum,
ſeù ſphæram, teſte Triſmegiſto, cir- Circulus ſeù globus quid notet?
culum illum immenſum, incom-
prehenſibilem, ſupramundanum,
archetypum, hoc eſt, æternam, im-
menſamque illam, & nullis terminis
definitam; puram, & ſimplicem
DEI eſſentiam, quam nunc Pa-
trem, nunc Mentem primam, nunc
intellectum ſupremũ appellat Triſ-
megiſtus, ſignabant.

Per Serpentem è globo emergentem, fœcundam DEI naturam, ſiue formam quandam DEO inexiſtentem & coëxiſtentem omnium viuificatricem atque animatricem ſignabant, quam Triſmegiſtus *Verbum*; Plato *Mentem* vocat *Opificem*; per alas verò vim in DEO motricem, ſiue formam quandam omnium penetratiuam, quam *Spiritum mundi* vocat Iamblichus, *Amorem* Triſmegiſtus; Plotinus *Mentem tertiam*, alij alijs nominibus appellabant. Habemus itaque in triformi Numine Hemphta, triformi ſymbolo arcanâ ratione explicatam ſignificationem; reſtat, vt tam mirificam philoſophiam Authoritatibus congruis ſtabiliamus, quod vt quàm optimè fiat, paulò altiùs tam dignum conſideratione negotium ordiamur.

Quid ſerpens notet ex globo emergês. *Aſclep.* Quid per alas.

Mercurius Triſmegiſtus primus hieroglyphicæ diſciplinæ Author & Inſtitutor, vti in primo & ſecundo libro fuſè oſtendimus, cum altiſſima Diuinitatis myſteria à primæuis muudi ante diluuium humani generis Patriarchis (inter quæ haud dubiè Sacroſanctæ Triadis, vti & incarnati Verbi myſterium principem locum obtinebat) accepiſſet; mirificè, vti erat peringenioſus, & pondere quodam in diuinas huiuſmodi contemplationes rapiebatur, in Ægyptum ſe conferens (vbi diuina huiuſmodi myſteria à Chamo jam propalata, & multis varijſque modis contaminata deprauataque in manifeſtum ſuperſtitionum ſeminarium degenerabant) dogmata ſua longè latèque dilatabat. Vt verò tanti momenti traditiones poſteritati ſuperſtites juxta ſynceram Patrum traditionem ſine contaminatione propagarentur, & vt ſolis Sapientibus & Sacerdotibus myſteria peruia, à plebæorum hominum obſcuro intellectu tuta manerent; hanc hieroglyphicam literaturam architectatus eſt; quæ de Diuinæ naturæ miris proprietatibus, de mundi per eam productione, & natura rerum DEI arte, de Angelis & Genijs, ſimilibuſque arduis & ſublimibus Sacramentis ratiocinia, ingenioſis ſymbolis tecta, ſaxis contra omnem iniuriam temporum inſculpta poſteritati, vt alibi quoque docuimus, propoſuit. Cultum ſacrorum, ſacerdotaliſ-

Mercurius Triſmegiſtus Author diſciplinæ hieroglyphicæ.

Quæ in Obeliſcis continentur.

que

què ordinis rationem inſtituit, quæ dogmata à Mercurio tanquam Diuino ingenio adinuenta,& nullo non tempore propagata, Obeliſcorũ hâc multiplici doctrinæ exhibitione inſignitorum occaſionem & conſuetudinem præbuerunt, ita vt non Obeliſcus eſſet, qui non eius doctrinâ notaretur, cuiuſmodi noſter hîc Obeliſcus Pamphilius vnus fuit, in quo arcanioris Theologiæ & Philoſophiæ Veterum Sacramenta ita graphicè exhibentur, vt non à Gentilibus, ſed orthodoxis Magiſtris adumbrata videantur; neq; enim poſteri vnquam, niſi Hermeti ingenio pares, tam ſublimia excogitare poterant; vt bene notat Abenvaſchia in libro de cultu Ægyptiorũ, his verbis:

Abenuaſchia de cultu Aegyptiorum. وان كثير بين اهل هذا بلد لا يعرفون ما يدل عليه هذا اللغز وذلك ان تعليم ليس اهل
مصر قربوهم بل رجل طرقنا قبل زمان طويل من ارض كنعان وكان مبرزا في الحكمة
وفي نحو والمساحة والحساب والهندسة والموسيقي وفي فلسفة وسائر العلوم المتداولة
التي سماها الاوايل التعاليم واهدوا هذه الصورة قربا باللـ

Vtique multi è populo huius Regionis ignorant, quid ſignificent huiuſmodi ænigmata, atque hoc, quia indigenæ non conſecrarunt illa, ſed vir quidam ad nos ſe recepit olim ex terra Canaan, is erat eximius in Sapientia, & in Grammatica, Geometria, Muſica, Arithmetica, Philoſophia, & reliquis ſcientijs ſignificatis, quas antiqui notant diſciplinas; & hic dono obtulit has figuras, vt Deo eſſent ſacræ. Sed hiſce præmonitis jam ad comprobationem ſingulorum progrediamur.

Eſſentia Dei per circulum denotatur. Eſſentiam DEI per circulum denotari, Triſmegiſtus apertis verbis oſtendit, qui DEVM definiens, circulum intellectualem eſſe ait, *cuius centrũ vbique, circumferentia nuſquam*; qui cum ſenſibus nequaquam patere poſſit, *Hermes.* hinc circulũ, ſeù ſphærã ſenſibilem poſuit datæ definitionis indicem; quaſi diceret, intrinſecam DEI eſſentiam & naturam etſi indiuiſibilem, infinitæ tamen amplitudinis ſuæ extenſione omnia, quæ animo concipi poſſunt, ſpatia excedere; circumferentiam verò nuſquam, id eſt, nullis terminis circumſcriptam, circulum tamen dixit, ob diuinæ mentis actiones circuli proprietatibus analogas; quæ omnia pulchrè explicat Theologia Ægyptiorum, quam Plato voce, Ariſtoteles ſcriptis comprehenſam edidit, quamq; nonnulli deinceps à Numenio proditam volunt, ſic enim l. 4. c. 4. dicit. *Intellectus* (primus ſcilicet) *eſt centrum circuli, quod continet quicquid angulorum, laterum, linearum, ſuperficierumque, atque aliarum rerum imaginabilium, ipſi cæteriſque figuris ineſt; ipſum autem eſt indiuiſibile, & ἄμιζον, omneſque lineæ circuli, vndè profluxerunt, refluunt, centrum ideò dictum.* Et in Pimandro Hermes, *Deum in circulos agitatum aſſerit.* Et fol. 29. edit. Baſil. *Mens & ratio ſeſe complectens libera ab omni corporis mole, impaſſibilis, intangibilis, ipſi ſibi aſſiſtens purgans, atque ſeruans omnia, cuius radij ſunt bonum, principale lumen, primaque animorum forma.* Huc Plato alluſiſſe videtur, quando dixit: Θεὸν ἀεὶ κυκλομεζᾶν, *Deum ſemper circulos verſare.* Euſebius quoque Deum & omnia diuina circulo demonſtrata, vti in hierogrammatiſmo circularium figurarum oſtendimus, ad quem Lectorem remittimus Circulo igitur, ſeù ſphæ-

Aegyptiaca Theologia ſecundùm Ariſtotelem.

Plato Deum circulos metientem dicit.

ra,

ra, ſi vlla alia ex materialibus rebus, appoſitè ſanè & maximè propriè hic eſſentia DEI æterna nullis limitibus arctata, prima Diuinitatis forma, vt Ægyptiacè loquar, exprimitur. Vide, quæ de circulo eiuſque ſignificatis ſuſe diximus §. II. Hierogrammatiſmo XX.

Sequitur Serpens, qui ex ſphæra emergit, quo inſigni ſanè ſymbolo ſecunda Diuinitatis forma exprimitur, notatque DEI fœcunditatem. Quemadmodum enim ſerpens juxta Ægyptiorum placita partim ſine ſemine ex putri, hoc eſt, ſeipſo, partim ex commiſtione ſexus vtriuſque naſcitur, multiplici fœtu fœcundum, viuaciſſimum adhæc & mori, niſi violentâ occiſione, neſcium, & cùm ad ſenium peruenerit, teſte Horo, per cutis innouationem juuentutem recuperat. Ita DEVS, nullo alio præexiſtente, neceſſariò eſt ex ſeipſo, omnis ſenectutis expers, æternus, immenſus, immortalis, nec tamen infœcundus; cùm Pater ſit omnium, non tantùm ad extra, ſed ad intra mentem gignit ſecundam, quæ cùm vis ſit omnium ἁρμόζουσα diſpoſitrix & adaptatrix, appoſitè ſanè per ſerpentis naturam exprimitur. Sed audiamus Epiem apud Euſebium libro primo, capite ſeptimo. Τὸ πρῶτον ὂν θειότατον ὄφις ἐστὶ, ἱέρακος ἔχων μορφὴν, ἄγαν ἐπίχαρις, ὃς εἰ ἀναβλέψειε φωτὸς, τὸ μὲν τὸ πᾶν ἐκπλήρου ἐν τῇ πρωτογόνῳ χώρᾳ αὐτοῦ· εἰ δὲ καμμύσειε σκότος ἐγίνετο, ἔμφασιν διδοὺς ὁ Ἐπήϊς, ὅτι καὶ διάπυρόν ἐστι διὰ τοῦ φάναι διηύγασε. Φωτὸς γὰρ ἴδιον ἐστὶ τὸ διαυγάσαι; *Diuiniſſimum* ait, *animal ſerpens eſt, & accipitris habens formam, valdè iocundum, id ſi palpebras erigebat luce omnem primogenitam ſuam regionem replebat; cùm verò clauſos retinebat oculos, tenebræ fundebantur.* Hinc Epies dixit, igneam eius eſſe naturam à Phœnicibus traditũ; Quid per Accipitrinam formam aliud, niſi prima Mens, & per ſerpentem aliud, quàm mens ſecunda à prima mente genita innuitur; Vide quæ mira de hoc Ophioneo DEO narrat Pherecides apud citatum Euſebium. Prætereà DEI prouidentiam, quam Platonici ſecundam mentem Opificem vocant, ſerpente indigitatam Horus indicat lib. 1. c. 2. circa finem his verbis: Τὸ δὲ ὡς τροφῇ χρῆσθαι τῷ ἑαυτοῦ σώματι, σημαίνει, τὸ πάντα ὅσα ἐκ τῆς θείας προνοίας ἐν τῷ κόσμῳ γεννᾶται, ταῦτα πάλιν τὴν μείωσιν εἰς αὐτὸν λαμβάνειν. *Quòd verò ſerpens veluti cibo, ſuo vtatur corpore, ſignificat id, quæcumque DEI prouidentia in mundo gignuntur, ea rurſum in eandem reſolui, & tanquam imminutionem ſumere.* Verùm de ſerpente plura vide in proprio eius hierogrammatiſmo fol. 348. Moſes certè dùm ſerpentem æneum in deſerto veluti ſalutis remedium erexit; communi omnium ſententia ad Verbum incarnatum reſpexiſſe creditur, quòd jam non per reuelationem tantùm, ſed & ex ſcriptis Hermetis traditione à primis Patriarchis accepta, propagataque, aliquo modo cognoſcere poterat; Cùm enim in omni Ægyptiorum ſapientia præſertim Theologica inſtructus eſſet, tantum myſterium eum neutiquam latuiſſe veriſimile eſt; Accedit quòd ipſa Veritas ſe ſerpentem dixerit in ſacro Ioannis Euangelio; *Sicut Moyſes exaltauit ſerpentem &c.* & forſan per binum ſerpentis caput, duplex in Verbo incarnato natura indicatur, ſed hæc mea coniectura eſt; cui Clemens lib. 6. Stromat. quem alibi citamus, aſtipulatur. Serpente itaque appoſitè Mens Opifex DEI, ſecunda

Serpens ſecundam diuinitatis formam notat.

Serpens animal viuaciſſimum.

Epies apud Euſebium.

Pherecides apud Euſebiũ.

Moyſis ſerpens exaltatus quid?

cunda diuinitatis forma juxta Ægyptios ſignificabatur, in qua cùm omniũ ſeminalium rationum ideæ conuolutæ, eas haud incongruè, Horo teſte lib. 1. cap. 2. per ſerpentem varijs interſtinctum ſquammis veluti ſtellis aſtralium idearum notis indicarunt.

Horus.

Alatus globus quid?

Tertiò, per alas Accipitris globo annexas pulchrè indicant tertiam Diuinitatis formam, quam Platonici nunc ſpiritum vniuerſi, nunc animam mundi vocant, & nihil aliud eſt, quàm vis penetratiua totius, motuſque Diuinitatis in mundos ſenſibiles & hylæos, ita Abenephius:

Abenuaſchia Arabs.

وبصوره الدايره ذي جناحان البزي كانوا يدلون علي الروح الدنيا

Et per figuram circuli duabus accipitris alis præditam notabant ſpiritum mundi.

Saturnus binis alis in capite quid?

Cum verò Phœnicibus, teſte Sanchuniathone, Saturnus nihil aliud ſit, quàm ſpiritus totum mundum permeans, hinc capiti eius duas alas affingebant ad Ægyptiorum præſens hieroglyphicum alludentes, quæ ita ſe habere Euſebius refert: Κρόνῳ τὲ πάλιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πτερὰ δύο· ἓν ἐπὶ τοῦ ἡγεμονικωτάτου νοῦ, καὶ ἓν ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως. *Saturno verò iterum duæ circa caput alæ, quarũ vnà denotabant principatum mentis, alterà ſenſum*; Porrò alas ad hunc effectum aſſumpſere non cuiuſcunque volucris, ſed accipitris, quod non myſterio vacat; diximus enim in præcedentibus nomen Accipitris Ⲃⲁⲏⲑ in Ægyptiaca lingua compoſitum eſſe ex duobus vocabulis Ⲃⲁⲓ, & ⲏⲑ, quorum prius animam, alterum Cor ſignificabat, quo arcanè innnebant; quod ſicuti anima potiſſimùm in corde reſidet, vitalis facultatis centro; ita & animam mundi potiſſimùm in Sole veluti in mundanæ fabricæ corde reſidentem, vires ſuas vndique per motum, ceù per volatum, ad omnia quæ in mundo ſunt, pertingentem, exerere.

Euſebius l. 1. c. 7. circa finē

Accipiter Ⲃⲁⲏⲑ lingua Aegyptiaca.

Sphynges alatæ in templis quid?

Hinc ſphyngas figuras paſsìm in templis ponebant Ægyptij, animalia πτερόμορφα, ad ſublimium rerum actiones indicandas; nam vt rectè Clemens lib. 5. Stromat. *Facies quidem ſymbolum animæ intellectualis. Alæ autem ſunt miniſteria & operationes ſublimes dextrarum ſimul & ſiniſtrarum poteſtatum*; vnà innuentes intellectum ſupremum ſub caligine latentem, inuentu difficilem, virtute ineffabilem, ita Porphyrius lib. 4. de abſt. ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἐν τῇ κεφαλῇ κεῖται διὰ τὸ δυσεύρετον καὶ κεκρυμμένον; *Pennæ verò natura in capite conſiſtentis, notat Deum difficilem inuentu eſſe, & occultum.* Hinc Moſes quoque Cherubin, non alia de cauſa alatos poſuit; niſi ad incomprehenſibilis DEI arcanas & ſublimiſſimas rationes indicandas; & ad celeritatem actionum, quæ per miniſtrorum ſuorum promptitudinem in omnibus voluntati ſupremi Numinis conformem, exequitur, velociſſimam demonſtrandam, vti S. Dionyſius & Interpretes in 25. Exodi commentantes ſentiunt. Fuit itaque ala ſemper Diuini motûs ſymbolum, quod & Plato in Phœdro pulchrè tradidit, atque à Plutarcho his verbis explicatur: Πῶς ποτε ἐν τῷ Φαίδρῳ λέγεται τὸ τὴν τοῦ πτεροῦ φύσιν, ὑφ' ἧς ἄνω τὸ ἐμβριθὲς ἀνάγεται κεκοινωνηκέναι μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ Θεοῦ. Πότερον, ὅτι περὶ ἔρωτος ὁ λόγος ἐστὶ, κάλλους τε τοῦ περὶ τὸ σῶμα ὁ ἔρως. Τὸ δὲ κάλλος ὁμοιότητι τῇ πρὸς τὰ Θεῖα κινεῖ ἀναμιμνήσκει τὴν ψυχήν; ἢ μᾶλλον, οὐδὲν περίεργον, ἀλλ' ἁπλῶς ἀκουστέον, ὅτι τῶν περὶ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς δυνάμεων πλειόνων οὐσῶν, ἡ διαλογιστικὴ καὶ δια-

Clemens Alexandr. lib. 5. Stromat.

Plut. in quæſt. Platonicis.

καὶ ὀχετηγικὴ μάλιστα τοῦ Θεοῦ κεκοινώνηκεν, ἢ τῶν θείων καὶ οὐρανίων ἔφησεν; ἢ οὐκ ἀπὸ τρόπου πτερὸν προσηγόρευσεν, ὡς τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν ταπεινῶν καὶ θνητῶν ἀναφέρουσαν. *Quando*, inquit; *in Phædro dicitur naturam alæ, quà id, quod graue eſt, ſurſum euehitur, maximè eorum fieri participem, quæ ſunt circa corpus DEI. An quia de amore ſermo eſt; amor autem eſt pulchritudinis corporis adhærentis; pulchritudo autem ſimilitudine rerum diuinarum mouet animum, eique res in memoriam redigit, aut potiùs abſque vlla curioſa interpretatione verba ſimpliciter ſunt accipienda, nempè quod multis animi facultatibus circa corpus occupatis, vis ratiocinandi & intelligendi maximè diuinam participet naturam, quam illa vim diuinarum ac cæleſtium rerum capacem cùm dixiſſet, non abs re alam appellauit, vt quæ animum ab humilibus & caducis rebus ſeorſum eleuet.* Diuinus itaque ſpiritus alis per corporeum mundum agitatus, omnia animat, & in amorem ſuum excitat; quo anima alata, relictis terrenarum rerum ponderibus, creatori coniungitur, vti Zoroaſtris oracula pulchrè tradunt, lib. 2. cap. X. fusè explicata.

Habemus itaq; triplicem diuinitatis formam in vno ὀφι-κυκλο-πτερομόρφῳ ſymbolo exhibitam, hoc eſt, vnum Numen triplici virtute expoſitum: quod dictis ſymbolis adumbratum expreſſiſſimis verbis oſtendit Abenephius lib. de Religione Ægyptiorum.

أوليك فلما كانوا يريدون ان يخبروا علي القوه وصفه الله مثلثه ويصوروا الدايره مع
جناحان ومنه تخرج الحيه ويصوره الدايره كانوا يدلون علي الطبيعه الله غير مدركه
وغير مفرقه وهي ازليه وغير مبديه وغير محدوده ويصوره الحيه الحكمه الله الذي
خلق فيه كل ما بره ويصورة الجناحان القوه التي هي بحركته تعطي الحياة
لكل ما في الدنيا

Hoc eſt: *Cùm vellent indicare tres diuinas virtutes ſeù proprietates, ſcribebant circulum alatum, ex quo ſerpens egrediebatur; per figuram circuli ſignificantes naturam DEI incomprehenſibilem, inſeparabilem, æternam, omnis principij & finis expertem; per figuram ſerpentis, virtutem DEI creatricem omnium; per figuram alarum duarum, virtutem DEI motu, omnium, quæ in mundo ſunt, viuificatricem.* Quibus verbis quid clariùs dici poſſit, non video. His totidem ferè verbis aſtipulatur Sanchuniatonis fragmentum de Religione Phœnicum antiquâ Chaldaicâ ſeù Phœniciâ linguâ conſcriptum: *Fragmentum Sanchuniathonis.*

ܐܝܟ ܗܘ ܐܣܦܝܪܐ ܓܦܢܝܬܐ ܡܢܗ ܐܬܝܠܕ ܚܘܝܐ. ܐܣܦܝܪܐ ܗܘ ܟܝܢܐ ܕܐܠܗܐ
ܕܠܐ ܫܘܪܝܐ ܘܠܐ ܫܘܠܡܐ ܚܘܝܐ ܗܘ ܡܠܬܗ ܕܡܚܝܐ ܠܥܠܡܐ ܘܓܦܐ ܗܘ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ
ܕܡܚܝܐ ܒܙܘܥܗ ܠܥܠܡܐ

Iuppiter ſphæra eſt alata, ex ea producitur ſerpens; circulus diuinam naturam oſtendit ſine principio & fine, ſerpens oſtendit verbum eius quod mundum animat, & fæcundat, eius ala ſpiritum DEI, qui mundum motu viuificat.

Ex quibus luculenter apparet, Mercurium Triſmegiſtum hieroglyphicæ literaturæ inſtitutorem, ſiuè per reuelationem, ſiuè per traditionem, appoſitè ſanè Sacroſanctam Triadem adumbraſſe, quam & in Pimandro verbis omnes humani ingenij limites longè excedentibus ſic expreſſit: *Mercurius in Pimandro.*

ὁ δὲ νοῦς ὁ Θεὸς ἀρρενόθηλυς ὢν ζωὴ καὶ φῶς ὑπάρχων, ἀπεκύησε λόγῳ ἕτερον νοῦν δημιουργόν.

Pym. fol. 13. edit. Baſ. *Mens autem DEVS, vtriuſque ſexus fœcunditate pleniſſimus, vita & lux, cum Verbo ſuo alteram mentem Opificem peperit, qui quidem DEVS ignis, & Spiritus Numen.* Quæ omnia tam aptè quadrant hucuſq; traditis, vt dictum ſymbolum hiſce verbis explicuiſſe videatur. Vides quam aptè circulus mentem Diuinam? quàm pulchrè fœcundi DEI ſobolem, id eſt, ſecundam Mentem, quam Verbum dicit, & Diuino ore prolatum, vitam & lucem per ſerpentem notârit? Serpens animal fœcundum & viuax, & quod præter os, nullo alio membro, teſte Horo, conſtat: ὁ ὄφις οὐδενὶ ἑτέρῳ τῶν μελῶν ἰσχύει, εἰ μὴ τῷ στόματι μόνον. *Serpens nullo alio membro præualet, præter os tantum.* Quamobrem os ſignificantes ſerpentem pingebant, juxtà illud: *Spiritu DEI firmati ſunt cæli, & ſpiritu oris eius omnis virtus eorum.* Per ſerpentem autem, Spiritum DEI omnia permeantem indicatum, expreſſis verbis Horus l. 1. cap. 64. oſtendit: Παντοκράτορα τε ἐκ τοῦ ζώου τελειότητος σημαίνουσι πάλιν τὸν ὁλόκληρον ὄφιν ζωογραφοῦντες, ὅτι παρ᾽ αὐτοῖς τὸ παντὸς κόσμου τὸ διῆκόν ἐστι πνεῦμα. *Omnium autem moderatorem eiuſdem animalis perfectione ſignificant, rurſum integrum pingentes anguem; ſic & apud eos ſpiritus eſt, qui per vniuerſum mundum permeat.* Quàm congruè denique ſpiritum mundi viuificum per accipitris alas expreſſerint; Mercurius hiſce verbis tangere videtur; ὁ δὲ δημιουργὸς νοῦς σὺν τῷ λόγῳ ὁ περιίσχων τοὺς κύκλους, καὶ δινῶν ῥοίζῳ ἔστρεψε τὰ ἑαυτοῦ δημιουργήματα καὶ εἴασε στρέφεσθαι, ἀπ᾽ ἀρχῆς ἀορίστου εἰς ἀπέραντον τέλος; ἄρχεται γὰρ οὗ λήγει. Hoc eſt: *Mens quidem Opifex vnà cum Verbo circulos continens, ac celeri rapacitate conuertens, ſuam ad ſe machinam reflexit, eamque veluti à principio ſine principio ad finem abſque fine præcepit; incipit enim ibi ſemper, vbi deſinit;* vel vt alibi: *Monas monadem genuit, & in ſe ſuum reflexit amorem.* Quis non videt apertè Mentem primam per circulum; Opifex Verbum circulo inſitum, per ſerpentem; celerem denique rapacitatem per accipitris celeris & agilis, cycloſque archetypos volatu affectantis alas, ſpiritum mundi viuificatorem ſignificari? Certè tam admirabilis doctrinæ virum Mercurium non alia de cauſa dictum Τρισμέγιστον, ſiue *ter maximum,* niſi quòd DEVM trinum aſſereret, & quòd in vnitate eſſentiæ Diuinæ tres maximas poteſtates inueniſſet, Chronicum Alexandrinum his verbis docet: Ἐν τούτοις μετὰ ταῦτα χρόνοις ἐβασίλευσεν τῶν Αἰγυπτίων πρῶτος ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Χὰμ Σεσώστρις, ὃς ἦν Ἑρμῆς ὁ Τρισμέγιστος, ἀνὴρ φοβερὸς ἐν σοφίᾳ, ὅστις ἔφρασεν τρεῖς μεγίστας δυνάμεις εἶναι, τὸ τοῦ ἀρρήτου καὶ δημιουργοῦ Θεοῦ ὄνομα μίαν Θεότητα εἶπεν εἶναι. Διὸ τὸ καὶ ἐκλήθη ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων Τρισμέγιστος Ἑρμῆς. Hoc eſt: *Regnauit autem iſtis temporibus apud Aegyptios primus ex familia Cham Seſoſiris* (in verſione Ràderi eſt Seſoſtris perperam, vt alibi oſtendimus; debet enim eſſe juxtà dialectum Seſoſiris, hoc eſt, germen Oſiridis) *vir ſapientià venerandus, terribilis, id eſt, admirandæ doctrinæ, qui aſſerebat tres eſſe maximas in DEO poteſtates, virtutes, ſeù formas, nomen ineffabilis & opificis DEI vnam Deitatem, ob quam cauſam ab Aegyptijs appellatus eſt Mercurius Ter maximus;* Quæ & Suidas tradit his verbis:

Horus lib. 1. cap. 45.

Mercurius eò quòd Deū trinum aſſereret, Triſmegiſtus dictus eſt.

Chronicon Alexandrinū.

Suidas verbo Hermes Triſmegiſtus.

Ἐκέκλητο δὲ Τρισμέγιστος, διότι περὶ τριάδος ἐφθέγξατο εἰπὼν ἐν τριάδι μίαν εἶναι Θεότητα οὕτως, ἦν φῶς νοερὸν, πρὸ φωτὸς νοεροῦ, καὶ ἦν ἀεὶ νοῦς νοὸς φωτεινὸς καὶ οὐδὲν ἕτερον ἦν ἢ ἡ τούτου ἑνότης, ἢ πνεῦμα πάντα περιέχων ἔκτος τούτου οὐ Θεὸς, οὐκ ἄγγελος, οὐκ οὐσία τις ἄλλη. Πάντων γὰρ κύριος, καὶ πατὴρ καὶ Θεὸς, καὶ πάντα ὑπ᾽ αὐτὸν, καὶ ἐν αὐτῷ ἐστιν, ὁ γὰρ λόγος αὐτοῦ παν-

παντέλειος ὤν, καὶ γόνιμος, καὶ δημιουργὸς ἐν γονίμῳ φύσει. *Dictus eſt Ter maximus, quia de Trinitate locutus eſt, dicens, in Trinitate vnam eſſe Deitatem, ſic: Erat lumen intelligibile priùs lumine intelligibili, & erat ſemper Mens à Mente lucens, ac nihil aliud erat huius vnitas, quàm Spiritus omnia circumplectens: extra hoc non eſt Angelus, non ſubſtantia quædam alia. Omnium enim Dominus, & Pater, & DEVS, & omnia ſub ipſo, & in ipſo ſunt. Nam Verbum eius abſolutiſſimum eſt, & fœcundum, ac Opifex in fœcunda natura.* Quid aliud hinc colligitur, niſi expreſſis verbis Sacroſanctæ Triadis myſterium, in quo tres perſonas, vt orthodoxè loquar, in eſſentiæ & naturæ Diuinæ vnitate ſubſiſtentes, DEVM trinum & vnum notant, quod, & Mercurio teſte in Pimandro, myſterium in hunc diem genus humanum latuit, quod & inſcriptio illa in tertio libro adducta: *Ego ſum quicquid fuit, eſt & erit, nec meum peplum mortalium vllus detexit,* clarè oſtendit. Quæ aptè verbis Triſmegiſti reſpódent in Pimandro: *Quod ſanè non eſt, es ipſe; ipſe omne quodcunq; genitum, ipſe omne quod nunquā genitū; Mens quidem intelligens, & Pater fabricans, Deus efficiens bonū, bona faciens omnia.* & fol. 13. *Lumē illud ego ſum; mens Deus tuus; mentis verò germen, Verbū lucens Dei filius, quorū vnio vita eſt.* Vtrū autē hæc tanta myſteria aliundè habuerit, an ex reuelatione, dubium eſt; à primis Patriarchis eum ſubobſcura quædam principia hauſiſſe Nomen DEI ineffabile, cuius hic mentio fit, quodque, vti alibi oſtenſum eſt, primis Patriarchis in ſumma veneratione fuit, vti ex Cabala Hebreorum patet, & Trinitatis myſterium implicitè continebat: per reuelationem quoque Pimandri, hoc eſt Verbi DEI, ſe hauſiſſe partim oſtendit in Pimandro his verbis: *Hæc mihi contigerunt ex mente haurienti,* id eſt Pimandri, *diuinæ potentiæ Verbo; vndè & ipſe diuino afflatus ſpiritu, veritatis compos effectus ſum. Quamobrem omnibus viribus Patri Deo gratias ago. Sanctus Deus Pater omnium, Sanctus Deus, cuius voluntas à proprijs poteſtatibus adimpletur. Sanctus Deus, qui ſuis familiaribus innoteſcit; Sanctus es, qui Verbo cuncta conſtituiſti; Sanctus es, cuius imago eſt omnis natura; Sanctus es, quem nulla vnquam natura formauit; Sanctus es omni poteſtate validior; Sanctus es omni excellentia maior; Sanctus es omni laude melior, &c.* Repetit *Sanctus* nouies, ita tamen, vt vnicuique ex tribus ſubſiſtentijs, ſiuè perſonis ter concinat triſagium, hoc admirabile, & ſupernis poteſtatibus ſublimius, ex tribus, vt poſteà dicetur, triadibus, juxtà Zoroaſtræa oracula conſtitutum.

Deus Trinus & Vnus.

Pym. fol. 46. edit. Baſ.

fol. 13.

Vtrùm Hermes myſterium nouerit ex reuelatione, an aliundè?

Hymnus Deo Triuni ab Hermete perſolutus.

Ex dictis itaque patet, Mercurium Triſmegiſtum primum, ſiuè traditione ab Hebræis acceptâ, ſiuè reuelatione Pimandri, SS. Triadem aſſeruiſſe, quod admirandum myſterium, tùm per alia ſymbola, tùm maximè per hoc ὀφιο-κυκλο-πτερό-μορφον hieroglyphicum exhibuit, ita vt quæcunque in Pimandro ſublimi ratiocinio diſſeruit, viua huius dicti ſymboli interpretatio, vt poſtea fuſiùs declarabimus, dici poſſit. Lego in Cabala Hebræorum, haud abſimili ratione exhibitum Sacroſanctæ Triadis myſterium, quod haud dubiè à primis Patriarchis continuâ ſucceſſione traditum ad noſtra vſque tempora peruenit. Ita autem habetur in Iezirah, ſiuè libro

Hebræi ſucceſſiuâ traditione aliquā hauſerunt notitiam SS. Triadis.

for-

Ietzirah liber de formatione Abrahæ aſcribitur. formationis, quem plerique Hebræorum Abrahæ adſcribunt, ſuntque Hermeticæ doctrinæ, quæ in eo continentur, prorſus conformia. Tres autem proprietates (quas *Middoth* vocant, de quibus multis in locis huius operis mentionem fecimus) in Deo conſiderant; quarum prima vocatur כתר *Kæther*, hoc eſt, *Corona*: altera, חכמה *Chochma*, *Sapientia*: tertia בינה *Binah*, 3. Middoth apud Hebræos quid? hoc eſt, *Intelligentia* dicitur; quas Author Ietzirah in explicatione triginta duarum Sapientiæ ſemitarum, his verbis deſcribit: הנתיבה הא' נקרא עליון שכל כתר והוא אור מושכל קדמון והוא כבוד ראשון אשר אין כל בריה יכולה לעמוד על מציאותיו *Semita prima vocatur Intelligentia admirabilis & abſcondita, Corona ſumma. Eſt enim lumen dans intelligere primordialitatem ſine principio, & eſt gloria prima, nulla enim creaturarũ valet aſſequi eſſentiam eius.* Pergit Abraham:

Explicatio 3 Middoth. הנתיבה ב' הוא שכל מזהיר והיא כתר הבריה וזוהר האחדות השוה המתנשה לכל ראש והוה נקרא כפי בעלי הקבלה הכבוד שני

Hoc eſt, *Secunda ſemita vocatur Intelligentia illuminans, & illa eſt Corona creationis, & ſplendor vnitatis maximè æqualis, quæ ſupra omne caput eſt exaltata, & vocatur ſecundùm Cabaliſtas gloria ſecunda;* Pergit porrò Ietzirah;

והנתיבה ג' שכל מקדש והוא יסוד החכמה הקדומה ונקרא אמונה אומן ושרשיו אמן אב האמונה

Tertia ſemita vocatur Intelligentia ſanctificans, & ipſa eſt baſis ſeu fundamentum Sapientiæ primordialis, quæ vocatur artifex fidei, & radices eius veritas. Et eſt Pater fidei, quoniam de virtute eius fides emanat; vbi Rab. Abraham filius *R. Abraham Ben David.* Dauid commentans, vocat primam proprietatem in DEO intelligentiam admirabilem, & abſconditam, Coronam ſummam, ſiuè Mentem primam, primam poteſtatem. Secundam verò Intelligentiam vocat, gloriam ſecundam, cauſam cauſarum, coronam creationis, & ſplendorem vnitatis, Mentem ſecundam. Tertiam vocat Intelligentiam ſanctificantem, Spiritum ſcilicet viuificum, ex quibus deducunt decem in DEO numerationes; ſeptem inferiores, tres verò ſuperiores ſpirituales, ſiuè intellectuales, quas veluti ſpiritum, ſpiraculum, & animam ſeptem inferioribus ſtatuerunt, per quas illæ tres ſuperiores, ſpirituales, vel intellectuales operantur, ſicuti anima operatur per corporis ſui membra. Quæ omnia pulchrè quadrant iis, quę de influxu in inferiora, & de trimorpha Dei natura in Pimandro ſuo diſſeruit Hermes. *Ex Middoth emanant 10. in DEO Sephiroth.*

Patet itaq; hinc vniuerſis & ſingulis ſacræ paginæ ſtudioſis, antiquiſſimos & doctiſſimos Hebræorum Theologos ab Abrahami tempore, vt recentiorum Hebræorum libri teſtantur, tres primordiales exiſtendi modos, vel potiùs juxtà meliorem ſignificationem Hebraicæ vocis ספירות *Sephiroth*, hoc eſt, numerationes, & emanationes (quarum primam, vti dictum eſt, Coronam ſummam, ſecundam Sapientiam primordialem, Coronæ ſummæ per omnia æqualem & coæternam; tertiam Intelligentiam vocant) ſtatuiſſe, coluiſſe, adoraſſe. Harumque coæternum, ſplendidiſſimorumq; omnium ſplendidiſſimum ſplendorem ex ipſiſſima Deitatis ipſeitate, & è fon-

è fontani luminis infinitatis inacceſſibili abyſſo egredi, ita tamen vt nihil intelligatur de ea emanare aut procedere, quo ſplendidiſſimus hic Deitatis ſplendor dilatetur & perfundatur, aut incomprehenſibilis eius profunditas diminuatur; atque illas tres numerationes, emanationes ſiue exiſtendi modos, eſſe in vnitate maximè vnâ & perfectiſſimâ, nec vllam in ſeipſis pati diuiſionem: cùm tamen ratione proceſſus alia ab altera, ordine ſuo tanquam prior aut poſterior diſtinguatur, tametſi quælibet harum in ſeipſa menſurari aut circumſcribi minimè poſſit. Prima igitur harum, vti dictum eſt, vocatur Corona ſumma; & proptereà delubrum eius vocatur admirabile, vel abſconditum, quia huius contemplatione omnium mentes caligant, linguæ obmuteſcunt, vox omnis ſilet, animus deficit, ob impenetrabilē eius altitudinem; hoc autem peculiare & proprium habet, quod omnes numerationes ab ipſa, illa verò à nulla alia procedat. Ecce Patrem in Diuinis, Filium, & Spiritum Sanctum DEVM, in vnitate trinum, & in trinitate vnum, ita graphicè deſcriptum, vt nihil clariùs ab orthodoxis dici poſſit; quod & myſticè ſcribentes in triangulo circulo incluſum exhibent, in cujus medio tria Iod cum Kametz ſubſcripto, Nominis DEI indicibus, quaſi diceres יָ.יָ.יָ. *Iah, Iah, Iah,* DEVS vnus in Trinitate, & trinus in vnitate. Quamuis moderni Hebræi obſtinatiores hæc minimè concedant, ſed per modum trium attributorum DEO conuenientium ſumi debere aſſerant. Conuicti tamen, cùm ex varijs Sacræ Scripturæ locis, tùm ex propria Cabala, hic ijs præciſè SS. Triadem indicari, fateri debent, de quibus ſuo loco in Oedipo. Porrò hanc admirabilem de triformi Numine cùm Hebræorum, tùm Triſmegiſti Philoſophiam, quotquot deindè ſecuti ſunt Sacerdotes & Philoſophi Ægyptij, & poſteriores ijs Græci, aſſeruerunt, vti ex ſcriptis eorum patet; in quibus paſsìm mentio fit triformis Numinis.

Theologia Hebræorum arcana de tribus DEI proprietatibus.

Zoroaſtres Mercurio ſynchronus. Primò Deum πατρικὴν μονάδα, *paternam monadem* vocat, omnia continentem in ſe; ſi Pater eſt, ergò generat; & quidnam generat; illud profectò quod poſt ipſum natura primum, & hæc dicuntur duo, vti verba eius habent ταναὴ ἐστὶ μόνας, ἣ δύο γεννᾷ. *protenſa eſt monas, quæ duo generat.* Si duo generat protenſa monas, dyas cum monade neceſſariò faciunt Triadem, vbique fulgentem; ita enim ait: παντὶ γὰρ ἐν κόσμῳ λάμπει Τριάς, ἧς μονὰς ἀρχή. *Toto enim in mundo fulget Trias, cuius monas princeps;* Et alibi: πάντα ἐξετέλεσε πατὴρ καὶ νῷ παρέδωκε νῷ δευτέρῳ. *Omnia perfecit Pater, & tradidit menti ſecundæ.* Et deindè: ὁ γὰρ νοῦς ἐστὶν ὁ κοσμοτέχνης πυρίου. *Mentis enim Mens ea eſt, quæ mundi artifex eſt ignei.* Habemus itaque ex Zoroaſtre, quòd DEVS ſit monas; quòd illa ſit generatiua, quòd dicatur mens paterna; quòd protenſa generet dyadem; quòd cum dyade generet triadem; quòd trias ſit principium & terminus profundi paterni; quòd vbique reſplendeat; quòd denique cum dyade & triade mundum ſeu vniuerſum produxerit. Quæ omnia Triſmegiſti doctrinæ conformia ſunt. Orpheus ab Ægyptijs in doctrina Hermetis & ipſe inſtructus, hanc triadem in DEO,

Zoroaſtris oracula.

Monas generat dyadem & triadem.

rerum omnium creatricem congruè ſanè cecinit in themate ſuo ſacro, vbi primam poteſtatem in DEO vocat Ægyptiaca lingua ⲡⲓⲛⲟⲩϯ, hoc eſt, *patrem*; quæ vox à nemine hucuſque intellecta, ab omnibus Authoribus paſsim *phanetas*, corruptè dicta fuit. Secundam ⲟⲩⲣⲁⲛⲟⲛ *Vranum*, hoc eſt, mentem à prima genitam, ſcilicet à Patre, & vocatur cœlum. Tertiam vocat ⲭⲣⲟⲛⲟⲛ *Chronum*, ſcilicet mentem Opificem, quæ & Saturnus nuncupatur, quem Phœnices per duas alas accipitris exprimebant, vti paulò ante oſtenſum fuit. Si itaque DEVS ⲡⲓⲛⲟⲩϯ *pinudi*, hoc eſt; pater eſt, ergò habet filium; ſed quemnam? *Vranum*, quæ eſt ſecunda ſubſiſtentia, mens Patris, φύσις γὰρ. teſte Philone, τοῦ νοεροῦ αὐτοῦ λόγου, φύσις ἐστὶ γεννητικὴ καὶ δημιουργική. *Natura enim intellectualis ipſius Verbi, generatrix & conditrix rerum eſt*; quam ſequitur mens alia Opifex, quam Cronum ſiuè Saturnum dicit ab vtraque dependentem. Pythagoras quoque omnia, quæ vnquam in mundo ſunt, hac triade conſiſtere ait; Plato, qui pleraque, teſte Iamblicho, ex columnis Mercurij didicit, paſsim circa triformem Diuinitatem Mercurio ſubſcribit, dùm nunc primam mentem, jam Patrem, modò primùm, verùm, bonum, vnum, modò primam in Diuinis ſubſtantiam appellat. Secundam verò Diuinum intellectum, primam mentem imparticipatam; primum mundum Archetypum, primi boni filium, æternam DEI rationem, æternum Verbum, Sapientiam DEI diuinam appellat; tertiam verò poteſtatem, Animam mundi, Regem vniuerſi, Ducem omnium, cauſam totius; quæ, eadem ferè Plotinus, Porphyrius, Iamblichus, Numenius, Proclus, Syrianus, alijque eius ſectatores totidem ferè verbis exponunt; Iamblichus verò tres dictas DEI formas his verbis deſcribit: *Primus DEVS ante Ens, ac ſolus, Pater eſt primi DEI, quem gignit manens in vnitate ſua ſolitaria, atque id eſt ſuperintelligibile, eſtque exemplar ipſius, quod dicitur ſui pater, ſui filius, Vnipater, & DEVS verè bonus, ille enim maior, & primus, & fons omnium, & radix eorum, quæ prima intelliguntur & intelligunt, ſcilicet idearum. Suntque hæc principia omnium antiquiſſima; eſt intellectus ſeipſum intelligens, atque in ſe intelligentias conuertens, qui Aegyptiacà linguà* Emeph, (*meliùs* Hemphtha) *dicitur; huic vnum impartibile, anteponit, quod appellat primum exemplar, expreſſionem aut effigiem, quod* Icthon *appellat, in quo eſt primum intelligens, & intelligibile primum, quod ſolo ſilentio colitur. Quatenùs verò in generationem progrediens occultam latentium rationum potentiam traducit in lucem, Aegyptiacà lingua* Amun *dicitur*. Quæ fuſiùs tractata vide in tertio libro. Sed hiſce ità adductis, jam ad Obeliſcum revertamur.

Nomina ab Orpheo prolata S. Triadem referũt.

Philo. Plethon in Zoroaſtris Oracula.

Pythagoras. Plato.

Iamblichus de myſter. fol. 350. edit. Baſil.

Ponitur autem hoc ſymbolum ὀφι-κυκλο-πτερόμορφον in capite Obeliſci, veluti totius Obeliſci de Triformi Numine titulus & epigraphe. Ponitur in ſingulis Obeliſci quadripartitam mundi faciem reſpicientis lateribus, vt oſtenderetur, nullam adeò in mundo abditam & reconditam partem locumque eſſe, qui hac triformis DEI virtute non animaretur, viuificareturque,

Cur alatus hic globus ad apicem Obeliſci ponatur.

que,

que: ponitur in triangulo, ſiuè intrà pyramidij triangulare latus, vt omnia ad Trinitatis ſignificationem conſpirare ſignificarent; triangulum enim Sacræ Triadis ſymbolum alibi oſtenſum eſt: ponitur juxtà apicem, ſeù ſupremum Obeliſci punctum, vt triformis Numinis, veluti ex incomprehenſibili rerum omnium centro, in Mundi ſenſibilis latitudinem (quæ per Obeliſci, ex puncto ſupremo in baſin veluti latitudinis regnum propagatos radios pulchrè indicantur) veluti in circumferentiam influxus pateret & emanatio; vide quæ de hoc folio 169. tradidimus: ponitur ſolùm, & ab omnibus alijs ſeparatum hierogrammatiſmis (per ſymbolum diſtinctiuum, quod ſacrum retinaculum dicitur.) vt, puritas & ſimplicitas triformis Numinis, in quo vnum & multa, omnia & vnum, omnia in omnibus identificantur, innueretur.

Explicata itaque Epigraphâ Obeliſci, nihil ampliùs reſtat, niſi vt triformis Numinis in mundum intellectualem, angelicum, ſeù genialem, vt Ægyptij vocant, ſe diffundentis proceſſum, quem Ægyptij ⲉⲛⲧⲓⲍⲁⲛⲉϣⲱⲛⲓ dicunt, explicemus, quem ſecundus hierogrammatiſmus ſchematiſmi primi nobis exhibet.

SCHEMATISMI I.

HIEROGRAMMATISMVS II.

Qui effluxum triformis Numinis in Genialem mundum exhibet.

Hierogrammatiſmus ſecundus hoc ſymbolorum apparatu exprimitur. In medio ſpacio, figura humana fœminea, ſuperiori parte nuda, reliquâ tecta, variegatæ ſedi inſidens, indiſcretis pedibus; manu dextrâ ſceptrum vpupæ capite inſignitum tenet, ſiniſtrâ efficaciter contracta, tutulum capite ſuſtinet φλογο-οφι-κυκλο-πτερόμορφον, id eſt, ex flamma bifurcata è capitis ſummitate emergente, & duobus aſpidibus ceruice tumidis; ex circulo & ex pennis conflatum; cui à dextrâ & ſiniſtrâ duæ aliæ ſub figura humana imagines capillorum profluuio conſpicuæ, pedibuſque diſcretis adſtant; quarum prior ſignata litera B, manu dextrâ ſceptrum Loti flore inſignitum, alterâ calathum geſtat, capite ſuſtinens ornamentum ex Loti flore compoſitum; altera ſignata litera C, ſiniſtrâ pennam, dextrâ ſceptrum Loti flore conſpicuum tenet, capiti ſuperimpoſito calatho

Explicatio figurarum hierogrammatiſmi II. Schemat. I.

calatho cum Loti flore. Deſcriptionem hierogrammatiſmi exhibuimus, modò ſingulorum occurrentium ſymbolorum ſignificationem videamus. Dictum fuit in præcedentibus, circulo-ſphæro-ſerpentiforme ſymbolum denotare Numen triforme ab omni materiæ contagione ſecretum, in ineffabili Diuinitatis receſſu, fontaniſque luminis inacceſſibili abyſſo ſeſe retrahens & contegens; cuius ſplendidiſſimus ſplendor nudus immanens, nullo attributorũ amictu, aut proprietatum veſtitu, vt Ægyptij loquuntur, profundatur & dilatetur, ſola ineffabili eſſentiæ ſuæ contemplatione contentum, μονάδο τριάδα, id eſt, vni-trinam DEI formam, ſi ita loqui licet, adumbrare. Modò Hieromantæ à Mercurio inſtructi, in ſecundo Hierogrammatiſmo, ſub arcanis ſymbolorum ſimilitudinibus pergunt oſtendere, quomodò hoc triforme Numen ad extrà prodeat, & quomodò mundo paulatim per rerum naturalium effectus ſenſibile innoteſcat. Quod pulcherrimè ob oculos ponit hic præſens hierogrammatiſmus, in quo tutulus φλογο-κυκλο-πτερό μορφος, hoc eſt, flammo-circulo-penni-ſerpentiformis idem, quod ſupra triforme Numen denotat, ita vt per circulum mens prima; per ſerpentẽ ſecunda, hoc eſt, fœcunditatis Opificis mentis in centro Diuinitatis abſcondita, & ignea quædam vis, per flammam indicata, vti & motus, volatus, Diuinique impulſus Spiritûs per pennas aptè inſinuetur.

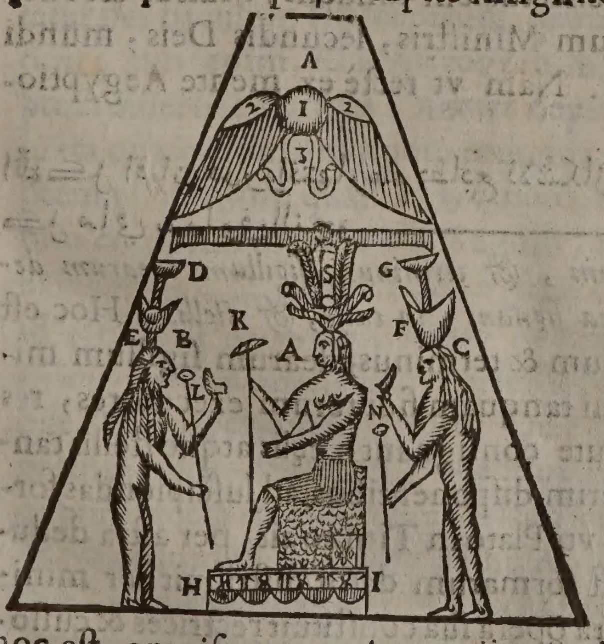
Itaque triformis Numinis, circulis agitati in mundum intellectualem ſiuè Geniorum proceſſum, exhibet Genius A, ideò dictus, Iamblicho teſte, παντόμορφος, quod in omnem ſeſe formam mutet, Diuinitati proximus; Characterem triformis Numinis geſtat in capite, vt in ſe miram ſupremi Numinis in rerum adminiſtratione prouidentiam exprimat, adeòque triforme Numen ſub ipſius Genij formâ in intellectualem mundum agitatum intelligatur; vt proindè ipſum Ægyptij paſsim cum ipſo ſupremo Numine confundant, atque adeò pulchrè hoc nomen quadret ijs, quæ ſacræ literæ de Angelo narrant Exod. 23. ibi enim DEVS Opt: Max: expreſſis verbis dicit, ſummo honore & reuerentiâ cum eo tractandum, in cuius medio nomen ſuum eſſet ſcriptum. Verùm audiamus verba ſacri contextus:

Genius παντόμορφος quid?

הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי השמר
מפניו ושמע בקולו אל תמל בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו

Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, vt cuſtodiat te in via, & vt introducat te in locum, quem præparaui tibi. Obſerua eum, & audi vocem eius, nec reſiſtas ei, quia non dimittet peccatis tui, quoniam nomen meum in medio eius. Vel vt Chaldaica Onkelos paraphraſis habet: ארום בשמי מימריה, hoc eſt, *quoniam in nomine meo Verbum eius*; id eſt, tanquam Legatum in nomine meo rerum peragendarum executorem excipies, quaſi diceret, Angelus nomine meo inſignitus, immediata meiipſius ſimilitudo, & exemplar, in omnia opera mea dirigenda, adminiſtranda, perficienda poteſtatem habet, vnicus voluntatis meæ in mundanâ Oeconomiâ executor; Haud ſecùs, Ægyptij ſecundos Deos ſuos, ſiuè Genios tanquam primos ſupremi Numinis adminiſtros

niſtros eiuſdem nomine, vel quod idem eſt, ſymbolo eîdem competente, videlicet ὀφι-κυκλο-πτερόμορφῳ inſignire ſolebant; vt oſtenderent, in nomine & verbo eius, omnia ſe in mundo complere. Atque hinc patet, cur Tymæus Pythagoricus Deum vocet κόσμον ἐνδαλματικὸν, *mundum exemplarem*; vt enim mundus omnia ſuo complexu cingit, ita Deus maximè, quod ajunt Pythagorici, vniuerſaliſque natura vbique præſens, omnia videns, audienſque cuncta continens, nullius verò rei ambitu contenta; maximus mundus Sapientiæ, ſanctitatis, intelligentiæ, vitæ, rationum, formarum, quæ pulchrè ſanè more ſuo amplificat Plato his verbis: τὰ γὰρ νοητὰ ζῶα πάντα ἐκεῖνος ἐν ἑαυτῷ περιλαβὼν ἔχει, καθάπερ ὁ κόσμος ἡμᾶς ὅσα τε ἄλλα θρέμματα συνέστηκεν ὁρατά. *Omnia enim quotquot ſunt animalia intelligibilia, ille in ſe complexus ſeruat, atque continet, non ſecus ac mundus nos, & omnia creata quæcunque cernuntur, ſuo ambitu cingit.* Sed ad inſtitutũ: Figura humana conſpicitur juuenis & fęminea, vt eius in mundo intellectuali Angelico pulchritudo & fęcunditas indicaretur; Superiori parte nuda conſpicitur, quia licet Deus, omnibus rebus creatis inſit, nulla tamẽ earundẽ contagione eius inficitur ſimplicitas & puritas; inferiori parte tecta eſt, quia ſemmalium idearũ rationes occultæ ſunt; indiſcretis pedibus eſt; quia Deus, etiamſi ſemper in motu ſit, ſemper tamen naturâ ſuâ immobilis eſt; Sedi quadratæ inſidet, tum ad ſtabilitatem, & immutabilem diuini Numinis naturam, tum ad ſtabilem, firmum, inconcuſſumque naturæ ordinem indicandum; inferna ſedis baſis, quinque anſatis crucibus inſignitur, vt oſtenderetur Numen in quinque potiſſimum naturalium entium claſſes & ordines agere; in intellectualia, rationalia, ſenſitiua, vegetabilia, & vitæ expertia corpora, omnia, dominium ſuum obtinere; quod ſceptrum vpupæ capite inſignitum pulchrè oſtendit, hoc enim rerum creatarum varietas graphicè exprimitur, vt in hierogrammatiſmo proprio vpupæ explicatum eſt.

Explicatio Schematiſmi II.

Huic aſſiſtunt duæ aliæ imagines B & C, pari pacto genialis naturæ indices. Quod vt pateat, ſciendũ, DEI, tametſi omnia in omnibus operetur, ſpirituum tamen, quos Genios Aegyptij, ſiue ſecundos DEOS nominant, in adminiſtrandâ Mundi Machinâ vti miniſterio & famulatu. Atque his ſchematis tũ Genios exprimunt, tum maximè principalem A, quem παντόμορφον, hoc eſt, omniformem Aegyptij, teſte Iamblicho, vocant; dictæ imagines B & C. ſingulæ Lotiferis ſceptris & tutulis inſtructæ, vt per Lotum Orientis ſolis ſymbolum, & orientalis plagæ præſidium innuant. Nudæ ſunt, vt

oſtendatur, nullo eos terrenæ miſtionis inuolucro veſtiri; diſcretis pedibus ſunt, & ad currendum veluti incitatis, vt eorum in exequendis ſupremi Numinis mandatis, promptitudo, atque in ipſa rerum creatarum adminiſtratione motionis exprimatur celeritas. Quarum prior Lotiflore inſignito ſceptro denotat in omnia Oriēti ſubiacentia poteſtatem, Calathus vbertatem, quæ mundo ex eorum adminiſtratione reſultat; altera ſimiliter præter Lotiforme ſceptrum, pennam quoque ſiniſtrâ tenet, celeritatis in actionibus indicem, in capite vtraque caniſtrum tenet Loti flore conſpicuum, quo occultè motum & reuerentiam, obedientiamque quâ erga Supremū Numen & παντόμορφον Hemphta perpetuò inclinant, iuxta Loti Aegyptij floris naturam, & proprietatem, quæ occulto quodam amore, & conſenſu ad Solis præſentiam ita rapitur, vt cum Oriente extra aquas emergens oriatur, cum occidente occidens mergatur, veluti indignè ferens eius ſe aſpectu priuari. Vndè & Orientalis plagæ ſymbolum appoſitè, ab Aegyptijs aſſumptus eſt Loti flos; verum hæc omnia in hierogrammate Loti fuſiùs diſcuſſa examina fol. 358. Atque hæc eſt breuis & ſuccincta ſecundi Hierogrammatiſmi interpretatio, reſtat vt ita ſeſe rem habere, ſolidè & variâ doctrinâ comprobemus.

Quid caniſtrū conforme.

Oſtendimus in præcedentibus, quomodò Aegyptij per ſymbolum κυκλοσφι-πτερόμορφον pulchrè tres in DEO diſtinctos exiſtendi modos ſeu formas demonſtrent; & quomodò DEVM ſecundum eſſentiæ ſuę ineffabilis rationes exhibuerint: nunc verò vlteriùs progredientes; per alium ſchematiſmum priori concatenatum oſtendunt, quomodò triforme hoc Numen per Mundi ſenſibilis productionem, ex inſenſibili paulatim fiat ſenſibile. & quomodò primò in Mundum intellectualem influens, Mundi œconomiam Genijs diuinorum mandatorum Miniſtris, ſecundis Deis, mundi præſidibus & Oeconomis diſtribuat. Nam vt rectè ex mente Aegyptiorum Abenragel Aegyptius refert.

Abenragel l. de Influentiis.

الله كل اقوات بدو وانتهار رسم بطابع الاشكال ويعطي لملايكة الذين بقوة شكلية رسم
كل ما في سما وفي النجوم ✡

DEVS omnium virtutum principium, & terminus, ſigillum idearum dedit Angelis, qui virtute ideali omnia ſignant, in cælis, & ſtellis. Hoc eſt DEVS virtutum omnium principium & terminus, idearum ſigillum miniſtris ſuis præſtat intelligentijs; qui tanquam fidi rerum executores, res quaſque ſibi concreditas ideali virtute conſignant; cęlis atque ſtellis tanquam inſtrumentis, materiam interim diſponentibus, ad ſuſcipiendas formas illas, quæ in maieſtate Diuinâ, vti Plato in Timæo ait, per aſtra deducenda reſident; eaſque εἰδοδότης ideſt formarum dator diſtribuit per miniſterium intelligentiarum, quas ſupra opera ſua conſtituit rectrices & cuſtodes, quibus eą facultas in rebus ſibi commiſſis credita eſt, vt omnis virtus lapidum, herbarum, metallorum, & cęterorum omnium, ſit ab ipſis intelligentijs, præſidentibus, & regentibus; poſtea à cælorum aſpectibus diſponen-

nentibus, porrò ab elementorum diſpoſitis complexionibus, correſpondentibus cælorum influxibus,à quibus ipſa elementa diſponuntur. Habent igitur operationes eiuſmodi in rebus ipſis inferioribus per expreſſas formas, in cęlis autem per virtutes diſponentes, in intelligentijs per virtutes mediantes, in Archetypo per ideas & formas exemplares. Quæ ſi quis paulo exactiùs trutinauerit, is videbit ea pulchrâ ſanè connexione huic noſtro hieroglyphici ſchematiſmi contextui reſpondere. Mercurius poſtquam primo capite generationem verbi ex patre oſtendit,capite tertio Pimandri ſic dicit: *Emiſſum autem eſt lumen ſanctum & concreta ſunt ſub arena ex humida eſſentia elementa: & Dij omnes diſtribuunt naturam inſeminandi*; & paulò poſt. *Et apparuit cœlum in ſeptem circulis, ac Dij in figuris ſiderum apparentes, vnà cum eorum figuris omnibus, & diſtincti ſunt cum illis, qui in ijs ſunt Dijs, & terminatur circularis conuerſio,aëre circulari curſu,& ſpiritu diuino moto, prodidit autem vnuſquiſque DEVS particulari virtute, quod ſibi iuſſum fuerat.* Ita Mercurius. Hinc Græci Herculem Solare Numen in Sole ſitum, vnà circumagi, in Luna verò Mercurium putabant, teſte Plutarcho, eius verba ſunt: ἐπὶ μὲν ἡλίῳ τὸν Ἡρακλέα μυθολογοῦσι ἐνιδρυμένον συμπεριπολεῖν, τῇ τε σελήνῃ τὸν Ἑρμῆν. *Et in Sole ſitum Herculem vnà circumagi, in Luna Mercurium fabulantur, quæ enim Luna efficit, ea orationis & ſapientiæ operum ſunt ſimilia, Solis autem Vrbem vi & robore effectam, Solem enim à mari nutriri atqui ali volunt, Lunam à fontanis & terreſtribus aquis dulcem mollemque ſubmittere exhalationem.* Figura A Hemphtha Numinis Sancti,ſub Genio pantamorpho Solari Numine velati, refert primò proceſſum in mundum intellectualem ſiuè Geniorum, quem humana figura aptè, vt poſteà explicabimus, exprimit; deindè per hoſce vlteriorem in mundum ſenſibilem proceſſum, qui pulchrè indigitatur per baculum ſeù ſceptrum, quem manu tenet, vpupæ capite inſignitum; cùm enim, vti in hierogrammatiſmo vpupæ dictum eſt, hæc auis ſeptem diuerſis coloribus à natura depicta deprehendatur, & quater in anno juxta quatuor anni tempora mutetur, appoſité ſanè per ſeptem colores ſeptem planetatum qualitates, quibus in quadruplicem elementarem naturam continuis mutationibus agunt, indicant, atque ita Abenephius illud explicat, ☼ القصبة التي فيها راس الهدهد تدل علي التحويل الذي ـــــــــــا id eſt: (*Sceptrum, in quo caput vpupæ reperitur, indicant, varietatem rerum in mundo perpetuam*; per ſeſſionem, ſtabilitatem, ſiuè firmum ac ſtabile DEI imperium in terram. Quæ omnia fuſé explicata ſunt in hierogrammatiſmo ſedilium; adeòque vera eſt hæc ſignificatio, vt ab Ægyptijs edocta tota poſteritas meritò ſedem ad ſtabilitatem dominiumque denotandum aſſumpſerit: Hinc Apollodorus: οἱ παλαιοὶ ἔγραφον τὸν Δία καθίζοντα, πρὸς σημαίνειν ἀκίνητον τοῦ Θεοῦ δύναμιν. Hinc Numa Pompilius, dùm Sacerdotium inſtituit, Sacerdotes Ægyptios imitatus, præter alia ornamenta, ſellam quoque ceu ſymbolum immutabilis & inconcuſſæ ſtabilitatis ſimilitudiniſque, quam Religio Sacerdotij confert, ordinauit. Apud Platonem

Quid per figuram A notatur?

Vpupæ caput quid notet?

Sedes ſtabilitatis nota.

Numa Pompilius.

Plato in Phædro. Veſta curſedeat ſola inter Deas.

nem quoque Phœdro duodecim ordinibus domo digreſſis, ac alatum Iouis currum ſubſequentibus ſola Veſta, quæ cùm terram ſtabilem, firmam & ſolidam referret, meritò præ cæteris Dijs ipſa ſola ſedet: hanc autem figuram A ſedentem pennato tutulo ſceptroque conſpicuam, verè triforme noſtrum Numen Hemphtha referre, deſcribit Euſebius his verbis: *Cneph* (vel meliùs, vt ſuprà oſtendimus, Hemphtha) *imaginem, humana figura depingunt colore cæruleo, zonà circundatam & ſceptrum in manu eius, pennam gerentem in capite.* Sedes variegata eſt & quadrata, denotans terram ſtabilem, ſiuè ſolidam, varietate rerum refertam. Cur verò indiſcretis pedibus ſit, explicat Heliodorus lib. 3. fol. 148. ἀλλὰ οἱ Θεοὶ τοῖς τὲ ὀφθαλμοῖς ἂν γνωσθεῖεν ἀτενὲς διόλου βλέποντες, καὶ τὸ βλέφαρον οὔ ποτε ἐπιμύοντες καὶ τὸ βλέφαρον οὔ ποτε ἐπιμύοντες. καὶ τῷ βαδίσματι πλέον, οὐ κατὰ διάστασιν τοῖν ποδοῖν οὐδὲ μετάθεσιν ἀνυομένῳ; ἀλλὰ κατά τινα ῥύμην ἀέριον καὶ ὁρμὴν ἀπαραπόδιστον, τεμνόντων μᾶλλον τὸ περιέχον ἢ διαπορευομένων. διὸ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν Θεῶν Αἰγύπτιοι τὼ πόδε ζευγνύντες καὶ ὥσπερ ἑνοῦντες ἱστᾶσιν. ἃ δὴ καὶ Ὅμηρος εἰδὼς ἅτε Αἰγύπτιος καὶ τὴν ἱερὰν παίδευσιν ἐκδιδαχθεὶς, συμβολικῶς τοῖς ἔπεσιν ἐναπέθετο. τοῖς δυναμένοις συνιέναι γνωρίζειν καταλιπών.

Euſebius l. 3. c. 3.

Heliodorus l. 3. fol. 148.

Quid indiſcreti pedes.

Inceſſu autem maximus Deorum aduentus notatur; non ex dimotione pedum, neque tranſpoſitione exiſtit, ſed ex impetu quodam aërio & vi expedita findentium magis auras, quam tranſeuntium. Quamobrem ſtatuas quoque Deorum Ægyptij ponunt coniungentes illis pedes & quaſi vnientes. Quæ etiam Homerus ſciens, vt Ægyptius, & doctrina ſacra inſtructus, occultè & inuolutè verſibus reddidit, relinquens intelligenda ijs qui poſſunt. Cui conſentit id, quod Euſebius tradit de huiuſmodi ſimulacro, quod Mundi hieroglyphicum fuiſſe aſſerit ἀνθρωποειδῆ complicatos habuiſſe pedes, veſtem talarem, auream que pilam capite ſuſtinuiſſe, quâ formâ immobilis conſtitutio, rotunditas & ſtellarum varietas ſignificatur, ijs omnia à DEO regi, ſuſtentarique, & in DEI cognitionem mentes hominum induci, notabant.

Quid verenda tecta. Herodotus & Plutarchus.

Nuditatem verò, eſſentiæ ſimplicitatem & verendarum partium occultationem, reconditam ſeminalium rationum naturam ſignificare, Herodotus in Euterpe in Panos deſcriptione, & Plutarchus de Oſir. & Iſid. oſtédunt. Vide quæ de huiuſmodi ſignificatione in hierogrammatiſmo humanæ figuræ fuſius tractauimus.

Quod verò per baſin, quintuplici anſatæ crucis charactere inſignitam, triformis Numinis per Genios in quatuor elementa, & ex hiſce quinque miſtorum productionem ſignificauerint, reperies ampliſſimè probatum in Hierogrammatiſmo anſatæ crucis, vbi & multa admiranda & conſideratione digniſſima circa hunc characterem, ex variâ Scriptorum doctrinâ Auctoritatibuſque comprobata reperies.

Porrò imagines adſiſtentes nudas & calathis lotiformibus vt & ſceptris conſpicuas, Genios Orientalis plagæ præſides indicare, Abenephius aſſerit his verbis.

وجعروا بان الاصنام كانوا يذلوا الارواح وبقصبه من زهر النوفر المشرق الشمس

Per figuram verò ſimulachrorũ nudorum indicabant, Spiritus ſeù Genios, & per virgam

gam ex flore Nenupharis ſeu Nymphææ, quam eandẽ cum Loto ſuprà docuimus, *Orientis Solis plagam*; per calathos verò in capite vtriuſque Loti flore conſpicuos, ingenioſè inclinationem, promptitudinem, & obedientiam Geniorum, conſenſûſque immutabilem legem, quâ diuino illi vltramundano ſoli coniunguntur, deſignabant. Sunt in Loto, omnia rotunda, radix, thyrſus, folia, flores, quibus, quomodò omnia ſecundum analogiam quandam ſupremo Numini ſummâ promptitudine & feſtinatione conformari debeant, occultè innuunt; quod & pedibus diſcretis, & ad currendum quaſi incitatis, illos inſinuaſſe, ſupra ex Heliodoro oſtenſum eſt. Circulos enim, teſte Triſmegiſto, affectat DEVS, circulos intellectualis Geniorum natura, circulos mundus, circulos omnia in mundo, aptè per Loti rotunda omnia expreſſa; Hermes f. 14. edit Baſ. *Mens quidẽ opifex vna cum verbo circulos continens, ac celeri rapacitate conuertens, ſuam ad ſe machinam reflexit, eamq́ volui à principio ſine principio ad finem abſq́ fine præcepit. Incipit enim illic ſemper vbi deſinit. Horum profectò circuitus cunctorum, quemadmodum & mens ipſa voluit*, &c. Conſenſûs quoq; inferiorum ad ſuperiora ſymbolum fuiſſe Lotum naturali & inſatiabili quodam amore ad ſolem ſe conuertentem, ex hierogrammatiſmi interpretatione Lector curioſus videre poterit; quæ omnia pulchrè per Harpocratem puerum Loto inſidentem & digito labra

Harpocrates Loto inſidẽs quid?

prementem indicantur. Harpocrates mundum notat diuinitate plenum, Iouis enim omnia plena, teſte poeta; labra premendo ſilentium indicit, vt monſtret, arcana huius empſychoſeos ſacramenta alto â profanorum auribus ſilentio ſupprimenda; Loto inſidet pueri formâ, ad ſignificandum generationem rerum, quibus Mundus continuò veluti ſolaris Genij virtute reiuueneſcit, ex humido emergere, cuius Loti flos, ad ſolis præſentiam mox ex aquis emergens, ſimilitudo & exemplar quoddã eſt. Cur præterea nudæ ſtatuæ, cur ſceptris conſpicuę? cur inferiores tectas habeãt? cur ſpecie humanâ? cur ſedeãt, pulchrè declarat Euſeb. l. 3. c. 3. his verbis: *Iouis ſimulachrum humanam in ſpeciem conformabant, quòd mens eſſet, cuius in procreatione rerum exemplar intueretur, cuius ſeminalibus quaſi rationibus cuncta perficeret. Idem verò ſedet, vt cunctam poteſtatis ſuæ conſtantiam vtcunque ſignificet*: κάθηται δὲ τὸ ἑδραῖον τῆς δυνάμεως αἰνιττόμενος. γυμνὰ δὲ ἔχει τὰ ἄνω, ὅτι φανερὸς ἐν τοῖς νοεροῖς καὶ τοῖς οὐρανίοις τοῦ κόσμου μέρεσίν ἐστι. *Partes ſuperiores corporis nudas habet, quod in ſpiritalibus ac cæleſtibus mundi partibus ſeſe illuſtriùs ſpectandum exhibeat.* σκέπεται δὲ αὐτῷ τὰ πρόσθια, ὅτι ἀφανὴς τοῖς κάτω κεκρυμμένοις. *Inferiores contra tectas, quòd in infimis rebus penituſque reconditis, abſconditus ipſe deliteſcat.* ἔχει τῇ μὲν λαιᾷ τὸ σκῆπτρον, καθ᾽ ὃ μάλιστα τῶν τοῦ σώματος μερῶν, τὸ ἡγεμονικώτατον τε καὶ νοερώτατον ἐνοικεῖ σπλάγχνον ἡ καρδία. *Et ſceptrum quidem lęuà tenet,*

net, quod ex omnibus humani corporis partibus eo præſertim in latere cor illud cæterorum facilè princeps, vimque intelligendi maximum complexum viſcus, tanquam in proprio domicilio conquieſcat. Quod verò mundus ſit intellectualis, in varios ordines Geniorum diſtinctus, luculenter oſtendit Iamblichus fol. 306. editionis citatę, vbi dicit: *Numinum multitudo eſt quaſi mundus aliquis, habens multos ordines in vnum conſpirantes; ſimiliter ſacrificia debent habere Numinum ordinem, pariter in vnum ordinem conſpirantem, ita vt ſinguli ſingulis Numinibus ritè reſpondeant. Similiter quæ circa nos ſunt, & in nobis, multiplicia ſunt, neque debent ex aliqua parte tantùm, ſed ex cunctis congruè diuinis noſtrarum rerum cauſis reſpondere, atque ita ad ſuperos aſcendere duces.*

Symbola denotant quoq; modum procedendi in ſacrificijs.

Hinc Ægyptij Sacerdotes ingenioſi, non tantùm per hoſce hierogrammatiſmos, Diuinitatis triformis operationes, proceſſumque eius ad extrà, vti dictum eſt, notabant; ſed & hiſce ſymbolicis ſchematiſmis vnà demonſtrabant per occultam quandam analogiam, modum, quo hoc triforme Numen per cerimonias, ſacrificia, ritus, orationes eidem analogas non ſolùm attrahere poſſent, & ſibi propitium reddere, ſed eîdem penitùs θεόμορφοι Deiformes fieri; quam θεομόρφωσιν ſiuè Deiformitatem ſupremam felicitatem, vti reuerà, & in noſtra Theologia orthodoxa eſt, omnium opinione Theologorum, (*vt videlicet filij Dei nominemur & ſimus*) vtpotè à quo omnia bona, omnis ſalus, pax, quies & tranquillitas & beatitudo vltima hominis dependeret, indicabant, vt ex paulò ante citatis verbis Iamblichi patet.

Mercurius in Pœmandro.

Quæque omnia pulchrè oſtendit in Pimandro Mercurius Triſmegiſtus, vbi ferè in hoc vnum collimare videtur; quomodo per actiones DEO placitas θεόμορφος ſiuè Deiformis euadere poſſit, quæ fuſiùs tractata vide apud Porphyrium, Plutarchum, alioſque, quos paſsìm citamus. Quibus autem cerimonijs, ſacrificia inſtituenda typus ipſe apprimè docet. Primò enim Sacerdotes ad Deum trahendum, Statuam Numinis in adytis à conſortio hominum remotiſſimis locis poſitam habebant, eo ſymbolorum apparatu, quo hic vides inſignitam. Hinc vt & habitu, & cerimonijs & ſacrificijs ſimiles fierent, nudi nullo terreni corporis amictu veſtiti, Loti thyrſos vnâ manu, alterâ calathum & pennam, non ſecùs ac Genios habere vides, geſtantes, capitibus pari ratione calathos Lotigeros geſtantes; ſymbola videlicet rerum actionibus Geniorum Orientalium, & Triformis Numinis, quod exhibent, prorſùs analogarum ſimilitudine expreſsâ. Hâc enim ſymbolorum ſimilitudine & analogiâ, & Numen, & Genios potentes attrahi credebant, ita vt hic hierogrammatiſmus primò ſit quædam veluti anagogica virtutum DEO propriarum exhibitio; deindè viua quædam pictura & repræſentatio Sacerdotalium operationum, quibus rectè & juxtà præſentem typum inſtitutis, in DEVM rapti, intentæ felicitatis terminum ſe nanciſci putabant; gracilibus & tenuibus corporibus exhibentur; vt Sacerdotes hinc inſtructiores, diuina ſacra monerentur adeunda, non cibo, potuque fartis & impinguatis corporibus, ſed abſtinentiâ & caſtimoniâ veluti præparatione

Sacrificiorũ peragendorũ ratio.

ne

ne præuia, vndè macilentia prouenit, attenuatis, ita Plutarchus: ἀλλὰ εὐσταλῆ καὶ κοῦφα ταῖς ψυχαῖς περικεῖσθαι τὰ σώματα, καὶ μὴ πιέζειν, μηδὲ καὶ θλίβειν ἰσχύοντι τοῦ θνητοῦ, καὶ βαρύνοντι τὸ θεῖον. *Sed animis volunt leuia atque gracilia circumdata eſſe corpora, ne diuina pars à mortali prematur atque affligatur.* De quibus, cùm in ſequentibus paſsim acturi ſimus, hoc loco intentionem ſapientum in exhibitione ſculpturarum innuere tantùm voluimus; Authoritates ſingulorum ſuis locis copioſiores reſeruaturi. Nam vt argutè Iamblichus ex mente Ægyptiorum fol. 220. docet: *Obſeruantia decens præceptorum, operumque diuinorum, quæ omnem excedunt intelligentiam, atque ſymbolorum, Sacramentorumque poteſtas mira, ſolis vota numinibus præſtat nobis Deificari vnionem.* Et paulò poſt: *Sicuti enim in Agricultura, Medicina, arte imaginum, coitu humano, homo materiam oportunè captat, cauſa verò ſuperior vniuerſaliſque adhibet formam; ſic in ſacrificijs quãdo fiunt ſymbola atq; ſynthemata, ſacerdotes, ſignacula & ſacramenta, Sacerdos adhibet materialia quædam ſcilicet, ad imitationem potentiarum naturaliũ, quo ordine decus inſtituit, DEVS autẽ vim efficacem imprimit Sacramẽtis.* Hinc fol. 238. edit. Baſil. *Adeſt itaque ſubitò, vtiturque Propheta vti inſtrumento, qui interim neque ſui iuris eſt, neque animaduertit quæ loquitur, ſed &, vbi ſit, ignorat, quin etiam ante potum aquæ diem & noctem cibis abſtinet, & ad ſacra ſe quædam reuocat inacceſſibilia vulgò. Itaque propter ſequeſtrationem à rebus humanis, ſincerum ſe reddit, aptumque ad DEVM ſuſcipiendum; hinc Sacerdos antequam DEI oracula multa ritè peragit ſacrificia, obſeruat ſanctimoniam, lauatur, triduũ prorſus abſtinet cibo, habitat in adytis, ſicque paulatim illuminari incipit, mirificèque gaudere.* Explicato itaq; proceſſu Numinis ſupremi in intellectualem mundum, quomodò deindè in mundum ſenſibilem, ſiuè ſidereum procedat, explicemus.

Lamblichus. edit. Baſ. fol. 220.

HIEROGRAMMATISMVS III.

Influxum Triformis Numinis in Mundum ſiderium exhibens.

POſtquam per duos præcedentes Hierogrammatiſmos appoſitos Sacerdotes repræſentarunt triformis Numinis actiones, tum intrinſecus, tum extrinſecus in Mundum intellectualem, & per hunc in mundum hunc ſenſibilem. Modo veluti ad magis particularia procedentes, ſub hoc tertio hierogrammatiſmo pulchrè oſtendunt, & quid Numen illud triforme in principali ſenſibilis huius Mundi parte, hoc eſt in Sole operetur; & quomodò paulatim in ſenſibilibus mundanæ machinæ ſimulacris innoteſcat.

Tria itaque hoc loco ſymbola conſpiciuntur; Accipiter variegatus, in cuius capite calathus perſeæ fructu onuſtus, neſcio quid arcanum, & veneratione dignum prodat; Cui à tergo, globo incumbit aſpis ceruice erecta tumidus; Habes hic tria ſymbola, & illa quidem eadem, quæ in ſymbolo hierogrammatiſmi primi κυκλο-οφι-πτερο-μόρφῳ, niſi quod, quæ ibi vnita, hîc diſperſa, & explicata ſpectentur; quod inſigni myſterio haudquaquam caret.

Influxus Triformis Numinis in Mundũ Siderium.

caret. Hoc enim admirabili quodam ingenio aptiſſimè cum triformis Numinis, Hemphta inquam, ex vno in plura proceſſus, tum ex vnitate illâ diuinitatis ſolitariâ atque in innacceſſo fōtani luminis receſſu reconditę, in mundanæ multitudinis propaginem fæcunda denotatur diſperſio; Quomodo vero monas illa Triformis ſit ſolitaria, in primo hierogrammatiſmo docuimus; quomodo ex vno in duo procedat, hoc eſt, in intellectualem Mundum Angelicum ſiue Geniorum, oſtenſum eſt ſecundo hierogrammatiſmo per tutulum κυκλο-οφι-πτερό-μορφον, in quo quidem tria ſymbola vnita, vt qui ſimulacro ſub humana forma ſedenti additus, alteritatem quandam, ſiue lapſum monadis in dyadem, arcanâ quâdam allegoriâ innuat. In hoc vero tertio hierogrammatiſmo dicta tria ſymbola diſperſa, & ſeparata cernuntur; quo aptè oſtenditur, quomodò triforme Numen ex monade in Dyadem, ex Dyade in triadem, hoc eſt, inaceſſa illa Supręmi Numinis ſublimitas paulatim in corpoream naturam, ſenſibilis & aſpectabilis naturæ amictu veſtita prodiēs, potiſſimum in Sole mundanorum corporum principe ſuum ſibi tabernaculum poſuerit. Si itaque tria hæc ſymbola in vnum coniunxeris, illa rurſus inaceſſam illam diuinitatis triformem monadem exhibebunt, ſi diſiunxeris ea, tibi eandem quidem moſtrabunt, at in multitudinem diffuſam; Verum ne ſolis hæc coniecturis aſſeruiſſe videamur; authoritates ſubiungemus.

Cur hic ſymbola triformis numinis diſpoſita ſint.

Per accipitrem tutulatum monadem illam triformem, ſolem illum Archetypum, primum omnium motorem, corruptionis omnis expertem, in principali mundi corpore eluceſcentem, quem nunc Oſirin, nunc Orimazen oui mundani productorem, nunc Mythram ſiue μεσίτην Perſæ, teſte Plutarcho, vocant, indicatum, Zoroaſter apud Euſebium lib. 1. cap. vlt. hiſce verbis teſtatur: ὁ Θεός ἐστι κεφαλὴν ἔχων ἱέρακος. οὗτός ἐστιν ὁ πρῶτος ἄφθαρτος, ἀΐδιος, ἀγένητος ἀμερὴς, ἀνομοιότατος, ἡνίοχος παντὸς καλοῦ, ἀδωροδόκητος, ἀγαθῶν ἀγαθώτατος, φρονίμων φρονιμώτατος, αὐτοδίδακτος, φυσικὸς, καὶ τέλειος, καὶ σοφὸς, καὶ ἱεροῦ φυσικοῦ μόνος εὑρέτης.

Zoroaſter apc.

DEVS, inquit, *Caput accipitris habet, is incorruptibilium primus eſt, ſempiternus, ingenitus, expers partium, ſibi ipſi ſimillimus, bonorum omnium auriga munera non expectans, bonorum optimus, prudentum prudentiſſimus, pater iuſtitiæ, à ſeipſo edoctus, natura perfectus, Sapiens, Sacræ naturæ inuentor.* Atque hunc talem eſſe myſticè per tiaram ſiue cidarim, quam capite in formam calathi prominentis, & fructum perſeæ eîdem inſertum geſtat, indicatur; per calathum quidem regalis denotatur Rhodigino & Macrobio teſtibus, ſupremi Numinis omnia in ſublime trahentis poteſtas, vndè & capiti, veluti totius rationis poteſtatiſque arci, origini, & fonti imponitur; fructu perſeæ cordis figuræ ſimili, ſapientiam in Mundi machinâ adminiſtrandâ, & in rerum Mundo neceſſariarum inuentione eluceſcentem, indicante. Eſt enim hic diuinus Oſiris, vt rectè paulò antè oſtenſũ fuit τῆς ἱερῆς φυσικῆς μόνος εὑρετής; *Sacræ naturæ vnicus inuentor*; hìnc in conum quaſi deſinebat calathus cum fructu acuminato, ad acumen mentis, quod ad inquiſitionem rerum neceſſarium eſt, ſignificandum. Verba Clementis Alexandrini ſunt: *Accipiter ſymbolum ſolis eſt, quia igneæ naturæ eſt, & fortitudinem habet ad occidendum.* Cui ſubſcribit Porphyrius lib. 5. cap. 3. hiſce verbis: *Soli*, ait, *Accipiter dedicatur, quia lucis, & ſpiritus ſymbolum eſt, alterum propter motus velocitatem, alterum, quia in altiora volat, quæ lucidiora inferioribus ſunt.*

Quid accipiter notat.

Quid Calathus cum fructu Perſeæ capiti impoſitus.

Clemens Alexandrinus.

Porphyrius.

Græci ſimiliter etſi non adorarent accipitrem, quemadmodum Aegyptij facere ſolebant, magni nihilominus eum faciebant, habendo eum pro auſpicij optimi volucre, velociſſimum Apollinis, hoc eſt Solis nuncium credentes; Quod & Origenes tacitè inſinuare videtur hiſce verbis: *Quìn & Apollo accipitris auſpicio quadam ſignificat, & is dicitur huius DEI celer nuncius*: Ac proindè quandocunq; lucem Solis repræſentare volebant, accipitris pingebant caput, cum circulo ſeù Sphæra ſuprapoſito, quo diuinum aliquid, vti ſupradictum eſt, huiuſmodi capiti ineſſe monſtrarent, quod aptè in obeliſco Flaminio exhibitum eſt, de quo ſuo loco.

Accipites nũcius Apollinis.

Origenes.

Efformabant igitur ſimulacrum Oſiridis ſub Accipitris forma, ad indicandam igneam, & lucidam vim ſolis, radijs ſuis totum mundum inferiorem, & ſuperiorem penetrantem. Porphyrius iterum: *Soli accipiter dedicatur; quia lucis, & Spiritus ſymbolum eſt, alterum propter motus velocitatem, & alterum quia in altiora volat, quæ lucidiora inferioribus ſunt.* Audiamus & Plutarchum libro de Iſide, & Oſiride, Porphyrio ſubſcribentem. *Accipitre inquit etiam picto, Oſirin ſæpè exprimunt, auis enim ea pollet acumine viſus, & volatus celeritate.* Verum qui hæc omnia ex omnigenâ doctrinâ ſtabilita deſiderat, leget quæ in proprio hierogrammatiſmo Accipitris tradidimus; Nunc quid globus alatus portendat, ex Authoritate congruâ ſtabiliamus.

Porphyrius.

Plutarchus. l. 4. de abſt.

Globus aſpide circundatus, vt ſuprà diximus, nihil aliud deſignat, niſi vim illam igneam omnia mundi loca penetrantem, omnia fœcundantem, quod Abenephius de ſacris literis Aegyptiorum hiſce refert.

بصورة الدايرة كانوا يدلون القوة ذاربة التي في الشمس وبصورة الحية التي هي في
الدايرة الحاية والهيوج والنتجة العالـــــــــــم ☼

Per figuram inquit virtutem igneam in Sole eluceſcentem, & per figuram aſpidis ſphæram circumdantem, vitam, & motum, & fœcunditatem Mundi deſignabant. Quibus ferè verbis ſubſcribit Sanchuniaton apud Euſeb.

Sanchuniathō apud Euſebiū l.1.c.7.edit.colon.

Τὴν μὲν οὖν τοῦ δράκοντος φύσιν καὶ τῶν ὄφεων αὐτὸς ἐξεθείασεν ὁ Τάαυτος, καὶ μετ' αὐτὸν αὖθις Φοίνικές τε καὶ Αἰγύπτιοι. πνευματικώτατον γὰρ τὸ ζῷον πάντων τῶν ἑρπετῶν καὶ πυρῶδες ὑπ' αὐτοῦ παρεδόθη. παρ' ὃ καὶ τάχος ἀνυπέρβλητον διὰ τοῦ πνεύματος παρίστησι, χωρὶς ποδῶν τε καὶ χειρῶν, ἢ ἄλλ' ἑτινός τῶν ἔξωθεν. ἐξ ὧν τὰ λοιπὰ ζῷα τὰς κινήσεις ποιεῖται, καὶ ποικίλων σχημάτων τύπους ἀποτελεῖ, καὶ κατὰ τὴν πορείαν ἑλικοειδεῖς ἔχει τὰς ὁρμάς, ἐφ' ὃ βούλεται τάχος, καὶ πολυχρονιώτατον δέ ἐστι, οὐ μόνον τῷ ἐκδυόμενον τὸ γῆρας νεάζειν, ἀλλὰ καὶ αὔξησιν ἐπιδέχεσθαι, μείζονα πέφυκε; καὶ ἐπειδὰν τὸ ὡρισμένον μέτρον πληρώσῃ, εἰς ἑαυτὸν ἀναλίσκεται. ὡς ἐν ταῖς ἱεραῖς ὁμοίως αὐτὸς ὁ Τάαυτος κατέταξε γραφαῖς. διὰ καὶ ἐν ἱεροῖς τοῦτο τὸ ζῷον καὶ ἐν μυστηρίοις συμπαρείληπται.

Draconum naturam atq; ſerpentum ipſe Tautus diuinam putauit, & poſt ipſum etiam Phœnices, & Aegyptij; ſpiritualiſſimum enim animal omnium eſt, & igneum. Nam Spiritu abſque manuum, aut pedum, & omninò alicuius organi exterioris argumento, vt cætera videmus animalia ferri, eximiam celeritatem aſſequitur, variaſque figuras & formas perficiens, inuoluto reuolutoque, atque in helicis formam adornato, ad quam vult celeritatem, greſſu facillimè præſtat; longæuum etiam & multorum annorum, nec ſolum ſenectam cum pelle deponens reiuueneſcit, ſed creſcit etiam in adoleſcentia reductum; cumque determinatos adimpleuerit terminos, in ſeipſum reuolutum rurſum reuireſcit, quàmuis ſemper minus; quemadmodum eos in ſacris literis ipſe Tautus conſtituit, ideò in ſacris hoc animal, & in myſterijs ſemper fuit aſſumptum. Quæ verba ita omnia pulchrè enucleant, vt nihil demi aut addi poſſe videatur. Non ſine ratione itaque per Aſpidem globo circundatum, diuinam Oſiridis vim, & operationem occultam, Spiritum quoque, & vitam, quam ſingulis mundi partibus, cœlis, elementis per varias ſerpentis formas in greſſu figuratis, indicabant; vnde Phęnices illum ἀγαθὸν δαίμονα καλοῦσι; Αἰγύπτιοι τὸ Κνὴφ ἐπονομάζουσι. προστιθέασι τῷ αὐτῷ ἱέρακος κεφαλὴν, καὶ διὰ τὸ πρακτικὸν τοῦ ἱέρακος. *Bonum dæmonem vocabant, Aegyptij verò Kneph, cui Accipitris caput apponunt, propter actiuitatem accipitris ſingularem.*

Epies interpres Deorum & hieromātæ apud Euſeb.

Hinc Epies ſummus Deorum intetpres, & Sacrarum literarum ſcriba, cuius libros, teſte Euſebio, Arius in græcam linguam traduxit, illud dicit: τὸ πρῶτον ὂν θειότατον ὄφις ἐστὶν ἱέρακος ἔχων μορφήν. *Primum omnium diuiniſſimum eſt ſerpens accipitris formam habens,* Et tametſi in alijs locis, vt paulò ante diximus, ſub aſpidis ἱερακοκεφάλου accipitrinâ facie transformati figurâ conſpiciatur; hic tamen & accipiter ſolus, & aſpis cum globo ſolus aſpicitur, quod myſterio non caret; huius enim vtriuſque ſymboli ſeparatim poſiti ſignificatione, indicabatur diuinarum perfectionum in Solari lumine ſiue Oſiride diſperſio. Aptè itaq. per Accipitrem Numen ſolare, & per globum ſerpente animatum, eiuſdem vim penetratiuam fęcundatiuamque expreſſam ex dictis patet indicari; iam ad quarti hierogrammatiſmi arcana progrediamur.

HIERO-

Schemat. I. Lat.O?.

HIEROGRAMMATISMVS IV.

In Mundum Elementarem Triformis Numinis influxum exhibens.

IN præcedentibus oſtenſum fuit, quomodo Triforme Numen ad extra prodeat in intellectualem, & ſiderium Mundum, nunc in hoc quarto hierogrammatiſmo oſtenditur, quomodò ex ſiderio in elementarem Mundum, & hinc in generationis ſphæram labatur, ex qua rurſus aſſumptis alis in monadem ſolitariam fiat reditus; Sed explicemus Symbola.

Primo poſt accipitrem occurrit figura, literæ Ibiacæ *a* in formâ literæ Alpha trāsformata, poſt quā baculus *b* ſiue linea, literæ præcedē- ti connexa, poſt hanc tres circuli *c*, poſt hos iterum baculus *d* cū tribus quadratis *e*, poſt quæ quinque triangula rectangula *f*, quorū vnum è regione quadratorum, reliqua quatuor triangula infra ponuntur vnà cum baculo cyclo formi *h*, quibus omnibus ſubiungitur feretrum *g*; quo Symbolorū apparatu maxima & inſignia myſteria, vt ex interpretatione patebit, innuunt. Et primò quidem character in formam Alpha proſtratus, idem eſt, quod Agathodæmon; ſiue bonus Genius, eſtque character alphabeticus, primum in alphabeto Ægyptiaco locum obtinens; dicitur ibiacus; quia ex Ibidis ſitu primùm ab Aegyptijs inuentus eſt. de quo vide fol. 149. & fol. 236. Sequuntur tres circuli, ſiue orbes, infrà orbes figura in formam linearem ſceptri producto crure, quo innuitur, quod ſicut Agathodæmon archetypus triformis eſt, ita & virtute triformi in triplex cœlum ſcilicet ſtellarum fixarum, planetarium ſolare, & lunare influit. Per baculum verò cum tribus quadratis indicatur vlterior ex Triade circulari in tetradem ſiue quaternarium, qui numerus rerum corpo-

Symbulorum quarto hierogrammatiſmo cōtentorum explicatio.

Quid tres circuli.

Quid tria quadrata.

rearum in mundo vniuerſitatis nota eſt; & hinc in triadem ſiue ternarium angularem proceſſus, quem referunt per trianguli rectanguli figuram in eādē ſerie conſtitutā, eſtque generationis nota, vt poſteà oſtendetur; poſt quæ quatuor alia triangula rectangula ponuntur, quibus oſtenditur proceſſus triadis geneticæ in τετρὰ ϛοιχείωτικὸν, hoc eſt, quaternarium Elementarem, ex cuius coniunctione cum ternario ſeptenarius numerus myſticus, & harmoniam totius continens, magnus, inquam, ille triangulus geneticus, ex quinque alijs triangulis, qui quinque rerum generabilium ſubiecta in elementari Mundo ſignant, conſtitutus naſcitur. Sunt autem quinque ſubiecta, primò elementares impreſſiones, quas μετέωρα græci nominant. Secundò ἄψυχα, inanimata corpora ſiue mineralia. Tertiò ἔμψυχα ſiue vegetabilis naturæ. Quartò αἰσθητικὰ ſiue ſenſitiuæ naturæ. Quintò ex ſenſitiuâ & vegetabili naturâ compoſita, quæ ζώφυτα greci vocant. Quibus ſi rationalis & intellectualis natura accedant, habebimus ſeptenarium illum myſticum rerum omnium terminum, ex quibus quidquid in tota rerum vniuerſitate latet abſconditum, conſtituitur; per baculum verò cycloformē, proceſſus cyclicus ſupremi Numinis ex circulo in lineas, hoc eſt, ex cœleſtibus in elementaria, & deindè hinc iterum in circulos agitati, in monadem ſolitariam reditus oſtenditur. In calce tandem pheretrum cultus diuini ſiue venerationis nota ponitur, qua venerationis, attractioniſque Numinis iſtius Triformis in omnibus rebus latentis, modus & ratio monſtratur. Atque hæc eſt interpretatio quarti hierogrammatiſmi, quem ita ſeſe habere, iam ordo poſtulat, vt authoritatibus debitis oſtendamus, nè quicquam propriâ coniecturâ finxiſſe videamur. Sciendum itaque Aegyptios, vt alibi quoque probatum fuit, nōn tantum arcana ſua myſteria ſub ingenioſâ ſacrorum animalium architectura exhibuiſſe, ſed & eadē ſub varijs figuris geometricis (erant enim, vti Geometriæ inuētores, ita eiuſdē præ cœteris mortalibus peritiſſimi, & arcanorū eiuſdē probè cōſcij, vnde & ⲛⲓⲁⲣⲇⲉⲛⲁⲇⲁⲡⲧⲏⲥ *Ardenadaptæ* dicebātur) ita quidē, vt huiuſmodi ſcientiæ, quæ apud reliquas nationes ſummo in honore & pretio haberentur, paucoſq. earū peritos ſortirentur; eæ teſte Clemente & Philone in Aegypto penè vulgares eſſent, de quibus ita Clemens lib. 1 Strom: dū Democriti cuiuſdā ſuâ eruditionem intemperātiùs prædicantis mentionem facit his verbis Καὶ λογίων ἀνθρώπων πλείστων ἐπήκουσα. καὶ γραμμέων συνθέσιος μετ᾽ ἀποδέξιος οὐδείς κώ με παρήλλαξεν, οὐδ᾽ οἱ Αἰγυπτίων καλεόμενοι Ἀρπεδονάπται. *Et homines doctos audiui plurimos, & in componendis cum demonſtratione lineis nemo me adhuc ſuperauit, nec qui Aegyptiorum quidem vocantur Arpedonaptæ*; quod verbum verè Ægyptiacum eſt, & ſignificat ingenioſos machinatores, vti ex Lexico noſtro patet; ἱερογραμματεῖς verò de genere erant Sacerdotum, τῶν ἱερῶν λογίων ἑρμηνευταὶ appellati; ἱεροφόροι quoque & ἱερόστολοι dicuntur; ὅτι τὸν ἱερὸν πάσης λόγον περὶ Θεῶν πάσης καθαρεύοντα δεισιδαιμονίας, καὶ περιεργίας ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, ὥσπερ ἐν κίστῃ τι περιστέλλοντες. *Quod Sacram doctrinam ab omni ſuperſtitione & curioſitate puram in animo ſuo tanquam in ciſta*

Quid per 5
Δ
Δ Δ
Δ Δ

Arpedonaptę qui?

ciſta geſtant, atque continent. Ita Plutarchus de Oſir. & Iſ. Vates quoque fuiſſe innuit Suidas οὗτοι παρ᾽ Αἰγυπτίοις ἦσαν σοφοί, καὶ περὶ τῶν μελλόντων τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν. Tales fuêre peruetuſtus ille Bitis, & Iachim τῶν περιαπτῶν καὶ ἐπῳδῶν ἐμπειρότατοι. qui Moyſis in Ægyptios imperium dicuntur Pharaoni prædixiſſe. Cęteros gradus Sacerdotalis ordinis, vide paſſim hoc opere allegatos, & apud Clemétem lib. 6. fusè deſcriptos vbi & functiones ſingulorũ graphicè exponuntur; de Entaphiaſtis, Odis, Horoſcopis, Stoliſtis, Prophetis, Paſtophoris, cum ſuſiſſime tractet vt dixi, Clemens cit. locũ Lector conſulere poterit; patet igitur quomodo Ardenadaptæ à Sacris & Sacerdotibus diſtinguantur.

Porrò Sacerdotes geometricis ritè imbuti, vti animũ ad altiora philoſophiæ ſacramenta parabant, ita geometricas figuras & numeralé ſcientiá ad perfectè philoſophandum, aſſumere ſolebant. Quemadmodum ingeniosè in hoc hierogrammatiſmo partim per numeros, partim per geometricas figuras præſtitum eſt; rerum ſiquidem arcanarum rationem penitius trutinantes, cum comperirent, DEVM & numeros, & geometricas figuras, vti triangulos, quadrata, circulos, harmonicaſque proportiones in ſuis operationibus affectare, eaſdem ſanè melieri & comprehenſibiliori modo, quàm per dictas formas exhibere non potuerunt. Quos ſecuti Pythagoras & Plato ſapientum Magiſtrorum ſapientes diſcipuli, maxima quæuis myſteria ſub iiſdem formis expreſſerunt. Sed ad rem.

Prima huius hierogrammatiſmi figura eſt A, quâ ſignificabant Agathodœmona, eſtq; character ibiacus, ex ibidis inceſſu ſituquè à Mercurio inuentus, de quo curioſa multa, & conſideratione digniſſima vide in myſticâ Aegyptiorum Alphabeti fabricâ, & in hierogrammatiſmo huius figuræ proprio; Per hunc enim characterem primò motum ex ſupernis ad inferna, vti pyramidalis figura eiuſdem oſtendit, ſignificant; ipſa verò vti primatum inter literas, ita & primatum Genij huius deſignabat; quem ipſi Agathodœmonem, ſiue bonum Genium Aegyptij vocabant, & ſic exprimitur Ἀγαθὸς Δαίμων, Aegypti, initialibus literis ſub vnâ comprehenſis. hic enim præter dictarum vocum capitales, vt dixi literas, eius quoque Aegypti portionis figurá, quam ▵ paſſim, ſiue ⲁⲅⲁⲗⲱⲧⲓ Copticè, hoc eſt bonum agrum vocant, exprimit. Hunc characterem vt plurimum ex tribus vel perſeæ, vel papyri thyrſis, in figuram primæ literæ alphabeticæ, quam ſic

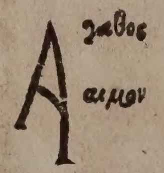

Figura Agathodæmonis

exprimebãt adaptatis, compoſitum, in ſolemnitatibus Comaſiarum vt dictum eſt Deorum ſtatuis præferebant. Vide quæſo, quæ de hoc monogrammatè in Prodromo Copto folio 231. fuſius, & in hierogrammatiſmis de perſea, pheretro ſacro, & de charactere A fuſius diſſeruimus; vt enim hîc ſingula repetantur, nec temporis anguſtia, nec operis moles permittũt. Sufficiat hunc characterem Agathodęmonis ſymbolũ & hîc nos innuiſſe, & alibi fuſiùs demonſtraſſe; Ponitur itaque Agathodœmonis character primo loco, ad oſtendendum huius in Mundo inferiori, & ſenſibili imperium, quod pulchrè exprimitur per baculum vnius ex cruribus characteri annexum;

xum; character quoque non erectus ſed proſtratus eſt, quo indicabant, Agathodœmonis non abſolutum imperium, hoc enim per ſymbola recto ſitu diſpoſita indicabant, ſed vicarium ſiue dependens à ſuperioris Numinis directione, quod per proſtrata ſymbola denotabant, vt in ſequentibus fuſiùs oſtendetur, ſed iam ad reliqua ſymbola interpretanda calamum conuertamus.

Quid per 3. circulos notetur.

○○○

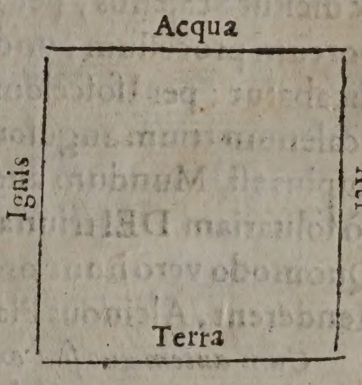
Per tres circulos intelligitur triformis Numinis ſub forma Agathodœmonis in trium Mundorum, Empyrei, Siderei, & Elementaris præſides particulares, influxus & dominium, qui tribus circulis denotantur, ob idealem, quam quiſque habet cū ſupremo, & ſupramundano Deitatis circulo perfectam analogiam, vt poſtea dicetur; per baculum tranſuerſum, & tria quadrata, eiuſdem triformis Numinis dominium influxuſque, qui mediātibus tribus Mundis genialibus fit in tres Mundos corporeos, materiales, ſiue quos hylæos philoſophi vocant, quorum prior corporum aëriorum, alter aquaticorum, tertius terreſtrium corporum mūduseſt. Notantur tribus quadratis, cum ob quadratorum cum corporeis rebus ſimilitudinem, vt poſteà dicetur, tum ob quatuor elementorum, ex quibus exiſtunt, compoſitionem. Atque per tres circulos indicatur triplicis Mundi figura, Empyrei, Siderei, elementaris, in quos ſupremum Numen potentiam, bonitatem, & pulchritudinem ſuam exerit. ita Aegyptij apud Ariſtotelem lib. 11. c. 3. & 4. *Mens ipſa humana, cum orbem intellectiuum perſpexerit, nobis renunciat illum eſſe opus primum creatum, ſummoque decore inſignitum exiſtere, illaborioſum inafflictumque, imò lætabundum ſuo lumine, profluenteſque ab alijs eſſentijs exultanter ſubſtantias in ſeipſo continere; Quarum Iouis planeta eſt primarium exemplar omnium illius entium; neque verò nullibi collocatur, ſed in alio orbe ſecundario, bono tamen illuſtri, perpetuoque, ac eius primi ſimulacro referto. vndè etiam decet eum eſſe bonum abſolutumq; ſiquidem metatypus eſt, & ſimilis archetypo. rurſus, hic mundus infimus ſimilis eſt cœleſti, vti vitæ, eſſentiæ bonitatiſque cauſatiuæ, ſucceſſiua iugiter generatione eſt quadamtenus perpetuus, ſicuti ille conſtanter. Siquidem omnis vita noſtra cum ſit ſimilitudo ſuperioris, continuatur ab orbe illa continuato adhuc per ſupremum principium.* Et in ſequenti capite. *Cum itaq; eſſentiæ princeps lux infinita nunquam corumpatur, nunquam etiam deſinet illuminare orbem ſuperceleſtem, iſque cœleſtem, ideo quoquè hic ſecundarius Dominus infimi, vtpotè primus illius primarij ſemper exiſtat. Et quanquam princeps Mundi ſuperioris parum referat ab inferiore, nihilominus conatur ſeruare illum, ſeruator porrò Mundi intellectualis, eſt lux primæua, Mundi autem cæleſtis ille ſupercæleſtis, ſiue Genialis; huius autem infimi ſenſibilis, ille medius cæleſtis, omnes tamen ſeruantur conſiſtuntque virtute Authoris primi, qui eos ſuæ adminiſtrationis robore fulcit ac ſuſtinet, vt qui eum, à quo pendent reliqui, perornat.* Atque hoc ita eſſe pulchrè docet Plato in Alcinoe cap. 11. & 12. vbi ait, mundum corporeum ex Elementis compoſitum, in quo proceſſus rerum fit per lineas rectas, per quadrangulum fuiſſe indigitatum à priſcis, quæ ſcoliaſtes eius ita explicat, in

Quid per 3. □ □ □

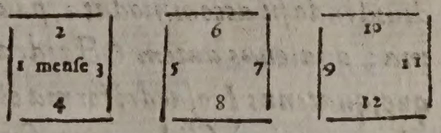
Ariſtotelis Philoſophia Aegyptia

Quid per quadrangulum.

in Elementorum motu duplex linearum ſitus conſiderandus eſt, iuxtà ſitum Elementorum duplicem Terra, & Aqua oppoſita, in hieroglyphico quadrangulo baſim ſcilicet, & oppoſitum ei latus obtinent, quem ſitum ſemper planum, vel vt Mathematici loquuntur terræ,ſiue Horizonti parallelum, vnum ſupra alterum ſortiuntur; Aer verò, & ignis quia ſurſum vergunt hinc latera in hieroglyphico quadrágulo πρὸς τὰς ὀρθὰς prioribus lineis inſiſtẽtia, aeris & ignis ſurſum vergẽtis naturam apprimè declarant; atque adeò quatuor Elementorum qualitates per quatuor quadranguli latera aptè exprimuntur. Quæ omnia in noſtra Geometria hieroglyphica fusè explicabuntur. Cùm

verò ſol Zodiacum perambulans, maximè elementarium ſiue mixtorum corporum miſcellam incitet, & ad generationes rerum diſponat; hinc per tria quadrata haud incongruè annum indigitarunt, qui teſte Diodoro Aegyptijs in tres partes ſcilicet in Ver, Aeſtatem & Hyemem diuidebatur, quæ partes per tria quadrágula, vti & per quatuor latera quatuor mẽſes, aut quatuor ſigna Zodiaci, quibus ſinguli anni trientes conſtabant, denotabantur; per hæc enim dedecamoria ſol diuinus ille Oſiris, Agathodæmon Aegypti tranſiens, elementa ad rerum omnium productionem excitat. Atque huic hoſtræ interpretationi haud abludit Horus his verbis: ἔτος τὸ ἐνιστάμενον γράφοντες, τέταρτον ἀρούρας γράφουσιν; ἔστι δὲ μέτρον γῆς ἡ ἄρουρα πηχῶν ἑκατὸν βουλόμενοι τὸ ἔτος εἰπεῖν, τέταρτον λέγουσι. &c. *Inſtantem annum ſignificantes, quartam arui partem ſcribunt, Eſt autem* ἄρουρα *ſiue Aruum terræ menſura centum complectens cubitos. Atque hòc ideò, quod à Sothis ortu ad alterum quarta diei pars ſit interiecta.* Cum enim Solis annus 365. diebus abſoluatur, Aegyptij quartò quoque anno ſuperuacuum diem, quem ἐπαγομένην vocant, computantes intercalabant; quatuor ſiquidem diei quadrantes diem perficiunt; Vide quæ curioſiſſima de hoc hieroglyphico in Prodomo, & deinde in noſtra Aſtronomia hieroglyphica fusè tradimus. Vides igitur quomodo Agathodęmon ille ſupramundanus triformis ex triade illa mundorum intellectualium incorruptibili, æternâ, per circulos indicatâ, moueatur in triadem tetradicam, ſiue quaternariam mũdorum trium elementarium; ex ſimplici videlicet & immutabili, in angulosam corruptionibus obnoxiam, variamquè hylææ miſtionis faciem, quam aptè quadrangula figura refert, feratur. Quæ vt paulò altius dilucidentur.

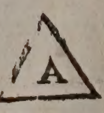

Quomodo annũ notarent Aegyptij?

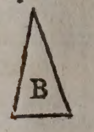
Sciendum eſt, Aegyptios ad DEI ſignandas virtutes, geometricis vt plurimum figuris (quod Platonem, & Pythagoram eos ſecutos feciſſe Laertius, & Malchus in vitis eorum oſtendunt) vſos eſſe. Inter cœteras autem trian-

Trianguli ſignificationes

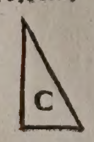
triangulum maximè obſeruarunt; & in ipſo tres iterum affectiones, vel e-nim triangulum conſtat tribus æqualibus lateribus, & dicitur iſopleuron, vel duobus tantum, & dicitur Iſoſceles, vel tribus lateribus inæqualibus, & dicitur Scalenus; per Iſopleuron diuinitatis triformis in mundum corporeum proceſſum, vndè teſte Platone corporei Mundi præſidibus Dijs dicabatur: per Iſoſcelem proceſſum eiuſdem in ſiderium Mundum; per Scalenum trium angulorum inæqualium, quorum prior rectus, alter tertij duplus eſt, Mundum alterationis, hoc eſt elementarem; per Circulum verò ſolitariam DEI triunam naturam, vt poſtea dicetur, aptè denotabant. Quomodo verò hunc ordinem & ſeriem generationis rerum omnium oſtenderent, Alcinous Platonicus fusè & pulchrè deducit.

Iſopleurus.

Iſoſcelas.

Scalenus.

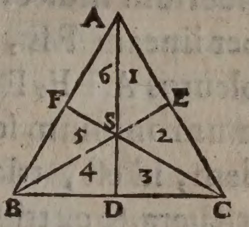
Alcinous. c.11.

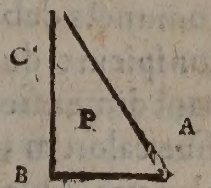
Cum autem duo ſint ex quibus mundus eſt conſtitutus, corpus & animus; quorum illud quidem aſpectabile & tractabile hic neque aſpectabilis eſt, neque tractabilis, vtriuſque vis & conſtitutio eſt diuerſa. Corpus enim ipſum ex igne, terra, aqua & aere coagmentatum eſt. Si quidem hæc quatuor, quæ ſanè nullum ordinem elementorum prius habebant, mundi opifex formauit Pyramide atque cubo, Octaedro & Icoſaedro & præter hęc omnia dodecaedro. Materia enim quatenus Pyramidis figuram ſuſcepit, ignis extitit: quòd hæc omnium maximè ſecando & diuidendo ſit accommodata, paucioribùſque triangulis conſtet, atque idcirco ſit rariſſima; quatenus autem Octaedra facta eſt, ſimul aëris qualitatem accepit: ſicut & aquę, quatenus Icoſaedri forma eſt ornata. Cubi verò figuram terrę attribuit, vt omnium maximè ſolidę atque firmæ: At dodecaedrum ad ipſum vniuerſum accõmodauit. Magis autem quam hęc omnia ad principia accedit natura planorum: Si quidem plana ſolidis ſunt priora. Planę verò naturæ duo quidem progenitores triãguli pulcherrimi rectanguli, vnus Scalenus alter Iſoſceles. Atque Scalenus cum vnum angulum habet rectum, alterum continentem duas tertias vnius recti, reliquum verò eiuſdem partem tertiam, hunc quidem priorem dico. Hoc autem Scalenus triangulus pyramidis & octaedri atque Icoſaedri elementum eſt. Cum Pyramis ex triangulis quatuor, omnia latera æqualia habentibus conſtituatur: quorum quilibet, in ſex triangulos Scalenos, quales modo dicti ſunt, diſtribuatur. Octaedrum vero ex octo, qui ſimiliter ſinguli in ſex Scalenos diuidantur. Sicut & Icoſaedrum ex viginti. Alter verò (dico autem Iſoſcelem) aptus eſt ad conſtituendum cubum. Quoniam huius ſpeciei quatuor trianguli coniuncti, quadratum abſoluunt: ſicut ſex quadrata, cubum. Dodecaedro autem ad vniuerſum Deus vſus eſt. Quia in cælo ſigna duodecim conſpiciuntur in Zodiaco, quorum vnumquodque in partes triginta ſecatur: quemadmodum in dodecaedro ex duodecim pentagonis compoſito, horum cuilibet in quinque triangulos diuiſo, ſex trianguli inſunt: ſicque in toto dodecaedro trianguli trecenti ſexaginta reperiuntur, quot & ipſius Zodiaci ſectiones ſunt. His igitur figuris materia à Deo expreſſa mouebatur: primùm quidem rudibus veſtigijs ſine ordine, deinde ab eodem in ordinem adducta, ſecundum eam rationem, quam in illa coagmentatione omnia inter ſe obtinent. Neque tamen hæc loco diſcreta manent, ſed in perpetua agitatione ſunt, eandemque materię afferunt. Quoniam mundi am-

bitu

bitu conſtricta pelluntur, & alternis pulſibus ipſa feruntur: ea quidem quæ tenuiorum ſunt partium, in regionem craſsiorum. Quare nihil omnino inane relinquitur, & corpore vacuum: atque in illis inæqualitas permanens, concuſsionem affert, Si quidem materia ab ijs agitatur, & hæc ab illa.

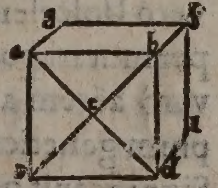
Quomodo verò Plato ex mente Ægyptiorum quatuor regulares figuras compoſuerit ex ſcalenos cuius vnus angulus rectus, alter duas tertias vnius recti, reliquus vero eiuſdē tertiā partē habeat, id eſt cuius vnus angulus 90. alter 60, tertius 30, graduum ſit; cum hucuſque commentatores eius latuerit, noſtrarum partium eſſe rati ſumus, id geometrico ratiocinio hoc loco demonſtrare. Primò itaque deſcribebant triangulum æquilaterum ABC, ex cuius angulis A B C totidem perpendiculares, AD, FC, & EB ducebant, diuidebaturque triangulus ęquilaterus in 6 triangulos ſcalenos omnes ęquales & ſimiles, vti numeri oſtendunt, quorum ſinguli vnum angulum rectum, reliqui duos, partim 60, partim 30 graduum conſtituunt, & ij quidem, qui puncto medio S inſiſtunt, 60; quæ terminant in punctis ABC triangulum, 30; qui deniq; medijs lateribus in punctis F D E cōſiſtunt, 90 graduū ſunt. Lateraq; ſortiūtur ſub ea proportione, quam numeri 3, 4, 5 habent; quorum myſterium poſtea explicabitur. Huiuſmodi itaq; e triangulum dicebant nunc geneticū, nunc γονιμὸν, ſiue nuptialem figuram, quod principiū eſſet generationis rerū omnium ſublunarium, hoc pacto, per baſin BA notabant principium rerū paſſiuum, humidum videlicet, ſiue Iſim; per normalem CB, AB inſiſtentem innuebant principium rerum actiuum, calidum videlicet ſiue Oſirin, maſculam vim; per AC verò hypothenuſam, ex vtroque compoſitum, Horū; vti in 3. libro fusè oſtenſum eſt. Iam videamus, quomodo huiuſmodi triangulis Iſoſcele & ſcaleno, tanquam primis principijs, quatuor figuræ regulares, & conſequenter quatuor elementa quorum ea ſymbolum ſunt, producantur; In quarū conſideratione duo gradus ſunt obſeruandi, hoc modo. Terræ ſymbolum cubum, ita conficiebant, primo Iſoſcelem *a b c* quadruplicabant, & prouenicbat quadratum, *a b e d*; hoc ductum in 6, cubum conſtituebat *a b e d i f g*: ita vt Iſoſceles, Proclo teſte, eſſet terræ primum principium, quadratum verò proximum. Porrò ignis ſymbolum pyramidem, ſeu tetraedron ita conficiebant. Cum tetraedron 4 conſtet triangulis æquilateris, quorum vnuſquiſque iterum, vti paulò ante oſtenſum fuit, ex ſex ſcalenis conſtituatur, 4 ducta in 6 producebant 24 ſcalenos geneticos; (ita enim impoſterum appellabimus huiuſmodi triangulum) pyramis itaque tetrapleura hoc pacto non ignem tantum; ſed & totum vniuersū, in quod ignea vis ſe occultè diffundebat, notabat; hoc autem pactò in corpus id deducebant.

Triangulum geneticum quod?

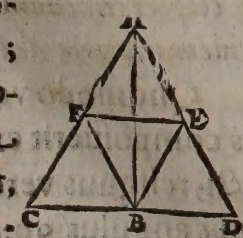
Terre ſymbolum quod?

Ignis ſymbolum quod?

Tetraedron quomodo fiat.

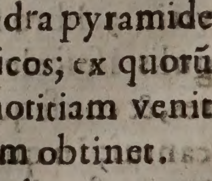
Triangulum Iſopleûrum ACD ſubdiuidentes bifariam, duos efficiebant Scalenos A B C, B A D, quo quidē notabant proceſſum Numinis ex Mundo Archetypo in Mundum alterationibus mutationibuſque, qui ſignificabatur per ſcalenum, expoſitum; hos Scalenos bifariam iterum ſecantes, producebant iſoſcelia B F A, B E A, proceſſûs Numinis per influxum ſiderium indices. Hos Iſoſceles iterùm bifariam ſecabant, per lineam F E, & producebant quatuor triangulos iſopleuros A F E, F E B, E B D, F C B, quibus complicatis efformabant primum omnium ſolidorum corporum tetraedron, triade abeunte in tetradem, id eſt, trianguli oriebatur figura quatuor planorum, ſiue pyramis trilatera, & ex tribus angulis naſcebantur anguli duodecim; adeò vt in vnica hac figura haberent omnem totius Mundi tàm ſiderei, quàm elementaris ſeriem; Trigonus enim triade ſuâ rerum exprimebat generationem, vt poſteà oſtendetur; quaternarius laterum, elementa. Tria & quatuor coniuncta dabant ſeptenarium ſiderei Mundi, ſeptem planetarum circulis conſpicui; duodecim anguli, Aplanes ſiue Zodiaci duodecim denotabant dimenſiones; figura erat acuta & pyramidalis, quâ innuebant ignem ſiue calorem, generationis rerum principium actiuum, quod elementa, planetas, Aplanem, verbo omnia permearet.

Myſtica Philoſophia in Tetraedro.

Octaedron quid denotet.

Iterum cum octaëdron ex 8 Iſopleuris ſiue æqualium laterum triangulis conſtitueretur, quorum vnuſquiſque iterum ex ſex ſcalinis geneticis cōficeretur, 8 ducta in 6. dabant 48 ſcalenos, quibus conſtituitur octaëdrō aëris ſymbolum. Denique cum Icoſaedron 20 triangulis æquilateris conſtet, vnuſquiſque autem eorum 6 ſcalenis; hi ducti in 20, dabunt 120 ſcalenos, ex quibus tanquam principijs icoſaedron conſtituitur, ac proindè in aquæ ſymbolum fuit aſſumptum. Habemus itaque in tetraedra pyramide 24; in octaedro 48; in Icoſaedro denique 120 ſcalenos geneticos; ex quorū comparatione Plato ab Ægyptijs & Pythagoræis doctus in notitiam venit proportionis elementorum, quam vnumquodque ad alterum obtinet. Nam quia ignis, aer, & aqua pro primo principio ſcalenum habent, terras verò Iſoſcelem; collegit, hæc omnia in ſe inuicem nequaquam diſſolui atq; permutari poſſe, Terram, inquam, cum reliquis tribus; tria verò aërem aquam, & ignem ob commune ſingulis principium geneticum, in ſe inuicem actu diſſolui & permutari. Significauit quoque, quæ in numeris triangulorum, ex quibus tanquam ex primis principijs tria elementa conſtant, proportio exiſtit, inter 24. 48. & 120. eandem eſſe in denſitate & raritate ſubſtantiæ inter ignem, aerem, & aquam, proportionem. Vt ſcilicet ignis aere ſit duplo rarior, ſicut aqua quatruplò eodem tenuior; & ſe habent ſicuti ſcaleni tetraedri 24, ad octaedri 48, & icoſaedri ſcalenos, 120. Cubus verò terræ ſymbolū, vti ex heterogeneo, videlicet, iſoſcele triangulo componitur, itaq;

Icoſaedron quid notet.

Cubus quid notet.

quoque

quoque cum reliquis 3 elementis ex hoc ipſo permutari non poſſe iudicauit; ſubeſſe tamen cubo terræ ſymbolo harmoniam quandam, totius harmoniæ mundanæ moderatricē, ex partibus eius cognouit, videlicet ē ſex planis, duodecim lineis, octo angulis ſolidis, viginti quatuor planis, ex quibus cubus conſtat, id eſt, proportiones harmonicas, 6 ad 12 duplam, diapaſon; 6 ad 8 ſeſquialteram, diapente; 12 ad 8 ſeſquitertiam, diateſſaron; 8 ad 24. triplam, diapaſon diapente; 6 ad 24 denique duplam, diſdiapaſon. Sed quoniam præter has 4 ſolidas figuras regulares, quintam etiam conſtitui poſſe videbant ex pentagonis, quorum 3 in vnum compacta, ſolidum angulum conficerent, atque ita figuram complerent 12 baſium, ſiue dodecaëdram, vt corpora, quæ naturâ conſtant, omnino reſponderent mathematicis, quæ Pythagorici Ægyptios ſecuti, naturalium ideò rerum prima dicebant principia; atque hoc dodecaedron vniuerſo adſcribebant, non vt nonnulli putant, quintæ eſſentiæ ſuperlunari; ſed quinto magno corpori vniuerſi, ex quatuor primis corporibus ſimplicibus compoſito. Hoc pacto; 12 pentagonos iſopleuros, quorum vnuſquiſque in 5 iſoſcelia diuidebatur, cum ita in vnum coaptari poſſe viderent, vt nihil vacui remaneret inter cōmiſſuras laterū, præterea, hi in cētro circuli coniūcti 12. pyramides pentagonas cōſtituerent; myſteriū vniuerſi ſubolfacientes; per 12. latera dodecaedri primò, 12. ſedes Zodiaci, quem ipſi totius vniuerſi terminum dicebant, referebant; hæ enim ſedes quaſi ſtellarum radioſo influxu in centro terræ coniuncti, totidem pyramides conſtituebant pentaedras, 12 penetralium, per quæ Numina in inferiorem mundum influerent, ſymbolum, de quorū myſtica ratione cum fol. 177. iam egerimus, id Lector conſulere poterit. Quemadmodum itaque hæ 12 pyramides pentaedræ verticibus ſuis in centro terræ connexæ, ita aptè coniunguntur, vt nullum vacuum intermediū relinquant; ita mundi vita per Numina, quæ dodecaedris Zodiaci præſidēt ita per omnia diffunditur, vt nihil ſit, quod non eam participet. Iterum, quemadmodum cubus terræ ſymbolum ex iſoſcelis componitur, ita & pentagoni dodecaedri, quo quidem myſterio neſcio, quem occultum conſenſum notabant, Zodiaci maſculi cum Terra fœmina, ē quorum coitu omnia naſci dicebantur.

Cubus totius harmoniam continet.

Dodecaedrō vniuerſum notat.

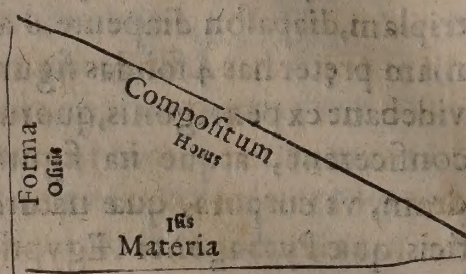
Nam ſicut ex biſectione iſoſcelis in cubo & pētagonis dodecaedri cōſideratis naſcuntur ſcaleni, ita ex terra ceu principio paſſiuo, atque ex motu Planetarum ſub 12 Firmamenti (quæ ſunt veluti principium quoddam actiuum) ſignis influxuq. in terram facto, naſcuntur ſcaleni genetici, hoc eſt omnia in mundo ſenſibili entium diuerſa genera.

Vides igitur, quomodò ex primis & ſimpliciſſimis lineis, & figuris ad corporum geneſin, totiusq. corporeæ naturæ arcanum procedebant. Sicuti autem per circulum centro, radio, circumferentia trinum, triunam diuinitatem, ita per triangulum æquilaterum triunam diuinitatem in operibus creationis ſeſe exhibentem, vti dictum eſt, notabant; & circulus quidem nihil

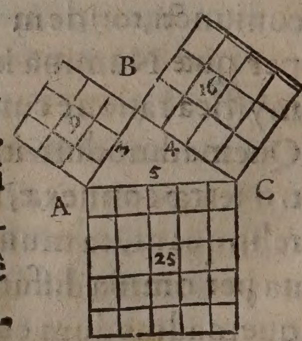
Triangulum æquilaterum Deum vt creantem notat.

ex ſe gignit, vtpotè complementum & polygonorum omnium maximum infinitis lateribus conſtans, ita abditè ſolitariam vnitatem trinam ſignat, trigonus verò pincipium totius generationis, omnium reliquorum ſiue figurarum polygonarum, ſiue corporum, vt paulò ante oſtenſum fuit, genitor eſt; Hunc proximè ſequitur iſoſceles, terræ & firmamenti ſymbolum, quod ſequitur, Scalenum rectangulum, ad ſumma geneticæ naturæ myſteria indicanda. cōſtat triangulū Scalenū, vti ſupra dictum eſt, tribus lateribus inæqualibus, totidemque angulis, recto vno, & duobus acutis; per rectum, conſtātem & immutabilem naturæ in operando legem; per duos reliquos, vnum maiorem ſubduplum motum augmentationis, per tertium ſubſeſquialterum diminutionis, diuiſioniſque rationem indicabant; per lineam præterea inferiorem, quæ baſin trianguli conſtituit, ſignificabant, teſte Plutarcho, principium paſſiuum rerum, maximè terram ſiue Iſidem. per normalem ei rectà inſiſtentem, principium rerum actiuum, formam, Oſirim ſiue ſolem: per hypotenuſam denique ſiue ſubtenſam vtramque lineam coniungentém, compoſitum, Horum, filium ex vtroque natum acutè indicabant; vide fol. 201.

Triangulum Scalenum quid notet.

Sed videamus modò arcanum totius ſub citati ſcaleni figurâ reconditum; latera huius ſe habent ad inuicem, ſicuti 3. 4. & 5. vt in figura patet, vbi vides triangulum Iſopleurum, ſub ternario numero, quaternarium ſub iſoſcele, quorū duo quadratū, & deinde cubū conſtituūt. Porrò 3. 4. & 5. ſimul iuncta faciunt 12, dodecaëdron naturæ, vt ſicuti numeri in numeris, lineæ in lineis, figuræ in figuris implicite continentur; ita omnia in omnibus eſſe, occultè hiſce præfigurabant. Præterea latus AB 3. in ſe ductū, cōficit 9. latus BC 4. in ſe ductum conſtituunt, 16. quæ ſimuliuncta conſtituunt tantum, quantum latus AC 5. in ſe ductum videlicet 25. arcanum ingens in mathematicis, & inuētionum infinitarum ferax, ab Ægyptijs primum inuentum; à Pythagorâ verò ſub ſuo nomine propalatum; quo mundanorum corporum, adeoquè totius vniuerſi geneſin per geneticos triangulos, ſubtili ſanè ratiocinio indicabant, ſed hæc ex profeſsò in Geometria noſtra hieroglyphica.

Hinc infrà tria quadrata immediatè ponebant quinque triangulos Scalenos, ad indicandum, corporeum ſiue elementarem Mundum, quinq; entium gradus in ſe continere, in quæ triformis Numinis vis agat; eſt primus gradus purarum elementarium impreſſionum; alter Mineralium ſiue Metallicorum corporum; tertius vegetabilium; quartus ſenſitiuorum; quintus rationalis naturæ corporeæ; hi enim gradus entium, cum ex materiâ

teriâ & formâ componantur, aptè ea per totidem triangulos geneticos indicabant, hoſce verò triangulos in vnum maius triangulum diſponebãt; vt eo generationem in mundo quintupartitam oſtenderent. Quæ omnia cum fuſiſſimè ex varijs reconditorum ſcriptorum monumentis, cum in Oedipo, tractatu de Geometria hieroglyphica; tum in proprijs trianguli; quadrati; circuli hierogrammatiſmis oſtenderimus, hic fuſiores eſſe noluimus.

Inter quinque Scalenos occurrit alia figura ♀, quâ nihil aliud indicare voluerunt, niſi per innumeros circulos, & figuras diuinæ Mentis proceſſum; hoc eſt, per Geniorum orbem in Mundum ſiderium & elementarem, tandem ex hoc veluti infimo, per figuras recti-lineas indicato, in orbẽ diuinitatis; hoc eſt in ſeipſum reditum. Quem proceſſum aptè hæc præſens figura indicat, per lineam rectam circulo annexam. Verùm nè quicquam confinxiſſe videar, audiamus Alcinoum Platonis c. 14. qui ex mente Aegyptiorum ita pulchrè dicta deſcribit, vt ad hanc figuram reſpexiſſe videatur; hic vbi de mente diuinâ in corporeum mundum per varios circulos fusè agit; tandem hiſce verbis diſcurſum ſuum concludit. Figura cyclo-formis quid?

Ex omnibus denique circumuolutionibus, reuolutionibusq́. abſolutus numerus, tempuſq́. complebitur, cum ad idem punctum ſidera peruenientia eiuſmodi recipiant ordinem, qualem linea quæpiam recta à ſupremo circulo vſque ad terram ſecundum perpendiculum conſiderata, omnium centra in ipſa conſpiciantur.

Occurrit tandem feretri figura ⵏ, quo honorem & reuerentiam, quã ſupremo huìc Numini debebant, indicabant. Dicitur hęc figura feretrum ſacrum Ægyptiacè ϮⲥⲗⲏTisle cuius ratio ſignificati, vt luculentiùs appareat, ab eius primis incunabulis ordimur. Notum eſt ex Clemente Alexan. lib. 6. Stromat. & Apuleij metamorphoſi, in pompis Comaſiarum Iſiacis, 4 ſimulacra, quas ipſi 4 literas appellabant, circumlata fuiſſe: inſtrumentum autem quo illa ferebant, in formam quadranguli parallelogrammi, vt illud myſterio quaternarum literarum vndequaque correſponderet, fuiſſe concinnatum, cruribus oppoſitis parumper protenſis, vt feretrum facilius geſtãtium humeris exciperetur; inſtrumentum ſimile ferè ijs, quo hodiè mortuos efferre ſolent. Duobus autem modis id confectum fuiſſe, forma in Obeliſcis paſſim obuia ſat ſuperque docet; primò per modum nudi quadranguli, cui ſuperimponebant tum ſacra ſimulachra, tum ciſtam opertaneam ſacrorum; ſecundò, per modum ciſtæ quadrangulo inſertæ, iuxta quã formã pariter ſpectanda proponitur. Hoc itaque inſtrumentum adeò Ægyptijs vſitatum fuiſſe legimus, vt id ob myſticas rationes quaternarij, in album hieroglyphicorum, ſicuti omnia reliqua inſtrumenta, quæ ſacrificijs cerimonijſque quouis modo inſeruiebant, aſſumpſerint: per quaternarium enim laterum, quadripartitam mundi plagam, aut quatuor elementa, in quam 4. Genij, quos ſupra impoſitos portabant, vim ſuam diffundere credebant, indicabant: nobile cum primis reddebant hoc inſtrumentum, ſacra lipſana quæ Quid feretrum notet.

ciſtæ

ciſtæ eiuſdem condebantur; videlicet, phallus Oſiridis ficulneus, tæniæ Iſidis, πλακοῦντα & κόπανα Hori, ſimiliaque abſurda, apud eos in pretio & æſtimatione habita, vnde dicebatur ciſta ſacra, oportanea ſacrorum, teſte Suida, κίσαι ἱεραὶ & portantes eam κιστοφόροι appellabantur.

Ciſta Sacra quid? Sacra dicebatur, quod operta eſſet, neque expoſita profanorum oculis. Hanc autem ſummâ celebritate circumgeſtatam, feretroq. impoſitá Apuleius in metamorphoſi ſua docet, his verbis: *Porrò ciſta ſecretorum capax penitùs cœlans operta magnificæ religionis:* Myſterioſa quoque Suidæ, dicitur: ἀπὸ τοῦ μύειν τὸ στόμα à claudendo ore, quod ſcilicet deceat eos, qui audiunt videntque diuinas cerimonias, & religionis arcana, os obturent, nec vllo mortalium enuncient; vt verò pompam augerent, non quilibet, ſed ex magnalibus ad eam portandum aſſumebantur, adeo quidem, vt Lampridius & Ælius Spartianus dicant, hiſce ſacris initiatum olim Commodum Imperatorem, non dedignatum humeros ſubdere huic ridiculo oneri, dum ſacra Iſidis coluit, caput raſit, Annubim portauit. Hinc, etiã Plutarcho teſte, phallus geſtari ſolitus ponè virgines Canophoras & phallicum cani. Erant autẽ virgines Canophoræ, caniſtrum capite geſtantes, in quibus omnes primitiæ eſſent repoſitæ; ſed audiamus Ariſtophanem in Acharnaicis eas appoſitè deſcribentem:

Ariſtophanes.

Πρόιθι ὡς τὸ πρόσθεν ὀλίγον ἡ κανηφόρος
Ὁ Ξανθίας τὸν φάλλον ὀρθὸν στησάτω
Ἐγὼ δ' ἀκολουθῶν ᾄσομαι τὸ φαλλικόν.

Vbi Scoliaſtes: Ἐν Ἀθήναις αἱ εὐγενεῖς παρθένοι ἐκανηφόρουν τοῖς Διονυσίοις ἦν τε ἐκ χρυσοῦ πεποιημένα τὰ κανᾶ ἐφ' ὧν τὰς ἀπαρχὰς ἁπάντων ἐτίθεσαν.

Porrò qualia ſimulacra portarent in huiuſmodi feretro, Clemens deſcribit, cuius verba, cum paſſim in hoc opere citemus, fol. 121. & 128. ea conſulere poterit ibidem Lector curioſus.

Feretrũ quid? Cum itaque feretrum dictis ſacrorum vſibus deſtinatum eſſet, tum ob myſticam figurã, tum ob alias fines, inter hieroglyphica ſymbola, locum inuenit; ita vt Deos & Numina debito honore celebranda ſignificaturi, feretrum hoc pingerent. Patet itaque origo & ſignificatum feretri.

Verum vt quæcunque hucuſque de geniali Mundo, & Sacerdotum actionibus ei congruis, vti & de põpis publicis, & de in ijs feretrorum vſu diximus, authoritatem plenam ſortiantur, hic apponam verba Apulei, lib. 11. Metamorphoſ. quibus dicta adeò exactè deſcribit, vt ijs olim interfuiſse videri poſſit: *Sed & Antiſtites ſacrorum proceres illi, qui candido linteamine cinctum pectorale aduſque veſtigia strictim iniecti, potentiſſimorum Deorum proferebant inſignes exuuias, quorum primus lucernam præmicantem claro porrigebat lumine, non adeo noſtris illis conſimilem, quæ veſpertinas illuminant epulas ſed aureum cymbiũ medio ſui patore flammulam ſuſcitans largiorem;* Atque hôc alludebant ad flammam bifurcatam ex capite pantamorphi emergentem: *Secundus veſtitu quidem ſimilis, ſed manibus ambabus gerebat altaria, id eſt auxilia, quibus*

Apuleii l. 11. met. pompa Iſiaca deſcriptio.

nomen

nomen dedit proprium Deæ ſummatis auxiliaris prouidentia : Atque huiuſmodi ſtatua occurrit in obeliſco ſenniſerteo, ſint Flaminio, circa baſim obeliſci. *ibat tertius attollens palmam auro ſubtiliter foliatam nec non mercurialem etiam caduceum* : Hôc verò alludit ad ſimulachra, quæ in Schemat. I. Hierográmat. II. Lat. III. ponũtur, palmis, & crucibus anſatis, quæ crux anſata, eadẽ cũ caduceo Mercurij Ægyptijs eſt, ſpectabiles. *Quartus æquitatis oſtendebat indicium, deformatam manum ſiniſtram porrecta pamula, quæ genuina pigritia, nulla calliditate, nulla ſolertia prædita, videbatur æquitati magis apta quã dextra; idẽ gerebat, & aureum vaſculum in modum papillæ rotundatum, de quo lacte libabat*. Vide huius veſtigia paſſim in tabula Bembina. *Quintus auream vannum aureis congeſtam ramulis; & alius gerebat amphoram. Nec mora, cum Dei dignati pedibus humanis incedere prodeunt; hic horrendum attollens canis ceruices arduas, ille ſuperûm commeator & inferûm; nunc atra, nunc aurea facie ſublimis, leua caduceum gerens, dextra palmam virentem quatiens; cuius veſtigium continuò ſequebatur bos in erectum leuata ſtatum. Erat & bos omnipotentis Deæ facũdum ſimulacrum; quod reſidens humeris ſuis proferebat vnus è miniſterio beato, greſſu geſtuoſo; ferebatur ab alio ciſta ſecretorum capax, penitùs celans operta magnificæ religionis. Gerebat alius felici ſuo gremio ſummi Numinis venerandam effigiem, non pecoris, non auis, non feræ, ac ne hominis quidem ipſius conſimilem* (forſan globum alatum) *ſed ſolerti repertu etiam ipſa nouitate reuerendam, altioris vtcunque & magno ſilentio tegendæ religionis argumentum ineffabile. Sed & ad iſtum modum fulgente auro figurata vrnula faberrimè cauata, fundo quàm rotundo, miris extrinſecus ſimulacris Aegyptiorum effigiata; eius orificium non altiuſculè eleuatum, in canalem porrectum, longo riuulo prominebat, ex alia verò parte multum recedens ſpatioſa dilatione adhærebat anſa, quam contortà nodulo ſuperſedebat Aſpis, ſquammeæ ceruicis ſtriato tumore ſublimis*. Hactenus Apuleius; quam pompam hodie elegantiſſimè inciſam ſpectamus in columnæ fragmento, quod reperitur in Hortis Mediceis, è regione eius lateris Obeliſci, quod reſpicit hortos penſiles, & viã Pincianam, quam & hoc loco libenter inſeruiſſem, niſi temporis anguſtia intentum retardaſſet.

Certè Apuleium ſacrorum Ægypti conſcium, hoc loco verè & propriè, ſacras Sacerdotum cerimonias & pompas in ſolennitatibus Deorum celebrari ſolitas deſcripſiſſe, ei ſoli patere poteſt, qui aliquam rerum Ægyptiarũ notitiam habuerit.

Clauditur porrò hoc totũ Syſtema, ab omnibus alijs ſeparatũ, vt eſſet veluti inſcriptio quædam & ſummaria compedioſaq. omnium in Obeliſco contentorum epigraphe, claudebatur quoque, vt oſtenderent Numen Triforme totum Mundum in ſe continere, & omia in Mundo in diuina natura idem & vnum eſſe, iuxta illud phere cides de Hymno Iouis.

Ο θεὸς ἐστὶ κύκλος, τετράγωνος, καὶ δὲ τρίγωνος.

Κεῖνος δ' ἡ γραμμὴ, κέντρον, καὶ πάντα πρὸ πάντων:

DEVS enim eſt Circulus, & quadratum, & triangulus, & linea, & centrum,

trum, natura; & omnia omnium. Cum enim eſſentia diuina ſit infinita, rectè Circulus erit infinitus, cum & quadratum, rectè erit quadratum infinitum, & cum triangulus. rectè triangulum infinitum erit, & cum linea, & centrum ſit, rectè illa in Deo erunt infinita, erit igitur circulus, ſphæra, quadratum, triangulus, linea, centrum, in Deo idem prorſus; & punctum erit linea, & triangulus, & quadratum, & circulus, & Sphæra; quæ omnia geometricis rationibus demonſtrata fol. 383. reperies. Cum enim diameter circuli ſit linea recta, & circumferentia ſit linea curua maior diametro, ergò circumferentia maximi circuli non quanti, quo maior eſſe non poteſt, erit minimè curua, quare maximè recta; coincidet itaque maximũ cum minimò, eritque idem, & circumferentia, & diameter circuli. Cum præterea diameter centro immobili circumducta aliquo vſq; triangulum; & tota circumducta, circulum deſcribet; Diameter autem ſit infinita, erit & triangulus, & circulus, quem deſcribit, infinitus. Conſtat enim triangulum cuius vnum latus eſt infinitum, alia non poſſe eſſe minora, & quoniã quælibet pars infiniti eſt infinita, neceſſario infiniti trianguli latera erunt infinita; & quoniam plura eſſe infinita non poſſunt in eodem genere, ratio dictat, infinitum ex pluribus lineis componi non poſſe; licet ſit maximus, veriſsimus, incompoſitus, & ſimpliciſſimus triangulus, & quia veriſſimus triangulus eſt, quia ſine 3. lineis eſſe nequit, erit neceſſariò vna linea infinita tres lineæ, & tres vna linea ſimpliciſſima, in quá angulus vnus tres, nec putes huiuſmodi maximum triangulum quantum, nec ex lateribus & angulis compoſitum; ſed in eo vnum, & idem erit linea infinita, & angulus, itaut linea ſit angulus; quia triangulus eſt linea, quæ omnia ſenſibilibus, & quantitatiuis figuris repugnant. Idem de circulo, quadrato, & polygonis ſentiendum eſt. Vt vel hinc ſubtile Aegyptiorum ingenium intelligas, quam quidem mirificam Theologiam occultâ quâdam allegoriâ in hoc primo hieroglyphico Schematiſmo, per circulos illos, & quadrata, & triangulos, & lineam innuere voluerunt.

Explicato itaque primo Schematiſmo, nihil reſtat, niſi vt quæcunque hucuſque fuſiùs forſan oſtenſa ſunt, hic omnia per idealem quendam diſcurſum hieroglyphicis denotatum, ſummatim ob oculos ponamus Curioſi Lectoris.

Obe-

Obeliſci Epigraphe SCHEMATISMVS I. Pars Orientalis.

Idealis Conceptùs lectio hæc eſt.

Hierogram. I.

[1] Triformi Numini Hemphta, Menti primæ motrici omnium, [3] Menti ſecũdæ opifici; ſpiritui [2] pãtamorpho; triuni, æterno, [1] principij & finis experti; Deorum ſecundorum Origini, quod Numẽ ex Monade ſua ſolitaria veluti centro, & apice in — *I. Mundus Archetypus.*

Hierogram. II.

mundanæ pyramidis amplitudinẽ diffuſũ, bonitatẽ ſuã primò contulit Mũdò intelligibili Deorũ ſecundorũ, oriẽtis præſidũ; q diuinitatis triformis charactere inſigniti triplicis Mũdi præſides cõſtituũtur. [A] Supremus in ordine, & choro ſuo Genius, virtutẽ ab Hẽphta participatã, per Aſeclas [EF] Genios iuſſis ei[9] obediẽtiſſimos inferiori Mũdo [HI] cõtinuo influxu cõfert; vnde rerũ omniũ [K] varietas, nũc naſcẽtiũ [DL], nunc intereũtiũ [GN], vt iterũ renaſcãtur, in inferiori Mũdo [HI] origo; & ſic tandẽ humana felicitas completur, exemplar ſacerdotibus ad imitandũ in ſacris propoſitũ. — *II. Mundus Angelicus.*

Hierogram. III.

1 Hemphta ex cẽtro Monadis ſuæ [II] in dyadem, & hinc per dyadem, hoc eſt, Angelicas Mentes in triadẽ, mundi [III] hoc eſt in ſidereum mũdum ſenſibilem diffuſum: Supremo ſe communicauit Oſiri, id eſt ſolaris mundi præſidi. Hic virtute participata ſiderei Mundi Anima, dux & moderator [2] cælorũ agitator conſtitutus, ope ſenſibilium Deorum (planetarum) [6] Mundum vniuersũ triformis Numinis charactere inſignitum [7] viuificat, [7] fæcundat, [7] locupletat. — *III. Mundus Sidereus.*

Hierogram. IIII.

[a] Monas per [b] dyadem in [c] triadem, & ex hoc in [e] tetradẽ [IV] diffuſa, hoc eſt IV. Mundum [e] elementarẽ, in eo per [a] Agathodæmonem [b] potentem, trinam ſuam diffuſionem, [c] potentiamq. [d] propagat, [e] in triplicem Elementaris Mũdi faciem, ſiue Hyleos Mundos; & hinc in generationis Sphæram [f] quintuplici Entium ordine diſtinctam lapſa, omnia ad [f] generationem, [7] fæcunditatem [7] vbertatem inſtimulat; expletoque demum bonitatis ſuæ [h] appetitu circulari, ex [k] infima materialium mundorũ miſcella, in ſolitariam ſuam [h] Monadẽ reuertitur, Numẽ [g] diuino cultu, & honore ab omnibus colendũ, & adorãdũ. — *IV. Mundus Elementaris.*

INTERPRETATIO SCHEMATISMI I.

II. Lateris Meridionalis.

Qui Triformis Numinis, in Meridionalem Mundi plagam, diffuſionem exhibet.

PRimus Schematiſmus Meridionalis lateris, quatuor pariter, vt prior hierogrammatiſmos continet, primus, & tertius idem cum priori ſunt, ſecundus & quartus diuerſi, vti differunt, ita diuerſum quoque ab alijs quidpiam ſignificant.

Primus itaque Hierogrammatiſmus eſt globus ὀφι-κυκλο-πτερόμορφος, Triformis Numinis ſymbolum, quod cum fuse in præcedenti Schematiſmo explicauerimus, eò lectorem remittimus.

Explicatio Figuræ.

Secundus Hierogrammatiſmus ſic ſe habet. A Figura prima fæminea cidari ſeu tiara in formam calathi perſeæ fructu grauidi inſignita, nuda, mammis turgentibus, verendis tamen caligis opertis, pedibus indiſcretis, quadratæ ſedi IK inſidet variegatæ, manu dextra B ſcuticam, ſiniſtra ſceptrum C Cucuphomorphon præfert. Huic figuræ aſſiſtunt ſimulacra D E, quorum prius E ſub forma maſculina nudum, ſi verenda ſub ligaculo lineo tecta excipias, diſcretis H pedibus, & ad currendam incitatis; caput vitta tegit, vittâ pennigerum tutulũ F, cuius medio circulus impoſitus, ſuſtinẽte; Manu dextra ſtatuã N Ypſilomorphõ, ſiniſtrâ Tauticũ characterem, ſiue anſatam crucem O præfert; Alterum ſimulacrum D nudum penitus, capillis fuſis, vberibuſque turgentibus fæminam mentitur, capite eius duabus pennis bifurcatis F, quas circulus intermediat, inſignito; manu dextra M cidarim ſiue Tiarã calathoformẽ, ſiue ſub calathi forma exhibet ſimulachro ſedenti; alteram verò manum contractam tenet. Quid porrò per hunc hieroglyphicum apparatum ſignificarint Aegyptij veteres, interpretandum aggredimur.

Per hunc itaque hierogrammatiſmum genialis mundi meridionalis pars indicatur, in quos perpetuò ſupremum Triforme Numen influit; per

quos

quos omnia, & ſingula meridionalis plagæ ordinat, diſponit, moderatur. Et primò quidem per primam figuram quadratæ ſedi inſidentem, vnum ex V ſiarchis, hoc eſt, principalibus Genijs denotabant, nudus eſt, quia ab omni terrenæ mixtionis cõtagione ſemotus eſt, verendis opertis viſitur, quia occultas ſeminalium rationum miſcellas, abdito quodam hominibus miniſterio, rebus omnibus indit; Calathum perſeoformem loco tiarę habet, ad abundantiam, quam confert, inſinuandam. Scuticam dextra tenet, ad Typhoniam vim, hoc eſt, ad aduersa omnia à rebus ſibi commiſſis profliganda diſpellendaque; Sceptrum, quod ſiniſtra tenet cucuphomorphon, varietatis rerum in Mundo producendarum index eſt; quadratæ ſedi, & variegatæ inſidet, ad dominium, & poteſtatem, quam in omnia eius plagæ ſibi ſubiecta habet, indicandam. Reliquæ duæ figuræ ſignificant aſseclas Genios, at inferioris ordinis, quos Zonęos, teſte Pſello, vocant Aegyptij ſub maſculino, & fœmineo habitu sũt, quo oſtenduntgenerationis principiũ actiuum, & paſſiuum; ſunt enim generationis præſides, & res ad generãdũ, & producendum ſollicitant; tutulos quoq; pennigeros in capite gerunt, vt promptitudinem & celeritatem voluntatis eorum notẽt, ad principis V ſiarchi mandatis obſecundandum, quam & pedibus diſcretis, & veluti ad currendum incitatis oſtendunt. Horum prior in dextra ſtatuam, ad indicandum, quo honore coli debeat; ſiniſtra Tauticum characterem portat, amuletum potentiſſimum, & triformis Numinis in Mundum elementarem per Genios, influxûs, indicẽ. Altera figura fœminea, dextrâ calathũ præbet, alteram contractam tenet; per calathum abundantiæ præſidiũ, per contractionem manus, efficacia in operando indicantur. Exhibitâ interpretatione, modò ſupereſt, vt eam congruis teſtimonijs ſtabiliamus.

Sceptrũ Cucuphomorphum quid?

Pſell. in Oracula Zoroaſtr.

Et primò quidem de globo alato, cùm fusè is in præcedentibus, fol. 400. expoſitus ſit, non attinet dicere. Quarè ad ſecundum hierogrammatiſmum progrediamur, in quo eędem prorſus figuræ occurrunt, quæ in præcedẽtis lateris Schematiſmo ſecundo, hoc ſolum differentiæ interuenit, quod alijs inſtrumentis tutuliſque muniantur. Et primò quidẽ quid ſceptrũ Cucuphæ capite inſignitum, quid Calathus perſeo-formis, ornamentum capitis, quid ſedentis habitus, ſtantiumque aſſeclarum, quid nuditas, quid ſedes quadrata, ex varijs Authoribus ſatis in præcedenti Schematiſmo oſtenſum, fuit ſtabilitumque.

Explicatio Hierogrammatiſmi II.

Hoc loco tantũ sũmâ curâ nobis incũbit, vt, quid ſcutica in manu ſedẽtis, quid ſtatua, quid Tauticus character, ſiue crux anſata in manu ſimulachri ſiniſtrâ, quid manus ſiniſtræ in alterâ contractio, quid Tiara calathoformis in manu dextra, quid denique tutuli pennigeri propriè ſibi velint, varijs authoritatibus comprobemus.

Diximus in præcedentibus ſecundum Schematiſmum Mundum intellectualem, ſiue Genialem referre, in quem primò triforme Numen influat; & conſequenter hoſce Genios nihil aliud varijs & differentibus inſtrumen-

ſignificatio myſtica exponitur.

tis, quibus inſtruuntur; niſi diuerſa munia quibus in hâc mundi æconomiâ, veluti in diſtincta officia à Triformi Numine deſtinati, funguntur, ſignificare; Et horum quidem alios Orientali, de quibus in præcedenti Schematiſmo dictum eſt; alios Meridionali; alios Occidentali, & denique Boreali plagæ præſidere. Eſt enim mundus plenus Dijs ſiue Genijs; Quos quidem quicunque cognouerit, vti volebant Aegyptij, omnium rerum felicitate refertus putabatur. Hinc ars ſacrorum orta inuocationis Numinum, attractioniſque Geniorum deſideratorum per res eiſdem conuenientes conſentaneaſque originem dedit, quæ omnia totidem ferè verbis oſtendit Iamblichus: *Quando, inquit, per diuerſas Mundi plagas Numinum fit diſtributio, intellige alias plagas, aliter Deorum munera pro ſua proprietate recipere. Quod quidem conſiderans ars ſacrorum operum, proprijs inuocationibus vtitur, quæ eiuſmodi diſtributioni proprietatique Numinum conſentaneæ videntur; Qualibet enim Mundi pars accipit aliquid à quolibet Deo, quilibet enim Deus, cuilibet parti Mundi totus adeſt, ſed partes aliæ aliter hunc accipiunt, æther quidem ætherea, aer autem aereâ ſuſcipit ratione; Certis namq; materijs inuocationibuſq; munera Deorum naturaliter attrahuntur.* Quæ verba ita clara ſunt, vt Schematiſ. ferè expoſuiſſe videatur.

Iamblichus de myſter. Aegypt.

Quid porrò per ſcuticam, quam ſupremus Meridionalis plagæ præſes tenet, ſignetur, explicemus. Putabant Aegyptij, nō genios tantū benignos, & tutelares, ſed & implacabiles quaſdam potentias eſſe, de quibus Pſellū in oracula Zoroaſtri cōſule, quaſq; Typhoniá ſobolem vocabant, quæ nociua, & deſtructiuâ quâdam vi præditæ, inſidijs, dolis, fraudibus, & liuore plenæ, bello implacabili cum tutelaribus Genijs perpetuò diſſiderent; Contra haſce tamen potentias Typhonias, ſeſe munire ſolitos Deos tutelares, qui vti fortiores, vtpotè Deo proximiores, ita facilè quoque malignis Typhoniæ cateruæ Numinibus reſiſtunt, eorum curæ commiſſa omnia tutantur & defendunt; Huius tutelæ Symbolum erat ſcutica, quam tutelarium ſimulacrorum manibus inſerebant, fiebatque vtplurimùm è caudâ bouis ſacri; hanc enim maximam ad aduerſas poteſtates profligendas vim habere rebantur, ob rationem ſupra in hieroglyphico bouis adductam; eratque variæ figuræ. Hinc omnes tutelarium Numinum ſtatuas & ſimulachra huiuſmodi ſcuticis inſtructas videre eſt; quarum magnam mecum copiam habeo ex varijs Mundi partibus ad me tranſmiſſam; talis eſt ſtatuuncula, quam ad me tranſmiſit non ita pridem Eccellentiſſimus Medicus Paduanus Ioannes Rhodius, vir inter paucos ſanè πολυΐστωρ. Tales ſunt, quas intra effigies, hieroglyphicas commentario in Lucretium operi ſanè luculentiſſimo poſtpoſuit Ioannes Nardius Medicus, & Phyloſophus clariſſimus fol.648. vbi in adyto quodam vides tutelarem pedibus indiſcretis, manu ſiniſtra ſcuticam tenentem; altera canis veluti caudam, ſigna aueruncatiua contrariarum poteſtatum; quorum èlateribus quatuor alij tutelares, Anubis ſub forma canis; Accipiter ſub forma Oſiris; Mercurius ſub forma Cynocephali, & Iſis ſub forma humana, ſinguli verò Scuticas

Ex qua materia Scutica auerrūcatiua fieret.

Figuræ hieroglyphicæ Scutica inſtructæ.

Figura ex Nardio.

cas laqueoſq; in manu tenent, minitabundi & veluti ad contrarios ipſis Dæmones vinciendos, domandoſque parati; infinita huius generis vide in Oedipo, vbi, quicquid ad hác materiam pertinet, propoſitum ſuo tempore reperies; præ cęteris tamẽ hæc ſcutica apparet in imagine Harpocratis, Loto inſidentis; vt hîc luculenter apparet, quamq; ex Numis, quos Laurentius Pignoria, in fine menſæ Iſiacæ poſuit, excerpſimus.

Teſtis & huius Pauſanias Atticus, qui delubra deſcribens, inter alia ſimulacra, quorũdam mentionem facit, ſcuticas manibus tenentium quaſi ad feriendum paratorum; Erant autem huiuſmodi Scuticæ diuerſæ formæ, quarum omnium deſcriptionem in Oedipo, vbi & ſingulorum myſticas rationes repe-

ries. Scutica itaque in manu Simulachri indicat tutelare Numen; Calathoformis verò Tiara, principatum; Manus extenſa, vti & ſedentis ſitus, authoritatem & dominium, qui hieroglyphicus ſitus proprius eſt illis ex maiorum Numinm choris, Genijs; ſitus verò ſtantium vicinorum indicat ſubiectionem quandã & promptitudinem ad obediendum, altiori præſidi Genio, quemadmodum in præcedenti Schematiſmo ſecundo oſtenſum, probatũque fuit. Nam vt rectè oſtendit Iamblichus his verbis: *Dij oſtendũt Deos vel Angelos circa ſe aſtantes*. In manibus tenent, primò quidem ſiniſtrà crucem anſatam, ſiue characterem Tauticũ, dextra ſtatuã in formam V portat. Altera tiaram Genio vſiarcho exhibens, alteram manum contractã tenet; quæ omnes maximas habent in natura rerum contemplationes. Character Tauticus, ſiue crux anſata, nulli non ſimulacro familiaris, vti ex omnibus mundi elementis conſtructus eſt, ita amuletũ contra aduerſas poteſtates omnium efficaciſſimum, meritò ab Aegyptijs iudicabatur; indicat prætereà proceſſum animæ mundi per omnia mundi membra; quem characterem cum fusè & ex profeſſo integro tractatu, quem Hietogrammatiſmum Characteris Tautici appellamus, diſcuſſerimus, eo Lectorem remittimus, vbi mira prorſus & paradoxa ſub huiuſmodi abſcondita reperiet.

Explicatio Schematiſmi II.

Quid anſata crux in manu Geniorum.

Quomodo autem ab Hebræis ad Ægyptios peruenerit, & quæ ſignificata apud eos habuerit, docet Abenephius, his verbis:

الصورة الصليب الذي بطرفه الدايرة بشكل المقبض وهو حرف قبله مصر من حم وحم
من نوح ابيه ونوح من حنوخ هو ادريس ع م وحنوخ من شيث وشيث من ادم ع م وادم من
رزيايل ملاكه وحم فيه فاعل عجايب عظيمه ومنه قبله هرميس ع م ووضعه في الحروف
الطيور وهو يعني الهبوج الروح الدنيا وكان الطابع مخوسيه وسر عظيم بطلسماتهم وخاتم
قدير ضد الشياطين ——— ن ☼

Figura crucis in cuius capite circulus in modum anſæ, accepit eam Meſra à Chamo, & Cham à Noë, & Noë ab Hanuch, ipſe Idris, pax ſuper eũ, & Hanuch à Seth, & Seth ab Adamo patre eius, pax ſuper eum, & Adam ab Angelo ſuo Raziel. Cham verò ope eius fecit mirabilia magna, & ab eo accepit Hermes, pax ſuper eum, & poſuit eum inter literas auium, eſt autem hic character ſignum proceſſus motuſue ſpiritus mundi, & fuit magicum ſigillum, & ſecretum in teleſmatis eorum, & annulus contra dæmones, & malignas poteſtates: Statua verò quam altera manu portat, indicat, quo honore & ritu Genius ille principalis coli & deuinciri debeat, vocamus Statuam ὑψιλόμορφον id eſt, ſub forma ypſilon, quod hæc litera lucidam ſignificaret pyramidem, quæ lucis ſemitá, quâ inferiora á ſuperioribus illuminantur, & influxus diuinos participant; hinc & ſtatuas in huius literæ formam myſticâ quâdam ratione contorquebant, vt nihil abeſſet á ſacris, non myſterijs plenum; vide quæ de ſtructura Alphabeti myſtici fol. 129. fusè de hoc charactere diximus, & in Oedipo de ſtatuis hieroglyphicis in omnium literarum formas contortis. Vnde rectè Iamblichus; *Varijs Deorum Ordinibus reſpondent in Mundo variæ ſpecies certaque certis, ex his verò variæ profluunt melodiæ, quæ componunt ſimiliter per ſuos quoſque motus certis Ordine Dijs, principijs motionum*, & cœtera, quæ ſequuntur, appoſitè ad rem noſtram. Nam vt rectè in Hierogrammatiſmo ſtatuarum probatum fuit, magnã rationem tenendã celebant Aegyptij in ſtatuarũ ſitu & geſtibus, qui quantò erant reconditiores, tantò maiorem vim continere putabátur, teſte Iamblicho, ad attrahendũ repellendumue. Vide quæ in præcedentibus ex Plotino de huius generis argumento produximus. Porrò etſi huiuſmodi ſimulachrum, Genialem Mundum referret; ſimul tamen Sacerdotibus modum exhibebat, Deorum ritè colendorum, ſacrificiorumque iuxta myſticas & legitimas Ceremonias inſtituendorum; ita vt quales Genij ſe exhibebãt, tales ſe in Sacrificijs præſtarẽt Sacerdotes, vt Genijs tutelaribus, quibus litabatur conformiores in operationibus ſacris fierent, & tamdem quod peterent, obtinerẽt. Nam vt rectè Iamblichus. *Oportet Sacerdotes apparitiones Spirituum regula Ordinis totius examinare, & cauere, ne à ritu Sacrorum aberretur vnquam, quæ enim multis ſeculis & operoſo labore in Sacris comprobata ſunt, nefas eſt, ex nonnullis repentè incidentibus temerè iudicando mutare:* quę omnia cum variè ex omni doctrina veterum hoc in opere probata ſint, conſultò authoritates fuſiores hîc omitttendas duxi; inſtar omnium ſic Iamblichus, qui pulchrè noſtra cõfirmare videtur, dum dicit,

Quid geſtatio ſtatuuncu
læ in manu Geniorum.

Iamblichus.

Sacerdotes ad normam Symbolorũ quibus Genij inſtruebãtur, omnia in ſacrificijs peragebant.

Iamblichus, de myſter. Aegypt.

dicit, *in materialibus vltra corporeas qualitates latere etiam rationes, & ſpecies, & menſuras incorporeas, atque diuinas, per quas quæ adhibentur, ſint congrua dijs: Nã parua quædam congruitas rerum noſtrarum ad Deos nobis ſufficit, vt illud ab illis hauriamus; illi enim ad hoc ſemper promptiſſimi ſunt, propter bonitatem naturalem mirabilemque potentiam; Cauſa verò præpotens agit in materiam vel exiliter præparatam.* & alio in loco, *neque enim dij, neque ſequaces eorum vel transformant naturam ſuam in aliqua ſimulachra, neque hæc in aliud, ex ſe producunt, ſed veras ſui formas in veris animæ moribus illuſtrant atque demonſtrant.*

Genij itaque exhibiti hoc ſymbolorum appatatu, quid à Sacerdotibus fieri vellent, oſtendebant. Hinc Sacerdotes eodem prorſus ritu, cerimoniјs, formâ, habitu, ſitu, quem Genij referebant plagæ alicuius mundanæ præſides, ad eoſdem propitiandos ſacrificare ſolebant; vti paulò ante ex Iamblicho patuit; adeò quidem, vt hic typus, ſicuti in præcedenti Schematiſmo quoque innuimus, præter typum, quo Genialem Mundum refert, typus quoque ſit ſacrificiorum eodem ritu inſtituendorum, quæ hoc loco indicaſſe ſufficiat. Genius ſiniſtrâ manu Tiaram præferens, indicat poteſtatem influxûs in inferiores res fidei ſuæ commiſſas, ſiniſtrâ manu contractâ, efficaciam, vti alibi probauimus in operando notante. Atque hæc de ſecundo hierogrammatiſmo ſufficiant. *varia ſymbolorum ſignificatio*

Tertius hierogrãmatiſmus Accipiter eſt Tutulatus, vnà cum globo Serpẽtifero quod hieroglyphicum cùm in præcedenti Schematiſmo vtpote, idem cum ipſo, fusè deſcripſerimus, eo Lectorem remittimus; Denotat enim triforme Numen in Mundum ſiderium illapſum, & in Sole, cuius accipiter hieroglyphicum eſt, potiſsimùm ſe manifeſtantem, vt pulchrè Mercurius, quem alibi citauimus in Aſclepio docet.

Quartus Hierogrammatiſmus ita ſe habet. primo ſe offert in eo bouis figura, ſub quo decuſſis; hanc excipit brachiũ extenſum Capreolum vitis manu tenens, poſt quam figura

ra Agathodæmonis, quam denique ſequitur ſtatua in formam literæ V ſituata. Sed explicemus ſingula.

Quid Bos indicet.

Per Bouem Agriculturę Deum Oſirim ſiue Apin denotabant, cuius myſticas rationes, & arcana recondita in Hierogrammatiſmo Bouis amplè ex omni Orientalium doctrina probauimus. Decuſſis oſtendit aſcenſum, deſcenſumque animæ Mundi ſiue Triformis Numinis in ſole operantis; vti enim in Oſirim influit, ita hic in omnium humano generi neceſſariarum rerum inuentionem ſuppeditationemque, quam & manus extenſa Capreolo vitis inſtructa appoſitè docet. Quæ omnia docet Abenephius his verbis. بصورة الثور كانوا يعنوا العبودة الارض وبيد مبسطة الدسنة الارواح Hoc eſt, *per Bouis ſignum indicabant ſeruitutem terræ, per manum verò extenſam beneficientiam Geniorum*. Quid verò per Capreolum vitis (eſt autem Capreolus nihil aliud, quam extrema illa, & vltima teneriuſcula pars vitis, vel cucurbitæ, aut Cuſcutæ, quæ in helices quaſi lineas conuoluitur, ſuntque veluti manus quædam vitis ad ſeſe fulciendas à natura ordinatæ, quicquid enim apprehendit, adeò tenaciter eidem ſe circumuoluit, vt ea vix extricari poſſit, atque hoc Capreolo pulchrè ſanè indicabant vegetabilis naturæ appetitum, quo in ſuperiora, à quibus vitam obtinent, feruntur; Deindè hoc Capreolo quoque vitis inuentionem, quam Oſiri acceptam, teſte Herodoto, Diodoro, Euſebio, Clemente, referebant. Hinc in ſacrificijs vitis huiuſmodi, vti & perſeæ, myrti, palmæq. frōdes in manibus gerebāt, de quibus fusè folio 362. & quos in Hierogrammatiſmo proprio citatos vides, referebant. Sequitur figura A, quam Agathodœmonem ſignificare folio 125. oſtendimus, & probauimus.

Quid per Capreolū vitis.

Idolum verò indicat Iſin, ſiue Terram, cum quâ Oſiris Agathodæmon congrediens, teſte Euſebio, & Plutarcho, rerum in Aegypto varietatem producit; vndè ſitum habet ad recipiendum aptum, in capite vrnam habet, ad abundantiam, quæ ex hac commixtione oritur, demonſtrandam, quæ quidem duplicem ſenſum habent; vel vt Bos per Solem, & Iſis, per Lunam; vel vt Bos per terram; per Aquam, ſiue Nilum, Iſis intelligatur, quorum vtrumque Plutarchus aſſerit ab Aegyptijs eſſe receptum; Aquâ enim & terrâ congredientibus; mira illa terræ fertilitas, quam Authores tantoperè deprædicant, reſultat; quam beneficentiam per brachium extenſum cum manu Capreolū tenente expreſſerunt, teſte Diodoro apud Cauſinum. ἡ μὲν δεξιὰ τοὺς δακτύλους ἐκτεταμένους ἔχουσα, σημαίνει βίου πορισμόν, *Dextra digitos extenſos habens ſignificat ſuppeditationem rerum neceſſariarum*, ἡ δὲ εὐώνυμος τήρησιν καὶ φυλακὴν χρημάτων, *Siniſtra verò contracta conſeruationem & cuſtodiam facultatum*. imò ipſam terram Aegypti per brachium deſignatam Abenragel in deſcriptione Nili pulchrè docet.

والارض مصر التي هي مبسطة من جنوب الى الشمال تحت صورة الذراع الانسان الذي
ويده تلوه ملكي مثل النيل وادوادة مثل اصباع ——— ☼

Hoc eſt, *Aegyptus ex Auſtro in Boream rectà protenſa eſt, inſtar brachij huma-*

humani, & Nilus per medium eius tranſiens inſtar venæ cardiacæ, & cum Mari appropinquauerit, tunc terram veluti in digitos quoſdam manus diuidit; vndè & ab antiquis Aegyptijs dicta fuit brachium Oſiridis, vide quæ de hoc argumento plura, & curioſa in noſtra Chorographia Aegypti in Oedipo proferimus, atque adeò indè Agathodœmones Aegypti nomen ſortiti ſunt, vt alibì in hoc opere ſæpé probatum fuit. Cum verò Nilus ex Auſtro in Boreá rectà tendat, & tota terra Aegypti ſub eâdem longitudine eumdem ſitum obtineat, hinc & Meridionalem plagam, teſte Plutarcho, effluxum Oſiridis, quod Nilus in ea oriretur, dixerunt; quem beneficum effluxum cum Typhonia Tyrannis, hoc eſt, vis Solis aduſtiua, & exſiccatiua impedire moliatur; Hinc tutelares hoſce Aegypti Genios aduerſis poteſtatibus oppoſitos, & huius plagæ meridionalis præſides ad vim Typhoniam perfringendam, veluti contraponebant: vti oraculum Zoroaſtris habet: ἔχει κόσμος νοερὸς ἀνοχῆας ἀκαμπεῖς, *Habet mundus quadamtenus ſuſtentatores intellectu præditos & immobiles*. Pſellus verò dictum oraculum fuſius his verbis explicat. *Chaldæi, & Aegyptij, poſuerunt potentias in mundo, quas nominarunt mundi duces ſiue rectores, quod mundum motibus cum prouidendi cura regant. Has igitur potentias ſiue facultates appellat oraculum ſuſtentatores, quod mundum vniuerſum ſuſtineant; Atque immobilitate quidem declaretur illarum vis firma, ac ſtabilis, ſuſtentatione verò cuſtodiæ atque conſeruationis cura.* Quæ apprimè ſuprà per Genios ſedentes, & baculis fulcitos innuimus; pergit porrò Pſellus. *Iſtas autem facultates deſignant per ſolas mundorum cauſas, & immobilitatem. Sunt verò, & aliæ nonnullæ potentiæ, quas implacabiles vocant, vt quæ validæ, atque fixę, adhæc inferiora nunquam flectuntur; & in cauſa ſunt, vt animi ab effectuum illecebris neutiquam demulceantur; ſunt & nociuæ quædam potentiæ, perpetuam ad nocendum ſubuertendumque inclinationem habentes;* ἀγαθοδαιμόνων ἀντίτεχνα. Sed de his vide nos alibi diſcurrentes: vides igitur hierogrammatiſmorum contextum, Quem & hoc ideali diſcurſu ob oculos ponimus curioſi Lectoris, hac verborum Epigraphâ, vt ſequitur.

Obeliſci Epigraphe SCHEMATISMVS I.

Lateris II. Auſtralis.

Idealis Conceptûs lectio hæc eſt.

I. Mundus Archetypus.

[1] Triformi Numini Hemphta, Menti primæ motrici omnium, [3] Menti ſecũdæ Opifici, [2] Spiritui pantamorpho, Triuni Numini, æterno, principij & finis experti; Deorum Secundorum Origini; quod ex Monade veluti apice quodam in Mundanæ

II. Mundus Angelicus.

pyramidis amplitudinem diffuſum, bonitatem ſuam primò cõmunicat Mundo intellectuali Geniorũ, qui ſub Duce [A] Chori Auſtrini [B] Tutelari, per [2D] Aſſeclas Genios [Hh] celeres, efficaces, prõptos, ſubſtãtias ſimplices & materiæ expertes, virtutẽ participatam poteſtatemque [Kl] inferiori Mundo communicant. Exemplar Sacerdotibus propoſitũ, vt ad eos propitiandos in Sacrificijs analogo ritu operẽtur. Ab his virtus à ſupremo Numine communicata

III. Mundus Sidereus.

in ſiderium Mundum deriuatur, vbi [1] Oſiris potẽs ſolis ſenſibile Numẽ, omnia virtute [3] ſua, fæcundat, [3] eſſentiã vitã & motũ largitur; reb[9] vera ſẽſibilis Mundi anima, Dux & moderator, [4] agitatorq; cœlorũ, [4] ope Aſſeclarũ ſenſibilis mũdi Geniorũ, [2] Mundũ ſenſibilem triformis Numinis charactere inſignitũ [3] viuificat[3], fœcundat, locupletat.

IV. Mundus Elementaris.

Hic [a] Apis ſiue Serapis fœcundus Aegypti Genius eſt, qui virtutem à ſuperis acceptam [b] quodripartito influxu in omnia Auſtro ſubiecta [d] beneficus, per [f] Genium Nili Nephthen diſtribuit, Aegypti [e] Agathodæmonem; vndè omniũ rerum humano generi neceſſariarum vbertas & abundantia emanat, per quæ tandem humana felicitas completur.

Horum omnium rationes Lector tùm in præcedentibus, tùm in proprijs hierogrammatiſmis explicatas videat.

SCHEMATISMVS I.
Lateris III. Occidentalis.

Triformis Numinis in intellectualem, ſiderium, & elementarem Mundum, & in Occidentalem plagam influxum exhibens.

PRimus Hierogrammatiſmus in hoc latere eſt globus alatus, qui quid indicet, iam dictum eſt, videlicet, triformis Numinis naturam.

Secundus Hierogrammatiſmus denotat Genialem Mundum, in quem primò influxum ſuum exerit triforme Numen; vbi princeps huius chori, vt in præcedenti Schematiſmo patuit, ſedi quadratæ inſidens, ſcuticâ pariter inſtructus, manu dextrâ veluti præcipiens quidpiam, ſummam, quâ ſuos in miniſtros valet, authoritatem & dominium exprimit. Scuticâ verò cõtra ſiniſtras poteſtates tutelam innuit. Cætera cum in præcedentibus explicata ſint, non attinet hoc loco repetere; Aſſeclæ Genij nuditate, ſitu, geſtu, anſatiſque crucibus inſtructi, quid velint, iam ſæpe dictum eſt, tutulis pennigeris poteſtatem, ac ſupremi Numinis participationem indicant, anſatas cruces deorſum protendunt, ad indicandum appetitum ad influendũ in inferiora fidei ſuæ commiſſa; pennas in manibus tenent, quaſi eas principi Genio exhibentes, ad celeritatem & promptitudinem oſtendendam, quâ nutibus eius ſtant, quamque, & pedibus ad properandum incitatis indicant; Quorum alter à ſiniſtris ἰβικέφαλος, alter λεοντοκέφαλος, hic Ibiceps ê Lunaris, alter Leoniceps è Solaris claſſis ordine ſe eſſe oſtendunt: Hoc autem ita eſſe, ea quæ in Hierogrammatiſmo Ibidis & Leonis propoſita ſunt, luculenter docemus fol. 325; & clarè Euſeb. l. 1. huius trãsformationis cauſam docet: *Hos igitur deos Terram, aiunt, luſtrare vniuerſam, hominibuſque modò ſacrarum animantium figurâ, modò hominum vultu, modo alia quapiam ſpecie tectos ſe præbere interdum videndos, cum illi ſint, à quibus omnia reapſe procreentur; adeoque poetam cum in Aegyptum appuliſſet, ac ſermones eiuſmodi cum eo ſacerdotes communicaſſent, quaſi rem fieri ſolitam, quodam ſuo poeſios loco, ita celebraſſe.* Explicatio omnium ſymbolorum.

Quin etiam interdum peregrino Numina vultu
Mille nouis luſtrare ſolent noſtra oppida formis
Faſque nefaſque ſimul propiori lumine cernunt.

Tertius Hierogrammatiſmus, accipiter videlicet tutulatus, cum globo ſerpentifero, quid ſibi velit, in præcedentibus quoque dictum eſt.

Ad quartum ergò Hierogtammatiſmum progrediamur, in quo primò figura κυκλολογικὴ catenæ occurrit, quæ occultè indicat, trium Mundorum, quos circuli notant, huc uſque deſcriptorum, concatenationem: ita Abenephius: ☼ السلسلة هي علامة النظام العالم عالي مع العالم تحتـــــــــــي

Catena figura eſt connexionis mundi ſuperioris cum inferiori. Sequitur Anubis ſub canis figura abſcõditus, qui Oſiridis, teſte Plutarcho, & Diodoro, cuſtodiã innuit, & vnum ex quatuor præcipuis Ægypti Tutelaribus indicat, cui in

cœlo reſpondet Syrius ſiue Canicula, Ægyptiacè ϲιωτ, vel Sothis dicta, teſte Horo, Ἀστροκύων ſidus caninum, in humidam naturam influens: quæ omnia pulchrè ſanè Plutarchus, his verbis deſcribit: τῶν τε ἄστρων τὸν Σείριον Ἴσιδος νομίζουσι ὑδραγωγὸν ὄντα, hoc eſt: *Ex ſideribus Syrium Iſidi adſcribunt, quod aquam ducat*; Quod verum eſſe Vrna ſiue Vas Niloticum, quod cani ſubiungitur, oſtendit. Huic autem ſubiungitur vas Niloticum, ſiue Hydria, ad indicandum præſidium incrementi Nili. Quod quidẽ vas Niloticũ nil aliud ſignificare, oſtendit idem hic Hierogrāmatiſmus in alio quodam Hieroglyphico monimento ſeu potius fragmento, quod in domo nobiliſſimi Viri Hippolyti Vitelleſchi Equitis, Antiquarij celeberrimi videtur, vbi Iſidis ſtatuæ apponitur canis cum vaſe Nilotico, cuius corpus immodicè protuberat cum latiſſimo labro & collo ſtrictiſſimo, vti in fig. b. patet. Non ignoro hæc vaſa diuerſæ figuræ fuiſſe, quas ſuo tempore vidè in Hierogrammatiſmo Hydriæ, ſeu vaſorum Niloticorum, vbi omnium differentiam pro alia & alia myſtica ratione expreſſa exhibuimus. Anubis itaque hoc loco Genius Ægypti tutelaris cum vaſe Nilotico incrementi Nilotici præſidium pulchrè indicat. Canem autem & Anubim eadem eſſe, in Hierogrammatiſmo Canis probatum vide. Canem quoque ad Iſidem referri, tum ex verbis Plutarchi ſatis patuit, & ſimulachrum Iſidis mammis turgentibus vnâ manu Capreolum vitis tenẽtis, alterâ vas pariter Niloticum, ſat luculenter in Hierogrammatiſmo exprimit, queis; pulchrè indicatur primò præſidium tutelare in humidũ naturæ elementũ, ſiuè Nilum, quo terra, quã Iſis referebat, per anni decurſum irrigata in vegetabilium procreationem animatur, quam ſymbolicè vt in præcedentibus dictum eſt, indicabat capreolus primitiæ plantarum in omnibus vegetabilibus, quam fœcunditatem & mammis turgentibus indicat; imò hæc omnia ita ſeſe habere expreſſis verbis docet Horus lib. 1. c. 3. ἐνιαυτὸν δὲ βουλόμενοι δηλῶσαι, Ἴσιν τουτέστι γυναῖκα ζωογραφοῦσι; τῷ δὲ αὐτῷ καὶ τὴν Θεὸν σημαίνουσι; Ἶσις δὲ παρ' αὐτοῖς ἐστὶν ἀστὴρ αἰγυπτιστὶ καλούμενος Σῶθις, ἑλληνιστὶ δὲ ἀστροκύων; hoc eſt: *Annum indicaturi, Iſin, hoc eſt mulierem pingunt, quo etiam ſigno Deam ſignificant. Eſt autem apud eos Iſis ſidus, quod Aegyptiacè Sothis, Græcè Aſtrocyon dicitur.* quod pulchrè ſanè contextui ſymbolorũ reſpõdet Vt proindè nõ incõgruè canẽ poſuerint ſupra Iſidem, hoc enim, teſte Plutarcho, aqua maximè ducitur, quæ ab Iſi attracta, generationis rerum omnium terreſtrium cauſa eſt. Statua verò ita conformata eſt, vt ipſa conformatione membrorum exprimat rationem influxûs à ſuperioribus potentijs, quà acceptam, quà communicatam inferioribus, quod aptè exprimitur per ſimulachrum decuſſiforme, de quo in ſequentibus fuſiùs. Pedibus indiſcretis eſt, vt terreni Numinis deſignarent immobilitatem & principij paſſiui in conceptibus ritè formandis, conditionem. Hinc enim emanans rerum, beneficentiâ huius Numinis & liberalitate in terram Ægypti collatarum abundantia, per brachium extenſum cum Capreolo vitis aptè indicatur. Nam vt rectè Diodorus apud Cauſinum; ſiniſtra contracta conſeruationem & cuſtodiam facultatum vti ſignificat, ita extenſi digiti ſuppeditationem rerum vitæ neceſſariarum, haud incongruè deſignant.

Plutarchus de Oſir. & Iſid.

Vas Niloticũ quid?

Anubis vel Canis quid?

Horapollo.

Epi-

Epigraphe Obeliſci SCHEMATISMVS III. Lateris III. Occidentalis.

Idealis Conceptùs lectio hæc eſt.

Hierogramm. I. — I. Mundus Archetypus.

[1] Triformi Numini Hemphta; [1] Menti primæ Motrici omnium; [3] Menti ſecundæ opifici; [2] Spiritui pantamorpho Triuni Numini, [1] æterno,[3] incorruptibili [2] principij & finis experti. Secundeorum origini; quod ex Monade ſua veluti centro

Hierogramm. II. — II. Mundus Angelicus.

quodam in Mundanæ pyramidis amplitudinem diffuſum, bonitatem ſuam communicat intellectuali Mũdo Geniorũ, qui sũt Occidentalis Mundi [EF] præſides, & ſupremi Numinis miniſtri ſub Duce [A] ſupremo, [B] Tutelari cuius imperio [K] obediunt; hic [A] Archetypæ poteſtatis charactere inſignitus, virtutem [A] participatã, [EF] Aſſeclis Lunæ-Solaribus Genijs cõmunicat; qui [L] influxum, acceptum [I] celeres deriuant in inferioris Mundi [CD] Occidenti ſubiectam œconomiam, vario ſuo habitu, ſymbolis, geſtu, in ſacrificijs auſpicãdis, ad aduerſas poteſtates diſpellẽdas, & bonos genios propitiãdos, quid fieri debeat, erudiũt

Hierogramm. III. — III. Mundus Siderius.

Ab his virtus in Mundum Sidereũ deriuatur, vbi [1] Oſiris Senſibilis Mũdi Solare Numẽ, cum Aſſeclis [4] planetis [2] omnia virtute ſua [3] fœcundat; eſſentiam, Vitam & motum largitur rebus, vera ſenſibilis Mũdi Anima, Dux & Moderator,[4] agitatorque cœlorũ, Mundũ Sẽſibilem triformis Numinis charactere inſignitũ [3] viuificat,[3] fęcundat, locupletat; & hic virtutem participatam in Mũdum Elementarẽ

Hierogramm. IV. — IV. Mundus Elementaris

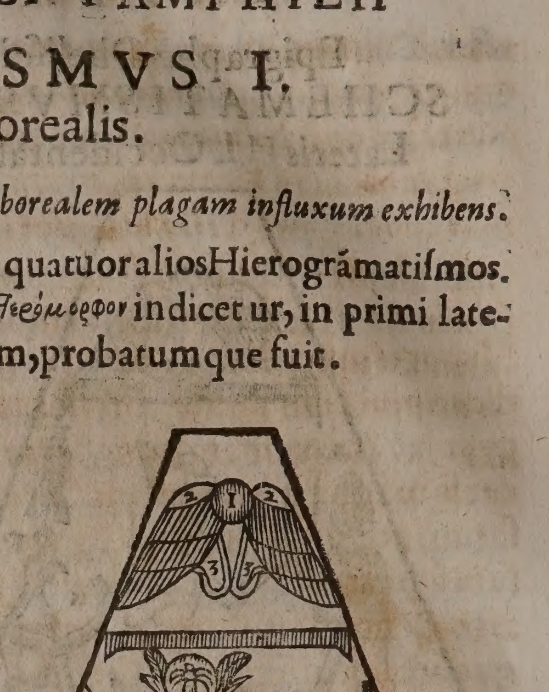
deriuat, & in eo, quæ Occidenti ſubſunt, propagat; in hac Elementaris Mundi parte [a] Anubis & [c] Iſis [d] concatenatum influxum cælitùs excipiẽtes, reliquis ſuæ curæ & tutelæ commiſsis rebus imprimunt; vndè Nili [be] fœcunditas [f] & beneficentia [g] & liberalitas Numinum, & conſequẽter rerum omnium Aegypto neceſſariarum vbertas, humanæ felicitatis complementum, emanat.

Rationes horum myſticas Lector tum in præcedenti explicatione, tum in proprijs hierogrammatiſmis explicatas videat.

SCHEMATISMVS I.
Lateris IV. Borealis.

Triformis Numinis in triplicem mundum, & borealem plagam influxum exhibens.

DIuiditur hic Schematiſmus pariter in quatuor alios Hierogrãmatiſmos. Primò quid per globum ὀφι-κυκλοπτερόμορφον indicetur, in primi lateris huius Obeliſci Schematiſmo explicatum, probatumque fuit.

Sequitur Hierogrammatiſmus ſecundus Mundi Genialis, in quem triforme Numen, per dictum globum alatum indicatum, immediatè influit; prima itaque huius ſecundi Hierogrãmatiſmi figura omnia communia habet cum reliquis trium recenſitorum ſecundi ordinis Hierogrammatiſmorum, præter tutulum, qui cum oppidò myſterioſus ſit, eum paulò fuſius enodandum duxi; conſtituitur is ex flam-

Tulus figuræ mediæ myſterioſus.

ma bifurcata è capite emergente, cum circulo in medio, ex quo duo emergunt tumidis ceruicibus aſpides, cum folijs perſeæ; circuli denique medium figura Scarabæi inſignit. Dico itaque

Sculptor ex errore Serpentes omiſit in tutulo.

hôc principalem huius plagæ denotari Genium, à triformi Numine multis priuilegijs & qualitatibus imbutum, quas diuerſitas ſymbolorum in tutulo eluceſcentium appoſitè indicat; & per flammas quidem, ignea notatur vis in eo emergens, ſiue ſumma, vt alibi diximus, intellectualis virtutis ſublimitas, ſubtilitaſque omnia penetrans; & ideò in capite ponitur; per ſerpentes & fœcunditas, & in formarum productione viuacitas; perſeæ folium Sapientia eſt, in aſſidua perpetuaque rerum fidei ſuæ commiſſarum diſpoſitione elucens. Scarabæus denique in centro circuli, diffuſionem eius in vniuerſum Mundũ notat, quem per Scarabæi ſymbolum indicabant, de quo ſymbolo vide quęſo Lector, quę in Hierogrãmatiſmo XVI curioſè tradidimus. Mundũ autẽ per ſcarabæum Ægyptios ſignificaſſe, Horus docet lib. 1. hierogl. 10. μονογενὲς δὲ δηλοῦντες, ἢ γένεσιν ἢ πατέρα, ἢ κόσμον, ἢ ἄνδρα: κανθαρὸν ζωογραφοῦσι. *Vnigenum,* inquit, *aut ortum, aut patrem, aut mundum &c. ſignificantes, Scarabæum ſcribunt:* Et paulò poſt: κόσμον δὲ ἐπειδὴ κοσμοειδῆ τὴν γένεσιν ποιεῖται. *Mundũ verò ſignificant per ſcarabæum, quod ad Mundiformem ideam fœtus procurationem peragat. Nam certo anni tempore bubulum excrementum nactus, materiam eam ſibi ſuſcipit elaborandã;* Quod primò ſtatim Pacis ſuæ verſu Ariſtophanes: αἶρε μάζαν ὡς τάχιστα κανθάρῳ, quo loco μάζαν poëta pro excremento ponit, vtcunque primùm ex eo pillulas conficit, vt iam Mundi ipſius formam initio imitetur;

Explicatio figuræ.

Quid flãma, Serpentes, Scarabæus.

Scarabæus mundi nota.

Horapollo.

vel

vel vt Clemens ait, lib. 5. Stromat. ἐπειδὴ κυκλοτερὲς ἐκ τῆς βοείας κόπρου σχῆμα πλασσόμενος ἀντιπρό-σωπος κυλινδεῖ; & poſtea, *Mox eas ab ortu occaſum verſus poſticis impellens pedibus non intermiſſa rotatione protrudit, ipſe interim auerſus Orbem ſpectat, quaſi de induſtria det operam, vt ipſius cęli exemplar intuendo, imaginem eius exprimere conetur, quid verò illud, quod inter trudendum à ſubſolano in Africum fertur, quaſi aſtrorum curſui fieri obuiam contendat, qui quidem proprio motu ab Africo in ſubſolanum fit*; Verum cum omnia huius hieroglyphici arcana, in proprio Hierogrammatiſmo ex omni Orientalium doctrina quàm ampliſſimè tradiderimus, eum Lector curioſus adire poterit, vbi miranda quædam ab Ægyptijs circa naturam huius animalis notata reperiet; vt proindè non ſine cauſa magnæ hũc poteſtatis Geniũ in omnia Mũdi corpora, hôc ſcarabæoformi tutulo inſignitum, Ægyptij adumbrarint. Aſeclæ Genij, nihil diuerſum à præcedentis Schematiſmi ſymbolis habent, præter ibiformem à dextris Genium aſſiſtentem, manu globum ſerpente circundatũ offerentem; quo arcanè inſinuare voluerunt, Lunaris naturæ Genium, ſiue humidi elementi præſidem, qui aptè per ibidis caput indicatur, dùm globũ ſerpentiferũ, principi Genio offert; quia tam etſi humidum ad omnem generationem requiratur, niſi tamen igneus accedat ſpiritus, ſiue calor fęcundatiuus, quem, vt in primò Schematiſmo oſtendimus, globus ſerpentifer refert, nullũ rerum naturalium effectum nosconſequi poſſe, indicatur, cum omnis generatio in calido & humido cõſiſtat; precari itaque videtur Genium principem, vt humido elemento vim ſuã caloris & fœcunditatis, viuacitatiſque vigorem per influxum cõmunicet; Alter autem Genius ſtatuam porrigit, vt ſpiritu infuſo vim acquirat, id efficiendi, quod intenditur; Hinc in ſacrificijs Sacerdotes ad ſimilia à Genijs impetranda, ſimilibus ritibus, geſtibus, ſymbolis vtebturã, vt in innumeris huius operis locis oſtenſum eſt, adeoque hîc Geniorum Hierogrammatiſmus, ſacrificiorum à Sacerdotibus, vt vim habeant, inſtituendorum exemplar quoddam ſit & idea.

Clemens.

Operariones Scarabæi myſticæ.

Ibiforme ſymulachrum quid?

Quid globus ſerpentifer.

Sequitur Tertius Hierogrammatiſmus, Accipiter tutulatus cum globo ſerpentifero memorato, quo, vt dixi, ſiderei mundi anima, Solis inquam

Accipiter tutulatus.

quam aptè indicatur; cuius ſymbolicum apparatum cum in primo Schematiſmo fusè explicauerimus, eò Lectorem remittimus.

Catena quid. Quartus Hierogrammatiſmus ita ſe habet; primò ſe offert figura cyriologica catenæ, trium Mundorum concatenatorum per tres circulos indicatorum ſymbolum, vndè & Ægyptiacè ⲙⲓⲙⲉⲣⲱⲣ id eſt, *connexio* dicitur. Eſt enim concatenatus quidam influxus Triformis Numinis in Mundum Intellectualem Geniorum, & hinc in ſiderium & deniq; ex hoc in Elementarem, quem hic præſens quartus Hierogrammatiſmus refert, cuius influxûs figura catenæ ſymbolum eſt, quæ Algazielis Arabis teſtimonio confirmãtur, qui in libro de Influẽtijs ita dicit: كل من يعرف السلسلة التي تلقق بها العالم العالي مع التحتي هو يعرف الاسرار الطبيعة ويفعل معجزات بكل ما يريد hoc eſt, *Qui norit Catenam connectentem mundũ ſuperiorem cum inferiori, is cognoſcet myſteria naturæ, & mirabilium patratorem aget.*

Fol. 240. edit. Baſ. Hermes quoque hanc catenam tribus veluti annulis connexam, fato, neceſſitate, & ordine, diſertè deſcribit in Aſclepio, his verbis: *Fatum ergò ò Aſclepi ſiue* εἱμαρμένη, *ea eſt neceſſitas omnium, quæ geruntur, ſemper catenatis nexibus iuncta;* & paulò poſt. *Hæc itaque* εἱμαρμένη *ſiue fatum rerum omnium parit principia, altera verò cogit ad effectum, quæ ex illis primordijs dependent. Has ordo ſequitur, id eſt contextus & diſtinctio temporis rerum perficiendarum. In omnibus his Mundus iſte eſt perfectus, omnia itaque indiuiduo connexa ſunt glutino.*

Catenæ è regionè reſpondet figura crateris ſacri, quem in libaminibus ſacrificiorum adhibere ſolebant, atque hoc ita docet hieroglyphicum Schema, in Amphora quadam Ægyptia (cuius typus ex Ergaſterio Pereiſciano, ad me trãſmiſſus) in quo ſacrificuli Deo Mophta, ſiue Nili Genio ſacrificaturi, hãc figurã manibus tenebãt, veluti craterem quendam, cũ liquore apropriato Dijs; Ex quo mihi figuræ huius ſignificatio primùm innotuit. Cratere autem primò mentem diuinam, intra quem anima demerſa, diuinorum contemplationem & intelligentiam Dei nacta, menti ὁμοιόμορφος efficitur, notari; ita in Pimãdro docet Triſmegiſtus f. 36. *Cũ craterẽ patulũ animà impleſſet, præconem miſit iubens talia quædam animis hominum nunciare; mergat ſeipſam in hanc paterã quæcunq; poteſt, quæ videlicet credit craterem animã ad eum qui dimiſerat reducturum, quæue finem noſcit, cuius gratia nata fuerit. Quicunque igitur præconium exaudierunt, ſeque merſerunt in mentem, ij cognitionis parti-*

tici-

ticipes effecti ſunt, mentemque ſuſpicientes in homines perfectos euaſerunt; non merſi in ignorantia manſerunt; Atque hæc eſt ô Tate ſcientia mentis, diuinorum ſcilicet contemplatio; & intelligentia Dei in diuino exiſtente cratere. Hinc Græci quoque craterem Ioui affinxerunt, in quo omnia commixta eſſent; ſed & de hoc alibi. Atq; hæc quoad ſenſum anagogicum.

Secundò per *a* craterem hunc denotabant iuxta phyſicum ſenſum influxum mentis ſupernæ in Genialis primò, deindè hoc mediante in ſiderei, & elementaris mundi humidum, quæ ſanè aptè indicabant per ſubiectam Vrnam *c*, qui eſt Vrceus Niloticus capiti Ibidis *d* innixus, quem, Herodoto & Plutarcho teſtibus, adhibebant in ſacris, & certis feſtis præ foribus ponebant, in beneficiorum, quæ per Sothis, ſiuè Mercurium, & Oſiridem ſiuè Nilum accipiebant, memoriam. Vrnam ſiquidem Sothi ſeu Oſiridi dedicatam teſtatur Hecatæus lib. de ſacrificijs, præſens enim, inquit, vrna in ſacrificijs, quâ Deum colerent, mos erat ἑώθει δὲ προσφέρειν τὴν χοὰν ἐν τοῖς ὁσίοις. *Solebãt autem proferre vrnam in ſacris*, vti alibi dictum eſt, & his verbis proſequitur Hecatæus apud Pierium.

Hydriam itaque quandam ingentem ſummo cultu, & attonitâ pene veneratione proſequebantur, quam obtentam, & caſta religione ſuſceptam, in ædem ſolemni pompa geſtabant, quo cum perueniſſent, terræ procumbentes manibus ad Cælum ſublatis, ijs gratiam agebant, qui prius diuinæ benignitatis munera mortalium vſui communicaſſent, vtpotè qui ex humore oriri omnia per ſua ſum haberent. Vnde; & ſimiles vrnas in varias figuras transformabant Geniorum Niloticorũ proprias, vt vel hinc Canoporum originem Lector cognoſcas; Sed vide; quæ de Canopis eorumque varijs differentijs tùm in Prodromo, tùm in Oedipo diſſerimus. Quod autem Liberum ſiuè Oſiridem, quem non vini tantùm, ſed & omnis humidæ naturæ dominum, atque principem faciunt, hâc vrnâ ſiue Nilotico vaſe in ſacris circumlato referant, Plutarchus docet his verbis. *Bacchus lætitiæ dator gratis frugibus arbores fæcundat. Eaque cauſa eſt, quod Oſiridis Cultoribus nefas eſt arborem hortenſem perdere, aut fontem aquæ obdurare; Non ſolum autem Nilum, ſed omnem ſimpliciter humorem* ὀσιρίδος ἀπορροὴν, id eſt, *Oſiridis effluxum vocant, & ante Sacra in pompa ſemper præcedit vas aquarium in honorem DEI, & ficus folio, Regem ac meridionale mundi clima pingunt, interpretanturque folium ficus irrigationem & fœtationem omnium, videturq; naturà ſimile genitali membro*, de quo pluribus actum vide in materia de phallo; & in oëdipo de Phallophorijs, Ithyphallicis, ſiuè Dionyſiacis ſacris. Plutarchus lib. de Oſir. I ſid.

Huic vrnæ itaque paulò poſt reſpondet caput *d* ibidis vnà cum vnco *e*, ſiuè harpagine ſacro è regione emergente, quo tutelam indicabant Genij Nilotici ſiuè Mercurij. Nam, vt oſtenſum fuit in Hierogrammatiſmo Ibidis, erat Ibis eiuſque membra proprium Mercurialium rerum ſymbolum; Eratque vnus ex quatuor Aegypti Genijs in humida tutelam ſuam exerens. Verùm quomodò vncus ſiue harpago tutelam indicet, videamus. Eſt hoc hieroglyphicum in omnibus paſsim Obeliſcis frequentiſſimum, & indi- Quid Harpago. Ibidis caput quid?

Harpago in forma Ibidis factus.

cat extractionem Hori aqua ſubmerſi per Ibin, vnde, & ad memoriam rei hamum hunc ſacrum e efformabant in formam colli cum protenſo roſtro vncum referentis; quem, vti in Alphabeti myſtici ſtructura oſtendimus, Ægypriacâ voce [illegible] vocabãt, ſcilicet nomnã, vel extractionẽ. Nam ab

Harpago ſacer Aegyptiace Gamar, id eſt, extractio

Ibide primum detectum, atque ex Nilo, in quem à Typhone, & Titanibus, teſte Diodoro, proiectũ fuerat Corpus Hori, extractum cuſtoditumq; fuiſſe, Hecatæus apud Sophianum clarè docet. Sed vide quæ alibi copioſiùs de hoc hieroglyphico harpagone diſſeruimus. Atq; hinc Aegyptij ſacrũ vncũ ſub forma colli Ibidis a cũ roſtro exhibuerunt, cuius magnus erat, tùm in ſa-

Horus aquis merſus quomodo à Mercurio eruatur?

crificijs, tũ in hieroglyphicis vſus & ſignificatio, pulchrè enim hôc tropologicè innuebant Horum, qui ſenſibilis Mundi typus erat, ſub aqua merſum, rerum in mundana machina contentarum obliuionem, & ignorantiam, à qua eos liberabat Mercurius, abſcondita Mundi eruens, atque in con-

Quid quadrãguli?

ſpectum hominum educens, quę humano generi ſcitu neceſſaria erant, ſub forma ibidis edocebat, quod & ſequens hieroglyphicum trium f quadrãgulorum maiorum, & trium quadrangulorum minorum mõſtrat; per 3. quadrangula quaternã in Zodiaco triplicitatem, quâ tria anni tempora cõſtituuntur, notabat; vel vt paulò clarius dicam, triplicitatem quaternariã Zodiaci, cuius vnaquæque quatuor manſiones, quę per quatuor quadrangulorum latera indicantur, continet; per has enim Sol tranſiens, trium anni temporum, videlicet veris, æſtatis, & hyemis differentiam efficit (in tot enim partes annus veteribus Aegyptijs diſtribuebatur, horæque dicebantur) Iterum per dictam triadem quadrangularem f indicabantur duodecim menſes, quos Sol per duodecim ſignã tranſiens efficiebat; apposuerũt præterea tres quadrãgulos minores, qui numeros partiũ notabãt, in quas ſingulos totius anni dies, & noctes diuidebant, quaſi diceres paruos menſes, iuxtà analogiam quandam ad menſes duodecim, ita vt tempus ſingulorum dierum, matutinum veri, meridianum æſtati, veſpertinũ nocturnũq; hyemi reſponderet; atque hâc diſtributione à Mercurio ingenioſe facta, omnium in Elementari Mundo rerum generationem productionemq; denotabant: Quæ Diodorus hiſce verbis confirmat lib. 1. c 2. *Illi enim*

Diodorus.

(Ægyptij) inquit, *tunc quatuor mẽſibus annum cõficiebant ſecundum tria tempora, æſtatem videlicet, ver, & hyemem; quæ cauſa fuit, vt quidam Græci annos vocarent Horos, quaſi dicas anni tempora; & annales horographias*; Cùm enim Horus filius Oſiridis & Iſidis ſit, id eſt mundus ſenſibilis, per Solem & Lunam perficiatur; Hinc Diodorus in eodem capite ait: *Hos Deos arbitrati aſſerũt vniuerſum circumire orbem, ac nutrire augereque omnia tribus anni temporibus, motu continuò perficientes orbem* (*id eſt Zodiaci*) *Vere, æſtate, atque hyeme; hæc inuicem contraria annum conficiunt firma concordia, quorum Deorum natura multum conferat ad omnium animantium generationem, cum alter igneus*, per accipitrẽ appoſitè, *altera humida atq; frigida*, per Ibidis caput cũ vrna ſuprapoſita indicetur. *aër vtrique communis*. Quam quidem mirificã temporum harmoniam

Mercu-

Mercurium ibimorphum indicaſſe,Diodorus docet his verbis : *Imprimis aſtrorum obſeruator fuit Mercurius , & vocum harmonias inuenit , lyræ inſuper ex neruis trium chordarum , inſtar trium anni temporum repertorem tradunt; tres enim inſtituit voces, acutam, grauem, mediam ; acutam ab æſtate , grauem ab hyeme, mediam à verè ſumens, quæ miram cum dictis ſymbolis conſonantiam oſtendunt;* quod verò quadrangulum annum indicet; expreſsè docet Horus lib. 1. cap. 5. ἔτος τὸ ἐνιςάμενον γράφοντες, τέταρτον ἀρούρας γράφουσιν. *inſtantē annū ſignificantes quartā arui partem pingunt. Eſt enim Arura ſpacium* 100. *complectens cubitos ,* cuius integrum aruum erit 400. cubitorum,& cōſequēter quadratū eius latus 20. cur autem $\frac{1}{4}$ agri ſpatium pro indice anni aſſumpſerint; Horus citato loco deſcribit ; & nos alibi fusè pertractauimus.

Atque hic eſt Horus ille â Mercurio ex aquis ignorantiæ extractus & in lucem ductus, quo vita mundo datur, vt appoſita figura Hori quadranguli ſubiecti vnâ cum ſerpente deſignat; Horum enim,quem inter hieroglyphica,infantile caput faſcijs veluti inuolutum ſignat, ſenſibilem mundū denotari Plutarchus multis verbis docet; ex Eudoxo enim Aegyptiam fabulam recitat; Iouem videlicet pedibus inter ſe connatis feriantem ab Iſide ad greſſum expeditum fuiſſe;cuius fabulæ hoc erat ἐπιμύθιον;Dei mentem inconſpicuam , & latentem ſua natura eſſe , motu autem ad rerum procreationem proceſſiſſe ; hinc vel per caput infantile , vel per pedes, vt per reticulatam veſtem,cui inuolutum fol. 212.exhibuimus;illum exprimunt;Atq; indè quoq; Hori defluxit deſcriptio , quem Luna, ſeu Iſis mundi mater in aqua repertum vitæ reſtituit,& immortalem,vt fabulantur, fecit; genitalis enim aquæ vis,& Luna ſublunarium Regina mundum , & fæcundant , & immortalem quaſi per varias rerum vices efficiunt ; hinc apud eoſdem Aegyptios inualuit opinio, Lunam, & Solem oculos Hori fuiſſe; quin & in paludibus apud Butum à Latona primùm enutritum ; quæ omnia ad noſtram interpretationem alludunt; & Ceraſtes capiti Hori appoſitus apertè docet;Nam ſerpentem Ceraſtem ſiue binis cornibus conſpicuum humidocalidum animal, vitam ſignificare in proprio hierogrammatiſmo oſtendimus, ob duo videlicet, humorem , & calorem , quibus vita in omnibus animantibus conſeruatur . Patet igitur ex dictis mirabilis quidam hieroglyphicorum contextus . Explicatis modò quatuor laterum Obeliſci Schematiſmis, nihil reſtat , niſi vt iam ſummatim ſingulorum im vnum colludentium concordiam exhibeamus, quod tum appoſitè fiet, vbi prius totius idealis conceptus in ſingulis Schematiſmis eluceſcentem lectionem compendioſis verbis ob oculos curioſi Lectoris poſuerimus .

Idealis Conceptus lectio hæc eſt.

I. Mundus Archetypus.

[1] Triformi Numini Hemphta; [1] Menti primæ Motrici omnium; [3] Menti ſecundæ opifici; [2] Spiritui pantamorpho, Numini triuni, æterno &c. Quod ex Monade ſua veluti ex centro & apice quodã in

Hierogramm. I

II. Mundus Angelicus.

Mundanæ pyramidis amplitudinem diffuſum primò bonitatem ſuam communicat II. Mundo intellectuali Geniorum [CD] Boreæ præſidum, ſub Duce [A] Pantamorpho [B] archetypi Solis imagine inſignito, qui [F] ignea quadam & penetratiua [G] vi imbuti, & contra aduſtiuam Typhoniam vim muniti [E] influxum deriuant in inferiorem [HI] Mundum; exemplar Sacerdotibus propoſitum ad operationes in ſacrificijs analogo ritu expediendas propoſitum.

Hierogramm. II.

III. Mundus Sidereus.

Ab his Virtus in Sidereum III. Mundum deriuatur, vbi [1] Oſiris ſenſibilis Mundi Anima [2] Mũdum virtute ſua [3] animat, omnibus eſſentiam, vitam, motum tribuendo, qui [4] Cœlos aſſeclarum ope agitans, omnia inferiora motu, lumine, calore fœcundat, viuificat, locupletat. Hic virtutem participatam in Mundum

Hierogramm. III.

IV. Mundus Elementaris

Elementarem, potiſsimum in Borealem Mundi partem & craterem [a] deriuat; Cui [d] Mercurius & [g] Horus præſunt, qui humorẽ [c] beneficum ex cratere [a] contra aduſtiuam [e] Typhonis violentiam temperant; & [b] concatenato quodam influxu per [f] anni duodecim menſium [f] dierũque curricula, omnibus inferioribus [h] vitam largiuntur.

Hierogramm. IV.

Horum omnium rationes Lector tùm in præcedentibus, tùm in proprijs hierogrammatiſmis explicatas videat.

Obeliſci Epigraphe
SCHEMATISMVS I.
Lateris IV. Borealis.

ANA-

ANACEPHALEOSIS EROTEMATICA,

QVA

Difficultates nonnullæ, quæ Lectoris animum, variè ſe ſupra dicta reflectentis, in rerum adductarum confirmatione dubium reddere poterant, per breues quæſtiunculas ſoluuntur enodanturque.

NE vllus in animo Lectoris Curioſi, & intima ſectantis ſcrupulus relinqueretur, hoc loco opportunè hanc Erotematicam Anacephaleoſin ſubnectēdam duxi; in qua plenè Lectoris votis nos ſatisfacturos confidimus.

Reflexiones circa ſymbola Hierogrammatiſmi I.

QVæritur igitur primò. Cur character ὀφι-κυκλο-πτερόμορφος Triformis Numinis immediatè ponatur ſub apice Obeliſci? Reſpondeo, quia cùm per pyramidem ſiuè Obeliſcum Aegyptij Vniuerſi amplitudinem quadripartitam ſignificarent, aptè ſanè per apicem, ad quem omnes lineæ concurrant, & in eo tanquam in centro omnium vniantur, Numen ſupremum indicarunt; quod ex monade ſua in multitudinem lapſum, vti cauſa, vita, & veluti anima omnium eſt, ita omnia ad idem reuertuntur, tanquam ad Authorem, & Effectorem omnium, à quo eſſentialiter pendent; de quibus vide vltimum caput libri ſecundi de myſterijs pyramidis. Cur globus alatus ad apicē ponatur pyramidis?

Quæritur ſecundò. Quid in alatis globis tres ordines pennarum? Reſpondeo Aegyptios ijs ſignificaſſe æternas ſupremi Numinis Triformis Archetypi ideas, & exemplaria rerum in trium Mundorum claſsibus eluceſcētia. Nam, vt rectè Clemens, ſolebant Aegyptij res ſubindè exiles adhibere ad res magnas indicandas. Quid in alis globi; ordines pennarū?

Quæritur tertiò. Cur Serpens non ſupra globum, ſed infra emergat? Reſpondeo, hoc eos Mentis Opificis naturalem appetitum, & veluti niſum quendam ad mundis inferioribus ſe communicandum, indicaſſe. Cur ſerpens infrà globum emergat?

Quæritur quartò. Cur in trigono à reliquis per figuram retinaculi (quod ſignum diuiſionis ipſis erat) ſeperatus ſit globus ὀφι-κυκλο-πτερόμορφος? Reſpondeo hoc ipſo triunam Numinis eſſentiam (quam & trigonus & globus alatus cum ſerpentibus indicabat) in æternitatis abyſſo abſorptam ſuæ beatitudinis contemplatione ita fruentem, vt tamen ſemper appetitum ad creationem haberet, quod triangulus vltra productus pulchrè indicat, ſignificaſſe. Quod retinaculum?

Quæritur quintò. Cur in ſingulis Obeliſci partibus illud triforme

ſymbo-

ſymbolum poſuerint; Reſpondeo, vt omnipræſentem eo Numinis ſupremi influxum, qui per quadripartitam Mundi plagam indicatur, innuerent.

Reflexiones circa ſymbola Hierogrammatiſmi II.

Cur ignis trigono cum globo alato includatur.

QVæritur primò. Cur hi Secundi Hierogrammatiſmi in trigono vnâ cum ſymbolo triformi incluſi ſint? Reſpondeo, hôc illos indicare voluiſſe, Genialem Mundum, ſiue Angelicam ſubſtantiam, immediatum Creatoris opus eſſe, ei quam ſimillimum, ſimplex, incorporeum, quod intellectu ſolo omnia conficiat; & ſicuti expreſſimum, & immediatum Dei ſimulachrum, in quod Numen immediatè influat, tanquam in ſimillimũ ſibi ſubiectum, hinc ob ſimilitudinem, quam cum Deo habet, pulchrè ſanè in eodem trigono, vt pote ſupremi Numinis charactere inſignitum, in ſingulis Obeliſci partibus incluſerunt, vt oſtenderent, Mundum eorum gubernationi commiſſum, eorumque miniſterio omnium in Mundo ſenſibili partium vel minimas res diſponi, ſingulorum curam geri.

Quod varietas illa ſymbolorũ in genialis mundi Schematiſmis.

Quæritur ſecundò. Cur tot, tantiſque ſymbolis, ſitu, geſtu, corporis habitu dicti Genij diſtinguantur? Reſpondeo, eos diuerſa, diſtinctaque, quæ in Mũdo, appropriatiſq; eiuſdẽ partibus obtinent, munia ſignificare voluiſſe; Hinc medius Genius ſedentis figurâ, & tutulo præ reliquis conſpicuo inclytus, ſceptro præterea inſtructus, principatum ſui ordinis, & chori; dominium prætereà, & ſummam poteſtatem in reliquos ſibi ſubditos indicat. Reliqui verò veluti ad capeſcenda Ducis imperia, ſtantes, pedibuſque ad currendũ veluti incitatis huic, neſcio quam promptitudinem exhibent.

Struppi quid.

Quæritur tertiò. Cur ſtruppi illi, ſiue multiformibus ſymbolis inſigniti tutuli potiſſimùm in capite gerantur? Reſpondeo, eos ſignificare voluiſſe; quod omnis poteſtas, dominium, principatus, vita, & influxus primò fiat â ſupremo Numine in genialẽ, ſeu intelligibilem Mundum, aut in intellectum, & rationem, cuius organum ſecundum analogiam quandam ad hominem factam, cerebrum eſt, facultatis rationalis, & intellectualis pars, vnicum rerum faciendarum archetypum; per ſymbola vero, quæ manibus geſtant, oſtenditur facultas operatrix, & executrix eorum, quæ intellectus præſcribit.

Cur ſtatuæ, tã multi formes?

Quæritur quartò. Cur ſubinde Genij tranſformati iam in faciem hominis, modò in accipitrinam, Ibiacam, felinam, bouinam, caninã formã exhibeantur? Reſpondeo, hôc eos ſignificare voluiſſe diuerſa officia, quibus omnia, quæ in mundo ſunt, adminiſtrant; & partim inſenſibiles, partim ſenſibiles Genij ſunt, per illos, qui humana facie pinguntur, inſenſibiles Genios exhibent, ſolo intellectu, & inuiſibili quadam aſſiſtentia omnia moderantes; per reliquos verò ſub formis animalium cõparentes, ſenſibiles Deos indicant, qui ſub formis animalium totum orbem circumeũtes, teſte Triſmegiſto, humanum genus erudiunt; Sic Mercurium ſub for-

ma

ma Canis, ſub forma Bouis Oſirin, ſub forma Felis Iſidem, & ſic de cæteris, vti paſſim in toto hoc libro oſtenſum eſt; Hinc transformatos illos, vt plurimum, indumento tectos videmus, reliquos verò inſenſibiles nudo, & ſubtili corpore, vtpotè ſimplices, & ab omni materiæ contagione diſiunctos.

Quæritur quintò, Cur ſub forma fœminea, & maſculina exprimantur? Reſpondeo, ad oſtendendum, eos totius generationis præſides eſſe; eſſe prætereà in Mundo intellectuali quandam ſexûs diſtinctionem; ſecũdùm analogiam quandam factam ad hominem, & animalia; vndè partus videlicet intellectualis reſultet, ex quo infinita rerum varietas naſcitur.

Quid forma maſculina, & fœminina?

Quæritur ſextò. Cur in ſingulis lateribus tres tantum Genij, & in omnibus lateribus ſimul iuncti duodecim ponantur? Reſpondeo, vt proceſſum rationis diuinæ exprimerent ex monade in dyadem, qui numerus cùm imperfectionem quandam arguat, aptè per eum Mundum II. ab Archetypo, videlicet Genialem indicabant, vtpotè qui reſpectu eſſentiæ ſupremi Numinis imperfectionem quandam notet, quæ per binarium numerum, ſiue multitudinem, vti dixi, indicatur, vt in dyade Obeliſci explicatum eſt; Ex monade tamen in triadem quoque mouetur, quam trigonus, cui includuntur, & numerus Geniorum indicat; eò quòd immediatum, vt dixi, opus à ſupremo Numine profectum, ſit Mundus Angelicus, quæ prima creata Trias dici poteſt, ob ſupremam, quam inter creatas res habet perfectionem; ſicuti Triforme Numen Trias dicitur increata. Si verò tres Genij vnius lateris in quatuor latera ducantur, naſcuntur duodecim, per quem numerum vniuerſitatem rerum appoſitè notabant, vt alibi explicatum eſt; per 3. igitur Genios, tùm excellentia naturæ angelicæ, tùm tres claſſes, ſiuè ordines, in quos in præſidium inferiorum rerum diſtincti ſunt, & per 12. vniuerſi Mundi adminiſtratio, per eos peracta intelligitur; caue tamen, ne triadem ordinis, cũ triade perfectionis cõfundas.

Cur 3. genij tantùm in vna facie?

Reflexiones circa Hierogrammatiſmum III. & IV.

QVæritur primò. Cur poſt Mundum Genialem, Accipitris figuram poſuerint in quadrangulo? Reſpondeo, ad indicandum Mundum ſenſibilem, ſiuè corporeum, qui per quadrangulum aptè indicatur, vti ſuprà ex Platone probauimus; Cùm quantò ſeries Mundorum à primo Archetypo circulari Mundo plus receſſerint, tantò ob angulorum, figurarumque varietatem imperfectiores ſint, & tantò plùs à monade, & triade rẽcedãt; hinc inter monadem, & tetradem aptè poſuerunt triadem angelicam, vt indicarent, influxum in Mundum corporeum fieri in tetradem, mediantibus Genijs.

Quæritur ſecundò. Quid ſibi velint ſtriæ illæ lineares, & circulares in alis accipitris? Reſpondeo, eos indicare voluiſſe, cælorum conuerſiones

Quid ſtriæ in alis accipitris

fieri

fieri per ſenſibiles potentias Oſiridis aſſeclas in Mundum inferiorem, per lineares ductus deſignatos; quibus motus cauſa rerum omnium exhibetur.

Quæritur tertiò. Cur quartus Hierogrammatiſmus quadrangulo pariter incluſus, quadrangulo maiori includatur? Reſpondeo; Cùm dictus hierogrammatiſmus Elementarem Mundum exhibeat; appoſitè eos per diſtinctum minus quadrangulũ maiori incluſum eũ retuliſſe, vt potè qui à ſidereo Mundo tanquam contentum à continente concluderetur, gubernareturque; Hinc Oſiris ἱερακόμορφος eidem inſiſtit ad indicandum abſolutiſſimum, quod in eum obtinet dominium.

Quid per ductus lineares.

Quæritur quartò. Quid poſt quatuor Mundorum ſibi mutuò concatenatorũ exhibitionem per lineas illas a b c tranſuerſas, & per 7. ad ſuperiores normales, quarũ quæ ſignantur numeris d f g h, diſiũctæ, i k l verò ſuperioribus coniũctæ, oẽs, intra ſpatiũ RSXZ, cõtinẽtur? quid prętereà per sũmã denariã, quę, 3 ad 7 additis, cõſtituitur, indicare voluerint? Scio multos putaturos, hæc parerga quædam eſſe, & ornamenti locum obtinere; Qui tamen acutum Aegyptiorum ingenium penitius ſcrutatus fuerit, videbit apud Hierogrammatiſtas, vti nihil myſterijs vacuum, ità ne hoſce quidem lineares ductus arcanis myſteris caruiſſe?

Explicatio lineariũ Schematũq; quæ in præſentis figuræ baſi intra ſpatiũ R S X Z cõtenta ſpectãtur.

Reſpondeo, eos per haſce lineas, veluti numericas figuras, totum dictarum rerum contextum, veluti in numerica quâdam idea exhibuiſſe; quemadmodum enim Archetypus ſupremus Mundus per dyadem in triadem, & tetradem Angelicam influit, ita 1 Oſiris corporei mundi Dux, & Moderator; ex monade ſua, hoc eſt, ex centro Solis, in quo, ceu anima, reſidet, euolutus, primò in binorum mundorũ *c e*, Siderei, & elementaris dyadem, ab hinc in corpoream rerum *f* triadem, hoc eſt generationis Sphæram, quæ per tres lineas tranſuerſas a bc aptè inſinuantur, labitur, per tetradem, hoc eſt, quadruplicem Mũdi corporei portam, quæ per quatuor normales lineas d f g h indicãtur, tandem veluti per canales in totius vniuerſi indiuiduas res, quæ per hieroglyphica ordine in ſingulis lateribus ſequentia

indi-

indicantur, aptè exhibetur; tria autem tranſuerſa parallelogramma a b c, cum quatuor d f g h normaliter poſitis diſiunctiſq; conficiunt 7, numerũ myſticum harmoniæ mundi, qui numerus etiam indicatur per ſeptem lineas literis d i f k g l h ſignatas, quæ tribus ſuperioribus tranſuerſis coniunctæ, conſtituunt decem, decadis myſticæ, reuolutionis rerum omnium, ad ſuum principium, ſymbolum; quod verò ſeptem lineæ normales coniungantur cum tribus a b c tranſuerſis, per id indicatur, ex triade corporea influxum ſuperiorum per quatuor mundi portas continuari in omnem inferiorum indiuiduarum rerum ambitum; atque adeò quicquid in capite de myſterioſa figura obeliſci, myſterioſum exhibuimus, hic in epitome quadam contentum ſpectemus. Vide quæ à folio 126. vſque ad fol. 130. de hiſce fusè egimus.

Quæritur quintò. Quid habitus ille varius Geniorum indicet, cùm præter transformationem variam in manibus nunc ſtatuas, nunc globum ſerpentiferum, nunc pennas, nunc ſimile quid portent? Reſpondeo, hoc eos indicare voluiſſe rationem ſacrificiorum inſtituendorum, quæ à ſacerdotibus ad Genios propitiandos ritu prorſus analogo inſtitui debebant. Hinc ſacerdotes, vt alibi oſtendimus, in adytis ſacrificaturi, eo habitu, ſitu, geſtu, eoque ſymbolorum apparatu, quo Genios, quos propitiari intendebant, ab Hermete in Obeliſcis repræſentatos videbant, procedebant; credebant enim, nihil ad Numina quà placanda, quà attrahenda potentius eſſe, quàm analogo ipſis rerum apparatu, cerimonijſque ſacra peragere, quæ omnia alibi ex Plutarcho, Iamblicho, alijsque comprobata ſunt. Sed audiamus Porphyrium, qui in libro de abſtinentia quæcumque in hac Anacephaleoſi explicata ſunt, ità pulchrè confirmat, vt ad dicta alluſiſſe videatur; *Nos itaq; ſanctos antiquoſque imitabimur, veluti primitiarum Numinibus ex ipſa contemplatione dicantes, quam nobis ſuperi tribuerunt, & cuius nobis vſus ad veram ſalutem neceſſarius. Hinc Pythagorici circa numeros lineaſque verſati, ex his etiam Dijs plurimum tribuerunt, alium quidem numerum Palladem nominantes, alium verò Dianam, Apollinem alium; rurſus alium iuſtitiam, alium temperantiam, ac ſimiliter in figuris; atque ita ſacrificijs ſimilibus, Dijs adeò placuerunt, vt vnumquemque Deorum ſuis oblationibus aduocarent, eorumque beneficio frequenter ad diuinationem, & vaticinium vterentur; Dijs autem, qui ſunt intra Cœlum, ſiuè curſu quodammodò pererrantibus, ſiuè non errantibus, inter quos primatum tenere Solem, deindè Lunam exiſtimandum eſt, cuiuſmodi ignem etiam quaſi ipſis cognatum accedere & offerre conſentaneũ erat.* Et paulò poſt de Platonicis loquens, ita dicit: *Tradunt verò in huncmodum, primus quidem DEVS, cùm ſit incorporeus, immobilis, impatibilis in nullo, neque etiam in ſeipſo cohibitus, nullo eget externo, neque etiam mundi anima eget externis; poſſidet enim, & continet ipſum, quod eſt trina dimenſione perfectum, facultatemque naturaliter ſe mouentem, & ſuaptè natura diſcreuit benè ordinateq; moueri, mouereque Mundi corpus ſecundùm optimas rationes; excepit autem ſeipſa corpus atque complexa eſt, quamuis in*

Quid habitus & inſtrumẽta Geniorum notent?

Porphyrius.

corporea ſit itaque ab omni paſſione libera. Dijs autem reliquis, ac Mundo, Stelliſque, quæ omnia ex anima, & corpore conſtant, oculis manifeſtis ſacrificandum eſt inanimatis. Vide Porphyrium in libro de ſacrificijs, & abſtinentia animalium.

Vides igitur, ex hiſce paucis quæſtionibus, nihil adeò exile fuiſſe Aegyptijs, quod non ad myſteria ſua arcana exhibenda aſſumpſerint. Habes hic etiam, quomodò Pater Filium generet, & quomodò ex his Spiritus procedat; habes quomodò à Triuno Numine Mundus hic productus ſit, habes Angelorum in varios choros diſtributorum ordines, habes Mundum eorum tutelæ & conſeruationi commiſſum. Verùm audiamus de his aurea verba Hugonis Victorini, qui antiquorum mentem in quodam ſermone, adeò appoſitè explicat, vt huc reſpexiſſe videatur: *DEVS Conditor Mundi, contemplato Mundo conſpicitur, & qui videri non poteſt, fecit, quod videri poſſet; & viſus eſt per id, quod fecit. Inuiſibilia enim ipſius à Creatura Mundi per ea, quæ facta ſunt, intellecta conſpiciuntur. Quem locum expendens Scholiaſtes, aſſerit, potuiſſe philoſophos in lumine naturali peruenire ad & tributa triũ diuinarum perſonarum; nam vt rectè Origenes in hom. 3. in Cant. docet, hic Mũdus viſibilis de inuiſibili, & exemplaria quædam Cæleſtium continet terrena hæc poſitio, vt ab his, quæ deorſum ſunt ad ea, quæ ſurſum ſunt, poſsimus aſcendere, atque, ex his quæ videmus in terris, ſentire, & intelligere ea, quæ habentur in Cælis; cùm enim impoſsibile ſit homini in carne viuenti agnoſcere aliquid de occultis, & inuiſibilibus, niſi imaginem aliquam, & ſimilitudinem acceperit de viſibilibus; ob hoc arbitror, quod ille qui omnia in Sapientia fecit, ita creauit vnamquamque viſibilem ſpeciem in terris, vt in his doctrinam, & agnitionem rerum inuiſibilium & cæleſtium poneret; quo per hæc aſcenderet mens humana ad ſpiritualem intelligentiam.*

Hieroglyphica hic exhibita conſona ſunt Orthodoxæ religioni.

Hugo Victorinis.

Poſtquam igitur Deo non fuit ſatis, ſola ſui ipſius contemplatione frui, ſed operæ precium videbatur, vt quo plures beneficium ſentirent, latius ſeipſum diffunderet, deriuaretque; primùm quidem cogitatione concepit Angelicas poteſtates, ac cæleſtes, quæ quidem cogitatio tranſiuit in opus, quod Verbo complebatur, & Spiritu perficiebatur; creatorũ enim cauſa cõceptrix Pater eſt, Filius cauſa effectrix, perfectrix Spiritus, ita vt Patris quidem voluntate exiſtant adminiſtri ſpiritus; actione autem Filij, in natura rerum producantur; Spiritûs autem præſentiâ perfectionem, & vltimum nanciſcantur complementum. Hi ſunt conſtituti veluti ſecundi quidam ſplendores primæ illius lucis miniſtri. Poſteaquam verò hoc primum opificium ipſi Artifici, & menti Opifici arriſit, alium quendam mundum expreſſit cogitatione ſiuè in Verbo, qui ex materia conſtaret, ac per hoc oculis corporeis pateret, videlicet vniuerſum hoc ex cœlo terraque, omnibuſque in ijs contentis concretum, concinnatumque.

Angelici ordines ſub ternarij quadrato continentur; eſt enim Trias triniter prima, ſummi illius boni principiũ ab omnibus Orthodoxis etiam Theo-

Theologis in eiuſdem ſubſtantiæ vnitate ſub perſonarum Trinitate ſine ſui diuiſione celebratum. *Rationabile itaque eſt, ſacrum primi principij numerum, nempè ternarium in ſe ductum, Cæleſtium Geniorum, atque immaterialium ſubſtantiarum peperiſſe frequentiam.* Hinc Zoroaſter Triade triplicata nouem poſuit choros, quos Pſellus hiſce verbis explicat. Μίαν ἀρχὴν τῶν πάντων δοξάζουσι καὶ ἓν αὐτὴν καὶ ἀγαθὸν ἀπογυμνοῦσιν. εἶτα πατρικόν τινα βυθὸν σέβονται ἐκ τριῶν τριάδων συγκείμενον· ἑκάστη δὲ τριὰς ἔχει πατέρα, δύναμιν, καὶ νοῦν. *Vnicum arbitrantur eſſe rerum omnium principium, idque profitentur verum eſſe, & bonum; deindè colunt paternum quoddam fundum ex tribus trinitatibus compoſitum, quælibet autem trias habet Patrem, Potentiam, & Mentem.* Vides quomodò hæ tres trinitates pulchrè explicatis quadrent; Elucēt hæc primò in mundo intellectuali, & Genijs; deindè in Sidereo, in tribus claſsibus ſiderum, ſcilicet in fixis, Sole, planetis; quæ luce, radio, calore omnia implent; in effectibus, quibus eſſentiam, vitam, ſenſum præſtant.

Vnius igitur Mundi ſunt fœcunditas, partus, & amor, nec fœcunditas eſt alius mundus, & partus alius, & alius amor; ſed ſunt vnus, & idem mundus; participatur enim fœcunditas mundi, & partus, & amor in angelis angelicè; in hominibus humanè; in brutis brutaliter; in entibus entiter; in elementis elementaliter; & in ſingulis alijs ſuo modo; quod quidem nō habet, niſi ab ipſo, qui triunus cùm ſit, eidem ſuam perfectionem meliori quo poteſt, & quo capax eſt, modo communicat. Quibus omnibus pulchrè conſonat Serapidis oraculum.

Πρῶτα Θεὸς μετέπειτα λόγος καὶ πνεῦμα σὺν αὐτοῖς
Σύμφυτα δὴ τρία πάντα καὶ εἰς ἓν ἰόντα.

Principium Deus eſt, tum Verbum, his Spiritus vna eſt.
Congenita hæc tria ſunt, cuncta hæc tendentia in vnum.

Quæritur Sextò. Cur extra obeliſcos ſubindè huiuſmodi quoque hieroglyphica ſyntagmata ſtatuis videlicet ſphyngibus, & abacis inciſa videātur? Reſpondeo, obeliſcos fuiſſe veluti quædam Archetypa ſeù prototypa myſterioſa, in quibus, totam aliquam de Deo, Dijſque ſcientiam præfigurabant. Quam, ne temporum iniuria diſſiparetur, ingentibus, duriſſimis, capaciſſimisq; ſaxis inſculpſerūt, tùm vt perenni fulgore doctrinæ oculos omnium ferirent, tùm vt eſſent veluti Archiuia quædam, ex quibus particulares ſingulis dijs conuenientes Schematiſmi; tùm in ſtatuarum, ſimulachrorumq; conſecrationem; tùm in priuatum Amuletorum vſum depromerentur. Hinc paſsim, quæ in obeliſcis fusè ſunt expoſita ſymbola, ea hieroglyphicis inſcriptionibus, ſparſim inſerta, præſertim ea quæ ouali figuræ incluſa ſpectantur, reperias. Sed de his amplius in ſequentibus. Huius argumenti præter innumera alia paſſim hinc inde occurrentia, illud vnum eſt, quod ſequitur.

Ex Ergaſterio Barberino.

Ex M. Myleſij o-lim, modo ex An-gelomi Muſæo.

Interpretatio
TABVLAE HIEROGLYPHICAE

Ex Gazophylacio Barberino depromptæ, quà omnia quæ huc-uſque dicta ſunt veluti in Epitome quadam continentur.

QVæcumque igitur expanſè in primis hiſce quatuor Schematiſmis dicta ſunt, contractè exhibuerunt in ſtatuis ſuis myſticis, quarum nō niſi fragmentum ad me peruenit beneficio Franciſci Cardinalis Barberini, qui vti primus moliminū meorū pro motor extitit, ita ea pro ſuo in Rempub. literariam affectu promouere non deſtitit. Tabella eſt ex lapide phario nigro, duriſſimo, cuius craſſities pollicem ferè habet, latitudo medium palmum adæquat, longitudo ob fracturam per medium factam colligi nō potuit, vt in præſenti ſchemate patet. Quia tamen ſimile quid me vidiſſe recordabar in ſtatua Ægyptia, cuius olim mihi copiam communicârat Marcus Mileſius I.C. modo poſſeſſorē eius agit Frāc. Angelomus ſupra laudatus, omnē ex ea defectū facilè inſtaurauero: Barberina ſtatua ſolūmodò inferiorem partem exhibet, Mileſiana integram, tametſi non cum tanto hieroglyphicorum apparatu, vti Barberina; Hæc enim à parte poſtica 14. columnis hieroglyphicis, è lateribus, in fundo, & ex omni denique parte hieroglyphicis ſubtili manu, & exactiſſima diſtinctiſſimaque inciſis, ſpectatur illuſtris; illa principalem tantùm figuram integram exhibet; vtramque hic apponendam duxi, vt Lector vnam & alteram comparando, defectum facilè ſuppleret. Statua intermedia ſedentis figuram obtinet, in manu tenens baculum, & vnà ſcorpionem, binos ſerpentes, leoniſque deorſum nitentis caudam manu ſtringens; pedibus innititur binorum crocodilorum capitibus, in oppoſitas partes reſpicientium; Mileſiana ſtatua caput habet cornu arietino munitum, cum leonino capite Lunæ ſextili inſerto, in manu ſiniſtra ſerpentes duos, & leonem caudâ ſtrictum inferius nitentem, & veluti reſpicientem, dextrâ ſcorpionem tenet, & canem, tabula ſuperius in arcum efformata, iuxta quem globus alatus, alis expanſis veluti inferiora fouens, extenditur; Barberina prætereà infrà crocodilos 16. ſtatuas Deorum in ſacra animalia variè transformatorum exhibet, in cuius medio Serpens vndulato corporis contractu caudam ſuam mordet, cuiuſque gyris inſident quinque ſtatuæ myſtagogæ; ſimulacra extra ſerpentis vndulati gyros ſub accipitris, leonis, catti, canis, ibidis ſtantium ſitum, varijs ſymbolis auerruncatiuis manibus inſtructæ; gyris verò ſerpentis imminentes, ſedentium ſitu ſunt, vario pariter hieroglyphicorū

appa-

apparatu inſignes. Quid ſingula indicent videamus. Globus κυκλο-πτερόμορφος triformis Numinis vnitatem, & in contemplatione ſui ſolitaria degentem oſtendit. Figura verò principalis indicat ejuſdem triformis Numinis pantamorphi in totius Naturæ amplitudinem deſcenſum. Capite geſtat Leoninum caput ſextili Lunæ inſertum, quo poteſtas, & dominium in Solem, & Lunam oſtenditur; quæ poteſtas ſeſsione quoque declaratur. Cornu gerit arietinum ad fœcunditatem eius demonſtrandam, & Ammoniam virtutem. Dextra caudâ ſcorpionem tenet, & canem; quo aptè indicatur Anubis, & Typhon, teſte Plutarcho; & ſiccatiua vis Solis eſt, quæ maximè, Sole ſcorpionem intrante, exeritur, dùm folijs arbores, terra graminibus nudatur. Siniſtra complicata tenet Scorpionem, binos ſerpentes, & figurá Leonis, baculo cōplicata; quêis in vitam, & mortem, in generationē & corruptionem, in bona, & mala, in Regnum Mophta vis, & poteſtas indicatur; ita vt per Scorpionem exitiale animal mors; & interitus rerum, ſiuè malorum paratio, Horo teſte, per binos ſerpentes duplex mundi cœleſtis, & elementaris vita, per Leonem, Momphta humidæ naturæ præſes appoſitè indicentur; per ſimulachra verò Numini polymorpho circumpoſita, ſerpētibus, alijſque veluti baculis Cucuphomorphis, ſcutica, anſatis crucibus inſtructa, ſub pueri, leonis, accipitris, ibidis figura, vitalem fœcunditatem, quam ad varietatem rerum Mundo, Soli, Lunæ, Elementis influunt, oſtendunt, quæ omnia ſuis locis fusè explicabuntur. Duorum Crocodilorum in diuerſas partes reſpicientium capita conculcat, quo omnem pernicioſam Typhoniam, & Arimaniam vim, quà patet ortus, & occaſus perfectè ſibi ſubditam ſe tenere pulchrè indicatur. Sub crocodilis ſuperficies arcuata ſpectatur Genijs pantomorphi Numinis Aſſeclis, adminiſtris rerum tutelaribus; quibus totum regnum Mophta per aptam temporum diſpoſitionem adminiſtratur; Horum alij ſtantes ſunt, alij ſedentes; ſtantes ſunt primi tres à dextra, & tres à ſiniſtra; quinque intermedij ſedentium habitu; primus à dextris incipiendo, Genius eſt λεοντοκέφαλος, manu harpagonem tenens, ſacro veſtitus velamine, globum capite tenet, quo Genius vim corroboratiuam ſoliditatemque rebus conciliatiuam conferens, contra vim rerum diſſipatiuam, notatur; ſequitur Genius ἱερακόμορφος, id eſt accipitrinâ facie, baculo Cucuphomorpho inſignis, quo vis ſolaris in calidum, & humidum, quæ varietatis rerum cauſa eſt, indicatur. Sequitur tertius Genius αἰλουρόμορφος ſiuè Felis ſpecie, ſiuè quod idem eſt, cynocephalus Genius Lunaris, quibus ex oppoſito tres alij Genij reſpondent, quorum prior ſedens accipitrinâ facie cum penna in manu, oſtendit celerem vim motus Solaris; Secundus Ibidis forma, cum penna in manu, celerem motus Lunaris vim; Tertius ſub forma canis; Anubin indicat, Horizontis, teſte Plutarcho, præſidem.

Explicatio Tabulæ Barberinæ.

In medio figura ſerpentis, vndulato gyro caudam ſibi mordentis, figura eſt, quâ annus ſiuè Zodiacus aptè, teſte Horo, indicatur. Vndulatus eſt,

ſiuè

ſiuè in figuram aquæ fluentis diſpoſitus, vt exprimet gyros, quos Sol veluti in cœleſtis æquoris vndis per duodecim ſigna, & totidem menſes dùm motu ſuo cõficit, omnium quæ in mundo ſunt, rerum productionis cauſa eſt, duodecim ſigna ſiuè menſes aptè per gyros; quos ſingulos ſuis numeris notauimus, indicantur, vt in figura apparet. Quia verò quinque dies anno ſolari ad 360. deſunt, hiſce ſignificare voluerunt, per quinque gyros principales, quibus totidem Genij præſunt. Mythologia ex mente Plutarchi ita ſeſe habet. *Reæ*, aiunt, *occultè cũ Saturno congreſſæ, Solẽ, qui id flagitiũ deprehendiſſet, imprecatum fuiſſe, vt neque in menſe, neque in anno pareret; ſed Mercurium amore Deæ captum cum eà coiuiſſe, ac deindè in ludo cum Luna victorem ſeptuageſimam partem cuiuſuis diei abſtuliſſe, ac 360. anni diebus adieciſſe, qui quinq; dies nunc ab Aegyptijs Miſi, à Græcis* ἐπαγόμενοι, *id eſt, adiectitij vocantur; & vt natales Deorum feſti aguntur; Prima autem earum die natum Oſirin rerum omnium dominum; Secunda die Aruerin natum, quem alij Apollinem, alij Horum ſeniorem appellant; Tertia Typhonem, non ſuo tempore, & loco, ſed latere ictu perrupto exſilijſſe. Quarta Iſidem in panygris. Quinta Nephtyn quam, & finem, & Venerem, & victoriam nominant.* Nos verò hos quinque deaſtros ex hieroglyphica doctrina ita reſtituimus, vt primum diem Hermanubi; ſecundum Anubi; tertium Iſidi; quartum Horo; quintum Oſiri tanquam veris Aegypti tutelaribus dicatos intelligamus, quos figura hic expreſſa notat. Hermanubis enim ſiuè Hermes ibiacus per ſtatuam ibiformem; Anubis per κυνόμορφον ſiuè caninam faciem; Iſis, per fœmineam cum velo ſuo; Horus per puerilem, Oſiris denique per leoninum & iubatum vultum exprimitur; pennas in manu habent, vt ea occultum agitationis motum innuerent; circuli capitibus primi, ſecundi, & quinti, indicant vim, & poteſtatem diuinam in orbem; Phallus oculatus Iſidis mediæ capiti ſuperpoſitus indicat ſeminalis copiæ multitudinem, cui Iſis ceu paſſiuum rerum principium ſubſtat, quinta denique figura Oſiris globum ſerpentiferum capite portat; vt oſtendatur, eum eſſe vitæ mundanæ principium actiuum.

Atque hi ſunt moderatores anni, & rerum omnium totius anni decurſu in inferiori mundo naſcentium tutores conſeruatoreſq; quia tamen rerum inferiorum per dictos quinque tutelares Genios indicata felicitas, aduerſas habet poteſtates, quarũ liuore res naturæ variè interturbari poſſent; hinc aptè è latere Genios tutelares auerruncos, vti harpagones, ſcuticæ, ſimiliaq; auerruncatiuæ virtutis ſymbola indicant, quibus & Genijs mali-gna vis abigatur, & intenta rerum varietas, & abundantia conſeruetur, appoſuerunt; Infra hæc verò duo ſimulachra ſunt, quorum prius lanceâ Hippopotamum; alterũ, crocodilum transfigit; quibus Bebonia vis, ita enim vim Typhoniam nominat, apud Plutarchum Manethon, quâ obſtaculum, ſiuè impedimentum notant, quòd rebus recta incedentibus, & ad ſuum finem tendentibus Hippopotamus, & Crocodilus Typhonicus obſiſtat;

ſiſtat; quem tamen Hori, & Oſiridis ſpiritus tandem deſtruat, & diſperdat; Quæ pulchrè ſanè conſonant ijs, quę Plutarchus recitat libro de Oſiride, & Iſide, apud Hermopolim ait, ſimulachrum oſtendi Typhonis; ὑπ' ποταμιον. ἐφ' ᾧ βέβηκεν ἱέραξ ὄφει μαχόμενος, τῷ μὲν ἵππῳ τ Τυφῶνα δεικνῦντες τῷ τὸ ἱέρακι δύναμιν κὴ ἀρχὴν, ἣν βίᾳ κτώμενος ὑπὸ τῆς κακίας ταραττόμενος κὴ ταράττων. *Equum fluuiatilem cui accipiter inſiſtit in ſerpentē pugnans, equo Typhonē indicante, accipitre vim, & principiū, quibus vi potitus ille ſæpè nō defatigatur præ malitia turbatus atq; turbans.* Vides in hac figura Numen ἱερακόμορφον ſerpentem manu tenens ſiniſtrâ, dextrâ ſpiculum torquens in hyppopotamū; Oſiris enim vita rerum radiorum ſuorum virtute veluti ſpiculis quibuſdam incuſſis, facilè ſuperat vim illam Beboniam, & fini rerum naturalium aduerſam interficit, cui ſe ſedulum Antagoniſtam exhibet Mophta, quem ſtatua λεοντόμορφος baculo cucuphomorpho inſtructa eum à tergo ſequens, ac vim eius infringens indicat; hoc idem oſtendit in oppoſito latere figura accipitris telo crocodilum configens; Vide Plutarchum citato loco, omnia enim euenta mala, & damnoſa naturę quandam repugnantiam habentia, Typhonis effectus, & opera dicebant, quæ Sol dùm interimit, vnà mundum ἄκρατον in temperiem reducit; Canibus autem ad latera, vndulato ſerpenti accumbentibus, cuſtodia acceſſus, & receſſus Solis indicatur, vel vt Plutarchus vult, ob incrementum Nili, quod canes cęleſtes ortu ſuo mouent, & promouent, ſed hęc ita eſſe luculentis verbis Clemens Alexandrinus lib. 5. ſtrom. demonſtrat his verbis: *Sunt autem qui volunt quidem, Tropicos ſignificari à canibus, qui cuſtodiunt, & inſtar ianitorum obſeruant acceſſum Solis ad Auſtrum, & Septentrionē.*

Atque ex hiſce patet; quod quæcunque de influxu Triformis Numinis in Mundum Angelicum per polymorpham naturam, & hinc in Mundum cæleſtem; & elementarem, dicta ſunt, in hoc hieroglyphico fragmento veluti in epitome quadam, & anacephaleoſi contineantur.

Quibus quidem præpoſitis nihil reſtat, niſi vt ſequentem in ſingulis obeliſci lateribus ſymbolorum ſacrorum contextū pari auſu enodādum aggrediamur.

INTERPRETATIO SCHEMATISMORVM

Primi Lateris Orientalis.

POſtquam fuſiùs forſan, quàm par erat, quatuor primos Schematiſmos expediuimus; nunc ordo poſtulat, vt ſequentes ordine ſingulorum laterum Schematiſmos enodemus; Et priores quidem Schematiſmi, vti Epigraphes loco poſiti ſunt, ita vniuerſalem quoque notitiam præbent doctrinæ in hoc obeliſco contentæ. In reliquis itaq; obeliſci lateribus veluti ad particularia deſcendit doctrina vniuerſaliter tradita, dùm quis in rebus humanis, quis in natura, quis in animo hominis vſus eius ſit; quomo-

do ex Dei Geniorumque influxu bonis omnibus per præuias diſpoſitiones repleantur, oſtendit. His igitur præmonitis, nunc opus propoſitum nobis proſequamur.

SCHEMATISMVS I.

Lateris I. Orientalis.

EXhibet hîc Schematiſmus Triformis Numinis influxum primò in Archetypum, deindè in genialem, ſideriũ & elementarem, de quibus cùm fusè fol. 400. tractatũ ſit, eo Lectorem remittimus; Sed antequam vlterius, ad alios Schematiſmos progrediamur; priùs præludere aliquantulum viſum eſt, vt veritas in ſequentium expoſitione luculentiùs innoteſcat. Quæritur igitur quomodo Deus cùm immaterialis ſit, rebus tamen materialibus ſe immiſceat? Secundò cur Ægyptij, ſingulis mundi cardinibus, locis, & penetralibus Deos præfecerint? cur ſtatuas Deorum ex omni materia ſenſibili confecerint? & cur animalia habitacula Deorum appellârint? cur denique quaſdam materias tanquam Dijs contrarias reſpuerint? Ad primum quod attinet, DEVS cauſa cauſarum cùm ſit, & nulli diſtans rei, vtpotè ſine cuius perpetuo influxu omnia in nihilũ abirent; omnibus itaq; & ſingulis rebus intimè præſens vt ſit, neceſſe eſt. Hanc doctrinã orthodoxam Ægyptij à Mercurio traditam, tametſi aliquo modò firmiter tenerent, fidei tamen ſuperno deſtituti lumine, vnitatem hanc in omnibus rebus latentem diſperſerũt in rerum materialium multitudinem; quo factum eſt, vt ſingulis rebus ſuos ſibi Genios, tanquam ſuperni Numinis particulas quaſdam aſſignantes, loco verorum Numinum colerent; hinc omnem Deorum ſuſceptioni aptam credebant materiam, quæ ſubtiliter ſanè more ſuo Iamblichus oſtendit his verbis fol. 307. edit. Baſileenſis. *Profectò exuberantia poteſtatis in cauſis vniuerſi ſummis id habet, vt quemadmodum in cæteris inferiora ſuperat, ita & in hoc admodum ſuperet, videlicet in ipſa præſentiæ amplitudine, vt maximæ omnium cauſæ, maximè omnium omnibus ſint præſentes, adeò vt eadem ipſa cauſę vniuſcuiuſq; poteſtas, ſeorſum ab impedimento, vbique tota ſemperque ſit præſens. Hac igitur ratione ipſa omnium prima, vltimis quoque ſubrutilant; immaterialiaque principia immaterialiter materialibus adſunt; nemo miretur ſi quam materiam eſſe dicimus purã atque diuinam. Nam ipſa quoque materia cùm ab Opifice Patreque omnium facta ſit, meritò perfectionem ſui quandam acquiſiuiſſe poteſt aptam ad Deos ſuſcipiendos. Quin etiam nihil probibet, ſuperiora lumen ſuum ad inferiora diffundere; neque igitur materiam permittunt expertem fore ſuperiorum; Quapropter quantumcunque materiæ perfectum & purum eſt, atque Deiforme, ad Deorum ſuſceptionem non eſt ineptũ. Nam cùm oportuerit etiam terrena nullo modo diuinæ communicationis expertia fore, ipſa quoque terra diuinam quandam portionem in ſe ſortemque ſuſcepit, ad capiendos Deos ſufficientem.* Atque hinc profectum eſt, vt quaſcunque congruas Dijs materias ſeligerent in ſacrificiorum vſum; incongruis, vtpotè poteſtatum ἀντιτέχνων ſiue aduerſarum, ſymbolis repudiatis; hinc tanto ſtudio & cura, ſin-

gulis Dijs, ſingulas Statuas adornabant, ex ijs materijs concinnatas, quas ἀναλογίαν quandam ad dictorum Deorum proprietates, obtinere; quaſque præſidio eorumdem ſubiacere ſuperſtitioſius credebant, cognôrant. Hinc Serapidem mundi mentem, vt alibi probauimus, ex omnibus mundi ſenſibilibus materijs conficiebant, herbis, radicibus, ſeminibus, omni lapidum terrarumque genere. Hinc ſtatuam confecturi, eas potiſſimum materias ſeligebant, quæ in locis Ægypti creſcerent, quibusq; præſidere credebant Genium eius, cuius ſtatuam adornabant; plagam prætereà mundanam exactè obſeruantes, vt eas res, quæ analogiâ quâdam dicto Genio certæ alicuius plagæ præſidis qualitate correſponderent, ſeligerent, ſummo ſtudio præcauentes, ne res vnius plagæ proprias, cum alterius rebus, tanquam ad Geniū proprium non pertinentes confunderent. Hinc ſacrorum animalium cultus, quorum nonnulla diuinis honoribus colebant, quod ſub eiſdem ceu habitaculis Numina docerent mortale genus, & de futuris rerum euentibus præſagia præberent; quorum obſeruatione & cultu, Deorum familiaritatem ſibi ſe conciliare poſſe arbitrabantur; nonnulla mactata comburebant, immaterialia Numina ſub hoc cultu, per reſolutionem in 4 elemēta factam, honorantes, vnicuique dantes quod Dei eſt proprium. Verùm quæcunque hucuſque dicta ſunt, ita perſpicuè à Iamblicho docentur, vt eum audiſſe, totam doctrinā eorum ſit percepiſſe; ita autem loquitur fol. 308. edit. Baſil.

Hæc igitur ſacrorum ſapientia contemplata, atque ita ſecundùm congruentiam competentia vnicuique Deorum ſuſceptacula diligenter inueniens, ſæpè componit in vnum lapides, herbas, animalia, aromata, aliaque ſimilia ſacra & perfecta, & Deiformia, atque ſubindè ab his omnibus ſuſceptaculum purum integrumquè fabricat; neque enim fas eſt omnem materiam deteſtari, ſed ſolam quæ à Dijs fuerit aliena. Propriam verò ad illos decet eligere, vtpotè quę conſentire poſſit atque conferre ad Deorum ædificia, ſtatuarum fundamenta ſacrificiorum opera, neque enim aliter terrenis locis & hominibus hìc habitantibus poſſeſſio portiouè vlla ex diuinis contingere poteſt, niſi tale quoddam prius iactum fuerit fundamentum. Arcanis ſermonibus credendum eſt, teſtantibus ex Deis per beata ſpectacula quandam traditam fuiſſe materiam; hæc itaque illis ipſis tradentibus eſt cognata, talis ergò materiæ ſacrificium Deos excitat, vt ſe demonſtrent, atque ad comprehenſionem eos protinus aduocat & præſentes capit, & perfectè demonſtrat. Eadem aliquis perdiſcere poteſt, etiam ab ipſa, quæ ſecundum loca diſtributio diuinitus eſt facta, atque ab ipſa præfectura, quæ per res ſingulas eſt diuiſa, quæcunque ſecundùm diuerſos ordines, ſiuè maiores, ſiuè minores paſſim ſortes eiuſmodi nacta fuerit. Conſtat enim, Deis locorum quorundam rectoribus, ſacrificium ex eiſdem rebus, quæ naſcuntur ibidem, fore admodum conſentaneum, & gubernatoribus gubernata, & quæ ad ea pertinent placitura; effectoribus & grata ſemper ſunt opera ſua potiſſimum, & qui primò aliqua procreant, talia rurſum habent in primis, accepta; ſiuè igitur animalia quædam ſiuè plantæ, ſiuè alia quæ viſa ſuperis diſpenſantur, ſimul & præfecturam ſub ipſis nacta ſunt; & communionem nobis conciliant, cum ſuperis indiuiduam. Horum ergò nonnulli quatenus conſeruantur atque tenen-

tur,

tur, augent tenentium ad Deos familiaritatem. Talia ſunt apud Aegyptios animalia, & vbique ſacer homo; ſunt quædam verò mactata combuſtaq; familiaritatem efficiunt clariorem, eò videlicet quod reſolutionem in primorum elementorum principium efficiunt certiorem cauſæ ſuperorum, atque pro ritu ſacratiorem. Hinc Ægyptij ſoli, huiuſmodi Idolorum fabricandorum rationes tenebant; de quibus Diodorus lib. 2. cap. 3. his verbis: *Genus artis Græcis ignotum, ſed apud Aegyptios erat vſu cognitum. Nam ſoli Aegyptij non oculis totius ſtatuæ compoſitionem metiebantur, ſed dimenſione, vt ex varijs multiſque lapidibus in vnum corpus ad certã menſuram redactis ſtatua perficeretur. Res profectò admiranda, diuerſos artifices varijs in locis ita in vnam menſuram conuenire, vt quandoque ex 20. quandoque ex 40. partibus vnica ſtatua conficeretur.*

Obeliſci Latus Orient.

Diodorus l.

Videntes itaque Ægyptij, diuinitatis ſignaculo omnia inſignita, iuxta ſignationem & characteriſmos ſingulis rebus impreſſos, ſecretiorem ſuam adornabant philoſophiam, quæ quidem nihil aliud eſt, quàm analogia quædam recondita rerum ſenſibilium, ad inſenſibilium Deorum virtutes, quibus dùm arcana quadam commiſtione in ſacris vtebantur; hinc neceſſariò, vt ipſi putabant, veluti ex rebus Dijs ſummè acceptis naſcebatur Θεομόρφωσις, & hinc attractio Numinis & vnitio, totius felicitatis vltimus finis & complementum; Atque hoc eſt quod docent reliqui huius Obeliſci Schematiſmi, quod vt videas, ſit

SCHEMATISMVS II.

LATERIS I. ORIENTALIS.

Quomodo Triforme Numen, per adminiſtros Genios in particularia Mundi Orientalis influat?

HAbet hic Schematiſmus primo loco [1] Statuam apoteleſmaticam, in cuius capite 2 coxa ſiuè poſterior pars leonis, quam ſequitur 3 Cynocephalus ſtans, manibus, quaſi ſtatuam apprehenſurus, extenſis; Hiſce ſupponuntur duo 4 5 leonina capita ſacro *a* velamine veſtita, & ſupra dextrum ponitur *b* claua cum loti flore, cui imminet pyramidium; poſt hæc 7 brachium 8 capreolum manu ſtringens ſegmentũ circulare 8, & [10] quadrati, inter quæ intermediat figura 9 canalis, in formam ſerpentis conſtructa; quam μωνία Aegyptij vocant. Poſt quæ duo ſequuntur [11] [12] brachia, alterum manu [11] expanſâ, alterum [12] eâdem capreolum ſtringens. Sed explicemus ſingula.

Explicatio ſingulorum ſymbolorum

Per 1 ſtatuam apoteleſmaticam eum intelligunt Deaſtrum, cuius virtutem cœlitus attrahere intendunt, quod & figura ipſa Ypſylomorpha, vt ſupra oſtenſum fuit, innuit; Deaſter autem eſt Mophta, quem 2 poſteriori parte leonis, quam capite gerit, tanquam effectum appoſitè exprimit; nam queãdmodũ in Hierogrãmatiſmo Leonis dictum eſt, referebant Ægyptij per partes Leonis diuerſas operationes, id eſt, vti robur Solis in terrã, ita po-

Interpretatio ſymbolorum.

Quis Mophta?

Quid partes Leonis anteriores, & poſteriores notent?

Horus. l. 1. c. 18.

ſteriori eiuſdem effectum ſolidationis expreſſerunt; ita Horus; ἀλκὴν τε γράφοντες, λέοντος τὰ ἔμπροσθεν ζωογραφοῦσι, διὰ τὸ εὐσθενέστερα αὐτῷ ὑπάρχειν ταῦτα τὰ μέλη τοῦ σώματος. *Robur notantes, Leonis anteriora membra pingunt, quod hæc ei ex toto corpore robuſtiſſima ſint;*. Poſterius Herodotus; ὕστερα τοῦ λέοντος καὶ πάντων τῶν ζώων ὕστερα, τὰ ἔργματα θεῶν σημαίνουσι; *Poſteriora Leonis, vti & omnium animalium, opera Deorum indicant*. Hinc eandem ob cauſam pulchrè illi ſuppoſuerunt duo 4 capita Leonina, ſacro 5 vt dixi, velamine veſtita; quorum dextrum 6 clauam ſuperpoſitam habet cum flore loti 6, & pyramidio, quo cœleſtem Mophta robur dare vegetabili naturæ per influxum appropriatum; alterum caput 4 terreſtrem denotat 5 Mophta eundem cum Plutone, ſiue Nilum ſubterraneum. Nam, vt rectè Euſebius lib. 3. cap. 3. notat: *Plutonis galeá caput tegitur, quod occulti verticis ſymbolum eſt, ſceptrum verò breue (proſtratum) quod tenet, inferioris regni ſymbolum eſt.* Et paulò poſt: *Clauam & Leonis partem accommodant, alteram, vt inæqualitatem motus, ſignificent; alteram, quoniam in Leone maximè vires ſuas oſtentet*. Hinc claua, quæ Leoninis capitibus ſuperponitur, à Mophta veluti ſoliditatis eius ſymbolum, nunquam ſeparatur. Vide quæ de Nominis Momphta etymo fusè tractauimus in Hierogrammatiſmo Leonis. Sacro 4 velamine oſtendunt, quo in ſacrificijs veſtitu vti debeat ad eum propitiandum. Atque ex hoc attractu naſcitur 7 beneficentia Numinis, quo rerum vegetabilium abundantia notatur; quæ per brachium & in manu 8 Capreolũ, vti aliàs dictum eſt, indicatur. Sed vt ad inſtitutum reuertamur; ſtatuam 1 apoteleſmaticam ſequitur 3 Cynocephalus ſtans, manibus extenſis, quod teſte Horo lib. 1. c. 15. ortus Lunæ ſymbolum eſt; σελήνης τε ἀνατολὴν γράφειν βουλόμενοι, κυνοκέφαλον ζωογραφοῦσι, σχήματι τοιῷδε; ἑστῶτα, καὶ τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν ἐπαίροντα; *Lunam autem orientem indicare volentes; Cynocephalum hoc habitu pingunt, ſtantem, manuſque in cælum tollentem.* Indicant autem Statuam Sole ſeu Mophta in poſteriori parte Leonis, & ſub Lunæ exortum confici conſecrarique ſacro ritu debere, vt abundantia rerum benefici Numinis influxu procuretur. Sed redeo ad contextum hieroglyphicum. Intra ſegmentum 8 circulare notam Horizontis ſuperioris, & intra 10 quadratum, notam anni, vel elementaris Mundi, vt in proprio hierogrammatiſmo dictum eſt, ponitur figura 9 canalis, cuius caput obuerſas pyramides refert, quo indicatur, humorem Nili primo cœleſti influxu per Momphta in ſubterraneas partes, veluti in canales quoſdam Leone dominãte, deriuari; quibus augmẽtum fluminis, cauſa vitę rerum efficitur. Leone aſcenſum Nili indicant, ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος εἰς λέοντα γενόμενος πλείονα τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νείλου ποιεῖται. ὡς τε ἐμμένοντος τοῦ ἡλίου τῷ ζωδίῳ τούτῳ, τὸ διμοιρον τοῦ νέου ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις. ὅθεν καὶ τὰς χολέδρας, καὶ τοὺς εἰσαγωγεῖς τῶν ἱερῶν κρηνῶν λεοντομόρφους κατεσκεύασαν οἱ ἀρχαῖοι τῶν ἱερατικῶν ἔργων ἐπιστάται. ἀφ᾽ οὗ καὶ μέχρι νῦν κατ᾽ εὐχὴν πλεονασμοῦ ὑγρότητος. *Quod cùm Sol Lunam ſubit, ampliorem Nili facit inundationem. Quamdiù enim Sol in hoc ſigno perſiſtit, ſæpenumerò in duplum ipſius aqua excreſcit. Unde & tubos canaleſque ſacrorum fontium ſolent ij, qui ſacris præſũt operibus, Leonis forma fabricari. Quapropter in hodiernũ vſque diem, dùm pro immodicà inundatione preces fundunt, Leonis ſigno vti ſolent.*

Capreolus quid cum Brachio?

Cynocephalus extenſis manibus quid? Horus l. 1. c. 15.

Poſterior pars ſiue coxa Leonis quid notet?

Segmentum circulare.

Canalis ὀφιόμορφον

Horus l. 1. c. 21.

Et

Et paulò poſt: Ἕτερον δὲ, inquit Horus, ὑπὲρ τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ γὰρ ἀπὸ τούτου ὕδωρ παραγίνεται εἰς Αἴγυπτον, ἐν τῷ ἀναφάσεως καιρῷ. *Altera cauſa, ex qua inundationis tempore aqua in Aegyptum exæſtuat.* Cuius exæſtuationis vi annus inſtans per [10] quadratum, teſte Horo lib. 1. cap. 5. notatus, vbertatem acquirit. Aegyptus liberalitate, beneficentia, & beneuola oblatione Numinis, quæ aptè per [11] [12] duo brachia ſequẽtia indicantur, beatur, vnà cum ſceptro binodi ad vtriuſque ſuperiùs citati Numinis Momphta cœleſtis, & terreſtris dominium indicandum. Obeliſci Later. Or.

Porrò ſequitur poſt binode ſceptrum figura [14] humana proſtrata, & ſub illa figura [15] parallelogramma in literam V vtrimque terminans, cum tribus lineis in medio; poſt hanc [u] [16] Ceraſtes, ſerpens cornutus, & ſub hac triangulus [17] Scalenus cum tribus [a b c] quadratis & ſub hiſce hydroſchema, ſeù [18] figura aquæ, quam ſequitur ſceptrũ [19] bifurcatum, & hoc ſceptrum [21] ὀφθαλμόμορφον, ſiue formam oculi habens, quem ſequitur [23] receptaculũ ſacræ aquæ, hoc [24] quadratũ, deindè [25] manus extenſa, cui ſubſunt [26] Ceraſtes, [27] claua temoniformis cum brachio & [28] coturnice, quam ſegmentum [29] circulare cum fauiſſæ, ſeu ſacræ [29] aquæ receptaculo ſequitur. Sed explicemus ſingula.

[14] Figura humana refert Mophta, vel Momphta, vtrumque enim dicitur, cuius nomen membrorum ſitu exprimit; nam, vt rectè in fabrica alphabeti myſtici diximus, erat Aegyptiorũ propriũ, ſtatuas eo ſitu referre, vt Nomen Dei, quẽ inuocabãt, exprimerẽt; quod & hæc præſens figura docet, quæ ⲙⲟⲫⲧ nomen Genij membrorum ſitu in literas transformati refert; hoc pacto duo brachia cum intermedio ſpacio ⲙ, Copticum exprimunt; caput ⲟ, brachia cum ventre ⲫ, pedes denique bifurcatam crucem ⲧ, cuiusmodi frequentiſſimum inter hieroglyphicas notas oſtendimus; verùm figuram vide è latere vnà cũ reſolutione in characteres Copticos factâ. Putabant enim nihil ad operandũ attrahendũq; potentiùs eſſe poſſe, quàm hâc ingenioſâ ſtructurâ ſtatuam conficere; prætereà per hanc figuram proſtratam oſtendebant, ritum in ea conſecranda à Sacerdotibus exhibendum, qui conformis ſtatuæ eſſe debebat; Sacerdos itaque in adytis in pauimento proſtratus, ſimili membrorum ſitu Namen, vti tacitè exprimebat, ita conceptâ verborum formâ illud inuocabat; videmus hunc ritum, & ab ipſis Hebræis adhibitum, qui in ſacris ſuis Nomen Dei tetragrammaton, digitis certâ ratione diſpoſitis exprimebant, de quo vide Prodromum, & Oedipum fuſiſſimè tractantem; Cabaliſtæ quoque, quemadmodum reconditiſſimus liber, quem *Pardes* vocant, luculenter oſtendit, nominibus diuinis omnia hominis membra exprimũt; his autem verbis vtitur: וזה שם המפרש תשום עליך וצורת האותיות בה תשום על אברי גופך

Ritus à Sacerdotibus cõformabantur iuxta rationes myſticas ſimulachrorum.

Et

Et hoc nomen Dei expoſitum pones ſupra te, & figuras literarum eius ſignabis ſupra membra corporis tui. Imò nomen Dei tetragrammaton, non digitis tantùm expreſſum, ſed & ornamentis ſacris inſculptum, docet Thargum Chaldaicum in cap. 3. Canticorum verſ. 17. his verbis:

ויתתקון ויניהון רחקיק בה שמאבא מפרש בשבעין שמהן

Cur Hebræi Græci nomẽ Dei & Chriſti digitis exprimunt?

Et exuerunt ornamenta armorum ſuorum, in quibus ſculptum erat nomen magnum expoſitum in ſeptuaginta nominibus. Adeò vt hi ritus arcani non tantùm ab Ægyptijs ad Hebræos, ſiuè mauis, ab hiſce ad illos, ſed & ad Grecos & Arabes, qui in hunc vſque diem in ſacris ſimili cerimoniarum cultu procedũt, profluxerint. Nam Græcos Patriarchas, & Epiſcopos in benedictione ſolenni, digitis certa ratione conformatis, nomen Chriſti ☧ exprimere notius eſt, quàm dici debeat; quæ omnia fuſiùs oſtenderemus, niſi moles libri obſtaret, & niſi alibi hanc materiam ex profeſſo tractauiſſemus. Quare hæc tantũ indicaſſe, ſufficiat. Explicato itaque ritu, iam effectum indè emergentem videamus. Figura manum dextram quaſi quidpiam deſignatura extendit, deſignatio erat ſequens [15] figura, quam, teſte Authore Scalæ Magnæ Copticæ, ſacram barram Ægyptiacè Ϭⲁⲣⲣⲁ dicebant. Erat autem ſacra barra, inſtrumentum ſimile feretro, in quo Sacerdotes ſacras ſtatuas poſitas, legitimo ritu & myſterioſis operationibus conſecrabant, habebat ea in medio 3 diſcrimina 3. anni partibus deſignata, cornua verò eius > & < Ortum & Occaſum, iuxta quas plagas arcanè diſponebatur, indicabant. In receptaculis verò ponebantur, teſtes Oſiridis, tæniæ Iſidis, periapta Hori, ſimiliaque; ſubinde illa in formam Lunarem ſeu falcatam conſtruebatur, de qua Plutarch. lib. de Oſ. & Iſ. *Lignum autem in ſepultura, vt vocant, Oſiridis ſecantes, arcam apparant Lunatà formà, Luna enim Soli appropinquans falcatur & occulitur.* His itaque mediante *p* triplicis influxus, per ternas anni partes, ab *p* ortu & *y* occaſu, beneficium expoſcebant; Ex ea enim ſequebatur vita [16] in calido, (quam per ceraſten, [16] igneum ſerpentem) & [17] generatio rerum, per [17] triangulum geneticum ſcalenum, in triplici elementari *a b c* Mundo, (per tria quadrata) vti ſupra dictum eſt, & [18] humidum, (quod per [18] hydroſchema ſeu figuram aquæ indicabant) profluebat; ſequitur baculus [19] furciformis, fulcimenti ſymbolum κυειολογικὸν, quaſi dicerent, per actionem ſupra indicatam vitam, rerumque omnium in triplici elementari Mundo cõtentarum, generationem in calido & humido conſiſtentem, verum [20] inſtátis anni per [20] □ indicatum, fulcimentum procurari; Verùm, vt Lector originem huius baculi furciformis luculentius cognoſcat, ſciendum eſt, Sacerdotes Ægyptios omnia in ſacris vſitata inſtrumenta in album hieroglyphicorum, quod myſtica quâdam ratione conſtarent, tranſtuliſſe; cuiuſmodi hoc dictum ſceptrum vnum quoque fuit, quo ſacrum feretrum in pompis Deorum circumlatum, vti & ſacram barram, ſi quandoque requieſcẽdum eſſet, fulciebant. Erat autem ex certo ligno Dijs quos ferebant, appropriato; & in formam V terminabat baculum, quòd cum ſuperni influxus ſym-

Sacra barra.

Baculus furciformis quid.

bolum

bolum ſuprà dixerimus; & 4 eſſent, 4 feretri capulis correſpondentes; occultè, optatum Numinis influxum, per ſacras huiuſmodi & myſticas cerimonias procurandum innuebant; cuius & mentionem fecit Pauſanias in Corinthiacis, his verbis: *Præibant autem ſacrificuli ſacris inſtructi fuſcinis*; & huius adhuc veſtigium videtur in numo Petri Stephanonij olim mihi communicato; feretrum eſt, cui inſiſtit ſimulachrum quadrifrons, 4 baculis fulcitum, cum inſcriptione, *vertumno ſacrum*, quæ ſuo tempore & loco proferemus; vides igitur ex his rationem baculi furciformis; ſed ad inſtitutū. Sequitur 21 brachiū cū ſceptro 22 oculiformi & figura fauiſſę 23 ſeu ſacri receptaculi, quibus indicabant beneficentiam Oſiridis ſiuè oculi Cœleſtis; illam per brachium, hanc per ſceptrum in oculi formam adaptatum. Nam, vti ſuprà dictum eſt, Ægyptij Oſiridem repręſentaturi ſceptrum, teſte Macrobio, & Plutarcho, ponebant cum figura oculi: Τὸν δὲ Ὄσιριν αὖ πάλιν ὀφθαλμῷ καὶ σκήπτρῳ γράφουσιν ὧν τὸ μὲν τὴν πρόνοιαν ἐμφαίνει τὸ δὲ τὴν δύναμιν. ὡς Ὅμηρος τὸν ἄρχοντα καὶ βασιλεύοντα πάντων Ζῆν ὕπατον καὶ μήστωρα καλῶν. *Oſirim verò iterùm oculo & ſceptro pingunt, oculo prouidentiam, ſceptro potentiam indicantes, hoc pacto Homerus Regem & Principem omnium Iouem ſupremum & conſultorem vocat.* Cuius cum frequentiſſima mentio paſſim ſit facta, non immoramur, atque huiuſmodi myſticum ſceptrum in Comaſiarum ſolennitatibus Ægyptios præferre ſolitos, alibi oſtendimus: Figura 23 notat Fauiſsá, ſeu ſacram ciſternam, hoc eſt, Cœleſtis aquæ receptaculum, & à Feſto Fauiſſa dicitur, id eſt, *Aqua ſacra, in adytis ſacris in vſum ſacrum conſeruata*; Abenephi vocat piſcinam ſacram:

Lat. 1. Oriēt.

Pauſanias in Corinth.

Sceptrum oculiforme quid?

Fauiſſa ſeu ciſterna aut piſcina ſacra qualis.

وكان بكل هيكل بركة تحت الصورة التي هي موافقة لاسراره ——— م ☼

Fuit autem in templo piſcina ſub figura conuenienti myſterijs eorum. Habebāt enim in recōditioribus locis Sacerdotes, receptaculum aquæ Niloticæ, per occultos meatus in id introductæ, quâ in ſacrificijs peragendis vtebantur; cuiuſmodi expreſsè docet figura ſequēs, vbi ſacrificulus portans ſacrum craterem, pauimento inſiſtens, in quo vides ſacræ ciſternæ figuram prorſus ſimilem illi, quam refert præſens hieroglyphicum, in quam aqua ex Leonino capite profluit, per quod beneficētia Mophta in humidum indicatur; quam figuram ex amphora quadā veteri decerptā ad me olim tranſmiſit Pereiſcius. Hâc enim annus 24 inſtans 25 beatur, 26 vita & rerum abundantia, 27 æqualitas

Ex Ergaſterio Pereiſciano.

& tem-

& temperies rerum per bilancis[30] iugum ſymbolum κυριολογικόν. Infeſtus verò[28] dœmon à ſacræ lymphæ[29] receptaculo[T] abigitur, & [24] annus quidẽ, vti dictum eſt, per quadratum; vita in calido & humido conſiſtens per[26] ceraſten bicornem; per brachium [25] liberalitas; per clauam[27] lotiformem, cui arura ¼ agri impoſita eſt, ſoliditas rerum Orienti per Lotum indicato ſubiectarũ, vti & abundantia [27] agrorum; per[T] brachium verò cum [28] Coturnice, cui fauiſſa ſubditur, repulſus infeſti[28] Genij à piſcina ſacra (de quo vide plura in Hierogr. Coturnicis,) indicatur. Cur autem Aegyptij tam exactè, & tantâ curâ Genios tàm bonos quàm malos, per ſacrificia & cerimonias placare ſtuduerint, Porphyrius explicat lib. 11. de Abſtinentia his verbis: *De omnibus autem perſuaſum homines habent, dæmones, ſi irati fuerint, quia negligantur, & inſtituto cultu defraudentur, læſionem eſſe illaturos; contra benefacturos ijs, qui votis & ſupplicationibus, & ſacrificijs, alijſque huiuſmodi eos ſibi propitios reddiderint. Cùm itaque iſti multis in partibus, atque interdum in maximis mortale genus hominum lędant, boni dęmones ſingillatim officia ſua nunquam intermittunt; ſed pericula nobis à maleficis impendentia pro viribus præmonſtrant, dũ & per ſomnia, & per animam diuinitus afflatam, aliaque multa nobis ſignificationes faciunt; vt ſi quis diſtinguere ea, quæ ſignificantur, poſſet, fraudes omnes cognoſceret, ac præcaueret; omnibus enim ſignificare, ſed non omnes percipiunt, quæ ſignificantur.*

Iſti ſunt, qui libatione & nidore delectantur, viuunt enim vaporibus & ſuffimentis, & ex varijs vario modo, nidoribuſque ex ſanguine & carnibus corroborantur; ideò prudens vir & temperans huiuſmodi vti ſacrificijs cauebit, quibus ad ſe tales dęmones attrahat, & purgare animum omnibus modis ſtudebit; eò quòd purum animum ob diſſimilitudinem, quam cum eo habent, inuadere non ſoleant.

Quæ omnia confirmantur ijs quæ apud Iamblichum leguntur, in hunc ſenſum. Nam per animalia Deos eiuſmodi adiurare ſolemus, qui videlicet ta ibus præſideant animalibus, præſertim, quę proximè & quaſi cognata quadam conditione gubernent. Item dęmones per prouincias parteſque diuiſi, & partes mundi cuſtodientes, ſingulis commendatarum ſibi partium tantam curam habent; vt ne verbum quidem illius ordini diſpenſationique contrarium valeant tolerare, perpetuam videlicet, immutabilemque mundanorum perſeuerantium obnixè cuſtodientes. Sed de his fuſiùs in ſequentibus; nunc ad III. Schematiſmum progrediamur.

Obeliſc. Lat. I. Orient.

Conceptus Idealis Lectio.

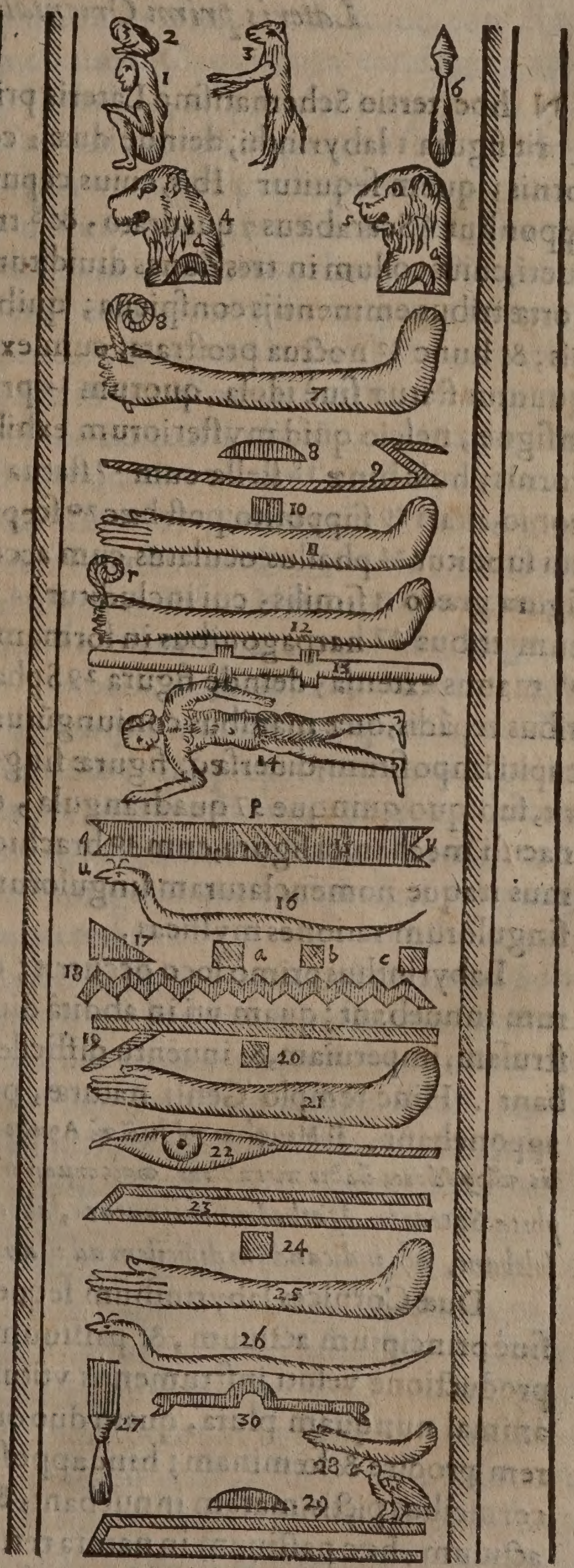
1 Statua prophylactica myſtica, Sole in 2 poſteriore parte Leonis exiſtente, 3 Luna Oriente conſtruenda eſt, & verſus 1.6. Orientem conſtituenda; prætereà ea 4 vtrique 5 Mophta Cœleſti & 4 terreſtri dicanda eſt ſacro 6 ritu. Ex qua 7 beneficentia Numinis, abundantia rerum 8 generabilium 8 vegetabiliumque; per 9 aquã verò in ſubterraneis partibus in Aegyptum exæſtuantem, annus 10 inſtans, beatitudine & abundantia 11 benefici 12 Numinis 13 duplici dominio potentis repletur.

Prætereà 14 Sacerdos in ſacris, ſe in formam Mophta conformando, ſacros 15 ritus in barra 15 ſacra perficiet.

Ex his enim 16 vita, rerumq; omnium in triplici elementari Mundo abc contentarum 17 generatio, in calido & 18 humido cõſiſtens, anni 20 inſtantis vnicũ 19 fulcimentum emanat: Hinc quoq; 21 liberalitas Regis 22 Oſiris, oculi cœleſtis; per 23 affluxũ ſacræ lymphæ, ſeu Fauiſſæ in 24 inſtãtis anni 25 beatitudinẽ Numinis beneficiẽtiâ cauſatã refũditur.

Atque demùm vita 26 rerum 27 Orient ſubiectarũ cũ 30 æquali temperie conceditur; Vis 28 infeſta 30 benefici Numinis tutela à Fauiſſa ſeu ſacræ lymphæ 29 affluxu arcetur cohibeturque.

Schematiſmus II. Lateris 1. Orientalis.

SCHEMATISMI III.

Lateris primi Orientalis Interpretatio.

IN hoc tertio Schematiſmo Lateris primi Orientalis, primo loco occurrit figura 1 labyrinthi; deindè duæ 2 cornices, ſub quibus 3 Ceraſtes bicornis; quem ſequitur 4 Ibis, cuius caput ambiunt 5 duodecim circelli, cui opponitur 6 Scarabæus 7 quadrato, & 8 triangulo cinctus; ſequitur 9 caput pueri, cuius collum in tres Zonas diuiditur, è regione cuius ponitur figura 10 portæ tribus eminentijs conſpicua; quibus ſupponitur 11 Ceraſtes bicornis; & hunc 12 noctua proſtrata, cum extenſæ manus figura; poſt quæ ſequuntur ſtatuæ ſiuè idola, quorum 14 prius miro ſitu, 14 alterum 13 tutulo inſigne, neſcio quid myſteriorum exhibent; ſubditur hiſce 16 Ceraſtes bicornis; huic binæ 18 ſtellæ cum 17 ſtatua myſtica, & capite pueri collo trizonio, altari 19 ſuppoſito; poſt hæc 20 ſceptrum tria parallelogramma ſecans, cui ſubditur 22 phallus oculatus, cum accipitre 21 è regione; ſequitur hunc figura græco Π ſimilis, cui includitur 24 O; deindè ſex 25 26 quadrangula cum tribus 27 harpagonibus in formam capitis hircini adaptatis; poſt quæ 28 manus extenſa, deindè figura 29 Sphæroides, poſt quam tria idola cruribus repãdis, quæ manibus coniungũtur quorũ ſingula 30 vas 31 32 habent capiti impoſitum, diuerſæq; figuræ ſingula vaſa ſunt; poſt ſerpens 36 occurrit, ſub quo quinque 37 quadrangula, cum 38 Sphæroide; deindè 39 reticulaculi mechanici figura, cum 40 brachio ὠοφόρῳ ſiuè ouum ferente; habemus itaque nomenclaturam ſingulorum ſymbolorum, iam ſubiungamus ſingulorum rationes myſticas.

Explicatio nomenclaturæ ſymbolorum.

Labyrinthus primò loco occurrit; quo ſymbolo Aegyptij naturam rerum innuebant; quam vti in abditâ diuini Numinis abyſſo ſitam, ita abſtruſam, imperuiam, & inuentu difficilem appoſitè per labyrinthum notabant. Hinc templo Genij naturæ, paſſim teſte Hecatæo, labyrinthum apponebant. οἱ Μεμφῖται τῷ ἱερῷ τοῦ Ἀγαθοδαίμονος τῆς φύσεως, λαβύρινθον ἐκ παλαιᾶς τῆς παραδόσεως εἰώθεν περιτιθέναι, πρὸς σημαίνειν χαλεπωτάτην πάροδον πρὸς αὐτήν. *Memphitæ Sacrario Agathodæmonis naturæ, labyrinthum ex antiquâ traditione apponere ſolebant, ad indicandum difficilem ad illam acceſſum.*

Labyrinthus naturam difficilem acceſſu indicat.

Duæ Cornices labyrinthum ſequentes, indicant marem, & fœminam ſiuè principium actiuum, & paſſiuum rerum, quibus natura in rerum productione veluti inſtrumentis vtitur. Obſeruabant enim Aegyptij hoc animal nunquam plura, quam duo oua parere, & ex eiſdem ſemper marem prodire & fœminam; hinc appoſitè ſanè Martem, & Venerem duabus cornicibus pictis, marem innuebant, & fœminam; quorum ille principium actiuum, hæc paſſiuum in natura rerum referunt; teſtatur dicta Horapollo l.1.c.8. his verbis: ἄρρενα δὲ τὸν Ἄρεα καὶ τὴν Ἀφροδίτην γράφοντες, δύο κορώνας ζωογραφοῦσι ὡς-

Quid duæ cornices?

Horapollo.

ὡς ἄνδρα καὶ γυναῖκα. ἐπεὶ τοῦτο τὸ ζῶον δύο ὠὰ γεννᾷ, ἀφ' ὧν ἄῤῥεν καὶ θῆλυ γεννᾶσθαι δεῖ. *Aliter, & Martem, & Venerem ſcribentes, duas cornices pingunt, vti marem, & fœminam, quoniam animal hoc gemina oua parere ſolet; ex quibus mas, & fœmina gignantur,* Cùm verò ex principio actiuo, & paſſiuo Natura generationem rerum perficiat, generatio autem in calido, & humido conſiſtat; ex hiſce verò vita rerum, & incrementum ortûs omnium contingat; aptè ſanè cornicibus binis ſuppoſuerunt Ceraſten; Serpentem bicornem, vitæ in calido, & humido conſiſtentis ſymbolum; vti in proprio ſerpentis hierogrammatiſmo oſtenſum fuit. Quia verò generatio rerum ſine motu ſolis, & Lunæ ſub Zodiaco perfici nequit; hæc enim Sidera motu ſuo vario, dùm ſeminales rationes Mundo incluſas mouent, alterant, & ad formas ſuſcipiendas diſponunt, tandem generationem rerum perficiunt, atq; hinc porta 10 magna vitæ rerum aperitur; Quæ omnia pulchrè per 4 ibim cuius 5 caput duodecim veluti circellis in circuli ambitum diſtributis, coronatum vides, & per Ibidem quidem eos Lunam indicaſſe, in hierogrammatiſmo Ibidis fusè explicatum eſt; per duodecim verò circellos, duodecim circuli magni ſiuè Zodiaci dodecamoria, quæ ſingulis menſibus permeat luna, notatur; capiti Ibidis circũſcripti ſunt, ad demõſtrandũ ex mente Mercurij hanc mirabilem diuiſionem proceſſiſſe: Nam quemadmodum fusè in citato Ibidis hierogrammatiſmo oſtendimus; putabant Aegyptij numen Mercuriale, ſub forma ibidis comparando, hominibus tùm literarum formas, tùm anni diuiſionem, aſtrorumque notitiam primùm tradidiſſe. Quoniam verò Luna nihil prodeſt ſine Solis eam perpetuò fouentis aſpectu; hinc è regione 6 Scarabæum poſuerunt ſolis ſymbolum; propter operum eius ad opera Solis mirabilem analogiá; Sol enim duodecies per totius anni ſpatium cũ eâ cõgrediens, rerum omnium generationem perficit, vti quoq; Luna duodecim ſignorum ambitum conficiens, menſem conſtituit, annum videlicet lunarem; ita Sol duodecim ſigna permeando, annum Solarem conſtituit, quo elementaris virtutis per 7 quadratũ indicatæ, ad generationem rerum omnium, per 8 triangulum geneticum, indicatam, mirus cõcurſus mõſtratur; Quæ omnia cùm in Hierogrammatiſmo Scarabæi ampliſſimè tractauerimus, eò Lectorem remittimus. Quadratum verò, & triangulum; illud elementa, hoc generationem ſignificare in primò Schematiſmo fol. 388. copiosè demonſtratum eſt.

> Ceraſt's vitæ in calido, & humido conſiſtentis nota
>
> Quid Ibis caput 12. Circellis circũdatũ.
>
> Ibis Lunæ nota.
>
> Scarabæus quid notet?
>
> Quid □ & ▽

Cùm verò influxus Solis, & Lunæ toti Mundo, veluti portæ vitæ, rerũ competat; hinc ſymbolis Solis, & Lunæ appoſuerunt caput 9 pueri, cuius collum tribus veluti faſcijs ſeu Zonis cingitur, & è regione, portæ 10 figurá conſtituerunt; per caput quidem pueri; Horum indigitarunt, quem Plutarchus lib. de Iſide, & Oſiride, mundanam domum vocat, alij vt in libro tertio oſtenſum fuit, totum mundum ſenſibilem, in tres veluti Zonas diſtinctum, Solarem, Lunarem, & Elementarem; quouè tres horas, id eſt, tres anni partes, Ver, Æſtatem, Hyemem ab Horo, teſte Diodoro, & Plutarcho, ſic

> *Plutarchus.*

Ooo 2 dictas

dictas per eaſdem colli 9 Zonas indicatas, conſtituuntur. Sub pueri forma pingunt, quod ſingulis diebus, & annis, generationibus rerum quaſi re-iuueneſcat, de quibus pluribus differentem citato loco vide Diodorum, & Plutarchum. porta [10] magna vitæ aperitur; & portam quidem indicat ipſa figura portæ propria κυριολογικῶς. Erat enim Aegyptijs proprium, loco ſacrorum in ſacris ſymbolorum, teſte Clemente lib. 6. ſtromatum, vti figuris proprijs, de quibus hierogrammatiſmum Kyriologicarum figurarũ fol. 364. conſule; per [11] ſerpentem autem vitam innui, iam ſæpe dictum eſt. Vides igitur, quàm pulchrè Aegyptij ſymbola contexuerint, quem contextum, vt vlterius videas, filum proſequamur.

Porta figura propria rei ſignificatæ.

Quoniam verò generatio rerum per contrarias poteſtates humanæ felicitatis inuidas variè impediri poteſt; hinc apoteleſmata, ſiue amuleta quædam inuenerunt, ex ſacris ſymbolis, atque ex materijs mundi, beneficis Genijs analogis fabricata; cuiuſmodi ſunt ſimulacra (14) & (15) ſignata, quorum prius corporis ridicula conformatione, Genij nomen more ſolito, refert, vt alibi diximus: putabant enim ſapientes primæui, multum hanc transformationem ad Genium placandum attrahendumque conferre; dum enim literis Alphabeti myſtici ad naturæ exemplar fabricatis, veluti cõgruis ſibi rebus vnice delectantur, facilè ſacrificantibus obſequi, poſtulatiſque illorum, teſte Iamblicho, annuere videbantur; poteſtates verò aduerſæ, quas per [12] noctuam cum brachio indicant, cohibentur, & tanquam inimicis ſibi ſymbolis, Agathodæmonum ἀντιμαχία profligantur; Noctuam autem inauſpicati Numinis ſymbolum eſſe, folio 315. docuimus; porrò figura (15) ſignata, tutulo inſignis cum ſegmento circuli ſuppoſito, poteſtatem in inferiora denotari, iam aliàs dictum eſt; Supponitur ſtatuis [16] ſerpens bicornis, ad vitam, quam conſeruat, indicandam. Prætereà cùm huiuſmodi ſimulachra vim omnem, & poteſtatem à Genijs Aſtralibus hauriant, hinc [18] Stellas ſuppoſuerunt ſerpenti, cum ſimulachro prophylactico, & capite Hori, quo indicatur, aſtrologica arte, & ritibus ſacris appropriatis, quos [19] altaris forma Horo ſuppoſita aptè indicat, conſecrari debere huiuſmodi ſimulachra, vt vitalis influxus per aſtra, eorumque Genios præſides in illa deriuetur; per ſtellam enim, & Deũ, & fatum, & ſtellam ipſam, & Genium eius, & diuinationem, quam eius ope de rerum futurarũ notitia ſe haurire credebant, indicabant triplici ſignificatione ſub vna ſtellæ figura exhibitâ, vti alibi oſtendimus. Horo ſupponitur [20] ſceptrum, quod tria quadrangula ſecat, hoc ſymbolo indicabant Hori in tres elementares Mundos dominium, vti alibi probamus, per [19] altare verò ſacros ritus notabant Horo debitos; quæ omnia, vt dixi, alibi deſcripta ſunt.

Statuæ prophylacticæ Amuleta ſunt contra aduerſas poteſtates

Aegyptij putabant Statuas aſtrologica arte animari poſſe

Quoniam verò tempus annuum in hac mundana domo ſemina rerum diſponit, diſpoſita animat, ex animatione hac innumerabiles rerum partus producit, iiſque corruptis noua ſemina perpetua ſucceſſione, quibus elementares mundi in ſtatu à Triformi Numine ordinato conſeruantur. Hinc

Altare figura propria rei ſignificatæ.

pulchrè

pulchrè omnia dicta per [21] vulturem, & per [22] oculatum phallum lineamque ſequentium ſuppellectilem indicant. Sicuti enim Sol 120. dierū ſpacio, quod Verdicebant, ſeminalium rerum miſcellam mouet; & alio 120. dierum ſpacio, quam Aeſtatem dicunt, rerum conceptarum fœtibus incubat; & alio 120. dierum ſpacio, quam Hyemem dicunt, fructibus ceu partubus productis gaudet, quietus, & à generatione immunis perſiſtit; hiſce enim tribus ternarijs, tribus anni partibus, vnà cum quinque diebus Vultur Solis ſymbolū.
correſpondentibus annus conficitur, teſte Horo l.1.c.11. [12] Vultur annui temporis ſymbolum, quinque dies vuluâ ad ventum adapertâ vento concipit, deinde 120. dies vterum gerit, & alijs 120. diebus pullos educat, alijs verò 120. diebus vacans ſuarum tantum rerum ſatagit, neque prægnationi, neque educationi intenta; ter verò 120. conſtituunt 360. quibus ſi quinque dies, quibus fætum vento concipit, adnumeres, prouenient exactè numerus dierum 365. quibus iuxtà Aegyptiorum inſtitutum annus cōficitur, quinque veluti intercalaribus, ſeù ἐπαγομένοις adiectis.

Quia verò Sol nihil faceret, niſi motu, ex oriente in occidentem facto omnia luſtraret; hinc tempus diurnum, in matutinum, meridianum, & veſpertinum diſtributum, tribus anni temporibus, (ſi matutinum verno, æſtiuum meridiano, veſpertinum hyberno tempori tribuamus) vndequaque exactè reſpondet, annuſque diurnus non incongruè dici poteſt, quo conceptus rerum, incubationes, & partus tandem producuntur, diurno motui Solis proportionati; Hunc motum tanquam magni in mundana republica momenti conſiderantes pulchrè expreſſerunt per vulturis motum, qui teſte Horo, Sole oriente reſpicit occidentem, Sole verò à meridie occaſum verſus declinante, Orientem reſpicit vuluâ ſoli obuerſâ veluti fœcundam Solis vim exceptura; Exprimunt autem hunc motum duo trianguli [23] Iſoſceles in oppoſitas partes ſiti, intermedium veluti Solem ſemper comitantes. Quę omnia pulchrè Horus lib.1.c. 11. exponit, qui cùm fuſiùs hoc hieroglyphicum deſcribat, eò Lectorem remittimus.

Motûs itaque finis cum calor ſit, calidum autem humidum inſtimulet, ex hiſce verò generatio rerum perficiatur; hinc appoſitè è regione vulturis Phallus oculatus quid?
poſuerunt phallum [22] oculatum, quo inſinuant Oſirin, ſiuè Solem fœcundum, oculo hoc ſuo cæleſti, annuo tempore dierumque curriculis rerum generationem perficere, in ſex Mundorum inferiorum, qui per totidē quadrangula [25] [26] deſignantur, Oeconomia.

Quoniam verò percontinuam obſeruationem reperiebant, vulturem non niſi tredecim oua, ex quibus ſemper fœmina, nullo inter eas mare exiſtēte, parere; hoc ſymbolo pulchrè Lunā indigitauerūt, quæ tredecies cū Sole annuo ſpacio coniungitur, atque adeò totum cælū per vulturem notârint, quod fœminæ inſtar omnia intra ſe Solis, & Lunæ opera generet. Quâ [24] porta ad Mundos materiales, per [25] quadrangula [26] fęcundo dominio per tria ſceptra [27] hircino capite conſpicua, indicata aperitur; [28] benignitate Numinis [39] cæli replentur, ſymbolum quidem manus extenſa benignita-

tis,

tis, & liberalitatis Numinis; figura verò cycloformis cęlorum index eſt, vti alibi probatum eſt Quia verò influxûs 29 cœleſtis ſubiectum, humidum eſt; hinc ſtatuas 31 34 33 tres poſuerunt, quorum pedes repandi coniunguntur manibus in formá ⲓⲁⲩⲧⲁ, quæ littera Ægyptiacè idem ſignificat, quod principium; per has tres ſtatuas ſimiles indicabant triformis Numinis idẽtitatem, influxumque, quo in inferiora, & hinc iterum in ſuperiora mouetur ſine motu, rebus materialibus ſine contagione immerſum; quod quidem ſimulachra pedum repandorum cum manibus coniunctione myſticè exprimunt. Sunt itaque tres ſtatuæ, quoad formam ſimiles; tria vaſa capitibus diuerſæ figuræ ſuperpoſita tenent, diuerſosq; effectus notant; ſalutarem videlicet illum liquorem ſupramundanum per vas 32 circulare; per vas 31 ſecundum, ex rectis, & curuis lineis mixtum, aquam ſideream; tertium 30 vas rectilineum, elementarem notat aquam. Eſt enim Nilus ſupramundanus, eſt cœleſtis, eſt elementaris Aegyptius, quorum ſinguli conferunt aquam animo corporique ſalutarem; ſtatuæ prætereà repando flexu poſitę cernuntur, vt indicaretur ſupremum Numen triforme, etſi mundis immergatur materialibus, nulla tamen indè contagione infici, ſicuti homines mũdanis dediti, neceſſariò mũdano luto inquinãtur, ad quos purificandos aquâ ſupramundanâ opus eſt; Hinc Sacerdotes Ægypti ter in die ſe aquâ Nili lauare ſolent, ita Cheræmon apud Porphyriũ lib. 4. *Ter*, inquit, *in die lauabantur frigida, cùm cubitu ſurgerent, cùm pranſuri eſſent, cùm denique cubitũ irent. Cubile ipſis erat ex palmarum virgultis, quas Bais appellant, intextum.* Nam dùm ſe lauant aqua Nili, ſimul participant cœleſtis Nili aquam, & per hanc animo veluti præparato hauriunt Nili ſupramundani lympham, quâ irrorati, vitam ſe conſecutos credunt, omnis miſeriæ incapacem, Deorum conſortio beati; Vnde Æthiopum hoc pronunciatum de Nilo cęleſti emerſiſſe, videtur. *Gibon falah ſamui zarſlas Vvatu bemai, Madur tambla bebaala, Vuatamblu ſaabanu*; id eſt: *Nilus fluuius cęleſtis, nos irrigans ſalubribus aquis terram replens diuitijs, nos verò abundantia ſatians.*

Quid *Iauta* Aegyptiacè. & Statuæ in forma *Iauta* literæ Aegyptiace factæ.

Nilus triplex per diuerſæ formæ Nilotica vaſa indicatus.

Mos ſacerdotum in lauãdo ſe.

Hic enim eſt, qui vitã non quinq; tantũ megacoſmi portis, ſed & ſecundũ analogiá quandam quinq microcoſmi portis, qui ſunt quinquè ſenſus, cõnfert, adeoq; pulchrè expreſſa ſunt per 36 ſerpentẽ ſtatuis Niloticis ſuppoſitũ, & per quinq; quadrangula figuramque; cœleſtem numero (38) ſignatam; quamuis per quinq; quadrãgula quoq; indicauerint quinq; mundorũ portas in quas lympha illa recẽſita triplex influit, sũtq; Archetypa, Genialis, Siderea, Elemẽtaris, & microcoſmica. Hâc enim triplici lymphâ datâ, ouũ animatur ſingulis dictis mũdis cõpetẽs, multiplici fœtu grauidũ, fructuũ felicitatẽ & abũdantiá in ſingulos Mũdos redundantem confert, quæ ſanè 40 brachium, cuius manui oui figura ſuprapoſita eſt, appoſitè exprimit.

Vides igitur, quá pulchro cõtextu ſymbolorũ, primò naturæ, deindè Solis, Lunæ, Stellarũq; beneficia referãt; deindè tandẽ ad archetypas rationes conuertãtur, quêis animus hominis per congruá diſpoſitionem imbutus, felicitatem conſequatur. Sed ſubdamus hiſce totius idealis diſcurſus rationem.

Idealis

Idealis Diſcurſus Lectio.

[1] Natura rerum abſcondita, & inuentu difficilis, duobus vtitur principijs [2] actiuo & [2] paſſiuo ad generationem rerũ neceſſarijs; quibus [3] vita vniuerſi conceditur; conſiſtitq; in [o] calido, & [p] humido, quorum hoc [4] Luna per [5] duodecim menſes eiuſdemq; menſtruo ſpatio per [5] duodecim manſiones circuli magni; illud annuo [7] ſpatio [6] Sol promouet; vndè iterum [8] generatio rerum in [9] Horo ſiuè mũdana domo; eſtq; hæc [10] porta magna [11] vitæ rerum.

Quoniã verò vis infeſta [12] Typhonis hiſce cõtraria, vel immodici frigoris, vel æſtùs immodici aduſtiua vi, magnam inducere vaſtitatem ſolet & ſterilitatem.

Hinc [14] ſtatuæ ſiuè ſimulachra auerrunca cõficienda ſunt Typhonis ἀντίτεχνα, verſus orientẽ directa, nominaq; Geniorũ [14] Mophta & [15] Nephta, quos referũt, exprimẽtia, ad quorũ cõformationẽ, aduerſa poteſtate cohibita, vita [16] rerũ tuta manet & ſecura

Debet prætereà ſub certa [18] cõſtellatione fieri [17] ſtatua Mõphta, q̃ ipſũ nomẽ exprimat, & [18] Hori tribus mũdis [20] hylæis cũ poteſtate pręſidis; ſicuti enim [21] Mõphta [24] Dominus [23] ortiuo & occiduo influxu tres [25] hylæos mũdos; ita [18] Horus [22] inuigilãs [27] triplici influxu tres [26] hylæos mũdos [22] fœcundat, & [28] beat. His [29] Cælũ influit in [30] [31] [32] Nilũ, cuius incrementũ vti triplici de cauſa, ita virtute triplici, [35] ſupramũdana [34] cœleſti [33] elemẽtari, [33] id eſt, aqua triplici concurrit [35] ſupramundana [34] ſideria & [33] hylęa, qua animus ſacrificant's ad id quod intendit obtinendũ, pręparatur; Et hinc [36] vita per quinq; [37] portas [38] cœli in [40] Aegyptũ exuberat [5] beneficam [40] rerũ & fęcũdã matrẽ.

Schematiſmus III. Lateris I. Orientalis.

SCHE-

Interpretatio
SCHEMATISMI IV,
Lateris Primi Orientalis.

IN hoc præſenti Schematiſmo, primo loco occurrunt tres 1 remi vel temones, quibus ſubduntur tria 2 ſegmenta circuli, cum 4, 5 retinaculo bicuſpide, quod ſequuntur 6 tria quadrata; deindè 8 funiculus; vas 9 niloticum fulcitum duobus 10 pedibus ad progrediendum aptatis; canalis cui 11 ſerpens adrepit, quem è regione tria reſpiciunt 7 quadrangula. Hæc ſequitur Fauiſſa, ſeu 12 receptaculum ſacri affluxus, cum duobus 13 ſceptris, deindè duo, 14, 16 ſcaleni rectanguli mediatibus duobus 15 quadrãgulis. Hæc ſequi-

Explicatio figurarum. tur ſceptrum 17 phallophorum, duo ſegmenta circuli 21, 22 cum retinaculo 28 tricuſpide 18. 19. 20, cui ſubditur 23 caput Iſidis, cũ duobus 24 quadrãgulis & 25 ſerpente, cũ arculâ 28 perſeo formi Hori; quod ſequitur 26 noctua cũ 27 ramo tetradicis furciformi, & 26 retinaculo bicuſpide, & 31 ſacra barra, cui ſubduntur tres 32 circuli cum brachio 33 extenſo, & funiculo 34 ſiue ligaculo, & 35 ſceptro; ſequitur hæc 36 hydroſchema, cum 37 Ceraſte bicorni, cui ſubduntur tria paria 39 brachiorũ in cælum extenſorum, quorum duobus extremis duo vaſa Nilotica, medio verò tres 38 circuli ſuperimminent; ſub vltimo verò 41 ſtatua myſtagoga ponitur, ponè quam 40 altare cum capreolo vitis.

Quæ porrò ſequuntur in Obeliſco, tria vel quatuor ſymbola raſa ſunt, vt proindè quænam fuerint, nè ſciremus, edacitas vel temporis, vel Cambyſis, Gothorumuè ſæuities nobis inuidit.

Cùm itaque viderent Aegyptij ſpiritum mundanum in humido ſtabulari, humidum autem ſecundùm triplicem mundum triplex ſit, hinc

Quid per Temones vel remos. aptè tres remos vel temones poſuerunt, huius per tres mundos tranſmeationis indices. Hinc tradit Hecatæus, Baryn Iſiacam nauiculam tres ha-

Hecatæus. buiſſe remos, vnum retro, loco temonis, immobilem; duos alios à lateribus, quibus Barys intra aquas promouebatur; per nauim indicabãt, inquit, animæ mundanæ per humidum, motum; per temonem ſiuè remum immobilem omnium directricem prouidentiam; per duos intermedios remos auxiliares Geniorũ copia indicabant, quæ cum omnia, in hac mundanæ barys machina moueant, ex motu hoc calidum & humidum, & conſequenter ſeminalium rerum penuaria, vt & moueantur, & promoueantur neceſſe eſt. Cùm verò tria maximè hanc ſpiritûs tranſmeationem promoueant, Stellæ, Sol, Luna ab ortu in occaſum promota; hinc aptè tria ſegmenta circuli κυκλολογικῶς ſuppoſuerunt; ſuperni, teſte Euſebio, & Plutarcho hemiſphærij indices; retinaculum verò 45 biculpe ortus, & occaſus

cornua

cornua demonſtrat, quibus Horizon ſuperior cum inferiori connexus, quaſi clauditur. Ex aſtrorum quippe Eurozephyrotico motu tria 6 anni tempora conficiuntur, quæ per tria quadrata aptè indicantur; vt ſuprà in Schematiſmo I. lat.I. oſtenſum fuit. Totum hunc proceſſum, vtilitatemq; quam ille tribus 7 mūdis confert, adhuc luculentiùs proponit ſequens ſymbolorum apparatus, vbi 8 ligaculum connexionis ſymbolum; quo per occultum, & impenetrabilem Numinis proceſſum, per humidum, quem 10 pedes ad procedendum aptati cum vaſe 9 Nilotico, quod fulciunt, pulchrè indicant, 11 vita ſauiſſę ſacrę 12 infuſa, per 11 ſerpentem figuræ columnari adrepentem indicata, humido, & calido 13 dominante, hylæi Mundi ad generationes rerum imprægnantur; & de ligaculis, vaſis Niloticis, quadrangulorum ſignificatione ſuprà dictum eſt, reſtat vt quid pedes 10 indicent, oſtendamus: Diximus alibi pedes ſignificare occultum progreſſum Numinis, teſte Porphyrio, diuinitatem quippè non per hominem tantùm, ſed & per omnia animalia pertranſiuiſſe, iuxta illud Virgilij 4. Georg. Quid pedes cum vaſe nilotico? Porphyrius.

Deum namque ire per omnes
Terraſque tractuſq; maris, Cœlumque profundum.

Cui aſtipulatur Eudoxus apud Plutarchum in libro de Oſir. & Iſid. vbi inuiſibilem Dei naturam motu ad rerum procreationem proceſſiſſe, ſub pulchra ſanè allegoria Aegyptios exhibere, oſtendit his verbis.

ἔτι φησὶ περὶ τοῦ Διὸς ὁ Εὐδόξος Μυθολογεῖν Αἰγυπτίους: ὡς τῶν σκελῶν συμπεφυκότων αὐτῷ μὴ δυνάμενος βαδίζειν, ὑπ' αἰσχύνης ἐρημίᾳ διέτριβεν: ἡ τε Ισις διατεμοῦσα καὶ διαστήσασα τὰ μέρη ταῦτα τοῦ σώματος, ἀρτίποδα τὴν πορείαν παρέσχεν. αἰνίττεται τὸ καὶ διὰ τούτων ὁ μῦθος, ὅτι καθ' ἑαυτὸ τοῦ θεοῦ νοῦς καὶ λόγος ἐν τῷ ἀοράτῳ καὶ ἀφανεῖ βεβηκὼς, εἰς γένεσιν ὑπὸ κινήσεως προῆλθεν.

Ad hæc de Ioue perhibet Eudoxus fabulam Aegyptios celebrare, eum pedibus inter ſe connatis cum ire non poſſet, ob pudorem in ſolitudine vixiße; Idem verò diſſectis deductiſque ijs membris Ioui greßum expediuiſſe; qua allegoria indicatur, Dei mentem ſuaptè natura in inuiſibili, & inconſpicuo degentem, motu ad res procreandas proceſſiſſe.

Pedes itaque ponebant ſine alia corporis parte adiuncta, ad occultum & inſenſibilem huius progreſſum indicandum; vt verò aptiùs oſtenderent medium per quod tranſit, pedes affinxerunt vaſi 9 Nilotico rotundo, quo indicabant, & ex humido, & per humidum eundem fieri, id eſt, humidi ope omnia quæ in mundo fiunt, Numen perficere. Atque hoc verum eſſe indicat 12 fauiſſa ſiuè quod ſequitur receptaculum ſacræ lymphæ, ſeu ciſterna ſacra, ſupra quod pedes ad currendum parati conſiſtere videntur; ad cuſtodiam ſimul, & tutelam, quam in humidam naturam habet, duplici ſcilicet dominio per bina 13 ſceptra notato, indicandum; vtilitates verò, & commoda, quæ ex hoc progreſſu, tutela, & dominio Numinis proueniunt, ſunt primò 14 16 generatio rerum, quæ in 15 annos inſtantes per 14 16 Scalenos, & 15 quadrata indicata redundant; ponunt autem duo tantū quadrata Scalenus non ta generationis vti & quadratū anni-

pro duabus anni partibus;quo indicabatur duabus tãtum anni partibus generationem fieri, reliquã verò ſeminalium rerum penuarijs clauſis, in noua fundanda ſobole occupari; quia verò generatio nihil prodeſt, niſi fœcunditas inſignis accedat, hinc ſuppoſuerunt hiſce ſymbolis ſceptrum [17] phallophorum, id eſt, teſtibus inuolutis conſpicuum, quod vti in Hierogrammatiſmi phalli oſtenſum fuit; ſymbolum erat fœcunditatis ritu ſacro procurandæ, & in phallophorijs ſolennitatibus vnà cum ficulneis veretris ſiuè folijs ficulneis pudendi ſimilitudinẽ exprimentibus, teſte Plutarcho, præferre ſolebant. Quoniam prætereà fœcunditas, & generatio ſine motu Oſiridis inualida eſt, hinc retinaculum [18] [19] [20] tricuſpe ſuppoſuerunt, quo motu eius ex [18] ortu per [19] meridiem in [20] occaſum ſupra Horizontem facto, generationem rerum promoueri, fœcunditatemque diſponi, ac ſuperna infernis hoc naturæ retinaculo veluti colligari, pulchrè indicant; quo Iſis, id eſt, terreſtris Mundus per caput ſuppoſitum ſignificatus, ex aqua, & terra elementaribus [24] corporibus conſtitutus, vti & [24] anni, & anni vbertate replentur, & tandem vita [25] in calido, & humido conſiſtens per Ceraſten [25] bicornem indicata propagatur in omnia Mundo ſubiecta corpora. Nè tamen infeſta vis Geniorum ἀντιτέχνων hanc fœcunditatem impediret, hinc noctuæ [27] Ericam ſeu tetradicem apponunt, veluti contra malignam vim amuletum quoddam; Eſt autem Erica herba; vel vt Arabes volunt, Seriphium, ſiuè abſynthium marinum, quam alij tetradicem appellant, Aegyptijs imprimis ſacer frutex. Hôc enim arcã Oſiridis in Nilũ proiectã, & portentoſo quodam filiorum incremento inuolutam, à Typhonis violentia occultatam fuiſſe; vndè & à Regibus tanquam ſacrum prophylacticum portari, & in Fano Iſidis collocari ſolitũ fuiſſe, Plutarchus hiſce verbis oſtẽdit:

Plutarchus.

Retinaculũ tricuſpe motus Solis ex ortu per Meridiẽ in occaſum nota:

Caput Iſidis terreſtris nota.

Noctua aduerſæ poteſtatis ſymbolum.

Erica planta quid?

Ericæ frutice arca Oſiridis in Nilo tecta conſeruata traditur.

Plutarchus de Oſiride & Iſide.

ἐκ τὶ τούτου πυθέσθαι περὶ τῆς λάρνακος ὡς πρὸς τὴν βίβλον χώραν. ὑπὸ τῆς θαλάσσης ἐκκομισθεῖσαν αὐτὴν ἐρείκῃ τινὶ μαλθακῶς ὁ κλύδων προσέμιξεν. ἡ τὸ ἐρείκη κάλλιστον ἔρνος ὀλίγῳ χρόνῳ καὶ μέγιστον ἀναδραμοῦσα περιέπτυξε καὶ περιέφυ καὶ ἀπέκρυψεν ἐντὸς ἑαυτῆς.

Exinde audiuiſſe Iſidem, Arcam apud Byblum maris fluctibus eiectam, Ericæ cuidam molliter inſediße; Ericam autem breui temporis ſpacio pulcherrimum atq; maximum edidiſſe germen, eoque arcam circumplexam occuluiſſe intra ſe. Et paulò poſt:

Τὴν τὲ θεὰν φανερὰν γενομένην αἰτήσασθαι τὴν κίονα τῆς στέγης; ὑφελοῦσαν, δὲ ῥᾶστα περικόψαι τὴν ἐρείκην, εἶτα ταύτην μὲν ὀθόνῃ περικαλύψασαν, καὶ μύρον καταχεαμένην ἐγχειρίσαι τοῖς βασιλεῦσι, καὶ νῦν ἔτι σέβεσθαι Βιβλίους τὸ ξύλον ἐν ἱερῷ κείμενον Ἴσιδος.

Deam verò patefactam (id eſt Iſidem) *petijſſe columnam, cui tectum incumbebat,* (quã ex ligno germinis prodigioſo ſuo incremento Arcã Oſiridis occultãtis fuiſſe ſupra retulit) *eaque ſubducta nullo negotio Ericã amputaße, huiuſq; linteo velatam affuſo vnguento Regibus in manus tradidiſſe, colique etiamnum à biblijs lignum illud in Fano ſitum Iſidis.* Hoc itaque ex eo, quod corpus Oſiridis occultauerit, in ſacrum ſymbolorum album aſſumptum, & noctuæ adiunctum, amuletum contra Typhoniam vim euaſit; ponitur autem ramus ſupra retinaculum [29] binis cuſpidibus deorſum verſis, ad continendas in inferioribus malignas machinationes. Prætereà in ſacra [31] barra, quæ erat Arca

ſacra,

ſacra, vt alibi diximus, in qua Oſiridem conditum, & ab Erica herba cõtra Typhonis aſſultus occultatum credebant, ſacros ritus perficiebant ad Numen ſiuè Agathodœmonem propitiandum; de quibus cerimonijs fuſè Porphyrius l.11. de abſtinentia. Barra ſacra quid?

Hiſce enim Cerimonijs peractis Triformis Numinis in 32 triplicem Mundum benignitatem, quorum tres 32 circuli triplicem Mundum, brachium 33 extenſum benignitatem deſcribit, ligari, & adſtringi per 34 funiculum ſiuè tænias Oſiridis, de quêis alibi ex Plutarcho copiosè actum eſt; cuius potentia conſequenter humidæ naturæ, per 35 hydroſchema indicatæ vitam 37 concedi credebant.

Vt verò, dicti triplicis Mundi vita maiori efficaciâ attraheretur, Sacerdotes, teſte Plutarcho, quem alibi citauimus, manè, meridiè, veſperi in adytis, brachijs in cęlum extenſis, eo ſitu in ſacrificijs en pſalmiſque ſuis ſe conformabant, vt brachia exprimerent u literam, quam ⲩⲙⲉϯ vocabant, hoc eſt, apertum cor, quæ vox eadem eſt cum Hemphta ϩⲉⲙⲫϯ, & ſupremi Numinis vitam referebat in vniuerſam transfuſam, vti ſtatua n.41 ſignata monſtrat; vide Onomaſticum noſtrum Aegyptiacum; hoc enim habitu faciliùs, & vberiùs à Numine triformi, triplicis Mundi, per tres circulos, 38 brachijs erectis ſuperpoſitos, indicati, vitam, 39 in humido conſiſtentem (qui quidem per duas vrnas quadratas indicatur) totius felicitatis ſummam ſe conſecuturos ſperabant; putabant enim, nulla re Deos magis ad neceſſitatibus noſtris ſuccurrendum, quàm ſimili myſtico tùm corporis, tùm reliquarum rerũ externarum apparatu moueri. Quod idem ſignificabát per ſtatuam myſtagogam ⲩⲙⲉϯ infrapoſitam, & per altare Capreolo inſignitum; quæ omnia ſymbola ſunt ſacrificiorum ritè ordinandorũ; ita quidem, vt tria paria brachiorum tripartitum diei tempus, quo Sacerdotes orationes ſuas eo brachiorum ſitu, qui & myſticus eſſet, & Numinis influentis exceptionem appoſitè exhiberet, facere conſueuerant; Nam vt rectè Porphyr.l.4.ex Chæremone. *Diem in Deorum cultum diſtribuebant, in quo ter vel quater manè, & veſperi & meridiè Solem hymnis proſequebantur*; porrò brachia ſola cum duobus quinarijs digitorum pingebant, vt oſtenderent, decadem illam diuinitatis ſolitariam, in binos quinarios mũdanos deriuari, per occultas, & analogas ijs conuenientes operationes; cùm nihil, Syneſio teſte, Numini gratiùs ſit, quàm abditis huiuſmodi alluſionibus, illud ſollicitare; hinc vno, & eodem tempore corpus in varias figuras ſymbolicas, prout Numinis, quod ſollicitabant, conditio ferebat, transformabant; quod & ſtatua ſequens nomen Hemphta ſitu corporis exprimens ſatis indicat, vbi brachium inflexum cum crure retro reflexo ϩ exprimit, ⲙ verò exprimit vtrumq; brachium cum vbere; ⲫϯ verò ſiuè contractum ☥ caput cum humeris. Flexura pręptereà pyramidali brachiorum, quorum prior ſurſum, altera deorſum inuerſas pyramides exhibẽs, dictos paulò ante mun-

Ritus Sacerdotũ in adytis.

Porphyrius.

di binarios,ex quorum coniunctione naſcitur decuſſis ſiuè denarius numerus ſymbolum vniuerſæ naturæ, cui Emphta præeſt, arcanè exprimant; vide quæ de hiſce fusè alibi egimus. Præterea ad ortum, eleuatis manibus Numen ſub Sole ſenſibili latitans, ad meridiem iterum & demùm veſperi ad occaſum hoc ritu ſollicitabant, ita Porphyrius. *Erga Numen ſanè peculiari quodam modo pietatem exercent, prius enim quàm Sol oriatur profanum nihil loquuntur, ſed patrias quaſdam preces manibus in cælum extenſis, quaſi ſupplicantes, vt oriatur, ad ipsū effundunt, idem & meridiè & occaſu perficitur.* Atque huc reſpexiſſe videtur Virg. 2. Æneid. dùm Anchiſis in orando conſuetudinem deſcribit.

At pater Anchiſes oculos ad ſidera lætus
Extulit, & cælo palmas cum voce tetendit
Iuppiter omnipotens &c.

Hoc pacto Iliad 2. ab Homero Chryſes deſcribitur, precatus Apollinem, ἀναχὼν τὰς χεῖρας, *ſublatis manibus*, quod Euſtathius interpretatur, ἀνατείνας εἰς εὐχὴν, *extenſus in preces*; hoc idem confirmant varij Authores, quos citans his verbis deſcribit Stucchius libro de ritibus, & ſacrificijs, fol. 87. *Corporis item cùm totius, tùm ſingularum eius partium atque membrorum* θέσιν καὶ διάθεσιν, *diſpoſitionem, ſitum, geſtum, ſiuè geſticulationem potius obſeruabant. Corporis quidem totius, nam ſe proſternebant in terram, quam proſtrationem Hebræi vocant*, השתחוה *Hiſtachaueh, vndè & prouerbium apud Pythagorā*. καθῆσθαι προσκυνήσαντες, *adoraturi ſedebant*; vt proindè ad harum ſtatuarum ſitum alluſiſſe videatur, præterea totum corpus in has, vel illas mundi partes vertebant. *Triſmegiſtus, adorantes media die ad auſtrum ſe cōuertere iubebat, occiduo ad occaſum, ſi verò primū oriretur Sol, in ortum*. Vt ſic non ſecùs ac Lotus, Numen Solare indeſinenter oculis, animoque proſequerentur.

Quibus ritibus, & geſtibus peractis in altari ſacrificabant, non carnes animalium, ſed teneriores plantas Dijs gratas, cuiuſmodi altaris figuræ impoſitum vides, capreolum vitis; Hinc enim à triformis mundi Numine per tres circulos indicato, vitam per ſerpentem, & bonorum temporalium abundantiam per duo vaſa Nilotica, indicatam, ſe impetraturos ſperabant.

Verùm vt conſenſus Authorum omnibus numeris correſpondeat, apponam hoc loco, quod ex Coptitarū veterum reliquijs hauſi; conceſſit nō ita pridem Illuſtriſſimus Dominus Hannibal Albanus Bibliothecę Vaticanæ Cuſtos, vir & humanitate & eruditione varia oppidò eximius interpretādum M.S. Codicem, erat id Rituale Coptum, à R.P. Marco de Luca Ord. S. Frāciſci ex Aegypto recens allatum, in quo inter cetera antiquæ Aegyptiorum cerimoniæ adeò appoſitè deſcribuntur, vt ad veterum cerimonias iam paulò ante deſcriptas reſpexiſſe videantur. Verba Copta ſunt:

ⲙⲁⲣⲟⲩϥⲓⲣⲱⲟⲩϣⲛ ⲡⲓⲙⲁⲛⲉⲣϣⲱ ⲟⲩϣⲛⲓⲙⲓ ⁘ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲱⲥ ⲛ̀ⲧⲉ ⲡⲓⲓⲉ-
ⲣⲉⲩⲥ ϩⲱⲃⲥⲛⲡⲓⲙⲁⲛ ⁘ ⲉⲣϣⲱ ⲟⲩϣⲓ ϧⲉⲛⲛⲉϥϫⲓϫ ⁘ ϧⲉⲛ-
ϩⲁⲛϩⲃⲥⲱⲉⲩⲧⲁⲓⲏⲟⲩⲧ ⲟⲩⲟϩ ⲛ̀ⲧⲓϥϭⲁⲥ ⲡⲓⲁⲙⲃⲣⲏⲥ ⁘ ⲛⲉⲙⲡⲓ ☧
ⲥⲉⲣⲟϥ ⁘ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲱⲥϣⲁⲣⲉⲡⲓ ⲉⲡⲓⲓⲉⲣⲓⲉⲩⲥ ⲧⲁⲗⲉⲡⲓⲥⲑⲓⲛⲟⲩϥⲓ ⁘
ⲟⲩⲟϩⲉϥⲕⲱ ⲛ̀ϯⲉ ⲡⲓⲙⲁⲛ ⲉⲣϣⲱⲟⲩϣⲓ ⁘ ⲟⲩⲥϩ ⲛ̀ⲧⲉϥϭⲓⲛⲁϥ ⲙ̀ⲡⲓϣⲉ
ⲛ̀ⲑⲱⲟⲩϯ ⲛ̀ⲧⲉϥⲑⲱⲟⲩϯ ⲉϫⲱϥ ⲛ̀ⲅ̀ ⲛ̀ⲥⲟⲡ ⁘ ⲟⲩⲟϩⲛ̀ⲧⲉⲛⲥⲱϫⲓ
ⲛ̀ⲙⲉⲛⲟⲩⲧ ⁘ ⲟⲩϩⲡⲁⲓⲣⲏϯϣⲁϥ ϯⲉⲟⲭⲁⲣⲓⲥⲧⲓⲁ ϩⲓϫⲉⲛ ⲓⲡⲙⲁ ⲛⲉⲣ-
ϣⲱⲟⲩϣⲓ ⲟⲩⲟϩⲛⲥⲉⲓⲉⲃⲟⲗⲉⲡⲓⲭⲟⲣⲟⲓ⁘ⲛ̀ⲥⲉⲉⲣϩⲛ̀ⲧⲥⲉⲡⲓⲕⲁⲛⲱⲛ ⲛ̀ⲧⲉϯ
ⲯⲁⲗⲙⲱⲇⲓⲁⲛⲧⲉⲛⲓⲁⲅⲓⲁⲥⲙⲟⲥ ⲛⲉⲙϯⲇⲟⲝⲟⲗⲟⲅⲓⲁ ⁘ ⲟⲩⲟϩϣⲁⲕϫⲟⲥ
ⲛ̀ⲅ̀ⲛ̀ⲥⲟⲡ ϣⲁⲣ ⲡⲓⲓⲉⲣⲉⲩⲥ ϫⲱ ⲛ̀ⲧⲁⲓⲥⲉⲩⲭⲏ ⁘ ⲙⲉⲛⲉⲛⲥⲁϭⲓⲙⲓ ⲡⲓⲙⲉⲣⲥ
ⲉⲑⲟⲩⲁⲃ ϫⲱϣⲉⲓ ⲁⲛⲗⲁϩ ⲛ̀ⲧⲉⲡⲓⲙⲁⲛ ϧⲉⲛⲡ☧ⲛⲟⲥ ⁘

Hoc eſt: *Sacerdos, altare circumibat, in cuius manu ſacer amictus, librum eleuans ſupra*; hâc figura Copticæ crucẽ, ego Tauticũ characterẽ explico, quãq; monogrãmaticè notat; *tũc Sacerdos eleuat Acerram, & æs ſonorũ tribus vicibus in ſonum animat, deindè ter excitat hymnodiam ſuper altare, ſublatis in cœlum manibus, tribus vicibus dicendo preces; demùm accipit Sacerdos ſacrum vnguentũ, & ſignat characterem crucis in 4 angulis altaris, 4 mundi partibus correſpondentis.* Ex quo perſpicuum ſit; veteres Chriſtianos multa ex veterum cerimonijs aſſumptas, in veri Dei cultum adhibuiſſe.

Vt proindè ex his pateat; quantum Ægyptij in ceremonijs & ſacramentis ritè adminiſtrandis ſtudij poluerint. Quanto eædem non apud Gentiles tantùm, ſed & Hebræos, & Orthodoxos Chriſtianos in vſu fuerint; nec ſine ratione, cùm enim homo ex materiali & immateriali, hoc eſt corpore & animo conſtet; præter internas animi affectiones, intellectualeſq; operationes, quibus in DEVM duabus veluti alis intellectu & voluntate ſublatus, tenderet; externa quoque ſigna, quæ corpori competerent, quibuſque extrinſecis geſtibus, interiorem mentis operationem veluti teſtaretur, neceſſaria eſſe videbantur; atque hæ ſunt cerimoniæ, & myſticæ operationes, in ſacris tùm priuatis tùm publicis vſurpatæ, tùm ad maieſtatem ſacris conciliandam, tùm ad vigorem mentis per extrinſecas actiones feruentius ſuſcitandum; Quæ quam DEO nullo non tempore gratæ acceptæque extiterint, teſtatur ipſa à DEO Moyſi in Leuitico prẹſcripta earundem exacta obſeruantia. Iamblichus quoq; *Obſeruantia*, inquit, *decens præceptorum operumque diuinorum, quæ omnem excedit intelligentiam, atque ſymbolorum ſacramentorumque mira poteſtas, Solis vota Numinibus præſtat nobis deificam vnionem; Quando itaque operamur in ſacris, non conficimus per intelligentiam. Sacramenta, alioquin & actio eorum intellectualis foret, & daretur à nobis: Contra verò & nobis non intelligentibus, hoc proprium opus peragunt, & Deorum poteſtas, quo hæc referuntur, ineffabiles & ſeipſa proprias agnoſcit imagines, non à noſtris intelligentijs excitata.* Quid hic Iamblichus aliud indigitat, niſi quod ſacramenta non ex opere operante duntaxat, vt ſcholæ loquuntur, ſed & ex opere operato, gratiam concilient? Sed iam hiſce totius diſcurſus idealem lectionem apponamus.

Idea-

Idealis Lectionis Contextus.

Schematiſmus IV. Lateris I. Orientalis.

Triforme Numen; triplici vehiculo, 1 Stellis, 1 Sole, 1 Luna, per tria 2 cœleſtia ſpatia, ex 4 Ortu in 5 Occaſum, diffuſum, tria 6 efficit anni tempora, atque ſic 8 agitatū ligatūq; occulto & 10 inuiſibili motu proceſſuq; per 9 humidum, 11 igneo miſtum vitam, præbet tribus 7 hylæis Mundis. Sacri liquoris 12 affluxum colligit Duplici 13 poteſtate, ſuperna & inferna, 14 duo 16 generationis principia ab 14 ortu & 16 occaſu ordinat, vndè 15 Mundorum inferiorum, 15 annorumque inſtātium 17 fęcunditas reſultat, quam ſacro n. o. ritu Sacerdotes venerentur. Præterea triforme Numen per cœleſtia ſpatia 21 ortiuum, 19 meridianum & 22 occiduum agitatum, per 23 Iſin inferiorum 24 Mundorum, 25 caloris humoriſque præſidem, 18 Horū infeſtæ 26 malignæ Typhonię poteſtatis vi interemptum, 27 tetradicis germine binorum mundorum fulcimento, quô ſupera inferis 29 30 cōiūguntur, Typhone verò, rituin ſacra barra facto, diſpulſo, profligatoque, inſtaurat. Trium Mundorum 33 benefica vis 34 ligata ſub meridianum 35 tempus, 36 humidæ naturæ vitā 37 cōcedit. Hinc Sacerdotes myſteriosa 39 figura trāsformati, 39 brachijs in Cœlum extenſis, ad trium 38 Mundorum à ſupremo Numine Triformi procedentem vitam,

omni die, 39 manè, 39 meridiè, 39 veſperi per 40 preces & 40 ſacrificia appropriata, 41 ſtatuas quoque ſimili ſacro ritu apparatas, excipere debent.

SCHE-

Obeliſc. Lat. I Orient.

SCHEMATISMI V.

Lateris primi Orientalis Interpretatio.

IN hoc Schematiſmo nōnulla deſunt ſymbola iniuria temporū deprauata; Quare ad reliqua progrediamur Primum itaque in hoc Schematiſmo locum obtinet 1 bilancis iugū quod 2 Ibis cirrata ſequitur, cum 3 triangulo; infra quæ 5 feretrū ſacrum cum 4 retinaculo tricuſpide. Et Fauiſſa, ſeu 6 receptaculū ſacrę lymphæ, ſub quo 7 globus cum 8 ceraſte; Quæ ſequitur iterum 9 ibis cirrata cū 10 globo; è cuius regione 11 porta cum claua 12 lotigera; ſequitur 13 receptaculum ſacri affluxus, ſeu ciſterna ſacra cum ſceptro 14 oculiformi & p hydroſchemate, quod 15 ſerpens ſequitur cum ſegmento 16 circuli; poſt quod 17 Accipiter figuræ 18 ouali inſidens; hunc rude ſchema 19 tabulæ ſacræ, vnâ cum ſtatua 20 myſtagoga è regione poſita. Sequitur hæc figura brachijs 22 extenſis, oualem figuram quaſi ſuſtinens

è regione mitra 23 capreolata, infra figuram verò, 24 Ara, ſupra quam figu-

ra

ra humana ſuper extenſa,manibus pedibuſque exprimit mundanę domus portam. Sequitur deindè [26] arietis caput cum triangulo ſuprà, quem [27] Ceraſtes ſequitur, & hunc figura [28] oualis. Quæ omnia, quid ſignificent, & quas myſticas rationes obtineant, videamus.

Primo loco occurrit iugum [1] bilancis ſacræ, æqualitatis caloris, & humidi ſymbolum; ſed cùm id ad præcedentia ſymbola abraſa reſpectum dicat,malui ingenuè fateri ignorantiam, quàm coniecturarum inutili conatu comminiſci. Sequitur itaquè [2] Ibis cirrata, Genij Lunaris, vti folio 324 probatum fuit,& generationis, cuius, vt iam ſæpè dictum fuit, [3] triangulum ſcalenum index eſt, præſidis ſymbolum,ſingularibus ritibus & honoribus venerandi, per feretrum in Comaſijs circumferri ſolitum,indicatis; quia verò omnis generatio, ex motu originem ſuam habet; hinc tricuſpe [4] retinaculum vnà cum Fauiſſa ſeu [6] affluxus ſacri figura,Ibidi ſuppoſitum vides, quo indicare voluerunt, motu Lunę [2] ſacro ritu propitiatæ ex ortu,per meridiem in occaſum facto [4] ſeminaria [3] generationum affluxúque [6] ſacræ lymphæ, & hinc [7] Mundi [8] vitam promoueri. Tametſi verò Iſis [9] Genius [10] Mundi Lunaris, [10] portam [11] [12] genitabilium rerum, [13] affluxumque ſacræ lymphæ aperiat; niſi tamen oculus [14] cœleſtis Oſiris eum reſpiciat, [p] aquas calore ſuo [15] viuificet, in [16] inferiori mundo nihil eam efficere poſſe teſtatũ perſuaſumque tenebant; hinc aptè ſuppoſuerunt Ibidem cum [10] globo,& [11] [12] porta lotiſera;Fauiſſa, [13] ſceptro [14] oculiformi [p] hydroſchemate, & ſegmento [16] Sphæroide, & [17] Accipitre Sphæroidi inſidente, cœleſtium, ſuperiorum inferiorumque Domino, quibus omnia, quæ diximus, arcana indicabant. Siquidem [9] Luna & [7] Sol coniuncti [11] mundanam portam aperiunt [12] vegetabilia roborant, [13] piſcinam ſacram radiorum [14] commiſtione fœcundant [p] aquis largiuntur [15] vitam, & omnia quæ in inferno [16] mundo continentur, animant [17] Oſiri [18] cœlorum domino, & moderatore potiſſimum agente. Et de prioribus quidem ſymbolis fusè in præcedentibus actum eſt,reſtat, vt quid ſegmento hoc [16] Sphæroide indicarent, explicemus. Cùm Aegyptij Sapientes indicarent, cæli medietatem ſemper comparere: alteram ſemper latere; ſuperiorem ſemper comparentem Horizontis partem, Iſin dixerunt, latentem Nephtyn; Linea verò communi coniunctum, Anubim dixerunt; quæ omnia fuſiùs alibi dicta ſunt, & Plutarchus expreſſis verbis indicat. Νέφθυς γὰρ ἐστὶ τὸ ὑπὸ γῆν καὶ ἀφανές: Ἶσις δὲ τὸ ὑπὲρ τὴν γῆν καὶ φανερόν. ὁ δὲ τούτους ὑποψαύων καὶ καλούμενος ὁρίζων κύκλος ἐπίκοινος ὢν ἀμφοῖν, Ἄνυβις κέκληται. *Nephtys enim eſt id, quod infra terram ſitum non cernitur; Iſis quod ſupra terram manifeſtum extat; at circulus hęc duo claudens circulus Horizon eſt, & Anubis dicitur.* Hinc inferiorem terræ partem in formam Scaphæ; vti hic vides efformabant, ita Diodorus lib. 1 1.c.8. *de terra priuatas opiniones adferunt aſſerentes Scaphæ ſimilem, & eam cauam eſſe;* Vides igitur cur inferiorem terræ partem, & ſuperiorem obuerſis ſegmentis indicârint, ſignificabat itaque hoc ſegmentum inferna conuexitate mundum infe-

quid tricuſpe retinaculum?

Plutarchus de Oſir. & Iſid.

inferiorem, hoc eſt, hemiſphærium inferius, ſiue inferiorem horizontis partem.

Quibus prætereà ritibus Genij hi Lunæ-Solares in bonum Mundi attrahendi ſint, & quæ bona ex huiuſmodi cultu ijs proueniant, ſequenti ſymbolorum ſyntagmate declarant; primò enim apparet oualis 19 figura, cuius inferior pars 19 abacum ad conſiſtendum aptum habet; quam, teſte Iamblicho, tabulam ſacram appellabant; *Sacerdos*, inquit, *in porta adyti ſtans ſacram tabulam manu gerens, patriâ Aegyptiorum linguâ Deum ſuſcitat*. In hac enim ſymbola ſacra collecta inſcriptaque magnam vim habere putabantur ad benignos Genios attrahendos, ad malignos diſpellendos. Hinc ſacra huiuſmodi ſyntagmata hieroglyphica tanquam phylacteria quædam, myſticis rationibus imbuta, Dijs proindè gratiſſima, non in Obeliſcis tantùm, ſed & in Canopis, Sphyngibus, Iſiacis Statuis, Mumijs, Sepulchris inſculpebant; quæ & varijs laminis inciſa, diuerſis corporis membris applicata portabant; horum ope conſortio ſe Deorum, & conuerſatione beari credebant; horum auxilio animam expiatam poſt mortem in præſtantiſſima corpora migraturam credebant; horum vſu omnium bonorum vbertate imbui ſe opinabantur; Hinc nullis non Obeliſcis ſtatuiſque huiuſmodi ſyntagmata, ſiuè ſacræ tabulæ inciſæ, & veluti ſingulare quidpiam continentes ſpectantur Dijs conſecratæ, eoſdemque myſticis rationibus fætæ reſpiciunt. Hanc itaque tabulam ſacram, hoc loco innuunt per præſentem figuram ſymbolis quidem vacuam, ſed quæ ſecuturi paulò poſt ſyntagmatis hieroglyphici index foret. Cui è regione reſpondet ſtatua myſtagoga Genij Momphta humidi Elementi præſidis, cuius vas Niloticum, quod capite gerit, ſignum eſt, nomenq; Genij [illegible] ſitu corporis exprimit, vti ſuprà indicatum fuit, quo indicare voluerunt, tabulam ſacram per ritus paulò poſt explicandos ad ſe attrahere, virtute Genij, Vitam Mundi cęleſtis, quam 21 Cyclica figura ſequens notat: quo verò ritu id fieri debeat, oſtendunt ſequentia ſymbola; eaq; ſub forma præcepti, quaſi dicerent: ſacrificulus in formam characteris Tautici, ſiue crucis anſatæ conformatus, ſacros hymnos peraget, deindè ſupra aram ſe incuruabit exprimendo 24 characterem myſticum π quæ litera 24 mundanam domum, deindè 23 dominium poteſtatemque in 23 vegetabilem naturâ, per capreolum indicat. vt paulò poſt explicabitur; quibus cum ☉ Sol & ☾ Luna præſint, influxus eorum benignos, Genij appropriati, myſtico ſacrificio incitati in inferiora deriuabunt. Ex huius deriuatione 26 Ammon fœcundum Numen caloris, & humoris, & conſequenter 25 generationis præſes 27 vitâ omnia mundana corpora imbuet; Verùm vt hæc propius in ſuo fonte intueamur, myſticas ſingulorum ſubtilitates, & reconditam doctrinam pleniùs explicemus.

Sacerdotes in ſacrificijs figuras literarum myſticarum Dijs analogarũ variâ corporis conformatione exprimere ſolitos, in præcedẽtibus, ex Plotino, Iamblicho, Abenephio; alijsque probatũ fuit; hoc loco verò tota procedendi ratio

Quibus modis Genij Lunæ Solaris attrahendi ſint?

Iamblichus. Tabula ſacra quid?

Sacerdotes in characteres nominis Deorum ſymbolorumque corpus in ſacrificijs contorquebant.

ratio quaſi ob oculos ponitur, vbi 22 figuram humanam in characteris Tautici ſimilitudinem transformatam vides. Nam hunc characterem omniũ myſterioſiſſimum varijs figuris, vti in proprio hierogrammatiſmo oſtenſum fuit, referebant; inter quas, & hanc reperies in fine bifurcatam, quem characterem quoque inuenies in Schematiſmo primo huius lateris, hierogrammatiſmo ſecundo in ſede Genij dominatoris; in obeliſco quoque Lateranenſi ſæpè is occurrit; præ cæteris autem pulchrè expreſſum intueberis in numo quodam ſeu ſacra tabula apud Laurentium Pignoriũ in auctario menſæ Iſiacæ in fine, vbi ſimulachrum ἱερακόμορφον ſiuè accipitris capite inſignitum cum Lunæ ſextilis effigie; in cuius dextra baculus Cucuphæ capite notatus varia inſtrumenta auerrunca manu complicans; ſiniſtra Tauticum characterem bifurcatum tenet, vt figura ſequens docet.

Per hunc Schematiſmum ferè omnia, quæ paulò ante de Genio Lunæ-Solari dicta ſunt, tanquam in epitome continentur; Quid enim Lunæ ſextilis character aliud niſi Lunam? quid ſimulacrũ ἱερακόμορφον aliud, quàm Oſirim ſiue Solem indicat? Quid per baculum Cucuphomorphum, niſi dominium in Mundum, quo varietatem rerum producunt, infeſta omnia, & infauſta profligant? quid per anſatam crucem ſiuè Tauticum characterem bifurcatum, niſi vniuerſalem influxum in Elementarem Mundum bipartita actione indicant? Vide ſi placet, quæ de hoc charactere proprio loco recondita, & digna ſcitu tradidimus; quicquid igitur in præcedentibus per ſymbola expansa, ſub hoc Schemate contractum retulerunt. Cùm itaque Tauticus character tantus eſſet, tamque illuſtribus myſterijs ſcateret, mirum non eſt, eô Sacerdotes in omnibus myſterijs exhibendis vſos, propria corporis conformatione, ad maiori efficacia Deos ſollicitandos expreſſiſſe.

Explicatio Schematis.

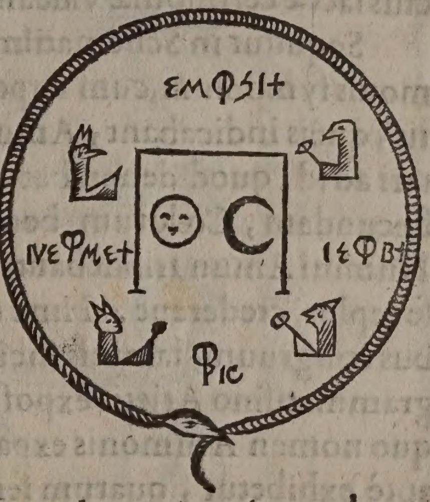
Transformatio Sacerdotum in varias figuras ſacrificiorũ tempore.

Venio ad alterum hieroglyphicum, quod pari corporis transformatione exprimebant; & vt mirandas operationes priſcorum ſapientum clarius in ſacris videas, paulò altius rem ordiri viſum eſt. Diximus in myſtici Alphabeti ſtructura, Aegyptios characteres etiam vulgares ſecundùm myſticas rationes conſtruxiſſe; Et primò quidem, vt in Prodromo, & Supplemento Theſauri linguæ Coptæ annexo demonſtrauimus; exprimebant ij nomen Dei duplici ratione per ⲫϯ, & per ⲡ̄ⲟ̄ⲥ; quorum illud duobus characteribus conflatur, ⲫ ſcilicet & ϯ, prius ſymbolum erat vniuerſi, & omniũ rerum amore connexarum, de quo vide Prodromum. Alterum ϯ ſcilicet, influxus Numinis in hylæos Mundos ſymbolum erat; vti alibi probauimus; ex quibus naſcebatur ⲫϯ nomen Dei, vniuerſum Mundũ virtute ſuâ animantis; Alterum Dei nomen ⲡ̄ⲟ̄ⲥ dicebatur, quod in lingua Aegyptiaca idem ſignificat, quod Dominus; primam literam refe-

Quid Aegyptiacè, & hieroglyphicè ſignificet?

rebant

tebant per ⲡ, quam portam appellabant mundanæ domus, reliquis duabus literis O C Solem, & Lunam κυριολογικῶς, teſte Clemente, indicantibus; Sicuti itaque Sacerdotes in priori Schemate ϕϯ nomen, ita in ſecundo, corporis conformatione ⲡⲟ̄c exprimebant, quaſi tacitè Numen ſeu Dominum vniuerſi implorantes; Hoc itaque nomen vt hieroglyphicè repræſentarent, O & C intrà ⲡ includebant, quemadmodum in hoc præſenti hieroglyphico Schemate patet, quod olim mihi Nicolaus Pereiſcius immortalis memoriæ vir, interpretandum tranſmiſit, quod & in ſupplemento Prodromi ipſo adhuc viuente exhibuimus, & hoc loco ad dictorum confirmationem denuò exhibendam duximus, vt ſequitur, vbi vides, mediam figuram ſub litera ⲡ in ſimilitudinem portę incluſos tenere characteres O & C, hoc eſt, Solem & Lunam, quod monogramma, vti linguâ Aegyptiacâ dominum ſignificabat, ita tacitè quoque abſolutũ eô in vniuerſum Solis, & Lunæ ſecundorum Deorum dominium innuebant. Nam per ⲡ portam ſiuè domum hanc mundanam, per O Solem, per C Lunam, per ſerpentem Numen viuificum, quod immenſitate ſuâ omnia ambiat; deinde annuum quoque cyclum, diuinitatis typum, teſte Horo, indicabant; quibus omnibus monſtrabant, Dominos huius mundanæ domus temporſiq; participatâ á Supremo Numine omnia ambiente, virtute, eſſe Solem, & Lunam in medio conſtitutos, vt omnes Mundi partes (quas quatuor Genij iuxta quadripartitam Mundi partem poſiti notabant) ab hiſce benignè influentibus participarent. Vndè & ⲡ inferius apertum eſt, ad ſignificandum influxum, & emanationem ex ſuperioribus ad inferiora fieri, non contra; ϕϯ verò vnà cum ſtatuis hieroglyphicis, vnicuique plagæ adſcriptis, indicat Genios iſtarum plagarum præſides, iuxta analogiam qualitatum dictarum plagarum, in Ibidem, Accipitrem, Leonem, & felem transformatos; literæ verò vnicuique adſcriptæ, literæ, & nomina Copta ſunt, de quibus conſule ſupplementum Prodromi folio 529. vbi omnia fusè explicauimus. Obeliſc. Lat.I. Explicatio ſiguræ.

Cum itaque vocabulum adeò myſticum eſſet, non ſine ratione Sacerdotes in ſacrificijs, vti nomen ϕϯ ita, & ⲡⲟ̄c exprimebant, quod ſanè luculenter docet Schema hieroglyphicum, in quo figura ſignata numeris 22 ϯ in formam crucis; altera ſignata numeris 24 ⲡⲟ̄c exprimit, corporis facta ſupra aram ſuperextenſione, in qua manus, & pedes vnâ cum pectore, & ventre perfectum ⲡ exprimunt, quaſi dicerent; *O Numen æternum poteſtate in omnia ſummum, Domine vniuerſorum, exaudi preces & ſacrificia noſtra, mitte influxum tuum ſuper nos, & ſuper omnia, pro quibus te implo-* Miræ Sacerdotum in ſacris corporis transformationes.

implor amus; vt participes ſiamus donorum tuorum; effunde ſuper nos virtutem aſſeclarum tuorum Oſiris, & Iſis, id eſt, Solis, & Lunæ Deorum ſecundorum Dominorum vniuerſi, vt virtute eorum, & anima noſtra, & omnia, pro quibus ſacrificia inſtituimus, irradientur, & fructus proferant tibi beneplacitos. Ritus itaque, & corporis geſtus conformatioque erant in omnibus conceptis verbis conformes. His itaque fuſiùs, quàm par erat, explicatis, iam effectus ſacræ cerimoniæ videamus.

Sequitur in Schematiſmo propoſito immediatè caput Arietinum Ammonis ſymbolum, cum ſerpente Ceraſte, & duobus Sphæroidibus ſegmentis, quêis indicabant, Amun fœcunditatis, & generationis Genium excitari ad id, quod denotabat, concedendum, ſcilicet vitam rerum omnium fœcundam, Cœlorum benignitatem; Aegygtij ſiquidem tantùm huic Numini Amun tribuebant, vt ſolâ inuocatione nominis eius, magnis bonis ſe repleri crederent. Hinc tanquam nomen myſticum, & diuinis virtutibus congruum, laminis incîſum & pectori affixum gerebant, vti in Hierogrammatiſmo Arietis expoſitum fuit; & ex ſequenti Schemate patet, in quo nomen Ammonis expanſum; & literis ex alphabeto myſtico extractis aptè exhibetur, quarum ſenſus eſt qui ſequitur.

Amun laten- tium rationum
arcanas vires in lucem agens

Agatho- dæmon Aegypti

Elementi humidi ſiuè æris
& caloris mundani, quo genera-
tiones rerum in mundo per aſcenſum
deſcenſumque perpetuum promouentur.

Verùm iam totius Schematiſmi V. Idealem Lectionem hic apponamus.

Idealis

Obeliſ. Lar. I.

Idealis Lectionis contextus.

Hìc Obeliſcus vel Cambyſis vel Gothorum incendijs defædatus figuris caruit vnde eas prætermiſimus.

Caloris ex 1 ortu & occaſu equabilitate, lunaris 2 Genius per 4 ortũ 4 meridiem & 4 occaſũ means 3 generationẽ rerũ inſtimulat, 2 varietatẽ rerum & 6 affluxũ ſacri humoris & vitã 8 affert 7 Mundo, 8 eã ob cauſam in Comaſijs eius circũferenda ſtatua eſt.

Prætereà Lunaris 9 Geni9 orbis ſui 10 domin9 & 9 varietate refert9 11 mũdanã portã aperit, -dũ ſolidat omnia 11 & naſcibiliũ rerũ 12 abundãtiã profert, per 13 afluxum ſacri humoris, hoc eſt per 14 oculũ celeſtẽ & Oſiridis p affluxũ; inde 15 vita 16 reb9 ſubterraneis. 17 Solaris verò Genius cœleſtib9 18 dominãs, per 20 ſimulacrũ myſticè cõſtructũ, & per 19 tabulã ſacrã 19 prophylacticã, & per 20 ſtatuam fidelis Oeconomi ſui Mophta ſupernas aquas adducẽdo omnia fæcundat; q vt efficaciùs fiat, Ritus ſacri ſic perficiendi ſunt. 22 Statua in formã Anſatæ crucis ♀ effigiãda eſt, & alia Aræ 24 incumbens manibus pedibuſq; exprimat ποc nomen. Hinc enim 24 porta mũdi 25 generationisq; ſub dominio Solis, & Lunæ aperietur. Hinc 26 Amun ſe ſiſtens Oſiris aſſecla 27 vitã 28 cœleſtia imbuet.

Schematiſmus V. Lateris primi Orientalis.

SCHE-

SCHEMATISMVS VI.

Lateris primi Orientalis.

Explicatio Schematiſmi

IN hôc Schemate primò occurrit cycloides, cum 2 brachio extenſo, & 3 barra, deindè 4 Sphæra, è cuius regione alia 7 Sphæra, tribus fulcris, ex triangulis concatenatis, inſtar 7 tripodis ſuſtentata (quam nos impoſterū tripodem Idealem vocabimus) ſub quo ſegmentum 5 Sphæroide, & poſteà tres 8 circuli, intra duo ſceptra 6 9 locati, quæ ſequuntur duo 9 triangula, bina 10 quadrangula incluſa tenentia. Poſt quæ tandem ſacra illa tabula, de qua in præcedentibus mentio facta eſt, ſiue ſyntagmata hieroglyphicum, prophylacticum, ſeu amuletum, myſticis ſymbolis grauidum. Sed explicemus ſingula. Poſt ſymbola 1 2 3 in præcedentibus explicata, ſequitur.

Circuli quid notent.

4 Globus, ſeu Sphæra, quæ hoc loco indicat Deum, Numen illud æternum, & immobile, principij, & finis expers; circulum illum Hermeticum, cuius centrum vbique circumferentia nuſquam, quem proinde Xenophanes apud Pierium Valerianum non immeritò Archetypam Sphæram appellauit; Vnus quippè circulus, aut ſimplici alteri cuipiam figuræ ſignouè circumductus, teſte Valeriano, Aegyptijs non tantùm nunc, ſemper, aut perpetuum atque æternum, ſed & omnia quippè τὸ πᾶν ſignificabant, quod in ea figura, neque principium, neque finem inuenire ſit, quod æterni Numinis, id eſt, Dei proprium eſt, & quia omnium figurarum capax eſt, vniuerſitatem ipſam intra ſe complecti videtur. Eſt enim totus in toto, imò verò ipſe totum, extra, intraque in ſe cuncta complexus; Et ſic Deum ſiuè triforme Numen, vti in Schem.I.lat.1. oſtenſum fuit, prout in ſolitaria ſua vnitate æternum quieſcit, ſui beatitudine, & contemplatione contentus, referebant Aegyptij. Ad quod illud Zoroaſtris oraculum alluſiſſe videtur; ἑαυτὸν ὁ πατὴρ ἥρπασεν, οὐδ᾽ ἐν ἑῇ δυνάμει νοερᾷ κλείσας ἴδιον πῦρ. *Seipſum ſummus parens Deus à reliquis ſubduxit, neque in ſua potentia notionali ignem ſuum incluſit.*

Proprietas circuli.

Quid tripus idealis.

Cum verò Deus omnium rerum creatarum ideas in ſe contineat, hinc pulchrè ſanè è regione globi alium globum poſuerunt, tribus radijs fulcitum; radij verò ex triangulis concatenatis conſtituuntur; quo ſymbolo oſtendebant, diuiuam triformis Numinis naturam ideis prægnantem, per eaſdem ad extra progreſſum, tripartitum Mundum, & omnia quæ in eo continentur, & condidiſſe, & condita perpetuo influxu conſeruare; tangit hunc Idealem tripodem Triſmegiſtus in Pimandro fol.55. his verbis. *Plenus autem ideis, omnibus qualitates pater inſerens in Sphæram veluti in gyrum omni qualitate ſeipſum circumſcripſit.* Vndè per modum pyramidis tres illos radios trianguliformes exhibebant, ex centro diuinæ Sphæræ, in amplitudinem rerum creatarum deriuatos. Cùm verò ſuprà dixerimus, triangulum æquilaterum

ſymbo-

ſymbolum eſſe triformis Numinis ad extra prodeuntis;hinc non incongruè, Obeliſ.Lat.I.
ternos illos radios, triplicis Mundi, Angelici, Cœleſtis, & Elementaris indices, ſub catena quadam triangulorum æquilaterorum contexuerunt, vt oſtenderent, ſingula trigonico illo charactere inſignita eſſe, & ad primum Conditoris Dei exemplar facta, particulam quandam, vt ille aiebat, diuinæ auræ participare; quæ quidem participatio tantò omnibus accidit amplior, quantò quiſque Deo per contemplandæ diuinitatis ſtudia eidem fuerit factus ſimilior, & per ſacrificia cerimoniaſque ſacras expiatior, quæ indicat oraculum Zoroaſtri hiſce verbis. σύμβολα πατρικὸς νόος ἔσπειρε ψυχαῖς, quæ his verbis Pſellus interpretatur; mens paterna animabus inſeuit ſymbola, Quemadmodum liber Moſis hominem ad imaginem Dei formatum fuiſſe dicit, ita etiam Pſellus ait: *Conditorem, & Mundi parentem ſigna, & notas ſuæ ipſius proprietatis animabu: inſeuiße. Etenim non animæ tantùm è paterno* Pſellus in Oraculum Zoroaſtris.
ſemine productæ ſunt, ſed omnes etiam ordines ſuperiores ſuam originem inde habuerunt; ſed in ſubſtantijs incorporeis alia ſunt ſigna, incorporea nempè, & indiuidua, alia item in mundis ſigna ſunt, & ſymbola inenarrabilium Dei proprietatum ipſis etiam virtutibus longè excellentiorum. Nota per ſigna hic intelligi ideas. Ad participanda itaque dona diuina, ritus illos, quos paulò antè expoſui, tanto ſtudio paragebant, vt vel vnam in ijs circumſtantiam omiſiſſe, irrito ſe conatu in ſollicitando Numine laborare, teſte Iamblicho, crederent; Certè hoc vnicum hieroglyphicum idearum diuinarum cum effectis in triplici Mundo connexionem exhibens,tanta myſteriorum ſublimitate fulget, vt non dicam exigua pagina, ſed ne integer quidem liber ad ea ſatis pro meritis explicanda ſufficiat: Vndè Lector ſuo tempore conſulat Theologiam noſtram hieroglyphicam, quam Oedipo reſeruamus. Nam vt rectè oraculum Zoroaſtris, πάντα γὰρ ἐξετέλεσσε πατὴρ καὶ νῷ παρέδωκε δευτέρῳ. Oraculum Zoroaſtris.
Omnia ex vno igne producta ſunt, quippe cum omnia Pater perfecerit, & Menti tradiderit ſecundæ. Sed iam ad propoſitum reuertamur. Diximus itaque, globum ſimpliciter, & ſine alio poſitum, Dei in abyſſo æternitatis reconditam naturam ſignificare, globum verò 7 radijs veluti catena quadam trigonica conſtructum, Deum ſignificare ſiue triforme Numen idæis fœtum, iuxta quas in rerum productione operatur, quæ ita eſſe pulchrè demonſtrant ſequentia ſymbola, tres 8 circuli intra duo ſceptra 9 incluſi, quo primò triformis Numinis ideis prægnantis proceſſus indicatur in triplicem Mundum, per Dominium duplex ſuperiorum, & inferiorum, corruptibilium, & incorruptibilium, Cœleſtium, & Elementarium; ex quo proceſſu 9 generatio rerum conſequens per 9 triangulos Scalenos genericos indicata, & in Mundis hylæis per 10 quadrata ſignificatis, pulchrè ſanè inſinuabatur. Verùm vt oſtenderent, quomodo hoc Numen attrahi, & ſi quandoque iratum fuerit, placari poſſit; ſequens preſcribunt veluti in tabula ſacra prophylacticum amuletum, cuius vſu omnium

nium bonorum participes ſe futuros putabant. Sacra tabula hæc eſt, triangulus [11] Scalenus cũ [12] brachio extenſo, quod ſequuntur duo ſceptra quorũ prius [13] trinode eſt, alterum [15] binode, includuntq; 14 ſegmentum Sphæræ hemiſphærij inferioris ſymbolũ; ſequitur alterum [16] ſegmentum ſphæræ hemiſphærij ſuperiotis index, cum [17] ſubiectâ fauiſsâ, cui ſuccedunt duæ pennę cum 19 duobus Rhomboidibus, & ſegmento, & 20 brachio extenſo, cui ſubditur hydroſchema, & hoc, ſceptrũ binode. Triangulus Scalenus nota generationis eſt, ita Plutarchus: *Aegyptios autem probabile eſt triangulorũ pulcherrimo imprimis comparaſſe vniuerſi naturam, quà comparatione etiam Plato in Rep. videtur vſus, vbi figuram nuptialem componit. Conſtat id triangulum tribus lateribus, quorum baſis eſt 4. angulum rectum ad eam conficiens trium, & hunc ſubductum angulo latus quinque, tantùm poteſt, quantùm latera eum conficientia. Intelligendum eſt autem linea ad rectum angulum alteri inſiſtente, matrem; baſi, fœminam; ſubtendente, prolem vtriuſque repræſentari; & Oſirin eſſe principium, Iſidem ſubiectum, Horum verò effectum. Ternarius quippè primus eſt impar, ac perfectus numerus; quaternio eſt quadratum lateris paris binarij; quinarius, quà patri, quà matri congruit, conflatus è binario & ternione, is Græcis eſt* πέντε *quaſi dicas,* πάντα *quo vniuerſum intelligitur. Quadratum porrò quinarius producit à ſe, quantus eſt numerus literarum apud Aegyptios, & quot annis vixit Apis.* Hæc Plutarchus lib. de Oſir. & Iſid.. Hic igitur triangulus geneticus, Oſiridis benefici & fœcundi, quod per brachium aptè indicatur, munus eſt. Nam vt rectè Plutarchus citato loco: ὁ γὰρ Ὄσιρις ἀγαθοποιός, καὶ τὸ ὄνομα πολλὰ φράζει. οὐχ ἥκιστα δὲ κράτος ἐνεργοῦν καὶ ἀγαθοποιὸν ὃ λέγουσι. *Eſt enim Oſiris beneficus, & nomen hoc multa ſignificans, præcipuè vim efficacẽ & beneficã deſignat.* Vndè Omphis, meliùs Omphta, hoc eſt, beneficum Numen, teſte Hermæo, dicitur. Cùm itaque Oſiris generationis in toto mundo Author ſit, iam videamus, quomodo myſteria mundana ſequentibus ſceptris impreſſerint? duplex ſceptrum eſt, ſegmentum includens; prius trinode eſt, idq; nodos duos quadratos, medium rotũdum habet, quæ cùm ad triangulũ geneticum Omphiacum alludant; ijs indicatur, diuiniorem naturam ex tribus conſtare, eò quòd mente cernitur per nodum circularem indicatum; & materia, & quod ex vtroque componitur mundus, per nodos quadratos indicatur, ita Plutarchus: ἡ τὸ κρεῖττον καὶ θειοτέρα φύσις ἐκ τριῶν ἐστί, τοῦ νοητοῦ, καὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ ἐκ τούτων ὃν κόσμον λέγουσι. Vides igitur quomodo bina ſceptra in ſe 2. 3. 4. 5. per 5 nodos indicata cõtineãt; quorũq; quadrata 4. 9. 16. 25. ſingula certos in mundo ordines entium indicant; atque hi ſunt nodi illi ſacri, de quo Iamblichus fol. 164. Hoc enim [12] Numinis fauor in 17 piſcinam ſacram, deindè in [18] aërem & agrorũ 91 feracitatem, id eſt, benefici Numinis vis in humidam ſubſtantiam inferioris mundi attrahitur; vnde per influxum eius vita, per vſum ſacrorum amuletorum conceditur. Quorum omnium rationes myſticæ cùm in præcedentibus paſsim expoſitæ ſint, repetenda, non duximus. Lectio ſequitur.

Idealis

Idealis Lectionis Contextus.

Schematiſmus VI. Lateris Orientalis.

[1] Cœlis vitam [2] largitur; per [3] ſacræ barræ ritus Triforme [4] [6] Numen ideis [7] prægnans, triplici 777 influxu in triplicẽ 777 genialẽ [4] Mundũ, [5] immediatũ influxûs ſubiectum lapſum, [0] [9] gubernat omnia. Hinc in Elementares & hylęos [10] mũdos lapſum, generationes rerum vbiq; [9] ortiuo, & [9] occiduo influxu, annuaſq; elementariũ virtutes promouet. *Tabula verò ſacra ſiue prophylactica auerruncatiua, quam in præcedenti Schematiſmo numero 15 ſignauimus, quamq; in ſacris adhibendam ibi præſcribit Hieromantes, hæc eſt.* [11] Generationis vis [12] benefica, dominio [13] ſuperno [14] infernoq; [15] potens, [17] affluxũ ſacri humoris, [16] ex ſupernis demiſſum augmentat, Saturnus fugacis tẽporis diſpoſitor, & beneficum Numẽ agrorũ fœcunditatem promouet, in humidam naturam potens. Per huius enim [23] influxum [24] vita omnium eſt, [26] omnium poteſtas.

INTERPRETATIO SCHEMATISMORVM
Lateris ſecundi Meridionalis.

SCHEMATISMVS I.
Lateris II. Meridionalis.

Influxum Triformis Numinis in quadruplicis Mundi Meridionalem plagam ſymbolis ſuis exhibet, quorum ſignificata cùm iam ſuprà fol.436. explicata ſint, ea Lector adire poterit.

SCHEMATISMVS II.
Lateris II. Meridionalis.

Explicatio figurarum.

IN hoc Schematiſmo primo loco occurrit 1 Papilio; δρακοντόμορφος, ſiuè ſub forma Dracunculi, 2 cum thyrſo papyraceo; quibus ſupponitur 3 ſegmentum Sphæræ; Sequuntur deindè duo ſceptra, quæ tres includunt circulos 4: poſt hæc 5 crater, cum ſceptro 6 oculiformi; 7 globus cum ſceptro, & tribus 8 quadrangulis; quæ 10 Ibis, cum 9 globo 11 ſegmento Sphæræ inſidens excipit; huic ſubduntur tres Luteres, quæ ſunt Aquæ ſacræ tria receptacula; denique ſacra tabula exhibetur; quorum omnium ſignificatio, vt demonſtretur, paulò altiùs ordiri viſum eſt.

Sciendum itaque Aegyptios in hoc Latere Geniorum meridianæ plagę præſidum officia, effectus, ritusque colendi, eoſque cùm in bonum priuatum, tùm publicum attrahendi rationem exhibuiſſe; Præmiſſo itaque Schematiſmo primo, veluti Epigraphâ quâdam Supremi Numinis in quadruplicem Mundum influxûs; iam ad particularia deinceps deſcendunt, dùm quomodo diuinum Numen in omnibus omnia per Aſſeclas Genios operans progrediatur, ingenioſo ſanè & abdito ſymbolorum contextu indicant, vt ex iam dicendis patebit.

Primò itaque toti Mundo dominari volunt potentiam quandam, quam, vt ſuprà ex Iamblicho oſtenſum fuit, pantamorpham vocabant, id eſt, omniformem, quam nonnulli hylęi ſiuè materialis mundi præſidem, *Colcodean* Arabes dicebant; eò quod formas ſingulis rebus congruas, conſentaneaſque deſtinet; ex quarum formarum aptâ diſtributione ſumma illa rerum varietas, in rerum omnium humano generi neceſſariarum vſum emergat; atque hoc Numen aptè ſanè per 1 papilionem δρακοντόμορφον indigitarunt. Eſt hoc animal Aegypto proprium, & inter papyreta paſſim reperi-

reperitur; bicorne, caudam habet ſerpentis in morem effigiatam, alis amplis & patulis præditum, nunc binis, modò quaternis pedibus, vti hîc, inſtructum. Huiuſmodi animal Ægyptij notabant, ex vili verme primò in bipedem, deindè in quadrupedem excreſcere, mox alis innumera figurarũ varietate imbutis, cornibus quoque conſpiciendum ſe præbere: vt proindè mirum non ſit, eos, dùm prodigioſam hanc metamorphoſin viderent, id congruum ſanè præſidis materialis Mundi ſymbolũ aſſumpſiſſe; hìc enim ex materia formarum appetitiua, diſpoſitionibus præuijs introductis, veluti ex chao quodam elementaris miſcellæ, primò bipedum per binos pedes, mox quadrupedum, per quaternos; deindè volucrum varietatem per alas variegatas, biſulcum genus per duo cornua, reptilium per caudam aptè indicatam, produxit; ex qua productione ingens illa, cùm in rerum neceſſariarum vſum, tùm vniuerſi decorem varietas profluxit, quam per [2] papyraceum thyrſum pulchrè ſignarunt; Eſt enim papyrus, vti in proprio hierogrammatiſmo huius plantæ diximus, planta aquatica Ægypti propria, ſtagnantis Nili filia, omnium rerum neceſſariarum in inferiori Mundo per ſegmentum [3] ſpæræ indicato, copiam præſtans; Ex hoc ſibi cibum, veſtes, vtenſilia cuncta, teſte Theophraſto, procurabãt; Accedit, quòd memoratum animal in hunc fruticem naturali quodam appetitu, vtporè ex quo generationis ſuę originem hauriat, feratur; quo ſimul occultè inſinuare voluerunt Numinis πολύμορφου in bonum inferioris Mundi, ad quod deſtinatum eſt, promouendum, curam & vigilantiam, & quomodò omnia quoque ex aqua ſeu humido, veluti rerum principio prodierint. Meminit porrò huius animalis Diodorus, & Herodotus in Clio, vbi mentionem faciunt dracunculorum, ex mari rubro in Ægyptum quotannis volitantium: προσκυνοῦσι τε τοῖς ἑρπετοῖς διὰ ταύτην τὴν φύσιν πολύμορφον. *Reptilia adorabant propter diuerſitatem naturæ eorum*; de quo vide & Euſebium, ſuprà citatum. Verumtamen hæc rerum varietas non in Elementari duntaxat Mundo conſpicitur, ſed & in triplici Angelico, ſiderio & elementari Mundo, id eſt, Sole & Luna, & ſubterraneis partibus; & primò quidem Angelicus Mundus, tametſi formarũ materialium incapax ſit, habet tamen ſecundùm analogiam quandam, ſuam & ipſe congruam formarum varietatem, ſolis ſapientibus conceptibilem, cuius vis polymorpha deindè deriuetur in ſacrũ [5] craterem Oſiridis id eſt, [6] oculi cœleſtis per Orbis [7] Solaris ſuper Horizontem factam conuerſionem, vndè trium anni [8] temporum maxima in rerum productione emergit varietas, deindè in [9] globum [10] Genij Lunaris, cuius vi [12] Luteres Plutonici ſeu ſubterranea inferioris Mundi [12] receptacula vbertate replentur, & ad innumerabilium formarum productionem diſponuntur; (erant autem huiuſmodi Luteres ſacri in omnibus adytis ita diſpoſiti, vt ipſo ſitu & figurâ circulo-lineari, neſcio quid auguſtum & diuinum exprimerent, mentium antequam Deos ſollicitarent expiationi, deſtinati) in ijs ſe abdebant, veluti diuinam caliginem, obteſtantes. Natura itaque Dei, humanis

Dracunculi multiformis ſignificata.

Quid per Papilionem.

Papyracei thyrſi ſignificata.

Segmentum circuli inferiorem Mundum notat.

Luteres Platonici quid.

aut Angelicis viribus comprehendi nullo modò poteſt. Hic enim ſibi ſuæ gloriæ latebras conſtituit; quas ſi mens conetur perrumpere, opprimitur magis, quàm lucet. Itaquè diuinæ naturæ immenſam obſcuritatem ſignificantes Ægyptij dictitabant, primum omnium principium tenebras eſſe ſupra omnem intellectũ poſitas; Hinc, vt id congruis locis honorarent, in receptaculis ſubterraneis, quas ipſi ciſternas ſacras nominabãt, ſua ſacra & ceremonias facientes, ter incognitam caliginem, hoc eſt, Deum τριμόρφον per tria ſeparata receptacula inſinuatum, inuocabant; quod præclarè inter alios aduertit Damaſcius Platon. πρώτην ἀρχὴν νομίζουσι σκότος, ὑπὲρ πᾶσαν νόησιν, σκότος ἄγνωστον τρὶς τοῦτο ἐπιφημίζοντες. *Primum principium exiſtimant tenebras, ſuper omnem intellectum poſitas, tenebras incomprehenſibiles ter inuocabant.* Vide quæ de hiſce alibi tradidimus; Porrò omnia hæc pulchrè per ſymbola diſtincta indicantur. Per tres [4] circulos quidem, triplicem Mundum ſignificari ſuprà dictũ eſt; per bina [illegible] ſceptra, ſupernum infernumque dominium; de [5] cratere Oſiridis vide quæ ſuprà fol. 450. egimus. Porrò ſceptrum [6] oculiforme Oſiridis, cùm ſuprà parciùs attigerimus, hoc loco aliquantulum fuſiùs exponamus; Marcus Tullius Solem Mundi mentem & temperationem appellat in Scipionis ſomnio. *Et vetuſtiſſimi illi Sacerdotes Moderatorem hunc hieroglyphice ſignificaturi, oculum & ſceptrum facere ſolebãt*; idem teſtatur Macrobius his verbis: *Hinc Oſirin Aegyptij vt Solem eſſe aſſerant, quoties hieroglyphicis ſuis literis exprimere volunt, ſculpunt ſceptrum, in eoque ſpeciem oculi exprimunt, & hoc ſigno Oſirin demonſtrant, ſignificantes hunc Deum Solem eſſe, regalique poteſtate ſublimem cuncta deſpicere, hinc Solem Iouis oculum appellat antiquitas.* Cui aſtipulatur Plutarchus lib. de Oſirid. & Iſid. τὸν γὰρ βασιλέα καὶ κύριον Ὄσιριν ὀφθαλμῷ καὶ σκήπτρῳ γράφουσι. *Regem enim & Dominum Oſirin oculo & ſceptro exprimunt.* Solebant autem, vt ex varijs hieroglyphicis patet, multis modis huiuſmodi ſceptra effigiare; ſubindè enim caput auis, aut hominis in apice ſceptri, nonnunquã phallum oculatum imponebant; interdum ex ramis certâ ratione complicatis, folium Lauri aut Perſeæ exprimentibus, quibus inſerebant oculum, vt hic factum eſſe vides, & ſuprà citatus Macrobius apud Pierium Valerianum fol. 234. his verbis tradit: *Nonnunquam,* inquit, *in ſceptro ipſo ramuſculos complicare ſolebant, vt in complexu coëuntes, oculi ſpeciem in medio ſpectandam informarent, eaque ſpecie Oſirin quaſi multi-oculum dicere vellent, intelligebant*; vides huius quædam veluti in noſtro hoc hieroglyphico rudimenta. Hinc, vt alibi oſtendimus, ex Lauro, vel Loto, Perſea, ſimilibuſq; ſolaribus plãtis ſceptra conficiebãtur, vt ſic occulta hac analogia, vti reconditiorem ſignificationem, ita gratiorem Dijs operationem per analogas res exhibendã innuerent. Reſtat vt de trium humorum [12] receptaculis aliquid dicamus. Tria hìc ponuntur receptacula humoris, triplici Mundo correſpondentia, in quæ polymorpha vis deriuata, effectus præſtat à Naturæ Moderatore intentos; primum receptaculum conſideratum in Mundo Angelico, eſt claritas & limpiditas intellectus Angelici; in quo ceu in ſpeculo quodam elu-

Oſiris vt plurimum fiebat ex Lauro, & Loto.

Receptaculorum ſignificata.

cent

Obel. Lat. II.

cent ſupremæ diuinitatis, rerumq; fidei curæque vniuſcuiuſque commiſſarum dictamina.

In Mundo Sidereo receptaculum humorum, eſt ipſum diaphanum ſpacium aquis cœleſtibus fætum, cuius fœcunditas varia radiatione Solis, & Lunæ deriuatur in receptacula inferna, hoc eſt, Crateres Nephtyos & Mophta, ex quorum fœcundatione, rerum omnium vita emanat.

Expoſitis itaque polymorphi Numinis in triplici Mundo effectis, & operationibus, iam quomodò, & quibus rebus is propitius ijs fiat, oſtendit ſequens ſyntagma hieroglyphicum, ſacra videlicet tabula, cuius vi, ceu prophylactici cuiuſdam amuleti geſtatione, Numen ſibi infallibiliter propitium futurum credebant. Sacra tabula hæc eſt.

Sacræ tabulæ expoſitio.

13 Duo pedes in formam pyramidis diſpoſiti ſunt, quam ſuprà occultá polymorphi Numinis, influxu ſuo per omnia progreſſionem ſignificari diximus, vnà cum 14 Cornice 15 Sphæroidi inſidente, quo principium rerum paſſiuum illos ſignificaſſe, in Schematiſmo tertio Lateris primi explicauimus. Sequitur Leo iacens 16 Momphta Genius incrementi Nili, de quo ſimiliter fusè, tùm in proprio hierogrammatiſmo, tùm in præcedentibus actum eſt, reliqua verò ſequentia ſymbola paſſim alijs in locis fusè explicata ſunt. Sequitur 17 brachiũ, cũ 19 Spæroide duobus binodibus ſceptris incluſo, quibus beneuolentiã Oſiridis quadruplici dominio conſpicui, in cœlum primò, deindè in inferiorem Mundum, per ſegmentum Sphæræ indicaſſe, oſtendimus; quoniam verò hæc beneficentia potiſſimùm in humoris participatione conſiſtit, hinc aptè infra poſuerunt figuram affluxûs ſacræ lymphæ, quæ quid ſit, interpretandum duxi. Ex Plutarcho varijs iam locis oſtenſum fuit, Aegyptios Nilum illum ſuum diuinis honoribus ad ingentes vſque ſuperſtitiones proſecutos; in nullis non ſacris Niloticæ aquæ, quam & Lympham ſacram nominabant, vſum adhibuiſſe; Hinc vt huius beneficæ aquæ cultus maiori cura perageretur, in adyta ſubterranea ferũtur per occultos meatus Nili vndã deriuaſſe in 21 receptaculũ adyti, quod Fauiſſam Feſtus, Ægyptij Μωνια ſiuè affluxum ſacræ aquæ dicebant; vt nullibì ea res deeſſet, cuius tanti in ſacrificijs momenti vſus foret. Hinc receptaculum in formam piſcinæ figurabant, quem ingreſſum Dei & fœcũdum affluxum Oſiridis, Plutarcho teſte, dicebant, cuius quidem propriam figuram, vt pleraque alia ſupellectilia, inſtrumentaque ad ſacrificia ſpectantia hieroglyphicorum albo, tanquam ſymbola Dijs grata adſcripſerunt; Atque hoc ita eſſe, Schema adyti Iſiaci hieroglyphicis conſpicuum docet, quod, vt alibi dictum eſt, ex Muſæo Peireſcij ad id interpretãdum olim mihi transmiſſum fuit, in cuius pauimento clarè hæc figura Fauiſſæ Nilotica lympha refertæ, inciſa ſpectatur; vt proindè de huiuſmodi notâ diu anxio perplexoque; hoc vnicum, tam expreſſum ſymbolum omnem mihi prorſus ſcrupulum exemerit; & hæc eſt ratio huius hieroglyphici; itaq; huius receptaculi curã tùm ſuperiores, tũ inferiores Genios habere peculiaré

duæ

duæ pennæ Geniorum ſymbola, & ſegmentum cum Rhomboidibus duobus, qui agrorum indices ſunt, vt alibi dictum eſt, & manus beneficentiæ nota, & hydroſchema, cum duobus binodibus ſceptris craterem continentibus, quibus quidem nihil aliud indicabant, niſi quod per ſacrificia ad receptaculum lymphæ ſacræ peracta, crater Oſiris quadri-potentis vbertate in quadruplicẽ mundũ, quæ cornua crateris denotant, repleatur; Hinc tãdem ſeminaliũ rerũ rationes, quæ per ouum indicátur, ſuſcitatæ in vberrimam fœcunditatem repullulent. Quod vt vberiùs fiat, feſtorũ ſolemnitates, & honores dicto Numini exhibendos per ſtatuam, & feretrũ, non inuenuſtè indicant. Atque hanc tabulam ſacram tanquam prophylacticam, ac attractiuam Numini ſacerdotes locis publicis paſſim incidebant. Porrò nihil aliud reſtat, niſi vt Lectionis Idealis contextum hîc ſupponamus, ex quo Lector in arcanas dictorum rationes facilè prouenict. Nam cum pleraque ex ſequentibus ſymbola iam in præcedentibus alijſque proprijs locis expoſita ſint; neutiquam conueniens eſſe videbatur, vnam & eamdem rem toties decantare. Sufficiat interim Lectori curioſo, per dictum contextum arcanos ſingulorum ſenſus intellexiſſe, neq; moueatur, nos ſubinde vnam, & eamdem rem diuerſis nominibus exhibere; hoc enim conſultò factum eſſe, ei ſoli innotuerit, qui ingenium Ægyptiorum varium penitiùs ſcrutatus fuerit; dum ſæpè numerò vni & eîdem ſymbolo diuerſas ſignificationes imponũt; quorum tamen differentiam nemo facilè, niſi ex alijs hinc inde adiunctis ſymbolis intellexerit.

Obeliſc. Latus II. Merid.

Idealis Lectionis contextus.

1 Polymorphus naturæ Genius 2 vſum rerum Meridiei ſubiectarum inferioribus 3 partibus neceſſariū, primò ex 4 tribus Mundis, Triformis 4 Numinis vi & influxu, deriuat in 5 craterem 6 omniuidentis 5 Numinis, oculi cæleſtis 7 Mundo inuigilantis, & 7 dominantis inferioribus; deindè in Mundos 8 hylęos deriuat per 9 globum Lunarem. 10 Lunaris verò Genius hunc in 12 incremētum humidi, deſtinat ſubterraneis 11 receptaculis adytorum, quæ mundū inferiorem exhibēt, ad hos verò Genios propitiandos hæc ſacra ſignorum tabula ordinatur.

Nota, nos ſacram tabulam eam hic dicere quæ omnia illa ſymbola, ouali figuræ incluſa continet.

13 Abditus & inuiſibilis motus, proceſſuſque 15 cœleſtis 14 Oſiris, per 16 Mophta 17 beneficum, quadruplici 18 20 dominio 18 cęli inſignem, in inferis affluxū 22 ſacri humoris actuat, vndè 23 agri fæcundati coluntur 22 velocitate & beneficentia Numinis; 25 humidum 26 quadruplici pariter dominio & in 27 quadruplicem inferioris Mundi plagam 28 potens, ſeminalium 29 rerum rationes per 30 Iſidem diſponit, ac proinde ſacro ritu 31 celebrari & coli debent.

Rationes myſticas ſingulorum in præcedentibus vide.

Schematiſmus II. Lateris ſecundi Meridionalis.

SCHEMATISMVS III.

Lateris II. Meridionalis.

IN præcedenti Schematiſmo exhibuimus ſacram tabulam polymorphi Numinis attractricem; in hoc verò Schematiſmo, ſacri huius amuleti effectus oſtenduntur.

Cynocephalus orientis Lunæ ſymbolum.

Horo l.1.15.

Quid Harpago?

Primò occurrit [1] Cynocephalus, vel Lunæ ſimpliciter, vel Orientis Lunæ, Horo teſte, ſymbolum, cum [2] harpagone ſacro, quem inter hieroglyphica receperunt Aegyptij, eò quòd Oſiridis corpus â Typhone in Nilum proiectum eius ope, teſte Plutarcho, fuerit extractum. Corpus Oſiridis ſol eſt, qui in Nilum tunc proijcitur, cum Typhonis ſuperflua, & pernitioſa humiditate, ſolaris caloris vis, generationi rerum neceſſaria ſuffocatur; extrahitur autem per Genium Nili 3 Mophta, dùm pernitioſum humorem ſuperfluumque reprimit, temperatq; idque ſupremi Numinis, quod ſolitarius 4 globus indicat, virtute; cuius 5 abdita & inuiſibili operatione concurrente, [6] humor vegetabili naturæ proportionatus confertur. Quod pulchrè indicatur per vas 5 Niloticum inuerſum, ex quo duo 5 brachia, manibus 6 cucubrbitam longam ſtringentibus, egrediuntur; ſicuti enim per pedes motum Numinis per vniuerſum, ita per 5 brachia & manus practicam executionem, ſiuè operationem Numinis occultam, innuebant; vt alibi probauimus; craterem inuerſum ponunt, & 5 brachia indè egredientia, vt notaretur, naturæ humorem ex ſupremo 4 cratere, per brachia manuſq; Numinis beneficas, in vegetabilem naturam, per cucurbitam aquoſiſſimū fructum indicatam, deriuari; occultè itaque hiſce innuunt, virtute ſacræ tabulæ, & Typhonis pernitioſam vim ad temperiem redigi per Genium Nili Mophta. Supremum Numen quoque in concedendo temperato Nili incremento, ſacri phylacterij virtute, quaſi cogi adigiq; Si enim huiuſmodi incrementum vel exceſſiuum, vel defectiuum à medio declinabat, neceſſariò ſterilitatem indè in magnum Ægypti detrimentum conſequi experientiâ didicerant. Hinc 8 Sacerdotes ad placandum iratum Numen ſacrâ tabulâ inſtructi, vt figura numero 8. ſignata oſtendit; in ſacrificijs corporibus in Genij tutelaris monogrāma transformatis, 9 cucurbitam manu dextra inclinatam, loco ſcuticæ, auerruncationis ſymbolo adhibebant; menſoriam [10] verò virgam, quam ſiniſtrâ tenebant, temperamenti & proportionis notā, vel in Numinis nomen, vel quaſi ſedis figuram formabant, intra quam Genius receptus, imperioque potens, temperamentum [11] humoris omni ſuperfluitate ſublatâ promoueret, naturæq; vegetabili per cucurbitam; aquas temperatas, per hydroſchema indicatas concederet. Siquidem durante Nili [13] incremento, per [14] ſphyngem iacentem, vt probatum fuit, indicato, dictum Numen ad concedendum, quod petebant ligabatur;

Quid per globum, & brachia cucurbitam continentibus.

Quid figura 8 indicet.

quod

15 quod aptè indicat 15 laqueus; ob ritus verò ſacros,per 16 feretrum indicatos,17 Numen ambiens omnia,18 vitam tandem abſolutam,per ſerpentem 19 ſacro conferebat humori, per 19 hydroſchema indicato; quorum omnium rationes, & authoritates,cum in præcedentibus patuerint, ad eas Lectorem remitto.

Porrò quæ de Momphta ſub Leonis iacentis figura, in præcedentibus dicta ſunt, Aegyptij ſeorſim quoque ſacro ſyntagmate exhibebant; cuiuſmodi,dùm hæc ſcribo, inuentum fuit in fundamẽtis Eccleſiæ Dominicanorum, ſupra Mineruam nũcupatæ, in meo Muſæo modò ſpectabile; vbi ouatæ figuræ inciſa ſpectantur brachium extenſum cum Sphæroide, & globo ſerpentifero, quem ſequitur Sphynx, eâ prorſus figurâ, quam figura 14. refert in hoc Schematiſmo, cui ſubditur hydroſchema: per brachium, benefica vis Numinis cœleſtis per cycloidem indicata, vitam vniuerſo præſtat, Momphta verò Niloticus, ſiuè Genius Nili vim datam communicans humido,id proportionali menſura diſtribuit;quã indicat menſoria virga cui incubat; quæ figuris in Schematiſmo 3. 17. 13. 10. 19. ſparſim poſitis exactè reſpondent; Interpretatio Schematis ſequitur.

Ex Muſæo Authoris.

Cum itaque huiuſmodi figuræ myſticis rationibus conſtarent; eas ſeorſim extractas, aut tabulis, aut amuletis inciſas portabant; potiſſimùm autem ad Nili ripam poſitas fuiſſe reperio;hiſce enim Niloticum Mophtã tanquam ſibi analogis, conformibusq; & ad id quod petebant,concedendum, & ad contra Typhoniam vim ſuæ tutelæ commiſſum defendendum, incitari credebant.

Idealis diſcurſus Lectio.

Huius ſacræ tabulæ virtute 1 Luna Oriens Typhone diſpulſo placatur.
3 Mophta 6 humorem 4 Mundi ſuperioris in Mundi inferioris receptacula, per 5 abditos, & inuiſibiles operationis diuinæ effectus 6 in humidæ 7 naturæ conſeruationem deriuat.

Hinc 8 Sacerdos 11 cucurbitâ longâ, huius affluxus ſymbolo, 10 baculo præterea, & 9 Scutica cucurbitoformi in literas Numinis indices, vel in ſedis figuram transformata, eo ritu ſacra efficiat, quo Deos delectari in 12 humidi augmentum nouerit.
Nã hinc 14 Iſiformis 13 Mophta, omnis incrementi Nilotici Author 15 ligatus hoc 16 honorifico ritu, Supremi 17 Numinis, Mundum ambientis virtute viuificâ, 18 vitam dabit 19 humido.

Reliqua ſymbola cùm temporum iniuria abraſa ſint, hinc interpretationem eorumdem, quã forſan ex coniectura aſſequi poteramus, ne quicquam proprio ingenio confictum, reliquis præiudicio foret, ingenuè omittendum duximus.

Schematiſmus III. Lateris II. Meridionalis.

SCHEMATISMVS IV.

Lateris ſecundi Meridionalis Interpretatio.

COontinuatur ſignificationum præcedentium ſymbolorum contextus cum hoc præſenti. Deſcribitur autem ſupremum Numen per [1] Crocodilum cycloidi cœlorum ſymbolo incubantem, eò quod huiuſmodi animal cùm vt plurimum lateat, ideò latentem & imperueſtigabilem Dei Naturam indicet, & cùm inter cœtera animalia linguam nõ habeat, ideo ſolo ſilentio dictum Numen adorari debere innuatur. Viſu prætereà, cùm perſpicaciſſimum ſit, omnibus rebus prouidẽtiâ ſuâ excubãtis & generationẽ rerũ perficiẽtis Dei aptũ hoc ſymbolũ poſuerunt; Et quãuis hoc crocodili ſymbolum malignam quoq; Typhonis naturam, vti, & Ægyptum denotet, quia tamen hoc loco ſymbolis, Typhonem, aut Ægyptũ conſtituentibus deſtituitur, hôc verò figuræ cycloidi cęlorum ſymbolo incubatu ſuperſtet; diuinũ Numen hoc loco ſignificari certum eſt. Verũ vide, quæ de hoc ſymbolo in proprio hierogram: complura ſcitu haud indigna tradidimus. Hoc itaque Numen [2] Cœlos primò temporiſque, quod duobus oppoſitis motibus per contrarias eorundem lationes, motioneſque effici putabant, aptiſſimè ſanè Horo teſte lib. 1. cap. 2. contrario duorum [3] [4] ſerpentum ſitu indicatas, innuebant, vt S. Cirillus contra Iul. Cenſorinus & Horodotus lib. 1. docent; hinc: ἐνιαύσιον χρόνον, veluti περιπολόμενον ἢ περιπλόμενον ἐνιαυτὸν, καὶ παρὰ τὸ ἰέναι εἰς ἑαυτὸν; dicunt. Nam vt rectè Cenſorinus, hoc loco: *Annus vertens, eſt natura, dum ſol percurrens 12. ſigna, eodem vndè profectus eſt, redit.* [1] Numen itaq; primò [2] cęlos duabus oppoſitis [3] [4] lationibus agitatos influẽs, tempus & id conſequentia ordinat; deindè, receptacula primò cœleſte, deìn terreſtre, fœcunditate replet. Vndè [7] domus hæc Mundana [8] Hori, quam aptè ſequens figura (intra quam puerum ſtantem reperies ſceptro cucucomorpho inſtructum, vnà cum [6] lituo è latere poſito) notat; quæ cùm libro tertio fusè ex tabula Bembina interpretati ſimus, eò Lectorem remittimus, vbertate ſua magnam illam rerum varietatem & [6] harmoniam profert. [10] Coturnix verò ſequens cum ſacro [9] harpagone indicat, omnem infeſtam à mundana hac domo, vim cohiberi, profligarique, per [12] ſtatuã myſtagogam Genij, elementaris [11] Mundi præſidis; Hinc enim concatenata virtute [13] vita [14] cœlis, [15] beneficia vis in [16] craterem Oſiridis, cui [17] Arueris & [18] Nephtys ſubterranei dœmones præsũt ſegmenta, quę in capitibus portant, indicant. Nam vt rectè Plutarchus ſupra citatus aſſerit, eſt Nephthys & Arueris ea pars horizontis, quæ viſui non patet, videlicet rerum in intimis terrę viſceribus prouenientium receptacula; in quibus humor ad rerum generationem actuatur; quod & vaſa, infra ſegmenta capitibus immediatè impoſita aptè notãt, quibus & præſunt, [19] dominio in [20] hu-

Quid Crocodilus hoc loco ſignifica,

midum potentes, per [17] ſequentes [18] ſtatuas, cũ ſceptro [19] binodi, & [20] hydroſchemate, & ſacræ [21] lymphæ receptaculo indicata, exponuntur. [22] Sphæroidi ſupponunt [23] linguam, eò quòd, ſicuti, teſte Horo, caput ſemper humorem diſtillat in linguam, adeòque lingua ſemper in humido degat, ita caput Mundi ſenſibilis cęlum, humorem illum [24] vitalem per ſerpentem diſtillat primò in [25] duodecim manſiones arcis magnæ, quæ aptè indicantur per ſequentem figuram inſtar muri protenſam, duodecim quadrangulis conſpicuam, denotabantque per hanc Zodiacum, cuius duodecim partes, Deorum vocabant turres ſeu manſiones; eò quòd ſingulæ ſingulis Dijs eſſent conſecratæ, iuxta effectuum, quos in ijs Sol & Luna conſtituti operabantur, diuerſitatem; quæ pulchrè explicat Algazael in proëmio ſuæ Aſtrologiæ, his verbis:

Horus lib. 1. cap. 21.

والاوايل وضعوا في الدايره عظيمه ثني وعشر بروج مثل المنازل الهتهم وكان في وحد
منهم قوه مقن مه التي هي فاعله على قدر الذي يوافق لــــــ ☼

Hoc eſt, *Antiqui verò poſuerunt in circulo magno duodecim turres veluti manſiones quaſdam Deorũ, quia in vnaquaq; earum vis quædã præeſt & poteſtas, quæ operatur ibi iuxta modum ei conuenientem*. Quadrata ſunt, ad indicandos duodecim menſes ſiue Annos Lunares, quos Luna eum peragrando quadripartita phaſium diſpoſitione conſtituit; quæ cùm duodecies in hoc per annuũ ſpatium, Solem attingat, hoc congreſſu vario illo lucis nunc plenæ, nunc mediæ, nunc diminutæ temperamento, omnia in inferiori Mundo conſtituantur; Quorum influxum participant [26] humoris [27] Genij [28] Momphtæ aſſeclę, vt ſtatuæ myſtagogę paulò poſt indicant. Qui inter duo [26] [29] hydroſchemata cũ [30] ſceptro ponũtur, vt indicarent hos Genios in ſuperiores & inferiores aquas dominiũ plenum obtinere; quarum prior indiſcretis pedibus ſedentis ſitu, brachio ſiniſtro coxę applicato, dextrâ Y literam conſtituit, mãmis turgentibus, quâ ſymbolica ſtatuæ effigiatione indicabant Mõphta, vim à ſupremo Numine; quod nutus manus, & flexura cubiti in pyramidem efformata notat, participatam cęlis communicare, quod cycloides, quã ſiniſtra cum reliquo corpore indicat; hinc verò inſenſibili motu, quod pes ſolitarius indicat, inferioribus aquis communicari, quam ſtatua myſtagoga [28] in ſupplicãtis morem efformata, pedibus & manibus ſat oſtendit. Nam hoc ipſo occultè denotare volebant, quandam Geniorum ſubordinationem, qua inferior ſuperiori veluti ſupplicare contendit, in votis circa res fidei ſuæ commiſſas, adimplendis.

Sed vt mentem Aegyptiorũ meliùs percipias, ſequentem idealis lectionis cõtextum apponendum duxi: rationes verò ſingulorum, cùm in præcedentibus varijs locis indicatæ ſint, illuc Lectorem ad tædium in ſingulorum repetitione vitandum, remittimus.

Sche-

Idealis Lectionis Contextus.

Supremum [1] Numen ſolo ſilentio venerandum per humidũ meãs, 2 Cęlo abdita & 1 inuiſibili quadã virtute incubans, per 34 contrarias cœlorum aſtrorumque motiones ſacri liquoris, affluxuũq; 5 receptacula explet. Ex quib⁹ in mũdana 7 domo [8] Hori, omnium rerum 8 varietas & [6] harmonia emanat. [10] Diſſonâ, [10] perniciosâ, & rerum [10] deſtructiuâ poteſtate 9 eliminatâ. Quod fit per [12] ſimulachrum Genij [11] Elemẽtaris Mũdi præſidis, ſacro ritu, cultu, ſymboliſq; ad ſuperiora Numina attrahẽda analogis. Ab his enim [13] Vita [14] Cœlo, [15] beneficẽtia & [p] vbertas [16] in Craterẽ ſacrũ, cui præſunt [17] Arueris & [18] Nephtys Genij (hâc ſimulachrorũ fabrica colẽdi) profluit; [19] dominãtur enim [20] humido, affluxûs [21] in receptaculo ſacri liquoris pręſides; [22] cęlũ [23] humectans, [24] vitã dat, influitque per duodecim [25] manſiones Arcis magnæ in [26] humidum, cuius [29] humidi [30] præſides ſunt [27] Mophtæ [28] Aſſeclæ hoc imaginum habitu exprimendi & colendi.

SCHE-

Schematiſmus IV. Lateris ſecundi Meridionalis.

SCHEMATISMVS V.

Lateris ſecundi Meridionalis interpretatio.

Vide Horum l. 1. Iſ. Clem. Alex. lib. 6. Stromat.

IN hoc Schematiſmo primò duo [1] Cynocephali ſacro habitu induti occurrunt, Lunares Genij accelsûs & receſsûs à tropico ad tropicum indices. In capitibus globum ſerpentiferum cum pennis portant, diuini Numinis promptitudinis,& in rebus producendis feracitatis ſymbolum; vt ſuprà fusè indicatum fuit; in manibus anſatas Cruces portant, quo influxus ſibi à 8 ſupremo Numine communicatus,in 7 inferiora per 7 pyramidem indicatus notatur;quibuſque aduerſæ poteſtates vnicè prohibentur. calidum & humidum,in quibus vitâ conſiſtit motu ex 9 Ortu in [10] Occasû, promouetur,vndè [12] ſeminalium rationum miſcella in vitam animata, rerum,quam videmus varietatem producit,quæ aptè per [12] ouum & [11] ceraſtrem indicantur. Sequuntur [13] Anubis & [14] Nephte [16] hylæorum videlicet Mundorum præſidum ſimulacra,vt alibi dictum eſt; diuini [15] Numinis in [16] inferioribus miniſtri,quæ alatus globus in capite canis aptè indicat; iacet proſtratus, tùm ad cuſtodiam rerum,tùm ad ſubiectionem,quã exhibeat ſupremo Numini,quam & velocitate ad mandatis eius obſecundãdum, binis pennis quas in capite gerit, indicat, oſtendendam; quam & [14] Nephta ſupplicantis in morem effigiata,ſeque ad influxum eius ſitu corporis veluti diſponendo aptè docet;hiſce enim,vis diuina per [15] globũ indicata,hylæis Mũdis,quibus præſunt,[16] tribus ſignatis quadratis,cõmunicatur; quæ ſequitur figura [17] humana circulum,ſeu rotam circumagens, è regione cuius fauiſſa,ſeu [18] receptaculum affluxûs ſacri cum binis [19] ſphæroidibus, quibus ſupponuntur duo [20] pedes. Circulus ſiue rota, quam prima figura circumagit,vocatur circulus,ſiue rota Hecates,quam in adytis ſacrificiorum,teſte Pſello,ad Numina ſollicitanda circumagere ſolebant,de quo ita in Oraculis Zoroaſtris: ἐνέργει περὶ τὸν ἑκατικὸν στρόφαλον; Operare circa Hecatinum circulum, quam cerimoniam, his verbis deſcribit in Scholijs in dicta Zoroaſtris oracula Pſellus: ἑκατικὸς στρόφαλος σφαῖρά ἐστι χρυσῆ, μέσον σάπφειρον περικλείουσα, διὰ ταυρείου στρεφομένη ἱμάντος; δι' ὅλης αὐτῆς ἔχουσα χαρακτῆρας. ἣν δὴ στρέφοντες ἐποιοῦντο τὰς ἐπικλήσεις. καὶ τὰ τοιαῦτα καλεῖν εἰώθασιν ἴυγγας; εἴτε σφαιρικὸν ἔχον, εἴτε τρίγωνον, εἴτε καὶ ὅτι σχῆμα. ἃ δὴ δονοῦντες τοὺς ἀσήμους ἢ κτηνώδεις ἐξεφώνουν ἤχους γελῶντες, καὶ τὸν ἀέρα μαστίζοντες. διδάσκει οὖν τὴν τελετὴν ἐνεργεῖν; ἤτοι τὴν κίνησιν τοῦ τοιούτου στροφάλου, ὡς δύναμιν ἀπόρρητον ἔχουσαν; ἑκατικὸς καλεῖται. ἐν τῇ ἑκάτῃ ἀνακείμενος. *Hecatinus circulus Orbis eſt aureus in medio ſapphirum incluſum complectens, loro bubulo conuerſus, vndequaque varias figuras & characteres habens, quem rotantes perficiebant inuocationes; atque iſtiuſmodi ſunt, quas Iyngas vocare ſolent; ſiue orbicularem, ſiue triangularem, ſiue aliam quamcunque figuram habeant. Atque dum circumagitant Orbem illum, ſonos inconditos, vel etiam belluinos cum clamore emittunt, ridentes, & aërem flagris ferientes.* Docet itaque Zoroaſter ritus operationem ſiuè eiuſmodi agitationem,

Pſellus in Oraculo Zoroaſtris.

Quid circulus Hecatinus.

vt

vt quæ vires arcanas habeat, vocatur autem Hecatinus, quia Hecatæ dedicatus eſt.

Rotabant itaque ex dictis hanc rotam in ſacrificijs, quia Numen occulta humidæ [18] naturæ receptacula, [19] cœloſque tranſiens, per [20] pedes & bina [19] ſphæroidia indicata, hoc ſtrepitu ad id, quod petebant, concedendũ ſollicitari credebant; [21] vitam ſcilicet [22] cęleſtem, per [23] beneficentiam Numinis, quâ humida [24] natura [25] viuificaretur, fęcundareturque; videtur hęc rota, ſeu orbis in varijs adhuc fragmentis hieroglyphicis, inter manus vel ſacrificantium, vel pompas ſolemni ritu celebrantium; quæ ſuo tempore fuſiùs explicabuntur. Præterea [28] cœleſtẽ [27] Oſirin, virtute à triformi Numine acceptâ, vitã & fęcunditatem haurire huius cerimoniæ vi, quã deinde vegetabili naturæ communicaret, putabant. Atque [27] Oſirin [28] Cœleſtem indicat Accipiter, qui [28] ſphæroidi inſidet; influxũ verò à ſupremo Numine vegetabili Naturę cõmunicatũ indicat [26] thyrſus Loti ex vale Nilotico deductus; triplici [abc] capreolo inſignitus; iterũ hoc ritu Lunã Oſiridis tænijs ligari credebant, nè immodicâ humoris vi, vegetabili naturæ officeret. Cuius index eſt ſequens figura [29] Ibidis, iunco [ts] ſacro alligatæ, cum Tiara ex qua capreolus emergit; dominij Numinis in vegetabilẽ naturã nota; ſunt autem, teſte Macrobio, tæniæ Oſiridis nihil aliud, quàm radij Solis, quibus humidum Lunæ ſuperfluum, diminutũ ad temperiem reducitur; [30] poteſtaſque acquiritur contra vim vegetabilium aduſtiuam Typhoniam.

Conſiderabant autem duplices tænias, vnas ad Iſidem referebant, ſcilicet Lunam; alteras Oſiridi adſcribebant, vt Macrobius apud Pierium Valerianum: *Cùm enim Iſis materiam etiam myſticè ſignificet, Sol verò formã vel agentem vim, Lunaque Solem ſuum ita obſeruet, eiuſque ſemper radios excipere quærat, quibus illuſtretur; videor illud Platonis intueri de ſponſa, quæ veluti proſtituta ſpõſum exſpectat auidiſſimum, vndè rerum ſpecies atque nouatus concipiat, & thoro reddat, vti Luna lumen acceptum, adeò mutuo, quo poteſt ſtudio reſtituit; Atque hoc obſcurum hieroglyphicum eſt materia, quæ nullam adhuc formam ſuſceperit; figuræ autẽ variatio in Lunari globo, materiam apertè ſatis commonſtrat; quæ veluti cera mollis nunc hanc, nunc illam impreſſionem, ex quocunque ſigillo ſuſcipere apta ſit. Hinc tæniæ illæ variæ multicoloreſque Iſidi dicatæ, non ſeptem tantùm eas Lunæ facies, quas Græci* φάσεις *dicunt, & Heliodorus nuncupat* σύνοδον, γέννησιν, ἀνατολὴν, μηνοειδῆ, διχότομον, ἀμφίκυρτον καὶ πανσέληνον. *Sed etiam vim eius, quæ circa materiem verſatur, indicant, quæ ſcilicet gignit omnia, & omnia concipit, lucem quippè, & tenebras, diem noctem, vitam mortem, principium finem. Oſiridis verò tæniæ nulla fucabantur vmbra, ſed vndecunque micantiſſimæ ſplendorem nitidum præſeferebant, cuiuſmodi ſunt radij ſolares. Hinc Sacerdotes cum has ſemel in manus ſuſcepiſſent, eas è veſtigio recondebant, non amplius videndas attrectandaſque.* Verùm de hiſce fuſiùs ſuo loco in proprio hierogrammatiſmo. Erant autem Græcis, Varino teſte, tæniæ honorati capitis ornamentum laneum; Ægyptijs contra cirri erant funiculorum inſtar, linei; quibus in ſacris tùm caput, tùm lumbos, tùm

Tæniæ Oſiridis quid ſignificent.

Macrobius.

alias corporis partes ſtringebant,iiſque ſimulacra Deorum ornabant; ſed vt vnde digreſſi ſumus ,reuertamur.

Sequuntur iam Accipiter collo contractus veluti dormiens,& horizōti inſiſtens, quem ſequitur Aſpis 32 Agathodæmon ,ſupra horizontem elatus; quo indicabatur, dormiente Oſiride, id eſt, infra hemiſphærium conſtituto, omnia contabeſcere,vigilante verò ſiue ſupra horizontem verſatili, omnia tripudiare,vitā & proſperitatē omnibus cōferri; hæc verò duo ſymbola hîc expanſa, vt plurimum in vnum contrahere ſolebant, eaque exhibere ſub Aſpide ἱερακοκεφάλῳ, id eſt, accipitris capite inſignitâ; quæ præclarè ſanè ad Ægyptiorum mentem deſcribit Arius apud Euſebium, his verbis: Τὸ πρῶτον ὂν θειότατον ὄφις ἐστὶ ἱέρακος ἔχων μορφὴν, ἄγαν ἐπίχαρις. ὃς εἰ ἀναβλέψειε, φωτὸς τὸ πᾶν ἐπλήρου ἐν τῇ πρωτογόνῳ χώρᾳ αὐτοῦ· εἰ δὲ καμμύσειε σκότος ἐγίνετο. *Primum idque diuiniſsimum animal eſt ſerpens Accipitris formam habens, valdè gratioſum, id ſi palpebras erigebat, primogenitam omnem ſuam regionem replebat, cum verò clauſos retinebat oculos, tenebræ fundebantur*: ad quod Iuuen. 5. & 6. Sat. alludere videtur. *Et mouiſſe caput viſa eſt argentea Serpens.*

Ægyptij eum θερμοῦθιν quem Ælianus lib. 10 cap 32. Thermutin appellat: meminit & huius Apuleius, qui in pompa Iſidis: *Aſpidem recenſet, ſquammeæ ceruicis, ſtriato tumore ſublimem*. Et C. Flaccus de Iſide ſic canit,

Spectat ab arce poli iam Diuis addita, iamque
Aſpide cincta comas, & ouanti perſona ſiſtro.

Eſt autem Aſpis, quam τόφιον Ægyptij vocant; quæ cum, iuxta Ægyptiorum placita immortalis ſit, & ſolo flatu alia animalia interimat, aptum diuinæ naturæ ſymbolum inuenêre, vitæ mortiſque poteſtatem in omnia habentis. Hinc paſſim capitibus Deorum ὀφι-ἱερακόμορφον, vti in tabula Bembina videre eſt, capitibus Deorum, vitæ mortiſque; diei, & noctis; lucis, & tenebrarum arbitrorum, imponebant. Sed audiamus verba Hori lib. 1. ὃν καλοῦσιν Αἰγύπτιοι οὔβαιον, ὅ ἐστιν ἑλληνιστὶ βασιλίσκον. ὅνπερ χρυσοῦν ποιοῦντες θεοῖς περιτιθέασιν. αἰῶνα δὲ λέγουσιν Αἰγύπτιοι διὰ τοῦδε τοῦ ζώου δηλοῦσθαι. ἐπειδὴ τριῶν γενῶν ὀφέων καθεστώτων, τὰ μὲν λοιπὰ θνητὰ ὑπάρχει, τοῦτο δὲ μόνον ἀθάνατον, ὃ καὶ προσφυσῆσαν ἑτέρῳ παντὶ ζώῳ, δίχα καὶ τοῦ δακεῖν ἀναιρεῖ. ὅθεν ἐπειδὴ δοκεῖ ζωῆς καὶ θανάτου κυριεύειν· διὰ τοῦτο αὐτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν Θεῶν ἐπιτιθέασι. *Quem Aegyptij quidem lingua ſua Vphæum, Græci verò Baſiliſcum appellant. Eundem ex auro conflatum Dijs circumponunt. Cæterum hoc animal æuum ſignificare propterea Aegyptij dicunt; quod cum tria ſint ſerpentum genera, ſolum hoc ex omnibus immortale eſt, cætera mortalia, vtpote cum quodlibet aliud animal ſolo afflatu interimat. Quocirca cùm vitæ neciſque poteſtatem habere videatur, meritò ſanè capitibus Deorum inſeritur.* Sed vide ſequentis Idealis Lectionis contextum.

Idealis diſcurſus Lectio.

Supremũ [1] [2] [3] triforme Numẽ per [7] ſacrę Lunæ [4] acceſſum & [5] receſsũ menſtruum [6] ſpiritu ſuo viuifico [8] diuinoq; [9] ortûs & [10] occaſûs influxu in inferiores [7] terræ partes facto, [11] vitam omnibus largitur per [12] ſeminalium rationũ diſpoſitionem. [13] Anubis & [14] Nephte trium [16] hylæorum Mundorum præſides, Sacri liquoris [18] receptaculum per [19] cœlos expletũ, diuini Numinis omnia [20] tranſeũtis aſſiſtentia, per Hecatini [17] circuli circumuolutionem ſtrepitumque ab aduerſis poteſtatibus conſeruant, vndè [21] vita [22] cęlorum, ſacræ Numinis [23] beneficentia, & [24] humidi [25] vita conciliatur. [27] Oſiris [28] cęleſtis, [30] poteſtate à ſupremo [a,b,c] triformi Numine cõmunicata, & vi in inferiorem [n] Mundũ deriuata ligat [29] Lunã, eius immodicam humiditatem infringendo, ex cuius temperamẽti vinculo [s t] harmonia naſcitur. Oſiride [31] Agathodęmone dormiẽte omnia contabeſcunt, [32] vigilante verò omnia tripudiant, vita & proſperitas omnibus inferioribus conceditur.

Schematiſmus V. Lateris II. Meridionalis.

SCHEMATISMVS III.

Lateris I I. Meridionalis Interpretatio.

IN hoc Schematiſmo primo loco occurrit mira quædam & prorſus exotica Metamorphoſis.

Volucris eſt vnam alam habens, & loco alterius alæ brachium humanum ſubſtitutum, cum vno pede, volucris vngue in formam ſerpentis abeunte, caput præterea Accipitris habet, corpus reliquum Ibidis; qua admiranda metamorphoſi, quid indicauerint, videamus. Aegyptij itaque naturam rerum polymorpham contemplantes, Numen prætereà ſupremum pariter πολύμορφον, omnes naturalium claſſes pertranſire, ſingulis vitam fœcunditatem, motu ſuo immobile communicando. Vt hanc πολύμορφον exactè exprimerent, partes è ſingulis claſſibus aſſumptas, in vnicam congeſſerunt myſticam figuram, vt ſic tandem mirum, & exoticum ſimulacrum, prout eorum ferebat ingenium, exhiberent; cuiuſmodi præſens ſymbolum eſt; quo quicquid in hoc latere Obeliſci de Polymorpho Numine fusè, & expansè tradiderunt, hic epitomικῶς referre vidētur; cuius quidem farinæ imagines S. Gregor. Naz. 11. oratione in Iul. portentoſæ & compoſitæ formæ vocat: Tertullianus c. 16. Apolog. his verbis ea deſcribit. *Sed illi debebant adorare ſtatim biforme Numen, quia ex canino & Leonino capite commixtos, & de Capro, & Ariete cornutos, & à lumbis hircos, & à cruribus ſerpentes, & planta & tergo alites deos receperunt.* Hinc deſumpſit argumenta Porphyrius lib. 4. de Abſtinentia, ad hæreſim ſuam defendendam; ad ſimulacrorum videlicet compoſitionem quodlibet animal cum homine aſſumptum olim fuiſſe, veluti humano corpori facies auis cuiuſpiam Leoniſque iungeretur, quam tamen conſuetudinem more ſolito Lucianus in Hermotico irridet; Sed vt ad inſtitutum reuertamur; ſignificabant veteres hoc præſenti ſymbolo, Numinis polymorphi triformis omnibus rebus illapſum; per caput accipitris Deum immenſum explicant, ſiquidem is iuxta Zoroaſtrem. *Accipitris caput habet, incorruptibilium primus, ſempiternus, ingenitus, natura perfectus, ſapiens, ſacræ naturæ vnicus inuentor eſt.* Per 2 brachium humanum nihil aliud indicare voluerunt, niſi mentem ſecundam rerum conditricem, ſiuè paternæ voluntatis executricem, per manum indicatam; pater enim, vt ſupra ex Zoroaſtro dictum eſt, omnia tradidit menti ſecundæ opifici; per 3 alam verò indicatur ſpiritus polymorphus, à mente prima & ſecunda procedens, in cuius poteſtate, vti & mentis opificis per pedem in ſerpentem abeuntem indicatę, vita rerum omnium eſt. Habemus itaque triformis Numinis exhibitionem ſub vno ſymbolo comprehenſam; iam videamus, quomodò illud triplici Mundo immerſum ſit.

Mira Metamorphoſis hieroglyphica

Et primò quidem in Angelico Mundo per caput Accipitris innuitur

ignearum poteſtatum vis; ſiuè Geniorum ſublimium Deo vicinorum; quos orthodoxa doctrina ab ignea vi Seraphin appellat; per manus, Genios rerum omnium executores, quos nos Archangelos & Angelos dicimus; per alam indicantur Mundi præſides poteſtates, quorum pernicitas & promptitudo aptè per alam ad volandum extenſam indicatur; qui Genij in alias deindè claſſes pro mirâ officiorum effectuumque, quos operantur varietate diſtinguuntur, de quorum ordine & diſpoſitione, cùm alibi egerimus, eò lectorem mittimus. Habemus itaque triformis Numinis in mũdo Angelico πολυμόρφωσιν; quomodò autem dictum Numen in mundo ſiderio polimorphon ſit, videamus; & primò quidem, varietas ſtriarum macularumque per varium corpus diſperſarũ in figura [14] quid aliud indicat, niſi, ſtellarum varietatem in firmamento? per caput accipitris, quem Oſirin dixêre, quid aliud niſi Solem? hominis verò brachium executionem rerum per manum indicatam? per ſtellas itaq; Solem, & Lunam omnia in ſiderio mundo confici hoc docebant ſymbolo; in elementari deniq; mundo per caput accipitris, ignis; per ibidem, aqua; aër per alam, per ſerpentinum unguem terra aptè denotatur, ex quorum varia combinatione elementorum, variæ tandem rerum naturalium claſſes emergunt, ita vt per accipitrem animarum claſſis humanarum igneâ quadam vi pollentium indicetur; per alam volucrium; per Ibin aquatilium; per pedem quadrupedum; per ſerpentem inſectorum gradus indigitetur; in quibus omnibus omnia operatur triforme Numen, & opifice ſui mente per brachium humanum indicatâ, omnem rerum varietatem, per maculas ſignatam, producit. Prætereâ ſymbolum hoc in formam † efformabant, quo vniuerſalem in omnia Mundi corpora influxum tradebant, vt dictum fuit.

Vides itaque quanta arcana vel vno ſymbolo, ſub perpetua quadam Mundorum analogia indicârint. Vides vt in Archetypo Mundo, ſacram Numinis triadem, in Angelico verò Mũdo, Geniorũ choros triformis Numinis proprietatibus conformes; in Sidereo Mundo Stellas, Solem, Lunam velut triformis Numinis viuas officinas conſtituerint; in Elementari deniq; Mundo hominum, quadrapedum, volatilium, aquatilium, reptiliumque gradus graphicè exhibuerint? & quomodo vnus, & idem ſpiritus in omnibus operetur omnia.

Sequitur ſymbolum polymorphon ſtatua [5] myſtagoga ſiuè magica, quæ literis ⲙⲁⲩⲉⲓⲁⲧ, id eſt matrem, & oculũ Oſiris exprimit, atq; in hâc ſpiritum hunc vniuerſi, virtute artis hieromanticę ſe traducere poſſe, credebãt, per Oſiridis [6] σειρὰν, quam vocem Pſellus explicat, quaſi Geniorum ſeriem catenæ more connexam, quam per [6] funiculum in formam catenę triplici gyro, triplicem mundum indicantem, oſtendebant; primus gyrus circularis, mundum Archetypum; ſecundus cycloides ſiuè ouatus, mundum cœleſtem; tertius interruptus, Elementarem Mundum facilè innuebat; atque haſce Zonas vocabant Chaldæi, vt poſtea patebit. Sequuntur iam ſymbola

Geniorum, Solaris per aſpidem erectum 9 triplici dominio inſignem, è cuius regione vas 8 Niloticum, quo caloris vim in humidæ naturæ miſcellam agentem, aptè notabant, ex horum enim cõmiſtione omnia, quæ in Mundo ſunt, conſiſtunt, & vt hoc luculentiùs oſtenderent, veluti ad enumerationem partium procedunt, quas ſequentibus ſymbolis ſignificant. Horũ 10 ſiuè Mundum ſenſibilem per caput pueri, Iſin 11 humidum terreſtre, per caput fœmineum Horo ſubiectũ; Myſtagoga 12 ſtatua Momphta virtutem omnium diſpoſitiuam; & demùm 14 Sothis, id eſt, ⲥⲱⲑⲓ, quem Græci Ἀστροκύωνα dicunt, ſub forma canis ſedentis; quem Phœnices Thaut, id eſt, Mercurium dicebant, Copti ⲥⲱⲑⲓ; atq; hęc eſt σεῖρα ſiuè catena Deorum, quam paulò ante ex Pſello adduximus, qui ſupremi Numinis ductu, πολύμορφοι omnia quæ in mundo ſunt, adminiſtrant, & diſpenſant. Atq; vt omnia quæ hucuſque dicta ſunt, vna authoritate comprobentur, audiamus Pſellum, qui omnia adeò dextrè explicat, vt ad hæc enarrata ſymbola reſpexiſſe videatur; ita autem in Anacephalæoſi dogmatum Chaldaicorum quæ nil aliud ſunt, quã Scholia in oracula Zoroaſtris Aegyptia editionis Pariſ. Authore Opſopæo fol. 116. dicit: εἰσὶ τὲ παρ' αὐτοῖς, καὶ ἄζωνοι ἑκάται· ὡς ἡ τριοδῖτις, ἡ χαλδαική, καὶ ἡ κωμὰς, καὶ ἡ ἐκκλυστική. ἀζωνικοὶ τὲ παρ' αὐτοῖς Θεοὶ, ὁ Σαράπις, καὶ ὁ Διόνυσος, καὶ ἡ τοῦ Ὀσίριδος σειρὰ, καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἄζωνοι δὲ καλοῦνται, διὰ τὸ ἀνέτως ἐνεξουσιάζοντες ταῖς ζώναις καὶ ὑπερ ἱδρυμένοι τῶν ἐμφανῶν Θεῶν. hoc eſt: *Sunt apud ipſos quoque Hecates Azoni, quæ Zonas non habent, vt Chaldaica τριοδῖτις, κωμὰς, & ἐκκλυστική; Dij autem Azoni illis dicuntur, Serapis, & Dionyſius, Oſiridis item σειρὰ, quaſi dicas, Geniorum ſeries catenæ more connexa, & Apollinis; appellantur ἄζωνοι Dij, quod expeditè poteſtate ſua in Zonis vtantur.* Sed explicemus ſingula, vt noſtræ interpretationis cum Authoribus reſponſus vndequaq; innoteſcat. Quid per τριοδῖτιν aliud, niſi triforme Numen quod à Chaldæis ſub forma trina adorabatur? quid per κωμὰς aliud, niſi mens opifex, quæ omnibus mundi vicis, vnde & κωμὰς dicitur, ſe inferat, omnia in omnibus operando? quid per ἐκκλυστικὴν deniq; aliud niſi ſpiritum mundi omnibus incluſum indicat? quæ quidem appoſitè quadrant volucri variè transformatæ, Hecatæ Archetypæ, ſiue triformis Numinis τριοδῖτου ſymbolo; ſequitur catena Geniorum, quorum ope omnia perficiũtur; Serapis, hoc eſt, teſte Euſebio, ſpiritus mundi per aſpidem erectũ indicatus; per vas 8 Niloticum Bacchus, ſeu Momphta humidi præſes, quẽ ſequuntur 10 Horus, id eſt, Apollo, 11 Iſis, 12 Nephte, & 14 Anubis, Hecates aſſeclæ, quibus 30 vita rerum cõmiſſa eſt, in omnia 13 mundi membra propaganda; patet igitur, id quod ab initio probandum aſſumpſeramus. Sed his ita traditis vnum hoc loco paulò fuſiùs explicandum duxi, eſtque ſymbolũ canis ſedentis cum globo ſerpentifero; vtpotè ad multa in hoc Obeliſco confirmanda, magni momenti. Mercurium, tùm literarum, tùm rerum humano generi neceſſariarum inuentorem poſt mortem in cęlum tranſlatum, in ea plaga, quam Leo occupabat, videlicet in Syrio, ſiue cane maiori, ad ſagacitatẽ eius indicandam, regnum ſuũ conſtituiſſe credebant. Vndè

non

non incōgruè ab *Ægyptijs* Sothis, vel Coptè ϲιωϯ, à Phœnicibus & Chaldæis mutato *S* in *Th*, *Thoth* appellatur, præcipuus Aegypti [14] Genius & cuſtos; ſeu [15] Tutelaris patriæ terræ fideliſſimus; vtpotè, qui [30] Polymorphi genij [15] influxum deriuet in inferiora, vndè [30] vita [13] mundi, abundantia rerum omnium & abſoluta felicitas emanat, quæ omnia per ſedentis [14] habitum, per [15] Crucem anſatam, per [13] globum ſerpente conſpicuum, per aliū denique [16] ſerpentem cum ſegmento circuli & ſceptro indicabant.

Cùm itaque talis ac tantus eſſet hic Genius, regno terreno, Sacerdotio, & ſapientia celeberrimus, ſacrarum literarum vnicus inſtitutor; Reges poſteros in beneficiorum memoriam, huius cultui potiſſimū intentos fuiſſe conſtat; præ omnibus autem huius Obeliſci Erector, qui cùm nomen ſibi Sothis, ab hoc Sothi ſapientiſſimo Rege, Sacerdote & Philoſopho aſſumpſiſſet, hunc Obeliſcum quoque in eius honorem, à quo omne bonum proceſſiſſet, erigere conſtituit, & vt id poſteritati conſtaret; Canem [14] ſedētem in fine Obeliſci exprimendum curauit, qui & Mercurium & Erectoris Sothis nomen veluti ſymbolum vtrique cōmune exhiberet, gratitudinemque ſuam ei, à quo omnia accepiſſet [15] Tutelari & regni, & regiæ poteſtatis hoc ſymbolo teſtem relinqueret; poſuit autem eundem in plaga meridionali, eo quod Sothis meridianæ potiſſimùm plagæ dominaretur, à qua effluxus Oſiridis, hoc eſt, Nili initium, cuius Sothis cuſtos eſſet; & conſequenter omne bonum promanaret. Atque hæc ſunt, quę de ſecundo Latere Obeliſci explicanda reſtabant.

Nota Lector, nos Aſpidis vocabulum ſubindè maſculini, ſubindè feminini generis poſuiſſe; quod multos alios quoque Authores feciſſe reperio; ne in contextu errorem forſan irrepſiſſe, putares.

Idealis Lectionis Contextus.

Schematiſmus VI. Lateris ſecundi Meridionalis.

1 Triforme Numen Mũdo materiali immerſum πολύμορφον, 3 virtute ſua omnia peruolat, mẽte 2 ſua opifice omnia exequitur, 4 ſpiritu ſuo uiuifico omnia rapit, inferiora ſuperiorib[9] per 5 influxum connectit, 6 cõcatenatq; Vnde r varietas rerum exiſtentium in Mũdo; hoc iterùm 7 igne diuino 7 Agathodemonis magni, ſacrum 8 humorem temperat & fęcundat

9 Superiori & inferiori Mundo dominatur, cuius Aſſeclę 10 Horus, 11 Iſis, Genij ſingulari ritu, & 12 cerimonijs per 12 ſtatuã ijs erectã colẽdi sũt. 14 Sothis 30 vitã à Triformi Numine inditã 13 Mundo cuſtodit, ſeruat, & influxũ ſupernum 15 cum internis coniungens, 16 vitam dat 17 rebus omnibus.

14 REX SOTHIS amore, & reuerentia huius Numinis motus, hoc ſacrum ſaxum ei veluti TVTELARI cognomini, à quo vitam, & dominium acceperat, ponere voluit.

INTERPRETATIO SCHEMATISMORVM

Lateris III. Occidentalis.

SCHEMATISMVS I.

Triformis Numinis influxum in quadruplicem Occidentalis plagæ Mundum exhibet, cuius interpoſitionem vide fol. 445.

SCHEMATISMVS II.

Lateris III. Occidentalis.

OCcurrunt in hoc latere primò duo ſimulacra [1] Ibimorpha, myſtagoga Ibidis capite, & ſacro velamine veſtita, quę hemiſphærijs inſident. Hæc ſequitur 2 vultur 3 Cęlis inſidens; poſtea caput pueri trizonij inter duo 4[6] retinacula intermedium, quod ſequitur 7 Accipiter, cui 9 ſerpens [8] globum circumdans apponitur, crateri [10] inſidens cum ſceptro [11] binodi & receptaculo Iſiaco ſiuè ciſterna [2] ſacra, cui ſupponitur [13] brachium manu extenſa; deindè baculus [14] tuberoſus, ex quo ſerpens emergit vnà cum [15] hydroſchemate; hoc thyrſus [16] Papyraceus ſequitur, cũ [17] coturnice & duobus [18] *19* ſerpentibus; quos dictus thyrſus & [20] papilio δρακοντόμορφος ſequuntur cum hemiſphærijs ſupernis, & vno inferno [22] grandiore, denique duo baculi, inter quos tres [23] circuli intermediant, & deindè duo ſcaleni [24], inter quos duo [25] quadrata ſunt, ſequuntur. Sed explicemus ſingula.

Poſtquam igitur in primo Schematiſmo oſtenderent influxum triformis Numinis in quadruplicem Mundum, iam ad particularia deſcendentes, deſcribunt in hoc latere operationes, effectus, & cultum Numinis ibiaci, humidi tam ſuperioris, quam inferioris naturæ præſidis, prout per binas imagines myſtagogas & ibicephalas aptè ſignificatum eſt. Nam cum plagam occidentalem, aduerſis dęmonibus, humidũ beneficũ anniuerſario flatu Lybico cõtinuò infeſtantibus, refertam cõperirent hinc prophylactaicos, occiduã plagã reſpiciẽtes Genios, humidæ naturæ præſidesponũt, quorũ vi cõtra infeſtos Genios ſe tutos, & innoxios, rebantur; varijs ſacris placare conabantur, vt paulò poſt ſequitur. Velum ſacrum geſtant, quo teſte Plutarcho, ſtatuas has ornare ſolebant, ob rationes alibi indicatas; in capite geſtant cucurbitam, humidæ naturæ ſymbolum. Quemadmodum enim cucurbita fructus ventricoſus omnem in ſe terræ humorem deriuat; ita Genius humidæ naturæ præſes, omnem in ſe humorem attrahit, dominio in omne aqueũ

Ibiformes imagines quid?

Plut. de Oſir. & Iſid.

Elemen-

Elementum potens, & ideò capiti imponitur, ad rationem in capite exiſtentem, ex quâ omnis vis, & poteſtas emanat, indicandam; duobus hemiſphærijs inſident, ad indicandam poteſtatem hanc in omnes duorum hemiſphæriorum horizontis res extenſam, brachijs & pedibus exprimũt V ſymbolum influxûs Superni Numinis, cui ſubsũt, participandi, excipiendique; quoniam verò Genij concatenati ſunt, & Genius humidæ naturæ ſuã intentionem aſſequi nequit, niſi adiuuetur à cæleſti poteſtate, hinc illi ſuppoſuerunt [2] vulturem [3] cœlorum indicem, ſiquidem vultur, vt aliàs dixi, in ſuo genere ſemper fæmina eſt, à vento enim concipere perhibent vulturem; & ſe habet per modum principij paſſiui, & per talem proprietatem aptè, teſte Horo, indicabant cœlum, quod eſt inſtar principij paſſiui, in vtero ſuo omnium rerum generabilium ſemina continens; [3] cœleſti figuræ inſidet, ad oſtendendum, humidam naturam nihil proficere, niſi à cœlo veluti in vtero quodam actuetur priùs, diſponaturq; ad rerum generationem.

Quid duo hemiſphæria. Quid ſitus ſtatuarum in formam V? Quid vultus cycloidi inſideas?

Hinc vulturi aptè ſupponitur intra [4] [6] duo retinacula Horus Mundi [5] retinaculum, ſub forma capitis puerilis tribus Zonis conſpicui, vt indicarent, Mundum vniuerſum tripartitum ſeminalibus rationibus repleri, vnde bonorum omniũ redundantia, quod ſymbolum fuſiùs apud Plutarchũ exponitur; ſub forma capitis pueri Horus effictus eſt; vt innuerent, Mundũ ſemper noua & noua rerum generabilium productione veluti iuueneſcere; Quia verò Mundus nihil proficit, niſi ſolaris Genius accedat, hinc Horo ſupponũt [7] accipitrem ſolaris Genij ſymbolum, vna cum [8] globo [9] ſerpentigero, cuius virtute & efficacia Mundus animatur fœcundaturq; [10] crateri inſiſtit, quia vis & poteſtas Solis calore ſuo maximè in humidam naturam, eam attemperando diſponendoque ad generationem rerum in hylæis Mũdis, in quos poteſtatem ſuam exerit, agit. Sed [11] baculum explicemus. Baculus hieroglyphicus ſubindè enodis, ſubindè vno nodo conſtat, iſque vel rotundus, vel quadrangulus; nonnunquam binis aut ternis nodis, vel circularibus, vel angularibus conſtat: per baculum enodem, ſimplex dominiũ in ſuperiora, & cœleſtia, per quadrangulũ in inferiora elementaria notat; iterum binodi duplex, trinodi triplex dominium in Mundos ſuperiores vel inferiores, pro ratione figuræ nodorum, indicabant. Sed vide quæ fuſiùs de baculis, & ſceptris, tùm in præcedenti Schematiſmo, tùm in proprio hierogrammatiſmo ex mente diuerſorum Authorum tractauimus. Aptè autem inſerebant ſceptris ſuis hos nodos, quos ſacros Iamblichus vocat, vt poteſtatis in omnia extenſionem, rerumque omnium cum Numinis poteſtate, & dominio connexionem indicarent; baculus itaque hoc loco binis nodis quadrãgularibus inſignitus, indicat vim in infernos Mũdos, & potiſſimum in humidam naturam ſubterraneis conceptibus refertam, quam per ſacrã [12] ciſtam, ſacrorum opertaneam eidem ſuppoſitam aptè exprimunt; Dominium beneficum per [13] extenſum brachium ſignificatum, ex

Quid Horus inter duo retinacula? Quid accipiter cũ globo? Quid crater? Quid ſacra ciſta. Manus ſeu brachij extenſi nota?

quo per alium bacu'um tuberoſum ſerpente fætum; cum hydroſchemate indicatur vita & fœcunditas aquarum. Et quoniam moliminibus boni Genij, aduerſæ poteſtates inſidiátur, & malignis machinamentis ſuis rerum neceſſariarum vſum fructumq; per thyrſum [16] papyraceum & [17] coturnicem indicatis, viuificum ſuperiorum inferiorumque ſpiritum per [18] duos [16] ſerpentes inſinuatum, varijs modis impedire ſolent. Hinc polymorphum Genium [21] per papylionem [21] δρακοντομορφοι indicatum appoſuerunt coturnici malignæ, id eſt, aduerſis poteſtatibus; huius enim vi & poteſtate, vſus rerum neceſſariarum per thyrſi [29] notam in [22] inferioribus conſeruatur, & ab omni infauſta potentia defenditur; qui cum in triplicem [23] Mundum potens ſit, vim omnem fæcundæ [14] generationis rerum in Mundos [25] elementares [24] generatione rerum varios deducit; quæ aptè per duos ſcalenos & duo quadrata indicantur, vt alibi diximus. Nam Polymorphus Genius omnia in ſingulis Genijs operatur; humidam quippe vim rerum altricem promouet in Dionyſio, ſeu Baccho; in Hercule ſeu Momphta ſolidatiuá rerum; vt in Ammone fœcundatiuam receptiuamque vim; operatricem verò in Nephte ſeu Proſerpina in Luna ſeu Iſi vim denique humectatiuam; ſi tamen quandoq; exceſſus defectuſue in mundana domo Hori, in rerum diſpoſitione contingat, per Typhonem hanc aduſtiuam & cauſticam, vel ſuperfluum humoris (omne enim exceſſiuum vel defectiuum in natura rerum Typhon notat) ad mediocritatem reducit, & conſonum reddit, non ſecus, ac in corporibus pernitioſis humoribus oppletis; cauſtica aut in plus ęquo ſiccis hydrotica medicaměta faciũt. Quæ omnia adeo pulchrè à Plutarcho explicantur, vt huc reſpexiſſe videatur. verba eius adduco. *Rurſus vbi Oſirin Iſis recepit, & Horum educat exhalationibus & nebulis, ac nubibus creſcentem & roboratum; ſuperatus quidem, non tamen etiam interfectus eſt Typhon, non enim paſſa eſt Dea, quæ terræ domina eſt, vndequaque aboleri naturá humori contrariam; Sed dimittit eam, & laxat, cupiens temperiem relinqui, quia non poterat mundus eſſe perfectus, abolita ignea natura*, & paulò poſt. *Nam genitalem & alendo aptum ſpiritum Bacchi nomine afficiunt; qui vim percellendi & diuidendi habet, Herculis; qui recipiendi facultatem, Ammonis; id quod per tellurem & fruges penetrat, Cererem & Proſerpinam; quod per mare Neptunum nominant. qui autem naturalibus iſtis etiam mathematica quædam aſtrologica admiſcent, ij putabant Typhonem eſſe vim aduſtiuam Solis, Oſirin humectatiuam Lunarem; Lunam enim, quæ lumen habet genitabile, & humectans, proſperam eſſe, & animalium procreationi & ſtirpium pullulationi; Solis verò, intemperato igni plus æquo calefaciat, ex ſiccetque natas & florentes ſtirpes, & ſuo ardore magnam partem terræ feciſſe habitationibus ineptam, ac ſæpe etiam Lunam ab eo ſuperari. Itaque Aegyptij Typhonem Seth nominant, id ſignificante vocabulo, quod vi prævalet*; Hac de cauſa immediatè ſupponitur tabula ſacra, quâ veluti ſacro quodam amuleto, & aduerſarius profligatur, & benignus Genius attrahitur placaturque.

Idealis Lectionis contextus.

1 Ibiformes humidæ naturæ in inferioribus præſides Genij ritu ſacro colendi ſunt, quia hi genitalia principia primò in 3 cœlum, tanquam 2 principium paſſiuum ſeminaliumque rationum receptaculum diffundũt; Quæ[5] Horus sẽſibilis mũdi retinaculum [5, 6] actuat, & colligat; 7 Oſiris verò ijs incubans, 9 vitali ſpiritu, tum [8] Mundum, tùm [10] craterem ſacrũ fœcundat; cuius [11] bipotenti Dominio in inferiora, [12] ciſta opertanea, ſiuè ſubterranea reſeratur, cuius &[13] benefico[14] viuificoq; dominio,[15] aquæ incrementũ capiunt. atq hinc [16] rerum neceſſariarum profluit vbertas, omni [17] Typhoniâ vi diſpulſâ; 18 19 vita tam in ſuperiori, quam inferiori mundo propagatur. [21] Polymorphus deniq; naturæ Genius ſe ſingulis miſcens, noua [22] inferiorem mundum [20] rerum neceſſariarum abundantia, & varietate inſtruit 23 triũ mundorũ dominator; [14] generationis rerum in mundis hylæis Author vnicus.

Vides igitur ex his, quomodo Lunares Genij ad generationem rerum materiam diſponant, Solares diſpoſitã actuent, & fœcundent; Polymorphus verò actuata vltimum complementum in varietate rerum producenda, præbeat.

Schematiſmus II. Lateris tertij Occidentalis.

SCHE-

SCHEMATISMVS III.

Lateris tertij Occidentalis

OCcurrit modo ſacra tabula, ſiuè Amuletum prophilactycum ferè idem quod in Schematiſmo VI. Lateris II. ſpectatur: intra quod primo loco 1 Scalenus occurrit, cùm 2 brachio extenſo; & duobus ſceptris 3, binodibus, intra quæ ſphæroides 4 intermediat. Sequitur 6 ſerpens, cum 7 receptaculo ſacri influxus, & duabus 8 pennis cum 9 brachio extenſo, cui ſubiungitur 10 hydroſchema cum baculo ſeu 11 ſceptro. Sunt hæc ſacra ſymbola arcana quadam ratione condita, vt in proprijs hierogrammatiſmis ſingulorum probauimus; quæ cùm ex rebus ad benignum Genium analogis conſtructa ſint, affinitatem quandam ſiuè ſympathiam cùm Genio contrahere putabant, atque adeò hiſce eum attrahi, & contra infauſtas poteſtates propulſandas animari, ſuperſtitioſiùs credebant. Nam vt in præcedentibus, ſymbolis dictum eſt, Scalenus figura myſterijs referta, & principij generationis rerum typus vnicus, non proindè inuenuſtè à Plutarcho dictus χῆμα γόνιμον, *fœcundum nuptiale*. Reliqua hieroglyphica cùm in præcedentibus, varijs locis explicata ſint, ijs enodandis immorari nolui, cùm ea ex ſequenti idealis diſcurſus Lectione curioſo Lectori facilè patere poſſint.

Proſequamur itaque effectus huius ſacræ tabulę per ſequentia ſymbola ingenioſè indicatos; primò quidem occurrunt iuncus papyraceus, vas Niloticum cum figura linguæ, & concha cum folio perſeæ. Sequuntur quadratum cum vaſe Nilotico. & figura Arę; per 12 thyrſum iunceum, chenoſiris potentia, per vas 13 niloticum cum ſubiecta figura 15 linguæ, humorem irriguum, quod ſicuti lingua perpetuò in humido, teſte Horo, degit, & humorem in cœtera membra deriuat, ita humor Niloticus ſupernus in reliqua Mundi membra, per 16 quadratum verò cum alterò vaſe Nilotico 17 annuum incrementū Nili, quo neceſſariarū rerū vbertas conceditur, notat. Porrò per 14 concham, ſeu cyathū ſub formâ cordis cum folio perſeæ, & ara ſubiecta indicatur, amuletum præcedens vim ſuam vt conferat, Numen, cui inſcriptum eſt, lingua & corde, id eſt, cordiali hymnorum perſolutione per verum ſapientiæ ſtudium religioni iunctum, ſollicitari debere.

Sequitur Mophta per ſceptrū ♈ notatus; nam ſceptris vt plurimū, Plut. teſte, imponebant literas Genij, cuius potentiam, & dominium deſcribebant. Sic hoc loco ſceptrum Momphtæ notant per literam M, quæ μοῦ, id eſt aquam denotabat; cuius præſes erat Momphta Numen, quaſi dicant μουμεϕ-ϯ Deus incremēti aquarū, litera M inſignitus, & indicatus; per pēnam autem, nunc velocitatem, nunc ventum, nunc animam, aut diuini Numinis impetum, vt alibi oſtenſum fuit, aptè indicant; hîc verò ventum

zephyrum aerem purificantem, & per [20] piſcem Phagrum malitiam, id eſt, pernitioſam impreſſionem & Typhoniam vim notabant, aerem aduſtiuâ quâdá facultate infeſtantē, vndè & piſcem hũc pro ſymbolo abominationis habebant, eo quod genitale Oſiridis à Typhone in flumen proiectum, teſte Plutarcho, deuorauerit. Tunc autem Phagrus cenſetur deuorare genitale Oſiridis, id eſt, fœcundum affluxum aquę Niloticę, cum venti Typhonij ex mari inſurgunt ſicci & aduſtiui; quibus genitalis Nili humor, & fœcunditas ſperata impeditur, eſt enim Phagrus mali ominis piſcis marinus, qui cùm è mari aſcendens in Nilo conſpicitur, exiguam ſpem monſtrat vbertatis, ex Nili tenuitate, & incrementi exilitate prouenientis, vndè & ſymbolum malorum, aliorumq; eſt, quæ fusè Plutarchus proſequitur hiſce verbis.

Pudendum Oſiris à Phagro piſce deuoratum.

Συηνῖται δὲ φάγρου ἀνέχονται; δοκεῖ γὰρ ἐπιόντι τῷ Νείλῳ συνεπιφαίνεσθαι, καὶ τὴν αὔξησιν ἀσμένοις αὐτάγγελος δεχόμενος; *Syenitæ etiam phagro abſtinent, & cauent eum, videtur enim vna cum Nilo, eiuſque exoptatum incrementum conſpectus nunciare*, tametſi verò hoc loco Plutarchus innuat fœcundum Nili incrementum eum nunciaſſe; qui tamen verba rectè expenderit, is ea per quandam veluti antiphraſin dicta eſſe reperiet; quaſi diceret, videtur quidem exoptatum incrementum nunciare, quod tamen non conſequitur; Vnde mirum non eſt, eumdem in execratione apud Ægyptios fuiſſe, vt potè qui eos vana ſpe eluderet conſpectus; Abſtinebant itaq; ab hoc piſce non tantum, quod Typhonię naturæ eſſet, eiuſque in exilitate Nili virtutis aduſtiuæ index; ſed etiá quod ex pudendo Oſiridis guſtauerit, adeoque Plutarchi citata verba, ἀντιφραστικῶς intelligenda eſſe, ex ſequentibus luculenter apparet; ſic enim paulò poſt ait. *Tradunt præterea de omnibus membris Oſiridis, ſolum penem ab Iſide fuiſſe repertum, hunc enim ſtatim in Nilum abiectum, guſtatumque à Lepidoto, Phagro, & Oxirincho piſcibus; quos ideò præ alijs piſcibus abominantur Aegyptij.*

Sed vt ad inſtitutum redeamus, ſequitur in Schematiſmo [21] Μονία, cum [22] receptaculo ſacri liquoris, & figura quadrilatera, hemiſphærio, quadrangulo, [23] brachio extenſo, quibus indicatur, per Moniam, vim à ſupernis in quadripartitum mundum, & ſubterraneos meatus deuehi, vndè ſacri liquoris receptaculum beneuolentia Numinis repletur, vti ſuprà explicatum eſt; 5 aquæ inferioris mundi [24] quadripartito influxu [26] viuificantur; diuinus [25] Oſiris duplici dominio potens, [28] cœlos, [20] inferiorē mũdum influxu [30] ſuo beat, & omnibus bonis replet; quem influxum aptè per [30] pyramidem, quam [31] manu tenet, indicant; ſequitur porrò dictorum idealis Lectio.

Obeliſc. Lat. III. Occident.

Idealis diſcurſus Lectio.

Sacræ tabulæ ſenſus.

1 Generationis præſidi 2 beneſico 4 Cœlorum 3 5 dominatori, 6 vitæ inuectori in 7 receptaculum afſluxûs aquarũ; 8 inimicæ virtutis auerruncatori, Aëris 9 conſeruatori, 10 humidi 11 dominatori potenti.

Effectus ſacræ tabulæ.

Sacrâ hâc prophylacticâ tabulâ,[12] neceſſaria [13] humoris copia ad [14] vegetabiliũ [15] irrigationem germinationéq; ſuppeditatur,[16] annuo [17] Nili incremento.[18] Mophta [19] aëris [20] pernicioſam & Typhoniam vim à Lybico cardine deriuatam infringit;[21] canalem [22] receptaculi ſacri liquoris, vti & [22] ciſternã Iſiacam [23] beneficè in affluentia ſua conſeruat;[24] influxu quadripartito incubat [25] aquis, eas calido, & [26] humido viuificando;[27] diuinus Oſiris dupli ci [25] poteſtate [28] cælos [20] infernum Mũdum [30] influxu ſuo [31] beat, & omnibus bonis implet.

Myſticas adductorum ſymbolorum rationes Lector tùm in præcedentibus, tùm in proprijs locis fuſius tractatas conſulat.

Schematiſmus III. Lateris III. Occidentalis.

SCHEMATISMVS IV.

Lateris tertij Occidentalis.

IN hoc Schematiſmo primò occurrunt duo 1 ſceptra oculata; quæ ſequũtur 2 tripus τρισειδεόμορφος id eſt ribus ſuſtentaculis in formã triangularium annulorum concinnatis, cum duabus 4 noctuis, & 5 ſimulacro myſtagogo. Sequuntur hæc tria 6 quadrangula, & 7 trabs duodecim quadratis conſpicua, tria 8 vaſa Nilotica, baculus 11 ſerpente fætus, 10 ſceptrum oculatum, cum 11 hydroſchemate, & 12 ſerpente, cui 13 feretrum ſacrum ſupponitur. Sequuntur hæc duo 14 Sphæroides cum brachio 16 extenſo, manu 15 pyramidem tenente; cui iterum ſuccedit 17 trabs duodecim quadratis illuſtris, cum 18 hydroſchemate, & ſub eo 19 tabula ſacra, cum 21 hydroſchemate, atque è regione 20 cucurbita. Iſta ſequuntur 22, 23 ſex ſtatuę myſtagogæ, quoad ſitum omnes inter ſe ſimiles, niſi quod três ſuperiores tiaris diuerſis ab inferioribus veſtiantur.

His ſupponuntur 24 caput Hori, 25 ſacerdotis figura, 26 Horus iterũ aræ incumbens, cũ 27 accipitre, quibus ſubduñtur figura 18 catenæ, 30 phallus 29 oculatus, 31 Scarabæus; quid ſingula indicent, videamus.

1 Sceptrum oculatum, vt fusè alibi demonſtrauimus ex Macrobio, indicat diuinum intellectum, quem ipſi Oſiridem Archetypum ſiuè ſupramundanum vocant, mente ſuâ opifice omnia colluſtrantem; ideò duo ponunt ſceptra, quod ſicuti Sol, & Luna, quæ ſunt veluti duo quidam Mundi oculi omnia inferiora luſtrantes; ita diuinitas ſuprema, vnà cum mente ſua opifice, in Sole, & Luna omnia in omnibus operetur, omnia perluſtret; vt autem indicarent, quomodò is cum mente ſua opifice, & ſpiritu pantamorpho omnia in omnibus, per ideas diuinas triformi Numini communes operetur; hinc apté ſanè ſuppoſuerunt oculis 3 tripodem myſticũ cũ 2 globo ſeu circulo, ex quo tres radij ex triangulis contexti (nota hìc in figura triangulos non fuiſſe clauſos, quod ex oſcitantia ſculptor omiſit; in Obeliſco enim clauſi ſunt, & perfectos trigonos referunt, vti in figura æri inciſa videre poteris.) profunduntur verſus inferiora; quo quidem hieroglyphico nihil aliud denotabant, niſi triformis Numinis ideis fętum in vuiuerſa proceſſum, ideas ſuas ſub trigonis claſſium rerum creatarum ſingulis, in quãtum earum capaces ſunt, communicantis; ab his enim ortus omnium, omnium exiſtentia, ab hiſce omnia, vt ſint, vt viuant, vt ſentiant, vt factori eorum ſimilia ſint, habent. Sed de hoc ſymbolo in præcedentibus vide fuſius tractatum. Succedunt hiſce binæ 4 noctuæ malorum ſymbolum, binis 1 oculis contrapoſitę, quibus oſtenditur, bonitatem triformis Numinis omnis mali expertem eſſe, imò malorum omnium, quæ originem à ſolis rebus creatis, quæ per binarium noctuarum notantur, habent, profligatorem eſſe; ſiquidem *Numen optimum & beneficentiſſimum mala nequaquam intendit, ſed ea veluti*

Tripus τρισειδεόμορφος quid?

Duæ noctuæ.

lmi rubigo quædam, vt Plutarchus ait, ex ipſa ferri natura ſuaptè ſponte reſultant. 5 ſtatua verò myſtagoga, dũ ſacro ritu, quẽ corporis ſitu exprimit, inſtituitur, ad Triformis Numinis virtutem recipiendam, tùm apta redditur, tùm ad omnia Numini contraria virtute ſua, id eſt, ad poteſtatum malignarum machinationes profligandas, potens & efficax. Vt verò particulariùs triformis Numinis influxum exhiberent, ad anni temporumque aptam diſpoſitionem indicandã, 6 tria quadrangula ſequuntur, per quæ primò tres corporeos Mundos, deindè tria anni tempora ſignificant, vti in primo Schematiſmo lateris primi varijs authoritatibus comprobatum fuit. Statua 5 myſtagoga.

Cùm verò tres mundi hylæi vitales ſuas operationes non perficiant, ſine Solis, & Lunæ motu per duodecim manſiones arcis magnæ, menſtruo illo proceſſu facto, hinc aptè ſuppoſuerunt trabem ſeu 7 murum duodecim quadratis, veluti totidem manſionibus arcis magnæ ſiuè Zodiaci interſtinctum; quem non incongruè δωδεκάπυργον appellamus; per has enim Luna menſtruo, Sol annuo permeantes, & trium annitemporum rationem diſponunt, hylæorumque mundorum ſeminaria ad rerum generabilium productionem cient; horum progreſſu 8 Nilus vitali inundatione, cæleſtis terreſtriſq; aquæ abundantiam, teſte Horo, per tres hydrias indicatã præſtat; δωδεκάπυργον quid? 10 oculus cœleſtis Oſiridis [11] aquis [12] vitam præbet, proindè ſummo [13] cultu venerandus, quã per [14] cœlos [16] benefico [15] influxu in [17] duodecim mãſiones Arcis magnæ, & hinc in [18] humidam naturã propagat, quæ aptè indicantur per ſymbola correſpondentibus numeris ſignata. Huius autem hieroglyphici ratio inde dependet; quod Aegyptij, vti alibi oſtenſum fuit, Fanum Solis in Vrbe Solis, muro quodam myſtico 12 pyramidibus, aut turribus quadratis diſpoſitum cingerent, quarum ſingulas vni ex duodecim Zodiaci ſignis, ſingulorũq; præſidibus Genijs dicabãt. Hac enim myſtica diſpoſitione, Deos allectari ad fauendũ ſacris, quæ ob ſacros ritus fiebãt, magna perſuaſione ducebantur, vt proindè non immeritò inter ſacra, ſymbola ea receperint; vide quę ex profeſſo de hiſce declarauimus fol. 170. Vidimus effectus Numinis; iam quibus modis, & ritibus id attrahibile fiat, videamus.

Primò itaque occurrit ſacra [19] tabula, cum [18] hydroſchemate, & [20] cucurbita; indicare itaque volunt, ſacram tabulam fieri debere humidi Genio inſcriptã, deindè ſtatuas myſtico apparatu conſtruendas; tres, [21] tribus Lunaribus Genijs, alias tres, occidentalibus 23 ſolaribuſque Genijs, vt Schema docet; tres priores cidarin in formam cucurbitæ capiti impoſitam tenent; tres poſteriores calathum fructibus plenum; figura ſtatuarum refert literam N, quæ vt ſuo loco diximus, cùm duplicem pyramidem rectam, & inuerſam exhibeat, influxûs ſuperni infernique, tùm illapſionem, tùm receptionem indicat; prætereà motum generationis rerum ſurſum deorſumque, Vide fo. 387. motũ quidẽ ſupernum, brachia in formam V contorta; infernum, pedes 3 Statuæ Lunares. cum fœmore in formam Λ contracti indicant. Sedere finguntur, ad quie- 3 Solares quid

tem

tem indicandam, quâ veluti ad formarum receptionem neceſſariâ aptæ redduntur materiales potentiæ; ſuperiores Lunares cidarin in formam cucurbitæ, humidi ſymbolum; inferiores Calathum fructibus fætum, Solaris beneuolentiæ notam capitibus tenent, illis innuitur vis ☽ humidæ, hiſce caloris in humido miſtura, quâ vegetabilum abundantia, quam pollicentur, indicatur; Tres ponuntur, tùm ad Triformis Numinis ideas, tùm ad trium anni temporum, quibus ſingulis ſinguli præſunt, & horæ, teſte Diodoro, dicuntur, diſtinctionem, quam tàm Luna, quàm Sol, dùm manſiones Arcis magnæ percurrunt, per dictos geniorum adminiſtros efficiunt, demonſtrandam. Nam vt in præcedentibus dictum eſt, Sol annuo curſu tria anni tempora, Ver, æſtatem & hyemem iuxta Aegyptios efficit, quorum ſingula 120. diebus, ſiue quatuor manſionum ſignis definiuntur; Luna mẽſtruo ſuo curſu, per duodecim manſiones facto, annum conficit Lunarem in tria pariter tempora diſtinctum, quorum ſingula decem dierum ſpatio definiuntur, horum prius à Neomenia ad Lunam ἀμφίκυρτον veri, alterum, ab amphicirto ad amphicirtum, æſtati; tertium ab amphicirto ad neomeniam ſiuè συζυγίαν hyemi reſpondet; quæ aptè indicantur per paulò ante poſitum murum duodecim quadratis inſignem. Vide hæc omnia alij locis comprobata.

His itaque ſic arcanè conſtitutis, Mundanæ[24] domus portam ſiuè [24] Horum, quem caput pueri cum ſubiecta figura portæ indicat, aperiri credebant; præterea [26] Horo hoc, per alterum caput, & altare ſubiectum notato, ſacris ritibus cultibus, Genijsq; [25] Mophta & [27] Oſiri, hoc eſt, in mũdana Oeconomia, ſuperioris, & inferioris humidi & calidi præſidibus, quæ per [25] Sacerdotis in literas nominis Mophta transſormati [27] habitum, ſitumque & per [18] accipitrem indicantur, conſtipatum, tandem, διὰ τῆς σειρᾶς τῶν ἀγαθοδαιμόνων, rerum inferiorum ſeminaria benigno aſpectu fota, Mundum fæcunditate & vbertate repleri confidebant; ita vt per catenam, Geniorum, rerumq; ijs ſubiectarum concatenatio; per [30] phallum [29] oculatum, ſeminaria rerum radijs ſolaribus fota; per [31] ſcarabæum vniuerſum aptè deſignetur; Scarabæum enim nunc pro Sole, nunc pro vniuerſo, pro combinatione ſymbolorum poni, fusè in proprio eiuſdem hierogrammatiſmo probatum eſt. Ad phallum verò ſiue veretrum oculatum quod attinet, fuit is ſymbolum fœcunditatis ſolis omnia videntis, & nullis non fragmentis hieroglyphicis inciſus ſpectatur. Origo huius ita ſe habet; Iſis Oſiridis à fratre Typhone interempti reliquias, cum anxiè conquireret, nec inueniret, teſte Diodoro, eiuſdem pudendorum imaginem diuino cultu honeſtauit. Hinc veluti è perenni ſuperſtitionum fonte emerſerunt apud Græcos, Pãmylia Dionyſiaca, Ithyphallia, non ſacra, ſed ſcelera. *Quibus*, inquit, *Arnobius in Liberi honorẽ Patris Ithyphallos ſubrigit Græcia, & ſimulachris*

Horus duplex quid Oſiris, & Mophta.

Obeliſc. Latus III. Occident.

lachris virilium faſcinorum territoria cuncta floreſcunt. Erant autem, teſte Plutarcho, ficulnei, eò quòd Thrio, hoc eſt, ficus folium, genitale virile exprimat ſeu coriaceos, è collo pendentes narrant Herodot. & Nõnus; aureus enim ille 120. cubitorum, cuius meminit Athenæus extrà ordinem fuit; coluerunt autem id membrum hominis, teſte Euſebio, quod ex eo omnium ortus ſit. Hinc, vt eſt apud Arnobium, Nicetam, & Hyginiũ, phallophoria feſta, hinc Cypriæ abſtruſæ illę initiationes, quarum participes, pro ſtipe collatâ, phallis donabantur. Hinc Faunorum, Satyrorum, Syluanorum ἀπαθείσεις hinc propudioſa illa Priapi & Beelphegor ſecreta profluxerunt. Hinc Mercurij faſcinus à Cyllenijs cultus Athenienſium religione ſacer; hinc Neuroſpaſta apud Lucianum ob remedium præbia q; in collo pueris res, turpicula faſcinus videlicet, quem infantium cuſtodem appellat Plinius. Sed de hiſce vide paſſim varijs huius Operis locis traditum.

Cur porrò poſt Aegyptios Græci, Romanique, qui ea à dictis Aegyptijs hauſerunt, tanto ſemper ſtudio huiuſmodi ſacra coluerint. apud Authores reperio factum eſſe; quod huius cultu ea mala, quæ generationem impedirent, ceu faſcinata, auerterentur; tùm verò ob eam corporis partem, à qua ſit omnium origo; atq; ob primam rationem eum in hortis paſſim arboribus alijſque locis frugiferis collocatum legimus, iuxta illud Ouidij.

Cauſa cur coleretur huiuſmodi turpe idolum?

Pomoſiſque ruber custos ponatur in hortis
Terreat vt ſacra falce Priapus aues.

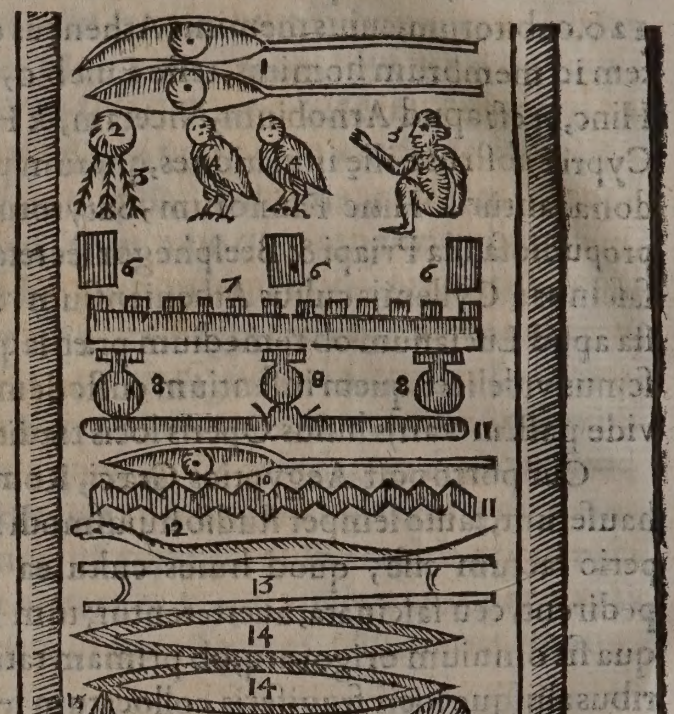
Columel. *Et Arboris antiqua nomen venerare Ithyphalli.*

Hoc enim poſito falſa quadam ſuperſtitione moti, rerum omnium ſibi ſpõdebant vbertatem. Altera ratio eos mouebat, vt ad auertendam inductam per maleficia impotentiam, mulierumque ſterilitatem auertendam phylacteriorum loco collo, manibus, cingulo, auribus portarent, quæ & eandem ob cauſam animalibus brutiſq; affixa eſſe ex hieroglyphicis patebit, in quibus hoc phallo nihil occurrit frequentius. Eaſdem itaque ob rationes Gentem quoque Hebræorum ſacra turpiſſima amplexatam eſſe, tantòque libentius auidiuſque, quantò ad omne ſuperſtitionis genus, ac luxuriæ omnigenę inquinamenta erat propenſior, aſſerimus: nam cùm huius Priapi, ſeu Ithyphalli cultui Aegyptij omnem felicitatem, terræ; adhæc hominum, brutorumque fęcunditatem aſcriberent; Nil facilius fuit genti, apud quem nil ſterilitate erat probroſius; quæque laxatis temperantiæ habenis in omne libidinis genus, miſerè ſeſe etiam ſub honeſtæ propagationis humanæ prætextu pręcipitabat; quam ea ſacra ſibi aſciſcere; quibus id ſub larua religionis tutò & impunè liceret; quibuſq; ſterilitatem illam probroſam & in lege maledictam, Aegyptiorum exemplum ſecuti, Priapæo cultu auerterent.

Hebræi Beelphegor colebant ad ſterilitatem auertendam.

Idealis diſcurſus Lectio.

Schematiſmus IV. Lateris III. Orientalis.

1 Intellectus diuinus per mentem 2 opificem malorum 4 omnium profligatricem, quam generat, 3 ideis ſibi ſimilibus fętam, quæ & ſapientia Dei, influit per 5 ſimulachrum ritu myſtico cõſtructum, primùm in mundos 6 tres corporeos ſeu hylæos per duodecim 7 manſiones arcis magnæ in 8 triplicis Mundi Nilum, quem 9 fęcundat per ſpiritũ ſuũ, cui & prouidet 11 humorẽ, et 12 vitam præſtãdo, honore & ſacro ritu 13 venerandus. 14 Cœlos 15 pyramidali influxu 16 beneficat; duodecim 17 manſiones arcis magnæ 18 humore grauidat. Hinc ſacra 19 tabula apoteleſmatica conſtruenda, ad diuinitatem occultè in eam deriuandam; ad 21 humoris omnium 20 principij acquiſitionẽ. Tria 22 ſimulacra Lunarium Geniorũ ritu myſtico adornãda, & ad influxũ recipiẽdum parata. Alia tria 23 ſimulacra Solariũ Geniorum ſimili forma & ritu ſimili conſecrãda, vt in ea vis & poteſtas cælitus deriuetur. 24 Hori ſenſibilis & 26 inſenſibilis Mundi imago per 25 appropriata ſacrificia, per 27 Solem 27 ſpiritus mundani præſidẽ 18 concatenata, 30 ſeminalibus rationibus, quas 29 oculo ſuo diuino perpetuò fouet, 31 Mũdũ vniuerſũ fœcundat & beat, operationibus 31 analogicè inſtitutis.

SCHE-

SCHEMATISMVS V.

Lateris III. Occidentalis.

IN hoc Schemate ordine ſequuntur ſequentia ſymbola: 1 Receptaculum ſacri liquoris cum 2 Crocodilo; figura bifurcata cum binis 3 pennis & ſtatua 4 myſtagoga Momphta, & tribus 5 quadrangulis, quibus ſubditur 6 hydroſchema cum duobus 8 ſegmentis, vno inferiori, ſuperiori altero, hiſce duo 8 brachia in formam u ſurſum vergentia, cum 9 thyrſo papyraceo & vaſe Nilotico, ſtipato duobus 7 Rhomboidibus, & ſubiectis tribus 10 quadratis. Succedunt hiſce 11 auis extenſis alis in actu volare conátis, cui ſubditur Leo 15 incubans, cum duobus 12 Rhõboidibus; ſequitur deinde 12 Capreolus cum 13 penna, & figura 14 Momphta, cum harpagone. Pręterea tria quadrangula, quibus ſubduntur 8 thyrſus papyraceus, flos 19 Loti inclinatus ex bulbo emergens, cum 20 ſtatua Momphta, & 21 ſerpente bicorni erecto ſitu. Subiunguntur hiſce 22 caput Ibidis cum 23 calatho capreolato & tribus 24 ſerpentibus bicornibus cum ſegmento ſupra; infra hæc verò alia duo ſegmenta cũ tribus quadrangulis, deindè 25 thyrſi figura, cũ 26 lingua, 27 hirundine, & baculo 28 ſerpentigero erecto, 29 Tiarâ in formam calathi capreolati, cum ſceptro 30 Cucucomorpho, & 31 receptaculo ſacri liquoris, cui ſubeſt hirundinis 32 figura, ſub hac 33 tænia ſiue ligaculum cum 34 ſerpente. Quibus ſubiungitur Ibis inclinata triplici capreolato ramo conſpicua, cum cycloide, ſegmento, & brachio extenſo; quæ omnia quid ſignificent, videamus.

1 Receptaculo ſacri liquoris ſupponitur 2 Crocodilus, qui hoc loco ex combinatione ſymbolorum nõ DEVM, ſed Typhoniam naturam indicat, receptaculo ſacri humoris infeſtá; Vnci quippe figura prohibitionẽ quadam innuit, virtutis malignæ, per ventos benignos juxta tripartitum anni tempus propulſatæ, quæ omnia per pennas, aëris, ventorumque indices & per myſtagogam ſtatuam, & 3. quadrangula indicantur, vt ex præcedentibus demonſtratum fuit.

Sacros itaque Amuleti effectus & operationes in præcedenti Schematiſmo exhibitas, in hoc continuant; præter dictos itaque effectus, Amuletum, omne humori cõtrarium infauſtumq; à ſacri humoris receptaculo, & à tribus anni temporibus, in tribus hylæis mundis cohibet. Mophtâ ſimulacri vi ſibi cõgrui, ventorũ furentium vim, aquis & humori infeſtam diſſipante.

Vbi nota, hanc ſtatuam vti & duas ſubſequentes ſitu ſuo exprimere literas nominis Mõphta, brachia enim cum pectore & manu pendente *M*; caput *O*, pedes cũ fœmore *N*, exprimũtq; *Mon*, quod incremẽtũ Nili vt fol. 283. docuimus, indicat; nihil enim efficacius eſſe credebãt, quã tacitis huiuſmodi inuocationibus Numinis vti; quod & duobus brachijs paulò poſt ſequ tibus Myſtica ratio ſtatuæ.

Obeliſci Latus III. Occiden.

vt ſuprà explicatū eſt fol.485.in cœlū extenſis indicant,per huiuſmodi enim cerimonias humorum præſidem potenter moueri putabant, ad aquarum, rerumque [9] neceſſariarum copiam,per fœcundum [7] incrementum Nili, agrorumque [7] irrigationem concedendam; vbi nota agrorum annuam irrigationem aptè notari per vrnam [7] Niloticam duobus ſtipatam Rhomboidibus; Eſt aut Rhomboides nihil aliud, quàm ἄρουρα aut aruum,ſiue quarta pars agri centum cubitos complectens, quo vti anni inſtantis ſpacium, ita agrorum inundationem, ad Sothis ortum fieri ſolitam, innuebant. Vide Horum lib.1.cap.5. quem & ſæpè allegauimus; quadrangula obliqua ſunt, tum ad ea à quadrangulis rectangulis mundi elementaris, & anni ſymbolis diſtinguenda; tum quia eminus conſpicientibus arua ſub forma Rhomboidis obliquè apparent. Sequitur [11] Auis extenſis alis crucem formans, Genius aërius, quadripartitæ aëreæ Zonæ præſes, cum Leonino [15] Mophta & [13] penna;quo indicatur,Geniū,aërem vento immiſſo agitare,hūc ex agitatione incraſſatum,ac perLeonis calorem reſolutū,in humorem deſcendere, ex quo demum [12] agrorum vegetabiliumque fęcunditas,per binos Rhomboides & capreolum indicata,emanat; ſtatua [14] Mophtā,harpagone auerruncationis aduerſarum poteſtatum ſymbolo inſtructo,ſtrenuè cooperante. Ne itaque rerum [18] neceſſariarum ſuppeditatio deficiat, & vt rerum [19] vegetabiliū appetitus expleatur;[20] ſtatuæ Mophtę [15] triū hylęorum mundorū præſidis, ſunt ſacro ritu & myſtico fabricādæ. Hinc enim [21] vita cœlitùs hauſta,&in hylęos mundos deriuata,magnum conferet emolumentum; quæ omnia pulchrè indicātur,ſcil. per [18] thyrſum papyraceū res neceſſariæ, perLoti [19] florem ex bulbo ſuo emergentem,ſumma luxuries rerum;per ſtatuam [20] Momphtæ ritu myſtico exprimendam;per bicornem [21] ſerpentem erectam, vitæ fœcunda cœlitùs propagata ſignificatur.

Agrorum irrigatio.

Quid Rhomboides?

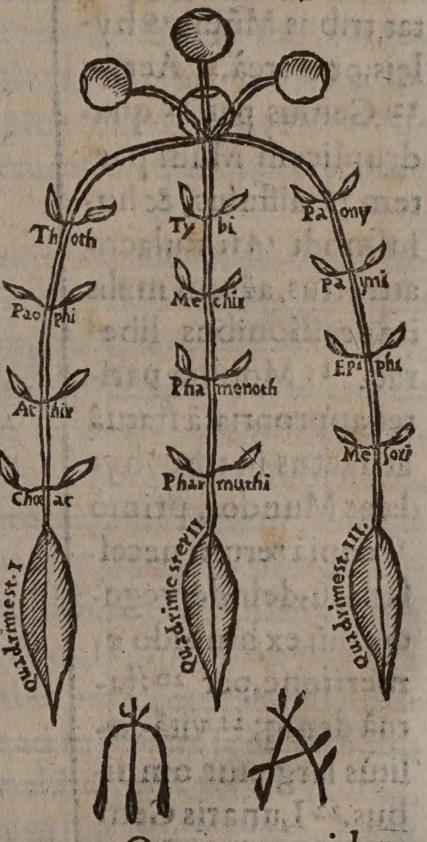
Quoniam verò nihil rectè ſinè Genio Lunari conficitur, hinc eum veluti cooperatorem Momphtæ ſub forma capitis [22] ibiaci expreſſerunt, qui [23] poteſtatem in [a] vegetabilia, quam calathus capreolatus indicat, adeptus, [24] triplicem vitam tribus mundis hylæis per tres bicornes ſerpentes, & tria quadrata ijs ſuppoſita indicatā largitur,ad neceſſariorum copiam, & humoris [26] continuationem.

Quoniam verò [26] humor nihil efficit, niſi is pro ratâ proportione ſingulis rebus in hylæis mundis diſtribuatur, hanc aquæ diſtributionem aptè indigitarunt per [27] hirundinem, cuius ea natura eſt; vt mira filios alat æqualitate, ſingulis cibum æqualem impertiens, ea adhibita diligentia, nè qui ſemel acceperit bis accipiat, atque ita vt par ſit, omnium ſportula procuretur; Nam verectè Horus: Ἐκείνη γὰρ κυκλοῖ ἑαυτὴν εἰς πηλὸν ϗ κτίζει τοῖς νεοττοῖς φωλεὸν μέλλουσα τεθνᾶναι. *Vicina enim morti ſe ipſam voluat, ac pullis latebras comparat*, vide Pierium, tit. hirundo. Hinc Oſiridi & Iſidi ſacræ habebantur, eò quòd dicta Numina mortalium animos maximè legibus, &iuſtitia ad vitæ temperamentum, teſtè Diodoro, inſtruxerint. Hac enim æqualitate

Hirūdo quid notet?

diſtri-

diſtributionis, maximè [28] vita in [31] receptaculo ſacri liquoris conſiſtit; præ-tereà Numen hac [32] æqualitate & ſollicita diſtributione ſingulorum, in [30] varietate rerum mundanarum eluceſcente, in vegetabilia [29] potens, connexu [33] viuifico [34] animat humidæ naturæ [35] ſubſtantiam. Cum denique Lunaris [36] Genius ex ſe & ſua natura inclinet, ad fidei ſuæ commiſſas res vegetabiles promouendas, & non deſinat cœlorum beneficam vim in inferiora deriuare, hinc aptiſſimè ſanè ibidem [36] poſuerunt, triplici capreolorum ramo conſpicuam, & veluti niſu quodam in inferiora vergentem, pulchrum pronitatis ſuæ in res tutelæ ſuæ commiſſas ſymbolum; cęli [38] influxu benefico per ſphæroidem & brachium [39] extenſum indicato, cooperante; per tres verò capreolos indicant, tria vegetationis emolumenta, quorum prius in herbarum, & olerum; alterum in fructuum omnis generis; tertium in animalium vbertate pręſtatur. Nam vt folio 361. oſtenſum fuit, ſolebant veteres, certas plantas ſiue ramos non ſolum dedicare certijs Dijs ſed & eoſdem manibus ſimulacrorum eorum Deorum, quos referebant, myſtica quadam ratione contortos inſerere; ita & hoc loco Ibidi, hoc eſt Lunari genio, ramum tribuerunt triplici capreolo inſignitum; qui vti myſtica ratione conſtat, ita plurima quoque in ſignificatione ſua inuoluit; quaſi dicerent; Genius Lunaris à triformi Numine ſibi communicatam virtutem in triplicem mundum hylęum diffundit, vnde triplex vegetationis naturæ emolumentum; ex tripartito anni tempore emanat in inferiora, cęleſti fauore & beneuolentia; Hanc ideam hieroglyphicam in ſimili triplicato perſeæ ramo admirari licet, quam quia folio 363. fuſe expoſuimus, eo Lectorem remittimus; quarè hoc loco eius tantùm figuram, ad ſpatium explendum, apponemus.

Quorum quidem omnium rationes cum in præcedentibus varijs in locis explicatæ ſint, ſuperuacaneum eſſe ratus ſum, ijs repetendis tempus tenere. Sufficiat hoc loco ſolùm in quibus de ijs tractatur, numeris determinaſſe. Quomodò verò hæc omnia ad myſticos & anagogicos allegoricoſque ſenſus applicentur, ſuo tempore dicetur in œdipo. Nihil igitur reſtat niſi vt totius Idealis diſcurſus lectionem apponamus.

Obeliſc. Lat. III. Occident.

Idealis diſcurſus Lectio.

Schematiſmus V. Lateris III. Occidentalis.

Porrò à [1] receptaculis ſacri humoris, omne in aquis, & aëre [2] perniciosum in tribus Mũdis [5] hylæis ſiſtitur per huiuſmodi [4] ſtatuam; [5] humor Nili [7] ad irrigationẽ agrorũ per ſolitas preces, [9] neceſſariarũ rerum copiam ſuppeditat tribus Mũdis [10] hylęis; prætereà. [11] Aerius [12] Genius per [11] quadruplicem Mũdi partem [13] diffuſus, & huiuſmodi [14] ſimulacro attractus, aërem malis impreſſionibus liberat. [15] Mophta pariter appropriatâ ſtatuâ attractus in tres [15] hylæos Mundos, primò [18] copiã rerum neceſſariarũ, deindè vegetabiliũ ex humido emerſionẽ, per [20] ſtatuã deniq; [21] vitã cælitùs largietur omnibus. [22] Lunaris Genius [23] poteſtate ſuper [a] vegetabilia acceptã; [24] triplicẽ triũ Mũdorũ [24] vitã deriuabit in rerũ [25] neceſſariarum vſum, in [27] aerem, eum [26] humectando, [28] fęcundãdoque receptaculum [21] humoris ſacri; ex qua [29] poteſtate [30] varietas in inferiori [a] mundo, [32] aeriſque [33] connexus, cũ [34] viuifico [35] humore, prouenit. Eſt enim magna [36] pronitas Lunaris [36] Genij ad ſibi commiſſam [37] vegetabilis naturæ œconomiam, [38] cœleſti [39] beneuolentia proſequendam.

SCHEMATISMVS VI.

Lateris tertij Occidentalis.

OCcurrit primò in hoc Schematiſmo, triplex 1 flos Lothicum coturnice, & 4 capreolo, & tribus 5 quadrangulis, quæ ſequuntur tria [6] capita fœminea cum tribus 7 vrceis, quibus ſuccedit [8] vultur ſacræ 9 barræ inſidens, deindè globus cum thyrſis proſtratis, quibus inſiſtit capreolus. Poſtea ibis [12] cum quadrangulo longo, [14] baculo, & tribus [13] quadrangulis, quæ binode ſceptrum, [15] hydroſchema, [14] brachium extenſum ſequuntur; hæc iterùm binode [18] ſceptrum, [19] ſerpens, & demum [23] barys ſacra, cui inſiſtunt crux [29] anſata ſimplex, [21] remon 6 quadrangularibus eminentijs cōſpicuus triplicatus, & ſceptrum [22] cucuphomorphum, quibus ſubduntur iterum crux [21] anſata, [26] quadratum cū [25] ſphæra ſupra eminente, & vaſe [27] Nilotico anſato, inſignito cum [28] ſerpente & ſegmento. Sed adducta ſymbola breuiter perſtringamus.

Declaratio figurarum.

Cum itaque Aegyptij rerum naturam penitius conſiderantes, quibuſdam in rebus mirificas illecebras, in nonnullis verò diſſidia ſumma, liteſque perpetuas reperirent; vt illas ab Orimazijs Genijs, id eſt, benignis & lucidis, ita has ab Arimanijs, id eſt, malignis & tenebricoſis proficiſci credebant, de quibus fusè libr. 2. capit. 10. Numinis tamen ſupremi apta diſtributione fieri, vt illa omnia inter ſe, quantumuis diſſita, concordata abſolutam tandem, veluti ex conſoni & diſſoni miſcella harmoniam efficiant, non ad Mundi duntaxat ornatum, ſed & ad eiuſdem conſeruationem prorſus neceſſariam. Atque hanc concordem diſcordiā potiſſimum in inferiori tripertito Hecatis ſiue Iſidis regno notabant; vndè hanc ſympathiam pulchrè ſanè per triplicem 1 florem Loti, vti & antipathiam per 2 coturnicem exhibuerunt; per Lotum quidem inferiorum rerum ad ſuperiora ſympathiam; per coturnicem verò ingratum, ceteriſque animalibus, imò Soli inuiſum, antipathiā, vti in eius hierogrammatiſmo probatum fuit, indicabant. Nam vt rectè Plutarchus: *Mixta eſt enim huius mundi origo atque compages ex cōtrarijs facultatibus, ſed quarum non ſint æquales vires, melior enim præualet quidem; deteriorem autem funditus aboleri nefas eſt, cùm & in corpore ea valdè inhæreat, & in anima vniuerſi, & meliori ſemper repugnet; In anima ergo mens, quod ordinatum eſt, æquabile & ſanum, id defluxus & imago Oſiridis eſt, tempeſtatum, temperamentorum ac conuerſionum vicibus conſpicua; Typhon autem animæ pars rationis vacua eſt, & varijs motibus agitata tumultuoſa & bruta, in corpore morbos, in aëre intemperiem & inconſtantiam efficiens.* Sed ad Lotum reuertamur, in quo primus flos Oriētem reſpicit, medius erectus quaſi in medium cœli vergit; tertius verò in occiduam plagam niſu quodam tendit; quo indicatur, quod ſicuti Lotus Solis diuinum curſum ex Oriente per Meridiem in Occidentē

Harmonia Mūdi ex Cōſonis & Diſſonis.

Loti natura.

appe-

Mundus ex bonis & malis conſtat.

appetitu quodam inſatiabili ſequitur ita ſingulis in rebus eſſe ordines quoſdam conſtitutos, quos inferiora in eodem ordine, ſuperiores, veluti duces quoſdam, à quibus poteſtatem, & vitam, & omne bonum hauriant, reſpiciāt; quod eſt totius ſympatheticæ connexionis fundamentum ac baſis. Quia tamen hic ipſe amicus rerum confluxus minimè contingeret, ſi non eſſent in natura contraria quædam, quæ dicta vti ad malorum fugā; ita & ad boni proſecutionem ſollicitarent, dicta ſymbola ad mundi varietatem veluti ex diſſono-conſonis, & malo-bonis contextam, aſſumpſerunt, quæ aptè ſanè per Lotum ſolarem herbam; & coturnicem Soli contrariam auem expreſſerunt. Hinc, teſte Plutarcho, Mercurius ex neruis Typhonis exciſis cytharam inſtruxit, quo occultè harmonia mundi ex cōſono-diſſonis notatur, eorumq; cōmiſtione Author naturæ cùm ad mūdi conſeruationem, tùm ad rerum varietatem vti voluit; Quæ omnia adeò appoſitè deſcribit Proclus lib. de Sacrificio & Magia, vt ad hæc à nobis propoſita hieroglyphica reſpexiſſe videatur, verba eius ſunt: *Quemadmodum amatores ab ipſa pulchritudine, quæ circa ſenſum apparet, ad diuinam paulatim pulchritudinem ratione progrediuntur: ſic & Sacerdotes antiqui, cùm conſiderarent in rebus naturalibus cognationem quandam compaſſionemquè aliorum ad alia, & manifeſtorum ad vires occultas, & omnia in omnibus inuenirent, ſacram eorum ſcientiam condiderūt; agnouerunt enim & in infimis ſuprema, & in ſupremis infima: In cœlo quidem terrena ſecundum cauſam modoquè cęleſti: In terra verò cœleſtia, ſed modo terreno. Nam vnde putamus plantas illas, quas heliotropias nominant, id eſt ſoliſequas, ad Solis motum Solem verſus moueri? Sed ſelinotropias, id eſt, luniſequas ad Lunam verti? Nempè cuncta precantur, hymnoſque concinunt ad ordinis ſui duces. Sed alia quidem intellectuali modo, alia rationali, alia naturali, alia verò ſenſibili modo. Itaque ſoliſequa quomodocumque poteſt mouetur ad Solem, ac ſi quis poſſet audire pulſationem ab ea in aëris circuitu factam, profectò illum quendam per eiuſmodi ſonum erga regem ſuum compoſitum animaduerteret, qualemcumque poteſt planta conficere. Quamobrem in terra quidem aſpicere licet Solem & Lunam, ſed pro qualitate terrena. In cœlo autem plantas omnes, & lapides, & animalia pro cœleſti natura, vitā habentia intellectualem. Quæ quidem veteres contemplati, alijs cœleſtium, alia terrenorum adhibuerunt, vnde diuinas virtutes in locum inferiorem, ob quandam ſimilitudinem deduxerunt. Nempè ſimilitudo ipſa ſufficiens cauſa eſt, ad res ſingulas inuicem vinciendas. Si quis enim canabim, ſiue papyrum calefaciat, deindè ſubigat lucernæ proximæ, etiam ſi non tangat, videbit ſubitò accenſam canabim, quamuis non tetigerit ignem, accenſionemque deſuper ad inferiora deſcendere. Comparemus igitur canabim calefactam, ſiuè papyrum cognationi cuidam inferiorum ad ſuperiora: appropinquationem verò eius ad lucernam, opportuno vſui rerum pro tempore, loco, materia: proceſſum ignis canabim, præſentiæ diuini luminis, ad id quod poteſt capere, acceſſionem denique canabis deificationi mortalium, materialiumque illuſtrationi, quæ deindè feruntur ſurſum inſtar accenſæ canabis, ob quandam ſeminis diuini participationem. Quid verò de Loto dicam? Lotus implicat quidem in ſe folia, ante Solis exortum:*

ortum:

ortum: Oriente verò ſole, explicat paulatim. Et quatenus ſol ad mediam cæli aſcendit plagam, eatenus pandit folia: Quatenus verò à medio petit occaſum, gradatim folia contrahit. Videtur hęc non minus dilatatione contractioneque foliorum honorare ſolem, quam homines genarum geſtu, motuque labiorum. Non ſolum verò in plantis, quæ veſtigium habent vitæ, ſed etiam in lapidibus aſpicere licet imitationem & participationem quandam luminum ſupernorum: quemadmodum Helites lapis radijs aureis ſolares radios imitatur: lapis autem qui vocatur cæli oculus, vel Solis oculus, figuram habet ſimilem pupillæ oculi, atque ex media pupilla emicat radius. Lapis quoque Selenites, id eſt lunaris, figura lunæ cornicularis ſimilis, quadam ſui mutatione lunarem ſequitur motum. Lapis deinde helioſelenus, id eſt ſolaris lunariſque imitatur quodammodò congreſſum ſolis & lunæ, figuratque colore. Sic diuinorum omnia plena ſunt: terrena quidem cæleſtium, cęleſtia verò ſupercæleſtiũ, proceditque quilibet ordo rerum, vſque ad vltimum. Quæ enim ſuper ordinem rerum colliguntur in Vno, hæc deinceps dilatantur in deſcendendo, vbi aliæ animæ ſub numinibus alijs ordinantur. Deinde & animalia ſunt ſolaria multa, velut Leones & Galli, numinis cuiuſdam ſolaris pro ſua natura participes: Vnde mirum eſt, quantum inferiora in eodem ordine cedant ſuperioribus, quamuis magnitudine, potentiaque non cedant. Hinc ferunt Gallum timeri à Leone quam plurimum, & quaſi coli: cuius rei cauſam à materia ſenſuue aſsignare non poſſumus, ſed ſolum ab ordinis ſuperni contemplatione: quoniam videlicet præſentia ſolaris Virtutis, conuenit Gallo magis quàm Leoni: quod & inde apparet, quia Gallus quaſi quibuſdam hymnis applaudit ſurgenti Soli, & quaſi aduocat, quando ex Antipodum medio cęlo ad nos deflectitur. Et quandoque nonnulli ſolares angeli apparuerunt, formis eiuſmodi præditi, atque cum ipſi in ſe ſine forma eſſent, nobis tamen qui formati ſumus occurrère formati. Nonnunquam etiam dęmones viſi ſunt ſolares leonina fronte: quibus cum Gallus obijceretur, repente diſparuerunt. Quod quidem inde procedit, quòd ſemper, quæ in eodem ordine conſtituta inferiora ſunt, reuerentur ſuperiora: quemadmodum plerique intuentes virorum imagines diuinorum, hoc ipſo aſpectu vereri ſolent turpe aliquid perpetrare. Vt autem ſummatim dicam, alia ad reuolutiones Solis correuoluuntur, ſicut plantæ, quas diximus; alia figuram ſolarium radiorum quodammodo imitantur, vt palma, dactylus; alia igneam Solis naturam, vt laurus; alia aliud quiddam: videre ſanè licet proprietates, quæ colliguntur in ſole, paſsim diſtributas, in ſequentibus in ſolari ordine conſtitutis, ſcilicet angelis, dęmonibus, animis, animalibus, plantis, atque lapidibus. Quocirca ſacerdotij veteris autores, à rebus apparentibus ſuperiorum virium cultum adinuenerunt, dum alia miſcerent, alia purificarent. Miſcebant autem plura inuicem, quia videbant ſimplicia nonnulla habere numinis proprietatem, non tamen ſingulatim ſufficientem ad numinis illius aduocationem. Quamobrem ipſà multorum commixtione attrahebant ſupernos influxus, atque quod ipſi componendo vnũ ex multis conficiebant, aſsimilabant ipſi vni, quod eſt ſuper multa, conſtituebantq; ſtatuas ex materijs multis permiſtas. Odores quoque compoſitos colligentes arte in vnum diuina ſymbola, reddentesque vnum, tale, quale diuinum exiſtit ſecũdum eſſentiam, comprehendens videlicet vires quã

plurimas: Quorum quidem diuiſio vnamquamque debilitauit, miſtio verò reſtituit in exemplaris ideam. Nonnunquam vero herba vna, vel lapis vnus ad diuinũ ſufficit opus. Sufficit enim Cnebiſon, id eſt carduus, ad ſubitam numinis alicuius apparitionem, ad cuſtodiam vero Laurus, Raccinum, id eſt genus virgulti ſpinoſum, cæpa, ſquilla, corallus, adamas, iaſpis; ſed ad præſagium cor talpæ; ad purificationem vero, ſulphur, & aqua marina. Ergo ſacerdotes per mutuam rerum cognationem compaſsionemque conducebant in vnum, per repugnantiam expellebant, purificantes cum oportebat ſulphure, atque aſphalto, id eſt bitumine, aqua aſpergentes marina: purificat etiam ſulphur quidem propter odoris acumen: aqua vero marina propter igneam portionem. Et animalia Dijs in Deorum cultu congrua adhibebant, cæteraque ſimiliter. Quamobrem ab ijs atque ſimilibus recipientes, primùm potentias dæmonum cognouerunt, videlicet eas eſſe proximas rebus actionibuſque naturalibus, atque per hæc naturalia, quibus propinquant, in præſentiam conuocarunt. Deinde à dæmonibus ad ipſas Deorum vires actioneſque proceſſerunt, partim quidem docentibus dæmonibus addiſcentes, partim vero induſtria propria interpretantes conuenientia ſymbola, in propriam Deorum intelligentiam aſcendentes, ac denique poſthabitis naturalibus rebus actionibuſque, ac magna ex parte dæmonibus, in Deorum ſe conſortium receperunt. Eluceſcit autem hæc ſympathia & antipathia rerum maximè in inferiori tripertito Hecates regno; quod aptè per tria 6 capita Iſidis, & tria vaſa 5 quadrangula expreſſerunt. Hecatem enim cum Iſide, Nephte, Teleuta, ſimilibuſque paſſim cõfundi, iam aliàs dictum eſt, & l 3. fusè demonſtratum; tria capita ponuntur, ad triformem huius ſubterranei dæmonis naturam indicandam; quæ pulchrè ſanè, his verbis deſcribit Pſellus in Oracul. Zoroaſt. Τῶν δὲ ζωογόνων ἀρχῶν, ἡ μὲν ἀκρότης, ἑκάτη καλεῖται. ἡ δὲ μεσότης, ψυχὴ ἀρχικὴ, ἡ δὲ περάτωσις, ἀρετὴ ἀρχική. εἰσὶ δὲ παρ᾽ αὐτοῖς, καὶ ἀζωνοι ἑκάται, ὡς ἡ τριεκδότης, καὶ κωμὰς, καὶ ἡ ἐκκλυστική. hoc eſt, *Principiorum autem animalia procreantium ſummitas vocatur Hecate; medietas animæ inchoatiua; extremitas, virtus inchoatiua; ſũt & apud illos Hecatæ Azoni, vti Triecdotis, Comas, & Ecclyſticè.* Triecdotis dicitur, quod in terreſtri mundo tripilci naturę, ei vitam largiendo, præſit, ſcilicet, naturæ ſenſitiuæ, vegetatiuæ, & minerali; Comas dicitur, quòd nutrimentum ſingulis veluti per receptacula quædã, venaſque ſubterraneorum meatuum diſtributũ ſuppeditet. Ecclyſticè dicitur; quod omnia dicta in ſe veluti in vtero quodam contineat, vndè & centrum omniũ influxuũ dicitur; in quo conſona-diſſonis miſta, intentam à natura harmoniam conficiant; verbo hæc Iſis ſeu Hecate, triformis Numinis ſignaculo inſignita, ſi anagogicè, vti ſupra quoq; demõſtrauimus, ſumatur, eadẽ eſt, quod triforme Numen, quod & 3 capita indicant; quod dùm in terreſtri mundo omnia in omnibus operatur, appoſitè ſanè Hecate dicitur, ab innumera rerum varietate, quam ibì producit. Quibus Plutarchus ſubſcribit, his verbis: *Eſt ergo Iſis ea naturæ pars; quæ quaſi fœminea, omnes in ſe recipit ortus, tanquam nutrix quædam & commune omnium receptaculum, à Platone dicta, à pleriſq; alijs Myrionymos; id eſt innumeris prædita nominibus; quod ratio eam in omnes formas*

ſpecieſ-

Obeliſc. Latus III. Occiden.

ſpecieſq; vertat; cùm enim bonum intendat, & malum fugiat, ſitquè receptaculum, & ſubiectum vtriuſq;, ſua tamen ſponte ad melius ſemper vergit, ſeque præbet implendam conferendamque defluxibus, & ſimilitudinibus, quibus fœta & rebus gignendis apta gaudet & exultat. Hoc prætereà Iſidis caput eſſe, Iſidis ſtatuæ nullibì non in Romanis Gazophylacijs obuia ſatis teſtantur. Porrò cùm hæc ſympathica & antipathica rerum vis potiſſimum in [8] cęlo veluti vtero quodam ſeminaria ſua recondita habeat, proindè appoſitè per [8] vulturem indicata, illius vis genitalis per ſacros ritus in [9] barra Iſiaca factos,[11] deuehitur in [10] Cœlum lunare; [12] Genius verò Lunaris diuinâ in vegetabilia inſtructus poteſtate, in tres inferiores hylæos [13] mũdos [14] duplici potens dominio, inq; [15] humidã naturam [16] benefico [17] influxu deriuat, ex quo [18] dominio, [19] tùm vita in rebus ſingulis, tùm ad boni proſecutionẽ, & ad malorũ fugam motus naſcitur. Prætereà Genius Lunaris eodem dominio in humidam [23] naturam agens, vitam præbet, quæ per mundanam baryn deriuatur in ſingula, [20] influxu [21] triformis Numinis vniuerſali, per omnia mundi inferioris Hecates regni corpora, annuo ſpatio traducta, queis varietas illa [22] rerum in Mundo admirabilis efficitur. Hanc ob cauſam teſte Plutarcho: *Lunam matrem mundi appellabant, propter naturam compoſitam & mixtam ex vtroque ſexu, quibus cùm ſit plena & prægnans ex Sole, iterum in aërem genitalia principia emittit.* Hinc [24,27,28] per periapta huius influxus viuifica, portãtibus [28] vita, proſperitas & deſiderata felicitas communicatur. Singulorũ rationes myſticas non apponendas duxi, cùm omnia hæc iam in præcedentibus fusè expoſita ſint. Solum hoc loco, quid Barys ſit, exponere viſum eſt. Barys itaque Aegyptiaca vox notat certum nauigij genus, cuiuſmodi vulgares noſtræ cymbæ ſunt; ex papyro, ſeu Loto ſpinoſo confectũ; hâc enim, quoniã Iſidem in traiectione Nili, dùm Typhonẽ fugeret, euaſiſſe ferũt, hinc eam in numerũ ſacrarum literarũ recenſentes, per eam ſupremi Numinis motũ per humidum indicarũt; cui ſubindè ſupponunt Crocodilum, vti apud Euſebium eſt; meminit huius quoque Diodorus, Propertius, & Herodotus l. 2. vbi eius figuram exactè deſcriptam reperies; Iamblichus verò myſteria eius tradit lib. de myſterijs fol. 343. edit. Baſil. Figura eius graphicè expreſſa videtur in tabula Bembina, & reſpondet huic noſtrę. Sed de his fusè in dictę tabulæ expoſitione. Nota quoque hanc non diſtingui à notâ hemiſpherij inferioris, niſi ſiſtris & temonibus eidem impoſitis; cùm & figuram horizontis ſiuè hemiſphærij inferioris pariter à ſimilitudine Scapham appellârint; vti ſuprà ex Diodoro, & Euſebio probatum fuit. Nihil igitur reſtat, niſi vt ideam totius diſcurſus congruâ lectione ſupponamus.

Idealis Lectionis contextus.

Schematiſmus VI. Lateris tertij Occidentalis.

Hinc [1] Simpathia &[2] Antipathia rerum in [6] tribus Mundis hilæis, triplicique [o] Hecates, ſiuè Iſidis regno [7] inferiori elucescit; [7] humidumque veluti in [8] cœlorum vtero actuatum, per ſacram [9] barram, vegetabilium vehiculum attractum adductúq; omnia in pulchram harmoniã ex diſſonoconſonis conflatam coaptat. [12] Lunaris Genius trium Mundorum [13] illicium, [14] poteſtatem in [15] aquas adeptus, [16] benefico [17] influxu bipotens, [19] vitâ replet [23] baryn mundanam, quâ triformis [20 21 22] Numnis vis & efficacia per omnia Mundi corpora traducta, [22] varietatem rerum omnium efficit; hinc amuleta crucis [24] Tauticę, [25] circuli & [26] quadrati myſtici; hinc ſacri vaſis [27] periapta [28] vitam hauriunt, quam omnibus ea portantibus communicant, & ad deſideratam felicitatem perducunt.

INTER-

INTERPRETATIO SCHEMATISMORVM

Lateris IV. Septentrionalis.

SCHEMATISMVS I.

Triformis Numinis influxum in Septentrionalem Mundi plagam exhibens, cuius explicationem vide fol. 448.

SCHEMATISMVS II.

Lateris IV. Septentrionalis.

IN hoc ſecundo Schematiſmo primo loco ponitur [1] ſiſtrum quadruplex, [3] Fauiſſæ ſeu receptaculò ſacri liquoris [4] annexum, cum figura [2] portæ ſacræ; ſequitur [4] quadratum cum [5] brachio extenſo [4] capreolum ſtringente; cui ſuccedit [6] ſerpens bicornis, duo [7] quadrata, binæ [8] pennæ cum thyrſo [9] papyraceo, & [10] hydroſchemate, & [11] binis [12] ſerpentibus, mediante [13] quadrato. Hoc demũ ſequitur ſacra tabula, cui includuntur [14] quadratum vrnæ Niloticæ impoſitum, cum figura aræ capreolis inſignitæ, brachium [17] extenſum cum [18] hydroſchemate, & baculo [20] binodi; in fine denique Stellæ [19] figura, cum binis [20] Rhomboidibus & quadrangulo; cui ſubduntur [26] noctua cum intermediante [21] brachio, claudunt Schematiſmum Sacerdotis [22] figura cum baculo, vas [23] Niloticum cum [24] lingua, & alio [26] vaſe, intra quod pyramidalis [25] figura deriuatur; quid ſingula indicent declaremus.

In hoc Septentrionali latere ponuntur quatuor [1] ſiſtra [3] receptaculo ſacri liquoris inſiſtentia; cum [2] porta, idque ſummâ ſanè ratione. Cum enim hæc plaga infeſta ſit Arimanijs, ſeu Typhonijs ſpiritibus tenebricoſis; & humidæ naturæ, frigore aduſtiuo infeſtis, vtpotè in tenebrarum regno ſedẽ ſuã figentibus. Rectè Boream Typhonis regnum eſſe dicũt, cui & vrsã dedicatam, Plutarchus docet; eiuſq; allegoricam hanc rationẽ dicit eſſe, quod Oſiris cum Nephte Typhonis vxore congrediatur, id eſt Nilus Oſiridis effluxus ex Auſtro prolapſus, in Boreali termino cùm mari mixtus, omnẽ perdat fœcunditatem, vndè & ſymbolum id malorum, & Saturni lachrymam vocitantes, nautas, & marinis negotiationibus deditos, tanquam Typhonis filios odio ſummo perſequebantur. Hanc itaque plagam dictis dè cauſis Typhoniam appellabant, ſpiritibus infeſtis plenam, quos, hoc ſiſtrorum ſono abactos, Aegyptum ab omni vi nociua immune.a relinquere credebant.

Plutarchus

Nam vt rectè Plutarchus; Eſt Arimania iſta vis ſiuè Typhonia nihil aliud, quàm violenta quædam inhibitio, contrarietas, aut inuerſio, quam aptè Aegyptiaca vocabula *Sith, Bebon, Smy*, ſignificant: *Eſtque vis frigida & aduſtiua ex mari Aegypti Septentrionali ruens, qua humor Aegypti, fœcundus, ſcilicet Oſiridis affluxus Nilus contabeſcit.* Atque hanc vim Arimaniam in Borea reſidentem ſiſtrorum arcana quadam ratione cõfectorũ ſtrepitu ſiſti, & cohiberi; Orimazæam verò vim trahi, præſentemque ſiſti, certum putabant; vndè appoſitè receptaculo ſacri liquoris illud inſiſtit; prætereà ſiſtro indicabant, omnia naturalia quati, & motu indeſinenti agitari, & ſi quandoque torpuerint, contabuerintque, excitari debere, cuius motus, ortûs rerum, Nili acceſſûs & receſſûs, teſte Plutarcho, ſymbolum erat. Et ſiſtrum quidẽ ſuperiori parte rotundum, quatuor potiſſimùm corpora, per quadruplex ſiſtrum indicata, concuti monſtrat. Nam quæ pars mundi ortui & obitui eſt obnoxia, ea continetur globo Lunæ, inquè eâ omnia mouentur ac mutantur, ratione quatuor elementorum, puta ignis, terræ, aquæ & aëris; quę totidem ferè verbis Plutarchus recitat, quem fusè citamus in hierogrammatiſmo ſiſtri, vbi & figuram eius myſticam vnà cum varijs ſiſtrorum ſchematis ſuo tempore contemplare. Hinc Iſidis ſiſtrum portare ſolebant, dùm Sacerdotes caluitie inſignes, lineis veſtibus, ſiſtriſque inſtructi ſacra peragebãt, teſte Martiali: *Linigeri fugiant calui ſiſtrataque turba.*

Syſtri rationes myſticæ.

4. Elementorum agitatio per ſyſtrum notatur.

Siſtris itaque quatuor elementorum agitatio, & Typhoniæ violentiæ cohibitio aptè monſtratur, ex huius enim ſoni virtute, Typhone profligato, Numen beneficum per 5 brachium notatum excitatur ad 6 vitam inferiori 4 mundo concedendam, quam auferre moliebatur Arimania è Boreali mari profuſa vis; hoc prætereà mundi 7 elementares agitati, 8 ventorumque noxia vis diſſipata, rerum 9 neceſſariarum copia conceditur, quæ per duo quadrata, binas pennas & thyrſum papyraceum aptè indicantur. Humido [10] quoque elemento, Arimaniâ vi inimicâ diſſipatâ, duplex vita cęleſtis & elementaris conceditur, quæ per [10] hydroſchema, duos ſerpentes cum intermedio quadrato indicantur. Sono prætereà ſiſtri, Sacerdotes ad diuinationis opera perficienda, variè afflari credebant. Quæ pulchrè more ſuo explicat Iamblichus his verbis fol. 234. edit. Baſ. *Varijs Deorum ordinibus reſpondent in mundo variæ motionum ſpecies, certæque certis. Ex his verò variæ profluũt melodiæ, quæ congruunt ſimiliter per ſuos quæque motus certis ordine Dijs, principijs motionum. Hi cùm vbique ſint, & ſua potiſſimum ſuis impertiant, ſonis & melodijs ſibi præcipuè congruentibus adſunt præcipuè, noſtriſque ſpiritibus, per eas affectis ſe inſinuantes occupant hominem, ſuaque mox eſſentià & poteſtate penitùs conuertunt.*

Sequitur modò ſacra tabula ſiuè Amuletum prophylacticum, in quo primò [24] vrna Nilotica cum quadrato ſuperimpoſito, elementaris humidi ſymbolo, quod ſequitur [15] ara cum [16] capreolis, & [17] brachio extenſo, [18] hydroſchemate, ſceptro [20] binodi, [19] ſtella, binis [20] Rhomboidibus & quadrangulo; per aram capreolis inſtructam indicant, ritibus ſacris Numen bene-

neſi-

neficum & duplici in aquas dominio potens, continuò ſollicitandum, attrahendumque, per influxum [19] ſtellæ appropriatæ, ad fęcundam agrorum [22] irrigationem, [16] acceptabiliumque prouentum procreandum; quæ omnia varijs ſenſibus, vel ad corporeis, vel menti inſitis neceſſitatibus ſubueniendũ ſcatent. Hoc enim amuleto ſacro omnia infauſta, & infelicia profligari credebant, quod indicant per [26] noctuam, quam [21] brachium extenſum tranſuerſum veluti prohibere nititur; & quoniam nemo ſola ſacræ tabulæ geſtatione voti ſui compos ſit, niſi accedat caſtimonia vitæ, & ſapientiæ ſtudiũ, quibus vti ſibi ſimilibus rebus, Numen vnicè ad ſubueniendum attrahitur, hinc [22] ſacerdotes ad influxum ſuperni Numinis in [23] lympham deriuandum, lingua [24] & corde, continuò id ſollicitabant: Hinc ponitur [22] Sacerdos nudus, pennâ capiti impoſitâ, brachio demiſſo, manuque contracta, alterâ baculum gerens; per pennam ſublimitatẽ contemplationis; per brachiũ contractâ manu, efficaciam in operando; per corporis nuditatem, animum ab omni terrenæ corruptionis labe immunem; per baculum denique dominium, quod in res, quas poſcebat hoc pacto, obtinebat, indicabant; per [24] linguã, precum aſſiduitas, hymnorumq; recitatio, per [23] vrnam denique, humorem ſupernum in infernum cęlitus deriuari, ſignabatur, quæ aptè per [23] vrnam ſuperiorem, & per [25] pyramidalem figuram, quæ in [26] vrnã inferiorem deriuabatur, exprimuntur. Vides igitur ad attractionẽ Numinis Geniorumque in hoc præſenti Schematiſmo tria cumprimis requiri, primò aduerſarum poteſtatum per ſonum ſiſtrorum, (ob rationes myſticas, quibus iſtiuſmodi inſtrumentum conſtat,) profligationem; Secundò amuletum ſacræ tabulæ, quo contra eaſdem, munirentur; Tertiò denique per cerimonias ſacras rituſque, vti & actiones Dijs beneplacitas; cuiuſmodi ſũt ſapientiæ ſtudium; caſtimonia vitæ, & efficacia in operando; his enim mũdanus ſpiritus ad benefaciendum, malumq; auertendum vnicè attrahi credebatur. Sed apponamus Lectionem.

Obeliſc. Latus IV. Septent.

Idealis Lectionis Contextus.

1 Siſtrorum ſacro ſono porta 2 magna aperitur ad 3 receptaculum affluxûs ſacri liquoris.

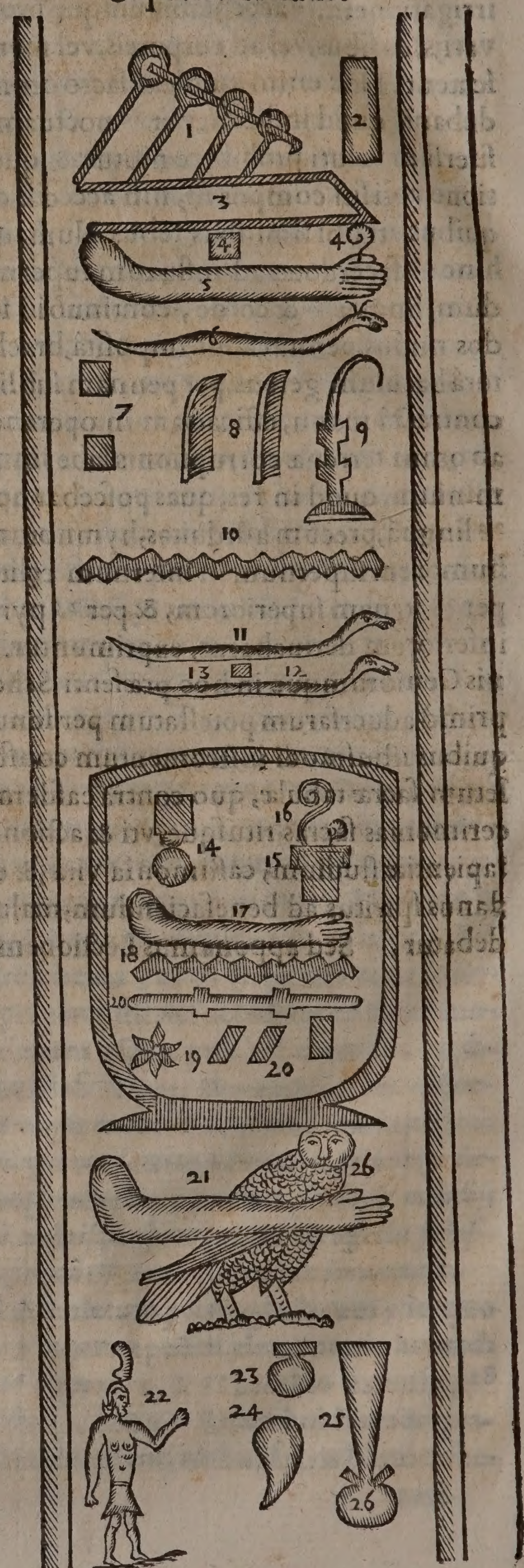
Numen 5 beneficum excitatur ad 4 agrorum vegetabilium abũdantiam, vti & 6 vitam rebus cõcedendam.
Mundi 7 terreſtres & 9 aërei typhonijs impreſſionibus fœti, ſiſtri ſono purgati, rerum 9 neceſſariarum vſum præbent.

10 Humido 11 vita 12 vtriuſque Mundi elementaris 13 conceditur.

Sacræ tabulæ amuletum ſequitur.

Humidum 14 elementare, 15 ſacris ritib9 & cerimonijs præuijs 19 vegetalis naturæ copiam, 17 benefici Numinis, 18 aquarum præſidio 20 bipotẽtis liberalitate, per 19 ſtellam 20 conuenientem; ad 20 agrorum fæcunditatẽ attrahitur.
Cuius ope & protectione 26 infauſtæ pernitioſæque poteſtates 21 cohibentur domanturque.
22 Sacrorum myſticorum præſes in ſacris ſapiens, promptus, efficax, caſtus, dominio potens efficitur, corde & linguâ conſonis, ſacro 23 liquore cęlitus perfuſus, 25 ſpiritus Mundani influxum hiſce prę uijs operationibus participat. Quod etiam conſequitur per ſequentis tabulę ſacrę amuletum. SCHE-

Schematiſmus II. Lateris quarti Septentrionalis.

SCHEMATISMVS III.

Lateris quarti Septentrionalis.

IN hoc Schematiſmo primo loco occurrit Tabula ſacra, cui includuntur 1 ſerpens, duæ 2 pennæ, brachium 3 extenſum cum baculo 4 binodi, quibus ſubditur 5 ſtella cum quadrato, poſt ſacram tabulam ſequitur 6 cornucopię cũ 7 ſeptẽ quadratulis; deindè Ala 18 quadrizonia, ſimulacrũ 9 Mõphta, cum Iynge, quæ inſidet 11 ſphæroidi; ſequitur hæc 12 Horus cum 13 ſphæroide, & 14 retinaculi figura; Aſpis 15 erectus, cum Accipitris 16 dormientis figura, quæ inſident 21, 22 ſegmentis; quæ ſequuntur 17 vrna Nilotica, 18 decuſſis, cum 19 aſtroſcopio; claudit agmen ſymbolorum, brachium 20 extenſum cum 23 capreolo in manu, ſed quid ſymbolorum contextus ſibi velit, videamus.

Sacrę tabulæ figura quid ſignificet, & quam rationem myſticam habeat, in præcedentibus paſſim indicatum declaratumq; fuit, tum ex lectione paulò poſt ponenda patebit. Sequitur 6 cornucopiæ cum ſeptem 7 quadratulis, quibus indicantur ſeptem manſiones ſeptem Mundi præſidum; tot enim mundos corporeos cum tot præſidibus Zoroaſtræa ſchola conſtituebat, Pſello teſte, qui in Zoroaſtris oracula commentans, ſic ait: ἑπτὰ φασὶ σωματικοὺς κόσμους ἐμπύρειον ἕνα καὶ πρῶτον, κ̀ τρεῖς μετ' αὐτὸν αἰθερίους, ἔπειτα τρεῖς ὑλαίους. *Septem dicunt corporeos mũdos, empyreum vnũ & primũ; & deindè tres æthereos, & poſte tres hylæos, ſiue materiales*. Reſpondentque 7. planetarum circulis, quos ipſi mundos pariter vocant; quorum prior empyreus aptè Soli, ob igneam virtutem qua pollet, reliqui reliquis 6. planetis congruunt, quorum 3. ſuperiores, ætherei, 3. inferiores ob ſimilitudinem quandam & vicinitatem, quam ad elementarem obtinent, hylæi hoc eſt materiales mundi vocantur; de quibus Triſmegiſtus in Pymandro fol. 24. *Septem deinceps fabricauit gubernatores, qui circulis mundum ſenſibilem amplectuntur, eorumque diſpoſitio fatum dicitur*; & fol. 42. *Sol DEVS Deorum cœleſtium præſtantiſſimus; ſoli cœlites reliqui veluti principi regique parent. &c.* Per has itaque alibi citatos prę ſides veluti ex cornu quodam copię, tota rerum diſpenſandarum ratio in inferiores hylęos mundos deriuatur, qui aptè per ſuppoſitam cornui copię alã quadrizoniam indicantur: Nam vt rectè ſupra ex Platone apud Plut. oſtenſum fuit, erat ala ſymbolum impetûs diuinę intelligentię, quę amore inſtimulata ſeſe materialibus indit mundis, in generationem rerum lapſa: hoſce quatuor mundos hylæos, igneum, aërium, aqueum, terreſtrem indicat ala 4 zonis diſtincta; in pyramidis formã effingitur, vt indicaretur ex apice veluti centro diuinitatis in amplitudinem rerum materialium motum eius procedere, varietas alæ diuerſicolor oſtendit entium, quæ motu producit, diuerſitatem; ala denique ponitur, vt celeritas & promptitudo, qua omnia in-

ferioris mundi corpora peruadit, ſignetur. Hinc appoſitè ſanè infra alam poſuerunt, Iyngem, dictæ intelligentiæ omnia peruadentis ſymbolum, quam Pſellus mentem νοητὸν, id eſt intelligibilem vocat, procedentem ex mente paternâ; ſed audiamus Pſellum: *Sunt autem potentiæ quædam poſt fundũ paternum è tribus vnitatibus compoſitæ, quæ intelligunt, per paternam mentem, quæ cauſa illarum in vnitatis forma ſibi ipſi repræſentatam exhibet.* Porrò hæc Iynx è regione aliud ſimulachrum appoſitum habet, in nomen Mophta transformatum, quod humidæ naturæ præſidem notat, habet is hydriam, ſeu vas Niloticum, aut modium in capite, ad indicandum ſubiectum principale, in quod dictorum mundorum præſides per Sphyngem ſiue Iyngem agunt, eſſe humorem; cuius præſes & diſpenſator Mophta eſt, & quia cum Serapi & Plutone ferè confunditur, hinc cum modio, ſeu vrna in capite eũ veteres finxiſſe, Seruius author eſt; Habemus igitur quomodo 7. præſides mundi, per Iyngem in quadripartitum elementarem mũdum agant; ſequitur vt quomodo intelligentia diuina per Iyngen indicata, per omnia mundi corpora, à ſupremo Numine hauſtam vim diſtribuat, & quinam inde effectus reſultent. Cum itaque Iyngi ratio omnium, qua de mũdo diſponat, inſit, hinc aptè cycloidi quod paſſim cælorum ſymbolũ dicimus, imponitur.

Ad indicandum primas paternæ mentis rationes cælo inſitas, per quas deindè in mundum ſenſibilem, id eſt,[12] Horum trizonium, veluti cælorum [14] retinaculum quoddam, indè in inferiora deriuentur. Nam vt rectè Plutarchus, dicitur Horus nunc Solis ſenſibilis motus, nunc mundus terreſtris, nunc aeris omnia ambientis tẽperies, proindè hiſce aptè per collũ trizoniũ indicatis; hinc inter duos cycloides medius ponitur, quod ſuperiora inferioribus aptè temperet, & colliget, quòd per [14] retinaculũ innuitur. Quoniã verò mundus nihil proficit, niſi ratione omnium prouidente & viuificante, ſingula in fines ſuos dirigãtur, hinc vitalis ille [15] vniuerſi ſpiritus Agathodæmon ſupremus [16] Oſirin veluti ad abditas virtutes in lucẽ efferendas inſtimulat; qui ſi dormierit, omnia in inferiori mũdo, per [21,22] ſegmẽta quibus inſident, notato, ſqualore & tabe quadam conficiuntur; vigilante verò eò omnia gaudio & lætitia cum ſumma vbertate tripudiare, teſte Euſebio, ſpectantur, quod aptè per [15] aſpidem erectum & ſquamis gyriſq; illuſtrem, vti & per [16] accipitrem ſub figura volucris dormientis expreſſum indicarũt, de quibus cum in præcedentibus actum ſit fuſius, ad ea Lectorem remittimus. Sequitur vrna [17] Nilotica cum [18] decuſſi & [19] quadrante aſtrologico & brachio [20] extenſo manu [23] capreolum ſtringente, quibus figmentis indicant, humorem ſacrum, in quem dicti mundorum præſides influunt, beneficam tandem rerum omnium abundantiam conferre. Influxus indicatur per [18] decuſſim ex binis pyramidibus compoſitam, veluti X, quarum vna recta influxum actiuum; altera inuerſa paſſiuum indicat: denarius autem naſcitur ex ſeptem præſidibus & Iynge ex tribus vnitatibus compoſita, quo totum completur; decuſſin autem, ſiue duas lineas decuſſatim ſe

inter-

interſecantes, denarium indicare, Horus aperte docet, l.3 c.28. his verbis: γραμμὴ ὀρθὴ μία, ἅμα γραμμῇ ἐπιτεταμμένη, ἢ χάσμα, ἢ δέκα γραμμὰς ἐπιπέδας σημαίνουσι. *Recta linea ſimul cum altera inflexa ſuper alteram, vel decuſſim, vel decem lineas planas indicabant* ſed hæc fuſius f.385. explicauimus 19 Aſtroſcopium autem tum in vſu fuiſſe, oſtendit tabula Bembina, vbi paſſim hunc cum gradibus delineatum deprehendes, indicabantque induſtriam aſtrologicam ad omnia ritè conficienda, & ad dictos genios propitiandos, accedere debere. Exhibita itaque ſacra tabula, iam effectus eius per concatenatorum Numinum attractum exhibent; ac primo quidem indicant, ſacrâ hâc tabula in ſacris cerimonijs cum fiducia, & ſingulari præparatione adhibita, ſeptem Mundi principes, ſeptem cœleſtium manſionum præſides ad influxus ſui copiam in quadrizoniam Mundi elementaris faciem deriuandam inſtimulari; Quia verò hi influxus nihil præſtarent, niſi ij primo Momphtæ eorundem Tutori, ac diſpenſatori committerentur; Hic enim cooperante Iynge, rerum in diuina prouidentia latentium diſpoſitrice è cœlis deriuatos, in totam ſenſibilis Mundi faciem, quam Hori caput veluti vinculum quoddam ſuperiorem inferiori mundo connectens, indicat, communibus Numinum ſuffragijs diſtribuit, in eo actuat, & ad varietatem rerum ſumma concordia diſponit. Quia verò Oſiris humore mundano obrutus, quandoque veluti obtorpeſcit, hinc igneus Agathodœmon ad eum excitandum deputatus eſt, qui humoris exceſſiui copiam, quo ſeminalium rerũ penuaria quodammodo ſuffocantur, æſtu ſuo, conſumpto humore ſolari ſuperfluo, eum ad temperiem redigit; atque veluti à torpore ad vigilantiam deducit; quo facto humidum quadripartitæ mundi elementaris plagæ proportionatè diſtributum, aſtrologico quoque artificio adhibito, rerum omnium abundantiam confert. Quod ſi quiſpiam putet, hunc contextum eſſe arbitrarium, eum conuincet continuò Iamblichus, qui expreſſe dicit ſacrarum literarum contextum eſſe ſecundum concatenatas rationes ideales ſummo ingenio à ſacerdotibus inſtitutas.

Anacephalæoſis ſiue recapitulatio totius Schematiſmi.

Idealis diſcurſus Lectio.

Sacræ Tabulæ expoſitio.

In vitam 1 animatur aërea 2 ſubſtantia; benefici 3 Numinis præſidio 4 geminato, 5 aſtralis influxus elementari mũdo conceditur.

Effectus Sacræ Tabulæ, ſiuè Amuleti.

E ſeptem corporeorum mundorum 7 præſidum manſionibus, veluti à [6] cornucopia, quatuor [18] aëreæ Zonæ bonis omnibus replentur; in 9 ſimulacrum Monphtæ ſacro ritu & cerimonijs analogis, [10] Iynx, [11] cœlorum intelligentia; vnà cum [12] Horo, [13] cœlorum [14] retinaculo attrahitur; [15] Agathodæmon magnus Oſiris excitatur, qui ſi [16] dormierit, omnia torpeſcunt in [21] inferioribus, [15] eo verò vigile omnia [22] inferiora, [15] luce & calore replentur; deniq; Sacro [17] humore, [18] influxu [19] aſtrologico deducto, [20] benefica [23] abundantia rebus omnibus confertur.

Schematiſmus III. Lateris IV. Septentrionalis.

Obeliſc. Latus IV. Septent.

SCHEMATISMVS IV.

Lateris IV. Septentrionalis.

PRimo loco occurrunt tria 1 quadrangula,ſub quibus vrceus in cucurbitoſum corpus protuberans, cum 2 vrna Nilotica & ſegmento,deindè 3 malleus cum ſubiecto 6 Septo quod decem perpendicularibus lineis interſtinctũ, & 28 gradibus,14 ab vtroq;latere inſtructum eſt.Sequuntur tres 5 ſerpentes bicornes, cum cruce 7 circulo inſcripta, & 8 harpagone, quem ſequitur 9 accipiter ſacro 10 crateri inſidens,poſtea alius 12 accipiter 13 ſphęroidi inſidens, quem præcedit 11 quadrangulum oblongum in formam portæ. Succedunt hiſce 14 duo 15 Leonina ſimulacra ſacro velamine veſtita,cum 16 decuſſe, & brachio 17 extenſo, capreolum manu ſtringente; deindè ſceptrum 19 oculatum cum 20 globo infra,& tribus 21, 2, 23 quadrãgulis intermediante capite 22 Ibidis, quibus ſubiungitur 24 ſegmentum in formam ſcaphæ cum ſerpente 25 amphisbæna. Sequitur 29 Barys nauigiĩ 26, 27, 28 ſiſtris hinc inde,in medio anſatâ cruce inſtructũ,cui denique ſupponitur 31 Iſis myſtagoga, cum 30 harpagone & figura 13 Hori,baculo cucuphomorpho intra portam conſiſtentis, quid ſingula indicent,oſtendamus.

Declaratio figurarum in Iconiſ. IV. contentarum

Tria 1 quadrangula tres mundos elementares,in quos 2 humoris copiã demiſſam vnâ cum ſegmento circulari, indicant; ſequitur malleus 3 Iſidis, malleus ſimul & clauis, quâ poſt cerimonias certorum pulſuum, teſte Hecateo, quem alibi citauimus, aperitur 6 ſeptum bouis Mneuij ſiuè Apidis. Quid verò hoc Septum Apidis fuerit, & quibus myſticis rationibus inſignitum, videamus. Strabo & Ammianus Marcellinus aiunt, Bouẽ Mneuium in ſepto quodam enutritum, hunc Mneuium Bouem Lunæ fuiſſe dicatum, in Hierogrammatiſmo Bouis variè oſtenſum fuit, vbi & maculas ſignaque vſque ad 29, quibus periodicum Lunæ motum indicabant, expreſſimus. Cùm itaque tot ac tantis ſymbolis Lunæ congruis vaccam adornarent, Septum vtpotè habitaculum eius, eodem ſymbolorum apparatu inſigniebant; quod & in album hyeroglyphicorum recipere, vti & omnem aliam ſacram ſuppellectilem non ſunt dedignati, cuiuſmodi tùm hic, tùm alibi pictum reperitur, vt ſuo loco & tempore oſtendetur. Septum erat quadrangulum denis trabibus terræ infixis conſtitutum, vtrinque quatuordecim ordine ſerratum dentibus; per Vaccam itaque, vt dixi, Lunam, per ſeptum quadrangulum, Mundum elementarem, per denas trabes perpendiculariter deſcendentes, Lunæ in decem elementaris mundi entium gradus, influxum indicabant. Quatuor gradus entium ſunt primò, quatuor elementa ſimplicia, deindè ſex entium gradus ex eorundem miſtione compoſitorum gradus, cuiuſmodi ſunt volucria, aquatilia, quadrupedia, inſecta, vegetabilia & mineralia. In hæc omnia Luna cùm vim ſuam influat, haud

Bos Mneuius quid.

Myſtica Septi Apidis deſcriptio.

ſine

ſine ratione Septum decem lineis normalibus expreſſerũt;prętereà vt oſtenderent, influxu menſtruo Lunam omnia ſibi ſubiecta perficere, hinc extremas trabes veluti 14. dentibus vtrinq; exaſperarũt, quæ ſimul iuncta dant 28. exprimuntq;periodicum Lunaris motûs numerum, quo à Solis Syzigia cõtinuo 14. dierum incremento facto vſque ad plenitudinem perfectam progreditur, & hinc continuo decremento 14. dierum facto ad concupitum Solem reuertitur, quod aptè per 14. dentes extremis trabibus infixos veluti gradibus quibuſdam indicarunt; aperiebatur autem malleo & claue ſimul, ſub forma characteris Tautici, ſiue crucis anſatæ conſtructa, vt hic apparet. Ex hoc enim myſtico apparatu & cerimonijs triplici mundo 5 triplicem vitam, in quadripartitam 7 mundi plagam diffuſam, omnibus 8 infauſtis & pernitioſis poteſtatibus eliminatis expulſiſque, 10 Craterem 9 Solis ſupernæ virtutis copiâ repleri, quæ omnia per 3. ſerpentes, circulum crucia. tum, harpagonem, accipitrem crateri inſidentem correſpondentibus numeris ſignata indicantur.

12 Accipiter ſphæroidi inſidens, quem præcedit portæ 11 quadrangularis figura, indicat Oſiridem cœleſtem 11 portam elementorum aperire, per quam 14.15 Momphta vterque ſacro cultu placatus, influxum in decem entium genera factum, fœcunda & benefica vi ſua cõpleat; cum verò Mophtæ conatus inualidus ſit, niſi accedat 19 oculus cœleſtis Oſiris & 23 Iſis aſſeclarum Solis & Lunæ Geniorum auxiliarium; Nam hi in 20 Orbem abeuntes, 21 trium 22 anni 23 temporum differentiam conſtituentes, dum duodecies annuo ſpatio iunguntur conſequenter in inferiori mundo vitam omnibus largiũtur, quæ pulchrè expreſſa cernũtur per 19 oculatũ ſceptrũ cũ 20 globo, cui immediatè infra Ibidis 22 caput ponitur, quod duodenam Solis & Lunæ coniunctionem indicat, vt & per tria quadrilatera 21, 22, 23 tria anni tempora; per duodecim latera in tribus quadrilateris eluceſcentia duodecim menſes; quibus duodenò Solis & Lunæ congreſſu tres elementares mundi, aëreus, aqueus & terreſtris ijſdem quadrilateris indicati, vitam 25 duplicem, vraniam & hylæam hauriunt, quæ duplex vita aptè per 25 amphisbænam indicatur, bino capite conſpicuam. Per hunc quoque congreſſum Lunæ-Solarem 29 barys mundana 26, 28 ſiſtris, ad noxiam vim propulſandam inſtructa, ſalutifero quoque Tautici characteris ſiue anſatæ 27 Crucis beneficio, quem ipſi ſcaturientes ex ea riuuli demonſtrant, in omnia influente, in ſacra ſimulacra Iſidis, hoc eſt Iſidis regnum inferunt, & in vniuerſam Hori mundanam domum. Statuâ Iſidem 30 referunt, tutulo, 31 binis ſerpentibus, binis alis cum globo intermedio inſigni, quorum ſignificationem alibi ſuprà aſſignauimus; ſiſtrum manu tenet ipſi ſolitum, ad Nili tutelam ſignificandam, harpagonem adiunctum habet, ad malorum propulſationem monſtrandam. Situ nominis ſui literas exhibet; quo ſimul mõſtrat, ſub hac formam ad ſe propitiandam coli debere, & iuxtà hanc Sacerdotum operationes perficiendas eſſe. Sequitur figura quadrangula, in-

tra

tra quàm, puer 3 nudus manu tenet baculum anſatæ crucis figurâ, vt & capite vpupæ conſpicuum; per portam quadrangulam Mundus elementaris, per puerum portæ inſiſtentem, teſte Plutarcho, Horus ſiue ſpiritus mundanus, per pedes diſcretos occultus eiuſdem motus in omnia; per baculum denique πολύμορφον varietas rerum, quam motu ſuo in mundanæ domus Oeconomia efficit, indicatur. Sed hanc figuram libro tertio fuſius explicatam conſidera. Volebant igitur toto hoc Schematiſmo indicare, ceremonioſâ hâc, per malleum clauiformem, ſacri Septi facta apertione, hoc eſt cæleſtis Mundi, Oſiridis, & Iſidis habitaculo, cœleſtem ſiue diuinum humorem deſcendere, vitam triplicem in calido humido conſiſtentem, in quadruplicem cęleſtis Mundi plagam diffundi (vbi nota Circulum cui crux inſcripta ſit, in cardines cæleſtes; decuſſin verò hanc X in terreſtres influxum denotare) Oſirin verò ſacrum, cui inſidet, craterem ab omni violenta poteſtate cohibere & cuſtodire; Iterum Oſiri hôc cæleſtium præſide portam hylæam aperiri, & curam in vlteriora committi Momphtæ; cuius proprium eſt, humorem ad generationis negotium deſtinatum actuare, actuatumque influxu quadripartito, & beneuolentia largiflua quatuor cardinibus terreſtribus ad vegetabilium abundantiam diſtribuere. Quia verò hæc ſine cooperatione Solis & Lunæ fieri nequibant, hinc cæleſtis oculus Oſiris & Iſis ibiaca cœleſtes orbes annuo ſpatio obeuntes humidum per tria anni tempora in tres inferiores Mundos hylæos prouido deriuant motu in inferioris Mundi hemiſphærium, & hinc vitam in calido & humido cōſiſtentem, in baryn inferioris Mundi, per humidum genitale rerum, occulto Numinis motu promotam, ad vbertatem & incrementum efficiunt. Quia verò Dij niſi analogis ſibi rebus myſticis allecti, tergiuerſantur; huius arcani ſacerdotes conſcij, arte ſacra iam inſtructi; certis anni temporibus, Bary crucibus anſatis, ſiſtriſque inſtructa, Nilum peruagantes varijs cerimonijs ſiſtrorumque ſtrepitu Numina concatenata ad id quod petebant, id eſt, fæcundum humorem rerum omnium principium obtinendum, ſollicitabant: & vt dictę cerimoniæ maioris eſſent efficaciæ, & contra aduerſas poteſtates tutiores forent, ſtatuam myſticam Iſidis nili hoc eſt Mundani humoris præſidis, vti & Hori qui ſenſibilis mundus eſt, arcana quadam ratione, tutulis, ſiſtris, ſceptris ſimilibuſque adornatam circumferebant quibus quidem peractis, omnem ſibi fauſtum ac fecundum rerum euentum ſpondebant; vti ex ſequenti Lectione patebit.

Idealis Lectionis Contextus.

1 Tribus Mundis Elementaribus 2 humor conceditur; per malleũ 3 Iſiacum, ſecundum 6 ſeptum Bouis Mneuij, 6 ad menſtruum, Lunæ curriculum conſtitutum, aperitur; vndè vita 5 triplex triplici Mundo, in res 7 quadruplici Mundi plagæ ſubiectas, 8 pernicioſis qualitatibus expulſis, in 9 Solis, ſiue Oſiris 10 craterẽ infunditur; hic verò Oſiris 12 cęleſtis accepta poteſtate, 11 portã aperit mũdanam Momphtæ 15 ſuperiori & 14 inferiori; 14 qui præuio ſacro ritu cultus quadripartito 16 influxu 17 beneficâ omnia 18 abũdãtiâ replet, & ſeruat, id eſt, quando ſol peruenerit ad Leonis manſionem, abundantia rerũ ex Nili incremento conceditur, ſacro ritu proindè celebrandus. Præterea Numen, omnia, intuens, 19 oculus cœleſtis ſol in 20 orbem abiens, tres 21 Mundos 22, 23 elementares, iuxta tripartitorum trium anni temporũ (quibus ſingulis quadrimeſtribus quatuor, & perpetuo curſus annui ſpatio 24, lunę duodecies cõiungitur) rationẽ 24 inferiora fœcũdat. Hinc ſacerdotes 26 influxũ hunc 27 triplicem 28 per mundanæ machinæ humidum diffuſum, Bary 29 ſacra vecti, ſyſtris 26, 28 & 27 cruce anſata contra omnem aduerſam vim, ſecuri, ad ſe deriuant; deniq; ſimulacra 30 Iſidis & 31 Hori Tutelarium 30 Numinum myſticis 31 ſymbolis 31 inſtituta; vim cœlitùs in ſe deriuatam portantibus colentibuſque felicitatem pollicentur deſideratam.

Schematiſmus IV. Lateris quarti Septentrionalis.

SCHEMATISMVS V.

Lateris quarti Septentrionalis.

VSV comparatum fuit Aegyptijs; vt iſtius Numinis, cuius beneficia cognoſcerent, benignam præſentiam mox ſacris ritibus & cerimonijs inuocare, & attrahere omnibus modis ſtuderint; Cùm itaque in præcedentibus de ſpiritus mundani effectibus actum ſit, hoc loco [1] ſtatuam apponunt; ritus in eo ſiſtendo, quod fit per Sacerdotis habitum in formam nominis Mõphta transformati, exhibẽt; baculũ in manu tenet, ad dominiũ, quod in Genios per ſacra acquirit, notãdũ; ſequuntur ſacra amuleta [2] cucurbita, quam clauam Momphtæ vocant, penna [3] accipitris, quam Oſiridis motum dicebant, cum amuleto [4] ſacræ vrnæ, quam collo appendebant, & vt oſtenderent hiſce ſacris periaptis ſpiritum mundanum prouocari; prædicta amuleta denuò ponunt, cum [6] penna, & globo [7] ſerpente fæto & ſubiecto [9] quadrangulo, inferioris mundi ſymbolo, vt oſtenderent ſpiritum mundanum non obſecundare, niſi per contemplationem, mentiſque motum, & aquam Nili ſupramundani, quibus animus purificatus expiatusq; veluti ad ſupernos influxus quadantenus aptatur, & capax redditur. Hæc ſequitur papilio [10] δρακοντόμορφος Genij polymorphi ſymbolum, quibus volebant ſignificare ſpiritum mundanum, de quo paulò ante diximus, potiſſimum ſeſe in Polymorpho Genio, hoc eſt, in varietate rerum exerere. huius ſi quidem virtute [11] terreſtris Mundus innumeris formis imbutus, vti Schematiſmo II. Lat. II. declarauimus, ſplendeſcit; quia tamen tota hæc poteſtas in inferiores Mundos hylæos à ſupremo triformi Numine, & à ſuperioribus mundis eſt, hinc aptè ſuppoſuerunt inter duos baculos [12] tres, globos, cui ſuccedunt tria [13] quadrangula cum ſcaleno [14] rectangulo, quæ notant, rerum in tribus Mundis hylæis generationem, nonniſi à ſupremo Numine in generationis ſphæram lapſo, mediante ſpiritu mundano, & Polymorpho Genio profluere. Sequitur [15] canis prono corpore recubans, quem alibi Anubim declarauimus, fidum rerum inferiorum Iſidi ſiuè Hecatæ commiſſarum cuſtodem; cuius officium eſt, non tantùm fidâ cuſtodia res progenitas conſeruare, ſed & fatum trium dictorum Mundorũ eſſe, & in ijs vniuſcuiuſque rei proprium, cùm per aſtrologicas impreſſiones, magicaſque operationes, tùm per ſomnia, auguria, cæteraſque diuinationes & ominum ſpecies, quorum ipſe Author eſt, contra aduerſa docere; quæ omnia per canis figuram, per lanceæ ferrum, per tres [17] Stellas indicantur, vndè ſummis honoribus, quos illi exhibendos, ſacrum [18] feretrum monſtrat, perpetuò colendus eſt. Prætereà ad dicta maiori efficacia conſequenda, aliud apponunt amuletum ſacræ tabulę inſcriptum, cuius ſym-

Figura Mophta.

Cucurbita: Penna vas niloticum anſatum.

Papilio δρακοντόμορφος.

Canis recubantis ſymbolum.

bola cum iam ſæpè explicauerimus, & ex ſequenti Lectione pateant, ijs immorari noluimus. Sed vt dicta melius intelligantur; nota 1 figuram Momphta repreſentare, ſiue Numen quod actu omnia percurrat; Aſpis quem capite gerit indicat, vitâ id omnia animare, dominio in omnia potens, 4 humidumq; 3 perclauam Oſiris ſolidare Hic Momphta, quando proſtratus videtur, vt in Schematiſmo II. Lateris I. numero 14. ſignatur, quid ſacerdotes in eodem attrahendo facerè oporteat, indicat; ſubinde quoq; pendulus quaſi in aëre videtur; vt in Schematiſmo III. Lat.I. figura 17; & hâc figura notat dominium abſolutum in aqueam ſubſtantiam; Quando verò ſub forma capitis Leonini, aut figura leonis incubantis videtur, indicat incrementi Nilotici præſidium; quæ omnia hoc loco declarare volui, nè in æquiuocatione nominis, & figurâ Momphtæ confundereris; Momphta vel Mophta dicitur, a ⲙⲱⲟⲩ & ⲫϯ, vel à ⲙⲱⲟⲩⲛ & ⲫϯ, quorum illud Aegyptiacè aquas, hoc Deum ſignificat, quaſi diceres Deum aquarum, vel humidæ ſubſtantiæ Numen, & reſpondet Neptuno, quaſi diceres Mephtuno. Hiſce itaque in ſacrificijs, cucurbitâ in formam clauæ, vrnâ Niloticâ vel collo, vel manibus pendulâ, cum penna in capite, eius in mundana Oeconomia officia exprimebant. Numine enim mediãte, hoc pacto ſollicitato, Supremum mundi Spiritum inferioribus miſtum πολύμορφον fieri, vel quod idem eſt, triforme Numen ex tribus ſuperioribus ſibi vicinis Mundis in tres hylæos mundos id eſt, generationis Sphærã lapſum, ibidem tanquã in Morphei regno omnia moderari putabãt. Vbi Anubis fidelis dicti Numinis miniſter vigilans, malignã vim Typhoniã, per lanceę ferrum indicatam interimit. Nam vt rectè Plutarchus oſtendit, ſolebant Aegyptij Numen hoc in Hermopoli, hoc eſt, Mercurij ciuitate, per hominem lancea Hippopotamum, id eſt, Typhonem transfigentem exhibere; cuius rationes fusè explicatas, vide fol.465. prætereà hoc Numen ſub forma canis circumire, homines aſtrologiam docere, per diuinationes, & ſomnia, varia hominibus euentura nunciare; proinde peculiari ſtudio, & cura in Comaſiarũ ſolennitate tanquam diuinum quiddam, & ſapientis orationis prę́ſidem coli ſolitum. Quoniam verò dicta concatenata Numina non facilè obſecundare vocitantibus ſciebant, hinc ſacram tabulam ſequentem ordinabant, in qua Accipiter cũ capreolo in cuius roſtro herba, quod hieraciũ ego interpretor, triangulum cum Sphæroide, & Leonis recubantis figura ſpectantur; queis indicabant, Sùpremũ Oſirin vegetabilis naturæ præſidem; qui vti genitalia principia cælis inſpergit, ita hæc in Mophtæ regnum indè deriuata actuataque deſideratam felicitatem concedere, & hiſce mediantibus Numinibus reliquam Numinum concatenatorum turbam, ſub triformis Numinis præſidio, facilè ſe ſiſtere. vt ex conſequenti Lectione patet.

Anacephalæoſis dictorum

Idealis contextus Lectio.

Sacrificans quoq; ſacro ornatu, baculo, claua [2] Mophtæ,[3] pluma Oſiris, & ſacri [4] liquoris amuleto inſtructus ſit.

Nam [5] [6] hiſce [8] ſpiritus [7] mundanus in Elementarem [9] Mundum deriuatur, [10] πολύμορφος, ſiue in omnem formam [10] tranſmutatus rerum, inferiorum.

[12] Triforme Numē è [12] tribus Mundis ſupernis in [13] Elementares, ſiue [14] generationis ſpheram lapſum. [15] Anubin conſtituit ſacrum vigilem [16] cæleſtium, & [17] aſtrologicæ impreſſionis [18] vectorem & latorem omni honore [18] colendum, [19] ſacrum verò & [20] ſapienter inſtitutum amuletum hoc eſt.

Sacra Tabula periapton exhibens.

[20] Oſiris [21] fœcunditatis & totius vegetationis author eſt, cuius [22] generationis facultatem e [23] cœlo in ſuū Regnum Sacer [24] Mophta trahit;

Schematiſmus V. Lateris IV. Septentrionalis.

SCHEMATISMVS VI.

Lateris quarti Septentrionalis.

IN hoc Schematiſmo ſequitur Tabulam ſacram figura myſtagoga ſub ſitu [1] hominis ſedentis, quam ſequitur globus [2] ſerpentifer cum [4] quadrangulo, deindè 5 crater cum tribus differentis [6] 7 [8] figuræ Tiaris; quibus iterum ad ſpiritum mundanum attrahendum, requirunt ſtatuam ſedentem pedibus diſcretis crateri ſacro innixis, vt innuant, attractum Numinis in craterem ſacrum, Numinis, inquam, triplici poteſtate eminentis; quarum prima tiara oſtendit poteſtatem polymorpham in omnia; altera in vegetabilia, Solarem, per calathum capreolatum; tertia, Lunarem; per Cucurbiformem indicatã. Sequitur deindè aliud Amuletum prophylacticum quod ad hanc triplicem poteſtatem in inferiora deriuandam, multum virtutis habere credebant. Signatur autem ſequentibus ſymbolis, 9 triangulo ſcaleno cum brachio [10] extenſo, binis [11] [13] ſceptris binodibus, mediante [12] ſphæroide; ſequuntur duæ [14] pennæ cum [15] ſceptro Mophta, [16] brachium extenſum cum [17] vrna Nilotica, & binodi [19] ſceptro, & [18] pennã; ſuccedit hiſce [20] Aries ante ſtatuam myſtagogam [21] ſedentem, quæ inſiſtunt ſceptro [22] binodi, claudit ſymbola ſegmentum cum ſceptro binodi; quibus tacita quadam inuocatione, generationis beneficam vim, per cœlorum poteſtatem in aëreum Mundum, & regnum Mophta beneficum, & hinc in humidam naturam, & tandem in fæcundum Ammonis Regnum, quod per Ammonium indicant Arietem, deriuari poſtulant; ſingulorũ rationes cum ex præcedentibus pateant, reiterandas non duximus. Duæ ſtatuæ myſtagogæ quarum, prior [23] Hori ſub forma pueri ſedentis & ſceptro Cucucomorpho inſtructi, altero [24] Iſidis ſacro velò tutuloque ſpicaceo globo inſerto inſignis, manu tenentis Loti florem; atque haſce ſtatuas myſticas [25] feretro imponunt, ad innuendos ritus, & cerimonias, pompaſq; quibus dicta Numina honorare debeant; vna cum [26] periaptis ad auertenda mala geſtandis, aptis ad id, quod in ſacris ſuis prætendunt, obtinendũ.

Quid ſtatua ſedens.

Quid triplex triplicis diuerſæ formæ tiaræ.

Tabula ſacra

Vides igitur in toto hoc Schematiſmo, nil aliud indicari, niſi modum, quo mundanus ſpiritus, per ſtatuam appropriatam, & per ſacram tabulam myſtico apparatu inſtructam in ſacrum craterem, id eſt in vniuerſi humidam ſubſtantiam, attrahi debeat; quomodo inde triplex emolumentũ per triplicem à ſupremo Numine Spiritui mundano conceſſam poteſtatem emanat. Præterea quibus cerimonijs per Comaſiarum Pompas & ſolemnitates, ad Numinis attractum procurandum procedendum ſit.

Idealis

Idealis Lectionis contextus.

Hinc per 1 ſimulacrum 3 ſpiritus 2 Mūdi in 5 craterē 4 inferiorē trahitur, 7 triplex 7 Superni 7 Numinis poteſtas 6 in humidū Polymorphū cōcedit; quā poteſtatem concedit, & ſequens periaptum ſacrę tabulæ. 9 Generationis 10 beneficus 11 Pręſes 12 cœleſti dominio 13 quadripotens 14 aërē per 15 Mophta 16 beneficū 17 humorē 18 aëreum 19 committit 20 Ammoni in 22 inferiora 22 potentiſſimo, qui per 21 ſimulacrū & cerimonias appropriatas trahitur, ad potentiā exerendam.

Hinc ſi ſacerdotes 23 24 ſtatuas ſacras miſtico 25 apparatu, Dijs attrahendis analogo, adaptent, ſpiritus dictorum Numinum 26 per influxum ex 27 ſuperno in 28 inferiorem mundum trahetur, & vita ab omnibus malis & 29 aduerſis immunis tranſigetur, & felicitas perpetua acquiretur, qui finis eſt totius ſacræ doctrinę hieroglyphicę.

Schematiſmus VI. Lateris IV. Septentrionalis.

Atque

Atque hæc ſunt, quæ, quantum temporis Anguſtiæ permiſêre, de myſterijs Obeliſci Pamphilij dicenda putauimus, multis alijs, quæ ſenſus analogicos, tropologicos, politicos, cōcernebant prætermiſſis; quæ quilibet ſymbolicæ doctrinæ peritus, nullo negotio cæterorum mundorum ſeriebus applicare poterit. Interim hoc loco ſpecimen aliquod interpretationis rerum primariò ab Aegyptijs intentarum, Lectori curioſo dediſſe ſufficiat.

CONCLVSIO.

CÆTERVM quoniam veluti ſpatioſo vaſtoque nimis mari emenſo, magnis difficultatibus, tanquam fluctuum voluminibus DEO benè iuuante, nauicula hæc noſtra, iam quò tendebat, appulit, reſtat, vt ſummo bonorum omnium Authori, ac munificentiſſimo Largitori, ſi non quas debemus, ſaltem quas poſſumus gratiarum actiones exſoluamus, & coram omnibus viuentibus confiteamur ei, qui fecit nobiſcum miſericordiam ſuam. *Etenim Sacramentum regis abſcondere bonum eſt; opera autem DEI reuelare, & confiteri honorificum eſt.* Itaque ſummo Regi Seculorum immortali & inuiſibili Sacroſanctæ triadi Patri, & Filio, & Spiritui Sancto vni DEO, à quo, in quo, & per quem omnia exiſtunt; & ſine quo nihil boni non modò agere, ſed nè cogitare quidem poſſumus, omnis honor & gloria. Deindè tibi humani generi ſeruator Θεανθρώπῳ Ieſu Chriſte, qui hos qualeſcunque labores ad optatum finem perducere dignatus es, qui vt opus longè viribus meis impar abſoluerem, copioſum gratię munus ſeruulo tuo contuliſti; Tu vti Æterna Veritas, Sapientia increata, & Verbum Patris Æterni, ita quoque animum meum caliginoſum tuo illuſtraſti lumine, gratia viſitaſti, mentem erexiſti, excitaſti effectum, ſubrogaſti auxilium Tibi quoque Amori æterno, Spiritui ſupremo, qui obſcurum humidum animæ meæ incubans, cœleſtium rerum amore excitaſti, in fæturam animaſti, inſpiraſti necdum volenti, vt vellem, adiuuiſti bonæ voluntatis conatus, vt facerem, qui in tuis, & velle, & perficere operaris. Tibi denique diuinorum donorum diſpenſatrici Deiparæ Virgini gratias ago verè ἀθανάτης, cuius benignitate, meritis, & interceſſione tantam me gratiam obtinuiſſe profiteor & gaudeo. Demum Sanctiſſimo Angelo Cuſtodiæ meæ diuinitùs deſtinato confiteor, qui occultis inſtinctibus ſemper adfuit, & vt, quod vellem, id poſſem, occaſionem præbuit.

Non neſcio, multa in hoc opere placitura, multa diſplicitura; hæc vti mihi, ita illa παντοδότῃ Spiritui, & Patri luminum DEO, ſine cuius pręſidio omnis meritò humana ſapientia ſtulteſcit, omnes humani ingenij conatus irriti, & fruſtranei fatiſcunt, & ſicuti exilis ſcoria quæ ventilatur in area, euaneſcunt.

Deniq; ſi quicquam orthodoxæ doctrinæ contrarium præter mentem, & intentionem meam excidit, id reuocatum volo, adeoq; omnia mea Sacroſanctę Romanę Eccleſiæ, iudicio ſubiecta ſunto. vale

INDEX

INDEX
RERVM NOTABILIVM
Ordine Alphabetico.

A

A Prima litera Aegyptiorum ἀγαθοδαίμων. pa. 26
A Ibidis ſymbolum. 324
A litera quid? 413
Abiegna corona. 195
Abraxas quis Deus? 164
Abſtinentiæ ſymbolum Noctua. 317
Actæonis fabula quid denotet? 186
Nouem Actiones humanæ. 343
Acus Pharaonis. 44
Acuti, & obtuſi anguli quid? 389

Accipiter.

Accipiter quid figuret. 112. 419
Accipiter quales literas dederit? 127
Deus Accipitris caput habet. 214
Accipiter ſummo honore cultus apud Aegyptios. 308
Accipitris variæ transformationes. Ibid.
Accipitris ſignificationes. Ibid.
Hieracion Accipitris herba. 309. & 313.
Accipiter Apollini ſacer. 309
Miræ proprietates Accipitris. Ibid.
Accipiter Solis virtutes in omnibus æmulatur. 310
Aethiopibus Iſidis ſtatua Accipitrinis pennis veſtita. 311
Accipiter in moralibus quid denotarit? Ibid.
Accipiter ſanguinem notat. Ibid.
Accipitris oſſa aurum trahunt. 311
Accipiter Mercurio ſacer ob diuinationem. 312
Præſentiendi vis in Accipitre. Ibid.
Accipiter cur Thauſtus dictus? Ibid.
Accipiter Βαὶθ lingua Aegyptiaca. 402
Accipiter tutulatus quid denotet? 449.
Quid Accipiter cum globo? 522

Adam.

Adam Author omnium artium & ſcientiarum 2
Quis liber fuerit ab Adamo ſcriptus, & quid continuerit? 3
Magiſter Adami Raziel. 118
Adiantum herba. 331

Adris.

Adris ſecundus, à Chamo multa hauſit. 27
Poſteri Hermetis Nomen Adris ambierunt. 28
Secundus Adris Hermes Triſmegiſtus fuit. Ibid.

Ægyptus.

Aegyptiorum Sapientia ante Moyſen. 46
Aegyptus omni marmore abundat. 49
Aegyptus ſuperſtitionis Seminarium. 110.
Aegyptiorum cura in abdendis myſterijs. 117.
Aegyptius Hermes primus literarum inuentor. 124
Aegyptij abhorrebant à nauigatione. 155

Aegyp-

Aegyptiorum idololatria vndè? 157
Aegyptus monſtra cur coluerit? 159
Aegyptij cur in Obeliſcis ſua exhibuerint? 160
Aegyptij truncatis pyramidibus cur vſi ſint? Ibid.
Aegypti laus in rerum inuentione, artiũque traditione. 167
Apud Aegyptios omnia myſterijs plena. 168
Aegyptus coptè χημι *dicitur.* 198
Aegyptij contra omnium nationum mores cum canibus comedunt. 293.
Aegypti ſymbolum Crocodilus. 307
Aegyptij motus cælorum ex motibus Scarabæi diſcunt. 339
Ab Aegyptijs vſitatus duplex ſignificandi modus. 371
Aegyptij putabant ſtatuas Aſtrologica arte animari poſſe. 478
Ἀγαθοδαίμων *quid?* 453
Figura Agathodæmonis. Ibid.
Agriculturæ origo. 264
Agrorum irrigatio. 534
Alæ quid notent? 399
Alatus globus quid? 402
Alpha prima litera Græcorum vndè. 257
Alphabetum literarum Aegyptiorũ fuit ante Moyſen. 9
Altare figura propria rei ſignificatæ. 478
Amor & Cupido vndè dicatur? 227
Amuleta Phylacteria. 396

Amun.

Amun quid? 210 & 270
Amun quid Iamblicho? 270
Amun Deus igne armatus. 272
Quomodo Ammun hieroglyphicè exhibuerint Aegyptij? Ibid.
Variæ figuræ Ammun, earumque ſignificata, Ibid.
Anguilla quid figuret? 122
Angulus rectus quibus ſacer? 389
Angulus trianguli 4. Dijs dicatus. Ibid.

Anima.

Animam alatam ſecundùm Pythagoricos quomodo intelligendum? 118
Allegoria Rabbinorum de egreſſu Animæ ex corpore. Ibid.
Allegoria de alis Animæ. 119
Explicatio allegoriæ de alis Animæ. Ibid.
Tropologica de alis Animæ expoſitio. Ibid. & 171
Animæ compoſitio ex Platone. 171
Animalia Aegyptiorum quibus Dijs conſecrata? 100
Per 4 Animalia in Comaſijs portari ſolita, quid indicetur? 119 & 128

Annus.

Tot Annos vixit Henoch, quot dies in anno. 28
Annus magnus Hermeticus quis? 171
28 Annis Oſirin regnaſſe quid myſticè? 202
Annum Quomodo notarent Aegyptij? 425

Anubis.

Anubis immaturus partus Nephte. 195
Anubis variæ formæ. 295
Anubis comparatio cum Cynocephalo. 302
Anubis vel canis quid? 446
Apes quid figurent? 122
Apes ex Boue naſcuntur, 266
Apex in Obeliſco quid indicet? 178

Apis.

Apis quis fuerit, & cur ſub forma bouis cultus? 258
Apis manum Germanici Cæſaris auerſatus, quid portenderit? Ibid.
Expoſitio macularum Apidis. 264
Apocrypha Alexandri de Cainan inſcriptio. 7

Apollo

Apollo.

Apollo Dux Muſarũ ſtipatus tribus Gratijs. 243
Apollo τοξότης 279
Apollonius Thyanæus, quid per Leænam 8. catulos vtero gerentem notàrit? 209.
Apollo in accipitrem tranſmutatus. 311
Apollinis nuncius accipiter. Ibid. & 419
Apopis ſolis frater. 199
Apoſtrophe Panegyrica ad Deum. 190
Aquila quid notet. 122
Aralim qui? 242
Arboris Sephiroth myſtica ratio, 367
Arbor rationalis quæ? 388
Arca à Moyſe inſtituta quid? 136
Arca in adytis Tabernaculi quid notauerit? 138
Arcanum Chymicum. 291
Archimedes Mechanicam ab Aegyptijs didicit. 87
Arcus & ſagittæ quid? 231. & 288

Aries.

Aries cur primum locum poſſideat in zodiaco. 270
Quid per Arietem notarint Aegyptij. Ibid.
Aries viuum Ammuni habitaculum. 271
Cur Aries inter ſidera relatus. Ibid.
Arimanius 6 contrariorum Deorum conditor. 173
Arimanius 24. Deos in ouo condidit. 176.
Ariſtotelis Philoſophia Aegyptia. 214
Arithmetica ab Aegyptijs inuenta. 167 & 239.
Arpedonaptæ qui? 422
Ars Mechanica nobis congenita. 86
Ars Nautica qualis fuerit? 155
Artes ſeu Muſæ ab Aegyptijs inuentæ. 167. & 240.
Arundinea virga. 234
Duo genera Arundinum. 355
Aſaphim quales fuerint? 108
Arabes aſtra Deos putabant. 188
Aſtrologi de hirco commenta. 281
Superſtitiones Aſtrologicæ. 291
Aſtrologia ab Aegyptijs inuenta. 167 & 239
Ἀθὼρ *Menſis.* 195
Atropos quid? 229
Auguſtus Aegyptum occupat, Obeliſcos ex Aegypto delatos Romæ erigit. 76
Aula ſancta quid? 137
Author quid in hoc Opere præſtiterit? 2
Authoritas magna librorum Zoroaſtris apud Veteres. 21
Axioma muſicorum. 142

B

BAculus Tauticus S. Antonij quid? 140.
Baculus furciformis quid? 472
Bacchus quid notet? 281
Βαΐα & Βαιοφορία *Græcorum quid?* 362
Barra ſacra quid? 472. & 485
Baſiliſcus quid notet? 350
Baſiliſci mira vis. 351
Baſis Obeliſcorum proportio ad truncatam aream. 52
Βαὴθ *quid?* 311
Bellona quid? 229
Belli Duces refert Scarabæus. 346
Benelohim qui? 243
Beroſus quis propriè fuerit, quo tempore vixerit, & quid ſcripſerit? 19
Etymon Beroſi, & quo tempore floruerit? 20.

Bos.

Bouis cultus in Aegypto, cæterorumque animalium ante Moyſen viguit. 100.
Bos quid figuret? 122
Bos Mneuis cur niger? 198

Bos pulla veſte indutus, 4. mæroris & luctus Iſiaci cauſæ. 199
Bos inter animantia primum locum cur habuerit? 257
Bos cur Alpha dictus? Ibid.
Numen ſub bouis forma hominibus comparet, & inſtruit. Ibid.
Signa Bouis, diuinis honoribus culti, quot & quænam? Ibid.
Qualitas Bouis colendi. 258
Maculæ Bouis. Ibid.
Quomodo factum ſit, vt Bos tot notis diſtingueretur? 259
Hieroglyphica Bouis ſignificatio. Ibid.
Bos diuerſis notis maculatus, diuerſos Solis effectus notat? Ibid.
Symbolorum Bouis interpretatio. Ibid.
Duo Boues colebantur ab Aegyptijs, alter Soli, Lunæ alter conſecratus. 261
Explicatio Bouis. 263
Vnde idololatria Bouis, & quomodo propagata? 265
Alia Bouis ſignificatio. Ibid.
Membra Bouis ſingula quid notarent? Ibid.
Vt Boues apes, ita apes Bouinum quid generant. Hiſtoria rara. Ibid.
Inter Bouina cornua Iſidis ſymbola quæ? 267.
Bos agriculturæ ſymbolum. Ibid.
Bouis vtilitas. Ibid.
Bos humana facie quid? 269
Politica expoſitio ſymbolorum bouis. Ibid.
Quid Bos indicet? 442
Bos quid ſignificet lingua Phœnicum? 127.
Brachia quid denotent? 506

C

Cabaliſtæ in arbore Sephiroth tres proprietates Deo aſſingunt, 212
Quid tria iod. apud Cabaliſtas? 277
Cabaliſtæ ad 10 omnia reuocant. 376
Cadmus Græcarum literarum inuentor. 143
Cadmus & Phœnix Aegyptij origine. Ibid.
Caduceus Mercurij ex Tautico Charactere originem habuit. 234. & 378
Calathus cum fructu Perſea capiti impoſitus, quid? 419
Cambyſes Aegyptum occupat, omniaque euertit. 76. & 103
Canalis Μωνία quid? 470
Candelabrum ſeptem lucernis fulgens. 137

Canis.

Canis quid figuret? 122
Canis quales literas dederit? 127
Quid per canem Aegyptij notent. 193
Canis Vatis, & Prophetæ ſymbolum. 296
Canes ſimulachra Deorum fixis oculis intuentur. Ibid.
Quid Caniſtrum Calathoforme? 412
Quid per Capreolum vitis? 442
Capreolus quid cum brachio? 470

Caput.

Caput hircinum. 276
Ibidis caput quid? 451
Quid Ibis caput 12. circellis circundatum. 477
Caput Iſidis terreſtris nota. 484
Catena quid? 450
Cautela in explicatione ſeruanda. 397
Cecrops Athenienſium Rex cur διφυής dictus? 143
Ceraſtes vitæ in calido, & humido conſiſtentis ſymbolum. 477
Ceres quid? 224

Cham.

Cham res piè traditas ad vſum profanũ conuertit. 4
Cham primus Zoroaſter, qui & primus Magiæ & Idololatriæ poſt diluuium inuen-

inuentor. 13 & 16
Chami impudentia. 13
Rabbinorum de Chamo placita. 14
Cham Coloniæ quænam. 16
Cham Mathuſalæ filij Henoch diſcipulus doctrinam ſacram poſt diluuium propagauit. 27
Cham alias erexit pyramides poſt diluuiū ſupra fundamentum priorum ędificatas. 45
Chamanim ſimulachra Solis à Chamo. 14.

Characteres.

Arrianus ait ab Indis characteres ex animalibus translatos. 135
Interpretatio Characterum. 141
Ex Tau anſato Characteris Aſtrōnomici formatio prima. 369
Compoſitio Characteris Tautici. 370
Characteris Mercurij origo. 373
Compoſitio Characterum Aſtronomicorum. Ibid.
Tauticus Character efficax amuletum Aegyptijs. 377
Chaſdim dicitur à Chus quaſi diceres Chuſdim. 18
Chaſdim quales fuerint? 107
Cherubim quid denotarent arcæ incumbentes. 138
Cherubim qui? 243
Ciconia quid figuret? 122
Ciconiæ caput in ſceptris Aegyptiorum quid? 135
Cicuma, Ciconia, & Vpupa concordantur. 328

Circulus.

Syllogiſmus circularis motus 344
Per Circulum, & lineas rectas omnia in mundo explicant Aegyptij. 371
Miranda Circuli. 380
Circuli definitio. Ibid.
Circuli proprietas mirabilis. Ibid.
Veteres Circulo quiddam diuinum ineſſe putabant. Ibid.
Circulus in honore apud Aegyptios. 381
Proprietas Circuli. 382. 496
Cur Aegyptij capitibus Deorum Circulares coronas ſeu orbes impoſuerint? Ibid.
Circulus quid notet? Ibid.
Quomodo Aegyptij Dei infinitatem ex Circulo oſtenderent? 384
Quomodo Circulus, triangulum, linea recta in Deo idem ſint? Ibid.
Circulus ſeu globus quid notet? 399
Plato Deum Circulos metientem dicit. 400
Quid tres Circuli? 421. 424. & 496
Quid Circulus Hecatinus? 512
Circi referebant Mundum, Obeliſci in medio Solem. 59
Ciſta ſacra quid? 432. & 522
Ciſterna ſacra qualis? 473
Claua Herculea. 288
Clotho quid denotet? 229

Cælum.

In Cælo effluxus Dei perennes. 201
Cælum animus rationalis. 344.
Cælum circulus eſt, quia Genius eius circulus. Ibid.
Colonia Chami in Bactriam introducta. 17
Columbæ non habentur inter hieroglyphica. 323
Morales actiones per ſymbola Columbæ. Ibid.
Filij Seth Columnis committunt ſideralem ſcientiam. 4

Columna

14. *Columnæ à Chamo erectæ.* 4
Deſcriptio Columnæ in Thebis aut Morgum ab Arabibus. 69
Columna à Semiramide erecta 152. pedum alta. 87
E Columnis Mercurij, Græciæ Philoſophi

phi hauſerunt ſua. 105
Veteres ante diluuium in columnis ſua ſculpebant. 162
Columna erecta contra Meridem Regem 192
Collyrium optimum Hieracion herba. 313
Comaſiarum ſolemnitas & hieroglyphica ſimulachra circumferri ſolita. 121
Computus Chronicus Zoroaſtris. 16
Conſtantius deuicto Magnentio ad Obeliſcum erigendum adiecit animum. 84
48 Conſtellationes ab Aegyptijs poſitæ. 176
Cordis & linguæ ſymbolum Perſea. 361
Quid duæ Cornices? 476
Cornua hircina quid? 279
Corpus Oſiridis diſcerpitur. 196
Coruus & Cygnus dedicantur Apollini. 231

Coturnix.

Natura Coturnicis. 321
Coturnix ingratitudinis ſymbolum. Ibid.
Vox Coturnicis quid ſignificet? Ibid.
Malitia Coturnicis. 322
Coxa Leonis quid? 470
Crater quid? 522
Plagiarium Crimen quorundam huius temporis Authorum. 42

Criſta.

Duplici Criſta conſpicua Vpupa. 328
Lunæ ſymbolum Criſta Vpupæ. 329
Typus hieroglyphicus, quem Criſta Vpupæ ſeptemcolor exhibet. 330

Crocodilus.

Crocodilus quid figuret? 122
Crocodilus diuinæ eſſentiæ rationem notat. 306
Crocodilus motum ſolis notat. 307
Crocodilus Aegypti ſymbolum. Ibid.
Crocodilus quid? 592

Crux.

Crux hieroglyphica vitam venturam notat. 365
Crux anſata vitæ venturæ ſymbolum. Ibid.
Origo Crucis anſatæ. 366
Quid per Crucem anſatam. 371
Omnis numerus ſub Crucis figura latet. 372
Crux aſtronomis veteribus vſitata. 377
Crux Serapidis fronti inciſa. 378
Quid anſata Crux in manu Geniorum? 439
Cubus quid? 428
Cubus totius harmoniæ moderationem continet. 429
Cucurbita quid notet? 506

Cultus.

Cultus Origo diuini. 271
Cultus hircinus apud Mendeſios. 274
Origo Cultus Leonini. 283
Ridiculus Cultus leonis. 289
Cultus felium apud Aegyptios ridiculus. 303

Cynocephalus.

Cynocephalus frequens inter hieroglyphica, quis? 297
Quid notaretur per Cynocephalum? Ibid.
Cynocephalus literas nouit. 298
Cynocephalus piſces abhorret, & ſine præputio eſt. 299
Cynocephalus literas hieroglyphicè notat. Ibid.
Cynocephalus duodecies interdiu vrinam mittit quid? 300
Cynocephalus extenſis manibus quid? 470
Cynocephalus Orientis Lunæ ſymbolum. 506

D

Δ quid notet? 126. & 142
Vndè Aegyptium Δ? 325
Δεκάχορδον. 241
Defectus luminarium. 203
Denario omnia clauduntur. 246
12. Maiores Gentium Deæ, diuerſis Lunæ virtutibus reſpondent. 251
Veteres Deitatem per Oſiridem, Iſidem, Typhonem, Horum expreſſerunt. 269

DEVS

Deus ſupernaturali quadam ratione naturalium operationibus hominis ſe miſcet. 40
Quid Deus Loto inſidens? 123
Deus vnus. 208
Deus per ſapientiam ſuam omnia producit. 212
Deus circulus eſt, & quomodo hoc intelligendum? 380. 383
Deus circumactu corporis colendus. 381
Quomodo reditus fiat ad Deum? Ibid.
Deus Trinus & Vnus. 405
Quid Aegyptiacè & hieroglyphicè nomen Dei ſignificet? 492
Dialectica ab Aegyptijs inuenta. 240
διαπασῶν ſpecies. 242
Myſticæ dictorum explanationes iuxta Clementem. 138
Dictum Iarchæ Indorum Regis ad Apollonium. 191

Difficultas.

Maxima difficultas inſtituti & corruptio Nominum. 1
Difficultas huius Operis. 92
Digiti Solis. 44. & 50

Dij

Deorum in Aegypto Regnum quodnam, & quale fuerit? 62
Locorum præſides Dij vndè? 158
Vndè multitudo Deorum? 187
Dij præſident partibus humani corporis. Ibid.
Multiformes Aegyptiorum Dij quid? 215
12. Maiores Gentium Dij, prout diuerſis Solis Virtutibus correſpondent. 251
Parallela prædictorum Deorum repræſentatio. 254

Dimenſio.

Dimenſio areæ totius Obeliſci. 54
Dimenſio Pyramidij quoad aream. 55
Dimenſio Obeliſci, ſi in pyramidem excurriſſet. Ibid.
Dimenſio ſoliditatis Obeliſci, ſi in pyramidem excurriſſet. 56
Diſcurſus Alchimicus. 340
Diſſidium naturæ per noctuam & per cornicem. 320
Diuinatio. 396
Diuinitas per omnia diffuſa. 256

Diuiſio.

Diuiſio Obeliſci in Schematiſmos 24. quorum quilibet 6 Hierogrammatiſmos continet. 397
Diuiſio hieroglyphicæ doctrinæ. 106

Doctrina

Qualis doctrina lapidibus inciſa fuerit? 33
Sacra doctrina ab Hermete tradita, in ſuperſtitionem vergit. 99
Poſt Cambyſen adhuc viguit ſacra doctrina. 105
Doctrina hieroglyphica non continet laudes Regum. 151
Finis doctrinæ hieroglyphicæ, & cultus animantium. 256
Dodecaedron vniuerſum notat. 429
Δωδεκάπυργον quid? 529

Dæ.

Dæmon

Dæmones ſolares. 159
Dæmones cur Seirim dicti? 275
Cur Dæmones λεοντόμορφοι *gallo obiecto diſpareant.* 292
Hebræorum Dogmata. 242
Dominium in igneam ſubſtantiam. 350
Dracunculi multiformis ſignificata. 501
Dyas in Pyramide. 179

E

Diuerſi effectus Solis ſunt Genij. 159

Elementum

4. Elementa per Obeliſci 4. Latera indicata. 169
4. Elementa, & 4. anni tempora. 241
Vpupa 4. Elementa notat. 329
Elohim quid? 243
Emeph quid? 210
Enſuph apud Cabaliſtas quid? 178
Epies Aegyptius Deorum, Hieromantes & interpres. 310. 420
Epiſtolæ S. Pachomij & Theodori ſymbolicæ. 140
ἑπτάχορδον. 241
Erica planta quid? 484
Ericà frutice arca Oſiridis in Nilo tecta conſeruata traditur. Ibid.
Error Eudoxi & Ariſtotelis in Chronicis. 15
Eſſentia Dei per circulum denotatur. 400
Tres partes Ethicæ. 204
Quid in Ethica Sol, & Luna? 205
Exemplum Phyſicæ expoſitionis in Tabernaculo à Moyſe deſcripto. Exodi cap. 26. & 27. 137

F

Fabula.

Fabula Promethei. 186
Fabula de Cura & Iunone. 189
Huiuſmodi Tabulæ originem è ſacris literis petunt. Ibid.
Sub Fabularum corticibus magna myſteria. 192
Fabula de Horomaze & Arimanio. 207
Fabuloſæ narrationes ad myſteria diuina transformatæ. Ibid.
Fabula de Saturno ad Aſtronomicas res deducta. 219
Chimica interpretatio huius Fabulæ. Ibid.
Fabula de Hercule. 232
Fabularum de Mercurio explicatio. 234
Fabula Iunonis in vaccam transformatæ expoſitio Phyſica. 263
Ad Lunam tranſpoſita Fabula. 264
Ethica expoſitio Fabulæ. Ibid.
Fabula de Ioue hircina pelle tecti. 279
Fabula de Fele. 383
Fabula de Vpupa. 331
Falco quid figuret? 122

Felix

Felis in Siſtri apice quid? 302
Felis imitatur Lunæ phaſes. 303
Felis habitaculum Iſidis. Ibid.
Significatio hieroglyphica Felium. Ibid
Feretrum quid notet? 431. & 432

Ferula

Cur in pompis Bacchi Ferulas portent? 354
Ferulæ à ferendo dicta. Ibid.
Deſcriptio Ferulæ. Ibid.

Figura

Figura Typhonis. 216
Figura hieroglyphica Mercurij Cynocephalus. 294
Figura decuſſata. 371
Figuræ notant ideas rerum. 379
Figuræ Geometricæ. 394
Figura cycliformis quid? 431
Explicatio figuræ. 436 448 & 482
Figuræ hieroglyphicæ ſcutica inſtructæ. 438

Figura ex Nardio. Ibid.
Quid figura indicet? 506
Flamma quid notet? 448
Explicatio moralis de 4. Fluminibus Paradiſi. 119
Felicitas quid ſit? 381
Folia populi quid notent? 288
Folium Perſeæ. 317
9. *Formæ corruptibiles.* 343
Quid forma maſculina, & fœminina? 457
Frons conſecrata Genio. 189
Funiculus fruſtillatim diminutus. 196

G

G*Alca quid?* 224
Gallus Mercurio ſacer. 234
Gallus quid notet? 316
Hierogramma Galli. 322
Gallus in hieroglyphicis non inuenitur. Ibid.
Generationis & corruptionis viciſsitudo 203

Genius.

Hebræi 70. Genios indicunt. 187
Omnia mundana ſpatia plena Genijs & animabus. 190
Genij alicuius regionis contrarij alterius. 256
Nomina Geniorum Mundi præſidum. 343
Attractio Geniorum bonorum; malorum propulſatio. 396
Genius παντόμορφος *quid?* 410
Quid geſtatio Statuunculæ in manu Geniorum? 440
Cur tres Genij tantùm in Vna facie? 457
Quibus modis Genij Lunæ-Solares attrahendi ſint? 491
Geometria ab Aegyptijs tradita. 167 & 240
Antiqui Geometricis ſumma notabant myſteria. 397
Gezarim qui? 108
Γλαὺξ *quid, & vndè Minerua Glaucopis dicatur?* 317

Globus.

Globus alatus quid? 402
Cur alatus hic Globus ad apicem Obeliſci ponatur? 408. 455
Quid globus ſerpentifer? 449
Quid in alis Globi 3. ordines pennarum? 455
Quid per Globum. 506
9. *Purificationis notionum Gradus.* 343

Græci.

Quinam in Aegypto fuerint Græcorum Philoſophorum Magiſtri? 41
Græci cur nominis Triſmegiſti non meminerint. 41
Græcorum à temporibus Moyſis nomen viguit. 42
Græci Aegyptiorum imitatores. 218
Græcorum Hammon ab Aegyptijs tranſumptus. 271
Gratia, & Venus Vulcano iunctæ. 288

H

H*Quid notet?* 142
Habitus. 352
Quid habitus & inſtrumenta Geniorũ notent? 359
Haiothhakadoſch qui. 223
Hammon vndè dicatur. 15
Hanoch cur Triſmegyſtus ſit dictus. 27
De mundi Harmonia Hebræorum dogma. 242
Harmoniæ proprietas. 226

Harpago.

Quid Harpago? 451. & 506
Harpago in forma Ibidis factus. 453
Harpago ſacer Aegyptiacè Gamat, id eſt, extra-

extractio. Ibid.
Harpocratis pulchrum hieroglyphicum? 316
Harpocrates ſupra Lotum quid? 359 415
Hartumim quales fuerint? 108
Haſsemalim qui. 243

Hebræi.

Hebræi eandem cum Aegyptijs ſcientiam profitentur. 210
Hebræorum Theologi qui exprimant ſacram Triadem? 215
Cur Hebræi ſacrificia instituerint contraria Aegyptijs? 275
Hebræi ſucceſsiua traditione aliquam hauſerunt notitiam SS. Triadis. 405
Cur Hebræi Græci nomen DEI, & CHRISTI digitis exprimant? 472
Helleniorum nomen paulò poſt Moyſen ortum. 43
Quid duo Hemiſphæria? 522
Henoch Adaris vocatus ab Hebræis, ab Arabibus Idris. 23
Quantum vixerit Henoch? 28

Hercules.

Hercules draconis interfector. 186
Hercules quid? 231
12. *Labores Herculis ad mores translati.* 231. 232. & 238
Hercules Leonina pelle indutus quid? 282
Herculis etymon. 287

Hermapion.

Hermapion interpres Obeliſci Senneſertei. 147
Interpretatio eius falſa eſt, & quare? 151
In Obeliſco Hermapionis laudes Rameſtis Regis contineri non poßunt. 152
Alius error in interpretatione. Ibid.

Hermes

Poſteri Hermetis, Oſiris nomen ambierunt. 28
Quando vixerit Hermes Triſmegiſtus? 30
Hermes nepos, pronepos, abenepos Chanaan, Chami. 31
Hermes diuinos honores ob inuenta ſua conſecutus eſt. 46
Cur Hermes ſua in Obeliſcis inſculpſerit. 47
Quo tempore regnarit Hermes Triſmegiſtus? 48
Hermes ſuperſtitioſam, primarum gentium doctrinam emendat. 98
Hermes Triſmegiſtus in numerum literarum Aſtronomicarum Tau tranſtulit. 369
Vtrum Hermes myſterium nouerit, ex reuelatione, an aliunde? 405
Herodotus arguitur circa argumentum Obeliſcorum. 152
Heruartius alter interpres Tabulæ Bembinæ à ſcopo aberrat. 153
Refutatio interpretationis Heruuartianæ. 154

Hieracion.

Hieracion accipitris herba. 309
Hieracion collyrium optimum. 313
Deſcriptio Hieracij. Ibid.

Hieroglyphicum

Hieroglyphicorum ſtudium, tempore Senniſertei maximè floruit. 72
Hieroglyphicæ diſciplinæ ante Moyſen. 102
Hieroglyphicæ literaturæ poſt Moyſen propagatio. 103
Hieroglyphica literatura non perijt, ſed ſparſa hinc inde in Græcorum monumentis remanſit. 105. & 114
Quomodo Author literaturam hieroglyphicam quaſi perditam eruerit. 106

Quid

Μύδρος lapis candefactus. 157
Myſterium Chymicum. 340
Myſterium ſub Litera N. 386

Mythras.

Mythres Obeliſcorum Author. 163
Quis Mythres? Ibid.
Differentiam inter Mythram & Miſraim. Ibid.
Mythres quando regnarit? 164
Quid Mythras inter Orimazen, & Arimanium Medius? 174
Mythras Μεσίτης Horus, Apollo, id eſt, Harmoniæ Author. 175
Mythras Perſarum Numen Leonina forma. 282
Mythras λεοντόμορφος, eiuſque expoſitio. 285

N

Natura ineffabilis Dei. 306

Nauis.

Nauis prodigioſa magnitudinis ad Obeliſcum deuehendum conſtructa. 84
Nauis, quæ detulerat Obeliſcum Auguſti Puteolis incendio perijt. 89
Nauis, quæ detulerat Obeliſcum Nuncorij, in Oſtia Tyberina ſubmerſa, fundamento turris inſeruiebat. Ibid.
Nauis verò formam qua Rameſſaus Obeliſcus à Conſtantino Magno aduectus fuit, vide fol. 90
Nautas odio habuerunt Aegyptij. 197
Nembrod filius Chus propagator Idololatriæ. 17
Quid Nephtys? 199
Nephtys. 203
Imago Nephtuni. 223
Neruus in animali quo moto omnia mouentur? 208
Niben quid? 276

Nilus.

Tempore inundationis Nili Obeliſcos ad deſtinatum locum deferebant. 89
Nilus Oſiridis defluxus. 176
Nilus triplex per diuerſæ formæ Nilotica vaſa indicatus. 480
Veteres Nili aqua abſtinebant, eò quod obeſiores redderet. 191
Nimbus quid? 383

Noctua.

Noctua tria potiſſimum ſignificat. 315
Natura Noctuæ. Ibid.
Noctua ſymbolij ſapientiæ ſilentio comparatæ. Ibid.
Cur Athenienſibus Noctua pro ſymbolo? 317
Multitudo Noctuarum Athenis prouerbium dedit. Ibid.
Noctua victoriæ ſymbolum, quid intelligendum. Ibid.
Noctua cur Aeſculapio dicata. Ibid.
Noctua cur Abſtinentiæ ſymbolum. Ib.
Noctua malignum dæmonem notat. 318
Auis inauſpicata Noctua. Ibid.
Noctua diei ſymbolum. Ibid.
Sanguis Noctuæ mixtus cornicis ſanguini non coaleſcit. 320
Quid adiuncta Noctuæ varia ſymbola denotent. 321
Noctua aduerſæ poteſtatis ſymbolum. 484
Duæ Noctuæ quid? 528

Noë

Noëmus in Italiam concedens, nouas Colonias fundat. 93
Noë, filijque notitiam rerum ante diluuium ad poſteros propagant. 394

Nomen.

Barbara Nomina quid notent. 359
Nomina ab Orpheo prolata SS. Triadem referunt. 408

Aegyptij.

Aegyptij.

Quomodo Aegyptij ex ordine rerum mun di in cognitionem vnius Numinis peruenerint? 185
Deſcriptio Numinis Hieropolitanorum. 234
Numen Amun ſub forma Arietis. 270
Triforme Numen Apud Aegyptios. 278
Triformis Numinis eſſentia centralis, & quomodo generet. 395
Numen in multitudinem lapſum. Ibid.
Cur ſic ſymbola triformis Numinis diſpoſita ſint, 418

Numerus.

Binarij Numeri ſignificatio, 179
Ternarij Numeri laus. 180
Nouenarius Numerus. 245
Myſteria Pythagoraorum in Numero. Ibid.
Omnis Numerus ſub crucis figura latet? 372
Numeri notant ideas rerum. 379
Quomodo Antiqui Numeros formarent. 386
Nunquid Aegyptiacè? 283

O

Obeliſcus.

Obeliſci ab Arabibus dicuntur Acus Pharaonis. 44
Obeliſci primi erecti ſunt in On, quæ eſt Heliopolis. 48
Primus erector Obeliſcorum Mithres, ſiuè vt nos Miſraim. 50. 64. & 163
Obeliſcus à Phœnicibus erectus, qualis. 50
Cur in quibuſdam Obeliſcis duo latera oppoſita ad alia duo inæqualia ſint? 51
Obeliſcus nihil aliud eſt, quam Pyramis truncata. 52
Proportio Obeliſcorum quoad altitudinem Ibid.
Soliditas Obeliſci Vaticani in palmis. 57
Pondus Obeliſci quale? Ibid.
Romæ Superſtites adhuc 12 Obeliſci. Ibid 44. *Obeliſci Romam translati.* 58. & 83
Obeliſcus in Inſula Tyberis, eiuſque veſtigia. Ibid.
Idem Malum in naui exprimebat. 59
Obeliſcus in Ara Cœli, & Palatio Cardinalis Sacchetti. Ibid.
Obeliſci in Aegypto ſuperſtites. 60
Deſcriptio Obeliſcorum Conſtantinopoli ſuperſtitum. 61
Obeliſcus Pamphilius à Sothi erectus, vti & Barberinus, & Campo-Martius. 66
Obeliſcus Rameſſæus ab Auguſto in Circo Maximo, à Sixto V. reerectus in Campo Lateranenſi. 68
Obeliſci à Seſoſtri erecti quanti, & quales? 69
Obeliſcus in Cãpo Vaticano à Mompher-cur erectus. 70
Variæ lectiones circa Obeliſci Noncorij erectionem. 71
Obeliſcus Vaticanus non eſt integer. Ibid.
Obeliſcus Pſammirtæus ab Auguſto in Circo Maximo, à Sixto V. reerectus ante ædem B. Virginis vulgò del Popolo. 72
Obeliſcorum à Simarre, Aphrie, & Nectabi erectorum, vnus à Sixto V. in Colle Exquilino ante ædem B. Virg. reerectus, alter verò ſub Eccleſia D. Rochi ſepultus. 74
Cur raſos Obeliſcos erexerint Reges Aethiopes? Ibid.
Multitudo Obeliſcorum in Aegypto. Ibid.

Obeli-

Leo.

Leo quid? 122
Variæ Leonis partes. 282
Naturæ Leonis expoſitio. Ibid.
Sub Hori throno Leones quid? Ibid.
Expoſitio Leonis ſymbolorum moralis. 286
Quid Leo Simiam deuorans? Ibid.
Leo cur inter ſydera relatus. 287
Leo ſacer ſoli. 288
Magi, & Oniromantæ quid per Leonis partes ſignificarent. 290
De Leone mirum exemplum. Ibid.
Quid partes Leonis anteriores; & poſteriores notent? 469
Lepus quid figuret? 122

Liber.

Quid continuerint Libri Adam, ex opinione Arabum? 3
Libri ſeptem Seth attributi. Ibid.
Quomodo Libri ante diluuium ad poſteros poſt diluuium traducti ſunt, 4
Arabes Libros Seth ſæpè allegant. 5
Aethiopes Libros Seth & Enoch ſe habere gloriantur. 6
Quid S. Auguſtinus de Libris Enoch ſentiat? Ibid?
Cur Libros Enoch Hebræi non recipiant. Ibid.
Quid Libri Enoch continuerint? 7
Libri Chami poſt diluuium. 8
Libri Chami ſiuè Zoroaſtris ex Suida, & alijs. 18. & 19
Libri Zoroaſtris Chaldaicè ſcripti, à quonam in Græcam linguam translati? 19
Libri Gnoſticorum Zoroaſtri inſcripti, falſi ſunt. 21
Libri Mercurij Triſmegiſti ex Selecuco & Manetho apud Iamblicum 32
Libri Hermetis tempore Clementis Alexandrini ſuperſtites. 33
36000. *Libri ab Hermete conſcripti, quomodo accipiendum?* Ibid.
Vtrum Libri Triſmegiſti adhuc ſuperſint 34
Synopſis Librorum veterum Aegyptiorũ Aegyptiaca lingua conſcriptorum, quę in diuerſis Aegypti Bibliothecis, præſertim in illa Cayri Madraſe dicta adhuc ſuperſunt. Ibid.
Hermeticos Libros legitimos eſſe ex authoritatibus SS. PP. oſtenditur. 36 & 107
Libri Hermetici poſt Chriſtum non potuerunt ſupponi, & à nullo Hæretico ſuppoſiti ſunt. 37. & 39
Quis translator Librorum Hermeticorum fuerit? 39 & 43
Libri Mercurij. 107
Libri Aegyptiorum veterum apud Rambam, ex quibus Abenuaſchia & Abenephi Arabes ſua, pleraque deſumpſerunt. 109
Liber de cultura Aegyptiorum, quem tranſtulit Abenuaſchia, quid contineat? 110
Libri Tauti, & ſeptem fratrum. Ibid.
Philo Biblius tranſtulit Sanchuniatonis, Libros ex lingua Phœnicum in Græcam. 111
Porphyrius de Sanchuniatone, laus, & libri illius. Ibid.
Qui, & quibus temporibus hauſerunt ſua ex libris Aegyptiorum? 112 & 113

Linea.

Linea viridis Cabaliſtarum, quænam? 344
Quid per ductus Lineares. 458
Explicatio Linearum, Schematumque, &c. Ibid.

Lingua.

Vtrum Lingua Græca ab Aegyptijs pro-

ceſſerit? 142
Vtrum lingua Aegyptiaca à Græca proceſſerit? 144
Miſtura linguarum exterarum cũ Copta concurrentium. Ibid.
Quandò maximè floruerit Lingua Copta? 145
Coptæ Linguæ Viciſſitudo. 146
Lingua fortuna, Lingua dæmon. 361

Litera.

Ante diluuium quis Literarum & ſcriptionis vſus? 2
Literarum Aegyptiarum vſus ante Moyſen viguit. 33
Literæ Salomonis ad Vaphrium, & huius ad Salomonem. 75
Pythagoras promouit, & propagauit Literaturam hieroglyphicam. 104
Phænix, & Cadmus 16. Literarum in Græciam allatio. 123
Palamedes 1. Literarum inuentor. Ibid.
Quadruplex Literarum genus Aegyptijs vſitatum. 124
Triplex Literarum genus à Clemente Alexandrino recitatum. Ibid.
Demetrius Phaleræus de ſeptem Literis vocalibus Aegyptiorum. 125
14. *Literæ Aegyptiorum ex animalium forma deſumptæ.* Ibid.
Litera Γ ex collo & roſtro Ibidis, deſumpta eſt. 126
Litera Δ ex Ibi deſumpta. Ibid.
Litera V ex apertione roſtri Ibidis. Ibid.
Literæ Ophta & Labda 127. & cæteræ ex alijs animalibus, vide ſequentia folia.
Decem Literæ ex 4. animalibus extractæ. 127
Primæua Literarum Aegyptiarum fabrica, & inſtitutio facta à Tauto, ſiuè Mercurio Triſmegiſto. 130. 131. 132.
Gnomicæ Literæ ſymbolicę quæ? 133
Tertij generis Literatura. 134
Quartum genus Literarum quid? Ibid.
Propagatio Literarum Aegyptiarum. 136
Literæ Coptorum myſticæ. 139
Literarum traditrix Ibis. 325
Inuentum Literarum per thyrſum papyraceum. 357
Origo Literarum Aſtronomicarum. 372
Vndè prima ſemina Literaturæ hieroglyphicæ. 394
Lotium mulieris Hortulani remedium cæcitatis. 133
Lotium aduerſus Solem dimittere, nefas priſcis. 157

Lotus.

Loti deſcriptio. 123
Lotus Oſiridis, & Iſidis herba. 358
Significata Loti. Ibid.
Lotus motum ſolis ſequitur. Ibid.
Lunæ effigies myſtica. 200
Luna oriens per Cynocephalum indicata. 299
Lupus quid figuret? 122
Quid Lupus Anubidis comes notet? 169
Luteres Platonici qui? 501
Lutum quid? 122 & 193
Licoctonos herba. 296
Licophon quid denotat? 229

M.

QVinam Magiſtri in Aegypto fuerint Pythagoræ, Eudoxi, Solonis? 105

Manus.

Manus dextra quid figuret? 122
Manuum, peduumque ratio. 352
Manus. Ibid.
Manus ſeu Brachij nota. 522
Marcolis idem quod Mercurius. 39

Mare Saturni lachryma. 155 & 197

Marmor

Marmoris genus, quo Obeliſcos faciebant erat myſticis rationibus inſignitum 49

Omnes Obeliſci ex marmore Pyrite confecti ſunt, & cur? Ibid

Cur Aegyptij nullo alio, præterquam marmore Pyrite in Obeliſcis vſi ſunt? Ibid.

Mars quid denotet? 229

Materia prima per Obeliſci figuram indicata. 169

Mathematicæ diſciplinæ ante Moyſen vulgares in Aegypto. 102

Mecaſchaphim quales fuerint? 108

Medalia veterum ſymbolis prænotata ad ſimilitudinem Aegyptiorum. 136

Medicina ab Aegyptijs tradita. 167

Medicandi ratio. 396

Medicus quis? 231

Melachim qui? 243

Melchiſedech falsò cum Triſmegiſto confunditur. 95

Menuphta

Menuphta poſt Moyſen Obeliſcorum erector primus. 65

Menuphta primus poſt Moyſen hieroglyphicæ doctrinæ promotor. 103

Mens diuina variè accipitur. 219

Menſura

Menſura Obeliſci Vaticani. 81

Menſura Obeliſci Exquilini. 82

Menſura Obeliſci Ludouiſij. Ibid.

Menſura Obeliſci Lateranenſis. 85

Mercurij

Varij Mercurij. 22

Mercurius Ἀργοφόντης *quis?* Ibid.

Mercurius legislator, & literarum inuentor. Ibid.

Mercurius Triſmegiſtus, Scriba Saturni 29

Mercurius deprauatam doctrinam Chami emendatam, ſaxis inſculpſit. 46

Mercurius Triſmegiſtus Rex Aegypti. 47 & 96

Inuenta Mercurij Triſmegiſti. 47 & 96

Mercurius cum Miſraim vixit, cuius & Scriba, & Conſiliarius fuit. 47. 43 96 & 167

Mercurius Triſmegiſtus cunctis Scriptorum monumentis celebratiſſimus. 94 & 95

Mercurius Seſoſiris dictus eſt. 97

Mercurius pingitur Cynocephalus. 122

Mercurius cur Hermanubis dictus? 168

Mercurius 20000. voluminibus deſcripſit principiorum rationes. 209

Mercurij ſcripta de Dijs. 210

Mercurij τρίχορδον. 234

Imago Mercurij. Ibid.

Mercurius Politicæ primus inſtitutor. 292

Cur Mercurius Anubis dictus. Ibid.

Mercurius in cœlum translatus, canicula ſiuè Sothis dictus. 293

Mercurius cordis & rationis præſes. 325

Deſcriptio Mercurij. 378

Mercurius iuxta notitiam rerũ ante diluuiũ propagatarum ſua myſteria exponit. 394

Mercurius Triſmegiſtus Author diſciplinæ hieroglyphicæ. 399

Mercurius, eò quod Deum trinum aſſereret, Triſmegiſtus dictus eſt. 404

Meſramuthiſis

Meſramuthiſis quid & cur ſic dictus? 48

Meſramuthiſis in ſomno de Obeliſcis erigendis monitus. Ibid.

Meſramuthiſis Aegyptiacè, quaſi diceres ex Miſra & Iſi genitus. 63

Meſramuthiſis minores erigit Obeliſcos, & qui-

& quinam illi? Ibid.
Metalla. 394
Mira Methamorphoſis hieroglyphica. 516
Metempſychoſis. 290

Middoth

Explicatio trium Middoth. 406
Tria Middoth apud Hebræos quid? Ibid.
Ex Middoth emanant 10. in Deo Sephiroh. Ibid.
Minerua, Diana quid? 225
12. *Genij Miniſtri bonorum, & malorum cauſa.* 188

Miſraim

Miſraim dictus Miſra, & Meſtres. 48
Miſraim primus Aegypti Pharao. 63
Miſraim ſiuè Mythras cum Oſiri confunditur. 166
Miſraim Vulcanus etiam dictus. Ibid.
Mitatron quis? 164. & 243
Mom vel Momoi quid? 283
Mompheroer quando erexerit Obeliſcos. 72
Mompheroer filius maximum Obeliſcum erigit. 103
Monas generat dyadem, & triadem. 407
Monaſterium S. Pachomij in Aegypto iuxta 24. literas diuiſum. 140 & 141
Vndè tanta Aegyptiorum monumentorum in Vrbe copia? 59

Mophta.

Mophta vel Momphta quid? 283. 284
Mophta Etymon. 284
Quis Mophta? 469
Duo Motus in natura ſimplices, rectus & circularis. 372

Moyſes.

Moyſes omnia tradidit per ſymbola. 115
Moyſes omnia ſua ferè ſub ſymbolis myſticè refert. 136
Moyſes Aegyptiorum ſapientia imbutus. 178
Moyſis ſerpens exaltatus quid? 401

Mundus

Mundus DEVS creditus ab antiquis. 108
Quæ dextra & laua Mundi pars iuxtà Aegyptios. 155
Mundus animal quoddam. 157
Mundus rudis, indigeſtaque moles. 169
3. *Mundorum dependentia.* 274
Mundus ad SS. Trinitatis imaginem factus. 215
Mundus triplex. 241 & 242
Mundo ouo aſſimilatus. 338
Triplex ordo rerum in triplici mundo. 347
In ſingulis mundis ſingula omnia. Ibid.
Mundi res in ſe perpetuo reuolubiles. 349
Mundi Angelici, & Genialis Claſſis expoſitio. 395
Mundus Siderius. 396. 435. 444. 447. 454
Mundus Elementaris. 396. 435. 444. 447. 454
Quatuor Mundi partes. 390
Mundus Archetypus. 435. 444. 447. 454
Mundus Angelicus. 435. 444. 447. 454

Muſæ.

9. *Muſæ quid denotent.* 229
Muſæ ſapientiæ rationes, & humanæ vocis inſtrumenta denotant. 240

Muſica.

Muſica ab Aegyptijs tradita. 167 & 240
Muſici toni. 214
Curſus planetarum Muſicus. Ibid.

Μυθρὸς

Μυθρὸς *quid apud Perſas.* 17

Quid propriè hieroglyphicum, eiuſque definitio. 120
Hieroglyphica excogitari non potuerunt, niſi ab homine totius naturæ conſulto 168
Hieroglyphica ſymbola veſtibulo inciſa 198
Hieroglyphica Leonis. 286
Hieroglyphicum generationis & corruptionis rerum. 387
De Hieroglyphicis. 389
Author interpretationem Hieroglyphicorũ omnigenæ doctrinę authoritatibus cõprobat. 391
Interpretationem eius bono ordine inſtituit Ibid.
I. II. III. & IV. Claſſis Hieroglyphicorum. 392. & 393
Hieroglyphica hic exhibita conſona ſunt orthodoxæ Religioni. 460
Hippocentaurorum hiſtoria quid denotet. 186

Hippopotamus.

Hippopotami ſymbola, eiuſq; duæ vngulæ. 135
Hippopotamus Typhonem notat. 304
Hippopotamus ingratitudinis ſymbolũ & impietatis. 305
Hippopotamus quid? Ibid.

Hircus.

Hircus fæcunditatis ſymbolum. 274
Hircus Aegyptiacè Mendes. 275
Quid per Hirci Hieroglyphicum? 276
Natura Hirci ſolis effectibus parallela. 279
Hirundo quid notet? 534
Minotauri Hiſtoria quid? 186
Hiſtoria Aegyptiorum cur tam varia ſit? 193
Hodhod quid propriè Arabibus? 328
Homo guloſus hieroglyphicè exhibitus. 286
Horapollo per oſtreum, & cancrum, & per ſcarum piſcem quid indicauerit? 133
Horizon Anubis dicitur. 203

Horologium.

Deſcriptio Horologij in Campo Martio, cuius ſtylus Obeliſcus erat. 77
Ratio fabricandi iſtiuſmodi Horologium. 78
Vmbra in Horologio ad Ortum vel Occaſum erit infinita. 79
Forma totius Horologij ſecundùm omnem Symmetriam delineata in Campo-Martio. 80
Horometria Horologia vndè originem traxerint? 300
Horomazes, & Arimanius Dij cõtrarij. 206
Heſperidum Hortus. 186. 232

Horus.

Horus ſuperat Typhonem. 196
Quid Horus? 200
Horus pingitur infans & quare? 204
Horus eſt concordia & pax in politico mundo. 235
Interpretatio ſymbolorum Hori. 214
Horus mundus. 297
Horus cum ſceptro quid notet. 330
Emendatio loci corrupti in Horo. 386
Horus aquis merſus, quomodo à Mercurio eruatur? 453
Quid Horus inter duo retinacula? 522
Horus duplex. 530
Tres Hydriæ quid. 283
Hymnus Deo Triuni ab Hermete perſolutus. 405

I

QVid Iauta Aegyptiacè, & ſtatua in forma Iautæ literæ Aegyptiacæ facta. 480

Ibis.

Ibium in ſerpentes immiſſio. 125
Ibis cur Agathodæmon dictus. Ibid.
Ibis in hieroglyphicis frequentiſſima. 324
Vtilitas Ibium. Ibid.
Ibis Viuum habitaculum Mercurij. Ibid.
Ibis ſymbolum A. Ibid.
Ibis Aegyptum notat. Ibid.
Ibis cur Mercurio ſacra? 325
Pondere ibidis ouo excluſa tantùm pendet, quantum cor infantis recenter nati. 325
Ibis ſymbolum Genij Lunaris, & ideo ſacra Mercurio: 326
Ibiforme ſimulachrum quid? 449
Ibis Lunæ nota. 477
Ibiformes imagines quid. 521
Icoſaedron quid? 428
Icthon quid? 210
Vnde Aegyptiorum Idolatria: 157
Idolum ſimplex. 352
Idolum multiforme. Ibid.
Idris, Tautus, Thoth, Phthatha, ſiuè Hermes Triſmegiſtus hieroglyphicæ literaturæ inuentor. 93. & 167
Ietzirath liber de formatione Abrahæ adſcribitur. 406

Ignis.

Ignis cultus à quo inſtitutus? 18
Ignis ſymbolum quod? 427
Cur ignis trigono cum globo alato includatur? 456
Imperatores Romani non niſi maiores Obeliſcos erigebant. 59

Incrementum

Incremencum Nili 28. cubitos quid? 203
Phaſes Lunæ Incremento Nili reſpondent. Ibid.
Ortu caniculæ promouetur Incrementum Nili. 293
Influxus triformis Numinis in mundum ſiderium. 417
Inſtrumenta, & Machinæ, quibus Obeliſci erigebantur. 86
Inuidia Typhonis, eiuſque dolus. 195
Imago Iouis. 220
Alia deſcriptio Iouis. 221
Iota litera quid ſignificet? 141

Iſis.

Iſis myſticè ſapientia. 191
Iſis Oſiridem inquirit. 195
Iſis inter Deos refertur. 196
Iſidi Sirius attribuitur. 199
Iſis terra, Nilus Oſiris, è quorum coniunctione naſcitur Horus. Ibid.
Iſis amor ſeù appetitus boni. 200
Nomina Iſidis. 201
Iſis Luna. 202
Iſis Minerua dicta cur? 203
Iſis amor, & prouidentia. 211
Iſis æterna Dei ſapientia. 217
Vſus Iuncorum. 357
Significata papyri, ſeu Iunci Aegyptij. Ib.

Iuppiter.

Iuppiter vniuerſi natura. 221
Iuppiter dictus eſt Pan, eo quod omnia ſit. Ibid.
Iuppiter cæli circulus. 383

K

Καδμῆα γράμματα. 143
Kim menſura Arabibus vſitata 20. palmorum. 67
Κῶ *quid?* 141

L

Abyrinthus naturam difficilem acceſſu indicat. 476
Lacheſis quid denotet? 229
Lampades in manu Proſerpinæ quid? 225
Lapides quid? 394

Leo

Obeliſcus Campo-Martius horas deſignat. 76
Idem 30. ab erectione ſua annis non amplius rectè monſtrat. Ibid.
Obeliſcus in Circo Vaticano à C. Caligula erectus. 81
Obeliſci Claudij ante Mauſolæum Augusti erecti. 82
Obeliſcus Rameſſæus à Conſtantino Magno, Thebis deducitur Alexandriam 83
Modus Obeliſcos exciſos in ſtatutum locū transferendi. 88
Quo ingenio Obeliſcus Nectabis Alexandriam fuerit deuectus? 89
Obeliſcorum Origo. 160
Definitio Obeliſci. Ibid.
Etymon Obeliſci. 161
Finis Obeliſcorum. Ibid.
Obeliſci figura myſterioſa. 168
12. Obeliſci Heliopoli. 170
In Obeliſco Pamphilio varia Symbola. 392
Quæ in Obeliſcis contineantur. 396
Octaedron quid denotet? 428
Omnis vis humida Oſiris dicitur. 198
Quomodo omnia omnibus inſint. 342. & 344
Onomi herba quid præſtet. 175. & 206
Omphis Oſiridis nomen quid. 203
Ophanim qui? 243
Operum diuinorum ſpiræ. 342
Origo Oraculi Hammonij. 271

Orbis.

Orbem terræ quomodo per Cynocephalum notarent. 298
Quid radioſus Orbis circa capita Sanctorum? 383
Quinque ſapientum Ordines. 107

Orimazes.

Allegoria de Orimaze, & Arimanio. 172
Interpretatio allegoriæ de Orimaze, & Arimanio. Ibid.
Orimazes Oſiris, & Arimanius Typhon naturæ contraria principia notat. Ib.
Orimazes 6. Deorum conditor quomodo intelligatur. 173
Antitheſis Deorum Oromazis, & Arimanij. 174
Orimazes 24. Deos in ouo condidit. 176
Orpheus diſcipulus Aegyptiorum hieroglyphica literatura imbutus fuit. 104

Oſiris.

Oſiris Πολυώνυμος. 166
Oſiris arca clauditur quando. 195
Oſiridis effluxus omne humidum. 199
Oſiridis in arcam detruſio. Ibid.
Oſiris vis ſeminalis, & ſimulachrum eius 200
Oſiris Sol. 202
Oſiris in 14. partes ſectus quid. Ibid.
Quando Oſiris occiditur? 205
Oſiris quid? 210
Oſiris intellectus Archetypus. Ibid.
Quomodo reſtaurandus ſit Oſiris, applicatio ad fidei noſtræ myſteria. 215
Oſiridis ſimulachrum. 259
Cur Oſirin per cornua Hirci notauerint? 279
Varia ſymbola Oſiridis. 287
Cur Oſiri thyrſus ferulaceus ſacer? 355
Oſiris vt plurimum fiebat ex Lauro, & Loto.
Oſiris, & Mophta. 530
Oſſa Hori Magnes, Typhonis, Ferrum. 180. & 201
ὀχοφορία quid? 361
Oui Zoroaſtræi mundani vera effigies. 177
Oui conſtitutio, & ad mundum comparatio. 338

P

PALLAS è Iouis cerebro nata? 212
Cum Pallidis ægrè conuerſantur Aegyptij. 198
Pallium Eudoxi lambens bos, quid portenderit? 260

Pan

Panici tumultus. 195
Panis ſeu Iouis Lycij imago. 221
Panis exacta deſcriptio; & ſymbolorum explicatio. 223
Pan, & Iuppiter diſtinguuntur. Ibid.
Pan in hircum tranſmutatus. 274
Quid Pan? 278
Simulachrum Panos, eiuſque expoſitio Phyſica. 280
Expoſitio alia ſimulacri Panis. Ibid.
Pantomorphos quis? 170
Papauer quid notet? 317
Quid per Papilionem? 500
Definitio Papyri. 357
Chriſtus pleraque ſub Parabolis tradidit. 110
Comparationes Parallelæ. 206
Parallela comparatio. 212
Pariæ quid denotent. 229
Paſtor quis? 231
Longa vita primorum mundi poſt diluuium Patriarcharum. 62
Patriarchis primæuis ſingulis ſui Angeli. 367
Pectorale in veſte Sacerdotis quid? 139
Peniæ cum Poro commiſtio. 201

Perſea.

Natura Perſeæ, 360
Significata Perſeę. Ibid.
Cordis & linguæ ſymbolum Perſea. 361 363
Perſia dicta ab Equorum præſtantia. 18

Pes

Pedes. 352
Quid indiſcreti pedes? 414
Quid pedes cum vaſe Nilotico. 483
Phallophoria quid. 196

Phallus.

Phallus oculatus quid? 479
Pharetra proiecta quid? 317
Pheron ſacrilegus in Nilum cæcitate percutitur. 133
Myſtica Philoſophia in Tetraedro. 428

Philoſophus.

Plerique Philoſophi ex Græcia in Aegyptũ migrant, 192
Phœbi etymon. 269
Phta quid. 210
φελλοβυλλόμενοι quid? 362
Phyſica ſignificatio. 197
Laurentius Pignoria alter interpres Tabulæ Bembinæ. 156

Piſcis.

Veteres à Piſcibus abſtinebant. 192 & 197
7. Planetarum Orbes 241
Pluto ſubterraneus Dæmon. 223
Pluto quid. 224

Poëta.

Poetæ res adeò ampliarunt, vt poſteros in admirationem raperent. 186
Veteres Sapientes non credebant πολυθείαν 208
Origo πολυθεία. 248
Porta figura propria rei ſignificatę. 478
Potentia Seſoſtris Regis. 68

Præceptor.

Præceptores in Aegypto quinam fuerint, Græcorum Philoſophorum. 192
Quid Proſerpina propriè? 224
Quid Protheus. 179
Pſalmi nonnulli quibus Patriarchis adſcripti? 8

Pſontomphanech.

Pſontomphanech quales apud Aegyptios. 17

Pudendum Oſiris à Phagro piſce deuoratum. 196. & 526

Putifar Sacerdos, Heliopolis præſes literarum ſacrarum. 99

Pyramis.

Pyramides Aegypti maiores ante diluuiū à quo erecti. 45

Pyramidum ædificatarum rationes mechanicæ. 88

Pyramidum ratio. 160

Lucida, & tenebroſa Pyramis quomodo ſumatur. 171

Quid Aegyptij per Pyramides indicent? *Ibid.*

Pyrites. 49

Miſtura Pyritis quadruplex, quatuor Elementorum ſymbolum eſt. 50

Pythagoras.

Pythagoras Aegyptios imitatus, omnia per ſymbola docet. 115

Cur Pythagorici & Platonici tegunt ſua ſymbolis? 116

Q

Quadratum.

QVID per tria Quadrata? 241. 424. & 453

Quid per Quadrangulum? 424

Quid Quadrangula? 453

Quid □. 477

R

Rameſſes.

RAmeſſes omniū Obeliſcorū maximū erexit; filium, ope 20000. hominum cacumini alligari curauit, vt cautiùs in molis erectione ſe gererent Architecti.* 68

Rameſſes fil.us Sothis Obeliſcos erigit. 103

Ramus.

Significata Ramorum. 361

Ramorum vſus in ſacris. 362

Qui Rami, & quibus Dij ſacri. 363

Rami triplicis ſignificata. *Ibid.*

Ramus triplex quibus ſacer? 364

Seth plantauit Ramum arboris Vitæ in deſerto. 367

Ratio.

Quid Aegyptij per allegoricam illam dicendi rationem intenderint; 185

Quadruplex interpretandi ratio ab Aegyptijs vſitata. 193

Receptaculorum ſignificata. 502

Quid Regina Aethiopum? 199

Quid per tres temones, vèl remos. 482

Retinaculum.

Retinaculum tricuſpe motus Solis, ex ortu per Meridiem in Occaſum nota. 484

Quid tricuſpe Retinaculum. 490

Rhea.

Rhea Iunonis mater. 223

Rhetorica ab Aegyptij tradita. 240

Quid Rhomboides. 534

Ritus.

Ritus & cerimoniæ Soli exhibitæ à Chami filijs. 14

Ritus ternario numero peracti. 181

Cur Aegyptij tantum in Ritibus & cerimonijs curam adhiberent. 256

Ritus à Sacerdotibus conformabantur, iuxta rationes myſticas ſimulachrorum. 471

Ritus Sacerdotum in adytis. 485

S

SEcta Sebæorum qualis, & vndè orta. 100. & 275
Sabæi ab Hermete Aegypto expulſi tanquam Hæretici. 109

Sacerdos.

Sacerdotes ex minoribus Obeliſcis nonnullos erexerunt. 64
Sacerdotes iureiurando obſtricti ad ſilentio ſupprimendam ſacram doctrinam. 99
Sacerdotes myſteria per ſymbola abſcondunt. 115
Sacerdotes ad normam ſymbolorum, quibus Genij inſtruebantur, omnia in ſacrificijs peragebant. 440
Mos Sacerdotum in lauando ſe. 480
Sacerdotes in characteres Nominis Deorum, ſymbolorumque corpus in ſacrificijs contorquebant. 491
Transformatio Sacerdotum in varias figuras ſacrificiorum tempore. 492
Miræ Sacerdotum in ſacris factæ corporis transformationes. 493

Sacrificium.

Sacrificia à Moyſe inſtituta quid? 137
Sacrificiorum nomina. 159
Sacrificiorum peragendorum ratio. 416
Veteres Sale abſtinebant, eo quod ad bibendum appetentiores redderet. 191
Sanchuniaton quis, quid, & de quibus ſcripſerit? 110
Euſebij teſtimonium de Sanchuniathone. Ibid.
Sancta Sanctorum. 138

Sapientia.

Veteres omnibus abſtinebant ad Sapientiam faciliùs acquirendam. 191
Sapientia in quo conſiſtat? 315

Saturnus.

Saturnus vndè dictus. 219
Myſtica ſymbola Saturni. Ibid.
Saturnus Oſiris Aegypti Rex. 220
Saturnus binis alis in capite quid? 402
Quid Satyri notent? 281
Satyrium herba. Ibid.
Cur Aegyptij ſaxum adeò durum elegerint 161
Scalenus nota generationis, vti & quadratum anni. 483

Scarabæus.

Cur Aegyptij Scarabæum tanto honore coluerint? 334
Differentia Scarabæorum. Ibid.
I. Scarabæus Feliformis. Ibid.
II. Scarabæus Tauroformis. Ibid.
III. Scarabæus Vnicornis. Ibid.
Scarabæus αἰλουρόμορφος quid notaret? Ibid.
Scarabæus ſoli dicatus cur? 337
Scarabæus Lunæ dicatus quis? Ibid
Scarabæus Mercurio dicatus quis. Ibid.
Scarabæus Heliocantharus ſoli dicatus? 338
Scarabæus 30. habet digitos. Ibid.
Operationes Scarabæi analogæ ſolaribus. 339
Scarabæus Lunæ motus obſeruat. Ibid.
Comparatio Scarabæi ad Solem Lunã, & Stellas. 345
Scarabæus annulis inſculptus. 347
Quid Scarabæus. 448. & 477
Scarabæus Mundi nota. Ibid.
Operationes Scarabæi myſticæ. 449

Sceptrum.

Regum Sceptra ſubiecta habebant vngulas Hippopotami. 305
Sceptrum vpupæ capite inſignitum. 328
Quid per Sceptrum Cucuphomorphon, Ibid. & 437.
Sceptrum oculiforme quid? 473

Scherim quid? 281

Vndè Aegyptiorum diuinatrix Scientia? 269.

Scirpus quid? 357

Scriptura.

Scriptura Seth de ſtella apparitura in ortu Meſſię. 4

Scriptura ſacra tota aliud, quàm myſtica rerum doctrina. 116

Scriptura Ciceronis hieroglyphica. 136

Ex qua materia ſcutica auerruncatiua fieret. 438

Sedes ſtabilitatis nota. 413

Segmentum circulare. 470

Segmentum circuli inferiorem mundum notat. 501

Seraphin qui. 243

Serapis vndè deriuetur. 260

Serpens.

Quid ſerpens caudam mordens? 122

Symbola ſerpentis. 347

Serpens motu ſuo omnes figuras exprimit. 347

Serpens ſalutis ſymbolum. 348

Serpens mundi ſymbolum. Ibid.

Serpens terram, aquam, aerem, ignem, denotat. 350

Quid Serpens notet ex globis emergens? 399

Serpens ſecundam Diuinitatis formam notat. 401

Serpens animal viuaciſſimum. Ibid.

Quid Serpentes? 448

Cur Serpens infra globum emergat. 455

Seſoſiris aliàs Seſoſtris promouet Obeliſcorum erectionem. 103

Seſoſtris cur muliebria ſaxis inſculpſerit? 133

Sigilla vndè originem habeant? 114

Significatio myſtica exponitur. 437

Silentium Pythagoricum in quo conſiſteret. 117

Ad compoſitionem Simulachrorum quodlibet animal cum homine aſſumptum 290

Siſtrum quid in manu Anubidis. 296

Situs. 352

Situs quid ſtatuarum in formam V. 522

Sol

Encomium Solis aſpectu decepta antiquitas idolatriam peperit. 156

Solis excellentia. 157

Sol Dei ſtatua. 157

Sol aurea gleba. Ibid.

Sol mundi anima priſcis. Ibid.

In vno Sole omnes Deos repręſentabant. Ibid.

Nomina, quibus diuerſæ gentes Solem Deum nominabant. 159

Multiplex Solis, & Lunæ virtus multitudinem Deorum peperit. 203

Sol radioſus. 230

Solis ortus ſymbolum oculi Crocodili. 307

Solis excellentia per Scarabæum. 333

Sothis

Sothis Rex Aegypti Obeliſcorum erector, à Patre deſtinatorum. 65

Sothis quid ſignificet? Ibid.

Sothis filius inſtitutum patris proſequitur. 103

9. Sphæræ cæleſtes. 343

Spuma Maris Typhon dictus. 176. & 197

Sphynges alatæ in Templis quid? 402

Statua.

Statuæ teteleſmenæ. 396

Cur Statuæ tam multiformes? 456

Statuæ prophilacticæ Amuleta ſunt contra aduerſas poteſtates. 478

Statua myſtagoga. 529

Statuæ Lunares, & ſolares quid? 529

Myſtica ratio ſtatuæ. 533

Quid Striæ in alis accipitris. 457

Struppi quid. 456

Super-

Superſtitio Aegyptiorum. 318
Superſtitiones, 396
Veteres ſues abominantur. 192

Symbolum.

Quid ſit ſymbolum? 114
Differentiam inter ſymbolum, & coniecturam, veraque eius diffinitio. Ibid.
Symbolorum duplex ratio. 115
Symbola Pythagoræ. 117
Symbola affectionum. Ibid.
Symbola amicitiæ. Ibid.
Symbola de Republica. Ibid.
Traditio ſucceſſiua ſymbolicæ doctrinæ. 118
Symbola Aegyptiorum ſimilia ſunt Hebræis. 120
Symbolorum explicatio. 227
Symbola Herculis, eorumque myſteria. 231
Conſenſus ſymbolorum. 320
Quænam ſint ſymbola Kyriologica, 390
Symbola denotant modum procedendi in ſacrificijs? 416
Symbolorum 4. Hierogrammatiſmis contentorum explicatio. 421
Varia ſymbolorum ſignificatio. 441
Explicatio omnium ſymbolorum. 445
Quid varietas illa ſymbolorum in genialis Mundi Schematiſmis. 456
Interpretatio ſymbolorum. 469. 476

T

T *Quid?* 142
Tabernaculum à Moyſe inſtitutum, quid? 137
Myſtici Tabernaculi per partes expoſitio. Ibid.

Tabula.

Tabula Bembina non continet Magnetis myſteria, neque nauigationis artem. 154
Tabula Smaragdina Hermetis. 374
Interpretatio Tabulæ hieroglyphicæ ex Gazophylacio Barberino deprompta. 463
Tabula ſacra quid? 491
Sacræ Tabulæ expoſitio. 502
Sacræ Tabulæ ſenſus, eiuſque effectus. 527
Teniæ Oſiridis quid ſignificent. 513

Tau

Tau, cæteraſque nonnullas literas Aegyptij ex Boue didicerunt. 260
Quomodo Tau exprimeretur in Bouis frōte. Ibid.
Tauticus character Accipitrinum caput refert. 313
Tau ſiuè anſatam crucem Aegyptij à primis Patribus acceperunt. 368
Quid ſignificet Tau anſatum propriè. 369
Cur Tau anſatum toties videatur inter hieroglyphica? 376
Quid maculæ in Tauro? 203
Tautus quid? 313
Quid Tekupha apud Hebræos, & de Dæmonibus eis præſidentibus. 188
Integrum Templum ex rupe. 87
Terræ ſymbolum quod? 427
Tetraedron quomodo fiat. 428
Nomen Dei Tetragrammaton ante diluuium in magna veneratione. 7
Tetradi germen. 195
Tetras ſiuè Quaternarius in Obeliſco. 182
Thautus quis? 22
An Thautus & Triſmegiſtus idem ſit? Ibid.

Theologia.

Theologia myſtica. 115
Theologia ab Aegyptijs tradita. 167
Quid in Theologia Aegyptiorum Oſiridis occiſio? 214
Aegyptiaca Theologia ſecundum Ariſtotelem. 400

Theologica Hebræorum arcana de tribus Dei proprietatibus. 407
Thephilim ſcù Totaphot. 369
Thereus in vpupam conuerſus. 332
Thryo folium ficulneum habet ſimilitudinem phalli. 199
Thryo quid? 363
Thueris Typhonis pellex. 196

Thyrſus.

Thyrſus ex quibus fieret? 354
Cur curui eſſent Thyrſi? Ibid.
Litui ex Thyrſis conficiebantur. Ibid.
Significata myſtica Thyrſi recurui. 356
Papyracei Thyrſi ſignificata. 501 336.
Tintinnabula in veſte Sacerdotali quid? 139
Triangulum ὀρθόγωνον ſymbolum vniuerſi 201
Triangulum æquilaterum Iſoſceles, & Scalenus quid notarent? 388
Quid per 5. Triangulos? 422
Trianguli ſignificationes. 425
Triangulum Iſopleurũ, Iſoſcelẽs, & Scalenus. 426
Triangulum geneticum quod. 427
Triangulum æquilaterũ Deum vt creantem notat. 429
Triangulum Scalenum quid notet. 430
Triangulum quid. 477
Trias in Obeliſco Hieroglyphica. 180
Terna omnia circa Regem. 211
Tripus quid propriè? 231
Quid Tripus Idealis? 496
Triſmegiſtus Hermes à Chamo multa hauſit. 27
Triſmegiſtus floruit tempore Abrahæ. 30
Triſmegiſti nomen antiquitùs vſurpatum 42
Triſmegiſtus vixit in Italia per aliquod tempus cum Ianigenis. 47. & 97
Tutulus figuræ mediæ myſterioſus. 448

Typhon.

Nomina Typhonis. 179
Typhonis neruos exciſos in lyram animauit Mercurius: 180. 200. & 297
Typhon ignorantia eſt. 191
Typhon quidquid ſqualidum. 198
Quid Typhonis impotentia. 199
Cur Typhon non omnino occiſus ſit? 200
Typhonis effectus in mundo. Ibid.
Typhon Sith, Bebon, Smy, Ferrum. 201
Typhon quid? 204
Allegorica Typhonis deſcriptio. 216
Typus hieroglyphicus Solis, eiuſque effectuum. 236

V

Vas.

Vaſa ſacra, à Moyſe inſtituta, quid? 137
Vas Niloticum quid? 446

Venus

E genitalibus Cæli Venus nata quid? 227
Venus vndè dicatur? Ibid.
Venus hirco inſidens. 281
Quid verenda tecta. 414

Veſta.

Veſta cur ſedeat ſola inter Deos. 414
Veſtibulum. 137
Veſtes ſacræ, quid? 137
Cur Aegyptij à veſtibus laneis abſtinuerint. 272

Virga Moyſis.

Ex ligno arboris Vitæ Moyſis Virga fabricata. 365
Virtutes rerum Veteres Genios opinati ſunt. 107

Vis.

Vis præſagens pueris ineſſe creditur. 195
Cur Italis Vitis ſacra. 355
Vnitas deſcripta. 179

Vpupa.

Deſcriptio Vpupæ. 329
Vpupa παντοκρώματος. *Ibid*
Septem colorum Vpupa. *Ibid.*
Vpupa varietatem rerum notat. 330
Vpnpa præſtigioſa, & auguralis? 331
Adiantum Vpupæ nido imponitur. *Ibid.*
Speciem ſuam mutat Vpupa certis anni temporibus. 332
Vpupæ caput quid notet? 413
Vranus ſeu Cælus. 218
Vſiarchi qui? 170

Vulcanus

Vulcanus, & Minerua. 228
Myſtica Vulcani. *Ibid.*
Vultur Solis ſymbolum. 479
Quid vultur Cycloidi inſidens. 522

X

χάσμα *quid, & ſignificata eius?* 385
Χημι *quid?* 163

Z

Ζευγης

Ζευγης *quid?* 355
Zodiaci, Deorumque in ſingulas eius partes diſtributio. 170
Zodiaci 12. ſigna cum Dijs ſuis. *Ibid.*

Zoroaſter.

Quot & quales fuerunt Zoroaſtres. 11
Etymon Zoroaſtris. 12
Vera Zoroaſtris deriuatio ex Chaldaica lingua. *Ibid.*
Zoroaſter Cham fuit, & cur ita dictus 13.
Zoroaſter Perſomedus qualis, & mira de natiuitate eius. 15
Chaldæus, & Perſomedus Zoroaſter vnus, & idem Cham fuit. 16
Secundus Zoroaſter Chus, filius Cham? *Ibid.*
Quis fuerit Zoroaſter PAMPHILIVS. 18
Primus Zoreaſter Cham.
Secundus Zoroaſter Miſraim. *Ib.*

F I N I S.

NOTA

N O T A A D L E C T O R E M

De Mendis in Opere commiſsis.

LECTOR beneuole, hoc opus præſens, vti nouum, exoticis terminis, linguarumque varietate refertum, ita quantum humanitùs fieri poſset emendatiſſimum, tribus in hunc finem Correctoribus, qui operam ſuam in typis emendandis impenderent, adhibitis, in lucem producere conſtitueram; ſed ſolitam hanc ſcyllam, omni poſſibili diligentia adhita vitare non licuit; dum poſtrema inpreſſi iam Operis reuiſione non ſine ingenti animi cruciatu errores non paucos deprehendimus. Quiquid ſic, ne meæ oſcitantiæ commiſſi imputarentur, hic in vnum congeſtos adiungere placuit, vt Liber correctus ſuæ integritati reſtitueretur:

Menda igitur ſic emenda, Primus Numerus Paginam, ſecundum verò lineam notat.

PAg.6.l.39. IIakadoſch *lege* Hakadoſch. 11.5. dd *lege* ad. 14.4. vo-vocat *lege* vocat. 15.8 cormibus *lege* cornibus 21.24. gentis *lege* generis. 41.18.intitularur *lege* intitulatur. 43. 29. loquitiur *lege* loquitur. 52.35.ſuperior s *lege* ſuperioris. 55.34.palmotum *lege* palmorum. 58.3. dictts *lege* dictus. *Ibid* 25. in Campo *lege* à Campo. 65. 31. ver ùs *lege* veriùs. 66.16. lonhitudine *lege* longitudine. 68.1.putàrat *lege* putaret. 69.35.memenerunt *lege* meminerunt. *Ibid.* 36.caderr *lege* caderet. 83.29.ſaci *lege* ſacri. *Ibid.* 33. trènsferebant *lege* transferebant. *Ibid.* 34.cuitborum *lege* cubitorum. 89. 33. viſa *lege* viſæ. *Ibid.* 39. teſtē *lege* teſte. 93. 33. ſociebatur *lege* ſociabatur. 95.37.apotetesſmatum *lege* apoteleſmatum. 100.30 abominantur *lege* abominabantur. 101.15.dicet *lege* dicit. 107.30.extat *lege* extant. 111.23.tæteris *lege* cæteris. 112 1.depromamus *lege* depromemus. 113.14.repertum *lege* coopertum. 125. 1. vt ad ad triginta *lege* vt ad triginta. 135.17 hippotamus *lege* hippopotamus. 160. 35. illa *lege* illi. 167.27.aptiſſimum *lege* aptiſſimam. *Ibid.* 32.ſcientia *lege* ſcientiæ. 173.32.ſapientia *lege* ſapientiæ. 177.10.radices *lege* indices. 179.33.quadratæ *lege* quadrati. 180. lin vlt. triangonum *lege* trigonum. 206.10. Typhonem illum *lege* Typhonem, illum. 207.14. Oſitis *lege* Oſiris. 224.39 Raputi *lege* Rapuit. 230.l.21.col.2.pluuius *lege* pluuias. 232.19.vim *lege* vis. 245. 13. connexam *lege* conuexam. *Ibid.* 14.clauſam *lege* clauſum. 251.13.diuerſo *lege* diuerſis. 255.16. corſim *lege* ſeorſim. 256.8. De Bouis *lege* De Boue. 263.15.elegantium *lege* elegantiam. 269: 5. *Ibid* 28. De Arietis *lege* De Ariete. 283. 1. ſum *lege* oſtenſum? 289. 25. ideò *lege* adeò. 315.30 quibus dele. *Ibid.* 31. *lege* quibus reliquæ. *Ibid.* 36.perſpicas *lege* perſpicax. 318.24. omina *lege* omnia. *Ibid.* 26.omnibus *lege* ominibus. *Ibid:* 33. generi triptia *lege* generi triſtia. 334 4.translatas *lege* translata. 339.17.contendat *lege* contendant. 340.8.noctis *lege* noſtri. 362.33. Horas *lege* Horus. *Ibid.* 41. pulatim *lege* paulatim. 364.10.centuplam *lege* centuplum. *Ibid.* 24. expreſſimum *lege* expreſſiſſimum. 365.1.hieroglypgicam *lege* hieroglyphicam. *Ibid.* 25. inſcultum *lege* inſculptum. 366. 33 ſnueſtigator *lege* Inueſtigator. 368.8.foglio *lege* folio. 369. 37. traddit *lege* tradidit. 370.30.ſupre *lege* ſuprà. *Ibid.* 32.ſuipſius *lege* ſuiipſius. 372.8. Pythagoas *lege* Pythagoras. 375.22.col.2,Scalabæi *lege* Scarabæi. *Ibid.* 35.miſtenſiſſimi *lege* myſterioſiſſimi. 377.8.ſamblichus *lege* Iamblichus. 380.36.Spæræ *lege* Sphæræ. 385. 8. liquas *lege* reliquas. *Ibid* 33.inuenererunt *lege* inuenerunt. 392.32. plurium *lege* plurimum. 418.27. inaceſſa *lege* inacceſſa. *Ibid* 35.ſape *lege* ſæpè. 422.20.attractionis-quo *lege* attractioniſque. 325.52.Pro domo *lege* Prodromo. 428.28.Octaedro & Icoſaedro *lege* Octaedra, Icoſaedra Ib.33. erram *lege* terram. *Ibid.* 40. quatruplo *lege* quadruplo. 439.23.Numinm *lege* Numinum. *Ibid.* 37. aduerfas *lege* aduerſas. 422.12. vitis Ceſt *lege* vitis? (eſt. *Ibid.* 16. vt ea vix *lege* vt ab eo vix. *Ibid.* 34. quodripartilo *lege* quadripartito. 447.51. propriijs *lege* proprijs *Ibid.* 33. vtebturam *lege* vtebantur. 484. vti & 24. anni, & anni vbertate *lege* vti & 24. anni vbertate. *Ibid.* 23. filiorum *lege* foliorum. *Ibid.* 40. Flexura *lege* Flexuræ 493.12. exhibendam *lege* exhibendum. *Ibid.* 13. temporfique *lege* temporiſque. 494.1.mploramus *lege* imploramus. 495. v4. ſe fiſtens *lege* ſe ſiſtens. 496.9.ſyntagmata *lege* ſyntagma. *Ibid* 13. animabu: *lege* animabus. 498.13. metrem *lege* marem.

Eeee

Errores in Græcis.

Pag. 20. *l.* 26. φλακτήριον, *lege* φυλακτήριον. 110. 23. ꝛ φυσικοῖς, *lege* τὸ φυσικοῖς. 267. ὁ κέυρυ, *lege* κένξυ. 288. 2. ἀντπλῶν, *lege* ἀνατολῶν. 386. 11. γράμμαὶ, *lege* γράμμας.

Errores in Hebraicis.

Pag. 2. lin 36. מחבר, *lege* חבר. 3. 8. האלה, *lege* אלה. Ibid. 16. בני, *lege* רבנו. 8. 29. כי omittatur. Ibid. 30. אחורוני, *lege* אחר. 9. 4. ב ספר, *lege* בספר. Ibid. 30. לבית, *lege* לבנות. Ibid. 33. אישראל, *lege* ישראל. 14. 13. גמרת, גרמת. Ibid. 22. בעז, *lege* לעז. Ibid. 22. עזבים, *lege* עצבים. Ibid. 26. שפחתו, *lege* משפחתו. Ibid. 38. שמש, *lege* השמש. Ibid. 39. חמנים, *lege* החמנים. Ibid. 40. קידור, *lege* כידור. Ibid. 42. לשמים, *lege* לשמש. 23. 28. וישלחנוך, *lege* ולחנוך. Ibid. כי, *lege* והראשון relicto altero דאשין. Ibid. 33. טבץ, *lege* טבע. 94. 41. שבלעך, *lege* שבלעץ. Ibid. 43. ראשוז, *lege* ראשון. 95. 3. להיוח, *lege* להיות. Ibid. 5. ומדעה, *lege* ומדעת. Ibid. 15. כוחז, *lege* כוחן. 118. 29. ימגדת, *lege* ומגדת. 156. 30. זעברו, *lege* עירון. 162. 37. יגרפו, *lege* יכרבו. 187. 30. ונשרו, *lege* ונשארו. 188. 2. לחצליח, *lege* להצליח. 189. 40. בד, *lege* כד. 275. 28. ולחוח, *lege* ולזה. 344. 9. רבכן, *lege* רבנו. 410. 32. חמל, *lege* חמר.

Errores in Arabicis.

Pag. 20. lin. 39. اكمالة, *lege* المالة. 24. 11. الله, *lege* الية. 25. 1. صعنة, *lege* صنعة. 45. 10. اسطوح, *lege* سطوح. 69. 27. كيق, *lege* كيف. 170. 37. الاسرار, *lege* والاسرار. 272. 28. يصروا, *lege* يصوروا. Qui error ſæpè occurrit. 283. وكافا, *lege* وكان. 316. 8. متحصلة, *lege* متصلة. 319. 9. منكو, *lege* منكور. 325. 16. يصدفوا, *lege* يصدقوا. 335, 24. الفصلة, *lege* الفضلة. 353. 19. الغلسفة, *lege* الفلسفا. 403. 19. ويديدون, *lege* يريدون.

REGESTVM.

abcdefgh.

ABCDEFGHIKLMNOPQRSTVXYZ.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx
Yy Zz.

Aaa Bbb Ccc Ddd Eee Fff Ggg Hhh Iii Kkk Lll Mmm Nnn Ooo Ppp
Qqq Rrr Sſſ Ttt Vuu Xxx Yyy Zzz.

Aaaa Bbbb Cccc Dddd Eeee.

Omnes ſunt Duerniones pręter Eeee, quæ eſt folium.

ROMÆ, Typis Ludouici Grignani. Anno Iubilæi MDCL.

SVPERIORVM PERMISSV.